

श्रीबृष्टसंगीता

English Introduction

TO THE

CHRISTA-SANGĪTĀ,

OR THE

SACRED HISTORY

OF

OUR LORD JESUS CHRIST,

IN SANSKRIT VERSE.

I THE INFANCY

II THE EARLIER MINISTRY

III THE LATER MINISTRY

IV. THE PASSION & GLORIFICATION

CALCUTTA:

BISHOP'S COLLEGE PRESS.

1842.

S
232
K93

2007-11-15

4725

P R E F A C E.

To give to the historical truths of Christianity a dress borrowed from the metrical legends of the Hindus is no novel idea; but the attempt to do this without violating, either in the facts or the spirit of the narrative, the chaste simplicity of Scripture, may have greater pretensions to originality. Such is the present undertaking: for which the plain style and easy versification of the standard Sanserit mythological epics of Vyasa and Valmiki afford far greater facilities than are presented by the vernacular Muses of Southern India, in whose most meretricious forms the same sacred history has been before conveyed, but with singular adulteration, by the genius of the Jesuit Father Beschi.*

The style of these mythological poems has been indeed before attempted by Christian imitators for a different purpose,—but one to which, from Indian usage, it is equally well adapted, as the celebrated episode of the Mahabharata, the Bhagavad Gita, may suffice to shew,—that of conveying moral or metaphysical instruction in the form of dialogue. The attempt in this manner to restore the great truths of natural religion which the Brahmanical system has obscured or depraved; to refute by arguments drawn from themselves the polytheistic

* Of the great Tamil work of this extraordinary author, entitled *Tembavan*, or, *The Unfading Garland*, recounting the early history of our Lord, some description may be seen in the preface to Mr. Babington's translation of the *Adventures of the Gooroo Paramathan*, (a work ascribed to the same author,) in Hough's *Answer to the Abbé Dubois*, and in Hoole's *Journey to Southern India*.

and pantheistic systems, to which the vulgar and the sage are severally addicted, is a work strictly within the province of a Christian instructor; and, if executed with as much of good faith as of spirit and ability, would have reflected undoubted

on that celebrated Society from which the project issued. But when, as if to defeat the success of the design

Heathens of knowledge and integrity, we see the late Narada, Jaimini, and other venerated teachers of the Vedas, introduced as refuting and denouncing the name of the most ancient and sacred of all Hindu scriptures as the real title of the composition, (though the style is widely different from that of the Puranas these pretended Vedas are written,) no skill in the art can screen from censure the authors and abettors of an equally disingenuous and imprudent. The work, of which a part containing the false Yajur-Veda in a loose translation, was printed at Yverdon in 1778, imposed even of real sagacity in Europe, where an eagerness

early on the editor, the able antiquary the Baron de Ste Croix, whose name is to be wondered at than Voltaire's, who introduced the MS. to King's library. That Anquetil du Perron should have been allowed upon by this work, is yet more extraordinary: for notwithstanding the want of judgment, he certainly differed from the others; and some knowledge of the genuine Vedas, though only through the medium of a Persian translation. His Upanishad, Persian translation has barbarously rendered the usual pronunciation in Upper Hindustan) Oupnekhat, published at Strasburg in 1801, in 4to. has long been the only considerable specimen of the sort of the Vedas that is accessible to European readers. Even (p. xviii.) the Ezour Vedam is spoken of as genuine.

Among the remarks of an Indian Missionary of the forger's own though not of his religious order, (F. Paulin a S. Bartholomæo in Brahmanicum, p. 315,) on the subject of this singular work. The noble Voltairian donum, quod in Bibliothecam Regiam Islamicam nobis Voltairius obtulit, ut Inde philosophicæ reperiendæ basim haberet, Codex est Manuscriptus cujusdam Indici in Masulipatam in ore Coromandelico contra gentiles exaratus, rationem Paganam Indicam refellit, qui ut vobis merito nomine a

to see the genuine Vedas had before been strongly expressed by Mosheim and others.* But strong suspicions of its genuineness had been excited, even before the discovery of the MSS. of the original forgery, formerly belonging to the Jesuit College at Pondicherry, which is the subject of Mr. Ellis's satisfactory dissertation in the 14th Volume of the Asiatic Researches.

—e

gentibus audius legeretur, et in per lectionem illius confunderebatur, cum EZOUR VEDAM inscripsit. Vide Sonnerat, tom. 2, lib. 3, pag. 41. In the censure which this able Carmelite proceeds to pass on the absence of all critical judgment here displayed by the philosopher of Ferney, and the easy credulity of those on whom he could impose such a composition for the second Veda of the Brahmanical theology,—no intelligent reader can fail to concur as well deserved. But it is singular, that amidst so much virtuous indignation at these attempts to delude the *European* public, he should so entirely forget the confessed falsehood of his brother missionary, in practising precisely the same imposition on the Hindus.

* Hist. Ecc. book I. part ii. ch. I. § 3—also §. 25, of his Dissertation on the Pagan Ideas of Creation, in vol. ii. p. 333, of his translation of Cudworth's Intellectual System.

Whether Mr Ellis is right in separating the composition from the forgery of these Pseudo-Vedas, and assigning the former only, on the view of his high character, to the celebrated nephew of Bellarmine, Robertus de Nobilibus, to whom their entire composition is ascribed by the Christians of Southern India, may admit of considerable question. I am disposed with him to ascribe the *blatant* part of the imposture; viz. the ascription of the title of Veda, to the more modern copyist, whose diversity from Robert de Nobilibus is completely demonstrated from the circumstances which Mr. Ellis has brought to light,—(the mode of exhibiting Sanscrit words in the MS. e. g. *Oktoro, Zoimeni, Bedo*, &c. for अक्षर जैमिनि वेद &c. being such as could only proceed from one who had learnt the language from the Pandits of the province of Bengal, which was certainly not the case with the founder of the Madhura Mission).—But it would be difficult to exempt from all share in the *forgery*, him who puts Christian, or at least Anti-Vedic sentiments into the mouth of Atri, Narada, Jaimini, &c. a mendacious assumption of their names (as F. Paulin would not scruple to call it) in order to gain Hindu readers, which enters into the whole texture of the original composition. And whoever will study the history of the Society of Jesus—not from the narration of enemies, but from their friends or themselves,—will see amidst the numerous contradictions it

The poem of which the first Book is here published, is as far from claiming kindred with the Brahmanical assumption of the last-mentioned composition, which it resembles in language, as with the Hindu embellishments of the former, which it resembles in its subject; but it has in one sense a more decided Indian origin than either; its first projector being neither Jesuit nor Missionary, but an unconverted Gentile Pandit, Rámachandra Vayábhúshana, of Burdwan. The curiosity of this Brahman had been some time before excited by the perusal of the Gospels

presents, abundant reason to distrust the validity of any argument, which would infer from the possession of extraordinary virtues, of real piety however debased by superstition, and the most disinterested benevolence and probity in all secular concerns, that such a forgery for a purpose deemed pious would be therefore inadmissible.

As it should seem from vol. xiv p. 62, of the Jesuits' Letters, that no one of their number after Robert de Nobilibus was sufficiently versed in Sanscrit to have composed these papers, it becomes of less consequence to inquire who was their transcriber at Masulipatam or elsewhere, who gave them their Bengalese interlineations, and perhaps their Vedic titles also. The history of the Jesuits in India presents us with more than one instance of missionaries who acquired their knowledge of Brahmanical literature in this province. One Piere Martin, whose letter from Balassore in the year 1699 occurs in the 10th volume of the *Lettres Edifiantes*, tells us, that after five months' assiduous application to the Bengál, he disguised himself as a Brahman, and in that character commenced studying the Shastras as a Brahmachari or Sanscrit student in a celebrated *Brahman University*, (at Nuddea doubtless,) until the insurrection of Subha Sinh against the government of Aureng Zeib compelled him to retreat thence to Orissa; after which we hear of him frequently in the same collection, as a most zealous and active missionary in the Southern Provinces (Je m'appliquai serieusement à apprendre la langue Bengale. Au bout de cinq mois je me trouva assez habile pour me déguiser et me jeter dans une fautive Université de Brames. Comme nous n'avons eu jus'q'à présent que de fort légères connoissances de leur Religion, nos Peres souhaitoient que j'y demeurasse deux ou trois ans pour pouvoir m'en instruire à fond. J'en avois pris la résolution et j'étois prêt à l'exécuter, lorsque, &c. &c. &c.). Other instances might doubtless be found in the subsequent history of these Roman Sannyassies (as the Jesuit Fathers were usually called in India,) at a date more approaching that of the MSS. of this forgery, were the subject thought worthy of closer investigation.

of St. Matthew and St. John in his own vernacular Bengali idiom. From this he was led, while at Bishop's College, to conceive the design of making, in his own words, a Purana of this history, by a metrical translation of it into the sacred language of his tribe: and conceiving, from a version of the Commandments and Creeds which I had some time before executed in the same style of Sanscrit versification, that I would approve and support his undertaking, he brought the introductory canto, which he had composed from St. John's first chapter, with a request that I would assist him to continue it. The perusal of these verses, (of which an account will be subjoined hereafter,) the ingenious production of one who yet frankly avowed himself a Hindu in religion, was calculated to excite more surprise than pleasure, and yet more of hope than of any other feeling. I encouraged him in the strongest manner to persevere in the work he had commenced, though my voyage to England very soon after this time, in August 1828, precluded any active assistance on my part.

On my return to India at the close of the following year, Rámachandra had not contributed any thing beyond this introductory canto; except about ten sloekas or distichs from St. Matthew's Naccount of the ativity, which want of direction and assistance induced him soon to desist from continuing. These verses (some of which are inserted in the sixth canto of the present volume) evinced their author to be less successful in the historical than in the didactic part of his work, which he had borrowed from the sublime preface of St. John. Beside his unacquaintance with the more complete narration of these events in St. Luke, he had adhered (by a mistake very usual with Asiatic scholars, to whom the true nature of translation is entirely unknown) to a mode of representing the facts contained in his version of the first Evangelist, that destroyed all free use of the Puranic stanza he had adopted: the sense, instead of being tersely rounded, and completed at the close of almost every period of the measure, after the usual style of the

Ramayana and Mahabharata, was drawn out from one distich to another, and irregularly terminated in the midst of them, in a manner of which his own writings afforded few examples, and which only the Bengali sources of his composition caused him to tolerate, or even readily to understand. He evidently needed more to guide him to the spirit of the original narrative, than the versions in his possession supplied; and I soon found, with his assistance, that the same passages of the Evangelists were capable, with no more departure from the literal construction, and with far less from their real style and manner, of such an adaptation to the genuine Puranic stanza as was satisfactory to himself and other native scholars. From this time, agreeably to his first request, I took the direction of the work, not only in the selection and supply of the materials, but in their Sanscrit rendering also, using in this occasionally the aid of other Pandits beside Rámachandra. The approbation of Bishop Turner and the other members of our College Syndicate being obtained to the undertaking, the work was pursued in the second and subsequent cantos on the plan which I will now more fully explain, and which, in respect of the citation of prophecies, &c. enlarged upon me as the work proceeded.

The first-mentioned canto, which differs from the rest in being, with two very slight exceptions, the unaided production of Rámachandra, opens with a question of a disciple to a Guru, or religious teacher, respecting the means of deliverance from the universal prevalence of sin. The question, delivered in the quasi-Alcaic undecasyllable measure entitled *Indra-rajra*, is answered by the instructor in the ordinary iambic tetrameter of the Puranas. He directs his inquirer to Christ the Son of God, as the only deliverer from the power of sin. The disciple inquiring who is Christ, and how he is thus identified with the eternal Deity, is commanded by the Guru to hear the divinely-revealed account of this mystery. Then opening with the declaration "IN THE BEGINNING WAS THE WORD," the Sage describes with St. John, but more paraphrastically, the co-eternity

and substantiality of the Divine Word with the Father: the eternal communication of all Divine attributes to this only-begotten Son of God, and Light of Light, in full and undivided perfection; his participation in the creation of the universe, as the expressed intelligence, the power, and the wisdom of God. He concludes with stating, that he, the true image of the invisible God, "without whom nothing was made, that was made," yet descended to reveal Him afresh to his creatures, lost by sin; that this Divine Word became man, that he might reunite man to God. The actual history of this Incarnation, and how the true Light shone uncomprehended in the darkness of his own world, he now proposes to inform the yet uninstructed disciple. And this announcement of the coming history concludes the singular composition of the Burdwan Pandit, entitled *Sabda-Avatāra adhyāya*, or Canto of the Word's Incarnation.*

* Several verses in this Sanscrit paraphrase of St. John (which I have considerably modified and expanded in the second edition), might recal to the memory of the classical and ecclesiastical reader the paraphrase of the same Gospel made in the fourth century by an Egyptian writer, Nonnus of Panopolis, who is also remarkable for having before, when a heathen, applied that style of writing to its usual purpose, of celebrating the conquests of Bacchus, and especially that of India. (his *Diogeniades* exhibiting in several parts a singular compound of Brahmaical legends on the wars of Curu and Paudra, heard probably in Syria or Persia, with the mythology of Greece). The paraphrase of St. John begins with

Ἄχρονος ἦν, ἀκίχητος, ἐν ἀρρήτῳ ΛΟΓΟΣ ἄρχῆ,
 Ἴσοφυῆς γενετῆρος ὀμίλλικος, υἱὸς ἀμήτωρος,
 Καὶ Λόγος αὐτοφότοιο Θεοῦ, φῶς ἐκ φάαιος φῶς.
 Πατρὸς ἔην ἀμέριστος, ἀτέρμιον σύνθρονον ἔδρη,
 Καὶ Θεὸς ὑψιγένεθλος ἔην Λόγος.—

(the first three lines being but the rendering of St. John's words, ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ, and the remainder of the first verse only being rendered by the two last.)

The history opens in the second canto with the statement, that in the reign of Augustus, Emperor of Rome, in a general peace of the world, fifty years from the commencement of the great Indian era of Vicramáditya, the angel Gabriel was commissioned to deliver the message of the Incarnation to the blessed Virgin of Nazareth in Galilee. The events are then told exactly as in the first chapter of St. Luke, from ver. 26—45, with no greater deviation from the words of the original than would be required for a prose translation in any Asiatic language. The hymn Magnificat, ver. 46—55, is afterwards, agreeably to the style, as well of the original as of the Puranas, distinguished from the ordinary narration by a lyric measure, of stricter versification than the loose iambic of the dialogue: but even here, such is the flexibility of the Sanscrit, that the expressions of the original are with scarcely any variation retained throughout. This concluded, it is merely said, that after Mary's departure from the house of Zacharias and Elisabeth, the promised eminent child was born to her aged cousin. And thus ends the *Dhanya-namaskāra adhyāya*, or Canto of the Annunciation, (lit. "Blessed Salutation.")

The disciple then naturally inquires who was this eminent child, who leaped in the womb at the approach of the mother of his Lord, and of whom the angel also made mention before to Mary: was he too an Avatar or Incarnation of Deity, resembling him with whose nativity his own is so remarkably connected? The teacher answers, that no such incarnation in which the Divine Word was necessarily unaccompanied and unrivalled, distinguished the conception and birth of John; "he was not that Light, but was sent to bear witness of that Light;" he was "of the earth"—a man, like others, of earthly origin, commissioned by God for that special purpose; accordingly as the subject of this nativity was different, so was the nativity itself, not like that of Jesus, effected without the intervention of an earthly father, however in its circumstances extraordinary and miraculous. To prove this, he recounts the

particulars of Zacharias' vision in the temple, as told in the former part of St. Luke's first chapter, ver. 5--25 : then merely glancing at the circumstances already related, he pursues the history of the forerunner's birth as contained from ver. 57 to the end, distinguishing only the Benedictus or hymn of Zacharias by a lyric dodecasyllable measure ; aiming to exhibit the style and even the expressions of the original, as far as the very different idiom of the Sanscrit will permit. With the facts of Luke i. 80, told in the ordinary measure, this third canto of John's nativity is concluded.

Hitherto all Jewish allusions to the names of the ancient patriarchs, prophets, &c., had remained unexplained, as they stand in the page of the Evangelist ; the spirit of the narration could not have been otherwise preserved, amidst the perpetual questions of the Indian disciple. But now, after the song of Zacharias, the disciple's curiosity is excited to the points without which the following history must be often unintelligible. He asks who is the David alluded to in that song, and in the angelic annunciation to the Virgin, as the king whose throne the child Jesus was to inherit ; who is the Aaron described as the ancestor of John ; who is Abraham, the common father of the whole nation ; and what the sworn promise of God to him, that was to be realized in the coming deliverer ? The preceptor answers, that to detail these particulars as they are contained in the ancient Scriptures would be impossible ; he can but recite them very compendiously for his pupil's information. Beginning therefore with Abraham's call from the idolatrous land of the Chaldeans to a country he knew not, and the magnificent promise annexed, as given in Gen. xii. 1--3, he recounts briefly the ready obedience of the father of the faithful, his sojourn in Canaan, the birth of Isaac, and the transmission of the promise through him to his younger son, of whom are the twelve tribes of Israel : these patriarchs dwelling as strangers in that land of promise of which their descendants were the destined possessors. The scholar inquiring how was that promise then fulfilled,

is succinctly informed of Joseph's servitude and promotion in Egypt, the subsequent emigration thither of Jacob and all his family, until "another king arose, who knew not Joseph;" the raising up of a deliverer in the person of Moses; the wonders which God wrought by his and Aaron's instrumentality in Egypt; the deliverance of Israel from the house of bondage; the forty years' wandering in the desert, with the revelation of the Divine Law from Sinai, and the gradual extinction of that perverse generation; ending with the death of Moses, and the subsequent conquest of Canaan by Joshua, or Jesus his successor. The disciple now asking whether the promise to Abraham was not fully accomplished by this instatement in the promised land, is told, that a "rest yet remained for the people of God" and faithful heirs of the promise, beyond that which the conquests of this first Jesus could secure to them: he is then rapidly informed (agreeably to the 78th Psalm) of the varying history of the chosen people in Canaan, according as they were faithful or disobedient; their successive captivities and deliverances under the Judges, until the period when the ark of the covenant, withdrawn from the tabernacle at Shiloh in the territory of Ephraim, became the spoil of the Philistine idolaters, whose idol deity fell prostrate in his own temple before it. Then comes the rule of Samuel, and the people's desire of a king; the unction of Saul, his rejection, and the election from the tribe of Judah of the man after God's own heart, who brings the ark at length from exile, and fixes it on the holy mount of Sion, and ensures by entire conquest the tranquil possession of Palestine to the children of Israel. With the great promise of God to David, therefore, as contained in 2 Sam. vii. 8—16, (and more paraphrastically in Ps. lxxxix. 21—36,) but abridged, and made prominent from the rest of the narration by the same poetical measure with which the work began, this canto concludes, which is entitled *Patrika-Samvid*, or the Promise to the Fathers.

The disciple then acknowledges his queries to be satisfied;

but yet he wishes to be informed how the conditional part of the remarkable promise just quoted was answered in the subsequent fortunes of David's offspring, during the 1050 years that intervened, as he was told, between this and the period of the history. The instructor commences his reply by observing, that the eventual and unconditional part of the promise points to *one* great object of faithful expectation, termed eminently the Messiah or CHRIST: while the immediate descendants of David in the unction of royalty, in strict accordance with the conditional part of the covenant, soon paid the forfeit of their unhappy degeneracy and transgression, by chastisement and loss of empire. The peaceful reign of Solomon is rapidly told; the erection of the first great temple by him; his subsequent idolatry; and the defection of ten tribes of the twelve from his house in the person of his foolish son. The general apostacy of these ten tribes from the true worship of God at Jerusalem is then mentioned; their more heinous idolatries in after times, which the labours of Elijah (already mentioned in the third canto) and of his follower Elisha, were unable to extirpate; ending with their captivity and unreclaimed dispersion in the lands of the Assyrian conqueror. The disciple then asking whether the princes of David's house ruling over the two tribes, resembled in character those apostate monarchs of Israel, is briefly told of the various characters and fortunes of the kings of Judah from Rehoboam to the captive Jeconiah and his uncle and successor, in whose time the city and temple are sacked and destroyed by the Babylonians. The disciple again asking what became of the fallen house of David, and of the Jewish people, during the six centuries yet remaining, the instructor relates the return from captivity on Cyrus' edict, the building of the second temple, with the successive conditions of the people under the Persian and Macedonian monarchies (noticing also some synchrisms of Indian history.) Their revolt from Antiochus Epiphanes, and other idolatrous persecutors, under the Maccabean heroes, is then related in the same concise manner; as also

the sacerdotal rule of their Asmonæan successors, until the conquest of Jerusalem by Pompey ; and lastly the elevation of Herod the Great, the tributary king, in whose reign the events of this history began. A rapid but comprehensive description of the evils of Israel at this time, the alien rule, the extinction or prophecy, the corruption of traditional religion, and consequent depravation of manners, all leading the faithful people to desire earnestly the accomplishment of the long-deferred promises to their fathers, concludes this canto, entitled *Dávid-nansas*, or the Stem of David.

The scholar now, satisfied as to his preliminary inquiries, requests the continuation of the history he heard in the second and third cantos, respecting the birth of the true Son of David in the reign of Herod. The instructor proceeds accordingly to the history of Joseph in the first chapter of St. Matthew, when the pregnancy of his betrothed wife became known to him, a new angelic message repeating to him what had before been announced to Mary : the relation of which is followed, as in the Gospel, by the citation of the prophecy of Isaiah vii. 14. (the age and writer of which is known from the preceding history,) translated in a peculiar versification, answerable to the lofty style of the evangelical prophet. On that statement of the birth of Jesus being given, which concludes this chapter of St. Matthew, the disciple desires to learn its particulars ; which the teacher then relates exactly as they are found in the first twenty verses of the second chapter of St. Luke, only explaining the fourth verse by the observation, that Bethlehem of Judah, to which Joseph, as a descendant* of David, went to have his pa-

* The difficulty of the two genealogies of our Lord is also tacitly solved here, by observing, that as Zorobabel the ancestor of Joseph, in whom they meet, was doubtly a son of David, (being *naturally* descended from Nathan the son of David, while from the adoption of Salathiel his father by the childless captive king Jeconiah he became *legally* a descendant of Solomon, as was stated in the fifth canto,) even thus was Joseph also descended by a double line

trimony enrolled, was the natal place of that great king and his fathers, Jesse, Obed, and Boaz ; the place where God called him "from the sheepfolds" to be the anointed ruler of his people. After this narration, (in which the song of the heavenly host is distinguished by a characteristic poetical measure,) the instructor quotes the prophecy of Micah v. 2, lyrically rendered, to shew that the *place* of Christ's nativity, as well as its mode and circumstances, fulfilled the predictions of ancient Scripture ; and he concludes with citing (in the same measure as the former place of Isaiah) the noble prophecy, Is. ix. 1—7, which, beginning with the bursting of light from Galilee and other dark regions of the land,* ends with the most express annunciations

from Zorobabel. A similar cause is thus hunted for the latter variation between St. Matthew and St. Luke, to that which may be demonstrably assigned to the former one ; viz the custom of legal adoption. Nothing however is attempted to be stated as to the mode of this adoption ; whether like Zorobabel (who was *naturally* the son of Pedajah, brother of Salathiel, I Chron. iii. 17, seq.) Joseph became the son of Heli, uterine brother of Jacob, by the law that commanded the next kin to raise up seed to his childless brother which is the solution given, apparently from traditional testimony, by Julius Africanus in the beginning of the second century, (Ep. ad Aristidem, in vol. ii. p. 114, seq. of Kouth's Reliquæ Sacre,) followed by Gregory of Nazianzen, in his curious poem on the subject, by Eusebius, Augustine, &c. as well as by Whittly and other moderns --or whether, as Grotius has modified this scheme, Joseph was, like Salathiel, adopted by the same law from one *branch* of the family into another otherwise extinct, without any closer relationship between the two fathers than that which remounts to Zorobabel their common ancestor. which seems also the opinion of a very ingenious recent critic. See Hug's Introduction to the New Testament, vol. ii. p. 265, Wart's translation.) The only solution excluded here is that common one which does violence to St. Luke's words, by making him give the genealogy of *Mary*. [The descent of the Virgin herself (though connected also with the priestly family of Aaron) from the house of David is highly probable on other grounds.]

* Reading לֹא לֹא in v. 3, according to the Keri of the Masorets, and the most obvious sense. and in the 4th, making the sanguinary ensigns to become לְשֹׂרֶפֶת "for a burning and fuel of flame," through the conquests

ation of the birth of the Incarnate God. Thus closes the sixth canto, called *Kumári-prasavanam*, (*Virgineus partus*.)

The seventh canto opens with the retrospection that Beth-lehem Ephrata, distinguished of old (Gen. xxxv.) as the place where Rachel died in child-birth of the last hope of Israel, was now the birth-place of the great hope of his descendants and mankind from the Virgin-mother of the house of David: that there also that royal prophet himself, who had in the same place conceived the lofty expectation of giving a residence to the Divine Majesty, (Ps. cxxxii.) was to find his inspired prediction realized in its fullest ultimate meaning, that the horn of David should flourish upon earth, and the tabernacle of God be permanently fixed among men. And since he, in whom the fulness of the Godhead thus resided, was therefore sanctified by the Father, and sent into the world, that he might fulfil all righteousness; he was accordingly circumcised on the eighth day, and on the fortieth solemnly presented to God in his temple at Jerusalem. The inquiry of the disciple respecting these ordinances is then met by a brief statement how Abraham by Divine command applied the seal of the righteousness of faith to Isaac, the infant heir of promise, when eight days old; but to Ishmael, at the age of thirteen years: from whom the rite descended to the Arab tribes, and to the Mahometans (whose practice in circumcising children at the more advanced age is familiarly known to the people of India). The sacred significance of the name of Jesus, which the Divine infant thus received,

of the Deliverer, according to the plainest construction. (So Vitringa, with the mass of ancient and modern interpreters.) The Sanscrit translation of these verses, though not so verbally close as most of the prophetic versions which occur in the present work, will be found, I believe, to omit no idea in the original. (For the commencement of the quotation, of Matt. iv. 12—16.)

is then pointed out;* after which, as in Luke 21—38, the journey to Jerusalem is related, for the purification of the Virgin-mother, and the presentation of the holy Child. The narration varies not from that of the Evangelist, except in a brief description of the courts of the temple, as traversed by the holy family on this occasion; and the song of Simeon is translated, almost literally, in the same lyrical measure as that of Zacharias in the third canto. After this account of the presentation of the infant Lord, and the homage he received in his own house from Simeon and Anna, by whom the glad tidings were announced to all the truly faithful in Jerusalem; the instructor remarks that here was the beginning of that glory which was predicted to shine forth from this second temple at the time of its erection by Zorobabel; a glory eclipsing the splendour of Solomon's ancient building; which was like lighting to shake all lands, and introduce the Desire of all nations, the expected Prince of Peace, to the world. The prophecy (Hagg. ii. 4—9.) which contains this having been quoted in its proper poetical dress, the scholar inquires respecting that interest of other nations besides Israel in this advent, which the words of Haggai and Simeon unite in ascribing to it. The instructor upon this recalls to the pupil's memory first the promise to Abraham, that ALL NATIONS were to be blessed in his descendant; a truth not left without witness in the intervening ages as he instances in Rahab, the great example of Gentile faith; in Ruth of Moab, the ancestress of David and of Christ; and in the admitted Gentiles of after-times; as well those proselytes who by a regenerative initiation were introduced to all the privileges of Abraham's children, and were pledged equally with

* This order is altered in the present edition, the visit of the Magi being inserted between the Circumcision and the Purification, the latter of which, as here described, now forms the ninth canto. The subject of the relative position of that visit, and Presentation in the temple, is very well argued by F. Spaunheim, Evangel. Dub. tom. i.

them to entire observance of the Mosaic rites ; as those *pro-selytes of the gate*, who without this last obligation and the external privileges connected with it, were yet, like the Kenite family of Rechab in former times, admitted to worship the God of Israel as the sole Lord of heaven and earth, though received only as yet to the exterior precinct of his house, the comparatively desecrated court of the Gentiles. But the instructor remarks, that a period was now at hand, when, as the Law and the Prophets themselves not obscurely intimated, this middle wall of partition was to be broken down, and the Gentiles admitted freely to that sacred Presence, hitherto the exclusive privilege of the members of Israel's household. And though that Prince of Peace who was to destroy the enmity hereafter, was at this time a helpless infant, yet was even now an exhibition to be made of the promised favour and reconciliation, sufficient to excite the highest hopes in every pious Gentile mind. With this promise of the history of the adoration of the Heathen wise men, the instructor concludes this canto taken from St. Luke, and entitled *Immanúyélá-pratsthá*, or the Dedication of Immanuel, God with us.*

He then commences that subject, peculiarly interesting to his hearer and all Heathens, by ascending to the very origin and fall of mankind ; telling briefly in the first verses, that when the first pair listened to the seducing serpent, and were condemned to trouble and death as the penalty of disobedience, they received the gracious promise that the seed of the woman,

* The name of the ninth canto in which the latter part of this history is now contained (omitting the announcement of the Magi's visit, as future) is altered to the more Sanscrit one of *Asmat-saha-Ishara-pratsthá*. Also the account of that visit is now in the eighth canto told in an unbroken history, as in St. Matthew, without being interrupted, as in the first edition, by the several disquisitions respecting the faith and calling of the Gentiles. That subject is reserved now to a separate canto, the tenth—in which more is introduced respecting the several perversions of Brahmanism and Buddhism, than in the former edition.

though wounded in the heel by the venomous reptile, should ultimately crush his head. When therefore this seed of the woman appeared, born in the manner already told of the pure Virgin of Judea, wise men of the East descried by a celestial sign the blessed Nativity, and travelled to Jerusalem with the inquiry, told in the beginning of St. Matthew's second chapter, (and here exhibited, like the promise to David, in the *Indra-rajra* measure,) "Where is he that is born King of the Jews? &c." a question which excites consternation in the mind of Herod, and commotion throughout the sacred city. Here however he is interrupted by the disciple, desiring to know how such a tradition as this was propagated from Adam to the times of which the teacher is now speaking. The instructor states briefly, that there was from the beginning a succession of faithful persons, to whom the first obscure promise of redemption from the Adversary's power afforded a satisfactory ground of faith and obedience: that even at the period when general wickedness procured the destruction of the habitable earth by a flood, there was a just Noah, who, as the true *Manu*, the progenitor of renewed mankind, propagated this with the pure truths of natural religion to his descendants: nor were these universally lost, even when the tumultuous waves of error, (the *Mahá Mâyá* of Indian mythology,) causing the reflexion of innumerable false* forms of the one true God, had covered the earth with idolatry and sin. Melchisedek, priest of the most high God, and king of the then Jebusite city of Jerusalem, is an instance in the days of Abraham of true religion existing without the pale of his peculiar family; as also were the Arabians, Jethro, priest of Madian in the days of Moses, and Job, the bright Gentile example of faith and patience

* This image is frequent in the Vedantic writings, the *Yoga Vasistha*, the works of *Sancara Acharya*, &c. though by them less employed to maintain the true primeval notion of the Divine unity, than the more general Heathen one of the Divine universality and identity with the creature

in adversity: and thus in other instances, without doubt, equally without knowledge of the peculiar Mosaic revelation, the same pure religion might exist and be accepted in parts of the earth more remote from the chosen seats of the family of Shem. But in answer to the more particular inquiry, how came the knowledge of the *Jerrish* origin of the Deliverer to the sages of the Gentile world, he describes the gradually extended fame of the election of Abraham's family—from the time of the deliverance from Egypt, and Balaam's prophecies to the Moabite king respecting their sacred character, and the conquering Star hereafter to arise from their borders,—till after the dispersion consequent on the Babylonian captivity, the East was filled with the expectation, as contemporary historians assure us, of the universal King that was to arise from the land of Judea. And thus, the special favour of heaven conspiring with previous tradition, these Eastern magi discerned the signal star, and came to worship the new-born king in his sacred capital. Their history is then resumed, and told as in St. Matthew, but with the introduction of a more dramatic form, agreeably to the Paranic manner, in describing Herod's conference with the priests and scribes on the one hand, and with the Gentile sages on the other. After relating, as in Matt. ii. 9—12, their direction to Bethlehem, their worship and gifts, (gold to the king, myrrh to the mortal, incense to the God,) with their warning, and return to their land without revisiting the more favoured but ungrateful Jerusalem, the instructor quotes two striking passages of the evangelical Prophet, (Is. xi. 1, 2, 10, 11, and xlix. 5, 6, seq.)* predicting that confluence of distant Gentiles to the standard of the Son of David, of which this visit of the magi to the Branch of Jesse's root at Bethlehem was

* The choice of this latter passage for the quotation on the memorable occasion, Acts xiii. 42—49, by the commissioned Apostles of the Gentiles, was one principal reason for selecting it from so many others of similar import.

the first conspicuous accomplishment. After which, having declared that the expectations before mentioned were not confined to the Eastern world, but that similar hopes were at this very time fostered by the traditional verses of Western gentilism, (as in Virgil's fourth Eclogue,) he concludes this eighth canto, entitled *Lokanáyaka-naxatra-udayas*, or the Rising of the Star to guide the Nations.*

The next canto opens with a soliloquy of Herod, while expecting the return of the wise men; introduced to explain to the Heathen hearer the views on which the wicked monarch acted; the terror inspired in his mind, conscious of a different descent (and that too from Idumean proselytes in the comparative recent conquests of Johannes Hyrcanus) by the general Jewish expectation at this time of an anointed Prince of the house of David, which went to annihilate all prospect of a new dynasty in his own house; his hope of discovering the dreaded rival by means of the Eastern astrologers; his rage when he found that they had eluded him, and left him ignorant of his destined victim; his consequent barbarous order of a general massacre of infants at Bethlehem, as related in Matt. ii. 16—18. The citation from Jeremiah is however given at greater length, extending from ch. xxxi. 15, the place quoted by St. Matthew, to the promised restoration of Rachel's children of Ephraim, on repentance, from the Assyrian desolation and dispersion, which is contained in the following verses to ver. 33; a promise which, the instructor declares, was hereafter to be verified to the real Israel, through that offspring of the Virgin-mother who was now menaced with destruction. The pupil inquiring, how then did Jesus escape the massacre, hears the statement of the angelic vision to Joseph, and flight to Egypt, as contained in the 13th and 14th verses of this chapter of St. Matthew; accompanied here with a descrip-

* All that is not historical in the above account is now transferred from the eighth canto to the tenth: and with considerable alteration, as indicated in the note p. xxix

tion of the holy family's route through the wild border region to that celebrated seat of Gentile mythology; and with a comparison of the humble Joseph, who thus fled to rescue from destruction by his own people the future Saviour of Israel and of mankind, with the distinguished ancient patriarch of the same name, who escaped from his murderous brethren to the same country, designed by Providence to preserve life to his family, (Gen. xlv. 5,) and pave the way for their afterwards obtaining that promised land, to which, faithful in death, he adjured his brethren and posterity to convey his own mortal remains. (L. 25, 26; Heb. xi. 22.) This parallel is intended to prepare for the citation by St. Matthew in the next verse, of the well-known prophecy of Hosca: "Out of Egypt have I called my son;" which is then cited in its appropriate dress by the instructor;—applying as well to the infant nation called at that early period from its foreign sojourn to the conquest of the earthly Canaan, as to Him of whom Israel was there the typical representative, the incarnate restorer of a heavenly inheritance to all the children of God. In comparing these two deliverances the instructor has again recourse to Jeremiah, whose words concerning them in ch. xxxi. 32, he had quoted before in this canto; citing in the same elegiac measure, which answers to the style of that prophet, his memorable prediction, that the redemption effected by this royal Branch of the house of David should cause the old deliverance from Egypt to be no longer remembered in comparison. With this citation of Jer. xxiii. 5—8, he closes this ninth canto,* entitled *Vadahanam*, or the Flight from Slaughter.

The Heathen disciple here expresses admiration that one who was the object of hopes like these to Israelites, and

* This is now the eleventh—the separation of the Circumcision from the Presentation in the temple, by placing the visit of the Magi between,—and the separation from the latter of all that belongs to the general subject of the calling of the Gentiles,—having occasioned an addition of two to the number of cantos.

also to **Gentiles**, should be found in such circumstances of lowliness and adversity; a wonder much increased by the hint of the instructor in the course of the last canto, that it is through further sufferings also that the Christ is to accomplish these predictions of extended empire: but he for the present limits his curiosity to the question, how the mysterious babe returned from Egypt. The instructor answers, that Herod did not long survive that instance of his inhuman cruelty: and he relates briefly from Josephus (*Bell. Jud. lib. 1. cap. 33.*) the loathsome circumstances that attended his last sickness and death at Jericho: the execution five days before of his eldest son Antipater, his abettor in all former schemes for destroying the dreaded Christ; the nomination of Archelaus, the worst of his surviving sons to succeed him at Jerusalem; of Antipas and Philip as respective rulers of Galilee and Trachonitis. Then, as in *Matt. ii. 19, et seq.* he relates the new angelic vision to Joseph, acquainting him that the child's intended destroyers are dead: the ascent of the Son of God from the land of exile, and the retreat to the northern region of Galilee, to be secure from the jealous cruelty of Archelaus: concluding with the fact implied in the last verse of the chapter, that at Nazareth, a city bearing that name of the **Branch** which prophetically described the Messiah the son of David, (as the quotations in the preceding cantos had shewn,) the holy Child was fixed and grew till the period of his active ministry should arrive. The disciple then asking whether the dynasty of Herod continued during the whole of that interval, the preceptor tells him, that between nine and ten years from Herod's death, (an event which he specifies particularly as being three years before our vulgar era,) seven hundred and fifty from the building of Rome, fifty three from *Vicramáditya*, and eighty one before *Saliváhana*, Archelaus was removed from the dignity he abused by the Emperor Augustus; and the state of Judea altered from that of a dependent and tributary kingdom, to that of an integral part of the Roman empire, annexed to the pro-

consulate of Syria: in consequence of which change, the proconsul Quirinus (the Cyrenius of Luke ii. 2) now carried into effect the taxing, agreeably to the assessment made eleven years before, ere the turbulent and unsettled government of Archelaus began. In this remarkable change, which produced the fanatic insurrection of Judas of Galilee, and gives occasion to remark on the Pharisaic opinion of the unlawfulness of paying tribute to Heathen power, the instructor directs his pupil to discern the fulfilment of a most ancient prophecy concerning the Messiah, delivered by the patriarch Jacob or Israel himself. The blessing of Judah (Gen. xlix. 8, 9) is then quoted in a peculiar and characteristic measure; and is followed by the observation, that the period when the royal sceptre of the whole chosen nation, long held in Jerusalem the capital of that distinguished tribe, was on the point of passing from its native possessors (who though not of the legitimate royal house of David, were Jews by law and religion) into the hands of an utterly alien and Heathen power, was the proper season for that rightful heir of the sceptre to be manifested, to whom not the tribes

* "Until Shiloh come" or rather,--as all the most ancient MSS read, not **שִׁלְהָ** but **שְׁלָה**, i. e. in the exactly corresponding words of the old Arabic

version, **الذي هو له** and of the Syriac, **ܡܫܚܐ ܕܡܠܟܘܬܐ** (EST),--"Until he come to whom belongs" the Sceptre and the right of the Law-giver before mentioned; i. e. according to the ancient Chaldee paraphrast, **ܡܫܚܐ ܕܕܝܠܝܗܘܐ ܡܠܟܘܬܐ** "MESSIAH, whose is that kingdom;" or, according to Aquila, Symmachus, and the Vatican copy of the LXX. **ὁ ἄπόκειται**, "He for whom it is reserved" Among the Rabbins Jarchi explains it, like the Targumist, **מִי שְׁמֵלֹכָה שְׁלָה** and that such was the understanding (as well as the sole reading) of the Samaritans, appears

from one of their Arabic versions giving it like the preceding, **من له الملك** من له الملك

"Whose is the kingdom," and another **مستحقة** مستحقة "Its rightful possessor." And a far greater authority, the prophet Ezekiel, (whose **אשר לו** in chap.

of Israel only, but all the nations, were to be gathered as submissive adherents: who, though the true Lion of the tribe of Judah, was not to appear, as the present Jews thought, "with confused noise and garments rolled in blood;" but agreeably to the spirit of the already cited prophecies of Isaiah with the ensigns of spiritual power as Prince of Peace, issuing from the obscure province termed Galilee of the Gentiles. Thus ends the tenth* canto, entitled *Kájjarikáras*, or the Change of Sovereignty.

The instructor now states himself to have comprised in the preceding cantos all that the Christian Scriptures enable him to communicate on his present subject. *Yésu-npattis*, or Birth of Jesus and its circumstances: he must reserve to another series the events which distinguish our Lord's active life and ministry, and to another still his final triumph over the powers of darkness by his cross and triumphant resurrection. But before closing his present subject, he would wish to satisfy his pupil as to any thing in the present history appearing to require elucidation. The scholar then asks, if he is correct in the impression that there was but one temple of the living God for all the chosen

xxi. 27, is literally Jacob's יְהוָה thus cites and repeats the patriarch's prophecy of the future rightful heir of the sceptre and diadem, at the crisis of the Babylonian captivity, when the legitimate royal line of David were on the point of losing them, and that without recovery, except as they were to be spiritually restored, in the Messiah "Until he come, whose RIGHT IT IS."

The otherwise celebrated name of SHILOH, known only in connexion with the rival and comparatively rejected tribe of Joseph, (viz. as being the seat of the Divine Presence from Joshua to Samuel,) can have no place here while the interpretations of it, as a supposed title of the Messiah, are equally various and unsatisfactory. I have therefore unhesitatingly followed the older reading and versions of this most important prophecy, in the metrical Sanscrit translation. For a confirmation of this view of the word *Shelloh*, and at the same time for the fullest discussion of the whole of this celebrated prediction, the critical reader may be referred to Jahn, *Appendix Hermenticeæ*, (Vienna, 1815,) vol. II pp 175—187; or to Durel on the *Parallel Prophecies of Jacob and Moses*, (Oxford, 1763,) pp 61—70,—two entirely independent critics.

* Now the Twelfth

nation, how could the true Israelites perform their stated adorations, when like the parents of Jesus in Nazareth they lived at a distance from Jerusalem? The teacher replies, that this limitation of the peculiar honours of the Divine Presence to one spot, which on the principal festivals all Israelites, however distant, were commanded to resort, was indeed a necessary characteristic of that preparatory and imperfect religion, which was to be abolished when the new and more spiritual covenant already announced, as he has heard, by Jeremiah and other Prophets, should be promulgated by the Word Incarnate to mankind: nevertheless the faithful people were not left even then destitute of the daily means of piety; having among them an organized priesthood, and the services of the synagogue, where Moses, the Prophets, and the other Scriptures were read to them every seventh day. 'The pupil now desires to know what are these sacred books to which allusions have been made so frequently in the course of the preceding history.' In answer to this, the teacher describes in succession the contents of the several books of the divinely inspired legislator, that compose the sacred volume of the Pentateuch: he then proceeds to the historical books of the Old Testament, particularizing their several ages and subjects; then the most ancient book of Job, ascribed to Moses when sojourning with his Arabian father-in-law at Madian; the divine collection of Psalms; the several works of Solomon; and lastly, the sixteen Prophets, enumerated in the order of their several ages, but with notice of the place of each in the canon of the ancient Scripture. The coincident testimony of Christians and unbelieving Jews, separated as they have been from the time of the Saviour himself, to the integrity of these inspired writings is urged by the teacher on his disciple: as well as the coincidence with respect to the first and most sacred of all, of a body of men long entirely distinct from both, the Samaritans, inheritors of the schism of the ten tribes, zealous for the Law, but rejectors of David and the Prophets. The pupil now inquiring whether

this succession of Scriptures from Moses to Malachi ceased wholly during the four hundred years that remained till the coming of the Lord; he answers, that with respect to inspired writings written under the immediate influence of the Holy Ghost, this was indeed the case; yet there was not wanting a true Church of God in this interval, nor genuine monuments to commemorate it, which the Alexandrine Jews have left behind them, and which the Christian Church has never ceased religiously to preserve and have in honour. He then enumerates the extra-canonical books of Tobit and Judith; the valuable book entitled the Wisdom of Solomon, and the still more excellent one which has Jesus the son of Sirach for its author; the Epistle of Baruch; and the books of Maccabees; (distinguishing the most authentic and excellent history contained in the former of the two, from the more doubtful narrations from another hand that compose the latter;) and ending with the apocryphal additions to the book of Ezra or Esdras, to Esther, to Daniel, and to the book of Chronicles With the remark that these may and ought to be read for instruction, but not like the canonical Scriptures, as having the Spirit of God for their proper author, the teacher concludes this canto.

The scholar proceeds in his inquiries, and asks why was the Saturday or seventh day of the week allotted above all other days to the sacred service before described? The origin of the Sabbath is therefore deduced from the Mosaic account of the creation, comprised here in three distichs, beginning with the creation of light by the Divine Word on the first day, *Súrýa-vára* or Sunday, and ending with the creation of man on the Friday, and the Divine rest on the seventh day following: on which account, and also on account of the redemption of Israel from Egypt on the same day, (both reasons being severally assigned in the two editions of the Decalogue, Exod. xx. and Deut. v.) God gave his Sabbaths to be a sign between him and his chosen people Israel; (Ezek. xx. 12;) in confirmation of which it is remarked, that while the hebdoma-

dal division of time, in which the first place belongs to the Sunday, is matter of common tradition from the foundation of the world, in which the aborigines of Western Europe agree minutely with India and the remotest East* ; the sanctification of the *seventh* of these days for Divine worship and rest from labour is found in Israel alone. The sabbatic year and the jubilee also being just mentioned, the disciple extends his inquiries to those annual festivals which required the presence of the true Israelites in Jerusalem. The instructor accordingly describes the sacred seasons to which this pre-eminence was assigned in the Mosaic institution ; viz. the Pascha or Passover, in the full moon next following the vernal equinox ; the Pentecost or Feast of Weeks, seven weeks from the preceding and the Feast of Tabernacles, holding the same position with respect to the autumnal equinox ; with a concise account of the origin and services of each in their respective periods, but most particularly of the first, the great feast of Israel's redemption from bondage. After this he gives some account of the other principal observances of the Jews, particularly of the Fast of Expiation, preceding the last of the three great festivals ; also of the Feast of Trumpets, on the new moon preceding, (the commencement of the civil year,) as ordained by the divinely inspired legislator. To this account of the Mosaic solemnities succeeds a short mention of two of later institution, and observed by our Lord ; viz. the Encenia, or Feast of Dedication, memorable from the days of the Antiochian persecution, and that of Purim or the Lots, equally celebrated from those of Esther and Xerxes. After which, the pupil inquiring as to the share that the child Jesus took in the annual celebrations which brought Mary and Joseph to Jerusalem, the instructor relates the memorable history that concludes the second chapter of St.

* Memoires sur la Chine, tom. ix. p. 381.

Luke, respecting the Saviour in the temple when twelve years old. The narration differs only from that of the Evangelist, in taking occasion to describe the ceremonies of the paschal lamb, &c. as they must have been observed by Joseph and his family on this occasion, and in the introduction of the remark that the infant Jesus, who partook of these symbolic offerings, was himself to hallow this sacred season hereafter by a holier and all-perfect sacrifice. The conference with his mother, and return to Nazareth, with his subjection to his parents in that city, are told as in St. Luke's closing verses, which (merely adding the circumstance that Joseph died between this time and that of the after history) form the conclusion of this twelfth canto entitled *Prabhu-yátrakatha-nam*.

The instructor now declares, that in this history of Jesus's colloquy with the doctors, he has concluded all which the authentic records of Christianity supply for the thirty years of our Lord's life preceding his inauguration and public ministry. That further display of the great mystery of Christianity, which occurred during the reign of Tiberius Cæsar, (the adopted successor of that Emperor in whose time all the preceding events took place,) he reserves altogether for a future occasion. But as the disciple has yet one inquiry, whether, as the Jewish sacred books are held sacred by the followers of Christ, the Sabbath and the festivals above mentioned are observed by them also: he will reply to this question before he concludes. The events of Christianity being the substantial blessings which those of Judaism only shadowed forth to former ages, we do not with them of old time retain the Sabbath as a memorial of deliverance from Egypt, or even of the finished creation; but we celebrate weekly a greater fact, more proper for the redeemed of God—to observe, that of the freedom of creation from bondage by virtue of the Lord's triumph over death, an event which (as will be afterwards shewn) distinguished not the seventh or Sabbath day, but the first day of the week, the Sunday. And of the annual festivals, though the Christian Church has indeed

from the apostolic times retained the Paschal and the Pentecost solemnities, it is not in remembrance of the Israelitic events that she observes them ; but the one as the monument of a redemption infinitely transcending that from Pharaoh's bondage ; the other of the descent of a purer and more gracious law than that engraven on stones which came from Sinai ; events which respectively distinguished (as will be declared hereafter) the same sacred seasons, and fulfilled the declarations of ancient prophecy as to their comparative claim to remembrance (ut sup. Jer. xxiii. 6, 7 ; and xxxi. 32, 33). The other feasts of the Jewish ritual are obsolete, and together with these two, (now observed in a more spiritual manner, as well as on new and higher grounds,) there are some others of inferior note, and later ecclesiastical institution, but still pointing to one great object, Christ the Saviour of the world. The pupil then expressing curiosity to learn what are the festivals which relate to the events he has already heard, the instructor proceeds to tell him that on the 25th day of the first Roman month of March, the fourth after the vernal equinox, the Christian Church commemorates the blessed Annunciation of his coming in the flesh, made to the highly favoured Virgin of Nazareth : that three months after this, (the Paschal and Pentecost solemnities intervening, the *Christian* events of which remain to be told,) i. e. on the 24th of June, the nativity of his great forerunner, John the Baptist, is commemorated ; and six months after this, agreeably to the sacred history above related, i. e. on the 25th of December, or nine months from its first Annunciation, the nativity of the Lord himself, preceded by four weeks of Advent and kept as a season of holy rejoicing for twelve days following. On the third day of this season the slaughter of the Innocents of Bethlehem, who shed their blood for the infant Saviour of mankind, is commemorated ; but the eighth day from the Nativity, which is the first of the modern year, is appropriated, agreeably to the previous history, to the Circumcision ; while the twelfth and last day of the season, January 6th, celebrates

the joyful event of his Epiphany, or Manifestation to the Gentile world, here represented by the wise worshippers of the East. Lastly, the fortieth day from the Nativity, February 2d, is appropriated, according to the history, to the commemoration of the Purification of the Virgin, and our Lord's Presentation in that temple, which he was to illuminate and purify by his presence. On these days, the teacher observes, the Christian Church renews perpetually her more express sacrifice of praise and thanksgiving, ever due on these several accounts to her Lord and Redeemer: and he bids the disciple hear, in conclusion of the whole matter, a hymn, such as Christians sing to the incarnate Son of God. Thus ends this short canto, entitled *Aratūnaparva-varnanam*.

The fourteenth and last canto, thus announced, consists of three parts; of which the first and last are in the lyric *Indra-vajra* measure; the middle one in the ordinary iambic of the dialogue. The first is a eulogy of Him who, being in the form of God and equal to God,—the true Light of Light, the effulgence of his Father's glory and expressed image or copy of his substance,—descended to the darkness of human condition and took on him the form and actual nature of man, to redeem us from the curse of sin: enumerating in rapid succession the admirable circumstances of contrast with which his first appearance in the world was encompassed, as titles to the love and adoration due to him from all creatures. The second is the actual *sansāra*, or ascription of distinct praises to Him as being God over all from eternity, and also from the commencement of the history of the fallen world, the great object of human hope,—of implicit preparation where not of explicit and direct announcement: each particular in which Christ thus stands related to us as Creator, Lord, or presignified Saviour, from the earliest times to John his immediate forerunner, being described in a distinct distich, and closed with its proper title in liturgic form; a form borrowed from the Puranas, but Christianized, I trust effectually, both in the matter and mode of expres-

sion.* The third is a series of prayers, the *form* of which is found also in the same Hindu writings, but of which there are many equally close resemblances in the litanies of Christian worship; †

* The reader may indeed be requested to bear in mind, that this is written for Asiatics, and therefore not to measure its expression precisely by the same rules which European taste would dictate in these compositions; far less by the puritanical humour which finds heathenish repetition in every instance of that responsive service which the soundest judgment approves, and which the consent of universal Christendom has sanctioned and confirmed. To quote the venerable Oriental Liturgies for examples of what is consistent with Asiatic Christianity in this matter, would, I am aware, only serve to increase the prejudice of persons thus minded. But the examples of the Jewish Scriptures, of the 136th Psalm for instance, should meet with more respect; and might lead the most prejudiced to the conclusion, (which otherwise might seem sufficiently evident of itself,) that the Heathen *hottologia* condemned by our Lord is the vain profusion of words, uttered (like the incessantly reiterated *Hari!* or *Ram!* of the Hindu devotee) as if they were of *themselves* acceptable, without understanding or feeling on the part of the worshipper; and by no means applies to such repetition of terms, as however unnecessary it may be towards the logical enunciation of any proposition, (a rule by which no man of sound mind would think of estimating any devotional composition,) is fitted by the constitution of the minds that employ it to add intensity to the *sentiment* repeated. In judging of what is proper for Hindus in *this* respect, (for I am not here speaking of any matter of principle in which compromise can be deemed unlawful or even inexpedient,) it is surely better to take the standard of that literature by which the national character is indicated as well as formed, than to draw immature conclusions from those among them, who by a national readiness of imitation have learned to talk rather than to think like Europeans on some subjects. I offer these considerations, to account for having in this portion of the hymn introduced a little more repetition than I should have thought of giving in any Western language. But whoever will compare this with the Sanscrit passage which I had most in my mind, the *Namaskāra* of the fifth section of the *Dévī Māhātmyam* in the *Mar-candéya Purāna*, will perceive, that while the same form characterises both, there is here more variety in the expression of the *former* half of each distich, and also a more distinct meaning thrown in each instance into the response of the *latter*.

† I need go no farther than to the writings of Jeremy Taylor, of Launcelot Andrews, and some others in our own nation, for instances very nearly corresponding to this. See particularly an Office for the Holy Week by the last-named admirable Bishop, including distinct commemorations and applications of all

prayers addressed to God as the Father of our Lord, and therefore ours also, by all those admirable particulars of his Son's manifestation in the flesh, which the first part had severally enumerated, that this mystery of divine condescension may have its proper salutary efficiency in ourselves: by his Annunciation, that we may obtain grace and the quickening energy of the Holy Spirit; by the designation of his forerunner, faithful readiness and the removal of every vicious obstacle; by his Nativity of the virgin in the stall at Bethlehem, humility and

the above-mentioned particulars, with others, in the life of the Saviour. Other instances occur too numerous for distinct reference in the writings of the Fathers, Western as well as Eastern. In this part, therefore, I have not *conceded* any thing, either in taste or expression, to the Hindus; but merely sought among them the *material* of language and measure, in which these Christian sentiments might be expressed.

The Sanscrit passage which suggested this material is the *Sāivam Kāvakam* or *Siva Varṇa*, (the Panoply of Siva,) in the *Brahmōttara* section of the Skanda-Purāna; in which appeal is made to that most popular divinity of India, the destroying Mahādēva, by his several acts and titles depending on them, for special instances of favour and protection. By the specimens that I now give of this Panoply, compared with the corresponding appeals in this work, from the acts of the condescending and compassionate Saviour of mankind, the reader may judge for himself how far the latter is likely to encourage a taste for the former; and unless he is disposed to think that hearing the praises of Jehovah celebrated with cymbal and harp in the Psalms was likely to inspire an Israelite with the taste of worshipping Baal, and lacerating himself in his honour, I need not fear the result of his judgment.

Mām para Dēvo 'khula-dēvatātmā May he, the God who is the
Sansīra-kūpé patitam gabbhīre soul of all inferior deities, pre-
Tun-nāmo divyam vara-mantra-mūlam serve me fallen in the world's
Dhūnōtūmē sarvamaghambhridi-sīham deep gulph! May his divine
name, the root of most excellent
magic incantations, (*mantra*,)
remove all the sin seated in
my heart!

Yó Bhū-svarūpēna bibharti usam May he who in the form of
Pāyāt sa bhūmēr Giri-só'sta-mūrtis Earth sustains the universe, pre-
Yó, pām svarūpēna nrnām karōti serve me from the dangers of
'Sanjivanam só 'vatu mām jal'bhjās land, (even he,) the mountain-

entire conformity of heart and life to him; by his intended slaughter and its guiltless victims, innocence and unrepining suffering for the truth's sake; by his Circumcision and the adorable name he there received, devotion, mortification, and obedience; by his Epiphany to the Gentile sages, illumina-

sleeper, the Eight-formed! May he who in the form of water makes the continual life of men, protect me from the watery flood!

May he who at the end of the Kalpa, (the ever recurring day and night of Brahma, consisting of 4320 millions of years,) having set the world in flame, dances with huge sport, --even he, the dark Rudra,-- protect me from the stormy blast and similar terrors, and from every distress! * * *

May he guard my head who has the moon for his diadem, May he also guard my forehead who has a frontal eye! May he guard my eye who (in revenge for a sarcastic wink) plucked out the eyes of the sun! May he ever preserve my nose (*nasa*) who is the lord (*natha*) of the universe!

May he defend my ear, in whose ear is the praise of hymns; he guard my cheek who is Capáli (decked with a necklace of skulls)! May he ever preserve my face who is Five-faced; he ever preserve my tongue on whose tongue, are the Védas!

Kalpāvasanē bhuvanāni dagdhvā

Sarvāni yō nṛtyati bhūri-lāsa

Sa kála-Rudrō'vatu mām dāvignīr

Vātādi-bhūtē akhilāṣṣu tīpāt

* * *

* * *

Murdhnam avyān mama śandra-mandir

Bhūlam mamāvayād atha Bhūla-nétras has the moon for his diadem,

Nétram mamāvayād Bhaga-nétra-horir

Násam sadā razatu Visva-náthas

guard my eye who (in revenge for a sarcastic wink) plucked out the eyes of the sun! May he ever preserve my nose (*nasa*) who is the lord (*natha*) of the universe!

Páyāṣṣhrutam mé sruṭi-gita-kirtis

Kapólam avyāt satatam Kapáli

Vāktram Sadā razatu Pañca-vaktró

Jihvām sadā razatu Vēda-jihvas.

May he defend my ear, in whose ear is the praise of hymns; he guard my cheek who is Capáli (decked with a necklace of skulls)! May he ever preserve my face who is Five-faced; he ever preserve my tongue on whose tongue, are the Védas!

tion in the way of peace, and acceptance of our offerings, our alms, and other works of duty; by his Presentation in the temple, purification and self-dedication, with acceptance through his sole merits at the heavenly altar. Thus having traced, as far as these introductory circumstances extend, the

Kānham Gurtso' vatu Nilakanthas

May he guard my throat

Pān-dvayam pātu Puñjaka piāns

who is the Blue-throated lord

Dōr-mūlam avyān mana Dharna-bāhur

of Himālaya, he defend my

Daxa-sthalam Daxa-makkhantakō'ryāt.

pair of hands whose hand holds the bow! May he guard

my arm-pit, who is the Arm of

righteousness or religious me-

rit, he guard the region of my

breast (*Vaxa*), who (with fierce

slaughter to avenge a slight)

destroyed the sacrificial feast of

Daxa his father-in-law

And thus the idolatrous author proceeds through all the parts of the body, (as also through every quarter of the compass, and every hour of the day, with every posture and occupation in which he may be found,) alleging for each corresponding titles to protection, in the several legends of his god. The reader who has not the exquisite harmony of the Sanscrit numbers to support his attention, has probably much more than enough of this Panoply whose wearer (i. e. the hearer and retainer of these precious amulets) is described as superior to all portents, calamity, poison, &c. &c. as an object of worship to the gods, and as *ipso facto* absolved from the guilt of a host of *Māhapātaka*, or sins of the deepest dye, as well as of the *upapātaka* of the more heinous sins of the next order to these. [The former class comprehends the murderer of a Brahman or of his cow, the invader of his Guru's bed, the drinker of spirits. the second includes, amongst many others, atheism, the selling of a daughter, &c. &c.]

To a system, which places sublime precepts of spiritual abstraction in juxtaposition with appeals and motives like these, can any one question the applicability of the words of St. Augustine respecting the paganism of his day? "Quis enim alius Spiritus occulto instinctu nequissimas agitat mentes, et instat faciendis adulteris, et pascitur factis—nisi qui etiam SACRIS talibus oblectatur;—*surrans in occulto verba justitiae ad decipiendos etiam paucos bonos—frequentans in aperto incitamenta nequitiae, ad possidendos innumerabiles malos?*" De Civitate Dei, lib. i. c. 26).

moral influence of the Gospel on the hearts and wishes of its faithful adherents, the instructor concludes with the angelic song, "Glory to God in the highest," &c. thus closing the canto, and with it this first book of the Indian *Christiad*, which is entitled *Yésú-utpatti*, or the Origin of Jesus.

The books relating to the more important parts of the evangelical history will, as I have strength and opportunity, follow in their course. To this full and perhaps too prolix description of the first book, I have been induced by a wish to afford some account, at the same time more compendious and more satisfactory than a translation, to the many friends of the College over which I preside, who desired it of me. I cannot however close this account of this part of the work without expressing generally my thanks to those who have assisted me in its progress, or without more distinctly particularizing one name, inseparably connected in India and in Europe with the cultivation of Sanscrit literature, that of H. H. WILSON, Esq., whose critical observations, kindly afforded to the sheets as they passed through the press, have been, as they could not fail to be, of the highest possible value.

Of the probable utility of the work, those whose interest in its contents may have led them to accompany me thus far in the description may perhaps expect to hear. A poem of this nature has, if tolerably executed, an access to many of the higher orders of Hindus which no tracts or scriptural versions in any of the ordinary spoken languages can, in the present state of their feelings and prejudices, possibly attain; while in the greater extent of country over which it is read, (the Sanscrit being studied by the learned in every part of this vast country,) it has a compensatory advantage for the more limited number of its readers. It may therefore be auxiliary to the vernacular translations, by bespeaking attention to them with some of that influential class, who would otherwise despise and reject them without examination: more particularly by shewing, in the compass of our history, and in the genuine Hindu

manner, the coherence of the several parts of our Scriptures, in their common reference to the one great subject whom that history describes; and in fixing, by occasional specimens introduced naturally in the course of the narration, a sense of the sacredness and sublimity of their contents, in minds far from insensible (as all who know them truly will bear witness) to the impressions of moral grandeur and beauty. And while exertions of no common zeal and ability are directed to the intellectual improvement of the wealthier of our native fellow-subjects at the capital of this presidency, it may not be unimportant to supply in this manner to a class which includes most of these, and many more than these, in its number,—what is there not only not imparted, but I fear in some instances sedulously excluded,—the knowledge of the one object to which the religious feelings, the deepest seated and most important of all, can be safely and beneficially directed. While some might even seem desirous to eradicate from their minds the few good impressions of the Supreme Power that their wretched system has allowed them to retain, it may not be useless to let them hear through this Hindu medium, but without compromise or concealment, of that higher truth, which is not merely the rectification of their depraved theism, but the mystery of human recovery “hidden from ages and generations”—concealed rather than signified in the Avataras of their distorted tradition,—the knowledge of which among ourselves, with the happy freedom and other blessings resulting from it, constitutes, in the opinion of the best-minded among us, the true principle of our mental and moral superiority,—on adherence to which we can alone rest any confident hopes of its permanence.

It is difficult to judge of the probable success of this undertaking, by any present appearances. Many Brahmans have expressed a strong desire to read this work: and one Heathen Pandit now teaches it to his Heathen pupils. In the temple of Cálighát, the principal object of religious attraction in the neighbourhood of this city, I have witnessed what I may term

its eager reception by a number of priestly devotees from various parts of India ; who in those precincts would have rejected even with contumely the gift of any Bengali or Hindu tract, but who read and chanted this, with a full knowledge of its anti-idolatrous tendency, even close to the shrine of their impure goddess, and on the floor stained with the blood of her hundreds of daily slain victims. No one acquainted with India will rate these facts at more than their real worth : and to those who, in ignorance of the genius of paganism, might found erroneous conceptions on them, it may be sufficient to recall to mind what is the most melancholy moral trait in the account of this work, the readiness* with which these devotees of superstition can assume the ideas and expressions of a faith most opposed to it. But to such as believe that the only power which can raise India from moral apathy and degeneracy is that of which this work, how-

* In no instance have I seen this more strikingly exhibited than in the positive pleasure with which every Brahman that I have consulted has seen and criticised the Sanscrit imitation which I have placed as the motto of this work : where well-known instances of Indian superstition, closely corresponding to those Greek and Egyptian ones which the excellent Father renounces in such unsparing terms of condemnation to his pagan friend Nemesius, are commented upon in precisely the same terms to the Hindus. So little has moral approval, or a sense of *what is true* in the objects of religion, to do with the Brahmanical system, that this passing sympathy with the known disapprobation and scorn with which the unholy foreigner regards the same objects, is no impeachment of the devotee's own allegiance to them. It would be extremely erroneous to infer from that apparent indifference to the object of *faith* in which the Bramanic votary so differs from the proselyting Mahometan, that he is not equally sensitive with the Mussulman or any other religionist, to every thing in which the *KÆLIGTO* of his system is involved, the ever-recurring ordinance and prescriptive rite which is so inseparably interwoven with every habit of his life. This is the case even with the Pandit Rámachandra Vidyábáshán, to whom I owe the first idea of this work : of whom also I may remark, that though sufficiently enlightened to confess freely the moral superiority of the Gospel to the exoteric superstition to which he conforms, he declares with equal frankness, his decided preference of the mystic theology of the Bhagaved Gita to any thing which he has seen in Christianity.

ever imperfectly executed, is the subject,—even these appearances may not be destitute of hope; and such will not refuse their good wishes to an attempt to displace, with any number of readers, or in any degree however inconsiderable, by a pure and holy substitute, the monstrous and demoralizing legends of pagan worship.

W. H. MILL,

*Bishop's College,
Easter, 1831.*

BOOK II.

THE EARLIER MINISTRY.

AFTER the ample account of this work contained in the Preface to its first book, all that is necessary at present is to give an abstract of the contents of the present one, which is entitled *Putra-abhshékas, The Unction of the Son*, and comprises our Lord's inauguration to his public office, all the acts of his forerunner to the close of his life, and the events of his own early ministry down to a period a little more recent, that of the feeding of the five thousand. The book is divided into twenty-three parts, the contents and authorities of which may be thus stated:—

CANTO I.	Matt.	Mark.	Luke	John.
<i>Dáta-préranam.</i> [The sending of the Messenger.]		I 1, 2.		I. 6.
CANTO II.				
<i>Práñtara-ghóshanam.</i> [The Cry in the Wilderness.]	III. 1—12.	I. 3—8.	III. 1—18.	I. 7, 8.

I. The disciple requesting the continuation of the history of Jesus, the earliest events of which, as described in the last book, he briefly recapitulates, the teacher opens with the divine commission of John the Baptist, citing at length the prophecy of Malachi iii. 1—4, and iv.

II. The appearance and preaching of John the Baptist in the wilderness of Jordan; his address to the people at large, to the publicans, and to the soldiers of Herod Antipas (on their expedition against Hareth or Aretas); closed with a citation of the prophecy, Isaiah xl. 3—5.

CANTO III.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Aisvara-sanskāras.</i> [The Divine Inauguration.]	III. 13-17.	I. 9-11.	III. 21, 22.	I. 15-18.
CANTO IV.				
<i>Parīxaha-parājayas.</i> [The defeat of the Tempter.]	IV. 1-11.	I. 12, 13.	IV. 1-13	
CANTO V.				
<i>Prabhu-sāxya-sam- vādas.</i> [Discourse of testimony to the Lord.]				I. 19-51.
CANTO VI.				
<i>Vivāha-utsava-pra- bhābas.</i> [The glory of the mar- riage feast]				II. 1.-11.
CANTO VII.				
<i>Isa-archaka-vibhā- vanam.</i> [The distinction of God's worshippers.]				II. 12-25. III. 1-21.

III. Jesus is baptized, witnessed by the Holy Spirit, and by the Father, and pointed out by John.

IV. The forty days' fast, and temptation in the wilderness.

V. Consultation of John by the deputation of Levites from Jerusalem; his attestation of Christ to his two disciples, Andrew and another, probably John: their following of Jesus; with the subsequent calls of Simon Peter, Philip, and Nathanael.

VI. The first miracle of Jesus at Cana on his return to Galilee.

VII. After a short residence at Capernaum, Jesus goes up to Jerusalem to the Paschal feast. His several acts there,

CANTO VIII	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Mahājanya-ānan- dapūranam</i>				III. 22—36.
[The full joy of the Bride- groom's friend.]	XIV. 3, 4, 5.	VI. 17, 20	III. 18—20.	(III. 24.)
CANTO IX.				
<i>Samārya-anrita- upadēsanam.</i>				
[Communication to the Samaritans of the living water of Immortality.]				IV. 1—42.
CANTO X.				
<i>Gāllā-adhbhāsa- nam.</i>				
[Illumination of Galilee]	IV. 12—17.	I 14, 15	IV 14, 15,	IV 43—54.

the general incredulity, and the nocturnal conference with Nicodemus, are then described.

VIII. John's last testimony to Jesus at Ænon near Salim—with an account of his arrest and imprisonment at Machærus that closely followed, by the order of the profligate tetrarch of Galilee and Perea. [Several particulars of the cause are supplied from Josephus.]

IX. Jesus, who had before set out for Galilee, passes through Samaria (the fields having already partially assumed the whiteness of harvest; ver. 34.) His conversation with the woman at the well of Jacob follows, with the conversion of several Samaritans. [A digression is inserted concerning this site of Sichem, and mount Gerizim, taken from the books of Genesis and Deuteronomy; together with a relation of the Samaritan rival worship at that place.]

X. When returned to Galilee, after having at Cana performed his second miracle of curing by a word the son of a courtier at Capernaum, he proceeds to the lake of Gennesareth, and there commences the preaching of the kingdom of God as already arrived, agreeably to the prophecy cited from Isaiah ix. 1—4.

CANTO XI.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Nara-sangrahas.</i> [The gathering of men]	IV. 18-25. and VIII. 14-17.	I. 16-39.	V. 1-11. and IV. 31-44.	_____
CANTO XII.				
<i>Parvatya-upadésas.</i> [The discourse on the Mountain.]	V. VI. VII.	_____	VI. 20-49.	_____
CANTO XIII.				
<i>Móchaka-víg-ma- hútmayam.</i> [The power of the Savi- our's word]	VIII. 1-13.	I. 40-45.	V 12-16. and VII. 1-17.	_____
CANTO XIV.				
<i>Durvidhártha-su- vátíá</i> [Glad tidings to the poor.]	XI. 2-19	_____	VII. 18-50.	_____

XI. He calls Peter, Andrew, James, and John, from their nets to be fishers of men ; enters his own city of Capernaum ; heals a demoniac in the synagogue on the sabbath ; cures Peter's mother-in-law, and in the evening many more ; but retires the next morning to a solitude, where his disciples find him, and hear his resolution of preaching in all the cities of Galilee.

XII. SERMON ON THE MOUNT.

XIII. On his descent from the mount, Jesus heals a leper ; entering Capernaum heals at a distance the servant of the good Roman centurion ; and proceeding southwards, the next day at Nain, he raises to life the dead son of a widow carried out for burial.

XIV. He receives, while yet in his southern progress towards Jerusalem, a message of enquiry from John the Baptist in prison, which he answers by pointing to his works : and when dining (at Nain or at some other city further south) with Simon a Pharisee, receives the grateful homage of a woman who was a sinner.

CANTO XV.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Dayālaya-pushkara-rani.</i> [The Pool of the Abode of Mercy.]				V.
CANTO XVI. <i>Vara-dayā-prakāśas.</i> [The Declaration of excellent mercy.]	IX. 1-34.	II. 1-22 and V. 22-43.	V. 17-39. and VIII. 41-56.	
CANTO XVII. <i>Sānta-Vichāra.</i> [The gentle Judgment.]	XII. 1-21.	II. 23-28. and III. 1-12.	VI. 1-11. 17-19.	

XV. Arrived at Jerusalem to celebrate the second great festival, (the Pentecost,) on the Sabbath preceding, he heals an impotent man at the pool of Bethesda, (*ἰσραὴλ* *the abode of mercy* ;) and in the temple on the next day, the great day of festival, vindicates his practice and his divine character against the Jews.

XVI. Returning immediately after the festival to Capernaum, on the day of his arrival he heals a paralytic let down to him from the roof of a house; calls Matthew or Levi the publican; attends an entertainment of publicans at his house; silences the consequent cavils of the Pharisees; and proceeds thence, on the call of Jairus, ruler of the synagogue, to the resuscitation of his daughter, healing others on his way and on his return.

XVII. On the *first* sabbath after the *second* great festival of the Pentecost,* Jesus accompanied by the twelve walks through the

* According to the rule of Greek, as of Sanscrit, composition, *δευτέρου-πρωτου* should mean the *second first*, i. e. *the first of the second series*; or the *first after the second commencement* of term or reckoning; but it cannot well mean the converse of these, viz. the *first second*, or the *second of the first series*, or the *second after the first*. My interpretation of *σάββατον δευτέρου πρωτου* is in the main that of Grotius, Maltonat, Hammond, Dodwell, and Pearce.

CANTO XVIII.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Svargya-dristanta-sārthas.</i>	XII. 22-50. and XIII. 1-52.	III. 13-35. and IV. 1-31	VI. 12-16. XI 1-28 XIII. 18-21. and VIII. 4-21.	
[Series of Heavenly Parables.]				
CANTO XIX.				
<i>Bhūta-vasargya-damanam.</i>	VIII. 18-31	IV. 35-41. and V. 1-20.	VIII 22-39 (IX. 57-60)	
[The Conquest of demoniacal possession.]				
CANTO XX.				
<i>Sad-Agracharasirah-chhaidas.</i>	IX. 1-35. and XIV 6-12	V. 21. and VI. 21-29.	VIII. 40, 1, 2, 3.	
[The Decapitation of the holy Fore-runner]				

then ripe corn-fields, and answers the cavil of the Pharisees. In the synagogue he heals a man with a withered hand on the Sabbath, and then retires from the pursuit of his exasperated enemies to a desert place on the lake, followed by multitudes from various places, with respect to his tender treatment of whom, "mildly bringing forth judgment to victory," the prophecy, Isaiah xlii. 1-4, is quoted.

XVIII. Here having designated the twelve as apostles, and exhorted them to prayer, he heals a blind and dumb demoniac; refutes the blasphemous objection of the Pharisees, while his mother and brethren come to seek him; and having delivered the parable of the sower, with many others, to the assembled multitude, he explains them afterwards privately to the disciples.

XIX. The evening of the same day he proposes to cross the lake to the opposite coast of Decapolis, stills a storm on the lake on the way; and having healed a demoniac by transferring the possession to a herd of swine, at the Gadarenes' entreaty he returns.

XX. He lands among expectant multitudes at Capernaum, and thence makes another circuit of the towns and villages

	Matt.	Mark.	Luke.	John.
CANTO XXI. <i>Sasya-chhaidaka-préranam.</i> [The sending forth of Harvest Labourers.]	IX. 36, 37, 38, and X.	VI. 6-13.	IX. 1-6.	—
CANTO XXII. <i>Galilá-pura-bhart-sanam.</i> [The Reproach of the cities of Galilee.]	XI. 1, 20-30. and XIII. 53-58.	VI. 1-6.	X. 13, 14, 15, 21-22. and VI. 16-30.	—
CANTO XXIII. <i>Ananta-jivana-anam.</i> [The Bread of Everlasting Life.]	XIV.	VI. 11-56.	IX 7-17.	VI.

of Galilee. John the Baptist meanwhile is beheaded in his prison. (The judgment which closely follows upon this crime, in the defeat and destruction of Antipas's army by the king whom his profligate marriage with Herodias had justly provoked, is then added from Josephus.)

XXI. Jesus having on his circuit lamented the want of labourers for the harvest, commissions and sends forth the twelve Apostles with instructions.

XXII. He then traverses alone the Galilean cities, upbraids their unbelief and ingratitude, and thanks the Father for the faith of his few simple disciples. He then visits his former city of Nazareth, and after convicting its inhabitants of unbelief, retires from their exasperation.

XXIII. Antipas returns to Galilee from Machærus after the calamitous issue of the war with his Arabian father-in-law, and is alarmed by what he then hears for the first time of the fame of Jesus. The twelve returning from their circuit, Jesus retires with them to a desert place on the lake, followed by a

multitude of five thousand, whom he feeds with five loaves and two fishes. He sends his disciples away in a boat, himself retiring from the multitude, who would make him a king, to pray alone. Thence he rejoins his disciples on the sea; and having landed at Capernaum, he discourses with the multitudes, who throng to him from the scene of his miracle, on the "true bread that came down from heaven to give life to the world."

Here the teacher closes for the present his narrative of our Lord's life and discourses: the disciple expressing, notwithstanding the obscurity of this last, his resolution not to imitate those who from that time went back and walked no more with Jesus; but rather, like Simon Peter, to disclaim all other enquiry as utterly fruitless, and wait to hear more of Him who alone "has the words of eternal life."

It is not possible in this place to enter, otherwise than very cursorily, upon the reasons which have determined me, after much careful consideration of the views taken by the principal harmonists* of the Gospels, to this particular arrangement of events. I have scrupulously observed the chronological order of all the events related by St. John; the violation of which by referring the memorable event, II. 13—22, to the *last* Passover, (when it was repeated with other circumstances,) and transposing the fifth and sixth chapters, constitutes the chief objection in my mind to the system of Priestley.† The festival in the fifth

* I regret that, owing to the deficient supply of good theological works to India, I have not had the opportunity of perusing, during the progress of this work, Mr. Greswell's two volumes of Dissertations. The *results* only are before me in his Greek Harmony, from which, as it will be seen, I differ very materially.

† The transposition more recently introduced by Dr. Lant Carpenter— which, leaving the rest of St. John untouched, *only* places the sixth chapter after the 54th verse of the *eleventh*; supposing also the whole of the Gospel that remains before X. 21, with its three feasts of Passover, Pentecost, and Tabernacles, to precede the first commencement of our Lord's ministry in Galilee, as related by the three other Evangelists—is charged with circum-

chapter (which with him as well as Lyra, Maldonat, Calvin, F. Burman, &c. among the moderns, and with Chrysostom, Cyril, Theophylact, and others among the ancients, I believe to be a Pentecost) cannot be placed, as he has placed it, *after* the miracle of the loaves and fishes (to say nothing of the passage VI. 4, a knot which he cuts by supposing the words τὸ Πιάσχα there to be spurious,) without a most improbable crowding* of all the events from Matt. IV. 12 to the end of chap. XIV. into the *seven weeks* that elapsed between the first two great festivals of our Saviour's ministry: an objection which certainly does not apply to the much smaller number of events assigned to that interval in Articles 8—14, of the accompanying scheme: while the opposite improbability is there avoided, of expanding the same few events to the space of a whole year, from one Passover to another.

This festival, (whether it be a Pentecost or any other,) being thus assigned to some place between the first preaching in Galilee and the miracle of the five loaves and two fishes, and consequently between the yet closer limits of Matt. VIII. 1 and XIV. 1—it

stances of far greater improbability than that of Priestley. Neither does it serve the purpose for which it was devised, of verifying the difficult verse, VI. 4. An anniversary celebration can in no ordinary mode of speech be said to be “nigh,” when an extensive journey to the borders of Tyre and Sidon, with all the other journeys and events of Matt. XV—XX. inclusive, with some superadded ones in Luke IX, XIII, and XIX, (all which necessarily precede, even in this system, the limit of John XI. 55,) had to be dispatched, not only before its arrival, but before it is said to be “nigh at hand” (agam?) in the same Gospel.

* One principal argument of Priestley for this crowding,—from the improbability of a longer time than five or six weeks elapsing before Herod Antipas heard the fame of Jesus' miracles in his own tetrarchy of Galilee,—is removed by the fact of his being at Perea during the latter days of John the Baptist, and by the distractions of his Arabian war at that time, as related by Josephus, (Antiq. xviii. c. 5) which I have accordingly incorporated into the history in Articles 2, 8, and 20.

seems most natural and probable to connect with our Saviour's journey from Galilee to that celebration, the miracle in the southern city of Nain, (occurring as it did on the day after the healing of the centurion's servant at Capernaum, told in Matt. VIII.) as well as the message of John the Baptist from his prison in Peræa, with the other events related in St. Luke's seventh chapter. In this I coincide with Professor Hug, in his Introduction to the New Testament, as well as with an earlier author to whom the same idea had occurred, F. Burman in his Harmony. (See Lampe on John V. 1.) As St. Luke is the sole narrator of many of the events of that chapter, and is by far the most circumstantially accurate in the history of the centurion at its commencement, to which he connects the rest by an unbroken chain,—a preference in the order of *these* events (which preceded* the call of St. Matthew) may be not improbably given to him; though nothing appears to me more contrary to the evident and generally acknowledged phenomena of the case than the opinion advanced by the above-mentioned learned and ingenious Professor, that St. Luke wrote to correct the chronology of St. Matthew and St. Mark, or indeed that his order of *time* can in general compete with

* This is undisputed respecting all before the message of John the Baptist in ver. 19. And respecting this it is very observable that St. Matthew relates it as a detached event, immediately after he had mentioned his own absence and that of the twelve, from Jesus, (XI. 1, 2,)—thus expressly excluding it from the transactions which he personally witnessed. From the events that preceded and followed, viz. the miracle at Nain and the entertainment of Simon the Pharisee, the absence of the *Apostles* may be inferred from St. Luke's narration, (who *may* have been himself among the "many disciples" VII. 11. that followed our Lord on the high road from Galilee to Jerusalem on this occasion.) May not our Saviour's ascending to this feast of Pentecost and others without his usual attendants, derive some illustration from what is told afterwards in John VII. 8, 9, 10. of his mode of going to Jerusalem on a like occasion, and thus account for the entire silence of the two first Evangelists respecting these journeys?

theirs.* It is strangely inconsistent with this opinion that Hug should imagine the supper at the end of this very chapter, Luke VII. to be the same† with that of Bethany before the Passion, related by all the three other Evangelists, and of course therefore antedated by St. Luke only. Equally improbable is his opinion that the† festival of John V. is the comparatively *civil* feast of Purim, which might be kept by the Jews in their own

* The apostleship of St. Matthew, and the extensive connexion of St. Mark with the earliest witnesses of the Gospel, particularly with St. Peter, are traceable in their mode of narrating events: while St. Luke's memoirs have all the appearance of being subsequently collected from various sources, (1. 1, 2.) and put together with much regard indeed to the order of the *subject*, but little to *chronology*. The attempt of the learned Griesbach (*Opuscula Academica*) to prove St. Mark's Gospel a sort of alternate compilation from St. Matthew and St. Luke, though singularly agreeable to many phenomena of the case, is quite irreconcilable with others, and cannot stand against the reasons which Townson and Hug have severally advanced both for the independence of its testimony, and its order in the books of the New Testament.

† The arguments for this identity are very ably stated by Schleiermacher, in his *Essay on St. Luke's Gospel*, (p. 116—120, of Thurlwall's translation;) but they will scarcely prevail with any one whose regard for the literal correctness of the Evangelists happily exceeds that of the profound translator of Plato.

‡ The preceding events (extended by others to the still further period of the Passover shortly following, which Hug's reasons, P. II. ch. 2, & 56. sufficiently exclude) are thus stretched to the Purim feast by means of the supposition that our Lord's residence in the neighbourhood of John the Baptist at *Aïnon* near *Sahm*, (*John III. 22—IV. 1.*) occupied *eight months*. Thus the journey through *Samaria* is made to fall at a period "four months before harvest," according to the supposed import of *IV. 35*; (though, as Benson and others justly remark, this use of a probably proverbial expression in the former half of the verse, does not argue so strongly for the month of December or January, as the conclusion of the verse does for a season when the fields were already whitening for the harvest—i. e. between the Paschal and Pentecost solemnities.) But I do not see it explained by Hug, how at a time of the year between this and the feast of Purim, to which his system brings the event of *Luke VI. 1, i. e.* in February, or at the latest early in March, the corn could be fully ripe in the fields—putting the interpretation of *σάββατον δευτερόπρωτον* out of the question.

cities, (Esther IX. 27. 28.) and had no special connexion whatever with Jerusalem or its temple.

The closely connected series of inseparable events which occupy the twelfth and thirteenth chapters of St. Matthew, and from II. 23, to IV. 34, 35, in the following Gospel, and to which the last-mentioned verse of St. Mark requires that we must attach likewise the crossing over the lake to Decapolis and the miracle of the swine, (though these last events are placed by St. Matthew some time before, viz. just preceding his own conversion,) will thus follow *almost immediately* on the above festival of John V. as they are placed in our Articles 17, 18, 19. The full ripeness of the corn-fields at the commencement of this series of events, as well as the words of St. Luke, (with whom, however, some leading events and discourses of the series are singularly dispersed* into various parts of his Gospel,) direct us, indeed, plainly to the *first* Sabbath† after the *Pentecost* as the initial date. Still the succession is not *quite* immediate; for the call of St. Matthew must have preceded these events, in which all the twelve are concerned, and therefore most probably preceded them immediately, (as the unbroken narration throughout, Mark II. as well as in Luke V. 17,—VI. 11, seems to indicate,) and thus intervened between the Pentecost and its next following Sabbath, as placed in our Article 16. And since this Evangelist and Apostle cannot but be deem-

* See the foregoing table, Art. 18. That the remarks and replies of Luke VI. I. 20, 21, and those of XI. 27, 28, were both suggested by *one and the same* event, viz. the coming of the mother of Jesus to the door of the house where he was delivering the discourse mentioned in the *latter* of these places, i. e. the discourse on the relaxed demoniac,—though the event itself is only related in the *former*,—will appear in the highest degree probable to any one who will carefully compare both passages in all their circumstances with the continuous accounts given by St. Matthew and St. Mark of that discourse *as thus interrupted*, and *succeeded* by the parable of the sower, &c. with a voyage following.

† Luke VI. 1. See the note on Art. 17. (p. v. sup.)

ed the first authority in what took place at the entertainment he gave our Lord, at this most interesting period of his whole life, we must therefore assign to this date (much earlier than where St. Mark and St. Luke place it) the call of Jairus and the resuscitation of his daughter; though this conclusion, to which St. Matthew's testimony thus compels us, leads to the abandonment of another point in which all the three Evangelists seem to coincide, i. e. making the miracle at the house of Jairus to fall upon the same day with the return from Gadara. [For this point could not possibly be consulted, without denying either Matt. IX. 18, on the one hand, or Mark IV. 35, on the other;—or else departing from the united testimony of all the three in a still more glaring manner.]

On these points, which constitute the chief though not the only difficulties of harmonizing the earlier parts of the evangelical history, I have thus briefly indicated some of the principal reasons for the order I have adopted, without entering into a discussion which could not be here terminated or even conducted satisfactorily. The difficulties in question affect the arrangement of our Articles 11—22; for as to what *precedes*, the comparison of St. John* with the other Evangelists scarcely admits any other possible arrangement than that which I have followed in Articles 1—10: and immediately *following*, in Article 23, we have a cardinal point, in which alone of all events between the baptism and the passion, all the four Evangelists meet,—the feeding of the five thousand. This circum-

* To such as might suspect a misunderstanding of John I. 39, IV. 6, and 52, it may not be useless to mention that I have adopted, as the most probable interpretation of these and other passages of the same Gospel, the opinion that St. John computes the hours of the day, not after the Jewish or the Roman, but after the Macedonian manner; an opinion which his residence at Ephesus, and the other arguments so ably urged by Dr. Townson, render almost certain. (Works, vol. i. p. 233—273.)

stance, as well as the apparently exact chronological division,* and other considerations, mark the miracle of the feeding and the spiritual discourse that followed, as the most appropriate termination of the present portion of the *Christa-Sangitā*.

After this cardinal point, which closes the first six chapters of St. John and St. Mark, and the first fourteen of St. Matthew,—the difficulties of adjusting with the two first Evangelists the several narrations of St. Luke and of St. John are entirely new, and of a somewhat different kind from the preceding. These properly form the subject of consideration in the preparation of the next book, the *Sat-pālaka-charitram*, extending to the last Passover. The death and the resurrection, with their attendant and following circumstances, will form a subsequent book of themselves, entitled *Moktri-māhātmyam*. Both of these I hope, with the Divine blessing, to produce in much shorter intervals of time than that which has from various causes separated the publication of this book and that of its predecessor.

W. H. M.

* The duration of the events both of the present book and its successor may be conceived to be a little more than a year each; viz. from the winter before our Lord's first public Passover in John II 11, to a period shortly preceding another Passover, VI. 4, (otherwise unnoticed,) for the present book; and thence to the Passover of the following year, XII. 1, for the next. That our Saviour's ministry (excluding the three months from his baptism to his first Passover) did not extend beyond two years, is my decided conviction from the narration of all the Evangelists. And I own that but for the otherwise inexplicable verse in the sixth chapter, *alluding* to an intermediate Passover between those of the second and the twelfth;—my impression from the consecutive festivals which are alone *recorded* by St. John during that interval, viz. the probable Pentecost of the fifth chapter, the Feast of Tabernacles of the seventh and following, and the Eucœna of the tenth,—when taken in conjunction with the Galilean histories of St. Matthew and St. Mark, and the more detached memoirs preserved by the third Evangelist, concerning Him who came to fulfil all the righteousness of the law, and therefore could not have omitted celebrating at Jerusalem any of the three great festivals that recurred during his ministry,—would determine me altogether to the common ancient opinion that *one* year (with the three months above mentioned) included the whole.

BOOK III,

THE LATER MINISTRY.

THIS third part of the Sanscrit History of Our Lord is called *Sát-pálaka-charitram* ; *The Acts of the Good Shepherd* ; and extends from the period of feeding the five thousand, to his arrival at Bethany six days before the Passover in which he suffered. Like the former, it is divided into twenty-three cantos ; the contents of which are as follow.

CANTO I.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Paricháraka-gana nirjñanam.</i>				
[The going forth of the troop of Minsters.]			X. 1—16.	VII. 1.

1. The teacher having opened with an address of praise for the Divine power and heavenly discourses of Jesus Christ, as declared in the preceding book, is requested by the disciple to continue the history, and thus to unfold how He whose ministry was thus auspiciously commenced was to realize the mysterious meaning of the last-mentioned discourse in John vi. He replies, in the words of the verse following, (vii. 1.) that Jesus had yet much time to spend in Galilee, and returned not yet to Jerusalem where his life was threatened: but as his progress towards the consummation of all in that holy city was to be the chief subject of the present book, as the Galilean ministry was of the former,—the sending forth of the seventy disciples to those cities of Judea where he should himself hereafter come is now related from the beginning of St. Luke's 10th chapter; (so as not to disturb the continuity of the narration of Matt. xv. xvi. xvii. xviii. and Mark vii. viii. ix. to the latter part of which, contained in Luke ix. 18—50, the last named evangelist *immediately* annexes that journey of our Lord to Jerusalem in which the seventy returned to meet him.)

CANTO II.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Whāya-dharma-nirasanam.</i>				
[Rejection of mere outward Religion.]	XV. 1-20.	VII. 1-23		
CANTO III.				
<i>Bhārya-avasāshas.</i>				
[Remnant of the food (provided for the children of Israel)]	XV. 21-39. and XVI 1-12.	VII. 24-37. and VIII. 1-26		
CANTO IV.				
<i>Khristiya-mandalī-nirmāna-prastānas.</i>				
[The Rock on which the Christian Church is founded.]	XVI 13-28	VIII 27-38. and IX. 1.	IX. 18-27.	

II. Commencing therefore that series of events, (between the two instances of miraculous feeding,) on which St. Luke is silent, the teacher relates the remarkable conversation with Pharisees from Jerusalem respecting ceremonial religion which immediately preceded the journey to the borders of Tyre and Sidon.

III. Then are related the principal circumstances of that journey; the faith of the Syrophenician woman and its reward; the healing of the dumb man on our Lord's return on the Decapollitan side of the lake of Gennesareth; the feeding of the four thousand with seven loaves and a few fishes; his answer to the tempting Pharisees and Sadducees, who sought a sign from heaven; his caution of the disciples against their leaven or spirit; and the miracle on the blind man at Bethsaida, accompanied, like the rest during the journey, with a charge of secrecy.

IV. When in the parts of Cæsarea Philippi our Lord receives the memorable confession of Simon Peter, delivers to him, as head of the College of Apostles, his promise concerning the Church, and then speaks of his approaching sufferings.

	Matt.	Mark.	Luke.	John.
• CANTO V. <i>Putra-aisvarya-ava- bhāsanam.</i>				
[Effulgence of the Son's Divinity.]	XVII. 1-13	IX. 2-13.	IX. 28-36	-----
CANTO VI. <i>Sishya-mala-niro- dhas.</i>				
[Prevention of faults or defilements in the dis- ciples.]	XVII. 11-27. and XVIII. tot.	IX. 14-50.	IX. 37-50.	-----
CANTO VII. <i>Sānta-dharma-pro- samsā.</i>				
[Praise of meek religion.]	-----	-----	IX. 51-62 and X. 17-42	VII. 2-10.

V. With Peter, James, and John, he ascends mount Tabor, where he converses in glory with Moses and Elias; and descending, charges his three principal apostles to be silent on this transfiguration till after his resurrection from the dead.

VI. On his descent, he heals a possessed child whom the nine remaining apostles could not cure; rebukes their want of faith; and (when arrived at Capernaum, where he also works a miracle to pay the sacred tax of the didrachma,) condemns the contentious spirit manifested by the whole on their journey, exhorting them to humility and forgiveness.

VII. The feast of Tabernacles approaching, Jesus is urged by his brethren to go to Jerusalem; but declines going thither, till after the usual company of Galileans have flocked to the festival. Then proceeding thither with his disciples only, he rebukes the zeal of James and John, called forth by the refusal of a Samaritan village to receive him because his face was set to go towards Jerusalem; and apprises some who would afterwards join him, of the extent of their undertaking. Having arrived at Judea, and on the road between Jericho and Jeru-

CANTO VIII.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Mukty-ákara-paradarsanam.</i>				
[Display of the Fountain of Salvation.]				VII.11—53. and VIII.1—11.
CANTO IX.				
<i>Jagat-prakasas.</i>				
[The Light of the Word]				VIII 12-59. IX. 1of and X. 12-1.

salem, the seventy meet him and report the success of their mission: in answer to the question of a lawyer, he there relates the parable of the good Samaritan: and finally arrives at Bethany on that road, the village of Martha and Mary; at whose house he sojourns previously to his secret entrance to Jerusalem. The contrasted behaviour of the sisters is then related.

VIII. Jesus suddenly appears in the temple in the midst of the feast of Tabernacles, and teaches. The rulers attempt to apprehend him, but their messengers dare not execute their order: Nicodemus defends him, but feebly, in their council. The morning after the great day of the festival, (the ceremonies of which are described, in order to shew the significancy of our Lord's symbolical discourse on that day),—the preceding night having been passed on the mount of Olives, at the house of Martha,—he hears in the temple the case of the woman taken in adultery.

IX. Jesus again proclaims himself in the temple to be the Light of the world: and argues his cause with the questioning Jews, who end by attempting to stone him for blasphemy. Having escaped from their hands, he heals a blind man on the Sabbath; which affords new matter for debate among his enemies. He proclaims himself as the good Shepherd, and the only door of the sheep.

CANTO X.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Lobha-adi-virodhana-</i> <i>nam.</i>	_____	_____	XI. 34-54. and XII. 1-53.	_____
[Rebuke of covetousness and other vices.]	_____	_____	_____	_____
CANTO XI.	_____	_____	_____	_____
<i>Nāsa-nivāraṇa-hita-</i> <i>saṃaya-śāstas.</i>	_____	_____	XII. 51-59. and XIII. 1-9.	_____
[Prescription of the right time for escaping destruc- tion.]	_____	_____	_____	_____
CANTO XII.	_____	_____	_____	_____
<i>Galīlā-antima-bhava-</i> <i>maṇam.</i>	_____	_____	XIII. 10-35	_____
[The last current of Gal- ilee.]	_____	_____	_____	_____

X. While repeating (probably after his return to Galilee) his discourse on keeping the eye single, he is invited to dine with a Pharisee, when the censure of a ceremonial omission gives occasion for a rebuke of the errors and hypocrisy of that sect. He afterwards warns the multitudes against them. He rebukes covetousness by the history of a godless speculator for futurity, and exhorts his followers to watchfulness.

XI. He discourses to the people on the signs of the times; and, after hearing of the Galileans slain in the temple by Pilate, he warns against a rash interpretation of the Divine judgments, and exhorts to personal repentance by the parable of the barren fig-tree.

XII. In a synagogue of Galilee on the Sabbath-day he cures a woman of a chronic infirmity, and rebukes the hypocrisy of the president, who would censure the act: he answers those who inquire as to the number of the saved, by an exhortation to strive to be among them: and when an artful representation is made by some Pharisaic emissaries of Antipas to induce him to fly from the territories of the tetrarch to avoid death, he answers that he has yet to wander a while in that country; but that

CANTO XIII.	Matt.	Mark.	Luke.	Johr.
<i>I'svara-āhvānam.</i> [The Invitation of God.]	—	—	XIV. tot	—
CANTO XIV. <i>Apachita-āpti-har- shas.</i>	—	—	—	—
[The joy of finding the lost.]	—	—	XV. tot.	—
CANTO XV. <i>Visvasta-bhritya- sad-dhanam.</i>	—	—	—	—
[The true riches of faithful servants.]	—	—	XVI tot. and XVII. 1-10.	—

he cannot perish, as a prophet, out of Jerusalem: where he intimates that the Galilean multitudes should shortly after precede him with acclamations as the Messiah.

XIII. At an entertainment given him by a Pharisee during his last progress in Galilee, he discourses concerning modesty and charity in entertainments, and declares by a parable how the invitation to the heavenly feast is evaded and rejected: also to the multitudes that follow him, he declares what is required of his followers.

XIV. To those who censure his condescension to publicans and sinners, he alleges the practice of men with respect to a lost sheep, or any other possession; and discourses on the joy in heaven over the recovery of the lost among mankind, illustrating the same truth further by the parable of the prodigal son.

XV. He relates the parable of the unjust steward; and afterwards, when the covetous Pharisees deride his doctrine, that of the rich man and Lazarus: he inculcates also the avoiding of scandals, the forgiveness of injuries, faith in God's promises, and the renunciation of all claim of merit before Him.

	Matt.	Mark.	Luke.	John.
CANTO XVI. <i>Sat-prārthanā-vivekas.</i> [The discernment of right prayers.]			XVII. 11—37. and XVIII. 1—14.	
CANTO XVII. <i>Pitri-Putra-Ēkatva-upadésas.</i> [Declaration of the Oneness of the Father and the Son.]				X. 22—39.
CANTO XVIII. <i>Nirmala-rājya-sāsanam.</i> [The discipline of the kingdom of purity.]	XIX. 1—15. X. 1—16.		XVIII. 15, 16, 17.	X. 39—42.

XVI. Going from Galilee towards Jerusalem, his way lying through the borders of Samaria, he heals ten lepers, one of whom only evinces gratitude, and he a stranger. When approaching nearer to the holy city, he answers the inquiry of some Pharisees, by describing the sudden coming of God's kingdom; and exhorts severally to earnestness and humility in prayer by the two parables of the unjust judge, and of the Pharisee and publican.

XVII. Having arrived at Jerusalem in the winter, at the feast of the Encænia, he answers the Jews who urge him to declare whether he is the Christ or not, by reproaching them with their unbelief, and asserting his own unity with the Father. They again attempt to stone him for blasphemy, notwithstanding the allegation of Ps. lxxxii, but he escapes out of their hands.

XVIII. Hence, having finally left Galilee, he passes over to Peræa, where many who remember John's baptism in that place, now believe on him as the object of the Baptist's preaching. Here in answer to the questions of some Pharisees, he

	Matt.	Mark.	Luke.	John.
CANTO XIX. <i>Visishṭa-apatva- upākhyaṇam.</i> [Announcement of the paucity of the elect.]	XIX. 16-30. XX. 1-16.	X. 17-31.	XVIII. 18- 30.	—
CANTO XX. <i>Mṛityu-vijaya-dar- sanam.</i> [Specimen of the conquest of death.]	—	—	—	XI. 1-54.
CANTO XXI. <i>Bharya-mṛityu-su- chanam.</i> [Information of the death at hand]	XX. 17-28.	X. 32-45.	—	XI. 55, 56, 57
CANTO XXII. <i>Andha-ādī-vimuktis</i> [Deliverance of the blind and others]	XX. 29-31.	X. 46-52.	XVIII. 36, 48, 49.	XIX. 1-10.

declares the strictness of the Divine precept concerning marriage; and blesses the little children who are brought to him.

XIX. A young ruler coming to Jesus, is repelled by the direction to forsake all for him. After enlarging from this example on the danger of riches, he tells the parable of the labourers in the vineyard.

XX. Receiving at Peræa, a message from the sisters at Bethany, that their brother Lazarus is sick—he, after a purposed delay of two days proceeds thither, and raises him from the grave, when he had been three days dead. The Pharisees consulting upon this, resolve on the death of Jesus: while he retires to a city called Ephraim, and there abides with his disciples.

XXI. After announcing to his disciples his approaching end at Jerusalem, and rebuking the ambitious proposal of the sons of Zebedee, he proceeds thither by way of Jericho.

XXII. When at Jericho, in the suburbs of the city, he re-

•
CANTO XXIII.*Yátrá sésahas.*

[End of the journey (to the precincts of the holy city.)]

Matt.	Mark.	Luke.	John.
(XXI. 1.)	(XI. 1.)	XIX. 11-29.	(XII. 1.)

stores sight to two blind men, Bartimæus and another : he afterwards dines at the house of the chief publican Zacchæus, and replies to his profession of exemplary charity and restitution, by declaring that salvation is come to his house.

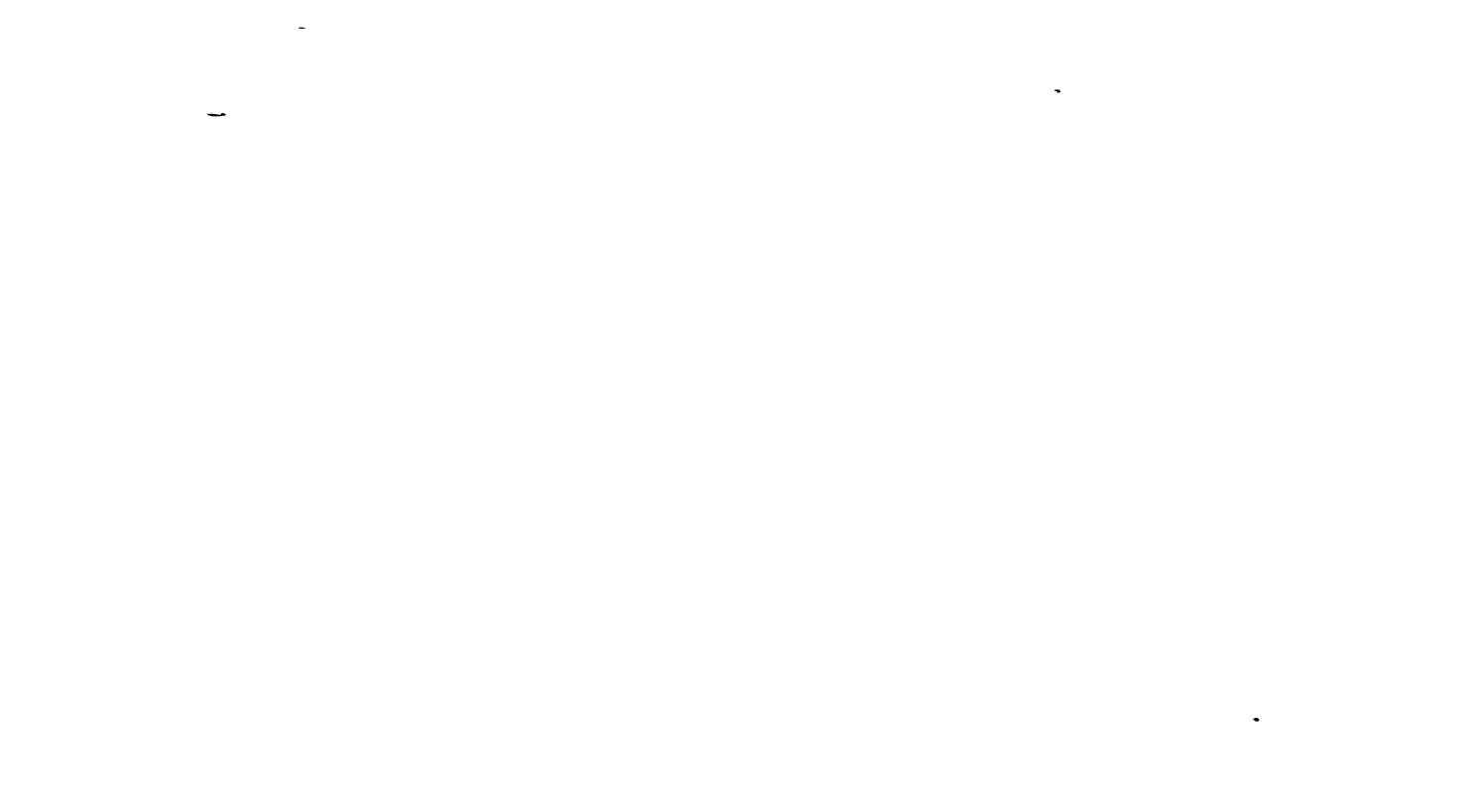
XXIII. On the road from Jericho to Jerusalem, our Lord to express his disciples' expectation of the immediate manifestation of his kingdom, relates the parable of a nobleman going to a distant country to receive a kingdom—the rebellious conduct of the citizens in his absence—and the various degrees of fidelity in his immediate servants,—with various dooms pronounced on each : after which he arrives shortly after the Passover at Bethany, within two miles of the holy city, which closes the narration of this book. The disciple expressing curiosity to know what is the journey that the Christ has yet to take, before he receives his great power and glory,—is answered that the events he has yet to relate respecting the death and resurrection of the Lord will declare its meaning. In the mean time the necessity for his cross and passion as the entrance on his subsequent conquest of the world, is declared by a translation in Hindu elegiac measure, of the whole of the 53d chapter of Isaiah, in which the prophetic spirit graphically depicts these events and their results on the mind of the bard of Israel.

.

.

BOOK IV.

THE PASSION AND GLORIFICATION.

THIS last part of the Sanscrit Christiad is termed *Moktrimdhātmyam*, or *The Majesty of the Redeemer*,—and though the shortest in its period of time of all (excepting only the mere sketch of Christian history in the twentieth canto), embracing only the eight weeks from the eve of Palm Sunday to that of Whit Sunday in the year of our Lord's passion—is nearly double in length of its predecessors. It is divided into twenty-one cantos, whose contents are as follow.

CANTO I.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Mumurshu-daiha. abhyunjanam.</i>				
[The anointing of the dy of Him who was to die.]	bo. XXVI. 6-14. XIV. 3-10. XIX. 29-35. XII. 1-16.	XXI. 1-7		

I. The disciple begins by asking how the Good Shepherd who was to lay down his life for the sheep, and had power to take it again, could realize the striking but apparently incompatible descriptions of meanness and majesty, of rejection and final triumph, which were contained in the last quotation from the evangelical prophet. He therefore requests the teacher—who had pursued the acts of the good Shepherd to his last journey to Jerusalem for that purpose, excepting the last short stage from Bethany—to complete now the history which is alone wanting for the full elucidation of that great prophecy. The teacher, after stating that Christ was to enter as a King to his own holy city, relates now the single circumstance that preceded it at Bethany : viz. the supper on the Saturday evening, which was the octave before his burial, when Mary, the sister of Lazarus, anointed his body with precious ointment, and received, with the murmuring rebuke of Judas, the signal commendation of our Lord. The

CANTO II.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Sad-rajā-pravésas.</i>				
[The entrance of the Holy King.]	XXI. 8—11 14—17.	XI. 8—11, XIX. 44.	36—44.	XII. 17, 18, 19.
CANTO III.				
<i>Sarvanayā-prar- thanalaya-sodha- nam.</i>				
[The cleansing of the house of prayer for all nations.]	XXI. 12, 13, 18, 19	XI. 12—19	XIX. 45—48.	

treachery of Judas, conceived apparently from that moment, though not executed till the Wednesday following (with the relation of which accordingly, St. Matthew and St. Mark connect the narration of this incident) having been now alluded to, the preparation of our Lord for his entry of lowly triumph to Jerusalem is related, in fulfilment of the ancient prophecy, Zech. ix. 9.

II. *Palm Sunday.* Christ enters on an ass from the mount of Olives to Jerusalem, while the multitudes precede and follow him with *Hosannas* הוֹשַׁעְנָה ,*—and with the other expressions of Psalm cxviii. 24, 25, hailing him as the long expected heir of David's throne. The Pharisees in vain attempt to repress this expression of homage echoed in the streets of the city and even in the courts of the temple, from the mouths of the very youngest children. Our Saviour having quoted Psalm viii. to them, and looked around the temple, it being then late in the evening, returns to Bethany with his disciples.

III. *Monday before Easter.* On his way to the temple on the following morning Christ curses a barren fig-tree—and having arrived there, cleanses the outward precinct of his

* **वाहि वाहीति तुष्टुः** So we read this precise use of a *supplicating* term as an expression of worship and gratulation in the Ramayana I. canto 36. sl. 24.

CANTO IV.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Saddhantri-mandagura-parajayas.</i>				
[Defect of the evil teachers, murderers of the good.]	XXI. 20—46. XXII. XXIII.	XI. 20-33.	XII. 1-40.	XX.

Father's house, the court of the Gentiles, which they had converted in Jeremiah's language to a den of robbers, by expelling the traffickers that desecrated it; citing the words of Isaiah, that his house should be a house of prayer *for all nations*: after which he again returns to Bethany in the evening.

IV. *Tuesday before Easter: morning.* On the return to Jerusalem, the disciples wonder at the fig-tree that had withered after yesterday's malediction, and are exhorted to faith in God in their future ministry. The chief priests and Pharisees in the temple inquiring by what authority he acted there in the transactions of the two preceding days, are confounded by the counter question respecting John's baptism—and yet more by the example of the two sons, by the parable of the husbandmen in the vineyard, which he points directly against themselves, and that of the ungrateful and murderous subjects who rejected their king's invitation to the marriage feast of his son. Their attempt to ensnare him by inquiring into the lawfulness of paying tribute to Cæsar, is signally defeated: as is that of the Sadducees to confound him respecting the doctrine of the resurrection: and having answered a lawyer's inquiry respecting the first commandment in the Law, he in his turn questions the Pharisees in a manner that they are unable to answer, respecting the relation of Christ to David in Psalm cx. 1. Having thus silenced these wicked teachers, he explicitly warns his followers against their covetousness, hypocrisy, and false teaching—describing the judgments of God impending over them for their iniquities, now about to reach their full.

CANTO V.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Nara-putra-dvitiya- āyama-ādésas.</i>	XXIV.	XII. 41— 44		
[Proclamation of the Son of Man's second coming.]	XXV.	XIII.	XXI.	
CANTO VI.				
<i>Abhikta-ghāta-kā- la-prastutis.</i>				
[Arrangement of the time for the slaying of the Messiah.]	XXVI 1—5.	XIV. 1, 2, 10, 11.	XXII. 1—6.	XII. 20—50

V. *Tuesday evening.* When about to leave the temple after this invective, Jesus notices and commends the charity of a poor widow; and to the disciples admiring on their departure the stately buildings that surrounded them, he announces their coming destruction. Then on the mount of Olives, while seated opposite to the temple, in reply to the question of four disciples—he speaks at length of the doom of Jerusalem and of the coming of the Son of Man; and to exhort them to watchfulness in looking for his second coming, he relates the parable of the ten virgins, and of the servants with several talents entrusted to them: concluding with an awful description of the final judgment.

VI. *Wednesday before Easter.* Our Lord announces to his disciples that it is yet two days to the Paschal Feast, when he should be delivered into the hands of sinners. This event (which according to the most constant tradition of antiquity, I have assigned to A. D. 29 of the vulgar era, or A. U. C. 781, when Rubellius Germinus and Rutilius Germinus were consuls—in which the Paschal full moon that marked the 14th day of the month Abib falls agreeably to the Jewish modes of computation on *Friday* the 18th of March 6h. 49½m. P. M.,—which is the full moon of the Chastra that closes the 85th year of Vicrama-detya) is now prepared by Judas covenanting with the chief priests to betray his Master in the absence of the multitude. Then follows the relation of that remarkable visit to the temple,

	Matt.	Mark	Luke.	John.
• CANTO VII. <i>Sad-bhōjana-āsir- vādas.</i>				
[Blessing of the Holy Supper.]	XXVI. 17— 30	XIV. 12— 26	XXII, 7— 39	XIII. XIV.
CANTO VIII. <i>Mahā-madhyaṣṭha- charam-upadēsas.</i>				
[Last Discourse of the Great Mediator.]	XXVI. 31— 35.]	XIV 27— 31.		XV XVII, XVII.

recorded by St. John, at which some proselytes desire to see Jesus, and where he makes to his obstinate hearers in that sacred place the declaration confirmed by a sign from heaven, of his approaching passion and glorification, and his apparently final admonition of the consequences of rejecting him.—Here the teacher introduces the quotation of the great prophecy so often alluded to, of Daniel, respecting the period of this great catastrophe: the commencement of the 70 hebdomads of years being placed at the renewed edict of Darius Nothus for the rebuilding of the temple, which had been suspended from the time of Artaxerxes Longimanus, son of Ahasuerus or Xerxes—and the conclusion at the destruction of Jerusalem A. D. 71, after the Messiah or Prince had been cut off, as a sacrifice for human iniquity.

VII. *Thursday before Easter.* The transactions of this memorable day are opened by the mission of Peter and John to Jerusalem, and the preparation of the Paschal supper in a chamber there: which having been duly celebrated by our Lord within the prescribed period, viz. after the sunset at which the 14th of Abib or Nisan commenced, and concluded with an affecting example of His condescending humility,—he institutes the ever-blessed Sacrament of his body and blood. Then after Judas's hasty departure to the chief priests, he renews his exhortation to Peter and the other disciples, until long after night-fall, he proposes to arise and leave that place.

VIII. *Maundy-Thursday continued.* On the way to the

CANTO IX.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Udyáñga-vyáthana-</i> <i>nam.</i>				
[The Agony in the Garden.]	XXVI. 36-56.	XIV. 32-52.	XXII. 39-53	XVIII. 1-12.
CANTO X.				
<i>Vara-upala-nirá-</i> <i>kritis.</i>				
[The rejection of the true Corner-stone.]	XXVI. 57-75. XXVII. 1, 2.	XIV. 53, 72. XV. 1.	XXII. 51-71. XXIII. 1.	XVIII. 13-28.

mount of Olives, Jesus predicts his approaching desertion by all the apostles on this fatal night : and answers the contrary protestation of Simon Peter, by announcing his aggravated denial. He then resumes his discourse of exhortation and consolation to them all : closing with a prayer of intercession for them, and for his whole Church.

IX. *The same evening continued.* Having crossed the brook Kedron towards the mount of Olives, he enters the garden of Gethsemane, where having commanded his disciples—Peter, James, and John especially—to watch with him, he is seized with an agony of spirit in the contemplation of his future sufferings for men, which he overrules by prayer and resignation—while his disciples sleep. Here he is found by a band sent by the chief priests, guided by the traitor Judas ; is seized and bound, deserted by all his followers, and led to Jerusalem.

X. *Good-Friday—from 1 to 5 A. M.* Having been taken to the house of Annas and thence to that of Caiaphas,—he is examined by his implacable enemies—denied by Peter—declared by the chief priests guilty of blasphemy, for declaring himself the Son of the Blessed who will judge the world—condemned, insulted, and treated with cruel indignity : at length at dawn he is conducted from the high priest's house to the residence of the Roman governor.

	Matt.	Mark.	Luke.	John.
• CANTO XI. <i>Pápi-husté-Prabhunirpanam.</i> [The delivery of the Lord into the hand of sinners.]	XXVII. 2—31.	XV. 1—20.	XXIII. 1—25.	XVIII. 28—40. XIX. 1—16.
CANTO XII. <i>Mahá-yajua-sampáranam.</i> [Completion of the great Sacrifice]	XXVII 31—56.	XV. 20—47.	XXIII. 26—49.	XIX. 16—30.

XI. *Good-Friday morning continued—from 5 to 7 A. M.*
 Pilate having examined Jesus, and having further sent him to Herod Antipas, who merely mocks and insults him on his silence to the accusations preferred against him—openly declares his innocence of the crimes charged by the Jewish priests and rulers, and endeavours vainly to gain their consent to his release. At length he yields to their malice, and that of the multitude whom they had gained to reject and denounce their now prostrate King: releases to them Barabbas instead of Jesus, whom he condemns, in compliance with their desire, to be crucified.

XII. *Good-Friday—from 8 A. M. to 3 P. M.* Jesus having been led with two malefactors who were tried and condemned after him, to mount Calvary on the north-west of the city—and having exhorted the women who lamented him on the way, to mourn rather for the calamities impending on themselves and their city, is nailed to the cross at 9 A. M. This barbarous and ignominious mode of execution is minutely described at the commencement of the chapter: and the relation of the accumulated indignities which our Lord and Saviour there underwent, is followed by the lengthened quotation of Psalm xxii. in which they are minutely foretold. The preternatural darkness from noon for the three hours following, the committal of the blessed Virgin Mother to the care of St. John, the supreme sufferings that prompted the last complaint from the cross, with

CANTO XIII.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Ārya-dēha-nikha- tanpanam.</i>				
[Interment of the Sacred Body.]	XXVII. 57-- 61.	XV. 42-- 44.	XXIII. 50--55.	XIX. 31-- 42.
CANTO XIV.				
<i>Parama-visrāmas.</i>				
[The most excellent Sab- bath or Rest.]	XXVII 62-- 65.			

the other circumstances of the Saviour's death are then related, with the prodigies that followed, and the centurion's exclamation that "truly this was the Son of God."

XIII. *Good-Friday concluded—from 3 P. M.* After a declaration of the glory of the Cross of Christ, and the ground of its perpetual veneration by the faithful, the causes are related which exempted his most sacred body from the usual fate of those who had endured that ignominious punishment: viz. the request of the chief priests that the corpses might not be left to defile the approaching Paschal Sabbath,—and (after Pilate had consented—and the death of the Saviour had preserved him from having his legs broken on the cross with the malefactors, the effusion of blood and water from the soldier's spear certifying the reality of the death whose mysterious virtue it signified,)—the further request of the rich counsellor that the corpse might be delivered to him for burial, as Isaiah had remarkably foretold. The funeral is then related, in which Joseph of Arimathea is joined by Nicodemus, Mary Magdalene, and Mary the wife of Cleopas watching over the grave till night, while Joanna and other women hasten before the sunset that ushered in the Sabbath to procure spices for anointing the body on the Sunday morn.

XIV. *Holy Saturday, or Easter Eve.* The repose of this high Sabbath is broken only by the chief priests and Pharisees requesting Pilate to make sure the body of Jesus, and having

• CANTO XV. Matt. Mark. Luke John.

Tamo-bala-paraja-

yas,

[Defeat of the power of XXVIII.1.—XVI 1—11. XXIV.1.—XX. 1—18.
darkness] 15. 12.]

obtained his sanction, setting a watch and a seal on the sepulchre. The impotency of these united efforts is then declared by the teacher quoting Psalm ii. entire, in which David announces their unsuccessful attacks upon God's anointed King: and the close of Psalm xvi. is also cited, with reference both to the exemption of his sacred body from corruption and the rest of his soul also in Hades, where he abode with the penitent thief, and where he announced to the souls in safe keeping the tidings of their completed redemption.

XV. *Easter Sunday: morning.* After a salutation to the blessed morn which removed the curse of death from mortality and completed the conquest of the Redeemer,—the teacher relates the early visit of the two Marias with Salome to see the sepulchre before the expected anointing, when Mary Magdalene hurries back to announce to the apostles the disappearance of the stone from the tomb—and the two other women having watched a while without at length enter the court and hear from the angel who had displaced the stone and now sat upon it, the news that Christ was risen—which they hasten with fear and joy to communicate. The coming of Peter and John unseen by them or passed in haste, is then told: their entrance into the sepulchre, and finding the clothes without the body: and after they had returned, the arrival of their first informant Mary Magdalene—her vision of two angels—and then of the Lord himself: and afterwards, on her rejoining her two companions, the appearance of Jesus to them all. The representation of the terrified soldiers to the chief priests, and their instructions from them, are then told: and the incompatibility of such a story, as

CANTO XVI.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Mrityunjaya-pradar- sanam.</i>	I Cor XV. 45.	XVI. 12, 13.	XXIV. 1— 13.	XX. 19—23.
CANTO XVII.				
<i>Sat-pratyaya-pra- sasti.</i>		XVI. 13, 14.		XX. 21—29
[Praise of excellent faith.]				

well as of the confessed facts of the case, with any other supposition than that of the truth of the resurrection is briefly pointed out. Then is related the approach of the great body of the women with Joanna, from the different direction of Herod's palace with ointments for the sacred body, just after Mary Magdalene's departure: when they are told by the same angels not to seek the living among the dead, but hasten to communicate this angelic vision and message to the disciples: who, notwithstanding their reiterated testimonies, remain stupidified and incredulous. Peter, returning to the tomb, sees but what he saw before, but neither the angels nor the Lord.

XVI. Easter Sunday: Afternoon. The Lord graciously appears to Simon Peter; and also to two disciples, who had not heard the last appearance, but were discussing the reports of the women on a walk from Jerusalem to the country. They return in the evening with haste, after Christ had made himself known to them at Emmaus, and find ten of the apostles there assembled already fully convinced of the truth of the resurrection. Then Jesus himself suddenly appears in the midst of them, convinces them of his corporeal presence, and delivers the apostolical commission.

XVII. Easter week, and the Sunday following. Thomas, who alone of the apostles had not seen the Lord, refuses to believe that he was corporeally risen—until the Lord himself,

• CANTO XVIII.

*Nitya-pálaka-ava-
bhāsanam.*

[Appearance of the Eter-
nal Shepherd.]

CANTO XIX.

Srārga-ārōhanam.

[The Ascension into Hea-
ven.]

Matt.	Mark.	Luke.	John.
XXVIII. 16, 17, 18.			XX. 30, 31. and XXI.
I Cor. XV. 6.			
XXVIII. 19, 20.		XXVI. 41— 53.	
I Cor. XV. 7.	XVI. 15— 20.	and Acts I.	

on the octave of his resurrection, gives him this assurance: upbraids the hardness of heart in all, which had led them to discredit all who had seen him before themselves, and declares the blessedness of those who believe without the testimony of external sense.

XVIII. *Second, third, and fourth weeks after Easter.* The apostles proceed to Galilee to meet Jesus at the time and place which he had appointed them: there he is seen by them and others, about 500 in all. After this he again appears in Galilee to Peter, James, John, Thomas, Nathaniel, and two others as they were fishing in the lake of Gennesareth, repeating the miracle of the miraculous draft;—and after thrice proposing the question to St. Peter whether he loved Him, and charging him to feed His flock, makes the assurance respecting St. John, the recorder of these events, which makes the rest imagine that that apostle should survive till His second coming.

XIX. *Ascension Day, with the ten days preceding and following (until Pentecost).* The apostles having returned to Jerusalem—our Lord, who had before appeared separately to St. James, appears to the whole of them on the 6th Thursday after Easter, the fortieth day from his resurrection;—when having rectified their conceptions of the nature of his kingdom, and the prophecies concerning him, he charges them to remain in Jerusalem till they receive power from on high to be his heralds to mankind. Then having led them out to Bethany, and repeated his especial charge and blessing he ascends to heaven

CANTO XX.

*Sad-atma-Sásita-
mandali-prabandhas.*[History of the Church
ruled by the Holy Spirit.]

XXVIII. 20.

Acts &c. &c.

Matt.

Mark.

Luke.

John.

in their sight: after which they return to the holy city, and employ the interval till they should receive the promised blessing in prayer and praise to God,—having also in the same interval elected a successor to the traitor Judas in their own sacred College.

XX. Having heard the conclusion of the evangelical history, the disciple wishes to hear yet further from the teacher, respecting the collation of that celestial power, and the fulfilment by that mysterious means of Christ's promise of presence with his Church to the end of the world.—The teacher describes accordingly, but very compendiously, the great events of the first Christian Pentecost, the 7th Sunday that followed the resurrection, and the wonderful success that followed even amidst that obdurate generation. He then pursues, but still more briefly, the chief of the other events of the acts of the apostles,—the stoning of the first martyr St. Stephen—the extension of the Gospel to the Jews of the dispersion that followed that event—the first baptism of Gentiles by St. Peter, and the conversion of him who was to be their great apostle: he then speaks of the hostility of the Jews as passing to the Gentiles, when the incompatibility of Christianity with idolatry was perceived—and the eventual martyrdom of all the apostles, excepting St. John, amongst whom he notices the reported preaching of St. Thomas and St. Bartholomew in India. The destruction of Jerusalem, agreeably to our Lord's prediction, is then told;—and the letting out of the vineyard of those wicked husbandmen to others,—in reference to which the constitution of the Christian Church, as founded and left by the apostles, is made known to the disciples. The first trial of the Church by persecution having been told, which ceased, except in the

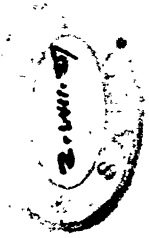
CANTO XXI.	Matt.	Mark.	Luke.	John.
<i>Sarvasaktiman- Moktri-stotram</i>				
[Hymn of praise to the Almighty Saviour.]				

Persian empire, by the conversion of Constantine,—and also the vain attempt of the only remaining idolatrous emperor Julian to rebuild the temple of Jerusalem—which Divine power signally frustrated—the teacher relates the more dangerous trials of Christians that followed,—and the events which followed partly in judgment on their past oppressors, and partly on their own neglect and abuse of the privileges intrusted to them: the breaking up of the old Roman state by the barbarians (the Western Saccæ) from the North, from whence the present empires of Europe take their rise,—and the desolation of a great part of Eastern Christendom by the adherents of the false prophet Mohammed; who eight centuries after, succeed in subjugating even the principal seat of the Eastern empire of the Romans. He still however states that the promise of Christ is secure to His Catholic Church—and that however assailed or even diminished in its parts, the apostolical succession of ministries should never cease, and the gates of error and of death never be suffered to close upon her.

The scholar here desires to be admitted into this holy Church by baptism: and the teacher as a presbyter of the Church, under his bishop, promises to do so. He then acquaints him with the canonical books of the New Testament, which the Church receives as of Divine and infallible authority, for determining all controversies of faith, from the four Gospels to the Revelation of St. John.

XXI. He then closes with a translation into varied lyric measure, of the ancient Christian Hymn *Te Deum Laudamus*. And thus ends the 4th, and last, part of the CHRISTA SANGITA.

श्रीखृष्टसंगीता
येषूपत्तिपत्रे

CHRISTA-SANGÍTÁ,

OR THE

SACRED HISTORY

OF

ÓUR LORD JESUS CHRIST,

IN SANSCRIT VERSE.

BOOK I.

THE INFANCY.

SECOND EDITION.

CALCUTTA :

BISHOP'S COLLEGE PRESS.

1838.

Κασταλίη Δάφνη τε, δρυὸς μαντεύματα κείσθω,
 Μηκέτ' ἀριστεύοντα μετ' ἀνδράσιν ἀφραδέεσσι·
 Δαίμων τ' Αἰγύπτιο θεὸς κενεγόρος Ἄμμων,
 Βραγχίδαι δ' ἐπὶ τοῖσι, καὶ ὄφρυόεις Ἐπίδαυρος,
 Καὶ τελίται, κρυπταί τε, καὶ ὄμμασιν ἀντίωσαι,
 Κλεινῆς ἐν προτέρουσι τ' Ἐλευσίνος κακὰ νυκτὸς,
 Ἀδλῶν τε Φρυγίων μανητόκος, ἔκτομος ἠχῆ,
 Δικταῖοι Κορύβαντες, ἐνόπλια μαργαίνοντες.
 Βάκχοι τ' ἀμφὶ γόνον Σεμελίῳ, οὐρεσιφοῖται·
 Καὶ νυχίης Ἐκάτης κακὰ φάσματα, πρὸς δὲ ναοῖο
 Μιθραίου κακὰ ἔργα καὶ ὄργια οὐκέτ' ἄπυστα·
 Γαλαίης Κυβέλης ὀλολύγματα, ὅσα τ' ἐ Νεῖλον
 Καρποδότῃν τίουσιν ἐν αἴσχισιν ἀνδρογύνουσι·
 Καὶ μύσχος πολύσαρκος Ἄπις, ———

Ἀντὰρ ἐγὼ τὰ με ΧΡΙΣΤΟΣ ἰμὸν φάος ἐξέδιδαξεν
 (" Δσω), Χριστοφόρων στομάτων θεοτευχέα μολπήν.

स्वर्नदी तुलसी चैव कल्पवृक्षश्च मन्त्रदः ।
 तिष्ठन्तु मूर्खमात्रार्थ्या इदानीमप्रिया हिते ॥१॥
 इन्द्रश्च सर्वदेवेशः कल्पितो वज्रधारकः ।
 ब्रह्मर्षयश्च मन्त्रज्ञा हरिहरं च दुर्गमं ॥२॥
 तन्त्राणि गुह्यकर्माणि दृश्यकर्माणि चेक्षणेः ।
 विशेषाद्योनिपीठे तु वामाचारक्रिया निशि ॥३॥
 ब्रजेच वाद्यनिर्घोषः श्रुत उन्मादकारकः ।
 वैष्णवा द्वारकास्थाश्च शंखचक्रादिखलिनः ॥४॥
 ये चाद्रिद्राविणो ऽर्चन्ति मेरुस्थं चन्द्रशेखरं ।
 कालीं चैवाद्रियन्ते ये निशार्थ्यां शिवरोत्सवैः ॥५॥
 अत्राद्याह्वयपि गीतानि नृत्यतालान्वावृत्तानि वै ।
 जगदम्बार्चने चैव विलापाः सह रोदनैः ॥६॥
 फलदात्री च गंगा यामर्चन्तो ह्रीकरैः स्तवैः ।
 नारीभूतं हरिं रत्यै शिवस्य प्रवदन्ति ह ॥७॥
 वृषभो बहुमांसश्च पुण्यो मान्यः स बालिशैः ।
 सर्वे तिष्ठन्तु संत्यक्त्वा एते मायोद्भवो मया ॥८॥
 किंतु यत्साम्प्रतं खष्टो मां प्रकाशो ह्यशिक्षयत् ।
 गास्यामि खष्टवाहनां जिह्वानामिश्वरं वचः ॥९॥

IMPRIMATUR:

DANIEL CALCUTTA,

T. DEALTRY, L.L.B. Archdeacon,

Ordinary Synd

G. U. WITHERS, A.M. Prof. Bish. Coll.

J. W. J. OUSELEY,

Associate Synd

G. T. MARSHALL,

OCTOBER, MDCCCLXXVII.

श्रीपित्रे पुत्रायच सदात्मनेच नमः ॥ शिष्य उवाच ॥ भूमण्डलस्थाः सकला मनुष्या मज्जन्ति
 प्रापाब्धितरङ्गमध्ये १ केनानुजोवेयुरतो गुरो ते तन्मां विमूढं कृपया वद त्वं ॥१॥ पृष्ठा
 श्रयान्ये गुरवोऽपि ते तु परस्परं भिन्नमताः समस्ताः १ नानोपदेशं कथयन्ति तस्मान् तेषां मत्ने
 नास्ति रुचिर्मदीया ॥२॥ मद्भाग्यतस्त्वं समुपस्थितस्तु यथार्थशास्त्रेकपथानुयायी १ अतो
 गुरो मे दययादिश त्वमाराधनात्कस्य भवेन्नृमुक्तिः ॥३॥ गुरुरूवाच १ साधु पृष्ठं त्वया शिष्य
 सत्यमागीनुहुण्ठना १ अतो वक्ष्ये धुनाहं त्वां परित्राणपथं नृणां ॥४॥ ईश्वरैकसुते खृष्टे
 विश्वासो भेदरूपकः १ मुक्त्युपायो नृणामेक ईशेन स्थापितो भुवि ॥५॥ शिष्य उवाच ॥ कोऽसौ
 खृष्टो नरा यत्र विश्वासान्मुक्तिमाप्नुयुः १ यत्राभेदमतिः कार्य्या स चेशैकसुतः कथं ॥६॥
 तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि संशयच्छेदहेतवे १ यस्य प्रत्ययमात्रेण ज्ञानदृष्टिर्भवेन्नृणां ॥७॥ गुरु

स्वाच ॥ अथ यद्यन्वया पृष्ठमिदानीं शरलात्मना । शृण्वन्नन्यमना भूत्वा गदतो विस्तरा
 न्मम ॥ ८॥ विश्वादौ संस्थितः शब्दः स चेशेन परात्मना । सहासीन्न पृथक् सोऽपि स्थितः
 ततमोश्वरः ॥ ९॥ ईश्वरोयगुणाः सर्वे तस्मिन्नित्यं हि संस्थिताः । ईश एव स शब्दो
 स्मि न च लवोऽप्यतः ॥ १०॥ स तु सर्वजगत्त्रष्टाजरो नाशयोऽप्यजस्तथा । अविकारो
 निराकारो रागद्वेषादिवर्जितः ॥ ११॥ अदृश्यः समदृष्टिश्च सर्वव्यापी विभुस्तथा । रज २
 समोविहीनः सन्नप्रमेयो दयामयः ॥ १२॥ इत्याद्याः पितरीशे ये गुणरत्नाकरे गुणाः ।
 अनिर्घीच्या अनिर्णयाः स्वर्गवासिगणैरपि ॥ १३॥ ते तथैवेशशब्देऽपि तत्सरूपे स्थिता ध्रुवं ।
 तद्वस्तुप्रतिमूर्त्तौ तत्रेजउज्ज्वलनेऽपि च ॥ १४॥ ईश ईशात्स जातः प्राक् सर्वपिष्टपसृष्टितः ।
 मत्प्रकाशात्प्रकाशश्च सदीशश्च सदीश्वरात् ॥ १५॥ न सृष्टः स हि जातस्तु नित्यकालावधि ध्रुवं ।

स मूर्तिः परमेशस्य तच्छक्तिर्बुद्धिरेव च ॥ १६ ॥ तद्युक्तो खिलमेतद्वै ससर्जेश्वराचरं । तद्दीनेन
 न सृष्टं तु यत्स्थितं यद्भव वा ॥ १७ ॥ यथान्तःकरणाद्वाणो निर्गता तत्र संस्थिता । तथेशात्स-
 विनियतास्तस्य चापि हृदि स्थिताः ॥ १८ ॥ यथा सौरोज्ज्वलश्चैव सूर्याज्जातोऽप्यभिन्नकः ।
 तथेशाज्जायमानोऽपि तदभिन्नः स विद्यते ॥ १९ ॥ एतादृशगुणः पुत्रः स्वर्गं पितृनिभस्त्यजन् ।
 धरणिस्थान् परित्रातुं स्वस्रष्टाज्ञाविवर्जिनः ॥ २० ॥ अदृश्यं चैश्वरं रूपं नृरूपेणापि गोपितं ।
 नृभ्यो दर्शयितुं सत्यद्युतिजोवनदायकं ॥ २१ ॥ अवतीर्णो भवद्भूमौ स्वसृष्टायामपीश्वरः ।
 प्रकाशस्तमसो मध्ये तद्विधृत्यसमर्थिनः ॥ २२ ॥ तदुत्पत्तिं प्रवक्ष्यामि यथाशास्त्रविनिश्चितं ।
 मुक्त्यारम्भममुं शिष्य शृणु मे यत्नतोऽधुना ॥ २३ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि
 (योहन्निरचितमङ्गलसमाचारस्य प्रथमसर्गादुद्धृतः) शब्दावतारो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

गुरुरवाच ॥ यवनादिविजेतृणां रौम्याणां क्षितिरक्षिणां १ सम्राज्यस्य महाराज अंगुस्ते
 केशरि स्थिते ॥ १ ॥ निवृत्तान्युग्रयुद्धानि सर्वस्मिन् भूमिमण्डले १ यदासन् वैक्रमशके ऋदे पंचा
 शतमे गते ॥ २ ॥ तदा कन्यां मरीयाख्यां परमेशचिनीं प्रति १ प्रेरितः स्वर्गदूतो ग्न्यो गत्रिये
 लाभिधः सती ॥ ३ ॥ तद्गहं नशरेत्पुथ्यां गलीलानीवृत्ति स्थितं १ यद्दूतोत्तरदिकस्थायां विशन्ने
 तद्वचो ब्रवीत् ॥ ४ ॥ दूत उवाच ॥ नमस्तुभ्यं मरीये हे प्रसादैः सुपरिष्कृते १ ईश्वरस्ते स ४,
 हायोऽस्ति धन्यात्वं स्त्रीगणेषु च ॥ ५ ॥ गुरुरवाच ॥ एवं प्राप्य नमस्कारं सा शङ्काविस्मयावृता १
 चिन्तयाभास किं भूतमित्यथो सो ब्रवीत्पुनः ॥ ६ ॥ दूत उवाच ॥ मा भैषीर्हे मरीये त्वं प्राप्नो
 रीशाञ्चनुग्रहं १ गर्भधारिण्यतो भूत्वाचिरात् पुत्रं सविष्यसे ॥ ७ ॥ येषूनाम स भावी तु महा
 दरसमन्वितः १ भूतले चेशपुत्रः स सदा ख्यातो भविष्यति ॥ ८ ॥ तत्पितुर्दाविदस्तस्मै दायी

सिंहासनं विभुः । राजा याकोबवंशस्य भविता स सनातनं ॥९१॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा
कुमारी सा दाविद्वंशोद्भवाय वै । योसेफाख्याय वाग्दत्ताप्यनूढोचेऽतिविस्मिता ॥९०॥
कथमेतद्भवेत् पुंसः संसर्गो नास्ति मे यतः । इति श्रुत्वा वचस्तस्याः प्रत्यवादीद्विभोश्चरः ॥९१॥
दूत उवाच ॥ आयास्यति सदात्मा हि त्वयीदानोमसंशयं । सर्वेश्वरस्य शक्तिश्च त्वां समा
च्छादयिष्यति ॥९२॥ अत एव त्वदुत्पन्नं यत्पुण्यं तोकमेव तत् । परमेशात्मजं ख्येयमि
ति विद्यतिनेश्चितं ॥९३॥ आत्मीयालोसबा ते हि या बन्ध्या कथिता जनैः । सापि वार्धक्य
समये पुत्रगर्भाधुनाभवत् ॥९४॥ इदानीमेव भूतश्च तद्गर्भः षष्ठमासकः । यत एवेश्वरासा
ध्या न क्रिया कापि विद्यते ॥९५॥ गुरुरूवाच ॥ मरीयां तु ततोऽवादीदीशदास्यां तथा
मयि । संपूर्णं ते वचोऽस्त्वित्थं दूतस्त्वन्तर्हितस्तदा ॥९६॥ गलीलायास्तदा साशु शिखरैः

परिवेष्टितं । यद्दुदपुरमभ्यर्च्छत् स्योयबन्धुदिदृक्षया ॥१७॥ तत्पतेर्जकरोयस्य याज
कस्य निवेतने । निविश्य प्राणमत्रस्थितां वृद्धामलोसबां ॥१८॥ यदासौ गर्भिणी त्वस्या
नमो श्रौषीतदा शिशौ । तद्गर्भे स्पन्दिते नर्द्दुच्चैर्व्याप्ता सदात्मना ॥१९॥ अलोसबो
वाच ॥ धन्यासि स्त्रीगणेषु त्वं धन्यं गर्भफलं च ते । मत्प्रभोर्जननी कस्मादहो मां द्रष्टुमा
गता ॥२०॥ किमाश्चर्यमभूदेतत् श्रुत्वा ते हि नमस्कृतिं । समस्पन्दत मद्गर्भे धुना ६
नन्देन बालकः ॥२१॥ ईशोक्तास्तु प्रतिज्ञा या पूरणीयाः सुमन्यते । मङ्गला सास्त्विति श्रुत्वा
मरीया प्रज्जगौ मुदा ॥२२॥ मरीयोवाच ॥ विभुं प्रशंसन्ति ममासवो तथेश्वरे मदात्मापि
जहर्ष मुक्तिदे । यतो मदीयामतिनघ्रतामसौ समालुलोचे महिमप्रदायकः ॥२३॥ अहो इतो
मां सकला हि मङ्गलां मनुष्यवंशाः कथयेयुस्त्रैः । यतो मदर्थे खिलशक्तिको करोन्महा

क्रिया एव स पुण्यनामकः ॥ २४ ॥ अतीव तस्मात्त्रसतां गणेऽखिले समस्तवंशावधि तद्दया स्थिता ॥
 स बाहुना दर्शितविक्रमोऽप्यरोस्तदात्मगर्बेष्वनुदत्पृथक् पृथक् ॥ २५ ॥ स एव सिंहासनत्मे
 धिपानधकार नम्रांस्त्वनयत्किलोपरि ॥ बुभुक्षितान् स्वादुतमैरतर्पयत्स चानुदच्छून्यकरान्
 धनान्वितान् ॥ २६ ॥ पितॄन् पुरोवाच स नोऽखिलान्वयार्थमब्रह्मादीन् प्रति यां तु संविदं ॥
 सुसंस्मरंस्तां दययाधुना निजं स इत्त्रयेलं भृतकं ह्युपाकरोत् ॥ २७ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति स्तुत्वा
 प्रहर्षेण स्वबन्धुपतिसद्वनि ॥ ततोऽलीसबया सार्द्धं मासत्रयमुवास सा ॥ २७ ॥ अथ स्वं प्रत्य
 गाद्देहं मरीया धन्यवादिता ॥ तद्वन्धोश्च तदा पुत्रः समुत्पन्नो महात्मकः ॥ २८ ॥ इति श्रीखृष्ट
 संगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (लूकरचितमङ्गलसमाचारस्य प्रथमसर्गादुद्धृतो) धन्यनमस्कारो
 नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ को सौ महात्मकः पुत्रो मातृगर्भे स्थितोऽपि यः । स्पन्दितो भूत्प्रहर्षेण
 स्वप्रभोर्मातुरागतेः ॥ १ ॥ तदुत्पत्तिर्भरीयायै या दूतेनापि भाषिता । कीदृक् साभूद् गुरो प्रोक्तं
 येषूजन्मेव किं न वा ॥ २ ॥ गुरुरवाच ॥ असादृश्यं बहु ज्ञेयं तयोर्हे शिष्य जन्मनोः । मारोये
 यं हि यत्तोकमोशपुत्राख्यमेव तत् ॥ ३ ॥ योऽवतीर्णो मनुष्यत्वं संलेभे क्षितिमण्डले । शब्दो
 सृष्टो बभौ तस्मिन् सत्तेजोजीवनप्रदः ॥ ४ ॥ पुत्रस्वालीसबो नैवं प्रकाशो भूदसौ महान् ।
 तत्साध्यार्थं तु नुन्नः स ईशेन नरमात्रकः ॥ ५ ॥ तस्माद्भिन्ना तदुत्पत्तिर्नहि शक्त्या सदात्मनः ।
 विना पित्रा स कन्यायां जात ईश्वरपुत्रवत् ॥ ६ ॥ वृद्धयोरपि पित्रोस्तु स सर्वेऽन्ये नरा
 इव । तनयो भूद्यथा शिष्य कथयिष्यामि ते धुना ॥ ७ ॥ पुरोक्तसमयात्पूर्वं देशे चापि
 यहूदिके । तद्राजे चैव हेरोदौ रौम्यनाथहिते सति ॥ ८ ॥ यिरूषलेमसंस्थे सौ मन्दिरे पर

मात्मनः १ पौरोहित्यं यथाभागं जकरीयः समावरत् ॥९१॥ धर्मज्ञो धर्मशीलश्च सपत्नीको
 तिशुद्धितः १ ईशस्याज्ञा व्यवस्थाश्च समस्ताः पालयन् सदा ॥९०॥ स्वस्तिके ज्वालयद्भूपान्
 यथाकार्यं पुरोहितैः १ एकाको किंतु सर्वौघाः प्रार्थयंस्तद्वहिः स्थिताः ॥९१॥ धूपवेदेस्तदा
 तेन दक्षिणे समदृश्यत १ पार्श्वे तिष्ठन् महेशस्य दूतस्तेजःसमन्वितः ॥९२॥ जकरीयं तु
 तदृष्ट्या विस्मयापन्नमानसं १ बिभ्यतं च समालोक्य वाक्यमभ्यब्रवीदिदं ॥९३॥ दूत
 उवाच ॥ मा भेषीर्जकरीय त्वं यत्त्वया हि चिरादपि १ प्रार्थितं तदिदानीं ते शुश्राव वरदो
 विभुः ॥९४॥ अलीसबा हि ते पत्नी या बन्ध्या कथिता जनैः १ सा ते सविष्यते पुत्रं देय
 घोहन्निनामकं ॥९५॥ तव चैव तदुत्पत्तेर्महानन्दो भविष्यति १ बहवश्चापि तद्धेतोः प्रहर्षि
 ष्यन्ति मानुषाः ॥९६॥ परमेशसमीपे हि स महान् भविता ध्रुवं १ सुरां द्राक्षारसं चैव न

पास्यति कदाचन ॥१७॥ व्याप्तः सदात्मना भावो स्वमातुर्गर्भतोऽपि सः । ऐत्रयेलान् बहूँश्चैवा
 नेष्यति स्वप्रभोः पथि ॥१८॥ स हि तत्पुरतो गन्ताप्यलीयस्य महागुरोः । पुनः संजीवत
 इवात्मशक्त्याच्छादितो दृढं ॥१९॥ पितृणां हृन्दि तत्पुत्रान् प्रत्यावर्त्तयितुं किल । मतौ च
 धर्मशीलानामानेतुं विधिलङ्घिनः ॥२०॥ गणं प्रभुविनोतं च संस्कर्तुमपि यास्यति । इति
 श्रुत्वा वचस्तस्य प्रत्युवाच पुरोहितः ॥२१॥ जकरोय उवाच ॥ भवदुक्तं तदाश्चर्य्यं कुतो मे १
 निश्चितं भवेत् । वृद्धोऽहं हि तथा चापि वृद्धा पत्न्यस्ति मे ऋधुना ॥२२॥ दून उवाच ॥
 गत्रियेलाभिधोऽहं वै नित्यमोशान्तिके स्थितः । तेन चाप्यधुनैनां ते सुवार्त्ता दातुमोरितः ॥
 २३॥ स्वकाले भाविनां तां तु यतो न त्वममन्यथाः । अतो भ्रूको भवेर्यावन्न सा फलवती
 भवेत् ॥२४॥ गुरुरुवाच ॥ इत्युक्त्वान्तर्हितो दूतः किंतु यज्वप्रतोक्षया । व्यूहा वहिःस्थिताः

सर्वे विलम्बाद्विस्मयं ययुः ॥२५॥ वाग्धीनं त्वागतं शेषे तं दृष्ट्वेङ्गनकारिणं । प्रत्यादिष्टः स
ईशेन किञ्चिदित्यनुमेनिरे ॥२६॥ तथा मूकः स्थितः सो ऽथ पौरोहित्यं समाचरत् ।
समाप्ते ऽस्मिंस्तृतः स्वीयं नगरं स पुनर्गतः ॥२७॥ ततस्तेनैव तत्पत्नी साहरोणकुलोद्भवा ।
भूता गर्भिण्यथात्मानं पञ्चमासमगोपयत् ॥२८॥ तथेदानीं नृमध्ये मे विभुर्निन्दामपाहरत् ।
इत्यवोचत्तदाप्यस्या अवाचि स्वामिनि स्थिते ॥२९॥ षष्ठमासे तु तद्वन्धुर्यदा तां द्रष्टुमागता । ११
यथाप्रोक्तं मरीया सा कुमारी धन्यवादिता ॥३०॥ पत्न्यां नमः प्रकुर्वन्त्यां स्पन्दिते चापि
तच्छिशौ । नाशक्नोज्ज्वकरोयः स वचो वक्तुं कदाचन ॥३१॥ पूर्णे तु नवमे मासे वृद्धाया अपि
तत्त्रियः । प्रसवस्य तदा काले तत्पुत्र उदपद्यत ॥३२॥ प्रदत्तो ऽलोसबायै तु प्रसादः पर
मात्मनः । इति श्रुत्वा तदात्मीयाः समानन्दंस्तया सह ॥३३॥ ते ऽष्टमेऽह्नि तु बालस्य परिच्छे

दार्थमागताः । जकरोयेति तन्नामाचिकीर्षन् पितृसन्निभं ॥२४॥ निषेधन्ती तु तांस्तत्र प्रत्य
वादीदलोसबा । कर्त्तव्यं मच्छिशोर्नाम योहन्निरिति किंतु ते ॥३५॥ ईदृशं नाम वंशे ऽस्य
न बभूव कदाचन । इत्युक्त्वा बन्धवो ऽपृच्छंस्तत्रातमिदमिङ्गनैः ॥३६॥ स तु मूको ऽर्थिते पात्रे
योहन्याख्यो ऽस्तु मच्छिशुः । इत्यालिखदतः सर्वे विस्मयं परमं गताः ॥३७॥ तदा
निमिषमात्रे ऽपि भूकत्वरहितः पिता । जकरोयो महानन्दादस्तावीत्परमेश्वरं ॥३८॥ ततो
महाभयो भूतः सर्वेषां प्रतिवासिनां । व्याप्तस्तडात्तया चापि तद्देशः शिखरावृतः ॥३९॥ सर्वे
ऽपि तद्वचः श्रुत्वा स्थापयन्तो दृढं हृदि । बालो ऽयं भविता कीदृगित्यवोचन् परस्परं ॥४०॥
ईश्वरस्य तु पाणिस्तमनुजयाह बालकं । पूर्णः सदात्मना चाथ तत्पिता संस्तुतिं जगौ ॥४१॥
जकरोय उवाच ॥ परिस्तुतो ऽस्माभिरितो ऽस्तु सर्वदा स इत्ययेलस्य पतिर्महेश्वरः । समालु

लाचे स यतः स्ववर्गकान् ददौ च तेभ्यः परमं विभोचनं ॥४२॥ कुले हि तद्भक्तियुतस्य दांविदो
 विमुक्तिशृङ्गं महदुद्धार सः । यथा समूचे जगदादितो ऋषि स सतां मुखैरेव निजप्रवा
 चिनां ॥४३॥ विमुक्तिमेवाखिलवैरितो ददौ स नः पितृन्प्रत्युदितां दयां स्मरन् । स्वसं
 विदं पूरयितुं हि सद्गुणां शपं च पित्रे कृतमब्रहाय नः ॥४४॥ अतो वयं शत्रुकरात्समुद्धृता
 अभीतितो ऋषेभ्यो विमुक्तिदायकं । सनातनं चात्मकजीवनावधोह पुण्यधर्मेण तमाश्रयेमहि ॥ १३
 ४५॥ त्वमेव मत्पुत्र किलोद्भवासिनो विभोः प्रवाची भवितास्युदाहृतः । यतः प्रभोस्त्वं चलि
 तासि सम्मुखे हितां तदर्थं परिमार्जितुं सृतिं ॥४६॥ त्वमस्य वर्गं ह्युपदेक्ष्यसीशतो विमुक्त्यु
 पायं तदघापमृष्टये । विनिःसृतं तद्दयया किलारूणमिवान्तरीक्षात्पतितं प्रगाढया ॥४७॥
 तमिन्नमध्ये स तथैव मृत्युदे विमोहगर्ते ऋष्युपविष्टमानुषान् । विनिःसृतो भासयितुं हि

नाक्तःपदञ्च नेतुं कुशलायने ऽपि नः ॥४८॥ गुरूवाच ॥ इति संस्तुत्य यज्वासावहरोणकुलो
 ङ्गवः १ विरराम ततो बालो ववृधे तु दिने दिने ॥४९॥ इत्यथेलांतरे यावन्न बभौ प्रभु
 वाचकः १ प्रान्तरे स स्थितस्तावन्महाशक्तिसमन्वितः ॥५०॥ इति श्रोखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्ति
 पर्वणि (लूकयोहन्निरचितमङ्गलसमाचारयोः प्रथमसर्गादुद्धृतो) महायोहन्निजन्मोपाख्यानं
 नाम तृतीयो ऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ कस्तु दाविदसौ राजा यदुद्भव्यो महाप्रभुः १ सोऽहरोणाभिधः को वा
 योहन्नेरादिवंशकः ॥१॥ अब्रह्मः कः प्रसिद्धः स उभयोर्वंशयोः पिता १ संविदीशोदिता
 तस्मै चैत्रयेलार्थमेव का ॥२॥ पूरणीयां हि तामेवोद्भव्यभूपतिकर्मभिः १ मरीया जकरोथो
 ऽपि दूतञ्चैवावदन् स्फुटं ॥३॥ तस्मात्प्रत्नं तथैवैतत्सर्वमिच्छामि साम्प्रतं १ अनुसारेण

विज्ञातुं कृपातस्तव हे गुरो ॥४॥ गुरूवाच ॥ यथाप्राचीनशास्त्रोक्तं तत्सर्वं विस्तरादंहं ।
 न शक्नोम्यधुना वक्तुं संक्षेपोक्तं तु मे शृणु ॥५॥ मत्प्रोक्तसमयात्पूर्वं ऋदसहस्रद्वये कलौ । शता
 धिकसहस्रान्ते त्यजत्स्वर्चां विभोर्नृषु ॥६॥ तदा देशे समुद्भूतं कल्दायाख्ये तमब्रहं ।
 सूर्येन्दुभार्चया व्याप्ते भ्युवावेश इदं वचः ॥७॥ स्वदेशं त्वं परित्यज्य स्वात्मीयांश्चापि
 सर्वतः । स्वपितुर्भवनं चापि याहि मद्देश्यनीवृतं ॥८॥ महावंशाय ते चैनं दास्याम्याशीः १५
 प्रदो खिलं । त्वदंशीयाच्च सर्वेऽपि जनाः प्राप्स्यन्ति मङ्गलं ॥९॥ श्रुत्वेदं मन्यमानः स सर्व
 विश्वासिनां पिता । कनानाख्यं फलेस्तीन्यं स्वाज्ञातं नीवृतं ययौ ॥१०॥ बन्धुवर्गे च सं
 त्यक्ते विभुवाक्यप्रतीतितः । वृद्धोऽपि वृद्धभार्य्यश्च पुत्रं समुदपादयत् ॥११॥ तस्मिन्नी
 शहके नाम नेतरेषु तु केषुचित् । इष्मयेलादिपुत्रेषु स्वसंविहायमादधौ ॥१२॥ तं संजोव

यितुं भूयः शक्तस्येशस्य चाज्ञया १ आदिवंशं सुतं होतुं सुप्रियं प्रस्तुतो भवतु ॥१३॥ निरुद्ध
 स्वोशदयया पुत्रं संलभ्य जीवितं १ परं विनयहेतोः स तदा प्रापाशिषं विभोः ॥१४॥
 तस्मिंस्तु सुन्दरे देशे स्वोत्पाद्येभ्यः प्रतिश्रुते १ उदासीनो ऋसत्प्रेते पितरोशहकस्तथा ॥१५॥
 तत्र सो ऋजनयत्पुत्रौ याकोबैसावनामकौ १ तयोर्ज्येष्ठस्तु न प्राप्नोदेसावः पैतृकाशिषं ॥१६॥
 याकोबस्त्विस्त्रयेलाख्यस्तामवाप समन्ततः १ तस्य द्वादशपुत्राश्चाभवंस्तद्द्वयभागिनः ॥१७॥ १।
 रौबिनो नाम सिभ्योनो लेवीश्चापि ततः परे १ यहूदो जबुलूनो ऋपि तथैवेसष्कराभिधः ॥
 १८॥ दानश्च नष्यलीश्चापि गाद आसेर एव च १ सर्वप्रेष्ठौ च योसेफो विन्यमीनश्च शेषजः ॥
 १९॥ इस्त्रयेलीयवंशानां भव्यास्ते पितरस्तदा १ अन्यजातेषु मन्देषु न्यवसन् दूष्यवेश्मकाः ॥
 २०॥ शिष्य उवाच ॥ आब्रहाय तु यत्प्रोक्तं त्वद्वंशायैव नोवृतं १ प्रदास्यामीति पूर्ण

तद्वाक्यं कथमभूद्गुरो ॥२१॥ गुरुरूवाच ॥ त्वत्पृष्ठमिदमाश्चर्यमधुना कथयामि ते । भ्रात्रो
 र्षया स विक्रीतो योसेफो मिश्रमभ्यगात् ॥२२॥ देश एगुप्तनामा स कीर्तितो यवनैः पुरा ।
 नानाशास्त्राकरो विप्रैर्भद्रज्ञैर्मुण्डितैर्वृतः ॥२३॥ तत्रेशानुयहाद्ब्रह्मी स स्वदास्यत उद्धृतः ।
 राज्ञो ऽपि प्रियतां यातः श्रेष्ठामात्यत्वमेव च ॥२४॥ मनस्स्यप्रैमनाम्नोश्च जातयोः पुत्रयो
 स्ततः । स बृद्धं पितरं स्वीयं भ्रातृश्वैर्गुप्तमाह्वयत् ॥२५॥ ते सपुत्राः सभार्याश्चानुगृहीता १७
 महीभुजा । तद्दत्तोर्व्यां वसन्तश्चावर्द्धन्त क्रमशो भृशं ॥२६॥ याकोबान्तु परे प्रेते योसेफे
 तत्सुवित्सु च । मृतेष्वैगुप्तराजेषु राजान्यो दुर्जनो ऽभवत् ॥२७॥ इत्ययेलकुलं सम्यक्
 स च ध्वंसितुमिच्छुकः । भारे नियोज्य दुःसह्ये पीडयामास सर्वथा ॥२८॥ तेषां प्रार्थयतां
 क्लेशादहोरात्रे महेश्वरः । वचः श्रुत्वात्मदयया प्रेरयद्वन्धमोचकं ॥२९॥ मोसिनीम प्रपौत्रः

स लेख्यः क्रूरनृपाज्ञया १ हन्तव्यः शैशवे वारो राजपुत्र्योद्धृतो भवत् ॥३०॥ पालितश्च तथा
सर्वं मैत्रज्ञानं स शिक्षितः १ नेच्छदीशद्विषां भागं तद्राज्ये पीशसेवकः ॥३१॥ सहभाग्ये
श्वर्गस्य पीडितस्यापि स स्वयं १ भूतो तो दुष्टभूपालभीत्यान्योव्यां पलायितः ॥३२॥
तत्र लब्ध्वा ज्वलस्तम्बमध्योक्ताज्ञां विभोस्तु सः १ सह भ्रात्राहरोणेन मैत्रं नूत्ननृपं ययौ ॥
३३॥ तं वै मोचयितुं दासान् नेच्छन्तं वाक्यतस्तयोः १ भीमैः कर्मभिरिशस्य दर्शयामासतु १८
बलं ॥३४॥ तदर्थं विविधापद्भिरेगुप्ते समभिप्लुते १ चरमे निखिलास्तस्मादैस्त्रयेला वि
निर्गताः ॥३५॥ दिने मेघेन तांस्वीशो वह्निना निशि चानयन् १ विभिन्नं तत्कृते प्यब्धिं
शुष्कोर्षीवदतारयत् ॥३६॥ सरथाश्वांस्त्वतो मैत्रान् प्रयहायानुगच्छतः १ भूयः संमिलिते
तस्मिन्नब्धौ सम्यगभङ्गयत् ॥३७॥ भारतप्रथितस्यैव कलेरारम्भणात्परे १ पूर्णे सार्द्धसहस्राब्दे

भूतं कर्म तदद्भुतं ॥३८॥ तमुत्तीर्य तथाब्धिं ते वस्थिताः प्रान्तरे मरौ १ अश्रद्धाहेतुतो
देशे नोपातिष्ठन् प्रतिश्रुते ॥३९॥ चत्वारिंशत्समास्तत्र भ्रमन्तो भर्त्सयन् सदा १ धीमन्तं ना
यकं मोसिमहरोणं च याजकं ॥४०॥ ईशदत्तं महाशास्त्रं दृष्टवन्तोऽपि मोसये १ सीनाय
घर्षते गम्ये विद्युद्भूमाशनीवृते ॥४१॥ तत्रापि स्वर्णवत्सं ते मैश्रदैवतसन्निभं १ निर्म्माया
पूजयन् भूर्वा अवमत्य महेश्वरं ॥४२॥ नाकतः पतितैर्भोज्यैः पालिताश्चापि ते सदा १ १९
मोसिदण्डाहताद्वापुश्चोत्थितोदकपायिनः ॥४३॥ तथापि विवदन्ते स्म मैश्रभोजनलिप्सवः १
तस्मात्तेषां महाव्यूहान् प्रान्तरे घातयद्विभुः ॥४४॥ ये मिश्रान्निर्गताश्चापि सर्वे ते प्रान्तरे
मृताः १ विना विश्वासिनो वीरौ येषूकालिबनामकौ ॥४५॥ ममार चाहरोणोऽपि पिता
सोऽखिलयज्वनां १ तत्पुत्रोऽल्याजराख्यस्तु महायज्वा ततो भवत् ॥४६॥ चरमं तु कना

नस्य समीपे द्वावुपस्थितः । तदा भोसिरपि प्रेत ईशशास्त्रप्रवाचकः ॥४७॥ तत्स्थाने नायको
 भूत्स येषूरफ्रैमवंशजः । नूनपुत्रः स्ववर्गं चानयद्देशे प्रतिश्रुते ॥४८॥ ये तत्मिन् न्यवसन्पूर्वं
 तान् हत्वा कुक्रियान्वितान् । द्वादशांशं यथेशोक्तं स्ववंशेभ्यश्चकार तं ॥४९॥ दत्तौ योसेफ
 वंशाय त्वंशौ द्वौ द्विविधो ह्ययं । लैव्याय नतु दत्तौ श इतरैः पालितो ह्यसौ ॥५०॥ यतो
 लेव्युद्भवाः सर्वे ब्रह्मजानां पुरोधसः । एतेषु केवलाश्चापि याजका अहरोणजाः ॥५१॥ २०
 ईशोक्त्या पुण्यदूष्यं तु प्रान्तरे यद्विनिर्मितं । विभुनामाङ्कितस्थानं तदफ्रैमकुलेऽर्पितं ॥५२॥
 शिष्य उवाच ॥ एषु सार्धसहस्राब्दे प्राग् वैक्रम्यशकादपि । भूतेषु किं न पूर्णाभूत् संविदुक्ता
 ब्रह्मं प्रति ॥५३॥ गुरुरूवाच ॥ एतैमी विद्धि संपूर्णं त्वं कार्यैरद्भुतैरपि । मङ्गलं ह्यब्रह्मा
 दिभ्यो विश्वासिभ्यः प्रतिश्रुतं ॥५४॥ मुक्तिं सर्वारिहस्ताद्धि नाशक्रोदातुमच्युतां । स येषू

नूनजो वीरः कनानीयविजित्वरः ॥५५॥ मृते तस्मिन्मृतेष्वेव तदाश्चर्यक्रियेक्षिषु १ सर्व
 वृद्धेष्वथो शेषा व्यस्मरन् परमेश्वरं ॥५६॥ ततः स्वायं विभुर्वर्गं शत्रूणां परिवासिनां १ निघ्नं
 मुहुर्मुहुः कुर्वन् व्यसृजत्पापदण्डदः ॥५७॥ ततोऽनुतपतां तेषां त्यजतां चान्यदेवताः १
 दययानेकधा वीरान् निदधौ स विमोचकान् ॥५८॥ ते हूदो वारकश्चापि मन्त्रितो यो दबो
 रया १ गिद्योनो यप्तहश्चैव संसोनश्च महाबलः ॥५९॥ इत्याद्याः कुलमोशस्य नयन्तो मोसि २१
 शास्त्रतः १ रथाश्वहो नमप्युग्रान् व्यजयन्त द्विषः सदा ॥६०॥ महायज्वन एत्यस्तु परे
 पुत्रो कुर्याजकौ १ मलिनीचक्रतुः सर्वा नाब्रह्मान् भ्रष्टकर्मभिः ॥६१॥ फलेस्तिभिस्तु युद्धेषु
 तेषु तौ विभुदूष्यतः १ संवित्पात्रं वहिष्कृत्य सेनाग्रेऽनयतां युधि ॥६२॥ न त्वतस्तौ
 जयं प्राप्य ससैन्यगणकौ हतौ १ सत्संविद्वासनं चैतज्जगृहुः किल वैरिणः ॥६३॥ तत्पात्रे

त्वर्पिते देवमन्दिरान्तः फलेस्तिभिः १ तदग्रे नरमत्स्यो ऽसौ देवो भग्नो ऽपतद्भुवि ॥६४॥
 दूष्यस्थाने सिलोनाम्नि श्रुत्वा तद्वैरिभिर्हतं १ ममारैलीर्महांश्चाधिरैस्त्रयेलान् समयहोत् ॥६५॥
 परे तन्नायकं भूतं संवेलं सत्प्रवाचकं १ शासनार्थे ऽर्थयन् राज्ञो ऽभिषेवं त्विस्त्रयेलजाः ॥६६॥
 तैर्वृतं तु नृपं सौलं बिन्यमीनकुलोद्भवं १ अविनीतात्मताहेतोर्व्यसृजत्परमेश्वरः ॥६७॥ ततो
 ऽन्यं चोदयामास स्वहृद्याधिपतिं विभुः १ युवानं दाविदं नाम यद्दूदकुलसंभवं ॥६८॥ अरीन् २२
 जित्वैशप्रात्रं चानीयातीवमुदा पुनः १ नाफ्रैमस्थे सिलव्येवं किंतु शीथोन आर्पयत् ॥
 ६९॥ अद्रिर्यिरूषलेमस्यासौ दुर्गो ऽस्त्युन्नतो ऽपि च १ आदिवासो यद्दूद्यानां प्रिय ईशस्य
 चालयः ॥७०॥ विक्रमात्प्राक् सहस्राब्दे खृष्टपूर्वतरे ऽपि च १ षट्पञ्चाशत्समधिके दाविदे
 ऽभूद्विभोर्वचः ॥७१॥ परमेश्वर उवाच ॥ त्वामन्त्यमाहूय मदीयवर्गे ऽन्यास्यं महाराजमति

प्रशंस्यं १ त्वया च तत्सर्वैरिपून् विनाश्य विश्राममत्यन्तमिहादधामि ॥७२॥ नित्यं करि
 ष्यामि तवैव वंशे सुमङ्गलं तस्य पिता हि भव्यः १ मयापि दण्ड्या यदि पापतः स्युर्नीहं
 निसृक्ष्यामि सदा प्रजां ते ॥७३॥ त्वदुद्भवः खल्वधिपेभ्य उर्व्याः सर्वेभ्य एवोर्द्धितरो ध्रुवं
 स्यात् १ पूर्वात्मजो मे स सहापि तेन तिष्ठेदनन्तं मम संविदाय्या ॥७४॥ इति श्रीखृष्ट
 संगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (मोसिरचितपंचशास्त्राद् येषूनूनजचरित्राद् धर्मनायकचरित्रात् २३
 संवेलयन्थद्वयाद् दाविद्गीतेभ्यश्चोद्धृतः) पैतृकसंविदुपाख्यानं नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ गुरो यद्यन्मया पृष्टं तन्मे प्रत्युदितं त्वया १ ईशोक्त्या तु कथं नित्यं दावि
 द्राज्यं परे स्थितं ॥१॥ गुरुरुवाच ॥ दण्ड्यास्तद्वंशजा ज्ञेया पित्रा मन्दसुता इव १ निःसृष्टा
 ष्यापि कस्मिंश्चित्काले वक्ष्यामि ते यथा ॥२॥ तद्वचो न तु भग्नं यदेकस्मिन् दाविदः सुते १

पूरणीयं समाचख्युरखिला भव्यवाचकाः ॥३॥ तं मसीहं किलाब्रह्मैः खृष्टं वाचं तु यावनैः १
 ब्राह्मणैरभिषिक्तं तु प्रत्यैक्षन्तेशसेविनः ॥४॥ जकरोयादिभद्राणां स्थिरमेतत्प्रतीक्षणं १ तद्गीते
 वीक्यतो ज्ञेयं प्रोक्तायाः शिष्य ते मया ॥५॥ तत्पूर्तिश्चेशदूतोक्ता कन्यां धन्योक्तां प्रति १ श्रुता
 किंत्वधुना श्राव्यं यद्भव तदन्तरे ॥६॥ दाविद्यरिन्दमे तस्मिन् पितृलोकं गते ततः १ तत्सुता
 नामतिश्रेष्ठः सलोमाभून्नराधिपः ॥७॥ इत्येले च सुस्थे स पित्रेष्टं मन्दिरं वृहत् १ शीयोने २४
 निर्म्ममे संवित्पात्राधारं परात्मनः ॥८॥ पूर्वं खृष्टावतारात्तु सहस्रं द्वादशाधिकं १ वर्षाणां शिष्य
 तद्भूतं सलोमनः कर्म भानुमत् ॥९॥ विद्वत्तमो नृपाणां स धनवांश्चातिकीर्तितः १ भक्तः किंतु
 परे देवार्ची स्रोमव्रणतो भवत् ॥१०॥ अतस्तत्तनयान्मूर्खाद्रहुबौमात्पितुः पदे १ अभि
 षिक्त्वाद्दशाप्यंशान् राज्यस्यापाहरद्विभुः ॥११॥ विन्यमोनयहूदौ हि वंशौ नापजहार सः १

दाविदुद्भवराजेभ्यः संस्मरन् स्वीयसंविदं ॥१२॥ अवशिष्टास्तु वंशास्ते तदाफ्रैमादयो दशं ।
 यरुबौमाख्यमास्थाप्य भूपं पृथगवस्थिताः ॥१३॥ यिरूषलेमयात्रातः स निरोद्धुं प्रजां निजां ।
 स्वदेशे पर्यदन्यात्रीं वत्सभूर्त्यन्वितां विभोः ॥१४॥ मन्दानपुरोधसः कृत्वा स्वयं लेव्युद्भवेत
 रान् । पापैः परिप्लुतं राज्यमैस्रयेत्यमितो करोत् ॥१५॥ तथैवैतत्परे ये ये नृपा विविध
 वंशजाः । तद्राज्यं प्राप्नुवन् सर्वे ते महेशपराङ्मुखाः ॥१६॥ तेषां दुष्टतमो हावो भूत ई २५
 जबलाभिधां । शीदोनाधिपतेर्व्युह्य देवीयज्वन आत्मजां ॥१७॥ बेलात्रीमन्यपापानि चानि
 नायैस्रयेलिषु । निषेधन्तं त्वलीयं तमजिघांसन्महागुरुं ॥१८॥ स क्रियाभिस्तु भीमाभि
 दर्शयित्वा बलं विभोः । शेषे ज्वलद्विमानेन तच्छक्त्यारोहितो दिवं ॥१९॥ ततः पूर्णतरश्चापि
 तस्य शिष्यः सदात्मना । राज्ये भुष्मिन् समार्याख्ये लोषायो भूत्प्रवाचकः ॥२०॥ यद्गृह्णस्व

हाबवंशघ्नो राजानश्च तदादयः । बेलाचीक्षेपिणोऽप्यंघो न जहुर्यारुबौमकं ॥२१॥ उन
 विंशमतस्तेषां नृपं होषेयमोश्वरः । निदधौ सत्मनस्त्रस्यासुर्यराजस्य बन्धने ॥२२॥ असाँ
 देशाद्बहिष्कृत्येत्त्रयेलदशवंशजान् । दिक्षूत्तरासु च प्रेष्यान्यान्वयास्तमवासयत् ॥२३॥ तद्बहि
 ष्करणं घोरं पितृदत्तार्यदेशतः । वर्षसप्तशतं खृष्टात्प्राग्विंशत्यधिकं मतं ॥२४॥ यद्ब्रुवा
 स्त्विदमोक्षित्वा हिजिकीयश्च तन्नृपः । दाविद्वंशोद्भवः सत्यात्रीमाचेरुः परात्मनः ॥२५॥ २६
 ततोऽपि प्रतियुद्धास्तेऽसुर्यराजस्य सेनया । सङ्घरीबस्य तां सर्वाभीशेन ददृशृर्हतां ॥२६॥
 शिष्य उवाच ॥ तत्पूर्वे दाविदुत्पन्ना ये भवन् वंशयोर्नृपाः । दशांशनृपवत्ते किमासन्नीश
 पराङ्मुखाः ॥२७॥ गुरुरुवाच ॥ तदाद्यं वै सलोम्नो भुं रहुबौमाभिधं सुतं । विधिलङ्घिन
 मीशोऽतो दण्डयन्मैश्चकासिभिः ॥२८॥ ऐगुप्ताद्धि महाराजः सिसङ्को भीमसेनया । आ

गत्य तत्पुरः सर्वा मन्दिरं चाप्यलुण्ठयत् ॥२९॥ परे नुतापिनस्त्वस्मान् पुत्राच्चाबीयसंज्ञकान् ।
 पौत्र आसा अभूद्राजा दाविद्वद्विभुसेवकः ॥३०॥ तथैवैतस्य तनयो राड् यहोषफटाख्यकः ।
 अहाबाय हितो ष्येवमीश्वराज्ञा अमन्यत ॥३१॥ यहोरामस्तु तत्पुत्रो हाबभाग्नीमुदूढ
 वान् । अथल्यामेतयोश्चैव सुतो हज्यो तिदुर्नृपौ ॥३२॥ पितामह्या जिघांसोस्तु यवासो
 हज्यजः परे । यज्वना पालितो गुप्तौ वयःस्थो राज्यमाप्तवान् ॥३३॥ तस्थावीशा २७
 च्चिको ष्य यज्वनो जीवने थ्य तु । अन्यमार्गे चलत्तद्वदमशीयश्च तत्सुतः ॥३४॥ उज्जीय
 स्त्वमशीये स्वे हते पितरि भूमिपः । अधिकारं विना यष्टुमिच्छुः कुष्ठीकृतः क्षणात् ॥३५॥
 योथामस्तत्सुतो धर्मं न जहौ किंतु तत्सुतः । अहाजो नाम बेलादिदेवाच्चीमानयद्भुवि ॥
 ३६॥ राज्ञा तु हिजिकीयेनाद्यं तत्परिहतं पितुः । यद्दद्या अखिलाश्चैवाहूता ईशाच्चनं पुनः ॥

३७॥ ततश्चागत्य कतिचिज्जबुलूनमनस्सिजाः । आसेरजाश्च तं देशं विभुमन्दिरशोभितं ॥
 ३८॥ यद्दूदीयक्षितौ तस्यां लैव्या इव पुरोधसः । यथोक्तं मोचनं प्रापुरसुर्यरिपुहस्ततः ॥
 ३९॥ तस्य सिद्धस्य राज्ञस्तु मनस्सिर्नामितः सुतः । पित्रा परिहृतं पापं स्वदेशे स्थापय
 त्पुनः ॥४०॥ अतः स विजितो सुर्यैः क्षमां प्रार्थयदीश्वरं । किंतु तत्पुत्र आमोनो नानु
 तेपे कदाचन ॥४१॥ तस्य पुत्रस्तु योसीयो तियुवा राज्यमाप्नुवान् । मनस्सिस्थापिता २८
 मूर्त्तीर्वेदीश्चापि व्यनाशयत् ॥४२॥ प्रशासंश्चाखिलं राज्यं मोसिशात्रानुसारतः । ईशस्याति
 प्रियो भूतः स दाविद्धिजिकीयवत् ॥४३॥ निकौस्वैगुप्तशाहूलः समागतयोयसेनया । तं
 हत्वा च नृपं शुद्धं जग्राहार्यपुरीमपि ॥४४॥ सोऽपि कल्दायभूपेन नबुकद्रशरेण तु । प्रति
 युद्धो जितश्चापि मिश्रं प्रतिपलायितः ॥४५॥ तत्कृतं योयकीमं तु पितुः स्थाने यद्दूदपं ।

दुष्टं तुल्यं सुतं चैव तस्य पञ्चान्नृपीकृतं ॥४६॥ कोनीयं नाम संगृह्य कल्दायानामसौ नृपः ।
श्रेष्ठान् बद्धान् च लोपुं च बाबिलं पुरमानयत् ॥४७॥ तन्महाबन्धने खृष्टात्प्राग्भूते षट्शताब्दके ।
त्यक्तो यिरूषलेमे न्यो योसीयस्य सुतो अधिपः ॥४८॥ यः परे शिदिकीयाख्यस्तदेकादशहा
यने । श्रद्धां विच्छिद्य काल्दाय्यवीरस्य व्यच्छिनद्युगं ॥४९॥ अतः क्रोधात्समागत्य नबुकद्र
शरः पुरं । दग्धा समन्दिरं शेषान् बद्धीचक्रे यद्दृदिनः ॥५०॥ शिष्य उवाच ॥ दावि २९
त्सलोमवासे तु घोरं तज्ज्वलनं गते । चिरं महाभिषिक्तात्प्राक् तन्मध्ये किमभूद्गुरो ॥५१॥
गुरुरूवाच ॥ बद्धा बाबिल्यभूमध्ये ऋसन् याकोबजाः स्थिते । नबुकद्रशरे ऋस्यापि पुत्रे
दौहित्त एव च ॥५२॥ अस्मिंस्तु स्वैर्हिते राज्यं लेभे काल्दायमन्यजः । हितस्त्वेतेषु सर्वेषु
दान्येलो ऋद्यद्दकः ॥५३॥ स कोनीयादिभिः सार्द्धमानीतो बाबिलं शिशुः । साम्राज्य

स्यादिवासं तं ज्योतिर्ज्ञैः पण्डितैर्वृतं ॥५४॥ अन्यदेवाच्चिनां मध्ये तत्रापि सुमहानभूत् १
अमात्यश्चैव बुद्ध्या स ईशहार्दः प्रवाचकः ॥५५॥ राज्यं पञ्चानु काल्दाय्यं फलेस्तीसूरजित्वरं १
पारसोकाधिपो वीरः क्रूरोनामा व्यनाशयत् ॥५६॥ हिजिकीयस्य काले यो षोषायेण प्रवा
चिना १ नामोक्त ऐस्रयेलानां बन्धमुक्तिं स आदिशत् ॥५७॥ तस्याज्ञयाथ निर्गत्यैस्रयेलै
र्बहुभिः सह १ लैव्यैर्यहूदकाद्यैश्च दाविज्जो जरूबाबिलः ॥५८॥ वंशात्स हि न जातो ३०
ऽपि सलोम्नो भ्रातुरस्य तु १ नाथः किंत्वभवद्राज्ञां दायभागी यहूदिनां ॥५९॥ तत्पिता
हि सलत्येलो दाविज्जत्वादसूनुना १ बद्धभूभुक्कोनीयेन दत्तपुत्रीकृतो भवत् ॥ ६० ॥
दाविद्वंशावरोहो षो क्षितिं यैरूषलेमिकां १ गतो निर्मातुमारेभे समन्दिरपुरं पुनः ॥६१॥
यत् संदहनकाले ऽपि यिरिमीयः प्रवाचकः १ तथैवानुषितं स्थेयं सप्तत्यब्देष्ववाचत् ॥६२॥

तत्कर्म त्वन्यलोका ये सल्मनन्नाद्यसुत्यपैः १ सामार्थ्ये स्थापिता देशे व्यरुन्धस्ते तियत्नंतः ॥
 ६३ ॥ एतेषां चापवादेन कूरसो महतः परे १ अर्तक्षेरुर्दीर्घबाहुर्न्यषेधीदपि कर्म
 तत् ॥ ६४ ॥ यत्पित्रा क्षेरुषा राज्ञा दार्युःपुत्रेण सुन्दरो १ यद्दुर्दिन्येस्तरा व्यूढा सूसाख्ये
 राजवेशमनि ॥ ६५ ॥ सर्ववर्गममुञ्चत्स्वं शत्रुसंकल्पिताल्लयात् १ तांश्चापि मर्दुकायादीन्प्रा
 पयज्ञौरवं महत् ॥ ६६ ॥ किंवात्क्षेरुषः पश्चाद्दार्यूर्नामापरो नृपः १ कूरा इव विनिर्माणं ३१
 सत्पुरस्याशत् पुनः ॥ ६७ ॥ तथा निर्मितमिशौको दान्येलो यत् पुरावदत् १ सप्ताब्दे सप्तति
 गुणेभव्यं प्राग् यज्ञसिद्धितः ॥ ६८ ॥ ततो र्तक्षेरुषो न्यस्य राज्ये यज्वाज्रनामकः १ तत्परे
 नहमीयञ्च नुन्नो निर्गत्य बाबिलात् ॥ ६९ ॥ ज्ञातीन् स्वोर्वीस्थितान् शक्तेर्निर्भयीचक्रतुर्द्विषां १
 पुरं च मन्दिरं चापि स्थापयामासतुर्दृढं ॥ ७० ॥ पारसीकास्तु तद्राज्यं मिश्रसूरादि

जित्वरं । ये ये संलेभिरे सम्यग्यहूदिभ्यो भवन् हिताः ॥ ७१ ॥ दार्युषं चरमं त्वेषा
मलेक्षन्द्रो महाबलः । यावनः सेनया जित्वा तत्साम्राज्यं व्यनाशयत् ॥ ७२ ॥ आसिन्धु
मदमप्येनां चापि भारतीयां स नीवृतं । आगत्य पौरवं चैव कंचिज्जित्वा नराधिपं ॥ ७३ ॥
तस्मिन् नात्यविशत् किंतु चक्रवर्ती स बाबिले । त्रिशते त्वृष्टपूर्वे बदे चतुर्विंशधिके मृतः ॥
७४ ॥ कल्दायपारसीकाभ्यां तत्साम्राज्यं महत्तरं । सेनान्यो यावनास्तस्य चनुर्धा व्यभजं ३२
स्तदा ॥ ७५ ॥ प्राग्दिश्यं सौर्यमापांशं पारसीकादिधारकं । शिलूको जित्वरो नाम स प्राप्नो
द्भारतान्तिकं ॥ ७६ ॥ यो मौर्यचन्द्रगुप्तस्य मगधेशस्य सन्निधौ । दूतं पाटलिपुत्रेऽपि निवृत्ता
योधनोऽनुदत् ॥ ७७ ॥ दक्षिणं मैश्रकं त्वंशं प्तुलिमायो नृपोऽग्रहोत् । तस्य तद्वंशजानां च वशी
भूता यहूदिनः ॥ ७८ ॥ सुपालितास्तदग्रैश्च स्वशास्त्राण्यपि मैश्रके । अलेक्षन्द्रोयनगरेऽध्यापयन्

यवनांस्तदा ॥ ७९ ॥ गतेष्वब्देष्वनेकेषु त्वलेक्षन्द्रमृतेः परे । देशो यहूदकां शो भूत्
 सौर्यराज्यस्य नीवृतः ॥ ८० ॥ तस्मिंस्तु निर्दियो राजान्तियुको नाम भानुमान् । अपरि
 ष्कारयामास मन्दिरं परमात्मनः ॥ ८१ ॥ तदाद्यैश्च तथा दुष्टैर्यावनैः मूरपैस्ततः । पीडिता
 बहुदुःखौघात्तद्देवाच्चीपराद्भुखाः ॥ ८२ ॥ तद्बलाद्बहवश्चैव लैव्या ईश्वरमत्यजन् । तदनुग्रह
 तस्त्वन्ये भवन् सङ्गणनायकाः ॥ ८३ ॥ मक्कबायाभिधानास्ते ऋतिवीराभ्रातरत्नयः । यहूदो ३३
 योनथा चैव सीमोनश्चापि याजकः ॥ ८४ ॥ क्रमेण ह्यधिपा भूत्वा सेना ईश्वरवैरिणां । वहि
 श्चक्रुः स्ववासांश्चैत्रयेलांश्चक्रिरे पुनः ॥ ८५ ॥ हुक्कीनाख्यश्च योहन्नः सीमोनस्य सुतो बली ।
 ततो न्ये च तथाब्रह्मानानयन्नहरोणजाः ॥ ८६ ॥ तदन्ते न्यत्तु साम्राज्यं महोयो यावनादपि ।
 रौम्यं प्रत्यग्दिशः प्रादुर्भूय जिग्ये बलाज्जगत् ॥ ८७ ॥ ततो यिरूषलेमं च सेनानीरग्रहीन्म

हान् । पम्पीयो नाम रोमीयो विक्रमादित्यके शके ॥८८॥ तत्परे रोमसिंहेन यूथ्यसंज्ञेन
कैशरा । हेरोद्याख्य इद्रुमीयः कृतो भूपो यहूदिनां ॥८९॥ अतिष्ठत्स च तद्राजो ष्यौगुस्ते
कैशरि स्थिते । ऐसावादपि वंशात्स उत्थितो नैस्रयेलकात् ॥९०॥ किंतु तत्पितरो धर्ममवा
लम्बन्त मौसिकं । मन्दिरं सो ष्यलंचक्रे विभोर्नूत्नमिव व्ययात् ॥९१॥ क्रूरात्मा स त्वभूद्राजा
सपत्नीपुत्रनाशकः । दाविद्राज्यास्थितिंचातो व्यलपन्नैस्रयेलिनः ॥९२॥ विरतांश्च चिराद्भूमा ३४
बोशवाक्यप्रवाचिनः । सदात्मव्याप्लमनसः शतवर्षचतुष्टये ॥९३॥ हतं च धर्मशास्त्राणां
सत्यार्थं शिक्षकैरपि । पाषण्डैर्विविधैश्चापि विभ्रान्तं नीतिदर्शनं ॥९४॥ सर्वमेतत्स्मरन्तस्ते
दुःखेन महता वृताः । अब्रहादिभ्य उक्तं यत् तस्य पूरणमार्थयन् ॥९५॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां
येषूत्पत्तिपर्वणि (राजचरित्राद् राज्यकालवाक्याद् इषाययिरिमीयदान्येलभव्यवाक्येभ्यो

ऋजनहमीयचरित्राभ्याम् एस्तराचरित्रान् मक्कबायचरित्रान् फ्लाव्ययोसेफादिरचितप्रबन्धे
भ्यश्चोद्धृतो) दाविद्वंशावलिर्नाम पंचमो ऽध्यायः

शिष्य उवाच ॥ दाविद्वेरोदिराजोर्यन्मध्ये भूदखिलं गुरो १ अलीयस्य वचश्चेव दशवंशल
यो ऽपि च ॥ १ ॥ काल्दाय्यं पारसीकीयं यावन्यं रौम्यमेव च १ क्रमशः पृथिवीजेतृ
तत् साम्राज्यचतुष्टयं ॥ २ ॥ श्रुतमेतन्मया सर्वं त्वदारब्धं तु यत्पुरा १ संवित्पूरणमुत्पेदे ३५
दाविद्वंशे कथं तदा ॥ ३ ॥ कथं तस्मै हि खृष्टाय पैत्रं सिंहासनं ददौ १ ईशो हेरोदि
समये गुरो तन्मे धुना वद ॥ ४ ॥ गुरुरूवाच ॥ नमस्कृता मरीया सा जकरीयनिके
तनात् १ यथोक्तं ते मया पूर्वं स्वदेशं पुनरागमत् ॥ ५ ॥ गलीलाख्यो हि देशो ऽसावन्य
जैरूषितः पुरा १ तदा तु बहुभिश्चैवमन्त्यैरपि यहूदिभिः ॥ ६ ॥ तत्रैव नशरेन्नाग्नि योसेफो

न्यवसत्पुरे १ जरूबाबिलवंश्योऽपि सामान्यः स नृपोद्भवः ॥ ७ ॥ आत्मने तु स वाग्दत्तां कन्यां
 संदृश्य गर्भिणीं १ न तु विज्ञाय तद्धेतुं सदात्मातुल्यशक्तिकं ॥ ८ ॥ स्वसंसर्गविहीनां तां निश्चि-
 त्यातः स गोपने १ कलङ्कख्यापनानिच्छुर्वर्जितुं समकल्पयत् ॥ ९ ॥ एतच्चिन्तयमानस्तु व्याकु-
 लात्मा स धार्मिकः १ स्वप्ने दृष्ट्वा विभोर्दूतं तस्यैतदशृणोद्भवः ॥ १० ॥ दूत उवाच ॥ दाविदः
 पुत्र योसेफ मा भैषोर्धार्मिकोऽपि नु १ त्वं पत्नीमात्मनो नेतुं मरीयां तामदोषिणीं ॥ ११ ॥ ३६
 अस्यां हि यत्समुत्पद्यमिदं ज्ञेयं सदात्मनः १ येष्वारुख्यः स्यात्स पापेभ्यः स्ववर्गं हि विमोक्ष्यते ॥
 १२ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यैशदूतवाक्येन निर्मलां तां व्युवाह सः १ नासजन्तु तथा सार्द्धं प्रसव्ये
 श्वरपुत्रया ॥ १३ ॥ अतस्तद्विद्धि निर्णीतमिषायस्याद्भुतं वचः १ यत् प्राक् सप्तशताब्देऽपि राज्ञे
 हाजाय भाषितं ॥ १४ ॥ इषाय उवाच ॥ अहो तेऽद्भुताश्चर्यमोशः प्रदाना कुमारीह काचिद्भवेद्गर्भ

धात्री १ ततोऽपि प्रसोतेव पुत्रं महान्तं किलास्मत्सहस्थायकेशाभिधेयं ॥१५॥ शिष्य उवाच ॥
 स्पष्टभीशावतारस्य प्राचीनं तद्धभूद्वचः १ इदानीं जननं तस्य विस्तराद्बद मे गुरो ॥१६॥
 गुरुरुवाच ॥ तदा केशर औगुस्तादाज्ञापत्रं विनिर्गतं १ स्ववशीभूतदेशेषु करादानाय
 सर्वशः ॥१७॥ ऐस्रयेलास्ततश्चापि स्वे स्वे वंशपुरे सकृन् १ स्वनामानि वसून्येव लेखितुं
 सकला गताः ॥१८॥ समरीयस्तु योसेफः स ततो दाविदः पुरे १ वंशादिलेखनायैव ययौ ३७
 बेश्लहमाभिधे ॥१९॥ यत्रोत्पेदे महान् दावित्तत्पिनेसीस्तथैव च १ तत्पिामह ओबेन्न बो
 जस्य धनिनः सुतः ॥२०॥ तद्वंशीयस्तु शात्रेण योसेफः संमतो द्विधा १ नाथ्णश्च दाविदः
 पुत्रात्सलोमनश्चान्यथा नृपात् ॥२१॥ एवं हि जारूबाबिल्यो वंश उक्तो यथा मया १ तथा
 स्मादपि योसेफः समुद्भूतो द्विधोच्यते ॥२२॥ ततो मरीयया सार्द्धं पूर्णे तद्वंशजैः पुरे १

तुल्यार्थमागतैः स्थानं पान्थशालेऽपि नाप सः ॥२३॥ तच्छालमन्दुरायां तु स्थानं संप्राप्य
 गर्भिणो १ तत्रापि भव्यवन्नोक्तं कुमारो सुसुवे सुतं ॥२४॥ वस्त्रैश्चाराजकैस्तं वै सर्वाधार
 मवेष्टत १ पशुभोजनपात्रे च सर्वभूतेशमार्पयत् ॥२५॥ क्षेत्रे तन्निकटस्थे तु कतिचिन्मेष
 पालकाः १ रात्रौ जागरिणः स्वावीनरक्षन् यत्नतस्तदा ॥२६॥ तत्रैतेषु महातेज ऐश्वरं
 पर्यभासत १ विभ्यत्सूपस्थितश्चापि दूत ऐशो ब्रवीदिदं ॥२७॥ दूत उवाच ॥ अहो मा ३८
 भैष्ट धन्यं हि समाचारं ददामि वः १ सर्ववर्गार्थमेवातो महानन्दो भविष्यति ॥२८॥ युष्म
 दर्थं समुत्पेदे ह्यद्य यो दाविदः पुरे १ एको विमुक्तिदाता स खृष्ट एव महाप्रभुः ॥२९॥
 तस्यैतल्लक्षणं ज्ञेयं वराशिपरिवेष्टितं १ शयानं बालकं यूयं मन्दुरायामवाप्स्यथ ॥३०॥
 गुरूवाच ॥ इत्थं ब्रुवति तस्मिंस्तु तत्क्षणादप्युपस्थिता १ स्वर्गात्सेनैव दूतानामेतां संगायतां

स्तुतिं ॥३१॥ दूता उवुः ॥ महेश्वरायोद्धतमेष्वपि ध्रुवमितो ऽस्तु लोकेषु यशःप्रकीर्तनं १
 क्षितौ तु सन्धिः कुशलान्विता भवेदनुग्रहो नृष्वपि साधुकांक्षिषु ॥३२॥ गुरुरूवाच ॥ इति
 गोत्वैशदूतास्ते ऽन्तरीक्षे ऽन्तर्हितास्तदा १ ईशदत्तोपदेशं तु मेनिरे मेषपालकाः ॥३३॥ अतो
 बेश्लहमं गत्वा तन्महाकर्मदृष्टये १ मरीयां तत्पतिं बालं चापश्यन्मन्दुरान्तरे ॥ ३४ ॥
 तत्सच्चिह्नं तु संप्राप्य हृष्टास्तद्देशवासिषु १ खृष्टजन्मोपदिश्यातो ऽकारयन् विस्मयं परं ॥ ३५ ॥
 पुनर्गत्वा च भद्रास्ते श्रुतदृष्टौघहेतुतः १ प्रशंसुः स्तवैरीशं स्वप्रसादाच्छूलक्ष्मदं ॥३६॥
 सर्वं तु सुविचार्यैतन्मरीया धन्यवादिता १ ईशानुग्रहतः पूर्णं हृद्येवास्थापयद्दृढं ॥३७॥ पूर्णं
 चान्यदभूडाक्यं तस्याः संकल्पनाद्धिना १ गतायाः करमात्रार्थं नशरेतः पुरात्स्वकात् ॥३८॥
 यत्सप्तशतपूर्वाब्दे मीकेनेशप्रवाचिना १ प्रोक्तं यथा बुधैर्ज्ञातं जन्मस्थानप्रचारकं ॥३९॥

मीक उवाच ॥ अयि बेशुहमाभिधैफ्रते पुरि यद्यप्यधुना यद्गदिषु १ त्वमनेकपतिष्वणुः
 स्थिता न तथा स्याः कथिता सनातनं ॥४०॥ य इतो हि भवेत्त्वदुद्भवः स नयेन्मत्कुलमैस्र
 येलकं १ अपि तस्य विनिःसृतिः प्रभोश्चिरकालावधिरस्त्यनादिका ॥४१॥ शिष्य उवाच ॥
 जन्मस्थानं शिशोः स्पष्टं तेनोक्तं भव्यवाचिना १ ईशत्वमवतारं च संबुध्ये व्यक्तमप्यतः ॥४२॥
 गुरुरुवाच ॥ अतिस्पष्टं न किमपि पुराणैर्भव्यवक्त्रभिः १ गीतं पूरणमात्रात्तु बोधनीयं ४०
 समन्ततः ॥४३॥ तस्मात् स्पष्टतरं त्वन्यो जहाजाय प्रोक्तवान् पुरा १ कन्याप्रसवनं पञ्चा
 दिदमप्यद्भुतं जगौ ॥४४॥ इषाय उवाच ॥ गलीलादिदेशे तमोव्याप्तमार्गे भ्रमन्तो नृवगी
 अपश्यन् महौजः १ अधो मृत्युगर्ते न्धिकाच्छादिते पि समासीनमर्त्यान् प्रकाशो ध्यभास्त ॥
 ४५॥ त्वया वर्द्धितास्ते त्वदये च हृष्टा फलादात्तृहृष्ट्येव नष्टापदोघाः १ विभक्तायलोप्रा हि

मद्यानवद्विद्वयुगोत्क्षेपतुष्टा विभग्नारिदण्डाः ॥४६॥ त्वमोशाचरः कर्म गिद्योनवतन्न यौधा
 इवान्ये तुमूलासृगाद्रीः । त्वदोयाज्जायाञ्चैव वर्माणि तेषां सुरक्तानि यान्तोधमवडोतिहोत्रं ॥
 ४७॥ इदानीं हि पुत्रः प्रजातोऽस्मदर्थे प्रदत्तश्च नः स्कन्धधेयाधिराज्यः । स नाम्नाद्भुतो मनुदः
 शक्तिकेशो युगोत्पादकः सन्धिनाथोऽपि च स्यात् ॥४८॥ तदैश्वर्यसन्ध्योः प्रवृद्धिर्ह्यनन्ता
 स्ति सिंहासने दाविदः खल्वितोऽपि । भवेन्न्यायधर्मेण तत्स्थापनं चेतिवाक्यं विभूत्साह ४९
 संपूरणीयं ॥४९॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपद्मिणि (रूथाचरित्रात् संवेलशास्त्रादिषाय
 भव्यवाक्यनां सप्तमनवमसर्गाभ्यां मीकभव्यवाक्यानां पञ्चमसर्गान् मत्थायरचितमङ्गलसमा
 चारस्य प्रथमसर्गाल्लूकरचितमङ्गलसमाचारस्य द्वितीयतृतीयसर्गाभ्यां चोद्धृतः) कुमारोपसवनं
 नाम षष्ठोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ तथा प्रागेफ्रते ख्याते ततो बेश्महमे पुरे । कन्येष्टमेत्त्रयेलैस्तं निर्मलासूत
 निर्मलं ॥१॥ पुरा यत्रेत्त्रयेलस्य राखिला पत्न्यतिप्रिया । कनीयोबिन्यमोनस्य मूत्तिकष्टा
 न्मृतिं गता ॥२॥ यस्मिंश्च स्वपितुः स्थाने यहूदीयकुलोद्भवः । दाविद्राजा महेशार्थं मन्दिरं
 समकल्पयत् ॥३॥ संकल्पानुक्रामात्तनु नासौ योद्वा विनिर्ममे । सलोमेशवृतस्त्वस्मै दाविज्जः
 सन्धिसंवृतः ॥४॥ शक्तिकेराभिधो त्रैव दाविज्जः सन्धिपार्थिवः । मन्दिरं परमं लेभे नर ४२
 देहं किलात्मकं ॥५॥ अस्मिन्नन्यनृणां सम्यङ्गलहीने हि जन्मतः । सहुणे न्यवसहुप्तमे
 श्वर्यं स्वस्तिके यथा ॥६॥ कुमार्यास्त्वपि गर्भं यो नावमेने महाप्रभुः । धर्माण्यन्यनृणां
 सोऽपि नावमन्यत कानिचित् ॥७॥ तस्माल्लेभे स्वसंस्कारं परिच्छेदं दिने ष्टमे । ईश्वराय
 प्रतिष्ठां च चत्वारिंशे हि मन्दिरे ॥८॥ शिष्य उवाच ॥ संस्कारो मह्यमाचार्य्य कस्मात्तावि

त्रयेलजैः १ जन्मतो ह्योस्तयोर्भ्यो विशेषात्कययाद्युना ॥९१॥ गुरूस्वाच ॥ शेफो अ
 त्वक्परिच्छेदश्चिह्नं यो विभुसंविदः १ पुंनामकरणं चाद्यो धर्मसंस्कार एव सः ॥९०॥ यं च
 कारेश्वरादिष्टो ब्रह्मो विश्वसिनां पिता १ बालमीशहकं स्वोयांश्चेष्मयेलादिकाखिलान् ॥९१॥
 इष्मयेलोद्भवास्तस्मादारवास्तेभ्य एव च १ जातो मुहम्मदः पश्चात्पृष्ठीयाहितशास्त्रकृत् ॥
 ९२॥ अतश्चाप्यखिला वर्गीस्तदसत्याधूगामिनः १ संस्कारं संलभन्ते मुं पोगण्डा इष्मयेल ४३
 वत् ॥९३॥ संविद्यायांशिनस्त्वेनं स्वपितेशहको यथा १ अष्टमे हि तथा प्रापुः सच्छ्रद्धा
 धर्मलक्षणं ॥९४॥ तदंशोयादतो प्यग्याद्यस्मात्प्राप्यं हि मङ्गलं १ अब्रहाद्याः सुविश्वासाः
 सर्वविंशेषु मेनिरे ॥९५॥ सो अयमुं प्राप संस्कारं वरधर्मप्रसिद्धये १ मलहीनो अपि लक्ष्मोयं
 कामादिच्छेदनस्य तत् ॥९६॥ तथान्येषां हि दोषार्थं सहित्वा रक्तपातनं १ निर्दोषः स

तदा लेभे येषूनाम विमोचकं ॥१७॥ मातुर्यत्प्रजनात्पूर्वं ईशदूतोदितं पुरा । नाम्नां
 स्वादुतमं ह्येतत्सर्वभूतैः प्रकीर्तितं ॥१८॥ यस्या हि प्रतिमामात्रं मुक्तेर्नूनसुतो ददौ । देश ईश
 प्रतिज्ञाते ब्रह्जान् किल नोतवान् ॥१९॥ स्थितो मोसिपदे येषूस्तां पूर्णां शाश्वतीं सतीं ।
 दायी विश्वासिनामेष आस्वर्गमपि नायकः ॥२०॥ यां नान्ये नायकाः केचिन्न मोसिरपि
 शास्त्रदः । संसारप्रान्तरभ्रान्तनृभ्यो दातुमशक्नुवन् ॥२१॥ येष्वि सर्वांरिजित्येवं संस्कृते ४४
 स्मिन् महोयसि । तन्मातुस्नत्परे मासे प्रतिष्ठच्छास्त्रादशौचिता ॥२२॥ तच्छेषे तु सती
 सैच्छत् पतिबालसमन्विता । स्वशुद्धयै समुत्स्रष्टुं कपोतौ विभुमन्दिरे ॥२३॥ चत्वारिंशे
 यतो ह्येनं बलिं दातुं प्रसूतितः । आज्ञां प्रोवाच मातृभ्यो मोसिरोश्वरशास्त्रदः ॥२४॥
 तं चैव प्रथमोत्पन्नं प्रतिष्ठापयितुं तदा । येषूमीशाय मातैच्छद्भर्मशास्त्रोदितं यथा ॥२५॥

किंतु संस्कारयोर्मध्ये या बभूव नवा क्रिया । तां प्राक् ते कथयिष्यामि मोक्षैश्वर्यप्रकाशिकां ॥
 २६ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (मोक्षिरचितपंचशास्त्राद् नूनजयेषूचरित्राद् धर्म्म
 नायकचरित्राद् राज्यकालवाक्याद् दाविज्ञोतेभ्यो लूकरचितमङ्गलसमाचारस्य द्वितीयसर्गा
 चोद्धृतो) मोक्षनामकरणं नाम सप्तमोऽध्यायः ॥

गुरुरुवाच ॥ नहि भद्रैः समन्तात्सोऽज्ञातो दूरस्थितैरपि । अन्यजैः सत्प्रकाशस्य यद्दुर्ब्यां ४५
 किलोदयः ॥१॥ तदा यिरूषलेमे हि प्राग्दिशः समुपस्थिताः । पण्डिताः पारशोकाया
 ज्योतिर्ज्ञा ईशचोदिताः ॥२॥ तेऽतिदूरपथं गत्वा स्वाज्ञाते सत्पुरे विभोः । तत्राश्वर्य
 मिदं वाक्यमब्रुवन्निस्त्रयेलजान् ॥३॥ पण्डिता उचुः ॥ राजा समुत्पेद द्रहाधुना यो
 यद्दुर्दिनां कुत्र स संस्थितोऽहो । प्राच्यां हि नक्षत्रमवेक्ष्य तस्य तदर्चनायात्र समागताः स्मः ॥

४॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यन्यजैरपि प्रोक्तं हेरोदिः श्रुतवान् नृपः । सर्वे यैरूषलेमीयाश्चात्यन्तां
 क्षुब्धिमाप्नुवन् ॥५॥ ततो यिरूषलेमस्थान् प्रधानान् यज्वनो विभोः । शास्त्रोपदेशकांश्चापि
 समाहूया ब्रवीन्नृपः ॥६॥ हेरोदिरूवाच ॥ गुरवो ज्ञातुमिच्छामि युष्माभिः शिक्षितो बुधैः ।
 यः खृष्टो भोष्यते स्माभिः क्व समुत्पाद्य एव सः ॥७॥ शास्त्राध्यापका उचुः ॥ महाराजेन यत्पृष्टं
 तद्वक्ष्यामो ऽतियत्नतः । स्पष्टं तद्व्यब्रवीन्मीको हाजकाले प्रवाचकः ॥८॥ अयिबेथुहमेत्यादि ४६
 वाक्याज्जन्मस्थलं प्रभोः । अस्मज्ज्ञातं यहूदोयपुरं बेथुहमं ध्रुवं ॥९॥ तस्माल्लघोरपीष्टं
 तमैस्त्रयेल्यौघनायकं । भव्यं मन्यामहे काले नादिनिःसरणान्वितं ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥
 एवं ज्ञापितवन्तो मुं भव्यवक्तुरिमां स्फुटां । खृष्टोत्पत्तिस्थलोक्तिं ते याजकाध्यापका ययुः ॥
 ११॥ अतितुष्टु धूर्तः स तच्छ्रुत्वा परदेशिनः । आहूय पण्डितान् गुप्त्या वचस्तानेतद

ब्रवात् ॥ १२ ॥ हेरोदिरूवाच ॥ यद्य ह महाभागा मद्भूमिं यूयमागताः । सर्वं मयोपकार्यं
 तद्भुजा वित्त निश्चयं ॥ १३ ॥ युष्मदर्थेऽत इच्छामि संश्रोतुमतिविस्तरात् । कथं तज्जन्म
 नक्षत्रमाविर्भूतं कदा च वः ॥ १४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं राज्ञो वचः श्रुत्वा शरलाः पण्डिता
 स्ततः । तत्पृष्टं विस्तरात्सर्वं ज्ञापयामासुरेव तं ॥ १५ ॥ तस्मिन्समाप्त आख्याने यत्रै
 र्जिज्ञासितं वचः । तत्रथाज्ञापयद्भूर्तो यथायज्वोदितं नृपः ॥ १६ ॥ हेरोदिरूवाच ॥ ४७
 अविज्ञां मत्प्रजामेतद्रहस्यं कार्यमद्भुतं । ज्योतिर्ज्ञा ईशनीता हे मा पृच्छत कदाचन ॥ १७ ॥
 मूर्खत्वाद्यदसौ वर्ग ईर्ष्यायाञ्चैव याजकाः । नावोवन्नधुना तद्वो ज्ञापयिष्याम्यहं मुदा ॥
 १८ ॥ शास्त्राणि नः पुरादेशाद्रचितानि सदात्मनः । युष्मत्पृष्टं जनिस्थानं ह्याहुर्वेश्महमं
 स्फुटं ॥ १९ ॥ पुरं क्रोशत्रये तनु दक्षिणस्यामतः स्थितं । गत्वातो मृगयध्वं तं महायत्नेन

सच्छिशुं ॥२०॥ प्राप्य त्वन्यानिदं काञ्चिन्मा ज्ञापयत मां विना । ज्ञापितोऽहं च तत्रेत्वा
राजानं प्राञ्चितास्मि तं ॥२१॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वातिसंतुष्टास्ते ङ्गीचक्रुर्वचस्तदा ।
जिघांसुत्वमजानन्त ऋजवो धूर्तभूपतेः ॥२२॥ मुमुक्षूनपि तान् प्राग् हि नक्षत्रं राजलक्षणं ।
यिरूषलेममात्रान्तमानयद्विभुनार्पितं ॥२३॥ यस्मात्तत्रेशशास्त्रज्ञान् परमात्मालये किल ।
प्रच्छनीयमभूत्स्थानं सर्वलोकेष्टजन्मनः ॥२४॥ तत्त्विष्टमैत्रयेलीयशास्त्रात्प्राप्योपदेशनं । ४८
न तत्पुण्यपुरे तिष्ठत् हेरोदिवचनात्परे ॥२५॥ किंतु बेश्लहमं यत्नाच्छिशोराज्ञो दिदृक्षया ।
अगच्छन्नेव सहिता न कैरपि यद्दृदिभिः ॥२६॥ तदर्थं निर्गतैस्तैस्तु भद्रचित्तैर्महा
पुरात् । प्राग्दृष्टं प्राचि नक्षत्रं यत् तदेवेशितं पुनः ॥२७॥ तेऽत्यनन्दंस्तु तद्दृष्ट्वा राज्ञो जातस्य
लक्षणं । तदग्रे ऽप्युपदेशार्थं चलद्देश्लहमावधि ॥२८॥ तस्मिन् ग्रामे यदा ते तु विष्टा

दावित्पुराभिधे । तदादृश्यत नक्षत्रमेकगेहोपरि स्थितं ॥२९॥ ततस्तस्मिन् प्रविश्यान्त
 रोशनीतिविदो बुधाः । सच्छिशुं ददृशुर्मात्रान्वितं धन्यमरीयया ॥३०॥ दण्डवत्तं प्रणेमुञ्च
 ते विरोक्तर्क्षपूरकं । लोकानां दण्डधातारं सर्वपुण्येष्टमुज्ज्वलं ॥३१॥ नमष्कृत्योपहारांस्ते
 तस्मै तु ददुरुत्तमान् । आनीतान्दूरदेशात्स्वात्तत्समुत्सृष्टये मुदा ॥३२॥ सुवर्णं किल राज्ञे
 ते शक्तिकेशाय कुन्दरं । आदत्तनरभावाय त्वयच्छन् रसगन्धकं ॥३३॥ एवं तं द्रव्यदानैस्ते ४९
 स्मत्सहस्रेश्वराभिधं । कुमार्या मातुरङ्गस्थमपि संसेव्य निर्ययुः ॥३४॥ अथ स्वौकः पुन
 र्गन्तुमिच्छतस्तत्पुरेऽपि तु । शयानांस्तर्हीपातिष्ठत्साधूनैशभिदं वचः ॥३५॥ श्रीपरमेश्वर
 उवाच ॥ आदिष्टा अपि हेरोदिं माभियाताततायिनं । पथान्येन तु देशं स्वं याता
 वाप्तवराः पुनः ॥३६॥ गुरुरूवाच ॥ तथादिष्टा विभोर्वीण्योत्तरं यैरूषलेमकं । मार्गं

नारुह्य देशं स्वमैन्द्रेण प्राचलन्पथा ॥३७॥ तथा महापुरीं तां ते नभिज्ञातात्मराजकां । त्यक्त्वा
दूरे ययुः प्राक्स्थे स्वदेशे पारसीकके ॥३८॥ सर्वांश्चाज्ञापयंस्तत्र विमुक्त्यासक्तमानसान् ।
यद्दद्याधिपमुत्पन्नं सर्वलोकतमोनुदं ॥३९॥ यत्प्रचार्यमहामुक्त्या त्रिंशदब्दात्परे त्वितः ।
आह्वेया अन्यजाः सर्वे पुण्यखृष्टीयमण्डले ॥४०॥ किंतु सेवितवत्स्वेषु पुथ्यामीसीजदाविदः ।
खृष्टमय्येषु सर्वेषां तथैवानैस्त्रयेलिनां ॥४१॥ वाक्यानीशप्रवक्तृणां पूरणारम्भमाप्नुवन् । ४०
गायतां खृष्टकालीयक्रियाः शक्त्या सदात्मनः ॥४२॥ गुप्तार्थवचसो ध्यज्ञवर्गे ते दावि
दादयः । कार्यीं तद्राजपुत्रस्यार्चीं प्रोचुः परगोत्रजैः ॥४३॥ तदेकं खल्विषायेण शिष्य
प्रागुदितेन ते । गीतं शृण्वन्यजातीनां भव्याह्वानविवर्णनं ॥४४॥ इषाय उवाच ॥ समु
त्पत्स्यते नूनमीस्थः शिफातो महादण्डयुक्तो वरोहो त्युदारः । तमाच्छादयेन्वीश्वरस्यार्थ

आत्मा सुधीमन्त्रशक्तोशभक्तिप्रदाता ॥४५॥ सदात्मावृतं नूनमोसीशिफोत्थं पृथिव्यां स्थितं
सर्ववर्गध्वजं तं । समीक्ष्यान्यराष्ट्रोद्भवो न्वेषितारो तितेजोयुतं चाप्नुयुस्तद्विरामं ॥४६॥
तथाहेश्वरो गर्भतोऽप्यर्हमेनं सृजन्नात्मवर्गेऽत्रयेऽस्य मुक्तये । इदं चेत्तु न स्यादपीशस्य साक्षा
त्वदेश्वर्यदानुर्भवेरग्रतेजाः ॥४७॥ लघीयो हि याकोबमात्रोद्भवां ते कुलानां पुनःस्थापनं
बन्धमोक्ते । परोद्गाविनामप्यहं त्वां तमोघ्नं करिष्यामि सन्मुक्तये सर्वभूमौ ॥४८॥ नरै ५१
रप्यवज्ञात वर्गावगीतातिदूरान्नृपास्त्वां समेत्यार्चितारः । जगत्येव प्रत्यन्तभूम्यस्त्वया
प्यास्तदारहेण मत्संविदः स्थापयित्रा ॥४९॥ तमोगर्तबद्धा निशम्य त्वदाज्ञामुदेष्यन्ति रम्य
स्थलेष्वेव नेयाः । नगेष्वप्यहं मार्गिभ्यः करिष्ये विमुक्तेभ्य एवाखिलाशाभ्य उर्ध्याः ॥५०॥
प्रगायान्तरोक्ष प्रनन्दैव पृथिव ह्यपुत्राभवद्या महेशार्यभूमौ । इदानीं सुतान् साखिलोर्ध्याः

समेतांस्त्वदयध्वजं प्रत्यवेक्षेत हृष्टा ॥५१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (मोसि
पंचशास्त्राद् इषायभव्यवाक्यानामेकादशोनपंचाशत्तमसर्गाभ्यां मत्थायरचितमङ्गलसमाचारस्य
द्वितीयसर्गाच्चोद्धृतः) सन्नायकनक्षत्रोदयो नामाष्टमोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ तदा यिरूषलेमे तु बुधानां पुनरागतिं । दुर्नृपोऽपेक्षमाणः स निर
न्तरमचिन्तयत् ॥१॥ मया संप्राप्तराज्येन विनाश्यमतियत्नतः । दाविदुद्भव्यराजस्य ५२
मद्भिन्नस्य प्रतीक्षणं ॥२॥ प्रत्नवाक्येभ्य उत्पन्नं तत् समस्ता यहूदकाः । विशेषाच्छास्त्रवेत्तारः
पालयन्ति सनातनं ॥३॥ स खृष्टः पर उद्भव्य इति मह्यं भयादमी । आहुः किंतु तमुद्भूत
माशंसन्तेऽन्तरे दृढं ॥४॥ अचिरादपि भावीतो दान्येलोक्ताब्दसंख्यया । निर्णीतः पुर
निर्म्माणात्खृष्टकाल इति श्रुतं ॥५॥ यद्यल्पे खृष्टमाहुर्मीं किंवा मद्दंशसंभवं । पाषण्डा

स्ते समाख्याताः शेषैः शास्त्रोपदेष्टृभिः ॥६॥ सर्वैर्मे ज्ञायते जातिभिन्नवंशसमुत्थिता । अनु
जन्माख्यधर्मेणैत्रयेल्यस्यापि शास्त्रतः ॥७॥ मङ्गशादिरिद्रूमो ऽस्ति न याकोबो ब्रवीतु सः ।
यहूदस्य कुले भव्यं स्वसूनोर्दण्डमैश्वरं ॥८॥ ततो ऽमुमधुना जातं ज्योतिर्ज्ञैश्चापि मार्गितं ।
विघ्नं न कुर्वति मयि प्रवक्ष्यन्त्यखिला नृपं ॥९॥ गृष्टे स्वश्रद्धया ते न बलाद्गेष्यन्ति
कैशरः । सिंहासनात्क्षिपेयुश्च मां रौम्यहितमप्यतः ॥१०॥ तस्मान्मदेशराजं यं बालकं ५३
परदेशिनः । आहुः स खलु हन्तव्यो मद्विरोधिध्वजात्मकः ॥११॥ मद्घन्तव्यशिशुप्राप्त्यै
प्रेरिताः पण्डिताः कुतः । विलम्बन्ते ऽथवा किं तं नापुर्बेश्लहमे ऽधुना ॥१२॥ गुरुरूवाच ॥
एवं सो ऽचिन्तयद्भूर्तो नत्वन्विष्टशिशुं स तं । अवेत्स्वनगरानीतं मन्दिरे ऽपि प्रतिष्ठितं ॥
१३॥ शिष्य उवाच ॥ एनं संस्कारमाचार्य्यं चत्वारिंशो ऽहि जन्मतः । कथं यिरूषलेमे

स प्राप्नोतच्छ्रोतुमिष्यते ॥१४॥ गुरुरूवाच ॥ पण्डितानां गतेः पश्चाद्दिनेषु शिशुसेविनां ।
कतिष्वशौचशेषो भूद्भन्यमातुर्यथाविधि ॥१५॥ ततः पत्यन्विता बालं चत्वारिंशद्दिनायुषं ।
निन्ये बेश्लहमादोशवेद्यये सा महापुरे ॥१६॥ तथा हि ज्येष्ठपुत्राणां मातृस्तत्समये घृवं ।
निवृत्ताशौचका मोसिरैशशास्त्रद आदिशत् ॥१७॥ श्रीपरमेश्वर उवाच ॥ पुंसो जरायु
परिमोचिन ऐत्त्रयेल्यान् शुद्धीकरोमि नरजान् पशुजांश्च सम्यक् । यस्मात्किलोदधरमुयलया ५४
दहं तान् युष्मत्कृते प्रथमजान् विनिहत्य मैश्रान् ॥१८॥ गुरुरूवाच ॥ इदमोशवचो
मत्वा मोस्युक्तं बलिदित्सुका । पत्या सह मरोया तं शीयोने भ्यानयन्नगे ॥१९॥ द्वितीयं
मन्दिरं यत्र जरुबाबिलनिर्भितं । रचितं तु परे नूत्नमिव हेरोदिना श्रमात् ॥२०॥ तस्मिं
स्तीर्त्वीरु वाह्यं तौ परदेश्याजिराभिधं । अङ्गनं किल विष्टा च ततो भास्वति गोपुरे ॥

२१॥ तोत्वा दाननिधिस्थानं चापि नार्यजिराभिधं । इदरेऽप्यारुह्य नारोभिरवेश्ये बल्य
दित्सुभिः ॥२२॥ ऐत्रयेत्येऽजिरेऽस्थातां यस्यान्तरपि संस्थितः । यज्वेतरैरनाश्रेयः पुण्य
एवालयो विभोः ॥२३॥ तदाजिरेऽविशतस्मिन्नीत एव सदात्मना । वृद्धो यैरूषलेमीयः
सिम्योनो नाम धार्मिकः ॥२४॥ चिरादपेक्षमाणायाम् सान्त्वं ह्यैत्रयेलकं । न मर्त्तव्यं
त्वयादृष्टवृष्टेनेतीश्वरोदितं ॥२५॥ पूर्वं प्रतिश्रुतस्यैतस्येदानां वीक्ष्य पूरणं । स्वाङ्के ५५
कृत्वा स सडालं विभुं तुष्टाव तुष्टहृत् ॥२६॥ सिम्योन उवाच ॥ त्वदच्चिनेऽश्वर
सन्धिसंयुतं त्वदुक्तितो निःसरणं ददासि मे । स्वलोचनाभ्यां ह्यधुनेक्ष एव ते विमुक्तिवीजं
वरदात्र संस्थितं ॥२७॥ यदन्यलोकेषु तमोनुदुज्ज्वलं त्वदिस्रयेलस्य तु कीर्त्तनं वरं । समीप
एवाखिलभूमिवासिनां समर्पयाभासिथ सांप्रतं भुवि ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ इति गीत्वैष

बालस्य पितरौ चैव विस्मितौ । आशाष्य तत आश्चर्यं मरोयामब्रवीद्वचः ॥२९॥ सिम्योन
उवाच ॥ बहूनामैस्रयेलेषु पातायोत्थापनाय च । बहूनां चापि गुप्तानामाविष्कृत्यै हि
चेतसां ॥३०॥ निन्दनान्वितलक्ष्मैव स्थितोऽयं बालकस्तव । यस्मात्त्वद्दृदयं चापि दुःखं
व्यत्स्यति शूलवत् ॥३१॥ गुरुरूवाच ॥ इति भव्यवचः सत्यं वृद्धेनोक्तं यदाद्भुतं । तदा सदात्म
संव्याप्ता काचिद्दृष्टाप्युपस्थिता ॥३२॥ हन्ना यासेरवंशीया सप्ताब्दान् सधवा पुरा । स्थित्वा ५६
चतुरशीत्यब्दान् जीवद्विधवा सती ॥ ३३ ॥ प्रार्थनाभिः सदा युक्तोपवासैश्चैव मन्दिरे ।
अहोरात्रेऽपि भक्ता सा परमात्मानमार्चयत् ॥ ३४ ॥ सापि तुष्टाव तद्दृष्ट्वाज्ञापयच्चार्चिनः
परान् । ये ये यिरूषलेमस्थाः प्रत्यैच्छन्मुक्तिमीश्वरात् ॥३५॥ येष्वस्तु पितरौ सर्वं शास्त्रोक्तं
सुसमाप्य तौ । मन्दिरादजिरै रभ्यैः संवृतान्निर्गतौ पुनः ॥३६॥ तथारब्धं तु विद्यत्र यद्भव्यं

वृष्ट आगते । द्वितीयमन्दिरोज्ज्वलं प्रोदितं भव्यवक्त्रभिः ॥३७॥ तद्विनिर्मितिकाले
 पि प्राङ्मृपानुयहे गते । भर्त्सयत्स्वरिषूयेषु व्यूहे प्राप्ते ऽप्यतो भयं ॥३८॥ कनीयः शुभ
 मप्येतत् प्रदग्धात्पूर्वमन्दिरात् । इति शोचत्सु वृद्धेषु प्रवाचेतद्वचो ब्रवीत् ॥३९॥ हृगाय
 उवाच ॥ युष्मासु वृद्ध इह को स्त्यवशिष्ट एतत् पूर्वौजसावृतमवेक्षितवान् सदोकः । तत्सां
 प्रतं तु कथमीक्ष्यत आ न किं वः साक्षाद्विनष्टमिव खल्विति पृच्छतीशः ॥४०॥ त्वं हे पते ५७
 तु जरूबाविल हे महिष्ठयज्वंश्च योशदकपुत्र नु येष्वभिरव्य । स्तं कर्मणि स्थिरमती उभकौ
 तथापि देशस्थसर्वसहितौ नवमन्दिराये ॥४१॥ युष्माभिरेव सह संस्थित ईश्वरो ऽहं
 मिश्रापयानकृतसंविदनुक्रमेण । आत्मा मदीय इह सन्ततमेव वो ऽन्तस्तिष्ठत्यतः क्वचिदहो
 न विभीत यूयं ॥४२॥ काले गते ऽल्प इत एव दिवं भुवं च साब्धिस्थलां विभुरहं परि

धूनयिष्ये । सर्वान्वयानपि तथा विचलीकरिष्ये ऋगागम्यशेषकुलवाञ्छित ओजसात्र ॥
४३ ॥ एवं प्रदोप्तिभिरिदं शुबलेश ओको व्याप्स्यामि तद्रजतहेमचयाधिपोऽहं । पूर्वीत्
सलोमरचिताद्गृहमुत्तरं च कर्त्तास्मि दीप्ततरमत्र हि सन्धिदायी ॥४४॥ गुरुरूवाच ॥ इति
प्रंचशताब्दात्प्राग्गीतं यद्भव्यवाचिना । आगते सन्धिनाथे तद् बालेऽप्यारब्धपूर्त्यभूत् ॥४५॥
यं सिम्योनो जगौ तत्रैस्रयेलवरकीर्त्तनं । नत्वेतन्मात्रदीपं किंत्वखिलोर्ब्वीतमोनुदं ॥४६॥ ५८
शिष्य उवाच ॥ हृग्गायेन तथा गीतं यत् सर्वान्वयवाञ्छितं ॥ सद्गृहेन तथा चापि तदुपस्थिति
वादिना ॥४७॥ कथं संपूरणीयं तदस्मिन् शीयोनमन्दिरे । इस्रयेलीयमात्रार्थं निम्मिते
तत्कुलोद्भवैः ॥४८॥ तस्मिन् किं भिन्नवंशोयाः केचिदप्यार्चयन् विभुं । प्रार्थयन् वा समु
त्पद्यां विमुक्तिं दाविदः कुले ॥४९॥ गुरुरूवाच ॥ प्रथमं शिष्य तत् स्मार्थ्यमब्रहायोदितं

वचः १ त्वदंशोयाज्जनाः सर्वे शुभं प्राप्स्यन्ति खल्विति ॥५०॥ ततोऽन्यजैरपीष्टोयैः
संभागोऽस्या हि संविदः १ धर्ममाचरतो मौस्यं नावामन्यत तान् विभुः ॥५१॥ रखावा
यादृशी ख्याता थिरोखूवासिनीश्वरं १ सुविश्वस्यैत्रयेलानां स्वपुरप्रतियुध्यतां ॥५२॥
तस्मिन् सम्यग्घते येष्वा नूनजेनेशवाक्यतः १ ससर्बबन्धुका मुक्तिं भागं चापैत्रयेलिषु ॥
५३॥ रूथा वा यादृशी भद्रा पुरा ख्याता मवाविनी १ देशं सदैवतं त्यक्त्वा पुरे बेश्लहमे ५९
स्थिता ॥५४॥ बोजेन धनिना तत्र यहूदोयकुलोद्भवा १ व्यूढातो भून्महाराजदाविदः प्र
पितामही ॥५५॥ अन्यजाः पुरुषाश्चैव बाबिल्याद्बन्धनात्परे १ परिच्छेदादिधर्माणि लेभिरे
नेकदा मुदा ॥५६॥ प्रथमं जलसंस्कारेणानुजन्मावलम्ब्य ते १ सत्परे धर्मशास्त्रेणाब्रह्जा
इव संमताः ॥५७॥ शिष्य उवाच ॥ संन्यस्तस्वकुलानेतान् पुनर्जन्मावलम्बिनः १ दत्तपुत्रान्

विनान्ये किं नैच्छन् सन्धिभिर्भं जनाः ॥५८॥ गुरूवाच ॥ विना पूर्वोदितान् शिष्य ताव
 द्धर्मावलम्बिनः । अभवन्नीशविश्वासा अन्येऽपि परदेशिनः ॥५९॥ परिच्छेदादिहीनास्ते
 न चाब्रह्मगणाश्रिताः । ईशभक्तास्तथाप्यासन् द्वारगाख्या यद्गृदिषु ॥६०॥ यतो वहिः
 स्थिते द्वारे मन्दिरस्यागता अभी । परदेश्याजिरे प्रोक्ते परमात्मानमार्चयन् ॥६१॥ प्रैर
 यन् स्वांस्तु यज्वभ्यो बलीन् भास्वति गोपुरे । न तु शक्तास्तदन्तस्ते सेवितुं मौसिसास्त्रतः ॥ ६०
 ६२॥ तद्वत्पुरापि कीनीया रिक्वाबीयाश्च कीर्तिताः । उत्पन्नाः श्वशुरान्मौसेरारव्याद् यित्रु
 संज्ञकात् ॥६३॥ ऐस्रयेत्यहिताः सत्याद्वितीयेश्वरसेविनः । न त्ववर्जन् स्वरीतीस्ते न वा
 दधत मौसिकाः ॥६४॥ किंतु तद्दृष्टधर्मेभ्यो महाज्ञाः केवलं दश । सम्यक् पालयितुं द्वारा
 श्रिता भक्ता नियोजिताः ॥६५॥ शिष्य उवाच ॥ महत्यस्ता दशाज्ञाः का याः सम्यङ् मन्तु

मन्यजाः १ भक्ता आब्रह्मसंस्कारहीना अपि नियोजिताः ॥६६॥ गुरुस्वाच ॥ सौनाय
 पर्वते गम्ये विद्युद्भूमाशनीवृते १ मोसये ता यथेशोक्तास्तथाज्ञाः शृणु सांप्रतं ॥६७॥ श्रीपर
 भेश्वर उवाच ॥ विभुस्त्वदोशोऽस्म्यहमेव मिश्रात्वां नीतवान् बन्धनवेशमतोऽत्र १ अतो
 मदाज्ञा प्रथमेयमीशं कंचिन्न विद्याः खलु मां विनेति ॥६८॥ मूर्तिं तु कस्यापि दिवि क्षितौ वा
 पृथिव्यधःस्थाम्भसि वा सतस्त्वं १ स्वार्थे न कुर्याः प्रतिमात्मकां तत्प्रणामकृत्यै नच सेव ६९
 नाय ॥६९॥ विभुस्त्वदोशोऽस्म्यपरासहिष्णुः प्रचण्डचित्तेश्वर एव यस्मात् १ मां द्रुह्यतां
 चाप्यघदण्डदायी तत्पौत्रपौत्रावधिवंशजेभ्यः ॥७०॥ मां स्निह्यतां त्वेव नृणां मदाज्ञासुपालिनां
 चापि सतां कृतेऽहं १ दयालुतां भूरिसहस्रवृन्दे प्रदर्शयंस्तत्प्रियहत् सदेति ॥७१॥
 विभोस्त्वदोशस्य मृषैव वक्त्रे सन्नाम भीमं न नयेः कदाचित् १ यतो विभोर्नाम मृषा नयेद्यस्तं

पापहीनं नहि वेत्स्यतीति ॥७२॥ सप्ताहशेषं किल विश्रमाख्यं स्मरेव पुण्योकरणाय वारं ।
सर्वं हि षट्पूर्वदिनेषु कर्म श्रमात् समाचर्य निजं प्रवृत्त्या ॥७३॥ विश्राममीशस्य विभो
स्तदार्यं रक्षेरकर्मा तव चात्मजोऽपि । पुत्री च दासी भृतकः पशुश्च द्वाराश्रितस्तेऽप्यतिथि
विदेशी ॥७४॥ विभुर्दिवं हि क्षितिमर्णवं तत्स्थितं च सर्वं षडहे ससर्ज । अतः स्वविश्राम
दिने न्यधात्स वराशिषं पुण्यमयीं किलेति ॥७५॥ त्वमेव मातापितरौ स्वकीयौ समाद्रियेथाः ६२
सततं नतात्मा । अतस्त्वदोयेश्वरदत्तभूमौ भवेद्वयोऽतीवचिरं तवेति ॥७६॥ नरं न हन्याः
खलु कंचनेति न वा प्रकुर्या व्यभिचारमित्थं । त्वं नापि चोरेरिति नापि मिथ्यासाक्ष्यं
नयेः स्वप्रतिवासिनीति ॥७७॥ निकेतनं स्वप्रतिवासिनो न त्वं नापि दारान् खलु तस्य
गृध्थेः । न तस्य दासीं भृतकं च गावं खरं च किंचिदसु तस्य वेति ॥७८॥ गुरूवाच ॥ इति

प्रोक्ता दशाज्ञास्ते भक्ता द्वाराश्रिता दृढं । त्यक्ततद्विपरोतात्मसर्वाचारा अपालयन् ॥७९॥
 एषु त्वल्पेषु मा विद्भीस्रयेलाचारवेदिषु । संपूर्णाः परदेशीयविषयोक्तोः प्रवाचिनां ॥८०॥
 परं ह्यागाभिनं कालमिषायाद्याखिला अमी । विरादूर्ध्व्यदा न स्यात् किलैतद्धारबन्धनं ॥८१॥
 स तस्मिन्सर्वलोकेष्टे प्रोढ आविष्कृतो भवेत् । नाव्यक्तस्त्वधुना सम्यग्बालकेऽपि यथोदितं ॥
 ८२॥ ततश्चापि तमेवास्मत्सहस्येश्वरसंज्ञकं । इत्त्रयेलजमात्रा न प्रणेमुस्तुष्टमानसाः ॥८३॥ ६३
 अन्यजास्त्वपि तं बालं यद्दक्षितिसंभवं । आगताः सेवितुं हर्षाद्बुधा मत्प्रोदितं यथा ॥
 ८४॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (मोसिरचितपंचशास्त्रस्य निःसृतिर्लैव्यसंख्या
 स्कन्धेभ्यो येषूनूनजचरित्राद् रूथाचरित्राद् दाविद्गीतेभ्यो हग्गायभव्यवाक्यानां द्वितीय
 सर्गीन्मत्थायलूकयोर्द्वितीयसर्गीच्चोद्धृता) स्मत्सहेश्वरप्रतिष्ठा नाम नवमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ ज्ञायते ते गुरो वाक्यैर्यद्गोत्रमन्दिरे । दर्शितव्यो महान् भूमौ
प्रकाशो मुक्तिदायकः ॥१॥ नैतन्मतावलम्ब्यल्पनृमात्रार्थं पुरेव सः । किंतु सर्वान्वयोत्पद्य
सद्गो धरणिमण्डले ॥२॥ नृणां त्वेतत्सुकालात्प्रागैत्रयेत्याविदां दशा । कासीन् तद्विषये
शङ्का गुरो मे हृदि संस्थिता ॥३॥ गुरूवाच ॥ अतो विश्वनरेभ्यो यत् पुरैतन्मुक्तिगोचरं ।
आदिष्टं शृणु तच्छिष्य मद्वाचं पुण्यशास्त्रतः ॥४॥ नराभ्यामादिसृष्टाभ्यां महानागकुमन्त्रणात् । ६४
पापाब्धौ पतिताभ्यां वाग्दययैषा विभूदिता ॥५॥ सपत्या अधुना नाय्या दण्डिताया मया
सुतः । हन्यान्नागशिरः पूर्वं तेनाप्याहतपाष्णिकः ॥६॥ नरैस्ताभ्यां समुद्भूतैरग्यैरेषा
तु वाक् श्रुता । पुण्यैरल्पैरपीष्टा च जगत्यद्भुतःपरिप्लुते ॥७॥ महामायोर्भिभियीपि देव
बाहुल्यहेतुभिः । घूर्णितेषु मनुष्येषु न सम्यग्विस्मृताभवत् ॥८॥ तस्याः संपूरकं विद्धि

वाचः शब्दं किलेश्वरं १ अवतोर्णं तथा चैव नारोमात्रसुतीकृतं ॥९१॥ स ह्याहतशरीरं ऽपि
महामायाधिकारिणा १ नागेनान्ते जगद्गापिशक्तिं तस्य हनिष्यति ॥९०॥ शिष्य उवाच ॥
वाक्यं त्वेतद् गुरो भूमौ सत्येशप्रत्ययान्वितं १ कथं परंपराप्राप्तमाद्यसृष्टनरावधि ॥९१॥
गुरुरवाच ॥ आदमः प्रथमो नृणां हवा चाप्यस्य पंजरान् १ सृष्टा पापात्परे ऽव्यक्तं सान्त्वं
तत्प्रापतुर्विभोः ॥९२॥ तयोः पुत्रप्रभृतिषु धार्मिका हाबिलादयः १ तदरक्षन्नवज्ञातमपि ६५
केनादिभिः शठैः ॥९३॥ वर्धमाने त्वधर्मे ऽतो सुरवद्दुष्क्रियैर्भुवि १ व्याप्रायां तदृतं धर्मी
नृन् हनोक उपादिशत् ॥९४॥ शेषे तूर्ब्वीस्थिताघौघे ऽतिक्रान्ते सहनं विभोः १ आगतं
सलिलं घोरं मग्नभूशैलवेशमकं ॥९५॥ केवलः प्रलयान्नोहः ससप्तपरिवारकः १ विभोर्निर्मि
तयाज्ञातो नावा धर्म्यः प्ररक्षितः ॥९६॥ यो मनुब्रीहणैः प्रोक्तो नूत्नसृष्टोर्ब्वधीश्वरः १

भुवने द्यः पुनर्जाते त्रिकुलानां पिता नृणां ॥१७॥ यापिताञ्ज्येष्ठपुत्राद्धि तुरुष्का यवनाः
 शकाः १ अन्ये अपि च कनिष्ठात्तु खामान्भैश्चकनानकाः ॥१८॥ मध्यमात्तु प्रियात्पुत्रात्सेमनाम्नः
 समुत्थिताः १ कल्दायारबसूराद्या मिश्रात्प्राग्दिश्यवस्थिताः ॥१९॥ एतद्गोत्रोद्भवोऽप्यासी
 न्नागमूर्ध्वविमर्द्दिनः १ आदिवंशो ब्रह्मो भावी श्रेष्ठो विश्वासिनां पिता ॥२०॥ द्युसेनाच्चानि
 मग्नेषु त्ववशिष्टेषु तत्कुले १ सत्येशं मेनिरे केऽपि दत्तमोक्तप्रतिश्रवं ॥२१॥ अब्रह्मभ्रातृजो ६६
 यद्बल्लोटो भ्रष्टपुरे स्थितः १ घुमूरसुदुमादीनां रक्षितः पापदण्डतः ॥२२॥ यद्बद्राजा कनाने
 अपि परमेश्वरयाजकः १ एकाकी धर्मराजार्थमल्कोशदकनामकः ॥२३॥ यिरूषलेमदेशे
 यो ब्रहायाप्यरिसंजिते १ ददावाशिषमुत्कृष्टां यथा श्रेयान् कनीयसे ॥२४॥ यद्बदीशाच्च
 कोऽप्युक्तो यित्रुर्मद्यानयाजकः १ दत्तवान्स्वां सुतां मिश्रनिःपलायितमोसये ॥२५॥ यद्देशे

स विभोः प्रापाज्ञां ज्वलत्स्तम्भमध्यतः । पुनर्यातुं स्ववर्गं चोद्धर्तुं मिश्रकबन्धनात् ॥२६॥
तादृशश्चापि तद्देशे रव्ये योवो धनी शुभः । धार्मिको केन्दुताराञ्ची नाचरत्स्वगणा इव ॥
२७॥ यो महानागशक्त्यैवोग्राभिरापद्भिरावृतः । हतश्रीपरिवारोऽपि देहदुःखैश्च पीडितः ॥
२८॥ अतिक्लिष्टोऽपि नेशं स व्यस्मरत् किंतु मुक्तिदं । द्रष्टव्ये मृत्योः परे भूस्थेशं स्वाक्षे
णेत्युवाच ह ॥२९॥ विना तत्सन्निभानल्पांस्त्विष्मयेलोद्भवे न्वये । गते कुपथमेसावो ६७
द्भवे चैदम्यके तथा ॥३०॥ लोटादुद्भूतयोश्चापि मवाबाम्भोनसंज्ञयोः । कुलयोर्व्याप्ययोरेव
क्रूरदैवतसेवया ॥३१॥ तदाब्रह्मविभिन्नेऽपि शेषे सेममहान्वये । ज्ञायते सत्प्रबन्धेभ्यः
स्थितिः सत्येश्वराञ्चिनां ॥३२॥ स्थित ईशप्रवक्तापि सूरदेशे प्रकीर्तितः । बल्यामो विभु
वाकश्रोता वञ्चितस्त्वृक्थलिप्सया ॥३३॥ स्वदेशात् स समाहूतो दुर्नृपेण मवाबिनां । ऐस्र

येल्यान् भयात्सर्वाङ्गान् शपितुं प्रान्तरे स्थितान् ॥३४॥ शपितुं यतितोऽप्येतान् विधर्मभृति
 लिप्सुकः । नाशक्रीडिभुवायुद्धः साक्षात्वाशासत द्विषां ॥३५॥ नक्षत्रं चैव तद्वगीत्सर्वजिहृष्ट
 लक्षणं । उदेयं दर्शनीयं चेत्यूचे व्यापुः सदात्मना ॥३६॥ यदुदेयं परे तस्माद्बहुवर्ष
 शतान्तरे । दाविदस्तनयः त्वृष्टो यदा प्रादुर्भवेद्भुवि ॥३७॥ तत्ख्यातोक्तिप्रवक्तारं
 बल्यामं मन्दमप्यमुं । विनान्येऽप्यभवन्नीशवाक्यज्ञा इत्यसंशयं ॥३८॥ शिष्य उवाच ॥ ६८
 ये त्वयोक्ता गुरो सर्वे ते सेमस्य कुलोत्थिताः । मनुप्रियसुतस्येशविशिष्टालयवासिनः ॥३९॥
 मनुजानां द्वयोस्त्वेवमवशिष्टांशयोर्दशा । कासीद्यापतखामाख्योद्भवयोः क्षितिपूरिणोः ॥
 ४०॥ गुरुस्वाच ॥ हवोत्पन्नाखिलेभ्यस्तं नागहन्तृप्रतिश्रवं । एतैर्मा केवलं विद्धि मोस्युक्तै
 रवलम्बितं ॥४१॥ सत्प्रकाशो हि योऽशेषनृभ्यो दत्तः परात्मना । स न निर्वीपितः कैश्चित्स

त्रिंशत्पि तु रक्षितः ॥४२॥ अथोव इव शास्त्रस्यैत्रयेत्यस्याविदोऽपि ये । न व्यमन्यन्त
 तज्ज्ञानं स्वहृदभ्यन्तरे स्थितं ॥४३॥ न सर्वभूतकर्तारं विश्वव्यापिनमीश्वरं । नृनिर्मितासु
 तेऽर्चीसु सममन्यन्त संस्थितं ॥४४॥ न वा कार्ये प्रपंचे तेऽनन्तं कारणमादधुः । नापि
 कर्तृन् बहूनार्चन् मायालहरिकल्पितान् ॥४५॥ भूरयोऽपि यदा धीरा ऐगुप्तयवनादिषु ।
 ऐशावतारबाहुल्यं मूर्त्यर्चीं चाप्युपादिशन् ॥४६॥ ब्राह्मणा भारतोऽर्च्यां च विश्वसृष्टिस्थिति ६।
 क्षयान् । अवदंस्त्रिगुणोत्पन्नानीशसत्त्वावखण्डिनः ॥४७॥ ईशोत्पन्ननृजातेऽश्रैकस्या एव
 विभिन्नतां । चतुर्धा सृष्टितोऽप्युचुः स्वीयजात्यभिमानिनः ॥४८॥ यदा चैतन्मतामित्राः सौ
 गता मगधोत्थिताः । स्वस्वसंकल्पनात्प्राप्यमूचुर्विश्वपराक्रमं ॥४९॥ अर्हतान् गौतमादींश्च
 नृन् निर्वीणं तथागतान् । केवलानूचुरर्चींस्ते परमेशावमानिनः ॥५०॥ यदा चैतद्विरोद्धारो

ब्रह्मविष्णुशिवार्चिनः १ असुरादिवधार्थाष्टावतारख्यायिनः पुरा ॥५१॥ बुद्धावतार
 मप्यूचुर्विष्णोर्नवमेव तं १ नास्तिकत्वोपदेशाय नृधर्मोत्सङ्घनाय च ॥५२॥ एवमार्यस्य
 पातुस्ते ष्घनाशागन्तुरेव च १ मिथ्यावक्तृत्वमप्यूचुर्यदा भ्रान्तात्मका विभोः ॥५३॥ तदापि
 ख्यातदेशेऽस्मिन् केचिदल्पेऽपि धार्मिकाः १ इयन्मायाब्ध्यमग्नाः स्थुरिति तर्कोऽस्ति
 शिष्य मे ॥५४॥ ईशशब्दस्य ये पातुः सततं सत्यवादिनः १ त्रैशरूपद्वितीयस्य नृवंच ७०
 यितृनाशिनः ॥५५॥ अवतारं जगत्येकं प्रत्यैक्षन्तोपदिष्टये १ नराणां मुक्तिमार्गस्य
 दयया परमात्मनः ॥५६॥ मेनिरे च परे भव्यं तदनुग्रहहेलिनां १ नृणां पापकृतां दण्डं
 विश्वपातृसमाहितं ॥५७॥ निहिताशाश्च तत्रैव न वा ब्राह्मणदर्शनैः १ भ्रामिता विपरी
 तार्थैर्मीमांसान्यायसांख्यकैः ॥५८॥ न वा शक्त्यर्चिनां तत्रापूनतद्भ्रैर्मलीकृताः १ न चार्वा

कादिशात्रैर्वी नास्तिक्वावटपातिताः ॥५९॥ शिष्य उवाच ॥ एतच्चद्वाक्रमस्मद्भूनिष्वासि
 विषयं गुरो १ सत्यं स्थापयतु ज्ञानदययोरीनोनिरोश्वरः ॥६०॥ तद्वद्विश्वासयुक्तानां नृणां
 भावस्य तु त्वया १ किं वितर्कप्रमाणं मे दत्तं मिथ्यामतान्तरे ॥६१॥ गुरुरूवाच ॥ यद्बृह
 भ्यन्तरे शिष्य सत्प्रभास्ति स एव तां १ वहिःस्थामप्युपैत्युड्यामवतीर्णां महाप्रभां ॥६२॥
 वरं तद्वत्प्रभायुक्ता देशेष्वन्येषु संस्थिताः १ ज्ञाता भ्रमतमोव्याप्लेष्वपि भारतभूमिवत् ॥६३॥ ७१
 पारसीके तदभ्यर्णे मजाख्या विप्रसन्निभाः १ यदा स्वं ह्यादिशन् धर्मं जरातष्टुः किला
 नुगाः ॥६४॥ मूर्तिहीनाग्निमित्रादिसेवां प्रत्ययमेव च १ धर्मीधर्मेशयोस्तुल्यज्ञानशक्त्योर
 पूत्रयोः ॥६५॥ तदापीयत्तमोमध्ये बुधा आसन्मजेष्वपि १ धर्मवीजैकलानादोश्वरविश्वास
 रक्षिणः ॥६६॥ विभुनाप्युपदिष्टा ये भीष्टं विश्वासिभिश्चिरान् १ बल्यामप्रोक्तनक्षत्रोदय

मैक्षन्त दूरतः ॥६७॥ यं सर्वनरमुक्तयर्थं समस्थापयदन्तरे । शकयोविक्रमादित्यशालिवाहन
 योर्विभुः ॥६८॥ पण्डितानां सृतिस्तेषां राजोत्पत्तिस्थलं प्रति । यथा मत्कथिता शिष्य तत्स
 द्विश्वासलक्षणा ॥६९॥ शिष्य उवाच ॥ सर्वदिग्भ्यः समेतानां दाविदुत्थध्वजं प्रति ।
 आद्यास्ते पण्डिता आयन् पारसीकादिति श्रुतं ॥७०॥ अभ्युक्तं पूर्वसृष्टौ यत् किं नान्ये भून्
 विना तु तत् । नागघातवचः पूर्यं तदानुममिरे क्वचित् ॥७१॥ गुरुस्वाच ॥ पारसीकार ७२
 बाधेषु नूत्नराज्यप्रतीक्षणं । प्राचीसंस्थेषु यन्नूनं स्मृतं नानाप्रबन्धकैः ॥७२॥ एतत्पण्डित
 दृष्टान्तनिर्णीतं किल शिष्य यत् । तत्रुल्यं विद्धि दूरायां प्रत्यग्दिश्यपि संस्थितं ॥७३॥ यतो
 स्मिन्नेव समये नूत्नसत्ययुगाधिपं । उद्भव्यं मेनिरे विज्ञा अज्ञाते तत्स्थलेऽपि तैः ॥७४॥ ईत
 ल्योर्ब्या हि कूमाख्यपुरे गह्वरवासिनी । तं पुरोक्तवती भव्यमौगुस्तसमयेऽधिपं ॥७५॥ अथ

तद्राज्यसद्भर्मं सर्वदिग्ग्यापिसन्धिकं । इषायनिभवाक्यैः सा शिबुल्लोवाच मनुदा ॥७६॥ इदं
 रौम्यादिभिः ख्यातमोतल्यक्षितिवासिभिः । आर्य्यभव्यवचो ज्ञातैत्रयेत्यैश्वरशास्त्रकैः ॥७७॥
 तत्पूर्तिनिकटे काले लिखितं विस्तरात्तया । वीर्गिल्येनैव कविना मित्रेणौगुस्तकैशरः ॥७८॥
 गीतं कूमाशिबुल्लाया न तु वक्ष्यामि विस्तरात् । न ह्येतत्तुल्यमखिलं प्रोक्तमप्येशवादिनां ॥७९॥
 अलंतेन त्विषायस्य वचसा पण्डितागतौ । पूर्तिचिह्नमवाप्तेन पञ्चात्पूर्त्येण सत्रिशः ॥८०॥ इति ७३
 श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपद्भिणि (मोसिरचितपंचशास्त्रस्य योनिनिःसृत्तिसंख्यास्कन्धेभ्योऽथोब
 यन्थाद् भारतपारसीकयावनरौम्यनानाग्रन्थेभ्यश्चोद्धृतो) नरमुक्तिप्रतिश्रवो नाम दशमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ यावच्छक्ति त्वयाचार्यापनीते संशये मम । विश्वास्यर्चितबालस्याधुना
 शेषकथां वद ॥१॥ गुरुस्वाच ॥ सर्वं तद्विषये शास्त्रादिष्टं कृत्वा महापुरे । सपत्नीको

यथ योसेफो गलीलां गन्तुमैहत ॥२॥ किंतु प्रस्थानतः पूर्वं स्वपुरं प्रति धार्मिकः । सुप्त
ईश्वरदूतेनाभाषीदं सोऽद्भुतं वचः ॥३॥ दूत उवाच ॥ क्षिप्रमुत्तिष्ठ योसेफ हेरोदिर्दुर्नृपो
यतः । निहन्तुं शिशुमार्यं ते मृगयत्यतियत्नतः ॥४॥ तस्मात्समातृकं नीत्वा तं द्रवैगुप्त
नीवृत्ति । तत्र स्थेयं त्वया यावन्नादेक्ष्ये पुनरागतिं ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यादिष्टः स उत्थाय
मरीयां शिशुमेव च । नीत्वा निशि महायत्नात्प्राचलन्मैश्रके पथि ॥६॥ हेरोदिर्हि जिघांसु ७४
स्तान् प्रतीक्ष्य चिरतो बुधान् । यथा मत्कथितं व्यग्रो बभूव क्रमशः परे ॥७॥ तेषु बेश्लहमात्रत्रा
नागतेष्वशृणोदपि । मन्दिरान्तरबालात्रीविषयं किञ्चिदस्फुटं ॥८॥ यतः सिम्योनहन्ना
द्यास्तच्छंकुं क्रूरतान्वितं । सुज्ञायार्यशिशोः सेवां यत्नतो गोपयन्नृपात् ॥९॥ अतोऽनेक
दिनेष्वेव तद्वात्री कर्मतः परे । हेरोदिश्चुतिमागच्छत्तदा चाप्यस्फुटा स्थिता ॥१०॥ कैश्चिन्न

ज्ञापितः खृष्टजन्म तान् पण्डितान् विना । अतः सोऽप्रतियातेषु तेषु व्यग्रोऽत्यचिन्तयत् ॥
 ११॥ तैः परिव्राजकैर्धूर्तैर्वञ्चितो हन्त किं न्वहं । करिष्ये ते शिशुस्थानं नोपदिश्य हि
 निर्गताः ॥१२॥ तदायुर्मात्रमादिश्य जन्मनक्षत्रनिश्चितं । मह्यं प्राग्धुना हन्त मत्क्रोधात्ते
 पलायिताः ॥१३॥ तान् ग्रहीतुं न शक्नोमि मया यस्तु विशेषतः । हन्तव्यो मम भूमध्ये
 सोऽज्ञातोऽपि मरिष्यति ॥१४॥ इति संकल्प्य घोरां स आज्ञां प्रोवाच निर्दयः । द्विवर्षेण ७५
 शिशून् सर्वान् हन्तुं बेश्लहमान्तिके ॥१५॥ राखिलायाः शवस्थाने तस्मिन्सर्वक्षितावपि ।
 दावित्पुरान्तिकायां तत्कर्म भीममथाभवत् ॥१६॥ प्रार्थिनीनां प्रसूतीनां घातुकांस्ते
 दयान् मृषा । अङ्गेभ्योऽप्यनघाः पेतूरक्ताद्रैरसिभिर्हिताः ॥१७॥ तथा बहुषु बालेषु यद्
 दीयेषु केषुचित् । विन्यमीनोद्भवेष्वेव स्वराजार्थं हतेष्वतः ॥१८॥ संपूर्णं विन्यमीनोर्वी

वासिनो यज्वनो वचः । तत्क्षितिस्थान् वधत्स्वेव नबुकद्रशरादिषु ॥१९॥ यिरिमीय
उवाच ॥ गिरिविचित्रभुवि श्रुतो रवः कटुरोदैः परिदेवनैर्युतः । रुदतोव सुतेषु राखिला हत
सान्त्वा तदभावहेतुतः ॥२०॥ इदमाह तु ते महेश्वरो न विलापस्त्वयि नाशु वा वसेत् । तव
कर्म फलं किलाप्नुयान् प्रतिनोतेषु सुतेष्वरिक्षितेः ॥२१॥ यत एव तवायजप्रियात्मकयोसेफ
कुलोद्भवाः प्रजाः । अरिणापि पुरा वहिष्कृताः पुनरेष्यन्ति शुभां स्वनीवृतं ॥२२॥ तव पौत्र ७६
इह श्रुतो मया विभवे फ्रेम इदं ब्रुवन् वचः । प्रथमं तव दण्डमाप्नवं गलयुग्मासहगौरिवो
त्कमः ॥२३॥ अधुना तु सुशिक्षितस्त्रपां बहुधाप्नोमि पुराकृताघतः । प्रतिवर्त्तनतस्तवा
प्यहं प्रतिवृत्तो भवितास्मि मत्पते ॥२४॥ अत आह विभुर्निजं सुतं प्रियमफ्रेममतिस्मरा
म्यहं । अनुतप्नमतोवदण्डतस्त्वह नेतास्मि पुनर्दयान्वितः ॥२५॥ समये कियतीस्त्रयेलि रे

कुसुते होनसदालया भ्रमेः । भुवि पुंपरिवेष्टिनीं त्रियं नवसर्गेण किलासृजद्विभुः ॥२६॥
 नगरेषु यहूदिषु ह्यतः परिमुक्ता अतिकष्टबन्धनात् । सुकृतालय पुण्यपर्वतेति वदिष्यन्ति
 कृताशिषो मुदा ॥२७॥ दशवंशसुतैरहं सहापि च कर्तास्मि यहूदिभिः सह । नवसंविदमयया
 नतूपमितां मिश्रविनिःसृतौ यथा ॥२८॥ विनिराकृतयामुया हि मद्गणितैस्तैरसमा भवेदियं ।
 स्वविधीन् न तदोपलेष्वहं नरहृत्स्वेव तु लेखितास्मि हि ॥२९॥ भवितास्मि कुले ७७
 हमीश्वरः सकले मद्बिदि वय्यनीचके । तदघक्षम एव भाव्यहं सततं विस्मृततत्कुकर्म्मकः ॥
 ३०॥ गुरुरूवाच ॥ तथा प्राग्भव्यवाचेष दाविद्राज्ये हते ऋरिभिः । स्वकुलस्थोक्तवान् मुक्तिं
 भव्यां बाबिल्यबन्धनात् ॥३१॥ प्राग्बद्धानामपि प्रोचे मुक्तिं दशकुलोद्भवां । सान्त्वय
 न्निव योसेफबिन्यमोनप्रसूं गिरा ॥३२॥ तयोः कर्नायसः सा हि राखिला मूतिकष्टतः ।

यथामदुदितं शिष्य पुरा बेषुहमे मृता ॥३३॥ अन्यवंशाद्यहूद्यातुं विन्यमनीयसंयुतात् ॥
 आश्रितेशालयाद्भावि तत्संत्यक्त्रघमोचनं ॥३४॥ तन्नवं चिरतोऽप्युक्तं कुमार्युत्पाद्यपूरुषात् ॥
 उद्भव्यं सततं सान्त्वं सर्वदुःखेषु धर्म्मिणां ॥३५॥ तदद्भोमुक्तिकर्त्रर्थं बहवश्चैव तत्परे ॥
 सर्वावस्था अपि मृतिं ययूरक्तावृतां मुदा ॥३६॥ आद्यास्त्वज्ञा इमे बाला घात्यस्याखिल
 मुक्तये ॥ स्थिता येष्वः पदे तत्र राज्ञेशद्वेषिणा हताः ॥३७॥ किंतु बालवधात्सर्वां राखिला ७८
 न्तस्थलान्तिकां ॥ व्यापिनः परितो भूमिं शिशुर्येषूः पलायितः ॥३८॥ मार्गमाणे हि सर्वत्र
 तद्भयव्यापनीवृत्ति ॥ सपुत्रे राज्ञि यत्रासीत् खृष्टजन्मप्रकीर्तनं ॥३९॥ बहून् स्वनिवृत्त
 स्थांश्च फरीष्यादीन् यद्भूदिनः ॥ घृति शङ्करचित्ते तत्प्रतीक्षामात्रहेतुतः ॥४०॥ संरक्षतात्मजं
 स्रष्टा नारीमात्रोद्भवं भुवि ॥ न तदोर्द्धं तु दुर्नागदशनाघात्यपाष्णिक् ॥४१॥ पालको ह्यस्य

तन्मातुः कुमार्थ्याः पतिरेव च । दूतादेशेन योसेफो तीतबेथ्लहमो भवन् ॥४२॥ अत्याशु
 चलनाच्चाथ यहूयैगुप्तमध्यमं । प्रान्तरं देशमागत्य कष्टां तत्राचलत्सृतिं ॥४३॥ तद्दाम
 दिश्यवातिष्ठत्स मरुप्रान्तरो महान् । चत्वारिंशत्समा यत्राभ्रमन् प्रत्नैस्त्रयेलकाः ॥४४॥ किय
 त्यग्रे तथैवासीद्दामदिश्यब्धिरुर्मिमान् । यस्मिंस्ते शुष्कवनेरुर्मग्नास्त्वैगुप्तका द्विषः ॥४५॥
 स तु तस्योत्रेरे गत्वा प्रत्यग्दिग्गतवर्त्मनि । शेषे बालेन पत्न्या चान्वितो मिश्रमुप ७९
 स्थितः ॥४६॥ यत्राचिता मठेषूत्रेष्वनन्ता देवमूर्तयः । वृषाद्या मुण्डितैर्विप्रैः प्रत्नशास्त्रोप
 देशकैः ॥४७॥ यत्रैव सर्वभूषावो नक्रभीमो महानदः । नीलो नामादृतो मैत्रैः शुभतीर्थ
 समन्वितः ॥४८॥ नीचके तत्र तद्गागे लेक्षन्द्रीयपुरान्तिके । उदासीनस्तदोवास येषू
 तन्मातृपालकः ॥४९॥ यथाद्योऽपि स योसेफ इस्त्रयेलसुतः प्रियः । बन्धुजीवनरक्षार्थे

मिश्रमीशवशाद्गतः ॥५०॥ ततो वर्गी विनिःसृत्य गतदोर्घविपच्चयाः । तदंशायेन येष्वातो
देशं नीताः प्रतिश्रुतं ॥५१॥ तत्रास्थीन्यपि ते निन्युर्योसेफस्य यथैव सः । निःसृतिश्रद्धया
मिश्रे म्रियमाणः पुरादिशत् ॥५२॥ तथायमपि योसेफः सूत्रधारोऽपि भाग्यवान् । संर
क्षार्थं खिलनरमोक्तुमिश्रं गतस्तदा ॥५३॥ ततो बालोऽपि निःसृत्य स येषूरोश्वरात्मजः ।
दुःखौघसहनेनातः स्वर्गमेवानयेत्स्वकान् ॥५४॥ एतत्सर्वं सदात्मा तु तद्देयो दृष्ट्वांश्चिरात् । ८०
सार्धसप्तशताब्दात्प्राक् प्रवक्तारमवाचयत् ॥५५॥ होषेय उवाच ॥ यदेस्रयेलः शिशुरेव
संस्थितस्तदा मया प्रीयत विश्वकारिणा । अतोऽप्युदासीनमहं स्थितं प्रियं निजात्मजं मिश्रत
आह्वयं वहिः ॥५६॥ गुरुरूवाच ॥ एवं सोऽफ्रेमवंश्यानां भिन्नतच्छासने स्थिते । ईशत्यागं
विनिन्दंस्तान् प्राक्प्रेमास्मारयद्विभोः ॥५७॥ यन्मिश्रान्निःसृतावोशो दृष्टान्तं श्रेयसोऽकरोत् ।

प्रेम्नो भव्यस्य पुत्रे स्वे यिरिमीयोदितं यथा ॥५८॥ पूर्वस्याः संविदो मुष्या भव्यां हि श्रेयसीं
 जगौ । सो ऽघमोक्तों तथा चास्याः स्म हेतुमपि शंसति ॥५९॥ यिरिमीय उवाच ॥ इदमाह
 विभुः पराण्यहान्यहमानाय्यपनीतदुर्नृपः । शुभमप्यवरोहमुद्धरन् मुशिफाया अभिषिक्त
 दाविदः ॥६०॥ अधिपः कुशलान्वितो ऽप्यथो भुवि सन्न्यायमसौ करिष्यति । दशवंशसुता
 द्विवंशका अपि चाप्स्यन्ति ततो विमोचनं ॥६१॥ अत एव यहूदिकाद्यया प्रजया सो ऽधिप ६१
 ऐस्रयेल्यया । अतिपालितया भवेत्तदाभिहितो स्मत्परिशुद्धिकृद्विभुः ॥६२॥ य इहापनि
 नाय मिश्रतो विभुरस्मान् वरदः स जीवतु । इति तेषु दिनेषु न क्वचिद्भवतोयं शपकर्तृभि
 र्मुहुः ॥६३॥ दलितांस्तु य उत्तरादिदिग्गतो नो नयदैस्रयेलकान् । पुनरात्मभुवोति तैस्तदा
 कुशलैर्वाच्यमितः शपोक्तिषु ॥६४॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (होषेयभव्यवा

क्यानामेकादशसर्गाद् यिरिमीयभव्यवाक्यानां त्रयोविंशतितमैकत्रिंशत्तमसर्गाभ्यां मत्थायलूक
योर्द्वितीयसर्गात्तदादिभ्यश्चोद्धृतो) नघशिशुवधो नामैकादशो ष्ठ्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ दाविदोयशिफोत्थेयो वरोहः शुद्धिमानिति १ मया संश्रुतमुक्तिभ्य
इषाययिरिमीययोः ॥ १ ॥ स महैश्वर्ययुक्तस्तु येषूभीवोति लक्षणैः १ ऐश्वरैरपि संसिद्धं तद्वर्गे
चान्यजेषु च ॥ २ ॥ रहस्यमपि तन्मन्ये प्रकाश्यं क्रमशो गुरो १ प्रच्छनीयं त्विदानां स कथं ६२
मिश्रात्पुनर्गतः ॥ ३ ॥ गुरुरूवाच ॥ न दीर्घं तत्परे शिष्य सोऽजीवद्बालहिंसकः १ ईशारि
रभिषिक्तस्य तत्सूनोश्च जिघांसुकः ॥ ४ ॥ महाहेरोदिसंज्ञः स पुरा निहतवांस्तथा १ स्वपत्नी
मात्मजौ चापि शङ्कुक्रूरत्वकृष्टहन् ॥ ५ ॥ शेषे तु घोररोगेण सर्वाङ्गव्यापिना भृशं १ दुःश्वा
सः स्फोटपादो भूद्गुग्न्धस्तापवांश्च सः ॥ ६ ॥ पीडौघान्मृत्युकामोऽपि क्रूरहन् संस्थितो

ध्रुवं १ स्वान्तकाले जिघांसत्स थिरोखूपुरसत्तमान् ॥ ७ ॥ पुत्रमप्यन्तिपत्राख्यं खृष्टना
 शेच्छुमात्मवत् १ हन्तुमाज्ञाय तद्वातात्परे प्रेतो हि पंचमे ॥ ८ ॥ अथ तद्दानपत्रेणानुमत्या
 चापि कैशरः १ तद्राज्यश्रेष्ठमापांशमखिलौर्नाम तत्सुतः ॥ ९ ॥ गलीलां त्वन्तिपाः प्राप
 त्रखोणीं तत्परः सुतः १ फिलिप्पः पादभुक्संज्ञौ न पितेव नृपौ तु तौ ॥ १० ॥ नाखिलाव
 मपि प्रोच औगुस्तो भूमिपं तदा १ स्वपितुर्दीनपत्रेण यहूयैश्च तथा मतं ॥ ११ ॥ भूमिभाग ८३
 प्रवृत्त्या तु विस्मृते खृष्टकर्मणि १ तदेशदूत हेगुप्ते स्वप्ने योसेफमब्रवीत् ॥ १२ ॥ दूत उवाच ॥
 बालं समानृकं नीत्वा स्वदेशे त्वं पुनर्व्रज १ ऐस्रयेत्ये धुना यस्मात्प्रमोतास्तज्जिघांसवः ॥ १३ ॥
 गुरूवाच ॥ स्वप्नवाण्या तथादिष्टो मरीयां बालमेव च ॥ मिश्रात्प्रत्यानयदृष्टो येन दुःख्य
 विशत्पथा ॥ १४ ॥ पितृणां च समाप्याशु द्विविंशत्यब्दपद्धतिं १ ईशाहूतः सुतः प्रेष्ठो

मिश्रात्स्वं देशमाययौ ॥१५॥ तन्नैऋतदिशा विष्टावितां तत्पितरौ तदा । स्थितं यिरू
 षलेमे मुमर्खलावं पितुः पदे ॥१६॥ यहूदिपं नृपं चैव समार्येदूमवासिनां । पितृतुल्य
 तमं ज्ञात्वा हेरोदितनयेषु तं ॥१७॥ अतस्तद्गुर्म्मनोभीत्याक्रान्तौ खृष्टस्य पालकौ । न तन्म
 हापुरं यातौ देशे प्यस्मिंश्च न स्थितौ ॥१८॥ तीर्त्वा त्वाशु यहूद्यां तौ समार्यां चापि नीवृतं ।
 उत्तरं देशमायातां तत्सोदर्यान्तिपांशकं ॥१९॥ गलीलायाञ्च तद्भूमेस्तस्यां तौ पुर्यव ८४
 स्थितौ । यतः प्राक् कैशराज्ञातो दक्षिणाशां विनिर्गतौ ॥२०॥ तथा सुद्रेऽपि नगरे नशरे
 दभिधे त्वितः । अवरोहेति यन्नामोच्यते संस्कृतभाषया ॥ २१ ॥ गुरुत्वावध्यतिष्ठत्स
 तथोचुर्भव्यवाचिनः । इषार्यायिरिमीयौ यं जकरोयोऽपि चाद्दवः ॥ २२ ॥ शिष्य
 उवाच ॥ किमतिष्ठदियद्दीर्घमागुरुत्वमपि प्रभोः । यिरूषलेममध्ये तद्धेरोदिसुतशासनं ॥

२३॥ गुरूवाच ॥ नेयत्कालमतिष्ठत्सा पूर्णीस्तु नववत्सरान् । महाहेरोदिमरणात्परे
 शास्तिर्दुरात्मिका ॥२४॥ यद्भूतं वैक्रमे विद्धि त्रिपञ्चाशत्तमे शके । सार्धसप्तशताब्दे तु महारो
 माविनिर्भितेः ॥२५॥ एतत्तृतीयवर्षे तु वैक्रमो यः शिवेषुकः । योऽप्यष्टसप्ततितमः प्राक्तनः
 शालिवाहनात् ॥२६॥ तस्मिन् समर्पयन्नेव शकं खृष्टानुचारिणः । पूर्णवत्यपि तत्काले
 चतुरब्दवयः प्रभौ ॥२७॥ खृष्टशाकेऽष्टमेऽपि द्वादशाब्दे तदायुषः । दशमेऽपि च ६५
 हेरोदेर्मृत्योः खृष्टाततायिनः ॥२८॥ तदैव दुष्टराज्यं तत् परमेशो व्यनाशयत् । साम्राज्यं
 चान्यजातीनां स्वपुरेऽस्थापयद्भुवं ॥२९॥ दूरीकृतेऽखिलाव्युयेऽथ येष्वः पितरौ शुभौ ।
 आश्रितेशगृहौ नूनं प्रत्यब्दं त्राणपर्वणि ॥३०॥ तमप्यनयतां बालं प्रत्यब्दं स्वगृहात्तदा ।
 यिरूषलेममत्रासौ रौम्यगोपेन शासितं ॥३१॥ शिष्य उवाच ॥ तन्नवं शासनं तत्र स्वपुत्रे

बालके स्थिते । हतहैरोद्यशास्तिर्नु कथमस्थापयद्विभुः ॥३२॥ गुरुरवाच ॥ ईशपुत्राच्युतै
 श्वर्यस्याविष्कार्यस्य तत्परे । विघ्नो नाभूत्तदा शिष्य स रौम्याणां पराक्रमः ॥३३॥ येनापि
 खृष्टशत्रूणां शासनं दुर्यहूदिनां । ईशो व्यनाशयत्तत्र यथा पृष्टो वदामि ते ॥३४॥ क्रूरता
 मखिलावस्ते ससमाय्या यहूदिनः । अशक्ता अधिकं सोढुं नवाब्दान् सहितामपि ॥३५॥
 निवेद्य कैशरे रौम्यैर्भूमिपैः पालिषीमहि । धृतस्वधर्मशास्त्रा नु वयमित्यर्थयन्नमुं ॥३६॥ ८६
 अथौगुस्तो खिलावं तद्देशतः प्रैरयत् क्रुधा । व्येन्नापुरमतिप्रत्यग्गलनीयभुवि स्थितं ॥
 ३७॥ क्वीरोणं नाम रौम्यं च सुय्याध्यक्षं समार्पयत् । सर्वपर्यन्तदेशस्यैकधा संस्थापनाय
 हि ॥३८॥ नियुक्तं तेन चाप्यन्यं कोपोन्याख्यं समैरयत् । गोपं यहूदिकादीनां तदिच्छा
 पूरको हि सः ॥३९॥ क्वीरोणस्त्वागतो देशे सौ गलीलायहूदिके । द्वादशाब्दे पुरादिष्टं

यथोक्तं करमग्रहीत् ॥४०॥ यो हेरोद्यत्खिलावोस्तु काले लिप्यापि निश्चितः १ नादीयंत
 तनादातुं समारभत यत्नतः ॥४१॥ तेन तु व्यरुणत्त्र कश्चिद्धर्मोन्मदो नरः १ गलीलीयो
 यहूदाख्यो वृतो बह्वनुचारिभिः ॥४२॥ नान्यदेवार्चिने देयो विभुनाभाश्रितैः करः १ इत्ये
 वादिश्य सो ज्ञांस्तान्महाकलहमानयत् ॥४३॥ वरमुन्मदमात्रैः सो न्वितो योद्धा गलीलकः १
 अचिरक्षुब्धितः पश्चात् क्विरीणेन पराजितः ॥४४॥ सर्वे दत्तकरास्ते च कोपोन्यस्यैव ६७
 शासनं १ न प्रेम्ना विपदां भीत्या त्वमन्यन्ताविरोधिनः ॥४५॥ करं ये मुं तु रौम्यार्थं स
 मगृह्णन् यहूदिनः १ ते शेषैरधमा ज्ञाताः स्वधर्मत्याजका इव ॥४६॥ प्रत्येच्छन् गर्बिणो
 ह्येते दाविदुद्भव्यनायकं १ यो अभिषिक्तो बलं रौम्यं भीमरूपं विनाशयेत् ॥४७॥ ईदृशं ते
 ह्यबुध्यन्त सर्वान्वृष्टप्रवाचकान् १ यदाद्यो पोन्नयेलस्तां यहूदायाशिषं ददौ ॥४८॥ याकोब

उवाच ॥ नाम्ना प्रशंस्य इतरैस्तनयैर्यहूद त्वं मे च्चितो प्यरिगलोपरिदेयहस्तः । त्वं सिंह
 शाव इव वै भृगयोत्थितो सितं त्वानताङ्गमपि जागरयेद्वरिं कः ॥४९॥ दण्डो यिमो
 ह्यपसृतो न भवेद्यहूदाज्ञोत्रान्नवास्य विरमेदपि चाक्षदर्शी । यावन्न तत्सदधिकार उपस्थितः
 स्यात् तं प्रत्यतोऽपि च समानयनं कुलानां ॥५०॥ गुरुरूवाच ॥ इति खृष्टात्सहस्राब्दे पूर्वे
 सर्वैस्त्रयेलिनां । पिता द्वादशपुत्राशीर्वादेऽप्यां प्रोच आशिषं ॥५१॥ दाविदारिजिता ६६
 राज्ये प्रारब्धे ह्यैस्त्रयेलके । धन्ये यहूदिना प्राप्नोत्पूरणारम्भणं तु सा ॥ ५२ ॥ तत्परे
 अपि च तद्राज्यं हतेऽप्यफ्रेमकेऽरिभिः । गतेषु तज्जनेष्वेव स्वप्रशंस्यभुवि स्थितं ॥५३॥
 सर्वेषां चैस्त्रयेल्यानां ये ये बाबिल्यबन्धनात् । पुनर्दधुः क्षितिं तेषां ख्याताः श्रेष्ठा
 यहूदिकाः ॥५४॥ न वा यिरूषलेमेऽस्य वंशस्यादिपुरे तथा । विभुमन्दिरसंस्थाने विर

रामाक्षदर्शकः ॥५५॥ दाविद्वण्डे तु संगुप्ते प्युपस्येयं तदा बुधाः । एतत्सदधिकारं
 तं प्रत्यैच्छन् पितृवाक्यतः ॥५६॥ यं स्वृष्टं ते यद्दूदोयाग्रसिंहमिति मेनिरे । संनेतारं
 कुलानां चारिगलाक्रान्तहस्तकं ॥५७॥ इदानीं गर्बिणश्चातः फरीष्याद्या यद्दूदिनः । रौम्या
 णां मुद्गरं भव्यं तं प्रत्यैक्षन्त रिक्थदं ॥५८॥ न त्वबुध्यन्त समूढा इषायाध्यायिनोऽपि
 ते । कुलानां तां समानीतिं यद्दूदोत्थध्वजं प्रति ॥५९॥ स ह्युदारोऽन्यराष्ट्राणामपि तद्भुज
 मार्गिणां । नारिवन्नाशकः किंतु तेजोयुक्तविरामदः ॥६०॥ तज्जयं चापि दुष्टानां
 भग्नदण्डं युगोच्छिदं । नैति योधा इवान्ये स तुमूलासृग्वृताङ्गकाः ॥६१॥ सन्धिनाथा
 भिधः सोऽपि तमोघ्नो वर्गनायकः । समारेभे प्रवाच्युक्तां गलीलातः क्रियामिमां ॥६२॥
 इति श्रीस्वृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (मोसिरचितपंचशास्त्रप्रथमस्कन्धस्योनपंचाशत्तमसर्गीद

इषायधिरिमीयजकरीयभव्यवाक्येभ्यो मत्थायलूकरचितमङ्गलसमाचारयोर्द्वितीयसर्गात् फ्लाव्य
योसेफरचितयहूदिपुरातनप्रबन्धात्तद्रचितयहूदयुद्धोपाख्यानाच्चोद्धृतो) राज्यविकारो नाम
द्वादशोऽध्यायः ॥

गुरुरुवाच ॥ येषूत्पत्त्यन्विता ये ये वृत्तान्ता अतिविस्मिताः १ आसन्नीशार्पिताः सद्भिः
ख्यातास्तदनुचारिभिः ॥१॥ समाप्तान् द्वादशाध्यायेष्वेषु मे विद्धि शिष्य तान् १ तथा पश्चा ९०
इशाब्देऽपि यत्कृतं तत्र केशरा ॥२॥ किंत्विदञ्चिरमप्यासीन्मन्त्रदस्याद्भुतस्य यत् १ शक्तेशस्य
गुरुत्वं सद्दिरामानन्ददायकं ॥३॥ अत्याश्चर्यं चरित्रं च रोगपापविनाशकं १ मृत्युयुक्तं च
माहात्म्यं मृत्युनाथशिरोहणं ॥४॥ समस्तभव्यवाक्यानां पूरकं गृष्टकर्म तत् १ विस्तरात्ते
प्रबक्ष्येऽहमन्याख्याने न सांप्रतं ॥५॥ इदानीं त्वपि तेऽव्यक्तं पुरोक्तेषु बभूव यत् १ प्रथमं

चेत्त्वया पृष्टमुत्तरं तन्ममाप्स्यति ॥६॥ शिष्य उवाच ॥ बहून्याचार्य्य मे श्रुत्वात्पृष्टव्यानि प्र
 सादक ॥ ईशमन्दिरसंस्थानात्त्वयो मद्यस्ति संशयः ॥७॥ यदि सर्वैत्रयेलार्थं तदेकं मन्दिरं
 स्थितं ॥ यद्दीनानां महाङ्गो भूदफ्रैमादिकुलोद्भवां ॥८॥ कथं दूरस्थिता धर्म्या आवरन्नि
 स्रयेलजाः ॥ तन्मतालम्बिनश्चैवं योग्यमोश्वरपूजनं ॥९॥ किमेकधैव ते षडे षडे भ्येतुं शी
 योनपर्वते ॥ योग्या यथा गलीलातस्तौ येषूपितरौ गतौ ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥ महापर्वसु ९१
 संतुष्टा अतिदूरालया अपि ॥ तथैवाब्रह्मजा याता धर्म्यं तत्पर्वतं सदा ॥११॥ मोसिनिर्मित
 दूष्ये प्राक् प्रान्तरेङ्गे यथा ह्यभूत् ॥ तथा मन्दिर एवार्च्यं संविद्यात्रीश्वरासनं ॥१२॥ ततो
 यावन्न शक्तेशो नररूपे प्रतिष्ठितः ॥ पूर्णयज्ञो ऽर्पयेदच्चीं श्रेष्ठां सर्वेष्ट उज्ज्वलः ॥१३॥ तावत्
 केवलमेतस्मिन् विभोर्यज्ञादिपूजनं ॥ प्रकर्तव्यं यथामुष्मिन् मन्दिरे ऽग्रे सलोमके ॥१४॥

तदापि तु मठा नानास्थानेषु भुवि संस्थिताः । अध्यक्षैर्ज्येष्ठवर्गैश्च परिचारैश्च संयुताः ॥
१५॥ येष्वधीतं महामोसेः शास्त्रं प्रतिशनैश्चरे । वाचश्चेशप्रवक्तृणां शेषे ग्रन्थाश्च पुण्यकाः ॥
१६॥ न तु यज्ञादिका सेवा तत्र लैव्यैरपि क्वचित् । अहरोणोद्भवैश्चापि कर्तव्या मोसि
शास्त्रतः ॥ १७ ॥ शिष्य उवाच ॥ मोसेस्तच्छास्त्रमाचार्यं वाचश्चेशप्रवाचिनां । शेषांश्च
कृपया ग्रन्थाननुसाराद्विवर्णय ॥ १८ ॥ गुरुरूवाच ॥ पूर्वसंस्थः समस्तानां ग्रन्थानां योनि ९२
रेव च । ईशबुद्धेः स पंचांशः शास्त्राख्यो मोसिना कृतः ॥ १९ ॥ योन्याख्यादिमतत्स्कन्धे
सर्वभूतगणस्य हि । सृष्टिरूक्तादमादीनां चादिमानां कथा नृणां ॥ २० ॥ तत्पापपतनं भद्राव
शेषस्त्वीश्वरप्रियः । विप्लवाच्च परे नोहोत्पन्नमानववर्णनं ॥ २१ ॥ ततो ब्रह्मेशहकथो
यीकोबस्य च कीर्तनं । तन्मिश्रगतिपर्यन्तं सर्ववंशाशिषोःपि च ॥ २२ ॥ निःसृत्याख्ये

द्वितीये तु स्कन्धे कथितमद्भुतं । निर्दयान्मिश्रभूमोशात् सङ्गस्य विमोचनं ॥२३॥ मुक्ता
 नामपवादश्च प्रान्तरेऽपि च पालनं । ईशदत्तं महाशास्त्रं सीनायाद्रौ च मोसये ॥२४॥ लेविकाख्ये
 तृतीये तु स्कन्धे आदिश्यते स्फुटं । किं कार्यं यज्वभिः सर्वैः पुरोधोभिश्च लेविकैः ॥२५॥
 किं पूतं किमपूतं च भोजनाद्येषु कर्मसु । बलिहोमाध्वरादीनि चाचर्याणोत्तयेलजैः ॥२६॥
 संख्यानाम्नि चतुर्थे तु स्कन्धे सेनैत्रयेलिका । मरुस्था वर्ण्यते सर्वा स्वस्ववंशप्रधानिका ॥ २७॥ ९३
 ईशदूष्यप्रतिष्ठाथेष्टोर्व्यन्तिक उपस्थितिः । विरोधा विविधाश्चैव दण्डाश्चाप्यप्रती
 तिनां ॥२८॥ जयाश्च वैरिणां राज्ञामहरोणे मृते मरौ । लेवोपौत्रे च बल्यामस्याशी
 रोश्वरचोदिता ॥२९॥ चरमे त्वनुवाक्याख्ये स्कन्धे सोऽग्रः प्रवाचिनां । मोसिरीशकृतं
 सर्वं वर्गीर्थे वक्त्यनुक्रमात् ॥३०॥ श्रेष्ठाज्ञाश्च ततोऽप्याह स्मार्यगीतसमन्विताः । आशिषं

तद्विनीतेभ्यो विरोधिभ्यस्तथा शपं ॥३१॥ परं चात्मनिभं भव्यं परे प्रोचेशवादिनं ।
 कनानं शिखरादृष्ट्वा मृतो दृश्यशवो नरैः ॥३२॥ ऐत्रयेत्यमिदं शास्त्रं तनस्त्वोशप्रवाचिनां ।
 प्रबन्धाः प्रथमस्त्वेषां येषूचरितसंज्ञकः ॥३३॥ स प्रतिश्रुतदेशस्य पयःक्षौद्रप्लुतस्य हि । पुर
 दुर्गवृतस्याह जयं नूनभुवा कृतं ॥३४॥ द्वितीये तु प्रबन्धे तन्मृत्योः पश्चाद्भव यत् । धर्म्म
 नायकसंज्ञानां वर्गशासनमुच्यते ॥३५॥ तैश्च संसोनपर्यन्तैर्नीनारिविजयः कृतः । तदा नाना ९४
 पराधाश्च कलहाश्चैत्रयेलिनां ॥३६॥ ततः क्षुद्रे प्रबन्धे तु रूथाचरितमुच्यते । यदुत्पन्ना
 शुभा पश्चादोसेर्बेद्युहमे शिफा ॥३७॥ ततो ग्रन्थास्तु चत्वारो ज्ञेकोक्ता राजकाः समं । तेषां
 त्वाद्यौ यद्दूयेषु स्थितौ संवेलनामकौ ॥३८॥ जन्म तत्प्रथमे ह्युक्तं संवेलस्येशवादिनः । तत्कृत
 आभिषेकोऽपि क्रमतः सौलदाविदोः ॥३९॥ द्वितीये मृतयोर्भूतं सर्वं संवेलसौलयोः । दावि

दो राज्ञ ऐश्वर्यं नानाकर्म्म च कीर्तितं ॥४०॥ तृतीये तु यद्द्वयोक्ते राजग्रन्थादिमे किल १
दाविन्मृत्युः सलोम्नश्च राज्यमुक्तं सगौरवं ॥४१॥ तत्सूनोः समये चापि राज्ययोर्भेदनात्परे १
आमृत्यु राउहाबस्य राड्यहोषफटस्य च ॥४२॥ चतुर्थे तु यद्द्वयोक्ते द्वितीये चरमे त्वपि १
ग्रन्थानां राट्चरित्राणां कथितास्तत्परे क्रियाः ॥४३॥ लोपो ऋमोयराज्यस्य तत्परे शेष
एव च १ दाविद्राज्यलयो वर्गबन्धनं चापि बाबिले ॥४४॥ ग्रन्थचतुष्टयं त्वेतत् सयेषूधर्म्मे १५
तृकं १ षट् प्रबन्धा यद्द्वयोक्ताः प्राक्तनेशप्रवक्तृकाः ॥४५॥ पुण्यग्रन्थास्तु तैरुक्ता रूथाचरित
वत् स्थिताः १ प्रबन्धा इतरे पंच वर्णनीया मयाधुना ॥४६॥ नूतनमन्दिरकाले ते रचिता
नादिमा इव १ यद्यौ कालवाक्याख्या कृतौ तत्सत्पुरोहितैः ॥४७॥ तयोस्तु प्रथमे वंशा
आदमावधयो नृणां १ दावित्पर्यन्तकाः ख्यातास्ततस्तद्राज्यवर्णनं ॥४८॥ द्वितीये तु

तदुत्पन्ना नृपाः प्रोक्ता यद्दुःखिकाः । आराज्यान्तं न सामार्थ्यास्त्वेवं राजचरित्रवत् ॥४९॥
 अथोक्ता यज्वनोऽजस्य ग्रन्थे बाविलनिःसृतिः । जरूबाविलिका स्वा च प्रतिष्ठेशोत्ररौक
 सः ॥५०॥ ततोऽप्यज्रापरग्रन्थे नहमीयो ब्रवीत्यपि । स्वपुरं प्रति निष्क्रान्तिं पारसीक
 नृपाज्ञया ॥५१॥ चरमे त्वेस्तरायन्थे राजपत्न्या तथा कृतं । जिघांसोर्हीमनात्स्वीयवर्ग
 मोचनमुच्यते ॥५२॥ इत्थं सदितिहासोऽस्ति काव्यरूपास्तु तत्परे । पंच ग्रन्थाः स्थिता अन्ये ९६
 पुण्या विश्वासिभिः स्मृताः ॥५३॥ तेषां प्रत्नतमो ग्रन्थो मोसिनारव्यवासिना । रचितः
 सदयोबस्याह दुःखसहनं शुभं ॥५४॥ द्वितीयस्त्वैश्वरीयाणां गीतानां संचयो महान् । सार्द्धं
 कशतसंख्यानां कृतानां दाविदादिभिः ॥५५॥ यासु भात्यैश्वरी भक्तिर्विश्वासप्रेमरूपिका ।
 सुखदुःखान्तरेऽप्युक्तानन्दविक्रमशान्तिदा ॥५६॥ पूर्वेषां चेत्रयेलार्थे स्तुतिरीश्वरकर्मणां ।

कार्य्याणां चापि खृष्टेन दाविज्जेन प्रतिश्रवः ॥५७॥ तृतीयस्तु सलोम्नो ऽस्ति मन्त्रणावाक्य
 संचयः । संसारार्थप्रवृत्तेभ्यो हितधर्मीपदेशदः ॥५८॥ चतुर्थस्त्वस्य राज्ञो ऽपि वृद्धस्या
 खिलदर्शिनः । ग्रन्थो मण्डलगुर्वाख्यः संसारासत्त्वशिक्षकः ॥५९॥ पंचमः श्रेष्ठगीताख्यः
 शुभशृङ्गारवर्णकः । तद्ग्रन्थः खृष्टमण्डल्योः सत्प्रेमप्रतिविम्बकः ॥६०॥ इति ते पुण्यका
 ग्रन्था यत्परे भव्यवाचकाः । चत्वारस्त्वग्रिमास्तेषां क्षुद्राश्च द्वादश स्मृताः ॥६१॥ तत्स ९७
 र्बेषु यद्द्वयोक्तेषूत्तरेषु प्रवक्तृषु । अग्र्यः संस्थापितः सर्वैरिषायो ऽमोशजः कविः ॥६२॥
 स राजोज्जीयमृत्युब्दे दर्शितेशप्रभूज्ज्वलः । दूतेनाग्न्युष्णवेद्युत्थाङ्गारस्पृष्टौष्ठसंस्कृतः ॥६३॥
 तत्कालान्नामनस्स्येव विविधं विस्तराज्जगौ । भव्यखृष्टस्य माहात्म्यं नानाभूमन्त्रणान्वितं ॥६४॥
 यिरिमोयो द्वितीयस्तु सद्योसोयमृतेः परे । भूयिष्ठामतवाक्यो ऽपि सोढनित्याधिरेव च ॥

६५॥ सुन्दरोक्तोस्तदापि स्वाः प्रोचे ऽरिवृतसत्पुरे १ भव्यापद्माचका नित्यसान्त्वनादेशसं
 युताः ॥ ६६॥ किंतु तद्भव्यवाक्यानां महाग्रन्थात्परे ऽपरः १ क्षुद्रो विलापसंज्ञो ऽस्ति सत्पुरोनाश
 हेतुतः ॥ ६७॥ तद्बन्धनस्य मध्ये ऽपि तृतीयो ऽग्रप्रवाचिनां १ गुप्तदशी हिजिक्वेलो ऽद्भुतं
 स्वं प्रजगौ वचः ॥ ६८॥ तूरमिश्रादिवर्गाणां स्वस्य चाप्यघमुक्तवान् १ लयमद्भोरतानां च
 पराशां चानुतापिनां ॥ ६९॥ दान्येलस्तच्चतुर्थस्तु बाबिले ऽपि स्थितः सुधीः १ काल्दा ९८
 य्याधिपमन्त्री तद्भाषया निजयापि च ॥ ७०॥ प्रवक्ति विभुनादिष्ट आजगच्छेषमप्यृतं १
 कश्चतुर्व्वेव साम्राज्येषूद्भव्यः कर्मसंग्रहः ॥ ७१॥ इत्यग्रा भव्यवक्तारः सपुराणयहूदिभिः १
 गृष्टीयैः किल संख्यातास्ततो द्वादश चेतरे ॥ ७२॥ तेषामाद्यस्तु होषेयः प्रागिषायादपि
 स्थितः १ पापमक्रैम्यराज्यस्य निन्दन्तूनं विशेषतः ॥ ७३॥ तद्वितीयस्तु योवेलो शलभा

त्मकवैरिणां । आक्रान्तिं प्रोच्य तत्सान्त्वं भव्यमूचे सदात्मनः ॥७४॥ आमोसस्तनृतीयस्तु
 तत्प्रत्नतम एव च । गोपालो बहुवर्गीयं भव्यमुक्तिमुवाच च ॥७५॥ ओबदीयश्चतुर्थस्तु
 तेष्वल्पोक्तितमोऽपि च । दण्डमैद्रूम्यदर्पस्याह भव्यं समये प्रभोः ॥७६॥ योनस्तत्पंचम
 स्वासोन्नोन्नवीपुरवासिनां । निन्दाय विभुना नुन्नोऽसुय्याणामब्धिविप्लुतः ॥७७॥ षष्ठो
 भोक्स्त्विषायस्य स्थितः काल उपादिशत् । तद्वद्वर्गीनुत्पन्नं भव्यसम्राजजन्म च ॥७८॥ नहूमः ९९
 सप्तमस्त्वाह नोन्नव्यन्तं ततोऽष्टमः । मनस्सौ राक्षि काल्दाय्यं हवकूको ब्रवीद्वलं ॥७९॥
 तत्क्लेशसान्त्वनोद्गोतात्परे योसोयशासने । नवमः शफनीयोऽन्तं वर्गस्थाप्यन्तिकं जगौ ॥
 ८०॥ तदन्ताद्यिरिमीयादिकाले भूतात् परे नृणां । बाबिलात्प्रतिनीतानां त्रय एवैशवा
 चक्राः ॥८१॥ अन्त्यानां भव्यवक्त्राणां दशमैकादशौ किल । हग्गायो जकरीयश्चाद्दुपुत्रवर

कोयजः ॥८२॥ तौ हि मन्दिरनिर्माणे जरूबाबिलसंयुतौ । श्रेष्ठां तच्चरमाहेषूद्भव्यां मुक्ति
 मवोचतां ॥८३॥ द्वादशानां तु चरमो मलाकोयः प्रवाचिनां । नहमीयात्परे खृष्टात्प्राक्
 शताब्दचतुष्टये ॥८४॥ वर्गस्य यज्वनां चापि लोभाद्याधर्म्मनिन्दकः । न तादृङ्मुक्तिदं भव्यं
 तदिष्टमवदत्प्रभुं ॥८५॥ भव्यवाक्येन तस्यैव खृष्टयोहन्निदेशिना । परे लोयात्समुत्थानां
 पूर्णा वाचः प्रवाचिनां ॥८६॥ द्वादशाधिवत्सस्ताः पुण्यग्रन्थास्तथैव षट् । मोसिदावित्स १००
 लोम्ना ये यिरिमोयेण वोदिताः ॥८७॥ द्वादशापि प्रबन्धास्ते प्रोक्ता येष्वादिनामकाः ।
 सबीयं मौस्यशास्त्रं च पंचस्कन्धधरं तथा ॥८८॥ एते सहस्रवर्षेषु सद्भिर्विरचिताः क्रमात् ।
 सर्वे ग्रन्थाः समादेशोत्पन्ना ज्ञेयाः सदात्मनः ॥८९॥ इत्येतानखिलान्दधुः फरोष्याद्यैस्त्रये
 लकाः । ये ये पाषण्डिनश्चापि विभुमन्दिरमाश्रिताः ॥९०॥ तस्मान्नाखिलवर्गा ये प्रभुखृष्ट

ध्वजानुगाः १ तद्विपक्षा यद्दद्याञ्चोभयास्तान्दधिरे सदा ॥९१॥ येऽपि मन्दिरहीनानां पापं
 दशकुलोद्भवां १ समार्यवासिनो दधुः सत्मनस्त्रार्पिताः पुरा ॥९२॥ यद्दुदिभ्यः पृथक् तैर्हि
 पंचाशं केवलं धृतं १ मोसिशास्त्रं न तु ग्रन्था दाविदादिप्रवाचिनां ॥९३॥ शिष्य उवाच ॥
 मोसिशास्त्रधरास्तस्मात्सह खृष्टानुचारिभिः १ यद्दद्याञ्च समार्याञ्चैवान्योऽन्यं ते विरोधिनः ॥
 ९४॥ तच्चतुस्त्रिंशद्ग्रन्थानां सहस्राब्दान्तरे क्रमात् १ कृतानां रक्षिणः सन्ति सखृष्टीया यद्दुदिनः ॥ १०१
 ९५॥ इति बुद्धं परे त्वेषां तच्छताब्दचतुष्टये १ किं मलाकीययोहन्न्योरन्तरे न प्रवाच्य
 भूत् ॥९६॥ गुरुरुवाच ॥ न ह्यभूच्छिष्य किंत्वासंस्तदा विश्वासिनो बुधाः १ येषां यद्दुदि
 भिर्ग्रन्था अलेखन्दीयकैर्धृताः ॥९७॥ पूर्वैः सहापितास्तेऽपि ग्रन्थैर्यावन्यभाषया १ न त्वैत्र
 येल्यया तद्वन्न चैशात्मोत्थिता मताः ॥९८॥ तेषां खृष्टार्चकैरेवं धृतानां तत्परेऽखिलैः १

प्रथमो वक्ति कर्माणि नपथलीवंश्यटोबितः ॥९९॥ यो हृतः सह वंशेन सल्मनस्रादिभिर्नृपैः १
धार्मिको तिष्ठदाय्यात्मा नित्यं सपरिवारकः ॥१००॥ यूदोथाख्यो द्वितीयस्तु वीरायाः कर्म्म
विस्मितं १ कस्याश्चिदात्मवगीर्थे कथारूपो ऽपि शंसति ॥१०१॥ तत्परे तु सलोमीयबु
ध्वाख्यो नीतिरूपकः १ कृतो यावन्यसाम्राज्ये सौम्यवाचा यद्दूदिना ॥१०२॥ सलोमीयो
पमतरस्त्वन्यो मण्डल्यनामकः १ सीराखतनयेनैव येष्वा विरचितः सता ॥१०३॥ तत्प १०२
रश्च बरूकाख्यो बाबिलस्थयद्दूदिनां १ भ्रातृन् प्रति लिपीः काश्चिद्धन्ते पश्चात्तु कल्पितः ॥
१०४॥ मक्कबायाभिधौ चात इतिहासात्मको स्थितौ १ प्रथमस्तु तयोः श्रेयान् पूर्वपुण्यप्रबन्ध
वत् ॥१०५॥ यस्मिंस्तेषां त्रिवीराणां सुतानामेकयज्वनः १ यद्दूदमक्कबायाद्याख्यानां माहा
त्म्यमुच्यते ॥१०६॥ तत्कृता वर्गमुक्तिश्च राज्ञामीशद्विषां बलात् १ तच्छेषोत्पन्नयोहन्निहु

कीनोदय एव च ॥१०७॥ द्वितीयो न्यकृतस्त्वेषामाह व्युत्क्रमतः त्रिधाः । वैरमन्तिथु
 कादोनां सङ्कोर्यं चेश्वरार्चिनां ॥१०८॥ तैर्ग्रन्थैस्तु विना केचिद्दान्येलेस्तरयोर्मताः ।
 निविष्टा ग्रन्थयोरंशा इव यावन्यभाषया ॥१०९॥ तथा पूर्वोक्तशास्त्राभ्यामप्यज्रनहमीययोः ।
 भिन्नमज्राभिधं किञ्चिद्यावन्येष्वपि विद्यते ॥११०॥ तच्छास्त्राणां न सत्यांशांस्तान् वै पञ्चा
 न्तु कल्पितान् । विदुर्धर्म्यकथारूपानीशशास्त्रविपश्चितः ॥१११॥ रिपुबद्धनृपस्यापि मन १०३
 स्सेः प्रार्थना मता । अनुतापयुता पापान् किंत्वेषा कल्पिता परे ॥११२॥ इत्युक्ताः
 खृष्टकाले ये ऋतिष्ठन् ग्रन्था यद्दिनां । धर्मरूपाः सुपाठ्याश्च तथा खृष्टानुचारिभिः
 ॥११३॥ आदृता ये तु सर्वाये नाम्ना शास्त्रप्रवाचिनां । सदात्मरचिताः प्रोक्तास्ते
 पाठ्याः सङ्घैः सदा ॥११४॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्तिपर्वणि (सर्वपुरातनपुण्य

पुस्तकेभ्यो यिरोणुमरचितान्मुकुटरूपोपन्यासात्तदादिभ्यश्चोद्धृतः) शास्त्रोपाख्यानं नाम त्रयो
दशोऽध्यायः

शिष्य उवाच ॥ मोस्यादीनां सभास्वेते ग्रन्थाः प्रतिशनैश्चरे १ पाठ्या यद्बुद्धिभिस्त्वत्तोऽति
तुष्टेन श्रुता मया ॥१॥ स वारस्तु गुरो कस्माद्भूतस्तत्पुण्यकर्मणे १ न चान्ये सूर्यवाराद्याः
कृपया तद्विवर्णय ॥२॥ गुरुरूवाच ॥ सप्तमे दिन ईशः प्राक् सर्वं सृष्ट्वा चराचरं १ विश्रम्य १०४
कर्मणः शंस्याद्द्वारामाशिषमादधौ ॥३॥ अरूपे हि चिराद्भूते शून्ये च क्षितिमण्डले १ तमोव्या
प्ते च तद्गते पृक्तवाष्पजलावनौ ॥४॥ ततः सूर्याह एवेशस्तत्राप्युत्थातुमादिशत् १ रूपदं सर्व
वस्तूनां प्रकाशं शब्दसंयुतः ॥५॥ सोमवारे महाव्योम मङ्गलेऽब्धिभुवौ तथा १ बुधे
समयभेदक्षीण्यण्डजांस्तु बृहस्पतौ ॥६॥ शुक्रे सर्वां पशूंस्तेषां चाधिपं चरमे नरं १ ससज्जीथा

खिलं कृत्वा विशश्राम शनैश्चरे ॥७॥ यदा च सृष्टिरप्येषा हीनाशीर्नरपापतः । मायायाः
 पीडिता बन्धैर्मुक्तोच्छुस्तु श्रमाच्चिरात् ॥८॥ तदा वर्गं वृतं मोक्तुः सोऽवतार्यस्य जन्मने ।
 आब्रह्मं बन्धनान्मैश्राडहिर्निन्ये शनैश्चरे ॥९॥ तद्वेतुभ्यां मरौ मोसिः सृष्टितो मुक्तितोऽपि
 च । दशैशादेशमध्ये तद्दिनं प्रोचे यथोदितं ॥१०॥ तदातः सर्वकर्मभ्यो न्यवर्तन्तेऽत्रयेऽ
 जाः । सपुत्रभृत्यगोऽश्वाद्याः सान्यजातिथयोऽपि च ॥११॥ तन्न वर्गी धरन्त्यन्ये धृत १०५
 वन्तोऽपि सर्वतः । सृष्टेः सूर्यादिवाराणां भागं सप्तविधं सदा ॥१२॥ एवं विश्रामवारः सो
 ऽब्दानामपि तु सप्तमः । विश्रामाब्दाभिधो यस्मिन्न वाप्या भूमिरेव तैः ॥१३॥ पूर्णे सप्त
 गुणे त्वस्मिन् सप्ताब्दे शङ्खवत्सरः । स पंचाशत्तमो यस्मिन् सर्वांन् भृत्यान्मोचयन् ॥१४॥
 शिष्य उवाच ॥ श्रुतमाचार्य्य तद्वाक्यं किंतूक्तेषु त्वया पुरा । यत्पर्वस्वाश्रिता धर्म्या मन्दिरं

कानि तान्युत ॥१५॥ गुरूवाच ॥ नानापर्वणि तिष्ठन्ति किंत्वब्दे ऋदे विशेषतः । आश्रेयं
 त्राणपंचाशद्दृष्यनामोत्सवत्रयं ॥१६॥ पर्वणां सप्तमं त्वेषां तद्विद्धि त्राणसंज्ञकं । मोसि
 ना स्थापितं स्मृत्यै मिश्रतोद्भूतनिःसृतेः ॥ १७ ॥ पौर्णमासी स्थिता ह्याद्या या महा
 विषुवात्परे । वैशाखी भूरिवर्षेषु चैत्रो त्वत्रैव केषुचित् ॥१८॥ ऐन्द्रयेत्ये सदाब्दे सा
 पौर्णमास्यादिमा सती । तत्पित्रुपरि तद्द्वोरनिःसृतावध्यभास्त हि ॥१९॥ अतस्तच्छुक्ल १०६
 पक्षस्य चतुर्दशदिने सदा । सायं पूताविमेधेनारब्धं तैस्त्राणपर्व तत् ॥ २० ॥ प्रोक्ष्य
 तस्यासृजा डाराण्युष्णं मांसमभुञ्जत । अरसान्नयुतं शूलाकृतमोशस्मरा निशि ॥ २१ ॥
 तथा हि पितरः कृत्वा मिश्र ईशाज्ञया निजान् । ज्येष्ठपुत्रान् वधात्सर्वैर्गुप्तानां पर्यभोच
 यन् ॥२२॥ तद्द्वारो ह्यैश्वरो दूतो दृष्ट्वा भेषासृगुक्षिताः । ज्येष्ठबालांस्तदन्तःस्थान् नावधी

न्मैश्रकैः सह ॥२३॥ तद्वेतोर्निर्द्दियो राजा यः पूत्रीः षड्भयानकाः । विमेने ह्यापदः सोऽतो
 वर्गं प्रास्थापयद्भयात् ॥२४॥ तेषां तदेशनीतानां वर्त्मीब्धिं प्रति यत्नतः । एतदाश्चर्य्य
 सर्वर्य्यां तेऽस्मरन् पर्वकारिणः ॥२५॥ परेऽह्नि कृष्णपक्षादौ सकलाहायिमे स्थिते । तदब्धे
 रद्भुतोत्तारं मग्नांश्चापि द्विषोऽस्मरन् ॥२६॥ आद्यशस्यसमुत्सर्गो नोराजनयुतस्तदा । वेद्यये
 करणीयस्तैस्तन्महात्राणलक्ष्मणे ॥ २७ ॥ पर्वारम्भात्तु षष्ठाहपर्यन्तं पर्वणि स्थिते । न रस १०७
 स्फोतमत्तुं तैर्योग्यं गौधूम्यपिष्टकं ॥२८॥ त्राणाग्राहात्तु सप्ताहे गते सप्तगुणेऽप्यतः । तत्पंचा
 शतमेऽह्नेव महापर्व द्वितीयकं ॥२९॥ शस्यपाककृतेः कार्य्ये धन्यवादोऽतिहर्षितः । स्मृति
 श्चेश्वरशास्त्रस्य तदा दत्तस्य मोसये ॥३०॥ द्वितीयविषुवान्वादौ पौर्णमास्यां ततोऽपि च ।
 अष्टाहेऽन्यन्महापर्वं तेऽकुर्वन् दूष्यवासिनः ॥३१॥ स्मृत्यै तद्भ्रमणस्योये प्रान्तरेऽरब्यके

पुरा १ दीर्घस्य त्यक्तवेश्मानो वह्निज्याकारिणो मुदा ॥३२॥ एवं त्रीणि महापर्वीण्याश्रेयं
 सकलैर्यदा १ तत्समर्थैस्त्रयेलीयैः परमेश्वरमन्दिरं ॥ ३३ ॥ तेषां महोपवासस्तु प्राक्तने
 दूष्यपर्वणः १ षष्ठे ऋषि स्थापितो नूनं प्रायश्चित्तदिनाभिधे ॥३४॥ यस्मिन् दम्यभखं कृत्वा
 महायज्वा स्वपापतः १ अजमेधं तथाद्येभ्यो करोत् सर्वैस्त्रयेलिनां ॥ ३५ ॥ आनयत्तद
 मृक् सोऽन्तः पुण्यपुण्यतमे स्थले १ सर्वान्याहेष्वप्रवेश्ये ऋषिंश्चापि स्वैतरैर्दिने ॥३६॥ संवि १०८
 त्पात्रपिधानं चासृजा सिक्वा मुहुर्मुहुः १ महाजवनिकां भूय उतुल्यार्चस्थलाद्गतः ॥३७॥
 वेदिं दम्याजयोश्चास्ना पुण्यवाते सयूपिकां १ सिक्वा ततस्तयोर्देहौ वहिरज्वालयत्पुरात् ॥ ३८ ॥
 द्वितीयाजस्य शोर्षेऽपि दत्तहस्तः समर्प्य सः १ सर्वाधान्यैरयद्देद्यास्तं त्याज्यं दुर्गमे वने ॥
 ३९ ॥ एतन्मासस्य खल्वन्तःस्थितान्भोविषुवस्य तु १ भूरिवर्षेऽपि होर्ज्जस्याश्विनस्य त्वपि

केषुचित् ॥४०॥ दर्शाहे सप्तमस्यैव त्राणपर्वीयमासतः । तूरोपर्वीचरन् हृष्टा धमनैर्हीमं
 कारिणः ॥४१॥ मोस्यादिष्टमिदं सर्वं तत्परे अपि तु यच्चिरं । उत्तरे मन्दिरे चापि
 स्थापितं पर्व तच्छृणु ॥४२॥ राजपत्न्येस्तराया हि मादुकायेन बन्धुना । भागपर्वीपितिं
 स्मृत्यै मुक्तेर्हिसार्थिलामनात् ॥४३॥ तत्कालस्त्वन्त्यमासस्य पौर्णमासी यद्द्विदिनां । भूर्यब्दे
 ष्विह चैत्रस्य फाल्गुनस्य तु केषुचित् ॥४४॥ किन्तु नूतनप्रतिष्ठास्यं पर्वीन्यत् स्थापितं परे । १०९
 मन्त्रबायाभिधैर्वीरैर्भग्नेशारियुगैः किल ॥४५॥ पक्षे नवममासस्य कृष्ण एकादशे हि
 तत् । भूर्यब्देष्वत्र पौषस्य केषुचित्सहसो अपि तु ॥४६॥ यस्मिन् खल्वत्यपूताया विभुसद्मा
 परिष्कृतेः । दुर्यावनकृतायास्ते पनीतिं हर्षतो स्मरन् ॥४७॥ शिष्य उवाच ॥ महाविषु
 वतः प्राक्स्थे प्रतिष्ठाभागपर्वीणी । तत्परे च स्थिते त्राणपंचाशदभिधे तथा ॥४८॥ दक्षि

णायण एवं च स्थिते तद्विषुवान्तिके । तूरोदूष्ये ययोर्मध्ये प्रायश्चित्तदिनं महत् ॥४९॥
इति त्वत्तः श्रुतं किंतु मन्दिरागमनं प्रभोः । त्राणकाले यथाप्रोक्तं तथा कथय मे गुरो ॥५०॥
गुरुरूवाच ॥ नररूपः समस्तानि ह्याचचारेश्वरोऽपि सः । बालो मानुषकार्याणीतरवत्कि
ल्विषं विना ॥५१॥ तस्मात्पितृनियुक्तः स विनीतः शास्त्रपाठकः । धर्मासक्तः सभायात्री
स्निग्धपत्यार्यबन्धुकः ॥५२॥ एधितेन्द्रियधीः सोऽतो द्वादशाब्दवयःस्थितः । पितृभ्यां ११०
सह संतुष्टो यथोक्तं सत्पुरीं गतः ॥५३॥ बहुभिः सहितौ तौ तु नशरेदादिवासिभिः । पत्नी
नुष्ठायिभिः पुण्यं समारूहत्तुः पुरं ॥५४॥ पुरे च सर्वगः पूर्वं मेषं वर्षावरायुषं । अन्यैरा
हरतां सार्द्धं याज्यं शास्त्रानुसारतः ॥५५॥ तन्मुक्तिस्मरणायैऽपि सर्वशाठ्यानुभापकः । निः
क्षिप्तो गेहतः सम्यग्गौधुम्यस्फायको रसः ॥५६॥ चतुर्दशदिनस्यान्ते मेध्यमानीय मन्दिरे ।

ऐन्द्रयेत्ये .जिरे मेषं सत्सेविव्यूहसंयुतः ॥५७॥ योसेफस्तं हतं तस्यास्ना च यज्वभिरुक्षितां ।
 अन्तःस्थां चेदिमीक्षित्वा तच्छरीरं गृहे नयत् ॥५८॥ शुलविद्धं ततस्तं चाखण्डास्थिं व्यभज
 न्निशि । न्यस्ताशीः स मरीयायां येष्वि मित्रगणे .पि च ॥५९॥ तथा सो .खाददेवैतद्वि
 मुक्तेः स्मरणार्थकं । संविदश्चाद्वितीयेशकृताया मिश्रनिःसृतौ ॥६०॥ श्रेयस्यै यः परे मुक्त्यै
 यज्ञे श्रेयस्युपाकृतं । अप्यात्मानं समुत्त्रष्टा नित्यसंवित्प्रदायकः ॥६१॥ एवं भव्यं परे किंतु १११
 तदा सो .न्ये .खिला इव । अकरोन्मोसिशास्त्रोक्तं प्रभुस्तद्यज्ञभोजनं ॥६२॥ तिक्तशाकयुतं
 तनु त्राणयुक्ताधिलक्षणं । संपूर्णं स्तोत्रगोत्या च त्राणदातुः परात्मनः ॥६३॥ मन्दिरे प्रति
 पद्येते वत्सरादौ यथाविधि । यवाद्युत्सर्गमीशाय चक्रुर्नीराजनान्वितं ॥६४॥ जुहुश्चाप्यन्य
 मेषेण चूर्णक्षारवृतेन ते । शेषाहेष्वपि चक्रुश्च होमान्मोस्युदितांस्तथा ॥६५॥ पर्वीहेषु

समाप्तेषु योसेफो निजभार्यया १ गलीलावासिमित्रैश्च सहितो निर्ययौ पुरात् ॥ ६६ ॥ चलन्तौ
चोत्ररे मार्गे तत आद्ये ह्वि तावति १ समं नैवाचलद्येषूरिति तौ नाभिजज्ञतुः ॥ ६७ ॥ अदृष्ट
मपि बालं तु कैरप्यन्यैः सहस्थितं १ स्वमित्रैरन्वभवतां महायात्र्यन्तरे तदा ॥ ६८ ॥ सायं
त्वेकत्र पान्थौघे स्थिते नाप्त्वा सुतं प्रियं १ न वा तावत्सृतौ तैस्तं दृष्टं श्रुत्वा कदाचन ॥ ६९ ॥
तदा व्याकुलचित्तौ तौ पुनर्यातौ महापुरं १ येषूः कुत्रेति पृच्छन्तौ सर्वदापि तु निष्फलं ॥ ११२
७० ॥ त्रिदिनात्तु परे सोम्यमन्दिरे परमात्मनः १ यस्मिन्नावीत्स संतुष्टः पर्वकाले र्य्य
बालकः ॥ ७१ ॥ तत्र तं वै समासीनं शास्त्रज्ञसदसो न्तरे १ प्रापतुस्तौ निशाम्यन्तं तेभ्यः
पृच्छन्तमेव च ॥ ७२ ॥ ये ये शृण्वंस्तदुक्तोस्तु दृढप्रत्युत्तराणि च १ ते सर्वे तन्महाबुद्धे
विस्मयं परमं ययुः ॥ ७३ ॥ चिरेष्टं त्विह तं दृष्ट्वा तन्माता हर्षविप्लुता १ अहतक्षुब्धि

काप्येतद्येषूमभ्यब्रवीद्वचः ॥७४॥ मरीयोवाच ॥ नन्दनेयत्कथं दुःखं त्वमावाभ्यामकारयंः ।
 अन्विच्छद्ग्रां चिरक्लेशादुन्मनोभ्यां त्वदीक्षणं ॥७५॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचेऽर्थतमा स्त्रीणां
 किंतु मृद्वपि भर्त्सनं । तदनर्हो निशम्योच एकः स्त्रीभूषु सोऽनघः ॥७६॥ श्रीयेषूरूवाच ॥
 कस्मादन्वैच्छतं किं न स्थेयं मत्पितृसद्यनि । तत्क्रियार्थे मयेत्येव युवां विविदशुर्ध्रुवं ॥
 ७७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याश्चर्यवचः प्रोक्तमोश्वरस्यैकसूनुना । संशृण्वद्भिर्न संबुद्धं न च ११३
 मात्रापि धन्यया ॥७८॥ पिता तु तव कोऽस्तीति का वा तस्य क्रिया इति । न तदा को
 ऽप्यपृच्छतं बालं विस्मयकारिणं ॥७९॥ तथा यो मन्दिरे पूर्वं सर्वभूम्युज्ज्वलः स्मृतः । तत्र
 पोगण्ड आद्यं स प्रबभौ मद्रदोऽद्भुतः ॥८०॥ ततः सार्द्धं पितृभ्यां तु नशरेतं पुनर्गतः । तयो
 र्नित्यमधीनो भूत्सिद्धः सोऽसिद्धयोरपि ॥८१॥ बहुदर्शी ततो बुद्ध्या वर्द्धमानो दिने दिने ।

ईश्वरान्मानुषेभ्यश्च प्रसादं प्राप शोभनं ॥६२॥ किंतु सर्वमिदं कर्म ह्यैशरूपस्य लक्षणं ।
दृष्ट्वा धन्या मरीया सा हृदये स्थापयद्दृढं ॥६३॥ आविष्कारं परे भव्यं दावित्सूनोर्मह
तरं । दूतवाक्यानुसारेण प्रत्यैच्छत्सा निरन्तरं ॥६४॥ एतत्कालान्तरे तस्या ममार पति
रेव च । योसेफः स महाभाग्यः सत्प्रभोरपि पालकः ॥६५॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषु
त्पत्तिपर्वणि (मोसिरचितपंचशास्त्रस्य निःसृतिलैव्यानुवाक्यस्कन्धेभ्य एस्तराचरित्रान्मन्त्रबाय ११
चरित्राल्लूकरचितमङ्गलसमाचारस्य द्वितीयसर्गात्तदादिभ्यश्चोद्धृतः) प्रभुयात्राकथनं नाम चतु
र्दशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ श्रीखृष्टस्य गुरुत्वात्प्राग् यद्भूदखिलं वचः । ख्यातं तदनुगैः शिष्य बहु
चापि पुरोदितं ॥१॥ तद्धौगुस्तमृतेः पूर्वं भूतं किंतु त्रयोदशे । खृष्टशाके तिबट्यं स चक्रे

साम्राज्यभागिनं ॥२॥ सद्युब्दे तत्परे मन्त्रे पदस्थस्य तु कैशरः । तिबर्थस्याभवत्काले गुरुत्वं
 सकलं प्रभोः ॥३॥ परे ते तन्मया वाचं समाहात्म्यचरित्रकं । चेत्प्रष्टव्यं त्वयान्यत्तु पुरोक्ते
 ष्वधुनावद ॥४॥ शिष्य उवाच ॥ ज्ञातुमिच्छामि पर्वणि ह्यैत्रयेत्यानि तानि किं ।
 धरन्ति समशास्त्रास्ते लोकाः खृष्टाच्चिनस्तथा ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ यच्छायामात्ररूपो भूदिस्र
 येलक्रियाचयः । सत्तरः स क्रियासंघः शंसितः खृष्टसेविभिः ॥६॥ चरमं यस्य माहात्म्य ११५
 मृत्युशक्तिविनाशकं । सुसिद्धं सूर्यवारे भूत्सर्विसृष्ट्यनुजन्मदं ॥७॥ तस्मान्न सप्तमे ह्ये
 ते विश्रामं ह्यैत्रयेलवत् । स्मृत्यै कुर्वन्ति पूर्णायाः सृष्टेर्मुक्तेः मिश्रतः ॥८॥ पर्व तु प्रथमे वारे
 श्रेयोभोचनलक्ष्मणे । कुर्वन्ति प्रतिसप्ताहे नित्यजीवनदीपकं ॥९॥ प्रत्यब्दे पर्वणी चैवा
 नुष्ठितानां यहूदिभिः । त्राणपंचाशदाख्ये द्वे नेतराण्याचरन्त्यमी ॥१०॥ ते चापि न धृते

स्मृत्यै तन्मिश्रापसृतेर्न वा १ तच्छिलाङ्कितशास्त्रस्योपे द्रौ दत्तस्य मोसये ॥११॥ तच्छ्रेयस्या
 विमुक्तेस्तु नित्यायास्तत्परस्य च १ लिखितस्येशशास्त्रस्य नोपलेष्वपि हस्तु तु ॥१२॥ तन्नव्य
 कर्ममात्रार्थं यिरिमोयोदितं यथा १ ते महापद्मिणी नित्यं खृष्टकालावधि स्मृते ॥१३॥ तयोः
 स्मृतानि कर्माणि पञ्चाङ्ग्यानि शिष्य ते १ प्रभोस्तु प्रोक्तकर्माणि स्मृतान्यन्येषु पर्वसु ॥
 १४॥ शिष्य उवाच ॥ एतानि खृष्टपद्मीणि स्मृत्यै मञ्जुतकर्मणां १ क्रियन्ते सत्यविश्वासैरपि ११६
 वर्णय मे गुरो ॥१५॥ गुरुरवाच ॥ यन्महाविषुवात्पञ्चात्रतुर्थं गणितं दिनं १ मार्त्या
 ख्यादिममासस्य रौम्याणां पंचविंशकं ॥ १६ ॥ तस्मिन् धन्यनमस्कारपर्व धर्म्यैरनु
 छितं १ स्मृत्यै शब्दावतारस्य दूतेनाङ्गीकृतस्य हि ॥१७॥ सत्कुमार्या मरियाया यदोक्तं
 शुभकीर्तनं १ ईशप्रस्वाः किलोक्ताया मण्डल्या खृष्टसेविनां ॥१८॥ मार्त्ये तु प्रथमे मासे

द्वितीये प्रोलिनाम्नि वा । मृत्युतत्राणपर्वाङ्का पूर्णिमा विषुवान्तिका ॥१९॥ तत्परे ह्याद्य
 सूर्याहो महात्राणाह एव नः । तत्पूर्वः शुक्रवारश्च सद्यज्ञार्थोपवासकः ॥२०॥ तृतीये
 मायमासे तु चतुर्थे यून्यनाम्नि वा । तच्छ्रेष्ठत्राणसूर्याहात्सूर्यवारोऽस्ति सप्तमः ॥२१॥
 पंचाशत्पूर्ववर्ष्याहः स्मृत्यै दत्तस्य तद्दिने । नरहृत्स्वोश्वरोयाज्ञालेखितुर्हि सदात्मनः ॥२२॥
 नोक्तं तच्छिष्य न तयोर्मध्ये वा श्रेष्ठपूर्वणोः । स्वगीरोहणपूर्वैवानुष्ठितं यद्वृहस्पतौ ॥२३॥ ११७
 पञ्चाद्वाच्यं तु सर्वं तत्किंतु यूत्यस्य तत्परे । चतुर्विंशे हि यदन्यनमस्कारात्त्रिमासकं ॥२४॥
 जन्मपूर्वास्ति योहन्नेः प्रस्तुतप्रभुपद्धतेः । धर्मसूर्योदयाङ्कस्यारूणस्येव नृनीतये ॥२५॥ रौम्या
 णां षष्ठमासे तु पर औगुस्तनामके । सप्तम्बराष्टोत्तरयोस्तथा चापि नवम्बरे ॥२६॥ पूर्वा
 णि नाधुना वक्ष्ये क्रियानुक्तत्वहेतुतः । ततस्त्वर्चासमामेवारभते खृष्टमण्डली ॥२७॥ स्मृत्वा

दशममासादौ ह्यागतिं स महाप्रभोः । पंचविंशे हि तज्जन्ममहापत्नीनुतिष्ठति ॥ २८ ॥
 पूर्णेषु नवमासेषु परे धन्यनमस्कृतेः । स कन्याप्रसवो ह्यहि पंचमे कीर्तरायणे ॥ २९ ॥
 तन्मासस्याष्टविंशे हि प्रभवर्थं तत्समायुषः । हता बालाः स्मृता एवानघमारणपर्वणि ॥ ३० ॥
 खृष्टजन्मतृतीयं तद्दिनं किंतु तदष्टमं । यन्वार्यमासप्रथमं तत्परिच्छेदपर्व सत् ॥ ३१ ॥
 भूतं ह्येतद्दिने शास्त्रविनयारम्भणं प्रभोः । पापोच्छेदाङ्ग उग्रश्च पाश्चिमाब्दादिमे किल ॥ ११८ ॥
 ३२ ॥ तन्मासस्य तु षष्ठे हि खृष्टजन्मत्रयोदशे । अन्यजोपरिखृष्टीयोऽज्वालपत्नीप्यनुष्ठितं ॥
 ३३ ॥ पारसीकबुधैर्हर्षी तदा बेथ्लहमे कृता । शिशोः सर्वकुलोद्धर्तुः स्मर्तव्या हर्षतः सदा ॥
 ३४ ॥ फिब्रुवार्थ्याख्यमासस्यान्त्यस्य प्राक् किंतु सांप्रतं । द्वितीयस्य द्वितीये हि शुद्धिपर्व
 विधीयते ॥ ३५ ॥ चत्वारिंशत्तमे ह्यस्मिन् जन्माहे भूयथोदितं । मातृशुद्धिः प्रतिष्ठा च

शिशोः स्वे मन्दिरे प्रभोः ॥३६॥ इति प्रोक्तो मया शिष्य सत्सेविप्रियपर्वणां । संघः प्रभु
महास्तोत्रं यस्मिन् प्रक्रियते सदा ॥३७॥ तेन चापि यथायोग्यं पूरयिष्यामि ते धुना ।
येषूपत्तिकथां शिष्य त्वच्छ्रोतव्येन सांप्रतं ॥३८॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूपत्तिपर्वणि
(खृष्टीयपुण्यमण्डलरीतिभ्य उद्धृतो) वतीर्णपर्ववर्णनं नाम पंचदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ नमोऽग्रजायाखिलपिष्टपानामव्यक्तभासोऽश्व ईक्षयित्रे । यः सत्त्वमात्र ११९
स्थित एव लोकांस्तमोऽभिभूतान् कृपयालुलोचे ॥१॥ नमो विभोरद्वयसूनवे ते ह्यसृष्टरूपाय
जगत्प्रकर्त्रे । पित्राज्ञया यो जगतो विमुक्त्यै बद्धस्य पापैरवतीर्ण आसीः ॥२॥ शब्दस्त्वमे
वेश्वरतुल्यभावः पित्रा सहानन्दयुतोऽक्षरात्मा । न त्वस्मदर्थे दययेह नीतोऽवमेनिषे
दुःखितमर्त्यभावं ॥३॥ ईशैकतायां सुत विश्वपित्रा युक्तैकलात्मन्युभयोर्हि संस्थे । नैश्वर्य

दीप्तोऽप्यवमेनिषे त्वं गर्भं प्रवेष्टुं विमलं कुमार्याः ॥४॥ दाविच्छिफासत्कालिकां फलार्हीं
 नेतां तु वेश्मान्यधरन्त राज्ञां । न रक्षिवर्गीश्च परिस्थितास्तां तव प्रसूं सन्नृप मन्दुरास्थां ॥
 ५॥ स्वर्गीयसेनादृत उद्भवस्ते न गर्वपूर्णैरनुभूत उर्व्यां । न मोहनिद्रागिलितैः स दृष्टो
 मोक्षारूणः संपतितोऽन्तरीक्षात् ॥६॥ काञ्चित्तु रात्रौ परिभासते स्म शुद्धांस्तदा जागरिणो
 महौजः । ये दूतदिष्ट्यान्त्यगृहेऽर्चितुं त्वां हृष्टाः समेताः खलु मेषपालाः ॥७॥ न त्वन्त्य १२०
 वृत्तिः समगोपयन्त्वां परिस्थितानां विपदां समूहात् । द्रोष्यन्तमात्मप्रियदेशतोऽपि क्रूरस्य
 राज्ञो ह्यसृगार्द्रखड्गात् ॥८॥ येषूरिति स्वादुतमां प्रलिप्सुस्तां सर्वभूतैरभिधां प्रणम्यां । त्वं
 मोचको न ह्यहिलस्तदर्थे रक्तावृतं शास्त्रनियोज्यचिह्नं ॥९॥ त्वां दूरदेशादुडुनैव नीता
 धीराः स्वराजौदयदर्शयित्रा । न ख्यातमापुस्तु महापुरस्थैर्मग्नैरहङ्कारतमस्तरङ्गे ॥१०॥

शास्त्रोपदिष्टान्त्यपुरे ततस्ते त्वां कुन्दुरस्वर्णनिषेव्यमापुः । सुद्रालयान्तः शयमानमेव धन्या
 मिधाया निजमातुरङ्गे ॥ ११ ॥ अस्मत्सहस्येश इति प्रशंस्यः प्रतिष्ठितश्चाप्युरूमन्दिरे स्वे ।
 नाप्नोस्त्वमर्हो नरराट् कृतं ते च्चनं सुगन्धाध्वरनूतियुक्तं ॥ १२ ॥ वृद्धस्त्वहेशेन सुमन्त्रितस्त्वां
 विज्ञाय गीत्या शुभया च नुत्वा । निन्दामुदेयां वधिकां त उचे शूलायमानां हृदि मातुरेवं ॥
 १३ ॥ आहूत एवापरदेशतस्त्वं प्रेष्ठो विभोरात्मज आर्यभूमौ । गुप्तस्तदाप्युत्तरदिङ्निवासी १२१
 व्यवर्द्धथाः शुच्यवरोहसंज्ञः ॥ १४ ॥ भीमैस्त्वतः कर्मभिरोश्वरत्वं नादर्शयस्तत्र विनीत
 भावः । यो योग्यकर्माण्यखिलानि कृत्वा शान्तं नरो नृध्वधरः प्रसादं ॥ १५ ॥ मातापितृ
 भ्यामभवो नियुक्तस्त्वमात्मजो विश्वपतेः सरूपः । गुरूपदिष्टं सकलं चकर्त्त त्वमद्भुतो मनुद्
 ऐशशब्दः ॥ १६ ॥ भूपादिकानाद्रियथाः समस्तांस्त्वं विश्वनाथो खिलभूतपालः । नियुक्त

आसीरपि राजनीत्या त्वं वै महादण्डधरो क्षदशी ॥१७॥ सभामयासीः सकलैस्त्वमर्ची
ध्येष्टानु शास्त्राण्युदितस्त्वमाद्यैः १ धर्माण्यकार्षीर्विषयोऽप्यमीषां विधींश्च तेऽवप्यखिले
ष्वपेक्ष्यः ॥१८॥ संवास्यभूरप्यघविप्लुतानामूर्ध्वस्थितैः पुण्यतमैर्वृतस्त्वं १ संपीडितो दुर्म
नसां क्रियाभिस्त्वं सत्त्वमात्रे नुरतञ्चिदात्मा ॥१९॥ ततोऽवतारादतिविस्मितात्ते महाकृपो
त्थात्फलमद्भुतं स्यात् १ त्वां स्वर्गभूवासिन एव सर्वे स्तोत्रैरनन्तैः परिशंसितारः ॥२०॥ १२२
यः पुत्रः सह पित्रैकोऽनादिरोशः सदा स्थितः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै सर्वाग्रोत्पत्तये नमः ॥२१॥
यस्याप्येकत्वयोगोऽस्ति सदात्मेश्वरनिःसृतः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै शब्देशाय नमो नमः ॥२२॥
येन युक्तोऽखिलां सृष्टिमाक्रमज्जगतां पिता १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै शक्तेशाय नमो नमः ॥२३॥
यः समस्तजनेभ्योऽपि जीवनात्मप्रकाशदः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै सच्चिद्विम्बाय वै नमः ॥२४॥ यः

स्तुतोऽप्यूर्ध्वलोकस्थैरेमे भूवासिभिः सदा । नमस्तस्मै नमस्तस्मै ईशबुद्ध्यात्मने नमः ॥२५॥ यो
मृत्युपतितेऽप्याद्ये नृणां भोक्ता प्रतिश्रुतः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नूत्नादमाय हि ॥२६॥ यः
पापदुःखमध्येऽपि नित्यसान्त्वं सुर्धग्भिणां । नमस्तस्मै नमस्तस्मै नागमूर्धञ्छिदे नमः ॥२७॥
यस्यानुसर्गलक्ष्मासीद्विप्लवो मलनाशकः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै वसुधानुसृजे नमः ॥२८॥
यदर्थे नूत्नवंशोऽपि ततो भूदादमाद्यथा । नमस्तस्मै नमस्तस्मै युगपित्रे नमो नमः ॥२९॥ १२ः
यत्कृते ब्रह्म आहूतः पैतृकं भवनं जहौ । नमस्तस्मै नमस्तस्मै कुलसंनायिने नमः ॥३०॥
यद्विम्बः संविदो भागीशहकः स्थविरात्मजः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै प्रतिश्रुतिभुवे नमः ॥
३१॥ यत्प्रतीत्याप तं मृत्योस्त्रातं विश्वासिनां पिता । नमस्तस्मै नमस्तस्मै पुनर्जीववते
नमः ॥३२॥ यदृष्टिं प्राप याकोबः संविदायार्हकोऽर्थयन् । नमस्तस्मै नमस्तस्मै इत्त्रयेल

रुचे नमः ॥३३॥ यस्य विम्बोऽपि योसेफो भ्रात्रस्तो विभुवर्द्धितः । नमस्तस्मै तमस्तस्मै लब्धा
न्यस्थितये नमः ॥३४॥ यं यद्दुकुलोत्पाद्यं मुमुर्षुस्तत्पिता जगौ । नमस्तस्मै नमस्तस्मै
नित्यराज्याधिकारिणे ॥३५॥ यदर्थमालुलोचे स्वानीश ऐगुप्पपीडितान् । नमस्तस्मै नम
स्तस्मै तमोबद्धमुचे नमः ॥३६॥ यद्विम्बस्त्राणकृतत्रामलो मेष उपाकृतः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै
सद्यज्ञबलये नमः ॥३७॥ यन्माहात्म्यस्य लक्ष्माभूदब्धेस्तरणमद्भुतं । नमस्तस्मै नमस्तस्मै १२४
मृत्युद्ध्युत्तारिणे नमः ॥३८॥ येनापि यावनाकाभ्यां सद्बर्गः पालितो भरौ । नमस्तस्मै
नमस्तस्मै सत्यान्नोत्सर्जिने नमः ॥ ३९ ॥ यस्तावत्सैव्यशास्त्रेण प्रतिकृत्येव दर्शितः ।
नमस्तस्मै नमस्तस्मै शास्त्रसिद्धिकृते नमः ॥४०॥ यं प्रोचे शास्त्रदोष्यन्ते महोयांसं प्रवा
चकं । नमस्तस्मै नमस्तस्मै मन्त्रदाय नमो नमः ॥४१॥ यन्नामापि मृते मोसौ जिगा

योर्वीं प्रतिश्रुतां । नमस्तस्मै नमस्तस्मै येष्वे ,रिध्वंसिने नमः ॥४२॥ यत्संकाशो ,पि गिद्योनो
 भञ्जन्मद्यानिनां युगं । नमस्तस्मै नमस्तस्मै शत्रुदण्डोच्छिदे नमः ॥४३॥ यन्माता भवितुं
 रूथात्मोर्व्या बेष्महमं गता । नमस्तस्मै नमस्तस्मै ईसिमूलोद्भुवे नमः ॥४४॥ यच्चिहाये द्विषां
 देवो ,पतद्भूमौ नृमत्स्यकः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै मायाप्रक्षेपिणे नमः ॥४५॥ यद्विम्बो ,रिन्द
 मो दाविद्राजवंशादिमो वृतः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै धर्मीधिपतये नमः ॥४६॥ यत्संवि १२५
 त्पात्रमिङ्गं प्राक् स्थितिं प्रापाय्यपर्वते । नमस्तस्मै नमस्तस्मै शीयोनपतये नमः ॥४७॥
 यदर्धे ,पि गृहं चक्रे सलोमा कुशलान्वितः । नमस्तस्मै नमस्तस्मै दाविज्जश्रेयसे नमः ॥४८॥
 यस्यापि दशवंशेषु साक्ष्यलीयो भवन्महान् । नमस्तस्मै नमस्तस्मै स्वलोकारोहिणे नमः ॥४९॥
 यस्मिन्दण्डार्थबद्धानामेकाशा सद्यद्भूदिनां । नमस्तस्मै नमस्तस्मै मुक्तिशृङ्गात्मने नमः ॥५०॥

यस्मै राजो न्यजा दग्धं गृहमस्थापयन् पुनः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै धूतनाकोर्वये नमः ॥५१॥

यः पुनः स्थापकः सर्वैराज्यस्येष्टो घमुक्तिदः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै अवरोहात्मने नमः ॥५२॥

यदर्थे न्त्या मरीयैव धन्योक्ता सर्ववंशजैः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै सत्कुमारीभुवे नमः ॥५३॥

यः सदात्मकृतः कन्यागर्भे स्मत्सहितेश्वरः १ नमस्तस्मै नमस्तस्मै वतीर्णविभवे नमः ॥५४॥

तस्यावतारस्य फलं प्रशंस्यं तथा मदीयं स करोतु मोक्ता १ यन्मात्रहेतोर्वयमर्थयामो दयां १२६
पितुः खल्वघकूपमग्नाः ॥५५॥ तं प्रेष्टमेकं तनयं दयालो प्रदत्तवान् दुष्टमनुष्यमुक्त्यै १
नानर्हितां नः सुकृतं तु तस्य संदृश्य शृण्वीश्वर नो विलापं ॥५६॥ सत्या श्रुतो धन्यनमस्कृतौ यः
सो भ्येतु नो मुक्तिसुवार्त्तयैव १ सदात्मना स्थापित एव नो न्तः स सत्प्रभावीजमिवेत
उष्यात् ॥५७॥ यः प्रस्तुताध्यागजन्मना सो स्मास्वे मार्गं परिमृष्टमाप्यात् १ हतास्वहंकृत्य

गमाटवीषु तत्सच्चिदानन्दनिवारिकासु ॥५८॥ जातः कुमार्याः पथिकालये यो देयात्सं नो
 दर्पहरानुजन्म १ यः संसृतावेव तदा प्रविष्टः स तत्र पायादनुचारिणोऽस्मान् ॥५९॥ हता
 यदर्थे कुनूपेण बालाः सद्गर्गमध्येऽवतु नः स नित्यं १ य एकशुद्धोऽप्यनघान् स चास्मान् क्रियात्
 सहिष्णून् मरणान्तमेव ॥६०॥ प्राप्तं परिच्छेदनमेव येन छिनत्तु कामादिमलं स नोऽपि १ यो
 मोक्तृनामा स जितेन्द्रियान् नः क्रियात्स्वदुःखौघरहस्यशक्त्या ॥६१॥ प्राग्दिग्बुधान् योऽधि १२७
 बभौ तदा चांशुभिस्तमो हन्त्वपि सोऽस्मदीयं १ अस्मत्सृतिं तं प्रति चापि नीयादस्मत्कृताभ्यर्चन
 मेव गृह्यात् ॥६२॥ पदे सुवर्णस्य हि सोऽस्मदीयं दोनार्थदानं लभतां प्रसन्नः १ देहामलत्वं रसग
 न्धकस्य कुन्दोः पदे चार्थनमाददातु ॥६३॥ प्रतिष्ठितोऽपीशगृहे य आर्य्यः सोऽस्मान् प्रतिष्ठा
 पयतु स्वपित्रे १ शुद्धीकृतं चामलमातृवत् सोऽस्मांस्त्यक्तपापान् नयतूर्ध्ववासे ॥६४॥ तथा तद्दु

त्पत्तिफलं सुसिद्धमाप्त्वा वयं हीनकुक्कर्मदण्डाः । इयत्प्रपन्नं ह्यघकारिमुक्त्यै तं स्वर्गसैन्यैः
सह संस्तवाम ॥६५॥ महेश्वरायोर्द्धतमेषु कीर्तिः सन्धिः पृथिव्यां सुनृषु प्रसादः । इति
प्रगीतं त्रिजगत्सु सर्वैर्येषूद्भवादस्तु सदापि भूतैः ॥६६॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां येषूत्पत्ति १२६
पर्वणेश्वरपुत्रस्तोत्रं नाम षोडशोऽध्यायः ॥ समाप्तं वेदमेकादशोनसहस्रश्लोकात्मकं येषूत्पत्ति
नामकं प्रथमं पर्व ॥

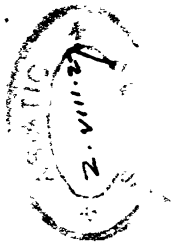
येषूपपत्तिपर्वाध्यायः

श्लोकसंख्या आरब्धपत्रं

१ शब्दावतारः	२३	१
२ धन्यनमस्कारः	२८	४
३ महाशोहनिजन्मोपाख्यानं	५०	८
४ पेतृकसंविदुपाख्यानं	७४	१४
५ द्वाविद्धंशावलिः	९५	२३
६ कुमारीप्रसवनं :	४९	३५
७ मोक्तृनामकरणं	२६	४२
८ सन्नयकनक्षत्रोदयः	५१	४५
९ अस्मत्सहेश्वरप्रतिष्ठा	८४	५२
१० नरमुक्तिप्रतिश्रवः	८०	६३
११ अनघशिशुवधः	६४	७३
१२ राज्यविकारः	६२	८२
१३ शास्त्रवर्णनं	११४	९०
१४ प्रभुयात्राकथनं	८५	१०४
१५ अवतीर्णपर्ववर्णनं	३८	११४
१६ ईश्वरपुत्रस्तीर्त्रं	६६	११९

अशुद्धसंख्या

पत्रे पंक्तौ अशुद्धं	शुद्धं	पत्रे पंक्तौ अशुद्धं	शुद्धं
६ १ स्थीयबन्धु . . .	स्वीयबन्धु.	८५ ९ रौम्यगोपेन . . .	रौम्यगोपेण
२२ ६ जित्वैशपात्रं . . .	जित्वैशपात्रं	११० ७ सर्वणः , . . .	पर्वणः
२७ ३ हाबभाग्नी . . .	हाबभग्नी		

श्रीखृष्टसंगीता

पुत्राभिषेकपर्व

CHRISTA-SANGÍTÁ,

OR THE

SACRED HISTORY

OF

OUR LORD JESUS CHRIST,

In Sanscrit Verse.

BOOK II.—THE EARLIER MINISTRY.

BISHOP'S COLLEGE, CALCUTTA.

PRINTED BY J. SYKES.

1834.

श्रीपित्रे पुत्रायच सदात्मनेच नमः ॥ शिष्य उवाच ॥ दूराद्यथा प्रकृणनं निशम्य श्रुतौ निषि
 क्तं मधुरं निशायां । पान्थोऽनुरागो स्वसृतिं विहाय तच्छ्रोतुकामः क्रमंतोऽभ्युपैति ॥१॥ तथा
 हमाचार्य्यं निशम्य ते वै येषूद्भवाख्यानमतीवसौम्यं । त्यक्त्वा पुराणान्यखिलान्युपेतस्त
 न्मात्रलुब्ध्याल्पविनिश्चयोऽपि ॥२॥ स राजवृक्षस्य समुत्थितो हि कन्यालताकोरक ईश्वरा
 त्मा । मयानुभूतो नतु यः प्रफुल्लाद्बहिःसरेत्सत्सुरभिः स आप्तः ॥३॥ तद्बाल्यकालेऽप्युरु १
 कर्मसंघश्चकाश ईषद्वरुणो यथा मे । पञ्चादुदेयात्त्वथ धर्मसूर्याद्वा निःसृता सौम्यतरा न
 दृष्टा ॥४॥ या मोहगर्ते पतितान्मनुष्यान् प्रतीक्षिता भासयितुं चिरत्नैः । तां साम्प्रतं कौशल
 मार्गनीत्यै संद्रष्टुमिच्छामि गुरोःतियत्नात् ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ धर्मसूर्यायणं तद्वै पापरोगाप
 हारकं । प्रारभ्य खृष्टसंस्कारान् कथयिष्यामि तेऽधुना ॥६॥ तद्विद्धि प्रस्तुतं शिष्य जकरी

योदितं यथा १ दत्तयोहन्निनाम्नाथ तत्पुत्रेण महात्मना ॥७॥ यं मातुर्गर्भतः पूर्णं भव्यमेव
 सदात्मना १ अपेयेरामधुं प्रोचे दूतोऽलीयात्मशक्तिकं ॥८॥ स सन्न्यासीव संतस्थौ प्रान्तरे
 गालितस्तथा ॥ यावत् त्रिंशत्समायुर्न बभावयसरः प्रभोः ॥९॥ तथेत्त्रयैलिषु स्थेयमेनं हि
 प्रजगौ गुरुं १ पुरा चतुःशताब्दात्प्राक् चरमो भव्यवाचिनां ॥१०॥ मलाकीय उवाच ॥
 इदं बलानां पतिराह वै स्वभूरहो मदग्रे चरमोरयाम्यहं १ ततस्त्वभीष्टो निजमन्दिरेऽपि वः २
 प्रभुः समायास्यति संविदीरितः ॥११॥ तदागमाहं तु सहिष्यतीह कः क एव संस्थास्यति
 तस्य सम्मुखे १ यतः स वै काञ्चनशोधकाग्निवत् स एव च क्षार इव प्रमार्जकः ॥१२॥ स
 तत्र लैव्यान् हि पुरोहितान् यदा पविथतीशामलहोमपूर्तये १ तदा समूह्यः परिधक्ष्यती
 भवदधर्म्मकर्त्तृन्खिलांश्च गर्त्विणः ॥१३॥ मदत्विनः प्रन्युदयिष्यते तु वो धरंश्चिकित्सां

गरुदात्मकाशुभिः १ स धम्मसूय्यो यदुषःप्रभैधिना भवेत् वत्सा इव महिताधमाः ॥१४॥ अती
 व भीमेऽहि मयापितेऽखिलं करिष्य एतद्वलनाथ आत्मभृः १ ततोऽग्रशास्त्रं स्मरताखिला म
 योदितं हि सीनायशिलासु मोसये ॥१५॥ अहो नु नोत्स्यामि तदुयकालतः पुरा ह्यलीयं
 गुरुमेव वः प्रति १ धराघ्नशापस्य निवारणाय यः पितॄन् सुताञ्चिकहृदोऽपि वर्तयेत् ॥१६॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्येष प्रत्नशास्त्रान्तोऽधुना नु नवसंविदः १ प्रथमं कृतमाख्यानं तत्ररेणेरि
 तेन वै ॥१७॥ योऽलीयात्मा पितॄणां हि पुत्राणां चापि योजयन् १ हृन्दि धर्मकृतां मार्ग
 आनयद्विधिलङ्घिनः ॥१८॥ इदं सर्वं यथा नूत्ने शास्त्रे संलिखितं प्रभोः १ भीमागमाहप्रस्तुत्यै
 शृणु मे शिष्य यत्नतः ॥१९॥ इति श्रीबृहस्पतिगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मलाकीयभव्यवा
 क्यानां तृतीयचतुर्थसर्गाभ्यां शान्तमार्कलूकरचितमङ्गलसमाचारयोः प्रथमसर्गाञ्चोद्धृतो) दूत
 प्रेरणं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

गुरुवाच ॥ तिबर्थे रोमसम्राजि स्थिते पञ्चदशाब्दिके १ तत्कृते च पिलाताख्ये पन्त्ये
 गोपे यहूदिनां ॥१॥ अन्तिपाख्ये तु हैरोद्ये गलीलादेशपादपे १ तद्भानृष्वन्यपादानामधि
 पेषु स्थितेषु च ॥२॥ हन्ने च कायफे चैवाहरोणपदसंस्थयोः १ प्रधानयज्वनोर्वर्षे वैक्रमेऽपि
 द्यशीतिके ॥३॥ तदा प्रान्तरमध्ये वै योहन्नौ जकरीयजे १ महात्मन्यागमद्वाक्यं समर्थं
 परमात्मनः ॥४॥ यत्पूर्णः सोऽखिलं देशं यद्दीनिसरिदावृतं १ चरन्ननाद पापार्थेऽनुतापाङ्गो
 दसंस्कृतिं ॥५॥ उष्ट्रलोमाभ्वरो ह्येष बद्धचर्मकटित्रकः १ शलभान् वनमध्येव भुञ्जानश्च
 सनातनं ॥६॥ इति पर्यब्रजच्छ्वत्तथा सर्वत्र चाह्वयत् १ अनुतापं कुरुध्वं नु स्वर्गराज्यं हि
 सन्निधौ ॥७॥ तद्वचोभोतितः सर्वे यहूद्याः परिवासिनः १ यरीखोनगरादिभ्य आप्रधान
 पुरादपि ॥८॥ गुप्तं तमभिसंगत्य स्वीकृत्य स्वान्यघानि च १ यद्दीनिसलिले प्रापुस्तत्कराञ्जल

सस्कृतिं ॥९१॥ तेषां मध्ये तु संदृश्य स फरोष्यमतान् कति १ वाह्यधर्मनियुक्तान् वै पैत्रंशास्त्र
 कथादरान् ॥१०॥ शादूक्यधर्मिणश्चापि कांश्चिदेतद्विरोधिनः १ पाषण्डान् मोस्यधीतान् ये
 परलोकं यवादिषुः ११११ एतयोर्मतयोर्भक्तान् संदृश्याग्रसरः प्रभोः १ स्वसंस्कारार्थिनस्ती
 क्ष्णमिदं प्रत्यब्रवीद्वचः ॥१२॥ योहन्निरूवाच ॥ रे सर्पतनया युष्मानागामिन्या रूषः प्रभोः १
 पलायितुमियद्यत्नादिदानां क उपादिशत् ॥१३॥ अथ यद्वनुतापार्हं विद्यते कर्मणां फलं १
 तत्कुरुध्वं न तु ब्रूत वयमब्रह्मजा इति ॥१४॥ मृषेदं ब्रूथ सत्यं हि शक्यमीशेन वच्मि वः १
 एतेभ्यः प्रस्तरेभ्योऽपि स्रष्टुमेवाब्रहात्मजान् ॥१५॥ साम्प्रतं चापि परशुवृक्षमूलेषु संयुतः १
 यो वृक्षो न फलेद्भद्रं ह्येद्यः क्षेप्यश्च सोऽनले ॥१६॥ गुरुरूवाच ॥ इति भीमवचः श्रुत्वा नराः
 सर्वे समागताः १ किं करिष्यामहेऽथार्येऽतिप्रच्छुर्महागुरुं ॥१७॥ योहन्निरूवाच ॥ भवेतां

यस्य वत्ने द्वे तद्धीनाय ददातु सः । तयोरेकं तथा चैवं करातु बहुभाज्यकः ॥१८॥ गुरुरु
 वाच ॥ एताश्च कति संस्कृत्यै करसंग्राहिणो धमाः । ज्ञाता यद्दृष्टिषूचुः किं भृत्याः कर्तास्म कौशरः ॥
 १९॥ योहन्निरुवाच ॥ यन्मुद्राग्रहणे कर्म रौम्यैर्वः सुनिरूपितं । भ्रातृभ्यस्तत्कुरुध्वं वै न
 किञ्चित्त्वधिकं ततः ॥२०॥ गुरुरुवाच ॥ समेतास्त्वपि सैन्या वै जलसंस्कृतये कति । यान्
 गलोलाधिपः प्रैरच्छुरस्य युधेऽन्तिपाः ॥२१॥ हारिथस्यारबेन्द्रस्य ते ततः प्राप्य संशयं । उचु
 हेंरोद्यभृत्यास्तु किं करिष्यामहे वयं ॥२२॥ योहन्निरुवाच ॥ नब लान्न च पैशुन्यात्पीडयेत
 कदाचन । भ्रातृन् नवान्यजान् स्वीयात्संतुष्टाश्च स्त वेतनान् ॥२३॥ गुरुरुवाच ॥ इत्यब्रहोद्भुवः
 श्रुत्वा नवराज्यप्रवक्तृतः । शान्तधर्मीज्ञकं वाक्यं नियुक्ता अन्यजैरपि ॥२४॥ महासंशय
 मारुह्य कोऽयं सन्न्यासिवद्गुरुः । धर्म्मि सोऽङ्गीकृतोऽस्मभ्यं खृष्टोऽन्यो वेत्यचिन्तयन् ॥२५॥

ततश्चेतांसि सुज्ञाय तेषां स जकरोयजः । अज्ञानोच्छेदनायेति नरसंघ तमब्रवीत् ॥२६॥
 योहन्निरुवाच ॥ अहं वो जलमात्रेण संस्करोमि प्रवाचकः । अन्यस्त्वेकः समायाति मत्तो
 विक्रमवत्तरः ॥२७॥ आगामी मत्परे सोऽपि मत्पूर्वो वै सदा स्थितः । तत्पादूबन्धमप्य
 ही न विमोचयितुं ह्यहं ॥२८॥ स वै समस्तपूर्वस्थोऽव्यक्तस्येशस्य दर्शकः । सदात्मनाग्निना
 चापि संस्करिष्यति वस्तदा ॥२९॥ शूर्पधारी स वै शस्यं स्वे खले संग्रहीष्यति । तुषं तु ७
 यहिना सम्यगनिर्वाणेन धक्ष्यति ॥३०॥ शिष्य उवाच ॥ समूह्यं तत्र संबुध्ये मलाकोयोदितं
 गुरो । अधर्म्यदाहिनं भक्तान् पुनन्तं तु सुवर्णवत् ॥३१॥ यं महाप्रभुणा धार्य्यं प्रस्ताव्यं
 तत्ररेण च । अलीयेनेति स प्रोचे तथा चाहाप्यसौ वरः ॥३२॥ प्रभवागमाह उग्रस्तु कथं
 पश्चाद्भूव सः । गुरो त्वन्नो मया श्रायं सन्देहजनकं हि तत् ॥३३॥ पृच्छामि त्वधुना किं

य आरूढोऽभूज्ज्वलद्रथे । अलीयः स पुनर्जीतो योहन्निर्जकरोयजः ॥३४॥ गुरूस्वाच ॥
 पुनर्जन्मवचो यद्वै विप्रैर्वेदेषु कल्पितं । तन्मा बुध्यस्व शिष्यात्र खृष्टीये वचसि स्थितं ॥३५॥
 नेकत्वं हि तयोर्ज्ञेयं यथा ज्ञातं फरीष्यकैः । मलाकीयस्य तद्वाक्यात्सौसादृश्यं तु केवलं ॥३६॥
 यथाभूद्धि महालीयः पुरा प्रान्तरवास्यसौ । ईशसाक्ष्यपवादीचाभयो बेलात्रिणां सदा ॥३७॥
 तथा सोऽलोसबापुत्रो बलवानीश्वराग्रगः । अलीयस्यात्मशक्त्याप्तो जातस्येव पुनर्भुवि ॥
 ३८॥ तथैवास्य हि पित्रेऽपि शीलं दूतेन चोदितं । योऽधुना प्रान्तरे धर्मं मन्दमार्गान
 शिक्षयत् ॥३९॥ यं चापि प्राङ्मुलाकीयाज्ज्वालस्पृष्टः प्रवाचकः । खृष्टागमवचोमध्ये
 वर्णयद्वै तथा स्फुटं ॥४०॥ इषाय उवाच ॥ ध्वनिः प्रान्तरे घोषतः संश्रुतो वै स्वयम्भूकृतेः हो
 सृतिं प्रस्तुयान् । महारण्यमध्येऽपि सिद्धं कुरुध्वमृजुं चैव मोक्त्रे न ईशाय मार्गं ॥४१॥ तदये

खिलोपत्यका उत्पतन्तु महीध्राः सपादाः पतन्त्वेव भूमौ । अथर्जूयतां कुञ्चितं वर्त्म सर्वं
सुगम्याः स्युरेवाखिलाः शर्कराञ्च ॥४२॥ ततस्तेज ईशस्य दिष्टं विमुक्त्यै सकृद्द्रक्ष्यतीतो
नराणां समूहः । यतो वाक्यमेतद्विनिर्णीतमार्यं स्वभूनामधेयस्य वक्त्रेण प्रोक्तं ॥४३॥ गुरुरु
वाच ॥ इत्यूचे भव्यवाच्यः किन्तु तेजस्तदैश्वरं । प्रादुर्भूतं कथं शिष्य वर्णनीयं
मयाधुना ॥४४॥ सन्देहजनकं तनु परीक्षाकरणं प्रभोः । येनाग्निनेव सद्भक्तान् पुनात्य e
चर्नपूर्तये ॥४५॥ भिनत्यधर्मिणस्त्वेभ्यः परिदह्यांस्तथेधमवत् । सकृन्न भुत्स्यसे शिष्य खृष्टस्य
प्रथमायनात् ॥४६॥ तच्चरित्रात्समस्तातु तथा तत्कार्यसंघतः । शूर्पपावकदृष्टान्तौ विनिर्णी
तौ भविष्यतः ॥४७॥ अधुनैतनु बुध्यस्वायसरस्य ध्वनेः स्फुटं । अनुतापं विना घोरा मोक्षुर
प्यागतिः प्रभोः ॥४८॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (इषायभव्यवाक्यानां चत्वा

रिंशसर्गाच्छान्तमत्थायलूकयोस्तृतीयसर्गाच्छान्तमार्कयोहन्नयोः प्रथमसर्गात्फ्लावयोसेफरचिता
द्यहूदिपुरातनप्रबन्धाच्चोद्धृतः) प्रान्तरघोषणं नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ श्रीयेषूनाम मोक्ताथ त्रिंशदायुस्तदा स्थितः १ धन्यां त्यक्त्वा मरीयां वै नशरेतो
विनिर्गतः ॥१॥ यद्दानिनिकटां भूमिं शरारण्यावृतां ययौ १ बन्धोश्चिरमदृष्टस्य संलिप्सु
जलसंस्कृतिं ॥२॥ आयातं तं तु संदृश्य भद्रस्तस्याग्रस्तदा १ निषेद्धुमभिलाषीदं वचोऽवा १८
दीत्समादरं ॥३॥ योहन्निरूवाच ॥ भवतो वै मया योग्यं संलब्धुं जलसंस्कृतिं १ आगत्य
त्वं कथं शुद्धै मत्रस्तां प्राप्तुमर्हसि ॥४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ साम्प्रतं तत्रथैवास्तु यतो रोत्यामु
यापि वै १ पूरणीयमितोऽस्माभिः समस्तं धर्ममण्डलं ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ तच्छ्रुत्वाग्रसरो
वाक्यं विरत्याथ निषेधनात् १ स्नानेन संस्करोति स्म बन्धुं निर्मलमप्यमुं ॥६॥ यं शीला

दनुमित्यादाविदानीमैशलक्षणात् । निञ्चिवाय स्वप्रोक्तं तं पूर्वं विक्रमवत्तरं ॥७॥ यद्द्वानि
 सलिलाद्येव पुनरायाति संस्कृते । येष्वि प्रार्थयमाने च विभिन्नमिव खं बभौ ॥८॥ ईश्व
 रात्मापि तन्मूर्द्धि संपपात कपोतवत् । आकाशवाण्यपि यत्ना तदुपर्येतदब्रवीत् ॥९॥
 श्रीस्वयम्भूरुवाच ॥ पुत्रोऽयं मेऽतीवप्रोतः । यस्मिन् सभ्यक सन्तुष्टोऽहं ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥
 इति साक्ष्यं परं प्राप्य पितुर्वै पुत्र ऐश्वरः । सदात्मनस्तथैवैनं समाच्छादयतश्छदैः ॥११॥ ११
 योहन्निना स निर्णीतोऽभिषिक्तःखृष्ट इत्यतः । स्वश्रद्धेभ्यस्तथा दायी यः सदात्माग्नि संस्कृतिं ॥
 १२॥ ईशपुत्रांश्च तच्छत्व्या तांस्तथैव करिष्यति । अनुजातान् न मर्त्यानामिष्ट्या किन्तु परा
 त्मनः ॥१३॥ तत्कार्यं विद्धि शब्दस्यावतीर्णस्य नरान्तरे । वसतश्च नरो योऽपि ख्यातोऽ
 स्माभिः सहेश्वरः ॥१४॥ यच्छिष्याः संस्कृताः सर्वेऽनुयाहिण्या तदाज्ञया । ऐशनामत्रये

भिन्ने पितृपुत्रसदात्मनां ॥१५॥ पश्चात्त्वेतद्वचो भयं किन्तु यत्साम्प्रतं स्फुटं । खृष्टसंस्कार
 वाक्याद्वै बोध्यं तच्छिष्य वच्मि ते ॥१६॥ नृणामेकेन खृष्टेन सम्यक्तुष्टः पितेश्वरः । तस्मा
 दात्मजमात्रेणाथान्विच्छानुग्रहं पितुः ॥१७॥ शास्त्रं हि मोसिना दत्तं दोषकृद्भ्यो भयानकं ।
 अनुग्रहस्तु सत्यं च येषूखृष्टेन संस्थितं ॥१८॥ अव्यक्तमीश्वरं मर्त्यो न ददर्श कदाचन ।
 तदद्भुस्थोऽद्वितीयस्तु पुत्रस्तं दिशति स्फुटं ॥१९॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि १२
 (शान्तमत्थायस्य तृतीयचरमसर्गाभ्यां शान्तमार्कयोहन्नयोः प्रथमसर्गाच्छान्तलूकस्य तृतीयसर्गा
 च्चोद्धृतः) ऐश्वरसंस्कारो नाम तृतीयोऽध्यायः ॥

गुरुर्वाच ॥ समाप्तेऽथ स्वसंस्कारे येषूर्यद्धानितीरतः । प्रान्तरेऽगात्परीक्षायै स्वबलस्या
 घसंजितः ॥१॥ तत्रानयत्सदात्मा हि तं द्वितीयादमं वरं । परीक्ष्यं द्वेषिणा तेन येनाद्योऽघे

प्रवर्तितः ॥२॥ तत्रैकाकी स्थितो वै सोऽमलो व्याप्तः सदात्मना । मोस्यलोयाविवोपोष्य
 चत्वारिंशद्दिनेष्वतः ॥३॥ आरण्यपशुभिः सार्द्धमियत्कालं स संस्थितः । तेभ्यो हिंस्रतरस्यापि
 सेह आक्रमणं द्विषः ॥४॥ शिष्य उवाच ॥ स द्वेषी को गुरो येनाकृष्टोऽघे प्रथमो नरः । यस्य
 चाक्रमणात्सेहे द्वितीयः स परीक्षणं ॥५॥ गुरुरुवाच ॥ तं शिष्य स्मर पूर्वोक्तं द्वेषिणं यस्य
 मन्त्रणात् । पापे मग्नौ नृणामाद्यावैशं तत्प्रापतुर्वचः ॥६॥ सपत्या अधुना नाथ्या दण्डि १ः
 ताया मया सुतः । पाष्णिघातोऽपि नागेन तन्मूर्धानं हनिष्यति ॥७॥ तं तदा नागरूपस्थं
 विद्धि भूतासुराधिपं । स्वसत्त्वरहितं गर्वाद्भूतमीशरिपूकृतं ॥८॥ यः सह स्वानुगैर्दूतैस्ततो
 रिः सर्वदा नृणां । लोभिनां कर्षकः पापे भद्राणां चाभिशापकः ॥९॥ ततः साटान आब्रह्मै
 र्द्यबलो यवनैस्तथा । अभिशापीति च ख्यातो द्विट् सोऽयोबादिधर्मिणां ॥१०॥ तस्य राज्यं

महत् ख्यातनारीपुत्रायणावधि । भ्रान्तिधूर्तत्वहिंसाद्यैः सर्वस्यां स्थापितं भुवि ॥ ११ ॥ सोऽधुना
संस्कृतं ज्ञात्वा साक्षितं चेश्वरेण तं । प्रियपुत्रं ततोऽपि स्वमुर्द्ध्वीभयमन्वभूत् ॥ १२ ॥ तद्गोत्या
प्रान्तरे गत्वा येषूं दीर्घोपवासतः । क्षुधोदन्यापरिक्लान्तमभ्यवादीत्परीक्षकः ॥ १३ ॥ अभिशा
प्युवाच ॥ चेदीशस्य मरुभ्रान्तव्यूहपोष्टुः सुतो भवेः । स्वाज्ञयैतद्दृशत्स्त्वं तदान्नं कर्तुमर्हसि ॥
१४ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ नाहीमि लिखितं ह्येतदीशशास्त्रे स्मराम्यहं । तेषामिवोपदेशाय मरुभ्रान्तैश्च १४
येलिनां ॥ १५ ॥ दृश्यान्नभोजनत एव नरो न जीवेत् किंत्वीश्वरस्य वदनोत्थितसर्ववाक्यात् ।
इत्यब्दविंशयुगलभ्रमणैः परात्माज्ञातान्नसंवितरणेन च वो यनक्ति ॥ १६ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति मौस्यं
वचः श्रुत्वा येषूक्तमभिशापकः । शठत्वोच्छेदतो ह्रीणो भग्नाशश्चाभवत्ततः ॥ १७ ॥ न हि तस्योत्तरा
ज्ज्ञातं स ईशस्य सुतो न वा । न चेश्वरवचःश्रद्धा तस्यानिक्षुधया जिना ॥ १८ ॥ ततःसोऽचिन्तय

नैनं शक्नोभ्यादिमसृष्टवत् । कामेन वञ्चितुं किंतु परीक्षिष्येथ लिप्सया ॥ १९ ॥ तस्मादेनं महा
 त्मानं नीत्वोर्ध्वेद्रावकल्पयत् । निमिषे संवितमिव सैश्वर्य्यं राज्यमण्डलं ॥ २० ॥ प्रत्यग्दि
 श्यैश्वरीं रोमां दक्षिणोत्तरयोस्तथा । तत्साम्राज्यं ततं सौभ्यमैगुप्तयवनादिजित् ॥ २१ ॥
 प्राच्यां तु परदानां वै वीराणां राज्यमुच्छ्रितं । दूरं चाग्न्यां तटे गाङ्गे काण्वराज्यं सुहेमकं ॥
 २२ ॥ तदाद्यं सर्वमूर्ध्वेद्रावादर्श इव स प्रभुं । दर्शयित्वा ततो गर्वादिदमभ्यब्रवीडचः ॥ १५
 २३ ॥ अभिशाप्युवाच ॥ सर्वं मेःस्तीदमैश्वर्य्यं तथा यं यं वृणोष्यहं । तस्मै देयमतश्चेन्मां प्रणमे
 स्तेःखिलं भवेत् ॥ २४ ॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ रेःभिशापिन् वहिर्याहीशशास्त्रे लिखितं यतः । स्वभूसं
 ज्ञेशमात्रं त्वं प्रणमेरर्चयेश्च वै ॥ २५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्येतन्मौस्यवाक्येन पुनर्दूरीकृतः शठः ।
 अजेयं कामलोभाभ्यामवेद्येषूं समन्ततः ॥ २६ ॥ किंतु पूर्वमहं येन तमोगर्ते निपातितः ।

आत्मगौवरदर्पेण परीक्षिष्येऽधुनापि तं ॥२७॥ इति संकल्प्य हिंस्रस्तं नीत्वा पुण्यपुरे
 ततः । महामन्दिरचूडानामेकस्यामार्पयच्छुचिं ॥२८॥ दर्शयित्वा ततोऽप्येनं विविधैशगृहा
 जिरं । पुरोधोऽर्चकसंपूर्णं तदा धूर्तोऽब्रवीदिदं ॥२९॥ अभिशप्युवाच ॥ चेत्वमीश्वरपुत्रः
 स्या निजमन्दिर आगतः । ततः पितृवचःश्रद्धां दर्शयादर्यलक्ष्मणां ॥३०॥ अविश्वासं वि
 हायार्यं प्रस्कदस्वामुतोऽप्यधः । स्मरन् यते पिता दाविदीशभक्तः पुरा जगौ ॥३१॥ १६
 ईशाश्रयाप्लं न विपत्स्पृशेत्त्वां कार्या हि ते रक्षिण ईशदूताः । यदोरहस्तैः सुधृतः सदा
 त्वमतो भवेर्नापि शिलाहताद्भिः ॥३२॥ गुरुरूवाच ॥ इति वाक्याद्गुरात्मा स पुण्य
 ग्रन्थेऽपि संस्थितात् । गर्बोन्मादौ प्रमित्सुर्वे प्रापेतत्स्पष्टमुत्तरं ॥३३॥ श्रोथेषूरूवाच ॥ न
 करिष्यामि लिखितं यस्माद्धै शास्त्र हेश्वरे । मृषा स्वभुव ईशस्य मागच्छेस्त्वं परीक्षणं ॥३४॥

गुरुस्वाच ॥ श्रुत्वेत्यं त्रितयं मौस्यं पापसरोधकं वचः । तेन नारीसुतेनैव प्रोदितं संशया
 द्विना ॥३५॥ ततस्तममलं ज्ञात्वा यथाऽनैकोऽप्यभून्नृणां । कामलोभाभिमानं च संक्षुभ्यन्तं
 रिपुत्रयं ॥३६॥ भग्नाशः सर्वतोऽपश्यदादिसृष्टस्य यं जयं । पुराप प्रतिविक्षेप्यं द्वितीयेनाद
 मेन तं ॥३७॥ तस्मात्तर्हि शठः शुद्धं विहायासूयकः प्रभुं । स्वानुगैरचिरात् क्षेतुं दुर्नृभिः
 समकल्पयत् ॥६८॥ नत्ववेत्स विमूढोऽस्माद्धिंसासंकल्पनात्स्वकात् । पाष्णिमात्रं प्रभोधीत्यं १७
 स्वं शिरस्तु सशक्तिकं ॥३९॥ प्रान्तरे तु ततस्त्यक्त ईश्वरस्य सुतोऽमलः । हते संकल्पनादर्शे
 तत्परोक्षात्रये दृढे ॥४०॥ स्वर्गदूतैस्ततो भक्त्या सेवितोऽभून्महात्मकः । यावद्यद्दानितीरे न
 योहन्निं प्रत्यगात्पुनः ॥४१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मोसिरचितपत्र
 शास्त्रे योनिनिःसृत्यनुवाक्यस्कन्धेभ्योऽनुवाक्यस्कन्धस्य तु षष्ठाष्टमसर्गाभ्यां राजचरित्रादयोबय

न्याद्वाविज्ञोतानामेकनवतितमाच्छान्तमत्यायलूकयोश्चतुर्थसर्गाच्छान्तमार्कस्य प्रथमसर्गाच्चोद्धृतः)

परीक्षकपराजयो नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ एतस्मिन् समये कीर्तिः स्नापकस्य महागुरोः । यिरूषलेममध्येऽपि विस्तृता
श्रेष्ठसंसदि ॥ १ ॥ संशयोच्छेदनार्थं ते ततो लैव्यान् सयज्वनः । फरीथाचारिणः प्रैरन् सुस्ना
नादिविधायिनः ॥ २ ॥ तेऽभिसंगत्य यद्दानिं तीर्त्वाचापि पिरायके । देशे यस्यान्तिपाः सो १८
भूत्सगलीलस्य पादपः ॥ ३ ॥ तत्रटे संस्थितं प्राप्य योहन्नितं महागुरुं । स्थाने बेथावरे लोकान्
संस्कुर्वन्तं तथाब्रुवन् ॥ ४ ॥ लैव्या उचुः ॥ भवतः प्रष्टुमिच्छामः सन्न्यासिन् धर्मशिक्षक ।
किं खृष्टोऽसि किमन्यो वा प्रधानैः प्रेरिता वयं ॥ ५ ॥ गुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा तु योहन्नितं
खृष्टोऽस्मीति तान् स्फुटं । प्रत्यवादीत्रतस्त्वेव स तैः पृष्ट इदं पुनः ॥ ६ ॥ लैव्या उचुः ॥ तदा त्वं

किमलीयोऽसि नोद्यं खृष्टागतेः पुरा । यं प्रतीक्षामहे सर्वैः धीतयन्या यद्गृदिनः ॥७॥ गुरुवाच ॥
 तत्परेऽपि स योहन्निनीलीयोऽहं पुरातनः । पुनरेत इति प्रोच्य तैस्तृतीयमपृच्छत ॥८॥
 लैष्या उचुः ॥ तदा त्वं किं प्रवक्तासौ महतोक्तोऽपि मोसिना । सर्वैः श्राव्यो भविष्यंश्च तस्मादेव
 महत्तरः ॥९॥ गुरुवाच ॥ तन्पश्चादपि योहन्नौ नास्मोत्युक्तवति स्फुटं । महासंशयमारुह्य
 ते तमभ्यब्रुवन्निदं ॥१०॥ लैष्या उचुः ॥ तदा कस्त्वं गुरो तद्वि योग्यमस्माभिरोरितैः । १९
 सुनिश्चेतुं प्रकाशाय प्रधानानां यद्गृदिनां ॥११॥ योहन्निरूवाच ॥ ध्वनिः प्रान्तर एकस्य
 घोषतो यः प्रवाचिना । इषायेनोच्यते तं नु वित्त यूयं रवं मम ॥१२॥ लैष्या उचुः ॥ यदि
 त्वं न भवेः खृष्टो नालीयो वा तदग्रगः । पुनरेतो भुवि न वा प्रवाचेष महत्तरः ॥१३॥
 संस्कारोषि कथं स्नानाद्यत्फरीथमतैर्वुधैः । ज्ञेयं वै नवशास्त्रस्य सर्वैः श्राव्यस्य लक्षणं ॥१४॥

योहन्निरुवाच ॥ संस्करोमि जलस्नानादहं किंत्वन्तरेऽपि वः । स्थितोऽन्यो यमिदानीं वै
यूयं न विविदा बुधाः ॥१५॥ आगामी मत्परे योऽपि भक्तो विक्रमवत्तरः । यत्पादूबन्धमप्यहो
न विमोचयितुं ह्यहं ॥१६॥ गुरुरुवाच ॥ इति वेथावरेऽसौ वै येष्वखृष्टेष्युपस्थिते । फरी
थानब्रवीदेतान् शास्त्राध्यातृनबोधिनाः ॥१७॥ तत्परस्मिन् दिनेऽस्तु स आगच्छन्तमन्तिके ।
येष्वं दृष्ट्वा ब्रवील्लोकांस्तथा सर्वानुपस्थितान् ॥१८॥ योहन्निरुवाच ॥ अहो जगत्पापहरोऽहं २०
लोऽयमीशार्पितो यज्ञकृतेऽविवत्सः । आगामिनं यं किल मत्परेऽपि मत्पूर्वसंस्थं सततं ह्यवोचं ॥
१९॥ नत्वाद्वितस्तं स्वनुभूय मुक्त्यै हितं नृणामित्यधुना ब्रवीमि । किंत्वैष्येलानुपदेशुमेनं
संस्कारकोऽङ्घ्रिः खलु प्रेरितोऽहं ॥२०॥ अस्य संपत्तितं मूर्द्ध्नि समपश्यं कपोतवत् । स्वनेत्रा
भ्यां सदात्मानं तत्र चैव सुतं स्थितं ॥२१॥ न चाहं स्वानुभूतेस्तं तदाज्ञानं विमुक्तिदं ।

कितु नुन्नवतो मां वै परमेशस्य वाक्यतः ॥२२॥ यस्मिन् मनुष्ये पतितं समीक्ष्य स आत्मा
 नमैशं तदुपर्यपि स्थितं । ज्ञेयस्त्वयातोऽस्त्ययमेव स स्वकान् यः संस्करिष्यत्यखिलान् सदा
 त्मना ॥२३॥ इति पूर्वोपदेशेन विनीतोऽहं स्मृतेन वै । सत्यमीशस्य तं पुत्रं प्रत्यायं लक्ष्म
 दृष्टवान् ॥२४॥ गुरुरूवाच ॥ एतस्मान्नु महासाक्ष्यात्परस्मिन्नपि वासरे । संस्थितस्तत्र योह
 न्निर्वृतः शिष्यद्वयेन ह ॥२५॥ येषुं दृष्ट्वा चलन्तं तौ प्रसन्नोऽभ्यब्रवीद्वचः । अहो विवत्स २१
 ईशेनार्पितः पापहरोऽमलः ॥२६॥ इत्याचार्यस्य तौ श्रुत्वा खृष्टसंदेशकं वचः । तं हित्वानु
 गतौ नूतनं गुरुं चिक्रमवतरं ॥२७॥ तयोरेकोऽन्द्रियो नाम सीमोनस्य सहोदरः । द्वितीयस्तु
 स योहन्निः शान्तात्मा जिबिदीयजः ॥२८॥ तौ तदानुगतौ येषुं मध्याह्ने निकटे सति ।
 आलयं तव कुत्रास्ति गुर इत्यभ्यवोचतां ॥२९॥ एतद्वचनमाकर्ण्य समालोक्य च तौ प्रभुः ।

प्रत्युवाचालयं मे नु युवामभ्येत्य पश्यत ॥३०॥ तदनुग्रहमाप्त्वातो गतौ तौ प्रभुवेश्मनि ।
 तेन सार्द्धं महाहर्षात्सर्वं शेषदिनं स्थितौ ॥३१॥ अन्द्रियस्तु ततोऽन्विष्य सीमोनं स्वस
 होदरं । अभ्यूचेऽस्माभिरत्राप्लोऽभिषिक्तोऽसौ महानिति ॥३२॥ तथा खृष्टान्तिके भ्रात्रा
 नीतो दृष्टमना अयं । अथ शुश्राव तत्प्रोक्तं वच एतद्रहस्यकं ॥३३॥ श्रोयेषूस्वाच ॥ विद्यसे
 त्वं नु सीमोनो योनस्य तनयाधुना । पश्चात्कैफाभिधस्तु स्या यदर्थः प्रस्तरः स्थिरः ॥३४॥ २२
 गुरुस्वाच ॥ परेद्यवि ततो येषूर्गलीलां गन्तुमिच्छुकः । दृष्ट्वा कंचित् फिलिप्पाख्यं मा
 मन्वेहीत्यवोचत ॥३५॥ यो गलीलाप्रदेशस्य वेथशैदाभिधात्पुरात् । अन्द्रियप्रस्तराभ्यां
 वै न्युषितान्निःसृतोऽभवत् ॥३६॥ स ततो नयनैलं तु मित्रमासाद्य हर्षितः । अपि वार्थुलु
 मायाख्यमेतदभ्यब्रवीद्वचः ॥३७॥ फिलिप्प उवाच ॥ य उक्तो मोसिना शास्त्रे प्रवाच्युक्तश्च

सोऽधुना । प्राप्तो योसेफजो येषूर्निःसृतो नशरेत्पुरात् ॥३८॥ नथनैल उवाच ॥ अथ वै
भद्रमायातुं किञ्चिच्छक्नोति मत्प्रिय । फिलिप्प नशरेतोऽस्मात्प्रधानानुषितात्पुरात् ॥३९॥
गुरुरूवाच ॥ तथा प्रोक्तः फिलिप्पः स एत्य पश्येति केवलं । प्रत्युच्य नथनैलं तं येषूसंमुख
मानयत् ॥४०॥ यं दृष्ट्वाथ समायान्तं प्रभुरेतदवोचत । विनिर्णीतैस्त्रयेत्योऽयं रहितोपधि
मानसः ॥४१॥ तच्छ्रुत्वा नथनैलस्तु मां भवान् कथमन्वभूत् । इति पृष्ट्वाथ खृष्टस्य संशुश्रा २३.
वेदमुत्तरं ॥४२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ फिलिप्पाह्वयनात्पूर्वमपि वै पर्कटीतले । आसीनं त्वामहं
दूरादपश्यं स्थिरनिश्चयं ॥४३॥ गुरुरूवाच ॥ तद्वाक्याद्विस्मयं प्राप्य शरलः सोऽनदत्तदा ।
गुरो त्वं पुत्र ईशस्य त्वं राजैवेस्त्रयेलिनां ॥४४॥ इदं प्रत्ययवाक्यं तु लब्धासौ सर्ववित्प्रभुः ।
तथा बार्थुलुमायं तं शेषांश्चाप्यभ्यवोचत ॥४५॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ प्रत्येथथ मया दृष्टो यतस्त्वं

पर्कटोत्तले । महतराणि किंत्वेभ्यः कर्माणोक्षिष्यसे परे ॥४६॥ निश्चयं हि विभिन्नं खं
 दूतांश्च द्रक्ष्यथैश्वरान् । रोहतः पततश्चैव नरसूनोर्ममोपरि ॥४७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्येष
 नरपुत्राख्योऽवतीर्णः शब्द ऐश्वरः । परे भाव्याद्भुतान्येव गुप्तवाक्यैरवर्णयत् ॥४८॥ गली
 लां तु तदा यत्र स्वमिषायोदितं यथा । प्रकाशं दर्शयेत्पुर्व्वं तां शिथैरन्वितो ययौ ॥४९॥
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्व्वणि (शान्तयोहन्निरचितमङ्गलसमाचारस्य प्रथमसर्गा २४
 दुद्धृतः) प्रभुसाक्ष्यसंवादो नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥

शिथ उवाच ॥ गलीलायां कथं त्वैशं तदादर्शयदन्तके । भ्रमद्भ्यो मोहगर्तेऽथ प्रकाशं स नरा
 त्मजः ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ उवालस्पृष्टस्य वाक्यं ते स्मरते भव्यवाचिनः । इदानीं कथयि
 श्यामि तत्प्रादुर्भावमग्रिमं ॥२॥ येष्वायातेस्तृतीयेऽह्नि गालीत्ये नगरे तदा । कनानाम्भ्येव

कस्मिंश्चिन्नशरेत्पुरसन्निधौ ॥३॥ अभवत्कस्यचिद्देहे महान् पाणिग्रहोत्सवः । मरीया यत्र
 येषूश्च तच्छिष्याश्च निमन्त्रिताः ॥४॥ बहुभोजनपश्चात्तु हसतीह सुरारसे । येषूमभ्यब्र
 वीन्माता नैतेषां वर्तते सुरा ॥५॥ इदं मातुः स धन्यायास्तन्माहात्म्यप्रकाशनं । तत्क्षणेऽपि
 प्रतीच्छन्त्या निशम्य प्रत्युवाच तां ॥६॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ मातः किं वै त्वया सार्द्धं कार्थ्येऽस्मि
 न्वर्तते मम । न हि सांप्रतमायातं विद्धि मे समयं हितं ॥७॥ गुरुरूवाच ॥ इतो भव्यं मह २५
 त्कर्मानुमाय जननी तदा । दासान्प्रोवाच यद्यद्वीर्यं दिशेत्कुरुताशु तत् ॥८॥ स्थितास्तु
 संमुखे तेषां पंचद्रोणमिता इव । षट्संख्या अश्मकलशाः शुद्धीकृत्यै यद्दृदिनां ॥९॥ अथ तान्
 वारिणा येषूः संपूरयितुमादिशत् । तस्मिंश्चाचरिते दासैः स तदाज्ञापयत्पुनः ॥१०॥ श्रीये
 षूरूवाच ॥ एतेभ्यः परिपूर्णैः कलशेभ्योऽधुना द्रवं । निःसाय्यानयत क्षिप्रं यूयमध्यक्षसंमुखे

॥११॥ गुरुरवाच ॥ ततो निःसारयन्तस्ते दासा यत्कलशोदरे । आसीद्वारि तदापुस्ते वि
 कृतस्वादवर्णिकं ॥१२॥ तं सुरोकृतमप्याशु नीत्वाध्यक्षं प्रति द्रवं । जानन्तस्तदजानन्तं सर्व
 साक्षादपाययन् ॥१३॥ तद्रसं तर्ह्यसौ स्वादुं ज्ञात्वाध्यक्षोऽतिविस्मितः । प्रत्याहूय वरं प्रोचे
 तन्महोत्सवदायिनं ॥१४॥ उत्सवाध्यक्ष उवाच ॥ अन्ये सुरां स्वादुतमां सखिभ्यः पूर्वं प्रदायाथ
 सुपीतवद्भ्यः । अल्पापकृष्टां ददति त्वमेव सर्वोत्तमां त्वार्थ्य ददासि शेषं ॥१५॥ गुरुरवाच ॥ २६
 इत्युक्त्वा सोऽशृणोत्तत्र सुरां सर्वोत्तमामिमां । न करेण प्रदत्तां वै किंत्वद्भ्यो विकृतामिह ॥
 १६॥ ज्ञातं चातो वराद्यैस्तद्येषूमाहात्म्यलक्षणं । उत्सवस्योत्तमः शेष इति विश्वासिभिः
 स्मृतं ॥१७॥ आद्यमेतत् कनापुथ्यां स्वप्रतीतिकृतेः करोत् । संस्कृतः स परीक्षायाः पर ऐश्वर्य
 भासनं ॥१८॥ यो वै संसारभोग्येषु क्षयं गच्छत्सु सर्वशः । असत्सु च ददात्येकः सच्चिदानन्दकं

रसं ॥१९॥ स्रष्टा यः सर्ववस्तूनां पालको नाशकोऽपि च । शेषे दायी स्वप्रीतेभ्यो विवाहोत्सव
मुत्तमं ॥२०॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (शान्तयोहन्निरचितमङ्गलसमाचार
स्य द्वितीयसर्गादुद्धृतो) विवाहोत्सवप्रभावो नाम षष्ठोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ नशरेतं ततस्त्यक्त्वा समातृभ्रातृशिष्यकः । येषूः कपर्णहूमाख्यं नगरं परम
भ्यगात् ॥१॥ यज्ञलीलाहृदस्यैव महतो रोधसि स्थितं । गिन्नेसाराभिधानस्य बहुनौधीव २७
रावृते ॥२॥ न बहूनि त्वतोऽतिष्ठन् दिवसान्यत्र ते तदा । त्राणपर्वण्युपेते हि सर्वश्रेष्ठे यहू
दिनां ॥३॥ तदा यिरूषलेमं तैर्गन्तव्यं प्रभुणापि च । संस्कृतेनाधुना वैश्यं यथोक्तं निज
मन्दिरं ॥४॥ शिष्य उवाच । मलाकोयेन यः प्रोक्तः प्रवेशः प्रेरितेऽग्रगे । चरे प्रभोरभीष्टस्य
कथं सोऽभूत्तदा गुरो ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ यत्स्वान्तोपस्थितौ तत्र देयमैश्वर्यदर्शनं । प्रभुणा

तदिदानीं च गुस्त्वारम्भणेऽप्यभूत् ॥६॥ मन्दिरं स्वं प्रवेक्ष्यन् हि सोऽविवत्साभिधोऽमलः ।
 स्मार्येऽविवत्समेधेन महात्राणेऽब्रहोद्भुवां ॥७॥ अवापाजिरमध्यस्थान् महापर्वार्थमागतान् ।
 सोक्ष्मेषकपोताद्यान् विक्रेतृन् बणिजोऽपि च ॥८॥ मेधयार्पणच्छलेनैव तत्क्रियानुमतिं हि ये ।
 तत्रापुर्लुब्धयज्वभ्यो धनदानैः सदोत्सवे ॥९॥ अथ स क्रोधतः खृष्टः कशां निर्म्माय रज्जु
 भिः । पशून् सर्वान् सविक्रेतृन्निरास्यन्मन्दिराजिरात् ॥१०॥ बणिजां चापि वीथीः स सहस्र २८
 द्रा अधोऽक्षिपत् ॥ कपोतानां च विक्रेतृनिदमेवाब्रवीद्वचः ॥११॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ क्षुद्राण्येतानि
 सर्वाणि नयत त्वरितं वहिः । मत्पितुर्गृहमेवार्च्यं मा कुरुध्वं बणिग्गृहं ॥१२॥ तत्रु दृष्ट्वा
 प्रभोः कर्म क्षारवद्वै प्रमाजितः । मन्दिरं लोभमलिनं शिष्या अल्पविदोऽपि ते ॥३॥ मत्त
 भीश्वरप्रेम्णा तं संजानन्तोऽस्मरंस्तदा । यज्ञीतं खृष्टपित्रा वै पुरा राज्ञेस्त्रयेलिनां ॥१४॥

दाविदुवाच ॥ गिलितोऽस्यपि मुक्तिनाथ तेऽर्च्यगृहार्थेऽतिकृतूहलोर्मिभिः ॥ तव चाप्यपवा
 दिनां सदाऽधमवाक्यैर्मन आहतं मम ॥१५॥ गुरुरूवाच ॥ तत्खृष्टार्थं पुरोक्तं तेऽस्मरन् किंतु
 यद्गृहदिनः ॥ अन्ये तन्निर्भयं कर्म दृष्टोच्चुरिदमीषिया ॥१६॥ यद्गृहदिन उचुः ॥ य एतत्कुरुषे
 कार्यं केवलं श्रेष्ठयज्वभिः ॥ त्वं नो गालीत्य किं चिह्नं त्वदैश्वर्यस्य दर्शयेः ॥१७॥ श्रीयेषू
 रूवाच ॥ एतद्वै निन्दकांश्चिह्नं दर्शयिष्यामि वोऽचिरात् ॥ युष्मद्भग्नमिदं त्र्यहे निर्मास्यन् २९
 मन्दिरं पुनः ॥१८॥ यद्गृहदिन उचुः ॥ एतन्मन्दिरनिर्माणं पारसीकाधिपाज्ञया ॥ षट्चत्वारिंशदब्देषु समाप्तं तत्परे श्रुतं ॥१९॥ त्वमियत्कालनिर्माणं यदि भग्नं त्वदुक्तितः ॥ कथं
 शक्नोषि गालीत्य त्र्यहे रचयितुं पुनः ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ इति तैर्न विदद्भिर्वै रहस्यं वचनं
 प्रभोः ॥ तदा प्रत्युदितं पश्चाच्चाप्यतः स्मृतमीषिकैः ॥२१॥ तच्छिष्याश्चापि न तदा बुध्यमाना

इदं वचः । तन्मृत्यूत्थापनात्पश्चात्तदर्थं स्फुटमस्मरन् ॥२२॥ यद्युक्तं मन्दिरं तेन सदैश्वर्य्या
 लयं वरं ॥ अवतीर्णस्य देहं तदोश्वरात्मप्रतिष्ठितं ॥२३॥ शिष्य उवाच ॥ तदैतत्त्राणपद्वार्थं
 समेतानां यहूदिनां । किं न केचित्प्रतीयुः स्वे मन्दिरे प्रभुमागतं ॥२४॥ गुरुरूवाच ॥ फरी
 थाद्यगणाः शिष्य नैच्छन् हीनधनोच्छ्रयं । गालील्यैरन्वितं नान्यैस्तं खृष्टमिति वेदितुं ॥२५॥
 तस्मात्तत्स्पष्टलक्ष्माणि व्यमन्यन्तैव गर्विणः । यदृष्ट्याल्पविदोऽप्यन्ये तं प्रतीयुः प्रवाचिनं ॥ ३०
 २६॥ किंतु तेभ्योऽपि तत्रासौ खृष्टोऽहमिति नाब्रवीत् । सर्वेषां हृन्दि जानन् हि मन्त्रिणापि
 विना स्वयं ॥२७॥ ततो सौ कर्ममात्रेण प्रभुत्वं दर्शयन् स्वकं । आत्मानं नापि कस्मैचिद्दु
 स्त्वादौ समार्पयत् ॥२८॥ तथाचारभत ज्ञानी प्रवाच्युक्तं परीक्षणं । कर्तव्यं सर्वभक्तानां स
 त्परिचयान्दिने ॥२९॥ तथैव स यथा तत्र सिन्धोनेनोदितः परा । शैशवे स युवेदानिं

स्थितस्तद्वाक्यपूर्तये ॥३०॥ बहूनामैस्त्रयेलानां पातायोत्थापनाय च । बहूनां चापि गुप्ता
 नामाविष्कृत्यै हि चेतसां ॥३१॥ स्थित एष शिशुर्नूनं निन्दनान्वितलक्ष्मवत् । इति वृद्धस्य
 सद्वाक्यं निर्णयं बहुशः परे ॥३२॥ शिष्य उवाच ॥ तद्वाक्यं मन्दिरे प्रोक्तं चत्वारिंशे प्र
 भोर्दिने । प्रस्वै स्मराम्यहं किंतु तद्दृष्टान्तं गुरो वद ॥३३॥ गुरुरूवाच ॥ आसीत्कश्चित् फ
 रोष्येषु . नीकदेमाभिधो धनी । महासभ्यो यद्दद्यानां समस्तैरादृतो नरैः ॥३४॥ स येष्वोद्भुत ३१
 कर्माणि दृष्ट्वा यत्नादचिन्तयत् । कोऽधुनास्मास्वसावेतोऽपेक्ष्यखृष्टेषु शिक्षकः ॥३५॥ यदैव
 स्नापको भक्तो गुरुं विक्रमवत्तरं । आयातं गुप्तमप्याह तीरे पृष्टोऽस्मदीरितैः ॥३६॥ तदायं
 न गुरुवीक्यैर्योहन्नेर्यः प्रतिश्रुतः । अद्भुताचारको ह्येष ईशाच्चार्थे कुतूहली ॥३७॥ किं वायं
 नभवेद्यस्य राजाख्यस्य श्रुतं पुरा । हेरोदौ राज्ञि जन्मेह कीर्तितं चान्यजैरपि ॥३८॥ ईश

नूनं प्रवक्तारं विशेषात्खृष्टमेव न । प्रतीयां तस्य चिह्नानि दृष्ट्वा दण्डोऽप्यहं तदा ॥३९॥
 इति चिन्तयमानो वै विश्वासाभिमुखोऽपि सः । भीत्यारूढ्यत सभ्यानामन्येषां लोभगर्विणां ॥
 ४०॥ तैस्ततोऽवमतं येषूं नरसाक्षात्स चेष्टितुं । ह्रीणोऽतः प्रययौ रात्रावभ्यूचे चाकुला
 त्मकः ॥४१॥ नीकदेम उवाच ॥ गुरुमागतमीशात्त्वां विप्रो नहि नरः क्वचित् । त्वत्क्रियाः
 शक्नुयात्कर्तुं येनेशो न सहस्थितः ॥४२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यादरवचः श्रुत्वा नवराज्यप्र ३=
 वर्तकः । ईशपुत्रः स तं सभ्यं सर्वान्तर्विदवोचत ॥४३॥ श्रियेषूरूवाच ॥ सत्यं सत्यं वदामि
 त्वां नानुजायेत चेन्नरः । उद्धृतः स तदेशस्य राज्यं द्रष्टुं न शक्नुयात् ॥४४॥ नीकदेम
 उवाच ॥ यो वृद्धोऽप्यब्रह्मोद्भूतो जायेत स कथं पुनः । मातुर्गर्भोदरे किं वै प्रविशेत्सो
 नुजन्मने ॥४५॥ श्रियेषूरूवाच ॥ सत्यं सत्यं वदामि त्वां चेन्न जायेत मानवः । जलात्मभ्यां

स ईशस्य राज्यं वेष्टुं न शक्नुयात् ॥ ४६ ॥ देहाद् यो जायते नित्यं तं देहं विद्धि संस्थितं । आ
 त्मनो जायते यस्तु सोऽप्यात्मात्र न संशयः ॥ ४७ ॥ यन्मया त्वधुना प्रोक्तमावश्यमनुजन्म वः ।
 आब्रह्मणामपोति त्वं तस्मान्मा कुरु विस्मयं ॥ ४८ ॥ स्वयं प्रध्मायथा वायुर्यस्य शृण्वन्नपि
 ध्वनिं । अनुमातुं न शकोषि कुत ऐति क्व याति वा ॥ ४९ ॥ तथा सोऽप्यनुजन्मार्थः सर्व
 दिग्व्यापकः स्वयं । शक्त आत्मा सदाव्यक्तो ज्ञेयो वै कार्यमात्रतः ॥ ५० ॥ गुरुरवाच ॥ इति ३३
 श्रुत्वा मुजातः स स्वयोग्यां जलसंस्कृतिं । नवराज्येऽनुजन्मार्थं स्नानाद्याचार्य्यपि ध्रुवं ॥ ५१ ॥
 न तु वै जलमात्रेण कार्य्यां किंत्वात्मनापि तां । अव्यक्तेनानिलेनेव परदिग्व्यापिना स्वयं ॥
 ५२ ॥ तत्सर्वं सोऽद्भुतं ज्ञात्वा निजधर्माहितः कथं । तद्भवेदिति प्रत्युच्य शुश्रावेदं प्रभोर्ब्रह्मवः ॥
 ५३ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ त्वं नु सर्वेष्वेतेषु महाचार्य्योऽभिधीयसे । तदैतन्न वचो वेत्सि स्नाना

त्मीयानुजन्मनः ॥ ५४ ॥ अति सत्यं ब्रवीमि त्वां यज्ज्ञातं दृष्टमेव यत् ॥ तत्साक्ष्यं प्रोच युष्मा
 भिर्नप्रतीयामहे वयं ॥ ५५ ॥ यदि लौकिकवाक्यानि न प्रतीयात मे, धुना ॥ मां स्वर्गीयानि
 वक्ष्यन्तं प्रतीयात कथं तदा ॥ ५६ ॥ न ह्येकोऽपि नृणां स्वर्गमारूरोह कदाचन ॥ मां विनातो,
 वतीर्णं वै स्वर्गस्थं च नरात्मजं ॥ ५७ ॥ पैतृल्यं तु यथा सर्पमौषधायेत्रयेलिनां ॥ प्रान्तरे
 सर्पदृष्टानां मोसिः स्तम्भोर्द्धमर्पयत् ॥ ५८ ॥ अर्पणीयं तथोर्द्धं चाचिराद्विद्धि नरात्मजं ॥ क्षि ३४
 तानां पापगरलैश्चिकित्सायै नृणामपि ॥ ५९ ॥ यस्मिन् संस्थाप्य विश्वासं सर्पदृग्लोकव्रततः ॥
 न भ्रियेत नरः किंतु प्राप्नुयान्नूतनजीवनं ॥ ६० ॥ जगत्पापाणवे भग्नमित्थं ह्यस्निह्यदो
 श्वरः ॥ यत्स स्वैकसुतं तस्य विमुक्त्यै प्राददात्स्वयं ॥ ६१ ॥ यस्मिन्नृष्ववतीर्णं वै विश्वसन्
 पापकार्यपि ॥ न भ्रियेत नरः किंतु लभेतानन्तजीवनं ॥ ६२ ॥ न हि दण्डाय जगतः प्रै

रत्नेत्रेश आत्मजं । दण्डस्यापि परंत्वस्य मुक्त्यै तन्नामशक्तिः ॥ ६३ ॥ तद्विश्वासयुतो
 दण्डं नैति तद्रहितस्तु यः । दण्डितः सोऽधुनाप्यस्तोशैकपुत्राप्रतीतितः ॥ ६४ ॥ प्रकाशे ह्यधु
 नायाते जगदभ्यन्तरे तमः । वृतं मर्त्यैः कुकर्म्मार्थं दण्डं तत्र स्थितं शृणु ॥ ६५ ॥ मन्दकारी
 प्रकाशाय सर्वो द्रुह्यति मानवः । न वा तं प्रतियात्येव स्वकर्म्माविष्कृतेर्भयात् ॥ ६६ ॥ अभ्यु
 पैति स्वयं तं तु प्रकाशं सत्यकारकः । यतो वै तत्क्रिया भायुरीशसाक्षान्कृताः स्फुटं ॥ ६७ ॥ ३५
 गुरुस्वाव ॥ तथा रात्रौ प्रकाशः स महान् सभ्यमुपादिशत् । मुक्तिदेष्टा मनुष्याणां हृच्छारल्य
 परोक्षकः ॥ ६८ ॥ यद्रहस्यवचः श्रुत्वा चिन्तयंश्चापि यत्नतः । नरभीत्याकुलोऽप्येष नीकदेमो
 ययौ निशि ॥ ६९ ॥ कालं प्रतीक्षमाणस्तमूर्धमर्ष्यो यदा नृणां । मुक्त्यै स नरजो येषूस्तत्प्र
 तीतिमगोपयत् ॥ ७० ॥ तस्योर्ध्वार्पणमुये तु शूले नावेत्स भावि तत् । परनिन्दान्वितं लक्ष्म

प्रकाशाद्भिभ्यतां नृणां ॥ ७१ ॥ तदा शङ्का किमस्यैव पातायोत्थापनाय वा । स्थितो यिरूष
लेभे स विभावी गुप्तचेतसां ॥ ७२ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मोसिरचित
पञ्चशास्त्रे संख्यास्कन्धस्यैकविंशसर्गाद् द्वाविज्ञोतानामूनसप्ततितमाच्छान्तलूकस्य द्वितीयसर्गा
च्छान्तयोहन्नेर्द्वितीयतृतीयसर्गाभ्यांचोद्धृत) ईशार्चकविभावनं नाम सप्तमोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ त्राणपर्वणि संपूर्णे पुरं श्रेष्ठं सुमन्दिरं । त्यक्तान्यत्र यद्बुद्धोर्व्यां येषुः शिष्याश्च ३६
संययुः ॥ १ ॥ यत्राल्पाहस्थिता एव विश्वासात्मिनो नरान् । कांश्चित्ते स्वगुरोरर्थे संश्रुतः
स्नानरोतितः ॥ २ ॥ तत्समीपे स्थितश्चापि ग्राम एनोनसंज्ञके । बहुघट्टे स संस्कुर्वन् योहन्निः
स्नापकोऽग्रगः ॥ ३ ॥ आगतो हि पिरायातस्तटे तर्हि यद्बुद्धिके । अनुतापोपदेशं सोऽकरोच्चर्मक
टित्रकः ॥ ४ ॥ तच्छिष्याः प्राप्य कंचिन्नु यद्बुद्धं योऽनुचारिभिः । येष्वोऽनुजन्म संलेभे जलात्मभ्यां

समुत्थितं ॥ ५ ॥ तेन शुद्धिविवादं ते कृत्वाथातकुतूहलाः । समभ्येत्य गुरुं स्वोयमेतदभ्यब्रुवन्
वचः ॥ ६ ॥ योहन्निशिष्या उचुः ॥ गुरो यद्दीनिपारे यस्त्वत्सङ्गी साक्षितस्त्वया । सोऽधुना
स्नापयत्येव सर्वलोकैश्च सोऽन्वितः ॥ ७ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा स्वशिष्याणां वितण्डां स्वार्थ
इच्छतां । निवेदनमनीर्ष्यः स प्रत्यवादीन्महागुरुः ॥ ८ ॥ योहन्निरूवाच ॥ न किञ्चिच्छक्नुयात्
प्राप्तुं नरो यत्स्वर्गतो न हि । दत्तं शिष्यास्तदा कस्माद्विवदध्वे नु मत्कृते ॥ ९ ॥ किं भयेदं ३७
न वः साक्षात्सैव्यान् प्रत्युदितं वचः । न खृष्टोऽस्मि परंत्वये तस्येशप्रेरितो ह्यहं ॥ १० ॥
यो हि कन्यां प्रगृह्णाति विवाहे स वरः स्मृतः । न चान्यः कोऽपि तेनास्ति संभागी तन्म
होत्सवे ॥ ११ ॥ जन्यस्त्वत्र स्थितः शृण्वन् वरस्यागच्छतो रवं । अत्यानन्दति तद्वन्मेऽप्यानन्दः
पूरितोऽधुना ॥ १२ ॥ वर्द्धनीयः स वै नित्यं हसनीय इतस्त्वहं । उर्ध्वतः सोऽवतीर्णो हि सर्व

भूतोपरिस्थितः ॥ १३ ॥ भूमितो यः समायाति स भोग्यः स च भौम्यवाक् । स्वर्गाद् यस्त्वेति
 स श्रेष्ठः स्वदृष्टश्रुतसाक्ष्यदः ॥ १४ ॥ तस्य स्वर्गीयसाक्ष्यं वै न प्रतीतं क्वचिन्नरैः । तच्छ्रद्धस्त्वी
 शसत्यत्वे निदधौ योग्यमुद्रिकां ॥ १५ ॥ यमोशो ह्यात्मतः प्रैरत्स विशेषत ऐशवाक् । न तस्मै हि
 सदात्मानं भागशो यच्छ्रुतीश्वरः ॥ १६ ॥ महास्नेहेन पुत्रं हि पिता पाति स्वरूपकं । तत्कारे
 चैव विश्वं स स्वयं सम्यक् समर्पयत् ॥ १७ ॥ पुत्रविश्वासको नित्यं जीवेद्यस्तु पराद्भुखः । ३८
 पुत्रान्नजीवनं पश्येदीशक्रुद्धिषयोऽपि सः ॥ १८ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति स्वं ह्यन्तिमं साक्ष्यं
 प्रददावयगः प्रभोः । काराबन्धनकालेऽपि दुष्टभूपादुपस्थिते ॥ १९ ॥ यं त्वायान्तमसौ ज्ञात्वात्य
 नन्दद्वरमित्रवत् । स वरः पुत्र ऐशोऽपि तद्विवादवचोऽशृणोत् ॥ २० ॥ कीर्तितं च फरोष्या
 णामपि मध्येऽशृणोदिदं । योहन्नेरधिकान् शिष्यान् गालोल्यः स्नापयत्ययं ॥ २१ ॥ इत्यसत्य

मपि श्रुत्वा तद्विवादाप्रियः प्रभुः १ ऐच्छद् यद्दृष्टदेशात्स गलीलां चलितुं पुनः ॥ २२ ॥ न च
तामृजुमार्गेणाभ्यगात्तस्या हृदं च सः १ यद्दीनेस्तीरगेनैव यत्र योहन्निरादिशत् ॥ २३ ॥ किंतु
प्रत्यग्दिशं गन्तुं समार्ये चापि नोवृत्ति १ ऐच्छत्तैर्नेक्षितो लोकैर्नवा दुष्टेन भूभुजा ॥ २४ ॥
शिष्य उवाच ॥ तस्यायगस्य योहन्नेः कारायां बन्धनं कथं १ गुरो भूत्केन वा दुष्टं कर्मैतद्
भुजा कृतं ॥ २५ ॥ गुरुरूवाच ॥ हैरोद्यः सो न्तिपा भूपो यो गलीलापिराययोः १ चक्रे तत्कर्म ३९
यद्भेतुं कथयिष्ये त आदितः ॥ २६ ॥ कैशरे स त्तिबर्याय हितः स्वरचितां पुरां १ गलीला
हृदतीरे वै तैबर्याख्यां पुराकरोत् ॥ २७ ॥ तं हृदं चापि यः ख्यातो गिन्नेसारो यद्दृदिभिः १
अभ्यधासीत्स तैबर्यं हृदं ख्यात्यै हि कैशरः ॥ २८ ॥ तं तथैव नमस्कर्तुं तदनुग्रहयाचकः १
अभ्यगात्सो,न्तिपा रोमां मत्प्रोक्तात्कर्मणः पुरा ॥ २९ ॥ यन्मार्गाभ्यन्तरे गत्वान्योदर

भ्रातुरालयं । महाहेरोदिपुत्रस्याल्पदिनान्यवसत्सह ॥ ३० ॥ तस्य पत्नीं तदा दृष्ट्वा हेरो
देर्यापि पौत्र्यभूत् । मोसिशास्त्रविरुद्धोढा हैरोद्या नाम सुन्दरी ॥ ३१ ॥ तां कामेनान्तिपाः
सोऽपि दुश्चरित्रोऽन्वरज्यत । तस्याश्चानुमतिं प्राप्नोद्धृताया राज्यलिप्सया ॥ ३२ ॥ इति ह्यङ्गी
कृतं तस्यै रोमातः प्रतिगाम्यहं । त्वां विवोढास्मि पूर्वोढाभारव्यां वर्जितास्मि च ॥ ३३ ॥
रोमां गत्वाथ कर्माणि स निष्पाद्याभ्यगात्पुनः । गलीलां यत्र सासीत्स्त्री भीमहारिथन ४०
न्दिनी ॥ ३४ ॥ सा विरादन्तिपापत्नी तां गुप्तामपि यत्नतः । प्रोक्तामङ्गीकृतिं पत्या पर
स्त्रीलोभिनाशृणोन् ॥ ३५ ॥ तद्गुप्त्वा तु च्छ्लादित्वा तैबर्यां राज्यकां पुरीं । आरब्धे सा
विशदेशे दुता स्वं पितरं प्रति ॥ ३६ ॥ तद्वाक्याद्धारिथः क्रुद्धः स नृपो लोप्त्रहारिणां । दण्डार्थे
दुष्टजामातुर्महायुद्धाय सज्जितः ॥ ३७ ॥ योऽपि सेनां समचिनोदरबाणां विरुद्धये । यथा

पूर्वं मयोक्तं ते शिष्य योहन्निकर्मसु ॥ ३८ ॥ सैन्याः केचित्तदा ह्येनं समपृच्छन्महागुरुं । आयन्
 यद्दीनितीरे य आरब्धं नीवृतं प्रति ॥ ३९ ॥ अधुना त्वेव तद्भूपो यदापि भ्रातृगेहतः । हैरो
 द्यां तां समाहूतां व्यवहृद्दीनलज्जकः ॥ ४० ॥ स तदा सैन्यदृष्ट्यै वै पिरायामेत्य कीर्तनं । यो
 हन्नेः श्रुतवानेनं द्रष्टुं श्रोतुं च प्रार्थयत् ॥ ४१ ॥ यद्दूयातं ततो देशान्निम्नगावार आगतं ।
 इदमभ्यब्रवीद्धर्षाद्धेरोदितनयो नृपः ॥ ४२ ॥ अन्तिपा उवाच ॥ गुरोः, हं त्वां चिरादिच्छुर ४९
 नघं श्रेष्ठमन्त्रिणं । संद्रष्टुं साम्प्रतं वृत्तो, पीस्रयेलारिसंयुधि ॥ ४३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यादृतवचः
 श्रुत्वा सो, नुतापप्रवाचकः । उष्ट्रलोमाम्बरो भूपमेतत्प्रत्यब्रवीद्वचः ॥ ४४ ॥ योहन्निरूवाच ॥
 कथमैशवचः श्रोतुमिच्छुस्त्वं मन्दकृन्नृप । भ्रातृभार्याविवाहस्ते निषिद्धो द्वैशशास्त्रतः ॥
 ४५ ॥ गुरुरूवाच ॥ ह्रीणस्तद्वचसा भूपो न तु स्वाधानुतापकः । ततो व्याकुलहृद्भूत्वारिभे

चिन्तयितुं तथा ॥ ४६ ॥ किं करिष्याम्यहं तेन प्रवक्त्रा निन्दितः स्फुटं । आदृतेन समस्तैर्व
गालीत्यैः सयद्गृदिभिः ॥ ४७ ॥ अथ तन्मन्त्रनोताः किं न द्रोहिष्यन्ति मेखिलाः । मां युद्धे वा
प्रवृत्तं न क्षिपेयुरपि राज्यतः ॥ ४८ ॥ तच्चिन्तातः स योहन्निं दुर्गे नाम मखैरूषि । पिरा
यादूरसीमस्थेऽबध्नाच्छुद्धाहृतेः कृते ॥ ४९ ॥ दुष्टा पत्नी तु हैरोद्या योहम्नेस्तद्वचो यदा ।
अशृणोदपि तद्विंसां सुयत्नात्समकल्पयत् ॥ ५० ॥ न तु कर्तुमशक्नोतां नेत्यं ह्यनुमते पतौ ।
लोकभीत्या निरुद्धैः तः प्रवक्तुश्चापि सत्रया ॥ ५१ ॥ तस्मात्तस्यान्तिके सोऽपि क्वचिदभ्यायद
न्तिपाः । तच्छिष्यांश्चानुमेनेऽपि कांश्चिदेतुं गुरुं प्रति ॥ ५२ ॥ तथा दुर्गेऽपि संबद्धोऽशिक्षयत्स
महात्मकः । अयगस्तन्मृतिर्यावन्नासीद्वाच्यः परे मया ॥ ५३ ॥ इति श्रीकृष्णसंगीतायां पुत्राभि
षेकपर्वणि (शान्तमत्थायस्य चतुर्थचतुर्दशसर्गाभ्यां शान्तमार्कस्य प्रथमषष्ठसर्गाभ्यां शान्तलूकस्य

तृतीयसर्गाच्छान्तयोहन्नेस्तृतीयचतुर्थसर्गाभ्यां फ्लाव्ययोसेफरचितयहूदिपुरातनप्रबन्धाच्चोद्धृतो)
महाजन्यानन्दपूरणं नामाष्टमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ गर्ह्यं हैरोद्यकर्मदं श्रुत्वा क्षुब्धोऽस्यहं गुरो ॥ बद्धे भद्रे ऽयगे त्वेव प्रभुः किम
करोत्ततः ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ यदा तद्विपदं येषूरशृणोत्प्रोदिते पथि ॥ सोऽवर्त्तत समार्ये वै
गलीलां गन्तुमिच्छुकः ॥ २ ॥ यद्दानेः सन्निकृष्टां हि समां भूमिं विहाय सः ॥ अविशङ्गिरि ४ः
पूर्णोर्वीमफ्रैभ्यैरूषितां पुरा ॥ ३ ॥ तेभ्यो योसेफजातानां श्रेष्ठेभ्यो ह्यादधाविमां ॥ आय्यभूमि
विभागेऽये येषूस्तद्वंश्यनूनजः ॥ ४ ॥ इमां त्वेव सहान्याभिर्दशवंशजयात्परे ॥ समाय्या अ
धरन् लोकाः पाषण्डा जातिसङ्कराः ॥ ५ ॥ चलंस्तत्र प्रभुः पद्भ्यामीशप्रत्नालयं पुरं ॥ सिलवं
वामसंस्थं सोऽतिक्रम्य सिक्किमं ययौ ॥ ६ ॥ महापर्वतयोर्मध्ये यदार्यं नगरं स्थितं ॥ ऐशलोक

प्रबन्धे ऽपि चिरान्नानाकथास्मृतं ॥ ७ ॥ तयोरेकस्तु घेबालो नाम तस्योत्तरे स्थितः । अवृक्षः
 स शिलाशृङ्गैर्भीम ऐशशपात्मकः ॥ ८ ॥ अन्यो दक्षिणसंस्थस्तु गरिजीमाभिधो महान् । आ
 रामैः स्वन्वितो रम्यैरुत्सैश्चैशाशिरात्मकः ॥ ९ ॥ नगानामधिराजं तं सर्वे तत्परिवासिनः ।
 अमन्यन्तैव शीयोने सगृहेऽप्यवधोरिते ॥ १० ॥ शिष्य उवाच ॥ अद्भुताद्रिद्वयेनेदमावृतं सि
 किमं पुरं । कथमार्यमभूत्काभिः कथाभिर्वा स्मृतं पुरा ॥ ११ ॥ गुरुरुवाच ॥ तत्पूर्वसम ४४
 ये तातः सिकिमस्य कनानिनः । तद्भूमिस्त्रयेलायोदासीनाय विचिक्रिये ॥ १२ ॥ स
 तत्राब्रह्मपौत्रो ऽथ वेदिमीशाय निर्भ्रमे । लोप्त्रिणश्च ततोऽभोर्यान् वहिश्चक्रे ऽसिधन्वभिः ॥ १३ ॥
 हेगुप्ते त्रियमाणस्तु तां ददौ प्रेष्ठसूनवे । योसेफाय सुतौ तस्याप्याशासन् द्विविधांशदः ॥ १४ ॥
 तस्माद्यदाविशन् देशमैस्त्रयेल्याः कनानकं । योसेफास्थीनि मिश्रात् त आनयन्तस्तदाज्ञया ॥ १५ ॥

तदैतान्येव तद्भूमौ सैकिभ्यां ते समर्पयन् १ येष्वि स्वादिकुलस्मृत्या तथादिशति ना
 यके ॥ १६ ॥ तदैव मन्यमानास्ते मोसिप्रोक्तोपदेशनं १ तेभ्यो यद्दानीपारेऽपि वेक्ष्यद्भ्योऽङ्गी
 कृतां भुवं ॥ १७ ॥ गरिजीमस्य शिखरे वाचयन्नाशिषं परां १ ईशाज्ञाचारिणां सम्यक् सद्
 दामिस्रयेलिनां ॥ १८ ॥ घेबालशिखरे त्वेव शपमुयं भयानकं १ असतामिस्रयेल्यानामेकेशवि
 धिलङ्घिनां ॥ १९ ॥ मोस्यादेशाच्च घेबाले लिखितं प्रस्तरत्रये १ शास्त्रं स्थूले सुसंयुक्ते दृशद्देद्या ४५
 सहार्पयन् ॥ २० ॥ पुरो तस्मान्नयोर्मध्ये गरिजीमस्य तु स्थिता १ सुन्दरोपत्यकायां सादृता
 फ्रेमादिभिः सदा ॥ २१ ॥ सिकिमे संचिताः पश्चात्प्रधाना दशवंशकाः १ सलोम्नी मूर्खपुत्रस्य
 सकृद्राज्यं निरक्षिपन् ॥ २२ ॥ ततस्तत्कृतमप्यार्यं मन्दिरं तेऽवमत्य वै १ यरूबौमाघमन्त्रेणा
 फ्रेमाद्या वञ्चिताः कुलाः ॥ २३ ॥ यौसेफ्यां सत्तरां भूमीमार्यशैलाद् यद्दृदिनां १ अवोचंस्तन्मतिं

चाथ सङ्करास्तेऽपि लेभिरे ॥ २४ ॥ कल्दायैस्तु परे भग्नं सलोम्नो मन्दिरं यदा । यद्दृष्ट्वा
 अन्वरचयन् पारसीकाधिपाज्ञया ॥ २५ ॥ तदेर्थातः समार्येषु ख्यातः संबल्लुटो महान् ।
 गरिजीमाद्रिशृङ्गेऽपि निर्म्ममे सौम्यमन्दिरं ॥ २६ ॥ यथा यैरूषलेम्यं च सद्दिश्वासिभिरा
 श्रितं । चिरं तदपि पाषण्डैर्दाविद्राज्यारिभिस्तथा ॥ २७ ॥ योहन्नौ तत्र हुर्काने यद्दृष्ट्वनृप
 यज्वनि । भग्नवत्यपि तत्स्थानं पुण्यमूचुः समार्यकाः ॥ २८ ॥ मोसिना ह्युपदिष्टा या घेबाले ४६
 वेदिनिर्म्मितिः । तां कार्यां गरिजीमे ते तदा नित्यं च भेनिरे ॥ २९ ॥ शिष्य उवाच ॥
 तद्भ्रान्तेर्हेतुरस्याद्रेः सौम्यताशीञ्च बुध्यते । तत्र यातेन येष्वा तु किं ततो भूत्कृतं गुरो ॥ ३० ॥
 गुरुरूवाच ॥ सिकिमं तत्पुरं ख्यातं स्वकालीयैर्यद्दृष्टिभिः । सिकारं वै मृषासंज्ञं समार्य
 मतगर्हया ॥ ३१ ॥ अभिगत्य प्रभुः पद्भ्यां क्लान्त आर्यक्षितौ स्थितः । तस्यां यां धर्म्ययाकोबो

ददौ स्वप्रेष्ठसूनवे ॥ ३२ ॥ तदन्तःसंस्थिते कूपे ध्यास्त याकोव्यनाम्नि सः । सायं गतेषु
शिष्येषु तदान्नक्रीतये पुरं ॥ ३३ ॥ तदा कांचित्समार्थ्यां स्त्रीं जलमुद्धर्तुमन्धुतः । आगतामिद
मभ्यूवे जलं मे दीयतां त्वया ॥ ३४ ॥ इदं श्रुत्वा वचो नारी पुरुषस्य विधर्मिणः । अहिता
न्वयजस्थापि विस्मिता प्रत्यवोचत ॥ ३५ ॥ समर्थ्योवाच ॥ त्वं यहूदी कथं वारि समर्थ्याया
मदिच्छसि । नहि नौ वंशयोरस्ति व्यवहारः कदाचन ॥ ३६ ॥ श्रियेषूरूवाच ॥ ईश्वरस्य ४७
वरो नारि त्वया चेत्समबुध्यत । यो वा मे देहि पानीयमिति त्वां वक्ति सांप्रतं ॥ ३७ ॥ स
त्वयापि यदि ज्ञातस्तदा तस्माद्विशेषतः । प्रार्थनीयं त्वयाभूद्वै पानीयममृतात्मकं ॥ ३८ ॥
समर्थ्योवाच ॥ तव नास्ति घटीयन्त्रं गभीरञ्च महाशय । कूप एष कुतो ध्यास्ति पानीयं
ते मृतात्मकं ॥ ३९ ॥ त्वं किमस्मत्पितुः श्रेयान् याकोबाद् य इमं हि नः । अन्धुं ददौ पपौ चेतः

सपशुः ससुतादिकः ॥ ४० ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यो, स्मात्पिवति कूपात्स पुनस्तर्षिष्यति ध्रुवं ।
मञ्जलं तु पिवन्मर्त्यो न तृष्णां प्राप्स्यति क्वचित् ॥ ४१ ॥ यज्जलं हि मया देयं सदा तस्यान्तरे
स्थितं । उत्पतन्नुत्स इव तद्देवदानित्यजीवनं ॥ ४२ ॥ समार्थोवाच ॥ महाशय जलं
मह्यमप्येतद्देह्यमूल्यकं । न तृष्येयं यतो नापीहाद्गय एयां मुहुर्मुहुः ॥ ४३ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥
यदि त्वं नु मया देयं वरमोशस्य वाञ्छसि । याहि नारि पतिं स्वीयमानयापि च मां प्रति ॥ ४४ ॥
इति पृष्ठा समार्थोचे कोऽपि नास्ति पतिर्मम ॥ एतच्छ्रुत्वा तु सर्वज्ञः प्रभुस्तामिदं
मब्रवीत् ॥ ४५ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ इदं साधु त्वया प्रोक्तं कोऽपि नास्ति पतिर्मम । आसन्
हि पञ्चपतयस्तवानुक्रमशः पुरा ॥ ४६ ॥ यस्त्विदानीं प्रदेशे, स्मिन् प्रियस्ते विद्यते नरः ।
स न व्यूढो, स्त्यतः सत्यं तद्वाक्यमुदितं त्वया ॥ ४७ ॥ समार्थोवाच ॥ ईशप्रवाचिनं त्वां

भोःनुभवाम्यतिविस्मिता १ यद्यपि स्या यद्ब्रह्मस्त्वमस्मन्मतविरोधकः ॥ ४८ ॥ गुरवः पितरो,
 स्माकं ह्येतस्मिन् सौम्यपर्वते १ आशीर्युक्ते सदावेरुरीश्वरस्यार्चनं महत् ॥ ४९ ॥ यूयं यिरू
 षलेमे तु स्थानेऽस्मद्विमते दृढं १ कर्त्तव्यं सततं ब्रूयेशस्य तद्ब्रह्मपूजनं ॥ ५० ॥ श्रीयेषूखाच ॥
 प्रतीहि मां नारि समेति कालो यदा न वास्मिन् गरिजीमशृङ्गे १ न वास्मदर्चेऽपि यिरूषलेमे
 च्चयिष्यथेशं पितरं महान्तं ॥ ५१ ॥ यूयं यदभ्यर्चयथाधुनापि न वित्थ हीनैशगृहार्हधर्माः १ ४९
 मृषोदिता भोस्यनुचारिणोऽपि त्यक्त्वा तदङ्गीकृतसत्प्रवक्तृन् ॥ ५२ ॥ ईशार्पितं वर्त्म वयं तु
 धृत्वा संवेलदाविन्मुखभव्यवाचां १ तं संविदोऽं सुविदोऽर्चयामो यद्ब्रह्मदितो ह्येव विमुक्ति
 रिति ॥ ५३ ॥ समभ्यैति तु कालः सोऽधुना चोपस्थितो यदा १ आत्मनैवार्चयिष्यन्ति पितरं
 त्तयैवच ॥ ५४ ॥ ते वै सत्यार्चिनस्तांश्च न तु तीर्थाभिलाषिणः १ स्वार्चार्थे याचति पिता

आत्मरूपः सदीश्वरः ॥ ५५ ॥ समार्य्योवाच ॥ मसीहं खृष्टनामानं तं वेद्यागामिनं परे ।
यस्तदा सकलान्येव शिक्षयिष्यति नः प्रभुः ॥ ५६ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अहं नार्य्यधुना योऽपि
संवदामि त्वया सह । अहमस्मि मसीहः स सत्यं युष्मत्प्रतीक्षितः ॥ ५७ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति
श्रुत्वा समार्य्याः सा समादेशं महाप्रभोः । एतत्कालेऽपि तच्छिष्यान् पश्यन्त्यत्र समागतान् ॥ ५८ ॥
महाविस्मयमारूढा तस्यैव वचसोऽखिलात् । निधाय स्वघट्टी यत्नान्नगरं स्वीयमभ्यगात् ॥ ५९ ॥ ५०
परिधाय बहूँश्चैव स्थितांस्तत्र समार्य्यकान् । एतेन व्यग्रवाक्येन कूपं प्रति समाहू
यत् ॥ ६० ॥ समार्य्योवाच ॥ अहो मानुषमेकं वै द्रष्टुमायात योऽखिलं । कदाचिन्मत्कृतं
घोचे स किं खृष्टो भवेन्नहि ॥ ६१ ॥ गुरुरूवाच ॥ तत्संश्रुत्य तु सैकिभ्या ये सशेषसमार्य्यकाः ।
भयं खृष्टमपैक्षन्त सर्वेषां शिक्षकं नृणां ॥ ६२ ॥ तं योसिफकुलोद्भवं मन्यमाना अपि भ्रमात् ।

स्त्रीवचः प्रत्ययादीयुश्चेष्टितुं बहवोऽपि तं ॥ ६३ ॥ नेभ्यः प्राक् तु प्रभोः शिष्यास्तं प्रत्येता यथो
 दितं । कूपेन्नं नगरान्नीत्वा संवादे तिष्ठति स्त्रिया ॥ ६४ ॥ विस्मिता अपि तस्मान्ने गुरुं
 नाभ्यब्रुवन्निति । किं याचति भवान् किं वा संवक्तयेत्समार्यया ॥ ६५ ॥ आदरात्तु स्थिता
 मूकाः संवादो वर्तते यदा । अपेतायां स्त्रियामूर्चुरधुनान्नं गुरोः श्रुतः ॥ ६६ ॥ स तु तन्वक्त्रथा
 मन्दसततासक्तमानसः । युष्मदज्ञातमन्नं भेः स्तीति तान् प्रत्यवोचत ॥ ६७ ॥ ततोऽन्योऽन्यम् ५९
 पृच्छंस्ते भोज्यं को गुरवे ददौ । तच्छृङ्गं त्वनुभूयाथ प्रभुरेतद्वचो ब्रवीत् ॥ ६८ ॥ शीथेषूर
 वाक् ॥ ममान्नमिदमस्त्येव विभोर्नुन्नवतोऽत्र मां । संकल्पाचरणं तस्य पूरणं चायकर्मणः ॥
 ६९ ॥ किं नु श्रुष्मास्त्रिदं प्रोक्तमुप्तेर्मासवतुष्टये । परिपूर्णे समायाति तदा वै शस्यसंयहः ॥
 ७० ॥ ततो विस्तीर्य नेत्रे वै सम्प्रत्यप्यधिप्रशयत । क्षेमाणि च्छेदनार्थं हि गौरवर्णानि पत्तित

॥ ७१ ॥ नित्यजीवाय शस्यं हि तच्छ्रेत्रा वेतनार्हकः । संचिनोति ततो नन्देद्वप्तापि च्छे
 दिनासह ॥ ७२ ॥ प्रोक्तमेतद्वचो ह्येको वपत्यन्यश्छिनत्ति च । इति निर्णीतमधुना शस्ये विज्ञात्म
 रूपके ॥ ७३ ॥ यस्मिन्नापि श्रमं चक्र तत्संवेतुं मथेरिताः । शस्यं यूयं परेषां हि समुपैत श्रमात्
 फलं ॥ ७४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचे स महाचार्यो यः स्वसत्यकथोपितः । विध्यज्ञेष्वपि प्रास्ता
 वीत् खृष्टीयं विजयं नृणां ॥ ७५ ॥ यान् स्वमृत्योः परेष्वप्येषामाह्वानैरनुचारिणां । संग्राही ५२
 स कुलात्कृत्स्नादात्मसत्तार्चनाय सः ॥ ७६ ॥ एतत्काले तु कूपं तेभ्यगच्छन् सिक्किमान्नराः ।
 ये नारोमन्त्रणाद्द्रष्टुमैच्छंस्तं बहुदर्शिनं ॥ ७७ ॥ प्रार्थयंश्चाप्यवस्थातुं स्वेहानि कतिचित्पुरे ।
 प्रार्थनानुमतिं चैव चक्रे स वरदः प्रभुः ॥ ७८ ॥ तथेरित्वा स्वशिष्यान् स पुरा गालील्यनी
 वृतं । निजं तं परमाचार्यो तिष्ठत्सार्द्धं समार्थकैः ॥ ७९ ॥ ये तद्द्वैववचः श्रुत्वा द्वितीयममृ

तात्मकं । प्रतीयुर्बहुला एव तां नारीं चाब्रुवंस्तदा ॥ ६० ॥ सैक्य्या उचुः ॥ तं प्रतीमो, धुना
नूनं न तु ते वाक्यमात्रतः । उक्तवत्याः समां प्रोचे मत्क्रियाः सकला इति ॥ ६१ ॥ वयं संशुश्रुम
ह्वेव गुरुं तं सर्वदर्शिनं । तं जगन्मोचकं खृष्टं ततो विद्मो,पि निश्चयात् ॥ ६२ ॥ गुरुरूवाच ॥
इत्युचुः शरला एते ये पाषण्डा अपि स्मृताः । समार्या न च जानन्तः प्रवक्तृन् मोसिना
विना ॥ ६३ ॥ यद्दृष्टमपि तं येषूं नाफ्रैभ्यं तैर्यथा मतं । तद्वचोमात्रलिङ्गेन खृष्टनाम्नैव मे ५३
निरे ॥ ६४ ॥ यं फरोष्यादयस्तस्य समवंशा यद्दृदिनः । मोसिदाविदिषायादीन् सुविदन्तः
प्रवाचकान् ॥ ६५ ॥ थमन्यन्त स्वमध्ये,पि विविधाद्भुतदर्शनैः । लक्षितं सर्वदा भ्रान्ता गर्भ
लोभप्रवचनैः ॥ ६६ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मोसिरचितपञ्चशास्त्रे योनिस्क
न्धस्य त्रयस्त्रिंशत्तमाष्टचत्वारिंशसर्गाभ्यामनुवाक्यस्कन्धस्य त्वेकादशसप्तविंशसर्गाभ्यां येषूनूनज

चरित्रस्य चरमसर्गाद् राजचरित्रान्नहमीयचरित्रात् फ्लाव्ययोसेफरचितयहूदिपुरातनप्रब
न्धाच्छान्तयोहन्नेश्चतुर्थसर्गाच्चोद्धृतः) समार्यामृतोपदेशनं नाम नवमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ आश्चर्यं तद्गुरो वाक्यं कियन्त्वेषां प्रतीतये । ऋजूनां सोऽवसन्मध्ये समा
र्याणां महाप्रभुः ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ इज्जहौ नत्वधिकं शिष्य सोऽतिष्ठत्सिकिमे तदा । तेनाश्चर्यं
तरोऽप्येषां विश्वासः संकरोद्भुवां ॥ २ ॥ इयत्स्थित्वा पुरे, स्मिंस्तु सिकर्युक्ते यहूदिभिः । रौम्यैस्तु ५४
ग्यापुलौ फ्लाये समार्याणां महौजसि ॥ ३ ॥ ततो गच्छन् स एकाकी दिशं प्रत्युत्तरां पुरि । दुर्गा
यां प्राविशद्येषूर्या समार्योदितादितः ॥ ४ ॥ यां पिता दुरहाबस्याभिर्हि निर्माय पर्वते ।
राजधानीं ततश्चक्रे दशवशेत्रयेलिनां ॥ ५ ॥ तन्नाम्नातोऽप्यभिहितं राज्यं देशश्च सर्वदा ।
पुरी त्वेषोदिता पश्चात् सिवस्ती रौम्ययावनैः ॥ ६ ॥ नत्वेतस्यामवस्थाय समार्यायां महाप्रभुः ।

अतिक्रम्याचिराद्भूमिं जहौ तत्सङ्करोद्भुवां ॥ ७ ॥ पिलातस्य च गोपस्य ससमार्य्ययहूदिनां ।
 देशान्निःसृत्य गालील्यमगाच्छासितमन्तिपा ॥ ८ ॥ योऽतिदूरगतः पारे यद्द्वानेः संस्थितस्त
 दा । नाशृणोदागतिं येष्वो नवा नामापि दुर्नृपः ॥ ९ ॥ शिष्य उवाच ॥ तस्मिन् दूरस्थिते,
 तस्तु भूपे योहन्निबन्धके । किं न केचिद्गलीलायामाद्रियन्तागतं प्रभुं ॥ १० ॥ गुरुरूवाच ॥
 इदं तेन वचः शिष्य प्रोक्तं सर्वविदा मुहुः । प्रवक्तुर्निजभूमौ वै नादरोऽस्ति कदाचन ॥ ११ ॥ ५५
 दृष्टो यिरूषलेमे तु त्राणपर्वगतैर्हि यैः । प्रभुसाक्ष्यप्रदानां वै समूहोऽद्भुतकर्मणां ॥ १२ ॥ गाली
 ल्यास्तेऽखिला अत्र ज्ञात्वाश्चर्य्यं तमागतं । यहूद्यान्नोवृतः प्रीत्या समगृह्णन्त सर्वशः ॥ १३ ॥
 किंतु तेऽपि तमाप्तं न समार्य्या इव भिन्नजाः । तद्वचोमात्रतः खृष्टमित्यमन्यन्त भोचकं ॥
 १४ ॥ स तस्मान्नाभिगत्यापि नशरेन्नगरं निजं । कनां याति स्म यत्रादि चक्रे स्वैश्वर्य्य

दर्शनं ॥ १५ ॥ तत्रायानं तु तं श्रुत्वा कश्चित्कापर्णहूम्यपि । प्रधानो यत्सुतस्तत्राशयिष्ठ ज्वर
 पोडितः ॥ १६ ॥ तदोत्थाय परे ह्येव कनायां समुपस्थितः । हेरोद्यस्यार्थयद्येषूं स कर्म्मस
 चिवस्तथा ॥ १७ ॥ प्रधान उवाच ॥ गुरो त्वं दययोपेहि चिकित्सार्थं सुतस्य मे । स्वीये
 कपर्णहूमेद्य मुमूर्षोरपि पत्रने ॥ १८ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याकर्ण्यार्थनं येषूर्गीलील्यानां विमोहनं ।
 हेरोद्याचारिणां चादौ भर्त्सयन्नेतदब्रवीत् ॥ १९ ॥ श्रियेषूरूवाच ॥ यूयं यदि न पश्येत विविधा ५६
 मद्भुतक्रियां । सर्वतो न कदाचिद्दः सत्प्रतीतिर्भविष्यति ॥ २० ॥ गुरुरूवाच ॥ विक्रुवः स
 प्रधानस्तु तत्संश्रुत्यापि भर्त्सनं । आश्वेहि तन्मृतेर्भो प्रागिति व्यग्रमवोचत ॥ २१ ॥ ततो
 मोक्षुर्दयालोस्तु संशुश्रावेदमुत्तरं । हीनदुःखोऽधुना याहियतो जीवति ते सुतः ॥ २२ ॥ तद्वाक्यं
 स प्रतीत्याथ निःसरन् स्वगृहं प्रति । मार्गे कपर्णहूमात्स्वान् दासानायाजं लक्षत ॥ २३ ॥

स्वामिनं ये समीक्षयाथ हर्षतोऽभ्यद्भुवन्निति । सुवार्त्तार्थं समायामो भवत्पुत्रो हि जीवति ॥
 २४ ॥ पिता तद्वार्त्तया तुष्टः स्मरंश्चैव प्रभोर्विचः । तेभ्योऽपृच्छत् क्षणे कस्मिन्नादिस्वास्थ्यम
 वाप सः ॥ २५ ॥ इति पृष्ठास्तदोचुस्ते द्वितीयप्रहरात्परे । गतेऽष्टममुहूर्त्ने ह्यः स तदा विज्वरो
 भवत् ॥ २६ ॥ अथावेतं पिता भूतं कालं यस्मिन् कनापुरि । वाक्यं येष्वोऽशृणोदेतद्याहि
 जीवति ते सुतः ॥ २७ ॥ तत्कृपाशक्तिचिहेनाकृष्टः कापर्णहूम्यसौ । तं खृष्टमिति मेनेऽथ सस ५७
 र्वपरिवारकः ॥ २८ ॥ शिथ उवाच ॥ गलीलायां कृतानां वै प्रभुणाद्भुतकर्मणां । द्वितीयं
 तत्कृतं वेद्मि प्रत्येतेन यद्दृश्यतः ॥ २९ ॥ तत्कनापुरि यस्यां तु तदाश्चर्यद्वयं कृतं । किं सोऽति
 ष्टन्नदा येषूर्विकृतापो रगन्तकः ॥ ३० ॥ गुरुस्वाच ॥ नातिष्ठच्छिथ तस्मात्तु स विनिःसृत्य
 पत्ननात् । आसेरवंशभागे यद्भूत्कानान्यसंजये ॥ ३१ ॥ ऐशानीं प्रति स भ्राम्यन् भूमिं ता

ऐशराज्यागतिं वहुं स्वशक्त्यारभत स्फुटं ॥ ४७॥ श्रीयेषूर्वाच ॥ संपूर्णः साम्प्रतं कालः स्वर्ग
 राज्यं ह्युपस्थितं । अनुतापं कुरुध्वं वै सुवार्तां च प्रतीत मे ॥ ४८ ॥ इति श्रीबृहस्पतिस्मृत्या
 पुत्राभिषेकपर्वणि (येषूनूनजचरित्राद्धर्मनायकचरित्राद्राजचरित्रादिषायभव्यवाक्यानां नव
 मसर्गाच्छान्तमत्थायलूकयोहन्नीनां चतुर्थसर्गाच्छान्तमार्कत्य प्रथमसर्गाच्चोद्धृतौ) गलीलाधिभा
 सनं नाम दशमोऽध्यायः ॥

६०

गुरूर्वाच ॥ तद्द्रुदस्य तथा तीरे सोमायां प्रत्नवंशयोः । स जबूलूननप्यत्योरभ्रमङ्गासको नृणां
 ॥१॥ गालील्यैरावृतो व्यूहैर्ये कोत्न्याङ्गतकर्मणां । आकृष्टाः श्रोतुमैश्वंस्तां वार्तामीश्वर
 राज्यकां ॥२॥ चलंस्तत्राप नावौ स धीवरीये तटस्थिते । यदेका जिबिदीयस्य सीमोनस्या
 पि चेतरा ॥३॥ योऽन्द्रियेण सह भ्रात्रा योनजः प्रस्तराभिधः । येषूं दक्षिणभूमौ हि शेष

शिष्या इवात्यजत् ॥४॥ स्वपुरे वेथशेदे च तद्भ्रदस्य तटोपरि । संस्थितेऽन्यत्र चापि स्वं धैवर्थ्यं
 पुनराचरत् ॥५॥ जालानि जिबिदीयेन तावक्षालयतां सह । तत्पुत्राभ्यां च याकोबयोह
 न्निभ्यां तटे स्थितौ ॥६॥ तत्काले गुरुरार्यः सोऽभ्येत्य योनिसुतौ प्रति । उवे मां नयतं नावा
 किञ्चिद्दूरं तटादिति ॥७॥ तदैवारूह्य तरणिं सीमोनान्द्रिययोः प्रभुः । किञ्चिद्दूरं तटात्
 स्थित्वा ततो व्यूहानुपादिशत् ॥८॥ उपदेशं समाप्याथ सीमोनमिदमब्रवीत् । निम्ने प्रस्थाय ६१
 जालानि भीनाकृष्ट्यै ह्रदे क्षिप ॥९॥ इत्याज्ञाया असौ हेतुमनुमातुं न शक्नुवन् । किंत्वाज्ञाप
 यितुर्बुद्धिं जानन् प्रत्यब्रवीदिदं ॥१०॥ सीमोन उवाच ॥ तावद्रात्रिमपि स्वामिन् कृत्वै
 तत्कर्म यत्नतः । न प्राप्तं किञ्चिदस्माभिः किंतु मंस्ये वचस्तव ॥११॥ इत्युक्त्वा प्रभु
 वाक्येन स निरक्षेपयद्भ्रदे । जालं यन्मत्स्यनिकरैः परिपूर्णमभूत्क्षणात् ॥१२॥ हेद्यं चाशंक्य

तद्द्वारादवाह्यात्तत्ररिस्थिताः । साहाय्यमार्थयन्नन्यनौस्थितानिङ्गनैर्नरान् ॥१३॥ ये भि
 गत्योपकाराय जिबिदीयादयस्तदा । समाकृष्यातियत्नाच्च मत्स्यैर्नवावपूरयन् ॥१४॥
 मज्ज्यमाने अपीक्षित्वा ते मत्स्यात्यन्तसंख्यया । सर्वे तत्रस्थिता घोरभीतिसागरविप्लुताः ॥
 १५॥ ततो व्यग्रमना येषूं सीमोनः प्रणतो ब्रवीत् । सान्निध्याद्याहि दयया पापात्माहं यतःप्र
 भो ॥१६॥ तं तु प्रत्यब्रवीद्येषूर्भयं मा याहि योनज । इतो हि ससहायस्त्वं नृंस्तथा संग्रहो ६२
 ष्यसि ॥१७॥ अमन्यत वचस्त्वेतत्सीमोनः ससहोदरः । तथा याकोबयोहन्नी तातं हि
 त्वापि तत्कृते ॥१८॥ धैवर्यं च परित्यज्य जिबिदीयं च नौस्थितं । अनुजग्मुः प्रभुं येन
 कार्य्यास्ते नरकर्षकाः ॥१९॥ तैर्वृतः स चतुःशिष्यैः कर्मद्रव्यविवर्जिभिः । स्वीयं कापर्ण
 हूमाख्यं प्रविवेश ततः पुरं ॥२०॥ शिष्य उवाच ॥ सर्वसन्न्यासिशिष्याणां प्राप्तवांस्तु

चतुष्टयं । तथा किं स्वपुरे चक्रे स महैश्वर्यदर्शनं ॥२१॥ गुरुरूवाच ॥ अद्भुतं विस्तरादेतद् ब्रु
 वतो मे निशामय । शनौ विश्रामनाभ्यह्नि तत्पुत्र्याः सोऽविशत्सभां ॥२२॥ शास्त्रग्रन्थप्रपठ
 नात्परे चाशिक्षयन्नरान् । न यथाध्यापकाः किंतु शक्त्या विस्मयकारकः ॥२३॥ स्तब्धेषु च
 ऋमस्तेषु भूतयस्तोऽत्र कोऽपि वै । तच्छक्त्या व्याप्त एतानि प्रणनाद वचांस्यथ ॥२४॥ भूत
 उवाच ॥ हे येषूर्नशरेतीय किमस्माकं त्वया सह । हन्तुं नो वेद्युपेतं त्वां पुण्यमीशस ६३
 र्पितं ॥२५॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा प्रभुर्भूतमपुण्यं प्रत्युवाच तं । नोरवस्त्वं भवैतस्माद्
 हेर्याहि च मानवात् ॥२६॥ यद्वचःशक्तितो भूतो गृहीतोऽतिस्वनेन सः । निःक्षिपन्नक्षरे
 णीनं नतु घ्नंस्तद्वहिर्ययौ ॥२७॥ अतिभीतिं च संप्राप्य नराः सर्वे सभास्थिताः । अन्योऽन्य
 भिसंवक्तुमुपचक्रामिरे ततः ॥२८॥ कापणहूम्या उचुः ॥ किमेतत्कर्म किंवेदं नवं शास्त्र

मुपस्थितं । येन भूतगणोऽप्यस्याज्ञां प्रभोरिव मन्यते ॥२९॥ गुरूवाच ॥ तथा येष्वो महा
कीर्तिस्तत्सभातोऽतिविस्तृता । तत्पुरं सकलां चापि क्षितिं व्याप्नोत्परिस्थितां ॥ ३० ॥
सभायाः सतु निर्गत्य तदागच्छन्निकेतनं । यत्र सोमोनपत्नी वै स्वमात्रापि सहावसत् ॥३१॥
तस्यां तु प्रस्तरश्वश्रामर्दितायामतिज्वरात् । अतस्तत्राविशच्छिष्यैश्चतुर्भिस्तैर्वृतः प्रभुः ॥३२॥
अभ्येत्य शयितां तां च प्रगृह्णैव च तत्करं । भर्त्सितेऽपि ज्वरे तत्रोत्थापयामास तां क्षणात् ॥ ६४
३३॥ भूत्वा हतज्वरा साथ तुष्टं जामातरं स्वकं । सभ्रातृद्विसखं गेहे श्रीयेषूं चाप्यसेवत ॥
३४॥ सन्ध्यायां त्वस्तगे सूर्ये विश्रामाहार्हरीतिषु । गतास्वथ गृहद्वारे संचिताः सर्वनाग
राः ॥३५॥ आनयंश्च गुरोरये नवस्याद्भुतकारिणः । रोगिणः सकलान् स्वीयान् भूतयस्तांश्च
सर्वथा ॥ ३६ ॥ तान् सर्वांश्चापि स स्पृष्ट्वा हस्ताभ्यां वरदः प्रभुः । सुस्थांश्चक्रे तथा भूतांस्तद्ग

स्तेभ्यो निरक्षिपत् ॥ ३७ ॥ खृष्ट ईश्वरपुत्रस्त्वमिति नदीत एव तान् । शठांस्तद्वेदिनोऽप्यार्यो न्यषे
 धोदीरितुं दृढं ॥ ३८ ॥ तत्परे रात्रिशेषे सोऽनभिभातोषसि स्वयं । विहायैकाक्यतोऽरण्यं प्रार्थना
 यैव निर्गतः ॥ ३९ ॥ आरब्धेऽहि त्वथो यत्नात्सोमोनाद्याः समीह्य तं । प्राप्य चाभ्यब्रुवन् सर्वे त्वा
 मन्विच्छन्ति तारकं ॥ ४० ॥ इति श्रुत्वा तु सोऽवादीद्गामेषु निकटेष्वहो । याम तत्रापि शिक्ष्यं हि
 मयायातेन तत्कृते ॥ ४१ ॥ ततः सर्वांगलीलांस परिबभ्राम तैर्वृतः । ऐशराज्यसुवात्त्रयै सर्वरूक् ६५
 शान्तयेऽपि च ॥ ४२ ॥ दूरतोऽनुगताश्चौघाः सगालील्या यद्दृष्ट्वाः । यद्दानीपारवासाश्च दशपुत्र्युषि
 तादयः ॥ ४३ ॥ तान् दृष्ट्वा श्रोतुमिच्छून् स आरूढः पर्वतोपरि । श्रेष्ठं प्रोचे वचस्तद्वै शिष्याकर्णय मे
 धुना ॥ ४४ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मत्थायस्य चतुर्थाष्टमसर्गाभ्यां मार्कण्डेय
 प्रथमसर्गाल्लूकस्य चतुर्थपञ्चमसर्गाभ्यां चोद्धृतो) नरसंयहणं नामैकादशोऽध्यायः ॥

श्रायेषूरुवाच ॥ धन्या दोनात्मका यूयं स्वर्गराज्यं हि वो भवेत् १ धन्याः संखिद्यमानाश्च सं
 प्रहर्षिष्यथ ह्यतः ॥ १ ॥ धन्याश्च क्षान्तमनसो भूमिदायं हि भोक्ष्यथ १ धर्मक्षुधातृषो धन्याः संत
 पिष्यथ हि ध्रुवं ॥ २ ॥ धन्या यूयं दयावन्तो यतः प्राप्स्यथ वै दयां १ सुपवित्रहृदो धन्या
 यतः संद्रक्ष्यथेश्वरं ॥ ३ ॥ विरोधधंसिनो धन्याः ख्येया ईशात्मजा-यतः १ धर्मार्थे ताडिता
 धन्याः स्वर्गराज्यं ह्यवाप्स्यथ ॥ ४ ॥ धन्याः स्यात तदा यूयं यदा वो मत्कृते नराः १ वाधि ६६
 ष्यन्तेऽप्यसूयन्तः सर्वदुर्बचनैर्मृषा ॥ ५ ॥ तदानन्दत हर्षेण व्याप्ताः स्वर्गे ह्यतः फलं १ महद्बो-
 स्ति तथा ह्यग्रेऽवाधन्तैव प्रवाचकान् ॥ ६ ॥ युष्मांस्तु धनिनो धिक् स्यादिह भूतं हि वः सुखं १
 भोज्यतृप्तांश्च धिग्युष्मान् परे हि क्षात्स्यथ ध्रुवं ॥ ७ ॥ हसतो वोऽपि धिग्यस्माद्गुदन्तो विल
 पिष्यथ १ धिक् च युष्मान् यदा सर्वे प्रशंसिष्यन्ति वो नराः ॥ ८ ॥ तदैवामङ्गला यूयं तथा

हि पितरोऽपि वः । अग्रे मिथ्याप्रवक्तृन् वै प्राशंसन् सत्यवाधकाः ॥ ९ ॥ किंतु मच्छृण्वतो
 युष्मान् वच्चीति लवणं भुवः । वर्तध्वे विरसं चेत्तु तत्स्वादु स्यात्कथं पुनः ॥ १० ॥ सर्वथा तदक
 र्मण्यं क्षेपणोयं वहिर्धुवं । दलनीयं च मर्त्यानां पादद्वयतलेन वै ॥ ११ ॥ यूयमेव जग
 द्दोप्तिर्नगरं तु नगोपरि । यत्संस्थितं कथं गुप्तं तद्भवेद्वीक्षणान्मृणां ॥ १२ ॥ कोऽपि प्रज्वाल्य
 दीपं तु नाढकस्यार्पयत्यधः । किंतु दीपद्रुमे भासे सर्वेषां हि गृहोदरे ॥ १३ ॥ दोप्तिस्त ६७
 थैव युष्माकं मनुष्याग्रे प्रभासतां । यथा वः सुक्रिया दृष्ट्वा स्वःस्थं वः पितरं स्तुयुः ॥ १४ ॥
 सप्रवक्तुस्तु शास्त्रस्य न नाशयाहमागतः । किंतु तत्सर्वप्रत्यर्थ इति विज्ञातिनिश्चयं ॥ १५ ॥
 यावद्धि स्वर्गभूम्यौ न लुम्पेतां तावदन्तरे । शास्त्रविन्दुर्नलोप्योऽप्यापूर्त्तेरित्येव वच्मि वः ॥ १६ ॥
 योऽत एतद्भावस्थानां लघिष्ठामपि लङ्घयेत् । शिक्षयेच्च तथा नृन् स्यान्मद्राज्ये लघुरेव सः ॥

१७ ॥ यस्त्वेताः पालयेत्सर्वाः शिक्षयेच्च तथा नरान् । स एव स्वर्गराज्येऽतो महान् ख्यातो
 भविष्यति ॥ १८ ॥ फरोष्याध्यापकानां हि धर्माद्यदि न सत्तरः । धर्मो वः स्यात्तदा राज्यं
 स्वर्गीयं न प्रवेक्ष्यथ ॥ १९ ॥ इत्यहं वच्मि वः सत्यं ततो यन्नवराज्यैकैः । योग्यं यच्च पुरा
 ज्ञातं तद्वै मे शृणुताधुना ॥ २० ॥ मा हन्या यस्तु हन्यात्स दण्डा इत्युदितं पुरा । शुश्रुवाहं तु
 दण्डां वै वच्मि भ्रातृमृषाक्रुधं ॥ २१ ॥ भ्रातरं यस्त्वरेब्रूयात्सभया गर्ह्य एव सः । यस्तु मूर्खे ६८
 ति तं ब्रूयात्सोऽप्यग्निनरकार्हकः ॥ २२ ॥ तस्मान्नैवेद्यमात्मोयं वेद्यासन्ने यदानयेः । किञ्चि
 च्चेन्मन्यसे भ्रातुरभियोगार्हकारणं ॥ २३ ॥ तदा तत्र बलिं त्यक्त्वा याहि तं भ्रातरं प्रति । वैरं
 तेन च भंक्त्वाथ विभवे बलिमुत्सृज ॥ २४ ॥ प्राड्विवाकं यदाभ्येयाः सह त्वद्वैरिणाश्वथ ।
 मार्गमध्ये स्थितस्तेन मेलनं कुरु यत्नतः ॥ २५ ॥ नतुवा सोऽक्षदर्शये नयेच्छोधनकाय च । सोऽथ

त्वा घोरकारायां बन्धनार्थं समर्पयेत् ॥ २६ ॥ सत्यं ह्येतद्भ्रवीमि त्वां न तस्यास्त्वं कदाचन ।
 निर्गमिष्यसि यावन्न दद्या अप्यन्तिमं पणं ॥ २७ ॥ त्वं मा व्यभिचरेत्युक्तं शुश्रुव प्राक्तनान्
 प्रति । यस्त्वोक्षते नुरागात्त्रां सोऽप्यन्तर्व्यभिचार्यतः ॥ २८ ॥ इत्यहं बोधुना वच्मि तत
 श्चेत्तव दक्षिणं । नेत्रं स्वाभीष्टदृष्ट्या स्यात्पतनस्यैव कारणं ॥ २९ ॥ तदोत्पाठ्य निरस्यापि त्वदर्थं
 ह्यक्षिनाशनं । श्रेयस्ते सर्वदेहस्य प्रक्षेपान्नरकानले ॥ ३० ॥ चेद्वा दक्षिणहस्तस्ते भवेत्पतनका ६९
 रणं । तदा तमपि निश्छिद्य दूरं प्रक्षिप यत्नतः ॥ ३१ ॥ श्रेयो ह्यस्ति त्वदर्थे तदेकस्याङ्गस्य ना
 शनं । सर्वाङ्गानां तव क्षेपादनिर्वाणाग्निर्दुर्गतौ ॥ ३२ ॥ स्वभार्यावर्जको योऽस्य त्यागपत्र
 ददातु सः । इति पूर्वोदितं किंतु मया वः प्रोचतेऽधिकं ॥ ३३ ॥ यो होनां व्यभिचारेण
 स्वन्नियं हि विवर्जयेत् । व्यभिचारयतीमां स तद्बोधा व्यभिचार्यपि ॥ ३४ ॥ मा शपस्वा

नृतं शापांस्त्वोशाय स्वान् समावर । इत्युक्तं प्राक्तनान् वस्तु वच्मि क्वापि शपस्व मा ॥ ३५ ॥
 न स्वर्गेण विभोर्ह्यस्ति स वै सिंहासनं महत् । न पृथिव्यैव शप्तव्यं पादपीठो हि सा वि
 भोः ॥ ३६ ॥ नैवं यिरूषलेमेनोर्द्धराजो यत्पुरं न वा । मूर्द्ध्ना नहि शिखैकापि त्वया कार्या
 सितासिता ॥ ३७ ॥ किंतु वोऽन्योन्यसंवादेऽथ किमित्येव नेति च । तिष्ठेद्यत्त्वधिकं ताभ्यांदुष्टोत्थं
 ज्ञेयमेव तत् ॥ ३८ ॥ नेत्रान्नेत्रं दूतो दन्तं दण्डयेरिति प्रोदितं । शुश्रुवाहं तु दुष्टाय नाभि ७०
 द्रोतुं दिशामि वः ॥ ३९ ॥ हन्तुं देहि घृतेऽसव्यं कपोलं ते तथापरं । वस्त्राभियोगिने ते च
 देह्यपि स्वपरिच्छदं ॥ ४० ॥ एकक्रोशसृतेर्विष्टिं योऽपि त्वामुपयोजयेत् । तेन सार्द्धं विना
 वादात्क्रोशद्वयमपि व्रज ॥ ४१ ॥ यस्तु त्वां प्रार्थयेत् किंचिद्देहि तस्मै स्वशक्तितः । ऋणं यश्चार्थ
 येत्त्वत्तस्तस्मान्मा स्याः पराङ्मुखः ॥ ४२ ॥ प्रतिवासिन्यतिस्निह्येर्दुह्येऽप्यरये तथा । इत्युक्तं

किंत्वहं वच्मि प्रीणयध्वमरोनपि ॥ ४३ ॥ शपद्गोप्याशिषं दत्त दुह्यद्गन्नाप्यनुग्रहं । ये वो-
 सूर्यन्ति वाधन्ते चार्थयेतापि तत्कृते ॥ ४४ ॥ तथा स्वर्ग्यपितुः स्यात् तनयाः सदसज्जनान् ।
 स्वार्कं भासयतो ह्येव तद्द्वये चापि वर्षतः ॥ ४५ ॥ स्निह्यतो वो हि यूयं चेत् स्निह्येतातः किम-
 स्ति वः । फलं किं न तथा कुर्युः पापिनः करणायकाः ॥ ४६ ॥ यदि वा हितकारान् वः सु-
 कुर्यातैव केवलं । का प्रशंसाधिका वोऽस्ति किं नैवं कुर्युरन्यजाः ॥ ४७ ॥ ऋणं मोक्षं च ७१
 शक्तेभ्यो यदि दद्यात् केवलं । का प्रशंसास्ति वः किं न तथा दद्युर्हि पापिनः ॥ ४८ ॥ तस्मान्न
 केवलान् भ्रातृन् स्निह्यन्तः सकलांस्त्वपि । सिद्धास्तथैव यूयं स्थ यथा स्वर्गस्थितः पिता ॥ ४९ ॥
 दानं वो नरसाक्षात्तु मास्तु तत्कीर्तिलब्धये । यतो वः स्वर्ग्यपितृतः फलं न स्यात्कदाचन ॥
 ५० ॥ यदा दानं तु कुर्यास्त्वं मा यथा धर्मलिङ्गिनः । सभास्वध्वसु वा भिक्षूंस्तूरीध्वानैः

.

समाह्वय ॥ ५१ ॥ आदरार्थं नराणां हि धर्मं कुर्वन्ति ते तथा । तच्चावापुः फलं योग्यमित्यहं
वच्मि वो ध्रुवं ॥ ५२ ॥ कुर्वन्तस्तव हानं तु गोपनेच्छोः सुयत्नतः । न वेत्वपि करो वामो
यत्कृतं दक्षिणेन ते ॥ ५३ ॥ अतो गुप्तं भवेद्दानं तवातश्च पितापि ते । यो गुप्तेभ्योऽपि प
श्येत्स व्यक्तं दास्यति ते फलं ॥ ५४ ॥ धर्मलिङ्गिवदेव त्वं मार्थयेर्ये सभान्तरे । शृङ्गाटकेषु
चाप्युत्थाः प्रार्थयन्ते नृदृष्टये ॥ ५५ ॥ तत्फलं ते ह्यवापुर्वै त्वं तु प्रार्थयसे यदा । प्रविश्यान्तर्गृ ७२
हे स्वीये द्वारं चारूढ्य यत्नतः ॥ ५६ ॥ तदा स्वां प्रार्थनां पित्रे गुप्तं प्रकुरु स त्वतः । यो गुप्ते
भ्योऽपि पश्येद्वै व्यक्तं दास्यति ते फलं ॥ ५७ ॥ त्वं तु माभ्रेडितं कुर्याः प्रार्थनास्वन्यजा इव ।
श्रवणं स्वीयदेवानामीक्षमाणा बहूक्तिभिः ॥ ५८ ॥ मा कुरुध्वं तथा यूयं यदावश्यं हि वः
पिता । प्रागपि प्रार्थनाद्वेत्ति प्रार्थयध्वमतस्तथा ॥ ५९ ॥ स्वर्गोषितास्मत्पितराथ्यं पुण्यं

त्वन्नाम मन्येत सदैव लोकैः । त्वद्राज्यमायातु यथा च नाके तथैव भूमौ भवतु त्वदिच्छा ॥ ६० ॥
 प्रदेहि नः प्रात्यहिकान्नमद्य क्षमामहे चैव यथाधर्माणान् । तथा क्षमस्वेष्वर नोऽपि दीनान्
 ये तेऽधर्मा हि बभूविमाघैः ॥ ६१ ॥ परीक्षणे मा पितरानयास्मान् दुष्टस्य शेक्तर्षि चाव
 नित्यं । तवास्ति राज्यं हि पराक्रमश्च तेजश्च लोकेष्वखिलेष्विति स्यात् ॥ ६२ ॥ अपराधान्
 हि यूयं चेत्क्षमध्वे सर्वदा नृणां । तथा स्वर्ग्यपिता वोऽपि युष्मदीयान् क्षमिष्यते ॥ ६३ ॥ ७३
 सोऽपराधक्षमश्चेत्तु नृभ्यो युष्मत्कृतो नहि । तदा पित्रैव युष्मभ्यं दोषिभ्यो न करिष्यते ॥ ६४ ॥
 त्वं यदोपवसस्यैव मा भवेर्धर्मलिङ्गिवत् । ये म्लानवदनाः स्वीयं दर्शयन्ति ह्युपोषणं ॥ ६५ ॥
 तत्रैवापुः फलं नृभ्य इत्यहं वच्मि वो ध्रुवं । त्वं त्वभ्यक्तशिरस्कः स्या धीतास्यश्चोपवासकृत् ॥
 ६६ ॥ तुभ्यं हि न नृणां साक्षात्किंतु गुप्तदृशः पितुः । तथैवोपोषितायाथ स वै दास्यति

तत्फलं ॥ ६७ ॥ अर्थसंचितये कोषं मा कुरुध्वं महीतले । कलङ्को यत्र कांटाश्चादन्ति चौरा
 हरन्ति च ॥ ६८ ॥ स्वर्गे त्वात्मार्थसंचित्यै कोषं कुरुत यत्र न । खाद्यं कीटकलङ्कैर्वै नापहार्यं
 च मोषकैः ॥ ६९ ॥ युष्माकं यत्र कोषो हि समस्तनिधिको भवेत् । तत्र वो हृदयं चैव स्थास्यत्यत्र
 न संशयः ॥ ७० ॥ दीपो नेत्रं शरीरस्य तस्मिंश्चाच्छे स्थितेः खिलं । देहं भाः पूरितं तस्मिन्नाविले
 तु तमः प्लुतं ॥ ७१ ॥ तस्मादन्तःस्थितो यस्ते दीपो भवति सोऽपि चेत् । तमोरूपीकृतोऽस्त्येव ७४
 तन्नमोऽथ कियन्महत् ॥ ७२ ॥ स्वामिनौ सेवितुं कोऽपि न शक्नोति नरः सकृत् । प्रीणयेद्वि तयो
 रेकं विद्रुह्येच्चापराय सः ॥ ७३ ॥ एकस्मिन् वा मनोयोगी सोऽवमन्येत चापरं । सेवा तथैव
 युष्माभिर्न शक्येशकुवेरयोः ॥ ७४ ॥ तस्माद्बो वच्मि जीवार्थं मा तर्कयत यत्नतः । किं खाद्यं
 किं च पातव्यं परिधेयं च किं तनौ ॥ ७५ ॥ किं न जीवो हि युष्माकं श्रेयानस्ति तदन्नतः ।

किं न वा तनुरेवं वो वस्त्रेभ्यः श्रेयसी ध्रुवं ॥ ७६ ॥ पक्षिणः पश्यताकाशे यैर्नोप्तं वै फलं न वा ।
 छिन्नं न संचितं वापि बहुयत्नात्खलान्तरे ॥ ७७ ॥ किंतु तान् वः पिता पाति तेभ्यः किं न
 स्थ सत्तराः । कस्तु युष्मासु तर्कैः स्वां पौरुषां द्विद्वयेत्तनूं ॥ ७८ ॥ तथा शक्तं न युष्माभिर्लघिष्ठ
 मपि कर्म चेत् । किं तदा तर्कयेतैव वस्त्राद्यखिलकर्मसु ॥ ७९ ॥ पश्यतर्द्धानि पद्मानि न
 श्राभ्यन्ति वयन्ति न । भूषितानि तु यद्वन्न सलोमापि प्रतापवान् ॥ ८० ॥ इति वो वच्यहं ७५
 किन्तु तथा चेत्परिधापयेत् । तृणमीशो यदद्यास्ति श्वस्तु चुल्ल्यां निरस्यते ॥ ८१ ॥ तदा
 वः सोऽल्पविश्वासाः किं नाधिकमविध्यति । तस्मात्पेयान्नवस्त्रार्थमास्त व्याकुलमानसाः ॥ ८२ ॥
 एतानि ह्यखिलान्येव मार्गयन्त्यन्यजातयः । तदावश्यं च युष्मभ्यं वेत्ति वः स्वर्गिकः पिता ॥
 ८३ ॥ ऐशं राज्यं च धर्मं च यूयं मार्गयतादितः । तदाचामूनि सर्वाणि तथैव प्राप्स्यथेश्व

रात् ॥ ८४ ॥ तस्मात्पराहकार्येभ्यो मा तर्कयत तानि हि । स्वाहे तर्क्यान्यलं त्वहे सर्वस्मै
 निजयापदा ॥ ८५ ॥ विचारयत मा दोषांस्ततो नैव विचारिताः । स्यान्मा ब्रूत दण्ड्यत्वं
 ततो यूयं न दापिताः ॥ ८६ ॥ यं विचारं हि कुर्यातान्येषां कार्यः स वः प्रति । यया मित्या
 मिमीध्वे च स्याद्द्वः प्रत्यपि सा मितिः ॥ ८७ ॥ सुमितिं दत्तवद्भ्योऽपि युष्मभ्यमधिकामपि ।
 संपोउगोद्धृत्य संचाल्य चैवं दास्यन्ति मानवाः ॥ ८८ ॥ किं वा भ्रातुः स्थितां नेत्रे कणां त्वमव ७६
 लोचसे । नतु काष्ठमिह स्वीयेऽनुभवस्यक्षिणि स्थितं ॥ ८९ ॥ भ्रातरिच्छामि ते नेत्राद्वहिष्कर्तुं
 मिमां कणां । इति त्वं वै कथं ब्रूयाः काष्ठे तेऽक्ष्यन्तरे स्थिते ॥ ९० ॥ धर्मलिङ्गिन् स्वकादादौ
 काष्ठमुत्थापयांक्षिणः । सुदृष्ट्या चाथ निःक्षेप्तुं याहि भ्रात्रक्षितः कणां ॥ ९१ ॥ श्वभ्यो मा दत्त
 पुण्यं न कोलायेऽस्यत वा मणोन् । ते मृद्नायुर्हितान् वोऽपि विदृणोयुरभिदुताः ॥ ९२ ॥ याच

ध्वमथ युष्मभ्यं देयमन्विच्छताप्यथ । प्राप्स्यथ द्वारमाहन्त ततस्तद्वोऽपि मोक्ष्यते ॥ ९३ ॥ याच
 मानो हि लभतेऽन्विच्छंश्चाप्नोत्यशेषकः । द्वारं चाप्याधूते यत्नात्सर्वस्मै तद्विमोक्ष्यते ॥ ९४ ॥
 युष्माकं कः मुतायान्नं याचमानाय दास्यति । शिलां किं वोरगं तस्मै दास्यत्येव श्रषार्थिने ॥
 ९५ ॥ अनो यूयमसन्तोऽपि सुतेभ्यश्चेत्सुयच्छथ । किं नाधिकं पिता स्वर्ग्योऽर्थयद्भगो वः सुदा
 स्यति ॥ ९६ ॥ यद्यद्वः प्रत्यतः कार्यमन्यैरिच्छेत तत्रथा । कुरूध्वं तान् प्रतीत्येष सारः शास्त्र ७७
 प्रवाचिनां ॥ ९७ ॥ वेहध्वं संकटे द्वारे वेष्टुं द्वारं बृहद्वि तत् । स च मार्ग उरुर्येन यान्ति मर्त्य
 गणा लयं ॥ ९८ ॥ संकटं त्वस्ति तद्द्वारं संकोर्णो मार्ग एव सः । येनाधिक्रम्यते जीवोऽल्पैश्च
 तत्प्राप्यते नरैः ॥ ९९ ॥ भेयं मिथ्याप्रवक्तृभ्यो येऽन्तरोहामृगा इव । लुब्धाः परिहितौ
 रण्यत्वच एवाक्रमन्ति वः ॥ १०० ॥ विज्ञेयाः स्वफलात्ने हि कण्टकिभ्यः कथं नराः । द्राक्षाः

किंवा स्नुहीभ्योऽपि चिनुयुर्हेमदुग्धकं ॥ १०१ ॥ तथा भद्रोऽखिलो वृक्षः फलं भद्रं प्रसूयते ।
 मन्दो वृक्षः फलं चैव मन्दमुत्पादयेत्किल ॥ १०२ ॥ भद्रवृक्षो न शक्नोति सवितुं कुफलानि हि ।
 न शक्नोति तथा मन्दः सुफलानि कदाचन ॥ १०३ ॥ यो वृक्षो न फलेद्भद्रं छेद्यः क्षेप्यश्च सो-
 नले । ततो वै फलमात्रात्तान् विजानीयात् शिक्षकान् ॥ १०४ ॥ स्वामिन् स्वामिन्निति तु
 मे किं ब्रूथाज्ञावमानिनः । नैतद्वाग्वेश्यति स्वर्गं किंतु मत्पित्रभोष्टकृत् ॥ १०५ ॥ स्वामिन् ७८
 स्वामिंस्त्वदीयेन नाम्ना न प्रोच्य किं वयं । निश्चिक्षिपिम भूतान्न नाद्भुताश्चकृम क्रियाः ॥
 १०६ ॥ इति मे बहवोऽप्युये दिने वक्ष्यन्त्यहं तु तान् । वक्ष्ये नाजानमपि वीमन्नो यात विध
 र्भिर्माणः ॥ १०७ ॥ मद्वाक्यानि तु यः श्रुत्वा पालयेद्देव तं निभं । धीमतो वच्मि वाटोऽं स्वां नि
 र्भातुः प्रस्तरोपरि ॥ १०८ ॥ या पतत्स्वपि वर्षेषु नदीभिश्च परिप्लुता । आहता चापि वा

तैर्न पपात स्थिरमूलका ॥ १०९ ॥ यस्तु वाक्यानि मे श्रुत्वा न पायाद्वच्चि सन्निभं । तं मूर्खस्य
स्वकां वाटीं निर्मातुर्वालुकोपरि ॥ ११० ॥ या संपतत्सु वर्षेषु नदीभिश्च परिप्लुता । पवनैराह
ता चैवाधः पपात समन्ततः ॥ १११ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मत्थायस्य पञ्चम
षष्ठसप्तमसर्गेभ्यो लूकस्य षष्ठसर्गाच्चोद्धृतः) पर्वतीयोपदेशो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥

गुरुरवाच ॥ इत्येनमुपदेशं ते श्रुत्वा शक्तिमता यथा । न यथाध्यापकैर्येष्वामृतोक्तं नि ७९
खिला गणाः ॥ १ ॥ अधिकं विस्मयं प्राप्यावतरन्तं महागुरुं । अन्वीयुः पर्वतादेव कस्या
श्चिन्निकटे पुरः ॥ २ ॥ तं ततोऽभ्येत्य कुष्ठेको नमस्कृत्येदमब्रवीत् । प्रभो चेदिच्छसि त्वं मां
कर्तुं शक्नोषि निर्मलं ॥ ३ ॥ इति श्रुत्वा प्रभर्हस्तं वितत्य स्पृष्टवांस्ततः । अहमिच्छाम्यतः
पूतो भवेति प्रत्युवाच तं ॥ ४ ॥ तत्क्षणाच्चापि तद्देहाद्गलत्कुष्ठं विनिर्गतं । दयालुः शुडकारो

तु तमित्याज्ञापयन्नदा ॥ ५ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ शृणु मा वद कस्मैचिदेतत्कर्म कदाचन । किं
 तु निर्याय सकलां मोस्याज्ञां प्रतिपालय ॥ ६ ॥ यज्वने स्वशरीरं त्वं दर्शयित्वा निवेदनं ।
 लैव्यस्कन्धोदितं सर्वं लोकसाक्ष्यकृते कुरु ॥ ७ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतां श्रुत्वापि स त्वाज्ञां कीर्त्य
 निच्छोः प्रभोस्तदा । निर्गत्य सकलेभ्योऽपि शुद्धिवार्तामसूचयत् ॥ ८ ॥ शोधकस्तु तदा गन्तुं
 दक्षिणां दिशमिच्छुकः । गालील्ल्यान् प्रति संपूर्णे पर्वतीयोपदेशने ॥ ९ ॥ त्यक्त्वा तां नगरी ६०
 मादौ सशिष्यः समकल्पयत् । वेषुं कपर्णहूमेऽपि स्वीये मार्गान्तरे पुरे ॥ १० ॥ तं तु तत्राभि
 गच्छन्तं त्यक्ष्यन्तं चाचिरादपि । श्रुत्वा सत्यमतालम्बी रोमीयः कोऽपि गुल्मपः ॥ ११ ॥
 प्रियभृत्यचिकित्सार्थं प्रभोरिच्छन्ननुग्रहं । ज्येष्ठान् कांश्चित्समाहूयाभ्युवाचेदं यद्दृदिकान् ॥
 १२ ॥ गुल्माधिपतिरुवाच ॥ मत्कृते प्रेमतो येषूमभियात महागुरुं । यूयं ह्यार्यतरा मत्रो

ज्ञाताः पुण्येस्त्रयेलिभिः ॥ १३ ॥ ततो मद्भृत्यमुयेण पक्षाघातेन पीडितं । सम्यक् चिकित्सितं
 तं वै याचताद्भुतकारिणं ॥ १४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वास्त उदारेणोदासीनेनामुना ततः ।
 विशन्तं स्वपुरीं येषूमभिगत्याब्रुवन्नन्दं ॥ १५ ॥ ज्येष्ठा उचुः ॥ दययैहि गुरो रौम्यगुल्मे
 शस्य निकेतने । यस्य भृत्यः प्रियो घोरपक्षाघातप्रपीडितः ॥ १६ ॥ इत्थं ह्यनुग्रहं प्राप्तुमर्हो वि
 शेय एव सः । ऐस्त्रयेल्यहितो यस्मान्निर्ममे चापि नो मठं ॥ १७ ॥ गुरुरूवाच ॥ वरदस्तु प्रभुर्भृत्यं
 चिकित्सिष्याम्यहं गतः । इति प्रत्युच्य तैः सार्द्धं ययौ रौम्यगृहं प्रति ॥ १८ ॥ निकटे चापि गे
 हस्योपस्थितं प्रेरितास्तदा । केऽपि गुल्मेशसुहृदस्तस्योदैरन्नन्दं वचः ॥ १९ ॥ गुल्माधिपति
 रूवाच ॥ मा क्लिश्यस्व प्रभो ते हि मद्भृहान्तः प्रवेशनं । अवाप्तुं नास्म्यहं योग्यस्ततो नागां
 त्वदन्तिके ॥ २० ॥ किंत्वोर्य्यास्त्वं वचोमात्रं नाथाज्ञारूपकं ततः । मद्भृत्यो निश्चयं रोगी चि

८१

कित्सां प्राप्स्यति क्षणात् ॥ २१ ॥ अहं ह्यन्यैर्नियुक्तोऽपि वाहिनीनायकादिभिः । नियोजि-
 तान् मयाप्येवं सैन्यानाज्ञापयामि ह ॥ २२ ॥ गच्छेति च मयादिष्टो यात्येकोऽन्यस्तथोदितः ।
 एहीत्यायाति भृत्यश्च कुर्वित्युक्तः करोति तत् ॥ २३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति संश्रुत्य रौम्यस्य तस्य
 प्रत्ययलक्षणं । विस्मितः प्रभुरेतद्वै स्वानुगेभ्योऽब्रवीद्वचः ॥ २४ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यावानेतस्य
 विश्वासोऽन्यजस्यास्ति मया क्वचित् । नैत्रयेलेष्वपि प्राप्नुस्तावानित्येव वच्मि वः ॥ २५ ॥ भूयांसो ८२
 ऽपि समेष्यन्तः प्रतीच्याः प्राग्दिशोऽपि च । अब्रहेशहकाभ्यां च याकोबेन च ते सह ॥ २६ ॥ स्वर्ग
 राज्ये समासीरन् किंतु राज्यसुता अपि । वहिस्तमसि निःक्षेप्याः क्रन्ददन्तस्वनालेय ॥ २७ ॥
 किंतु त्वं कुशलं याहि सांप्रतं गुल्मनायक । यथा च प्रत्ययः सम्यक् तथा ते भवतु ध्रुवं ॥ २८ ॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं धर्म्यरौम्याय गुल्माधिपतये तदा । तद्दृत्योऽपि क्षणात्स्मात्पक्षाघाताद्

मुच्यत ॥ २९ ॥ तत्परेऽहि तु येषूर्न स्थित्वा कापर्णहूमिषु । व्रजन् याम्यदिशं पुट्या नैमाख्या
 यामुपस्थितः ॥ ३० ॥ कतिचिच्चापि तं शिष्या व्यूहोऽन्येषां महानपि । तस्मिन् यैरूषलेभ्यै वै
 गच्छतामन्विताः पथि ॥ ३१ ॥ गोपुरान् नैमपुट्यास्तु नृस्कन्धैर्विहिरौह्यत । मृतः कोऽप्यद्वितीयो
 यो विधवाया अभूत्सुतः ॥ ३२ ॥ तस्य माताप्यसौ तत्र निर्यान्ती वाहकैः सह । पुरवास्था
 वृताः वीरारोदीदुःखपरिप्लुता ॥ ३३ ॥ तां दृष्ट्वा करुणाविष्टो मा रौत्सीरित्यवोचत । येषू
 रथं शवाधारमभिगत्य समस्पृशत् ॥ ३४ ॥ वाहकेषु स्थितेष्वत्रोत्तिष्ठ मडाक्यतो युवन् ।
 इत्येवोवे क्षणाच्चैष उत्थायारभतेरितुं ॥ ३५ ॥ यः क्षणे प्राक् शवोऽभूत् स्वमात्रे तं समर्पितं ।
 विस्मयेनैव मुग्धायै दृष्ट्वा व्यूहा भयं गताः ॥ ३६ ॥ महानीशप्रवक्ता नो मध्य एतो विभुश्च वै ।
 स्वलोकमालुलोचेऽपीत्युचुस्ते संस्तुतेश्वराः ॥ ३७ ॥ तत्कीर्तिरपि विस्तोर्णास्त्रां गलीलाथहू

द्ययोः । सीम्नि दक्षिणभूमौ च सर्वस्यां सत्पुरे,पि च ॥ ३८ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेक
 पर्वणि (मोसिरचितपञ्चशास्त्रे लैव्यस्कन्धस्य चतुर्दशसर्गाच्छान्तमत्थायस्य सप्तमाष्टमसर्गाभ्यां
 शान्तमार्कस्य प्रथमसर्गाच्छान्तलूकस्य पञ्चमसप्तमसर्गाभ्यां चोद्धृतो) मोचकवाङ्महात्म्यं नाम
 त्रयोदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ अशृणोदपि बद्धः स यद्दनिः पारनीवृत्ति । दुर्गेऽग्रगो महान् भीमेऽद्भुतकर्माणि ८४
 सत्प्रभोः ॥ १ ॥ तत्सर्वं हि हिताः शिष्या आर्याय गुरवे तदा । स्नापकायावदन् भूपे प्रवृत्ते
 युद्धकर्म्मसु ॥ २ ॥ चिरेष्टमभिषिक्तस्य गलीलायामसौ नवं । येषूर्नास्थापयद्राज्यं कीर्त्तिनि,
 प्यखिलैर्भृशं ॥ ३ ॥ इति तैज्ञापितो बद्धो जकरीयोद्भवस्तदा । तेभ्यो वृत्वा इयं यत्नादेत
 दाज्ञापयद्बुधः ॥ ४ ॥ योहन्निरूवाच ॥ तमाश्वभिगतौ शिष्यौ पृच्छतं मत्कृते यथा । आगा

मी स महान् किं त्वं किंवापेक्ष्योऽन्य एव नः ॥ ५ ॥ गुरूवाच ॥ इत्यादिष्टौ तदा शिष्यौ निःसृत्यो
 यान्मखैरूषः १ नलतीरां नदीं तोर्वा यद्दृष्टं देशमागतौ ॥ ६ ॥ तत्रातिप्रचलन्तौ च तौ गलीला
 न्तिकेऽप्यरं १ येषूं नैमात्प्रगच्छन्तं दक्षिणं प्रत्यवाप्नुतां ॥ ७ ॥ व्यूहैर्यिरूषलेमं तु तथा गच्छद्भि
 रन्वितः १ बहून् नानागदार्तांश्च सरण्यां सोऽचिकित्सयत् ॥ ८ ॥ तन्मध्येऽग्रचरस्यैतावनुगौ तं
 समाश्रितौ १ स्वगुरोरेव तद्वाक्यं मोचकं प्रत्युदैरतां ॥ ९ ॥ योहन्निशिष्यावूचतुः ॥ स्नापकः ६५
 किल योहन्निरावां त्वां प्रष्टुमैरयत् १ आगामी स महान् किं त्वं किंवापेक्ष्योऽन्य एव नः ॥
 १० ॥ श्रीयेषूवाच ॥ परिदृश्य युवां यानौ तदा योहन्नयेऽखिलं १ यद्दृष्टं यच्छ्रुतं चात्र तद्वै
 सूचयतं ध्रुवं ॥ ११ ॥ अन्धा वा अनुपश्यन्ति चलन्त्यपि च पङ्गवः १ कुष्ठिनश्चापि पूयन्ते शृण्वन्ति
 वधिरा अपि ॥ १२ ॥ उत्तिष्ठन्ति गतप्राणाः सुवार्ताप्रापि दुर्बिधैः १ यं त्ववस्था मदीया न

पातयेद्वि स मङ्गलः ॥ १३ ॥ गुरुरूवाच ॥ प्राप्यैतत्सपष्टलक्ष्मौघं राज्ञ आगाभिनस्तु तौ । अपे
श्यस्याखिलैः शास्त्रहितमार्गस्थधार्मिकैः ॥ १४ ॥ तत्सर्वं स्वीयगुरवे निबद्धायापि वै तदा । घो
रान्तशृङ्खलैर्हर्षाद्भुवं सूचयितुं गतौ ॥ १५ ॥ तयोश्चापितयोर्व्यूहान् प्रभुस्तत्र परिस्थितान् ।
यत्नद्यादीनिदं प्रोचे योहन्निस्तावकं वचः ॥ १६ ॥ श्रियेषूरुवाच ॥ किं द्रष्टुं यूयमखिला यद्वा
निप्राक्षरे गताः । किं नलं चपलं कतैः क्षुभ्यमाणं निरन्तरं ॥ १७ ॥ अथवा जग्म किं द्रष्टुं ६६
किं मृडंशुकभूषितं । तन्न ते सौम्यवस्त्रा हि विद्यन्ते राजवेश्मसु ॥ १८ ॥ अथवा जग्म किं
द्रष्टुं किं महेशप्रवाचिनं । नूनमेवेति वो वच्मि प्रवक्तुश्चापि सत्तरं ॥ १९ ॥ यतः सोऽयं प्रवक्त्रा
य ईशदूतेन भाषितः । त्वदये, हो, ध्वप्रस्तुत्यै मच्चरं प्रेरयाम्यहं ॥ २० ॥ इत्युक्त्वा त्वीश्वरचराद्यो
हन्नेः स्नापक्वान्निहि । आसीन्नार्युद्भवां मध्ये कश्चित् क्वापि महत्तरः ॥ २१ ॥ किंतु स्वर्गीय

राज्ये यो लघिष्ठोऽपि भवेन्नरः । योहन्नेरपि तं वित्तं भविष्यन्नं महत्तरं ॥ २२ ॥ तच्छ्रोतारः
 समस्तास्तु करसंग्राहिणोऽपि च । ऐशं स्वीचक्रिरे धर्मं योहन्निजलसंस्कृताः ॥ २३ ॥ फरो
 ष्याध्यापकास्त्वेव तेन न स्नापिता जले । ततः स्वार्थं निराचक्रुरोश्वरस्यापि मन्त्रणं ॥ २४ ॥
 योहन्नेस्तु परे नित्यमिदानीं चापि यत्नतः । स्वर्ग्यमाक्रम्यते राज्यं विक्रान्ताश्च हरन्ति
 तत् ॥ २५ ॥ नित्यं तत्प्राक् स्थितं शास्त्रं सर्वं चेशप्रवाचिनः । आगते तु चरे तस्मिन् संपूर्णा ६७
 भूतदावली ॥ २६ ॥ स्वीकार्यं यदि युष्माभिरप्ययं यः प्रतिश्रुतः । मलाकीयेन सोऽलीयः शुणोतु
 श्रुतिमानिदं ॥ २७ ॥ वर्तमानान्मनुष्यांस्तु केषां वक्ष्यामि सन्निभान् । ते बाला इव येऽन्यो
 न्यमासोना आहुरापणे ॥ २८ ॥ वादयत्सु किलास्मासु वेणुं यूयं न नृत्यथ ॥ विलपत्स्वपि चा
 स्मासु यूयं न रुदिष्याहिताः ॥ २९ ॥ अभोजी स ह्यपायी च यदा योहन्निरागतः । तदा ते

प्रावदन् लोका भूतयस्तोःस्त्यसाविति ॥ ३० ॥ किंतु भोजी च पायी च नरपुत्रो यदागतः ।
 उचुर्गृध्रः सुरापञ्च पापिनामप्यसौ सखा ॥ ३१ ॥ इति तेऽसूयका अज्ञाः किंतु या संस्थितोभयोः ।
 सद्बुद्धिः स्वसुतैः सर्वैर्विज्ञाता स्वीकृता च सा ॥ ३२ ॥ गुरुरूवाच ॥ तथा योहन्निनाये यो नलारण्ये
 ऽपि लक्षितः । वनमाध्वीकभोक्षैव स्थिरेणाघविरोधिना ॥ ३३ ॥ स प्रभुर्नृसुतः स्वीयं प्रशशंसायगं
 तदा । तं प्रत्यप्यन्तिमां प्रैर्य्य स्ववार्त्ता बन्धपीडितं ॥ ३४ ॥ तथोक्तवन्तमेकस्तु येषूं तत्पुर ८८
 वासिनां । सीमोनाख्यः फरीष्योऽपि स्वगृहेऽतुं न्यमनुयत् ॥ ३५ ॥ तत्र गत्वा च भुञ्जानं फरीष्येण
 सह प्रभुं । अहो काप्यभ्ययच्छत्स्त्री पापिनी तत्र विश्रुता ॥ ३६ ॥ सा हि तत्र तमासीनं प्राक्
 श्रुत्वाघविमोचकं । सुविक्लणदृशत्पात्रं सुगन्धैः पूर्णमानयत् ॥ ३७ ॥ पदोस्तस्य पतन्ती च रुदन्ती
 चाश्रुधारया । अङ्गी अक्षालयत् सा वै प्रक्षरन्त्या निरन्तरं ॥ ३८ ॥ स्वमूर्द्ध्निश्चापि केशैस्तौ

मुहुर्मुहुरमार्जयत् १ चुम्बन्ती पर्यालिम्पच्च यत्नात्सा चन्दनादिभिः ॥ ३९ ॥ दृष्ट्वैतत्त्वहुतं
 जानन् फरोष्यः स निमद्रकः १ स्वचित्ते चिन्तयच्चेत्स्यात्सत्य ईशप्रवाच्ययं ॥ ४० ॥ तदा
 किं न सुविद्याद्वै कोदृश्यैषो धुना स्त्रिया १ स्पृश्यते विदितेयं हि पापिनीत्यखिलैरिह ॥ ४१ ॥
 तच्चिन्तं तु प्रभुज्ञात्वा ब्रवीदिच्छामि किंचन १ वक्तुं सीमोन त इति सत्ववादी हुरो वद ॥ ४२ ॥
 श्रीयेषूरुवाच ॥ डावास्तामधमर्णौ वा एकः पंचशतं तयोः १ मुद्रापादानुदधरत्पंचाशच्चापर ६९
 स्तथा ॥ ४३ ॥ न किंचिदपि दातुं तु शक्तयोस्तदृणं तयोः १ उत्तमर्णः प्रसादेन सम्यगक्षमत स्वयं
 ॥ ४४ ॥ कतरोऽथ तयोर्ब्रूहि त्वं सीमोनाधमर्णयोः १ उत्तमर्णं दयालुं तमधिकं प्रीणयिष्यति
 ॥ ४५ ॥ परोष्य उवाच ॥ योऽधिकोद्धारभारेण पोडितो भूहुरो स वै १ अधिकं तद्विमोक्तारं
 प्रीणयेदिति मे मतिः ॥ ४६ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतदाकर्ण्य सत्यं वै प्रत्यवादीरिति प्रभुः ॥ उक्त्वा

तां दर्शयन्नारीं फरोष्यं पुनरब्रवीत् ॥ ४७ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ इमां त्वं वीक्षसे नारीं सीमोनाहं
त्वदालये । विष्टा न त्वत्करात्किंचिदपि पाद्यमवाप्नुवं ॥ ४८ ॥ किंत्वेषा मत्पदौ यत्नादप्य
क्षालयदश्रुभिः । केशैश्चापि स्वकैस्तौ वै पुनःपुनरमार्जयत् ॥ ४९ ॥ प्रविशन्तं गृहे ते मां नाचुम्बः
किंत्वियं मम । नता तत्कालतोऽप्यङ्गुली संचुचुम्ब निरन्तरं ॥ ५० ॥ तैलेनापि शिरस्त्वं मे ना
नञ्जिथ कदाचन । एषा तु चन्दनाद्यैर्मे पर्यलिम्पत्पदावपि ॥ ५१ ॥ ततोऽहं त्वामृतं वच्मि ९०
तत्पापानि बहून्यपि । विमुक्तानि महाप्रेम्णस्तस्यां लक्ष्म हि दृश्यते ॥ ५२ ॥ यो विमुक्ताल्प
पापस्तु प्रीणयेदल्पमेव सः । किंतु ते नारि पापानि विमुक्तानीति मे शृणु ॥ ५३ ॥ गुरुरूवाच ॥
इति श्रुत्वाखिलास्तत्र ये स्थिताः सहभाजिनः । कोऽयं पापविभोक्तेति हृदि ते समचिन्तयन् ॥
५४ ॥ येषूस्तु न मनस्तेषु संयोज्य स्त्रीं तदा पुनः । अभ्यूचे कुशलं याहि मुक्ता त्वं श्रद्धया स्वया

॥ ५५ ॥ यैरूषलेभ्यमार्गे तु स प्रचल्य ततो वृतः । यात्रिकैर्बहुभिः पुथ्यां महत्यामप्युपस्थितः ॥

५६ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मलाकीयभव्यवाक्येभ्यो मत्थायस्यैकादशसर्गा
लूकस्य सप्तमसर्गाच्चोद्धृतो) दुर्विधार्थसुवार्ता नाम चतुर्दशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ स प्रभुस्तु तदा कस्मात् स्वसंस्कृत्याः परे पुनः । गतो यिरूषलेमेऽथ यात्रिकै
र्बहुभिर्वृतः ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ त्राणपर्वकृते पूर्वयथा तत्र गतः प्रभुः । तथेदानीं द्वितीयाय ९१
पंचाशत्ख्यातपर्वणे ॥ २ ॥ उभयोर्ह्यखिलैर्योग्यं धर्मशीलैस्त्रयेलिभिः । दूरादपि समायातुमोश्वर
स्यार्थमन्दिरं ॥ ३ ॥ किंतु यद्दर्शितं येष्वाद्भुतं कर्म महापुरे । एतस्मिन्समये यच्च प्रोक्तं तच्छृणु
शिष्य मे ॥ ४ ॥ आसीन्मेषापणे तत्र पंचघट्टसमावृता । यज्ञीयपशुशुद्ध्यर्थं शुभा पुष्करिणी
स्थिता ॥ ५ ॥ सा दयालयनाम्नी वै यतस्तद्वारि लोडिते । परिचारकहस्तेन चिकित्साप्ला

रुजार्तिभिः ॥ ६ ॥ तेष्वातः पंचघट्टेषु वितर्धीच्छादितेषु वै । समास्तान्धाबलक्षोणपडुव्यूहो
निरन्तरं ॥ ७ ॥ पर्वपूर्वे शनौ तां तु येषूः पुष्करिणां गतः । अष्टत्रिंशाब्ददौर्बल्यपीडितं नर
भैक्षत ॥ ८ ॥ चिरादपि तथाभूतं तं सुजानन्नवोचत । स्वास्थ्यं किमिच्छसोत्युक्तः शयानस्त्व
ब्रवीदसौ ॥ ९ ॥ दुर्बल उवाच ॥ न महाशय कोऽप्यस्ति हितो यो लोडितेऽभसि । मां नयेद्वट्ट
तोऽन्यस्तु मत्प्राग्विशति सन्ततं ॥ १० ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा प्रभुः प्रोचे खट्वामुत्थाप्य वै चल । ९२
तत्क्षणाच्चापि सुस्थः स भूतः सम्यक् चकार तत् ॥ ११ ॥ यद्गूयास्तु चलन्तं तं दृष्टा केचित्ततो
ऽब्रुवन् । अद्य विश्रामवारोऽस्ति खट्वां त्वं वहसे कथं ॥ १२ ॥ दुर्बल उवाच ॥ यो मां सुस्थं
चकाराद्य चिराद्दौर्बल्यपीडितं । स एवेदमवादीन्मां खट्वामुत्थाप्य वै चल ॥ १३ ॥ यद्गूया
उचुः ॥ कः खट्वां परिवोढुं त्वां तथा मर्त्य उपादिशत् । विश्रामाहे तदापि प्राक् प्रवृत्तो रोग

मोचने ॥ १४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति संपृच्छन्स्तान्न प्रतिवक्तुं शशाक सः । नाभ्यजानाद्धि येषूं
सोऽबलः स्वस्वास्थ्यकारिणं ॥ १५ ॥ बहुव्यूहावृतायाश्च पुष्करिण्याः प्रभुस्तदा । तच्चिकित्सां
समाचर्यगुप्सितोऽन्तर्हितोऽभवत् ॥ १६ ॥ विश्रामाहे समाप्ते तु यदायातं दिनं महत् । पंचा
शत्पत्र्वणः सर्वैरैस्त्रयेलैः समादृतं ॥ १७ ॥ तदा धर्मकृते येषूः स्थित ईश्वरमन्दिरे । दृष्ट्वा तं
दुर्बलं मध्येऽर्चिनामभ्यब्रवीदिदं ॥ १८ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अहो त्वं प्रापिथ स्वास्थ्यं मा कार्षीः ॥ १९ ॥
किल्बिषं पुनः । न चेदप्याधिका पीडा पूर्वस्यास्त्वयि सपतेत् ॥ १९ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा
गतोऽसौ तान् मन्दिरस्थान् यद्दिनः । गर्हकानब्रवीत्सोऽयं खट्वां यो वोढुमादिशत् ॥ २० ॥
इति ते ज्ञापितास्तेन येषूवैरोष्ठमानसाः । अभिगत्य ततो वेगान्मन्दिरेऽभ्यब्रुवन्निदं ॥
२१ ॥ यद्दद्या उचुः ॥ यं चतुर्थाज्ञया मोसिः शनौ विश्राममादिशत् । त्वंकिमर्थे तमुच्छ्रिय

परानुच्छदयस्यपि ॥ २२ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ येन संपूर्णसर्गेण विश्रामाज्ञा कृता स हि । मत्पितातो
 .पि कुरुते कुर्वे,हमपि वै तथा ॥ २३ ॥ गुरुरुवाच ॥ एतत्प्राप्योत्तरं ते,तो,धिकमप्यभि
 लेषिरे । प्रभुं हन्तुमतिक्रोधादन्यो,न्यं च तथोचिरे ॥ २४ ॥ यद्गृह्या उचुः ॥ विश्रामाज्ञां पुरा
 पुण्यां स लंघित्वा स्वकर्मभिः । शप्यो गालीत्य एतर्हि गरीयो,प्यघमाचरत् ॥ २५ ॥ ईश
 तुल्यं स आत्मानं चक्रे,स्मद्गोचरे,त्रपः । विश्वकृन्मत्पितेत्युक्त्वा मृत्युदण्डयः स किं न हि ॥ २६ ॥ ९४
 गुरुरुवाच ॥ इत्युक्तं तैः स्वधर्मार्थे गर्वमोहितमानसैः । न दृष्टा ह्यनुकम्पैशो पुत्रकर्मसु भान्त्यपि ॥
 २७ ॥ गर्हिणां तु प्रभुस्तेषां चेतांस्येवं वचांसि च । विज्ञायेदं तदा प्रोचे तेभ्य ईश्वरमन्दिरे
 ॥ २८ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सत्यं युष्मान्ब्रवीम्येतन्न किंचिच्छकृयात्स्वयं । कर्तुं यद्यत्तु कुर्वन्तं
 पितरंपुत्र ईक्षते ॥ २९ ॥ यद्यत्कर्म पिता कुर्यात्पुत्रो,प्येवं करोति तत् । तं प्रियं हि पिता सर्वं

दर्शयत्यात्मना कृतं ॥ ३० ॥ एतेभ्योऽपि महोयांसि दर्शयिष्यति सोऽचिरात् । कर्माणि येभ्य
 उद्गाढं विस्मयं यूयमाप्स्यथ ॥ ३१ ॥ यथा जीवयति प्रेतान् पिता पुत्रस्तथेच्छया । नापि
 पित्रा विचार्यास्ते न्यस्तं पुत्रे तु कर्म तत् ॥ ३२ ॥ अतः पुत्रस्तथादृत्योऽखिलैरेवं यथा पिता ।
 पुत्रो यैर्नादृतस्तैर्नापि तत्प्रेरयिता पिता ॥ ३३ ॥ सत्यमेतद्धि वो वच्मि मद्वाक्यं संशृणो
 ति यः । मत्संप्रेरयितारं च विभुं विश्वसिति ध्रुवं ॥ ३४ ॥ स प्राप्नानन्तजीवोऽपि दण्डं नापि ९५
 कदाचन । गमिष्यत्यधुनोत्तीर्णो मृत्युतः स हि जीवने ॥ ३५ ॥ कालस्तैवत्यधुनाप्यत्रोपस्थितः
 स मृता यदा । ईशपुत्रवचः श्रुत्वा संजीविष्यन्ति निश्चयं ॥ ३६ ॥ इति वो वच्मि यद्बद्धि
 स्वयंजीवी पिता स्थितः । तद्देव स वै पुत्रे स्वयंजीवित्वमादधौ ॥ ३७ ॥ नृणामप्यक्षदशित्व
 शक्तिं तस्मिन् समर्पयत् । यस्मात्स नरपुत्रोऽस्ति संस्थितोऽप्यात्मजो विभोः ॥ ३८ ॥ अत्र मा

विस्मयध्वं वै कालो ह्यैति यदाखिलाः । शवगर्त्रोषितास्तस्य संश्रोष्यन्ति वचः स्थिरं ॥ ३९ ॥
 उद्गमिष्यन्ति ते चापि जीवनाय सुकारिणः । तथा मन्दप्रवृत्ताश्चोद्गच्छेयुर्दण्डलब्धये ॥ ४० ॥
 स्वयमेव न शक्नोमि किञ्चित्कर्तुं पितुर्विना । यं शृणोमि विचारं हि स मया क्रियते सदा ॥ ४१ ॥
 मद्भिचारस्तु धर्म्योऽस्ति यतः स्वां नहि किंतु मां । संप्रेरितवतस्तस्यैवेच्छामनुचराम्यहं ॥
 ४२ ॥ यदि स्वार्थमहं साक्ष्यं प्रदद्यां तत्रदानृतं । किंतु मे साक्ष्यदोऽन्योऽस्ति वेद्यं यं सत्यसाक्षिणं ९६
 ॥ ४३ ॥ योहन्तिं प्रति यूयं वै किं न प्रैरयत स्वयं । लैव्यान् पृथै तदा चापि सत्यसाक्ष्यं
 स वोऽददात् ॥ ४४ ॥ युष्माकं त्राणमात्रार्थं वाक्यमेतद्भ्रवीम्यहं । न कस्मादपि साक्ष्यं हि लब्धुं
 योग्यं मया नरात् ॥ ४५ ॥ ज्वलदोजस्विदोपो वै स आसीत्प्रान्तरोषितः । तद्दोप्या चाचिरं
 यूयमप्यानन्दितुमैच्छत ॥ ४६ ॥ तत्साक्ष्यात्तु महीयोऽपि मदर्थे तेषु विद्यते । यानि संपूरणी

यानि पिता कर्माणि मे ददौ ॥ ४७ ॥ पित्राहं प्रेरितो भूमाविति साक्ष्यं हि निश्चितं । मत्कृ
 तान्यधुना तानि ददत्यखिलगोचरे ॥ ४८ ॥ यस्य यूयं तु न क्वापि शब्दं श्रुश्रुव नापि वा ।
 रूपं ददृश साक्ष्यं मे स पितैव स्वयं ददौ ॥ ४९ ॥ किंतु तस्य विभोर्वाक्यं युष्मदन्तःस्थितं न
 हि । यतो मां प्रेरितं तेन न विश्वसिथ गर्हकाः ॥ ५० ॥ अनुशीलयथ ग्रन्थान् पुण्यान् नित्यं
 हि जीवनं । तेभ्योऽनुभवथ प्राप्तुं तेऽपि मे साक्ष्यदाः खलु ॥ ५१ ॥ जीवनाप्त्यै न माभ्येतुमिच्छ ९७
 थातो न वोऽस्त्यलं । ईशप्रेमेत्यहं वेद्मि कोर्त्यलिप्सुर्मनुष्यतः ॥ ५२ ॥ पितुर्मां ह्यागतं नाम्ना
 न स्वीकुरुथ दुर्हृदः । चेन्वागच्छेत्स्वनाम्नान्यस्तं नूनं स्वीकरिष्यथ ॥ ५३ ॥ अन्योऽन्यं तु यशो
 यूयं नेशमात्रोत्थसद्यशः । याचमानाः कथं मूढाः प्रत्येतुं शक्नुथ ध्रुवं ॥ ५४ ॥ युष्मान् पित्रेऽप्रती
 त्यर्थेऽभियोक्ष्यन्तं तु मां परे । मा मन्यध्वं परो ह्यस्ति योऽभियोक्ष्यति वो नरः ॥ ५५ ॥ स मो

सिर्यत्र वोऽप्याशा यदि तं विश्वसेत हि । तदा मां विश्वसेतापि तद्गन्धैर्हि प्रकीर्तितं ॥ ५६ ॥
 किंतु चेन्नापि तद्गन्थान् विश्वसेत समन्ततः । तदा वै मम वाक्यानि विश्वसेत कथं दृढं ॥
 ५७ ॥ गुरुरूवाच ॥ तथा पर्वणि तस्मिन् वै मोसिशास्त्रप्रकीर्तिते । मोसिप्रोक्तो महीयान्स
 प्रवाची समुपादिशत् ॥ ५८ ॥ द्वितीयः संस्कृतेः पश्चात्प्रभोः स स्वीयमन्दिरे । प्रवेशो वै यथा
 ब्रह्मः स भूतो यस्त्राणपर्वणि ॥ ५९ ॥ ऐश्वरानुग्रहस्यैवं चित्रलक्ष्माङ्कितोऽपि सः । द्रोहनिन्दाजि ९८
 घांसाभिरेवासीदन्वितो नृणां ॥ ६० ॥ इति श्रीखृष्टसंगोतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (योहन्नेः पंचम
 सर्गादुद्धृतो) दयालयपुष्करिणी नाम पंचदशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ अद्भुतं मोहलक्ष्मैतद्गुरो दुष्टयहूदिनां । तन्मध्ये तु कियत्कालं स्थितो येषू
 महापुरे ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ एकाहे शिष्य संपूर्णे पंचाशत्पर्वणि प्रभुः । त्यक्त्वा धिरूषलेमीयान्

स्वोयदेशं पुनर्गतः ॥ २ ॥ पुरे कपर्णहूमे तु तं संश्रुत्यागतं निजे । गृहद्वारस्थितो व्यूहः संरूरो
 धापि पद्भतिं ॥ ३ ॥ गृहान्तश्चापि तद्वाक्यश्रुत्यै नानाप्रदेशतः । अध्यापकाः फरीथाद्याः शास्त्र
 विज्ञाः समागताः ॥ ४ ॥ प्रभोस्तत्र स्थितस्याग्रे खट्वायां शयितं तदा । पक्षाघातिनमानेतुं कमप्यै
 च्छन् पुरस्थिताः ॥ ५ ॥ द्वारे वेष्टुमशक्तास्तु चत्वारो रोगिवाहिनः । उन्नयन्ति स्म यत्नेन तं
 गृहच्छादनोपरि ॥ ६ ॥ तस्मिन् गत्वान्तरजिरं प्रति तेऽधोऽपि रज्जुभिः । येष्ये निदधुः ९९
 खट्वामुत्तोल्योल्लोचमप्यतः ॥ ७ ॥ यस्तेषां प्रत्ययं दृष्ट्वाथ पक्षाघातिनेऽब्रवीत् । खट्वास्थिताय हे
 पुत्र मुच्यन्ते कल्मषाणि ते ॥ ८ ॥ इदमध्यापकाः श्रुत्वाचिन्तयन् हृदये तथा । कोऽयमोशाप
 वादो कोऽयमोक्तास्तीश्वराडिना ॥ ९ ॥ इति चिन्तयतोऽभ्यन्तर्न किञ्चिद्ददतोऽपि तान् । अनुभूय
 क्षणादेतत्प्रत्यूचे सर्ववित्प्रभुः ॥ १० ॥ श्रीयेषूर्वाच ॥ किं तथा चिन्तयध्वेरे किं पक्षाघातिनं

प्रति । तव पापानि मुच्यन्त इति वाग्विद्यते गुरुः ॥ ११ ॥ खट्वामुत्थाप्य गच्छ त्वमिति ब्रूयामहं
 यदि । तदैतद्वचसोर्ब्रूत लघोयः कतरद्भवेत् ॥ १२ ॥ किंत्वद्भोमोचनं ह्येवं नृपुत्रेण मया भुवि ।
 कर्तुं वाक्यं सुदेक्ष्यामि युष्मान्निर्णीतलक्ष्मणा ॥ १३ ॥ निशामयत मद्वाक्यं पक्षाघानिन् ब्रवीमि ते ।
 उत्तिष्ठ स्वीयखट्वां च त्वमुत्थाप्य गृहं चल ॥ १४ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतद्वदति येष्वीह पक्षाघा
 त्युत्थितः क्षणात् । खट्वामुन्नीय सर्वाग्रे निर्ययावीश्वरं स्तुवन् ॥ १५ ॥ सर्वे चापि ततोऽतीव १०८
 विस्मिताः परमेश्वरं ॥ दत्तवन्नं नरेभ्योऽपीयच्छक्तिं दद्विरे स्तवैः ॥ १६ ॥ अन्योऽन्यं चाभ्यवो
 चन्नाद्भुतकर्म वयं खलु । अद्यापश्याम यद्वन्नाप्यभूद्दृष्टं कदाचन ॥ १७ ॥ अपगत्य ततो
 गेहाद्भद्रकूलेऽव्रजत्प्रभुः । तत्र चाप्यन्विता व्यूहास्तस्यालम्बन्त शिक्षणं ॥ १८ ॥ आसीनं स तदा
 प्राप्य नगरस्य करालये । अल्फायस्य सुतं लेवीं यो मत्थायाभिधोऽप्यभूत् ॥ १९ ॥ मामन्वेहोत्यु

वाचाथ लेवोः सन्न्यस्य सर्वशः । करसंयहणादीनि येष्वः पञ्चादितो गतः ॥ २० ॥ स्वगेहं प्रति
वाहूय भोजनाय तदा गुरुं । करसंयाहिणो नैकानपि तत्र न्यमन्नयत् ॥ २१ ॥ तद्गृहे तु
तमासीनं करसंयाहिभिः सह । दृष्ट्वा महागुरुं तत्र फरीथाध्यापकाः स्थिताः ॥ २२ ॥
कुत्स्यं संमत्य संसर्गं रौम्यभृत्यैस्त्रयेलिनां । स्वयैरवमतानां च शिथानभ्यब्रुवन् प्रभोः ॥
२३ ॥ अध्यापका उचुः ॥ किमर्थं युष्मदाचार्य्यः करसंयाहिभिः सह । किल्विषाचारिभि
आपि भुङ्क्ते पिवति चात्रपः ॥ २४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा प्रभोः शिष्या न किञ्चिदपि
तान् प्रति । उचुः किंतु स तत्कुत्सामनुभूयाब्रवीदिदं ॥ २५ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ न सुस्थेभ्यो
गदिभ्यस्तु भिषगावश्यको यथा । तथा नाह्वयितुं धर्म्यान्पापिनस्त्वहमागतः ॥ २६ ॥
निर्गत्यान्विच्छत ततो यूयं शास्त्रविदः श्रमात् । प्रवन्नेतद्वचोऽर्थः को दयामिच्छामि न क्रतुं

॥ २७ ॥ गुरूवाच ॥ इत्यैश्वर्यसः प्रोक्त्या होषेयस्य प्रवाचिनः । येषूनिर्वर्तयामास विवादं
 धर्मगर्विणां ॥ २८ ॥ नतु क्षान्तेऽपि तद्वैरे वनमध्वशनस्य ते । प्रान्तरे घोषतः शिक्षां स्म
 रन्तोऽभ्यब्रुवन्निदं ॥ २९ ॥ अध्यापका उचुः ॥ योहन्नेरनुगा ये ये जखरीयात्मजस्य ते ।
 अतीवोपवसन्त्येव फरीथा इव धर्म्मिणः ॥ ३० ॥ त्वदीयास्तु कथं शिष्याः शुद्धै तद्वन्न कुर्व
 ते । धर्म्योपोषणमाचार्य्य किंत्वशनन्ति पिवन्ति च ॥ ३१ ॥ श्रीयेषूवाच ॥ जन्या उप १०८
 वसेयुः किं वरे तैः सह तिष्ठति । यदा सोऽपहृतस्तु स्यादुपवत्स्यन्ति ते तदा ॥ ३२ ॥
 मय्येतैः सार्द्धमधुना नवशिथैर्वरे स्थिते । संतुष्टास्तेऽपि तिष्ठन्तु नियमश्रान्त्यपीडिताः ॥
 ३३ ॥ न जीर्णवसने कोऽपि नवं चीरं निसीव्यति । यदतुल्यतया ह्यस्य गरीयश्छेदनं
 भवेत् ॥ ३४ ॥ नवार्पयति नूत्नेरां कश्चिज्जीर्णकुतूष्वपि । तद्गङ्गैः स्त्रोथतीरा हि सार्या

नूत्नकुतूषु तु ॥ ३५ ॥ तथैवेरा कुतूश्चापि रक्ष्या प्रत्नां तु पोतवान् । कोऽपि नेच्छत्यथो नूत्नां
 जीर्णां वेत्ति हि सत्तरां ॥ ३६ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतद्दृष्टान्नवाक्यानि यदा तान् प्रति सा
 ब्रवीत् । वरो योहन्निना प्रोक्तः सच्चिदानन्ददायकः ॥ ३७ ॥ तदा कश्चिन्मठाध्यक्षीयैरो नाम
 समागतः । प्रणिपत्यापि तत्पादौ प्रार्थयद्यत्नतस्तथा ॥ ३८ ॥ यैर उवाच ॥ प्रभो प्रायो मृते
 दानीं बाला मे दुहिता स्थिता । दययैत्य कराभ्या तां स्पृशाथानिष्यति ध्रुवं ॥ ३९ ॥ गुरुरूवाच ॥ १०३
 इत्यशोचत्स यस्यापि न सन्नानस्तथा विना । द्वादशाब्दकुमार्यासीद्वरदस्त्वशृणोत्प्रभुः ॥
 ४० ॥ प्रार्थनात्तस्य गेहं चाभिगच्छन्तं तदा पथि । येषूं महानपि व्यूहः पर्यपीउयदन्वितः ॥
 ४१ ॥ तन्मध्ये च स्थिता काचिद्रक्तपित्नेन या दृढं । उयेण द्वादशाप्यब्दान् दुःखिता
 भून्निरन्तरं ॥ ४२ ॥ या स्वसर्वधनस्यापि विज्ञवैद्यान् प्रति व्ययं । कृत्वा नाभूत्ततः सुस्था वर

त्वधिकरोगिणी ॥ ४३ ॥ येष्वः पञ्चात्रदा सायाच्चिन्नयन्ती तथा हृदि । तद्वस्त्रस्पर्शमात्रेण रोगान्मु-
 क्तिमवाप्नुयां ॥ ४४ ॥ ततो व्यूहान्तरे नारी प्रभोर्वस्त्रान्तमस्पृशत् । निरूढं च क्षणात्तस्या रक्त-
 पित्तं समन्ततः ॥ ४५ ॥ परावृत्तस्ततो येषूः केन स्पृष्टो हमित्यमून् । उचे परिस्थितान् येथ न
 मयेत्यब्रुवन् सकृत् ॥ ४६ ॥ प्रस्तराद्यास्त्ववोचन् हे पीडयन्तं तथा गणं । संपश्यंस्त्वं कथं पृच्छेः
 स्पृष्टो हं केन नु प्रभो ॥ ४७ ॥ प्रत्यूचे स तु केनापि स्पृष्टो हमिति निश्चयं । वेद्मि मत्तो यतः १०४
 शक्तिर्बुधेऽपि विनिःसृता ॥ ४८ ॥ स्पृष्टवन्तं विबोद्धुं च स यदा पर्यलोचत । नारी सा स्वकृतं
 कर्मागुप्तमन्वभवत्तदा ॥ ४९ ॥ कम्पमाना भयाच्चेहाभ्येत्य येषूं प्रणम्य च । स्वीचक्रे वसनस्पर्श-
 चिकित्सां चाप्यतः स्वकां ॥ ५० ॥ मुक्तिदस्तु तदावादीद्गुहितः सुस्थिरा भव । विश्वासस्ते ददौ
 मुक्तिं कुशलं याह्यरोगिणी ॥ ५१ ॥ इति येष्वि वदत्येव मठाध्यक्षनिकेतनात् । एनं प्रत्यद्रवद्दास

इदं चाभ्यब्रवीद्वचः ॥ ५२ ॥ यैरभृत्य उवाच ॥ इदानीं भवतः पुत्री मृता यैर ततो गुरुं । किमर्थं
 गृहमानीय क्लेशथेरेव निष्फलं ॥ ५३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति दासं वदन्तं तु श्रुत्वाथेषूरथाब्रवीत् ।
 मा भैषीर्यैर विश्वासं कुर्वेवाथ सुखं भवेत् ॥ ५४ ॥ गृहं त्वागत्य कंचिन्नान्तर्निन्ये प्रस्तराद्विना ।
 जिबिदोयसुताभ्यां च मठाध्यक्षेण सोऽन्वितः ॥ ५५ ॥ तैर्वृतस्तत्र विष्ट्वा सोऽवाप्नोद्विलपतो
 बहून् । बन्धून्सगायकांस्तत्र तुमुलध्वनिकारिणः ॥ ५६ ॥ तान्निषेधन्नवादीत्स किं विलाप १०४
 ध्वनिं तथा । कुरुतात्र कुमार्येषा न मृता किंतु निद्रिता ॥ ५७ ॥ इति श्रुत्वाहसंस्ते वै जानन्न
 स्तन्मृतिं ध्रुवं । समस्तास्तु प्रभोराज्ञां संलभ्यातो विनिर्गताः ॥ ५८ ॥ कुमार्यास्तु पितृभ्यां स
 सह शिष्यत्रयेण च । शयानामुपसृत्यामूं समादायापि तत्करं ॥ ५९ ॥ हे कन्ये जागृहीत्यूचे
 ततः प्राणानवाप्य मा । उत्थिता प्राचलद्देगाद्विस्मितेष्वखिलेष्वपि ॥ ६० ॥ ततो यैरं सपत्नीकं

विस्मयानन्दमोहितं । भोज्यं पुत्र्यै प्रदातुं स संजीवन्त्यै समादिशत् ॥ ६१ ॥ आज्ञाय सकलांश्चे
 मां कस्मैचिन्नेरितुं क्रियां । स सप्रस्तरयाकोबयोहन्निर्निर्गतो गृहात् ॥ ६२ ॥ किंतु तत्रापि
 विस्तीर्णे जीवदस्य प्रकीर्त्तने । मठाध्यक्षगृहाद्गृहाः प्रगच्छन्तं तमन्वयन् ॥ ६३ ॥ अनु
 भूय तदा काणावपि मोक्षारमन्तिके । दयां नौ कुरु हे दावित्पुत्रेति प्रणनर्दतुः ॥ ६४ ॥
 स्वगृहे चाप्युपस्थाय स पश्चादनुगामिनोः । तयोः सत्प्रत्ययं ज्ञात्वेदमूचे कुशलाधिपः ॥ ६५ ॥ १०६
 एतत्कर्तुं समर्थो हामिति वां प्रत्ययोऽस्ति किं । तथा पृष्ठौ ततोऽस्त्येव भो इति प्रत्यवोचतां ॥
 ६६ ॥ अथ सोऽक्षीणि संस्पृश्य तयोरभ्यब्रवीद्विदं । यादृग्वां प्रत्ययस्तादृगस्त्वतोऽपश्यतां च तौ ॥
 ६७ ॥ आज्ञातौ चापि मोक्षार्ता न कस्मैचित्तदीरितुं । पुर्यां क्षेत्रेऽखिले चापि कथयामासतुः क्रियां ॥
 ६८ ॥ तत्पश्चात्तद्गृहे मूकं भूतग्रस्तं नरा अपि । आनयन् यं प्रभुर्भूते निःक्षिप्तेऽवाद्यत्स्फुटं ॥

६९ ॥ विस्मिताश्च ततो व्यूहास्तद्वन्नाभूत्कदाचन । इत्यथेलान्तरे दृष्टमिति प्रोचुः परस्परं ॥ ७० ॥
 फरोथास्तु तदा केचित्तत्संश्रुत्याब्रुवन्निदं । स भूताधिपशक्नैव भूतान्निःक्षिपति ध्रुवं ॥ ७१ ॥
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मत्थायस्य नवमसर्गान्मार्कस्य द्वितीयपंचमसर्गाभ्यां
 लूकस्य पंचमाष्टमसर्गाभ्यां चोद्धृतो) वरदयाप्रकाशो नाम षोडशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ यैरूशलेमकैः पूर्वमवज्ञातोऽपि पर्वणि । ततः प्रत्यागतेराद्ये ह्येव कापर्णहू १०७
 मिषु ॥ १ ॥ यो वै तान्यकरोत्किं न मठाध्यक्षादयस्तदा । तं वै वरदयादृष्ट्या सर्वे मन्यन्त
 धार्मिकाः ॥ २ ॥ गुरुरूवाच ॥ मा विद्धेवं यथा ह्यासीत्पंचाशत्पर्वियात्रिकैः । अमीभिः स तथैवै
 तैः प्रतिरूडोऽचिरात्प्रभुः ॥ ३ ॥ शनावाद्ये परे तस्माद्ध्वितीयाभिधपर्वणः । क्षेत्रे कापर्णहूम्ये स स्व
 शिष्यैः सार्धमव्रजत् ॥ ४ ॥ तदा तत्र सुपकूनि संखिद्य कणिशानिते । संमर्द्ध्य पाणिपुटकैरनु

मारैभिरे मुदा ॥ ५ ॥ तत्संदृश्य फरीथास्तु केचिद् ह्यस्तनकर्मणां । गर्हका इव संवक्तुमीर्ष
 यातः प्रचक्रमुः ॥ ६ ॥ फरीथा उचुः ॥ धार्मिकैर्नास्ति यद्योग्यं कर्तुं विश्रामवासरे । तदेतान्
 कुर्वतः पश्य चयनं मर्दनं तथा ॥ ७ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याकर्ण्य वचस्तेषामात्मधर्मार्थगर्विणां ।
 पुण्यग्रन्योदितैर्वाक्यैस्तथा व्यवदत्त प्रभुः ॥ ८ ॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ शास्त्रज्ञैः किं न युष्माभिः श्रुतं
 तत्कर्म दाविदः । यद्धर्मोऽप्याचरदसौ सानुगोऽतिबुभुक्षितः ॥ ९ ॥ यानि ह्यैश्वरदूषस्य १०८
 वेदैर् दर्शनहेतवे । गोधूम्यपिष्टकान्यासन्नर्पितान्येव शास्त्रतः ॥ १० ॥ तानि पुण्यान्यपि न
 चादनीयान्यप्ययाजकैः । स महायज्वनो लेभेऽभ्याथारस्य पितुः करात् ॥ ११ ॥ दूष्ये च तान्य
 भुङ्क्तापि स्वानुगांश्चाप्यभोजयत् । आवश्यक्ये स निर्दोषो दाविदीशप्रियोऽधिपः ॥ १२ ॥ किं
 वाधीतं न युष्माभिरीशशास्त्रेऽपि यज्वनां । तद्गृहान्तःशनाविव नानाकर्मनियोजनं ॥ १३ ॥

मन्दिरान्तु महीयान् वै विश्रामाहस्य च प्रभुः । अत्रापि स्थित एतर्हि नृपुत्र इति वच्मि वः ॥
१४ ॥ नहि विश्रामवारार्थं नराः सर्वे निरूपिताः । नरार्थं तु स सद्धारोऽतो नृपुत्रोऽस्ति
तत्प्रभुः ॥ १५ ॥ अनघांस्तु तथा यूयं न वै दण्डमानवश्यत । वेज्जानीयात् वाक्यं तद्द्वयामिच्छा
मि न क्रतुं ॥ १६ ॥ गुरुरूवाच ॥ तथा तान्नीरवान्कृत्वा नृपुत्रो धर्मलिङ्गिनः । विश्रामाहे परे
तस्मात्तत्पुरः प्राविशन्मठं ॥ १७ ॥ शीर्णहस्ते स्थिते तत्र कस्मिंश्चिद्गर्हका अमी । अवालोक्त १०९
किं येषूस्तं चिकित्सेत्तदा न वा ॥ १८ ॥ इति चिन्तयतस्तांस्तु विश्रामदिनलङ्घनात् । अभि
योगेच्छुकान् येषूः फरीष्याध्यापकानवेत् ॥ १९ ॥ उपदेशाद्विरभ्याथ मठमध्ये स निर्भयं ।
शीर्णहस्तं तमाहूय गर्हकानभ्यवोचत ॥ २० ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ सुक्रिया दुष्क्रिया वा किं
कर्तुं विश्रामवासरे । योग्यं किं रक्षितुं प्राणान्हन्तुं वेति प्रवक्त मे ॥ २१ ॥ गुरुरूवाच ॥ इति

पृष्ठेषु दुष्टेषु नातः कोऽप्युत्तरं ददौ । परिदृश्य रूषातांस्तु तत्काठिन्येन दुःखितः ॥ २२ ॥ प्रभुः
 शीर्णकरायोचे शुष्कं हस्तं प्रसारय । अथ सुस्थीकृतं सोऽमुं प्राप्नोद्दस्तान्तरं यथा ॥ २३ ॥ ततः
 कोपोन्मदास्ते तु सहैरोद्याः फरोथकाः । मन्दिरस्था यथा पूर्वं यद्गृह्यास्ते तथोचिरे ॥ २४ ॥ किं
 करिष्यामहेऽमुं नु सद्विश्रामाहलङ्घिनं । अस्मन्मध्यस्थितं किं न मृत्युदण्ड्यः स सर्वथा ॥ २५ ॥
 तां तु हिंसामतिं ज्ञात्वा जनव्यूहैर्वृतः प्रभुः । प्रायात्कपर्णहूमात्स नानादेशत आगतैः ॥ २६ ॥ ११०
 तेष्वसन्वै गलीलोयास्तथा यैरूपलेमकाः । यद्दीनीपरिवासाश्च तथा चापि यद्गृहिनः ॥ २७ ॥
 अप्येषावोद्भवा लोका इदूमीयोषितास्तथा । शोदीन्या अपि तूर्याश्च कीर्तितक्षितिवासिनः ॥ २८ ॥
 एतादृशो महाव्यूहाः प्रभोः कीर्त्या सुकर्म्मणां । आकृष्टास्तं तदान्वीयुस्तैवय्यहृदरोधसि ॥
 २९ ॥ स तु तेष्वखिलांस्तत्राचिकित्सद्रोगिणः स्थितान् । भूतयस्तानपीशस्य पुत्रस्त्वमिति घोषतः

॥ ३० ॥ सर्वांस्तु स्वयशो वक्तुं न्यषेधीदपि यत्नतः । व्यूहैः संकुचितश्चापि स्वशिथान्नावमार्थ
 यत् ॥ ३१ ॥ तथा दूरीकृतेनापि स्वपुरोऽध्यापकैस्तदा । निरहंकारिणा येष्वपि प्रवक्तुः पूरितं
 वचः ॥ ३२ ॥ इषाय उवाच ॥ अहो मन्मनोनीत एषोऽतिहादो वृतश्चापि सर्वायियो मत्सुभक्तः ।
 तदन्तर्मदात्मानमेवाहमीशोऽप्यिथे विचारप्रकाशाय लोके ॥ ३३ ॥ विवादं न कर्त्ता नवा
 नादमेष न रथ्यासु शब्दोऽस्य संश्रोथते वा । नलं चापि निष्पीडितं नैष भञ्जेद्दृशां नापि १११
 निर्वापयेत्स्फूर्त्तधूमां ॥ ३४ ॥ स यावन्न सत्यानयेत्संजयेऽपि विचारं तथैवाचरेन्नित्यशान्तः ।
 ततोऽप्यज्ञनातिप्रदेऽस्मिन् सुदूरान्निधास्यन्ति विश्वासमन्योद्भ्रुवोऽपि ॥ ३५ ॥ इति श्रीखृष्टसंगी
 तायां पुत्राभिषेकपर्वणि (संवलचरित्रादिषायभव्यवाक्यानां द्वाचत्वारिंशसर्गान्मत्थायस्य द्वादश
 सर्गान्मार्कस्य द्वितीयतृतीयसर्गाभ्यां लूकस्य षष्ठसर्गाच्चोद्धृतः) शान्तविचारो नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥

गुरुस्वाच ॥ व्यूहेभ्यस्तु पृथक्स्थित्यै गिरिमारूह्य कंचन । स शान्तः प्रार्थयन्नीशमतिष्ठत्सर्व
 निश्चयपि ॥ १ ॥ ततः सूर्योदये भूते स्वशिथान्व्यूहमध्यतः । शैलोपर्यात्मना सार्द्धं तदा स्थातुं
 समाह्वयत् ॥ २ ॥ तेष्वारूढेषु तत्राथ सहस्थित्यै विशेषतः । रूग्भूतदान्तिशक्व्यै च प्रोक्त्वै च
 द्वादशावृणोत् ॥ ३ ॥ तेषामाद्यस्तु सीमोनः प्रस्तराख्यस्ततः सुतौ । जिवोदीयस्य याकोबयोहन्नी
 पविजाभिधौ ॥ ४ ॥ अन्द्रियः प्रस्तरभ्राता फिलिप्पश्चापि तत्परे । ततो बार्थिलुमायोऽपि ११२
 रहितोपधिमानसः ॥ ५ ॥ मत्थायोऽपि करयाहीथोमाश्च दिदुमाभिधः । याकोवोऽल्फायजश्चापि
 प्रभोर्बिन्दुरपि स्मृतः ॥ ६ ॥ तद्वन्धुश्च यहूदो यो लिब्वैथद्यायनामनी । अग्रहीदथ सीमोनः ख्यातः
 शास्त्रार्थकौतुकी ॥ ७ ॥ द्वादशस्तु यहूदोऽन्य इष्कार्योत्यभिधानकः । गणे पुण्यात्मके योऽस्मिन्
 ख्येय एव शठः परे ॥ ८ ॥ इति द्वादशसंख्यांस्तान् वृत्वा स्वप्रेरितान् प्रभुः । भूरीनुपादि

शङ्कर्मान् यथा प्राक् पर्वतोपरि ॥ ९ ॥ केनचिच्चार्यितः सोऽथ शिष्येण स्नापको यथा । योहन्निः
 प्रार्थनां सर्वानुपदेष्टुं तथानुगान् ॥ १० ॥ अतस्तां पुनरुक्त्वा वै प्रार्थनां प्रभुसंज्ञकां । स्वर्गोषि
 तास्मदित्याद्यामेतदप्यब्रवीद्वचः ॥ ११ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ निशीथे यदि युष्माकं कस्यचिद्धार
 सन्निधौ । समागत्य सुहृत्कोऽपि त्वामिह प्रार्थयेदिदं ॥ १२ ॥ हे सखे देहृणं मह्यं गौधूम्यं
 पिष्टकत्रयं । यतोऽन्नं महृहे नास्ति पान्थश्च सुहृदागतः ॥ १३ ॥ अथाभ्यन्तर उच्चास्त्वं तद्दातुं ११३
 शक्यां कथं । पर्यङ्गस्थः सपुत्रोऽहं द्वारं संरुद्धमेव च ॥ १४ ॥ ततो मा यच्छ मे क्लेशमिति त्वं स्व
 प्लिप्सुकः । प्रतिब्रूयाः स तु वहिस्तथैव प्रार्थयेन्मुहुः ॥ १५ ॥ तदा यद्यपि मैत्रार्थं तन्न दद्याः
 समुत्थितः । तस्यानिर्वाय्यताहेतोर्यद्यदिष्टं प्रदास्यसि ॥ १६ ॥ इति वो वच्म्यहं सत्यं ततो या
 चध्वमीश्वरं । अनिर्वाय्यास्तथा यूयं लप्स्यध्वे चैव निश्चयं ॥ १७ ॥ गुरुरुवाच । विशिष्टास्तु

प्रभुः शिष्यान् वृत्वा द्वादशसंख्यकान् । तान्प्रत्यपि च संपूर्य्य नानाधर्मोपदेशनं ॥ १८ ॥
 अवतीर्य्य सशिष्यो द्वेः किमपि प्राविशद्गृहं । किंतु तत्र पुनर्व्यूहा व्यरुन्धन्नपि भोजनं ॥ १९ ॥
 तदा तद्बान्धवाश्चापि स्वपुरादेत्य यत्नतः । अन्वैच्छन्नुन्मदं ज्ञात्वा तं दण्डमुदितं मठे ॥ २० ॥
 अविश्वसैश्च तैः सार्द्धं मरीयापि तदा गता । सती पुत्रं प्रियं द्रष्टुमिच्छुकावमतं स्वकैः ॥ २१ ॥
 तत्काले तु प्रभोरये नयंस्तत्र स्थिता नराः । भूतयस्तं जनं कंचिद्यो मूकोऽन्धोऽपि चाभवत् ॥ २२ ॥
 ॥ २२ ॥ अथ भूतं वहिष्कृत्य दयालुः पीडितं नरं । द्रष्टुं वक्तुं च शक्तं तमकरोदपि तत्क्षणात् ॥
 २३ ॥ तत्संदृश्याब्रुवन् व्यूहाः किं नैषोऽस्ति प्रतिश्रुतः । योऽस्मभ्यं स महाराजोऽभिषिक्तो
 दाविदः सुतः ॥ २४ ॥ इत्युचुः शरला एते फरीष्यास्तु य आगताः । यिरूषलेमतस्तत्र ते तदा
 प्रोचुरीर्षकाः ॥ २५ ॥ फरीष्या उचुः ॥ बेल्लबूलस्य साहाय्याद्विना भूताधिपस्य वै । नैव शक्नोति

निःक्षेप्तुं भूतांस्तत्सेवको ह्ययं ॥ २६ ॥ गुरूवाच ॥ इत्यतो निन्दतां तेषां दुर्मनोऽनुभवन्प्रभुः ।
 तदा तन्मन्दतर्कस्य विरोधं प्रावदत्स्फुटं ॥ २७ ॥ श्रीयेषूवाच ॥ यस्मिन् राज्ये प्रजान्योऽन्यं
 युध्यति क्षीणमेव तत् । यत्पुरं वा गृहं वान्तर्भिन्नं तदपि नश्यति ॥ २८ ॥ साटानश्चेत्तथात्मानं
 निःक्षिपेत्स्वरिपुः स्थितः । तदा तस्य कथं राज्यं जगति स्थास्यति ध्रुवं ॥ २९ ॥ बेलुबूलस्य
 शक्त्या तु भूतांश्चेन्नःक्षिपाम्यहं । पुत्रा वः केन तत्कुर्युस्तेऽतः स्युर्वोऽक्षदर्शिनः ॥ ३० ॥ किंत्वी ११५
 शस्यात्मना भूतान्निःक्षिपेयमहं यदि । तदेशस्यागतं राज्यं युष्मास्वत्र न संशयः ॥ ३१ ॥
 बलिनोऽस्त्रभृतो विष्टा गृहं तद्द्रव्यमेव कः । हर्तुं शक्नोति चेन्नादौ बध्नीयात्तं बलान्वितं ॥ ३२ ॥
 सुरक्षितगृहं तं तु बलीयान्कोऽपि चेज्जयेत् । स्थिरं तद्वर्म हृत्वा स तद्द्रव्यमपि लुण्ठति ॥ ३३ ॥
 भूतराजं तथेदानीं जितं विन्न बलीयसा । तद्विषा हरता तस्मान्नृणां सर्वेन्द्रियाण्यपि ॥ ३४ ॥

मत्सहायस्तु यो न स्यान्मद्विपक्षं सुवित्ततं । मया सार्द्धं फलं यो न चिनुयाद्विस्तृणोति सः ॥ ३५ ॥
 ततो वच्ध्येतदपि वः सर्वपापं नरैः कृतं । क्षन्तव्यं निन्दनं चापि विना निन्दां सदात्मनः ॥
 ३६ ॥ नृपुत्रमपि यो निन्देत्क्षमामाप्तुं स शक्नुयात् । न सदात्मापवादी तु नैतल्लोके न वा
 परे ॥ ३७ ॥ नित्यदण्ड्या अपि स्युस्ते ये सदात्मोत्थिताः क्रियाः । असद्गूताधिपकृता आख्या
 न्त्येवापवादकाः ॥ ३८ ॥ वृक्षं कुरुत वा भद्रं तत्फलं भद्रमेव च । मन्दं वा सफलं वृक्षं सहि वि ११६
 ज्ञायते फलात् ॥ ३९ ॥ रे सर्पतनया यूयं कथं भद्रवचांसि वै । ईरयेत स्थिता मन्दा हृत्पूर्णे
 ह्याह वो मुखं ॥ ४० ॥ सन्नरः स्वहृदः कोषाद्गद्गाद्गद्गमुदीरयेत् । मन्दस्तथैव मन्दानि स्वहृदो
 धमकोषतः ॥ ४१ ॥ किंतु यद्यद्वचो नर्थमपि ब्रूयुर्नराः परे । प्रतिवाच्यं विचाराहे तनैरिति
 वदामि वः ॥ ४२ ॥ वचोभ्यो हि स्वकेभ्यस्त्वं नर निदोषयिष्यसे । स्ववचोभ्यस्तथा दोषदण्डा

हृत्वं प्रलप्स्यसे ॥४३॥ गुरुस्वाच ॥ इत्याकर्ण्य वचः केचित्फरीष्याध्यापकाः प्रभोः । प्रत्युचु
 च्छिह्मिच्छामस्त्वन्न एवेक्षितुं गुरो ॥४४॥ इदं श्रुत्वा स आचार्यो दान्तभूतो द्रुतक्रियः ।
 अर्थयद्गोऽधिकं तेभ्यो व्यूहसाक्षादवोचत ॥४५॥ श्रीयेषूसूवाच ॥ चिह्मिच्छन्त्यमी प्राप्तुमधमा
 यभिचारकाः । न त्वन्यत्किमपि प्राप्यं योनचिह्नाद्विनैव तैः ॥४६॥ स यथेशप्रवक्ता हि
 मत्स्यगर्भे वसत्र्यहं । नरपुत्रस्तथैव स्यात्र्यहं भूम्युदरस्थितः ॥४७॥ किंतु तत्प्रत्नचिह्नाप्ता ११७
 नीनिवीपुरवासिनः । उत्थास्यन्ति विचाराहे दण्डायैतन्नृणां ध्रुवं ॥४८॥ भीषणैर्योन
 वाक्यैर्हि नीनिवीयाः समन्ततः । अनुतेपुः स्थितस्त्वन्न योनादेको महत्तरः ॥४९॥ दक्षिणीया
 तथाराज्ञी साव्यानां सा प्रकीर्तिता । उत्थास्यति विचाराहे दण्डायैतन्नृणां ध्रुवं ॥५०॥ ज्ञानं
 श्रोतुं सलोम्नः सागता ह्युर्ध्वन्तसीमतः । एषां मध्ये स्थितस्त्वेकः सलोम्नोऽपि महत्तरः ॥५१॥

तं महत्तरमप्यत्र दान्तभूतमिमे जनाः । अवमत्य यदाप्स्यन्ति तन्मत्तः शृणुताधुना ॥५२॥ नर
 देहादसद्गतो विनिःक्षिप्तो यदा भ्रमेत् । मरुभूमिषु विश्रामं दुण्ठन्नत्वानुवन् क्वचित् ॥५३॥
 तदाह स्वगृहाद्यस्मान्निर्गतो हं पुरा पुनः । तत्रैष्यामीत्यथाप्नोति तच्छून्यं मृष्टमेव च ॥५४॥
 ततो गत्वान्यभूतान्स सप्त मन्दतरानपि । समानयति वासाय तच्छोभितगृहान्तरे ॥५५॥
 स तु व्याप्तो मनुष्यो तो विविधासत्प्रवर्तिकैः । तैस्तदोयतरावस्थां पूर्वाया अप्यवाप्नुयात् ॥५६॥ ११८
 गुरूवाच ॥ एतद्गोमवचोभिः सो भर्त्सयन्मोचको यदा । ऐशकर्म्मवमन्तृन् वै भूतध्वंसदृशो
 ऽपि तान् ॥५७॥ तदा कश्चित्तमभ्यूचे माता ते भ्रातरोऽपि च । वहिस्तिष्ठन्ति संवक्तुं समिच्छन्
 स्त्वया सह ॥५८॥ नार्यप्येतत्क्षणे काचिद्गृहमध्ये ननाद हे । धन्यो गर्भस्त्वदाधारो धन्यौ पोतौ
 त्वया स्तनौ ॥ ५९ ॥ इदं येषूस्तु संश्रुत्याब्रवीन्माता ममैव का । के वा मे भ्रातरः के वा

धन्याः ख्येया नु मत्कृते ॥ ६० ॥ इत्युक्त्वा स समासीनान् स्वशिष्यान्परितः करं । विस्तीर्ण्योवाच
 माता मे भ्रातरश्च स्थिता इमे ॥ ६१ ॥ मत्स्वर्गीयपितुर्यो हि वाक्यं श्रुत्वा सुपालयेत् । स मे भ्रातैव
 माता च स्वसापि स च मङ्गलः ॥ ६२ ॥ गुरुरूवाच ॥ तद्गृहानु विनिःसृत्य पूर्णैः स्मिन्नुपदेशने ।
 धन्यां मातरमीक्षित्वा भ्रातृश्चापि तदा प्रभुः ॥ ६३ ॥ तस्मिन्नेव दिने नावं यां शिष्या हृद
 रोधसि । प्रास्तुवन्व्यूहसंकोचात्तां ततः प्राविशन्मुदा ॥ ६४ ॥ तदुपर्येव चासीनो व्यूहांस्तान् ११९
 रोधसि स्थितान् । नानापुरसमायातान् दृष्टान्नैरित्यशिक्षयत् ॥ ६५ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ वीजं
 वप्तुं कदाचिद्वै कृषकः कोऽपि निर्गतः । पद्भितौ तु पतत्किञ्चित्प्राप्यादन्पक्षिणो द्रुतं ॥ ६६ ॥
 शिलास्वन्यद्गु पतितभादावाश्वल्पमृत्सु वै । प्ररुह्याथातपैः शुष्कं हीनमूलाभिषेचनं ॥ ६७ ॥
 पतितं कण्टकेष्वेवान्यत्प्ररूढमिमैः सकृत् । वर्द्धितैः पीडितं चापि शेषे क्षीयत सर्वशः ॥ ६८ ॥

तितं तु सुमृद्यन्यत्प्ररूढं चाफलत्रतः । किञ्चित्रिंशद्गुणं किञ्चित्तथा शतगुणाद्यपि ॥ ६९ ॥ यस्य
 ष्मद्गणे कर्णौ श्रवणायैव संस्थितौ । आत्मार्थे स इदं वाक्यमाकर्णयतु यत्नतः ॥ ७० ॥ गुरुरूवाच ॥
 था संपूर्य्य स कथां शिष्यैः पृष्टः पृथक्त्वादा । त्वं तथोपदिशस्येतान् दृष्टान्तैर्नु कुतः प्रभो ॥ ७१ ॥
 ति पृष्टो, ब्रवीत्सो, तः स्वानुगान्नावि संस्थितान् । स्वर्गराज्यरहोज्ञानं नैभ्यो दत्तं हि किं तु वः ॥
 ॥ २ ॥ यो दध्याद्धि नरस्तस्मै देयमप्यधिकं ततः । न दध्याद्यस्तु तस्माद्धै हार्य्यं तेनापि यद्धृतं ॥ १२०
 ॥ ३ ॥ तत एते, पि दृष्टान्तैरूपदेश्या मया यतः । पश्यन्तो, पि न पश्यन्ति शृण्वन्तो, पि न
 ज्ञानते ॥ ७४ ॥ एतेष्वपि च तद्वाक्यं संपूर्णं यत्पुरोदितं । इषायामहेन तन्मुखं स्पृशता
 ज्वलैः ॥ ७५ ॥ त्वमेतत्प्रयातः कुलं ब्रह्मपूतं समाकर्ण्य यूयं न भुत्स्यध्व एव । अभिप्रेक्षमाणा
 अपि स्थूलनेत्रैर्न किञ्चित्ततो द्रक्ष्यथैव भ्रमन्तः ॥ ७६ ॥ भवेत्स्तब्धदृष्टेष लोकः समस्तो निरुद्ध

श्रुतिर्मुद्रिताक्षश्च सम्यक् । यतो नेक्षणाकर्णज्ञानभागी परावृत्तदृच्चापुयान्मच्चिकित्सां ॥
 ७७ ॥ तद्बदेषोऽधुनाप्योद्यः किंतु वो मङ्गला दृशः । पश्यन्त्यो हि तथा कर्णाः शृण्वन्तो
 वौऽपि मङ्गलाः ॥ ७८ ॥ बहवो हि प्रवक्तारः प्राक्तना धर्मिणोऽपि च । युष्मद्दृष्टश्रुतान्यै
 च्छन्द्रेषु श्रोतुं च निष्फलं ॥ ७९ ॥ ततः शृणुत वपुर्वै दृष्टान्तं यच्छ्रुतेर्विना । समस्तानपि दृष्टान्तान्
 कथं बोद्धुं शक्विष्यथ ॥ ८० ॥ वीजं तन्निश्चयं वित्त वाक्यमैशं सुविस्तृतं । पद्भितौ पक्षिभुक्तं १२१
 तु यद्बीजं शृणुतैव तत् ॥ ८१ ॥ श्रुतमीशवचोऽज्ञेनागत्य दुष्टोऽभिशाप्यथ । तद्भृदोऽपहरत्याशु
 तच्छ्रद्धामोक्षरुद्धये ॥ ८२ ॥ इत्यध्ववीजमथ यच्छ्र्लोपं शृणुतैव तत् । श्रुतमैशं वचः कैश्चि
 इहोतं चापि हर्षतः ॥ ८३ ॥ येऽन्तःसुस्थिरसंकल्पमूलहोनास्ततोऽचिरात् । धर्मार्थे वा
 धनोष्णैर्वै संक्षुब्धा विसृजन्ति तत् ॥ ८४ ॥ इत्यश्मवीजमथ वः श्राव्यं यत्कण्टकस्थितं ।

ऐशमाकर्णितं वाक्यं कैश्चित्स्वीकृतमेव च ॥ ८५ ॥ ये परे चिन्तनैर्भिन्नैः संसारस्य धनस्य च ॥
भ्रान्तिलोभैः समाकोर्णा हते वाक्ये फलाः कृताः ॥ ८६ ॥ कण्टकस्थमिति ज्ञेयं सुभूम्युपुं तु
यत्तथा । तद्विशुद्धजुह्वदैरेवात्तं वच ऐश्वरं ॥ ८७ ॥ ईदृशा हि नरा वाक्यं श्रुत्वा रक्षन्ति
यत्नतः । क्षमाच्चातः फलं भूरि दधति श्रेष्ठकर्मणां ॥ ८८ ॥ गुरुरूवाच ॥ स्वदृष्टान्तं महा
वपुः स संज्ञाप्यानुगांस्तथा । तदान्यैरपि दृष्टान्तैस्तान् स्थितो नाव्युपादिशत् ॥ ८९ ॥ १२२
श्रीघोषरूवाच ॥ भद्रवीजं यथा स्वोये क्षेत्रे उप्त्वा श्रमान्नरः । अथापैति हिते काले प्रेक्ष्यमाणः
परे फलं ॥ ९० ॥ ईशराज्ये तथा भव्यं वित्तं सा हि क्षितिः स्वयं । वीजं तद्वापके किञ्चि
न्नजानत्यपि वर्द्धयेत् ॥ ९१ ॥ एतस्मिंश्च शयानेऽपि जायत्येवमहर्निशि । उत्थितं पत्र
माद्येऽतः कणिशं शस्यमप्यतः ॥ ९२ ॥ शयितस्तु यदा स्वामी समस्तैः सह कर्षकैः । तदा

कोऽप्यरिरायातः काशबीजमिहावपत् ॥ ९३ ॥ दुष्टे तस्मिन्गते चात उत्थितं कणिशं यदा ।
 तन्मध्येऽप्युपकाकेषुर्वर्द्धितः संबभौ तदा ॥ ९४ ॥ ततोऽभ्येत्य पतिं प्रोचुर्भृत्याः किं भवता निजे ।
 क्षेत्रे नोपुं वरं बीजमथ काशा इमे कुतः ॥ ९५ ॥ तान्प्रत्यूचे स निःशङ्कः तत्केनाप्यरिणा कृतं ।
 तदोचुर्भवदिष्टं चेत्काशानुत्पाटयेम तान् ॥ ९६ ॥ तदा पतिरूवाचेदं मा कुरुध्वं कदाचन ।
 तदुन्मूलात्सुशस्यस्यैवं समुत्पाटनं भवेत् ॥ ९७ ॥ उभयान्यपि वर्द्धन्तां यावन्न स्यात्सुपक्वता । १२३
 ततस्तानि सकृच्छेत्तुं समादेक्ष्यामि कर्षकान् ॥ ९८ ॥ अथादौ किल काकेषून् बन्धं बन्धं प्रदग्धये ।
 निदधीताथ शस्यं मे संचिनुध्वं खलोदरे ॥ ९९ ॥ तद्वद्वेद्यमपि स्वर्गराज्यमन्यतु किं मया ।
 तन्नृत्यमधुना वाच्यं दृष्टान्तोऽर्हः क एव वा ॥ १०० ॥ एकसर्षपबीजस्य तुल्यंतद्विन्न केनचित् ।
 स्वक्षेत्रे स्वामिनोपस्य सर्वबीजलघीयसः ॥ १०१ ॥ एतस्माद्भ्युत्थिताद्रूढो महावृक्षः समावृतः ।

शाखाभिर्यासु संछिन्ना वसन्त्याकाशपक्षिणः ॥ १०२ ॥ स्वर्गीयराज्यं पुनरेव वेद्यं रसो
 यथा स्फोटिकरोल्पमात्रः । त्रिद्रोणमाने निहितः स्त्रिया यो व्याप्नोति चूर्णं क्रमशः समस्तं ॥
 १०३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं सर्वं नरौघेभ्यो दृष्टान्तैरब्रवीत्प्रभुः । नवा किमपि तेभ्यः स विना
 दृष्टान्तमैरयत् ॥ १०४ ॥ खृष्टार्थे यच्चिरादुक्तमासाफेन प्रवाचिना । तत्रथा हि समायातो
 वाक्यैः सोऽपूरयद्भुवं ॥ १०५ ॥ आसाफ उवाच ॥ अहो मोचयित्वा चिराद्ब्रह्मास्यमहं ज्ञान १२४
 दृष्टान्तसार्थान्प्रवक्ष्ये । जगत्सृष्टिकालादपि भ्रान्तिकूपे यदासीत्प्रगुप्तं तदेवेरयिष्ये ॥ १०६ ॥
 गुरुरूवाच ॥ स तु व्यूहांस्तथा प्रोच्य यथा श्रोतुमशक्नुवन् । भ्रान्तिकूपोषितास्तेऽथ तन्नावी
 निर्गतः प्रभुः ॥ १०७ ॥ गृहसंस्थं च तं शिष्या अभ्येत्य स्वच्छदृष्टयः । पृथक् प्रार्थयितुं तासां
 वाचामर्थं प्रचक्रमुः ॥ १०८ ॥ शिष्या उचुः ॥ अस्मभ्यं वरद स्वामिंस्तं दृष्टान्तं प्रकाशय । यम

वादीर्नरौघेभ्यः क्षेत्रकाशकथायुतं ॥ १०९ ॥ श्रीघेष्पूरुवाच ॥ स्वक्षेत्रे भद्रवीजं य उवाप स नरा
त्मजः । यत्क्षेत्रं तु मया प्रोक्तं तदिदं वै चराचरं ॥ ११० ॥ भद्रवीजं तथा वित्त स्वर्गराज्यस्य
सन्ततिं । दुष्टजान् काशवीजं तद्वपारं चाभिशापिनं ॥ १११ ॥ शस्यच्छेदनकालस्तु जगतः
शेष एव सः । हेतारः कर्षकाश्चोक्ताः स्वर्ग्यदूतास्तथैव ते ॥ ११२ ॥ यथा दाह्यास्तदा काशा
ये धुना पीडनाद्विना । शस्यैः सहापि वर्द्धन्ते तथान्ते जगतो भवेत् ॥ ११३ ॥ नृपुत्रो निज १२५
राज्याद्धि पातकान्यखिलान्यपि । कुक्रियांश्च वहिष्कर्तुं स्वदूतान् प्रेरयिष्यति ॥ ११४ ॥
ये संचित्याग्निकुण्डेऽपि क्षेपिष्यन्त्यखिलानिमान् । यत्र भीमो विलापः स्याद्दतां च विकटा
कृतिः ॥ ११५ ॥ धार्मिकाः स्वपितृराज्ये प्रभास्यन्त्यर्कवित्तदा । यस्य कर्णौ स्थितौ श्रुत्यै स
आकर्णयतु ध्रुवं ॥ ११६ ॥ स्वर्गीयराज्यं पुनरेव तुल्यं क्षेत्रप्रगुप्तस्य निर्धेर्यमाप्त्वा । नरोऽथ

हर्षाद्गत आत्मवस्तु विक्रीय तत्क्षेत्रपणं ददाति ॥ ११७ ॥ पुनर्यद्वद्वणिङ्मुक्ता अन्विच्छन्नति
 शोभिताः । अथैकां प्राप्नुवान्मुक्तां तत्सर्वास्वधिमूल्यकां ॥ ११८ ॥ आत्मवस्त्वखिलं तस्याः
 प्राप्त्यै विक्रीतवांस्ततः । तद्वत्स्वर्गीयराज्ये, पि भविष्यद्विज्ञ मे, नुगाः ॥ ११९ ॥ पुनः स्वर्गीय
 राज्यं वै जालं क्षिप्रमिवार्णवे । संहृता येन मत्स्यौघा उत्तमाधममध्यमाः ॥ १२० ॥ रोधस्या
 कृष्य पूर्णं तद्दीवरा उत्तमान्मघान् । कुवेणीष्वथ रक्षन्ति निक्षिपन्त्यपरांस्तथा ॥ १२१ ॥ १२६
 जगच्छेषे भवेत्तद्वदीशदूताः समागताः । धार्मिकेभ्यः पृथक्कुर्युर्यत्नतो, प्यधमान्नरान् ॥
 १२२ ॥ तान्संचित्याग्निकुण्डे, पि निक्षेपिष्यन्त्यशेषकान् । यत्र भीमो विलापः स्याद्दत्तां च
 विकटध्वनिः ॥ १२३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वापृच्छदाचार्यः किं बुध्यध्वे, खिलान्युत । प्रत्यूचुश्च
 ततो नूनं प्रभो बुध्यामहे वयं ॥ १२४ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ स्वर्गीयराज्याय ततो हि यो यः सुप्रस्तु

तो, ध्यापक एव योग्यः । स वै गृहस्थस्य निभः स्वकोषाच्छक्तस्य नूतनप्रतनानि नेतुं ॥ १२५ ॥
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (राजचरित्रादिषायभव्यवाक्यानां षष्ठसर्गाद्वाविद्य
 गीतानामष्टसप्ततितमाद्योनभव्यवाक्येभ्यो मत्थायस्य द्वादशत्रयोदशसर्गाभ्यां मार्कस्य तृतीयचतु
 र्थसर्गाभ्यां लूकस्य षष्ठाष्टमदशमैकादशत्रयोदशसर्गेभ्यश्चोद्धृतः) स्वर्गीयदृष्टान्तसार्थो नामाष्टादशो
 अध्यायः ॥

१२७

गुरुरूवाच ॥ तद्दिनस्य तु सन्ध्यायां शिष्यान्सोभ्यब्रवीदहो । हृदमुत्तीर्य गच्छाम दश
 पुर्यभिधां भुवं ॥१॥ तस्य संकल्पनं त्वेको नुभूयाध्यापको ब्रवीत् । त्वया सार्द्धं गमिष्यामि यत्र
 यत्र ब्रजेर्गुरो ॥ २ ॥ इति श्रुत्वाविदस्तस्यान्वेतुमिच्छोर्वचः प्रभुः । स्वविपज्ज्ञापनार्थं, तो वाक्यं
 प्रत्यब्रवीदिदं ॥ ३ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ लोमशाभिः श्रिता गर्ता नीडा एव च पक्षिभिः । नृपु

त्रस्य तु मूर्द्धार्थे स्थानं नास्त्यपि कुत्रचित् ॥ ४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वाथावगच्छन्सोऽभ्युक्तः शिष्ये
 ण केनचित् । पित्रन्त्येष्टिक्रियार्थे, द्यात्रानुमन्यस्व मां स्थितं ॥ ५ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ मृता एव
 मृतानां वै क्रियाः कुर्वन्तु साम्प्रतं । किंतु त्वं जीवनप्राप्ता विवर्ज्यान्विहीह मां ॥ ६ ॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा जीवदो येषूरात्मशिष्यैः समन्वितः । व्यूहान् रोधसि संत्यज्य गालील्यान्
 प्राविशन्नरिं ॥ ७ ॥ हृदे दूरं ततो गत्वा गर्लागदरान्तरे । यदाशेत तरौ क्लान्तः सोऽन्यनौ १२८
 ष्वन्तिकास्वपि ॥ ८ ॥ भीमया ते तदा व्याप्ता वात्ययैव महोर्मिषु । अभिगच्छत्स्वपि मुहुर्मग्ना
 इव परिप्लुताः ॥ ९ ॥ अथातिविभ्यतः शिष्याः शयानमभिगत्य तं । अभिजागर्य चोचुः किं
 प्रभोऽस्मान्नेक्षसे प्लुतान् ॥ १० ॥ अथोत्थाय स वायुं वै लहरीञ्चाप्यभर्त्सयत् । तत्क्षणाच्चाप्य
 भूच्छान्तिर्नैस्थानां सर्वतो हृदे ॥ ११ ॥ शिष्यांश्चोचेऽल्पविश्वासा इत्थं वोऽभूदयं कुतः । अति

भीतास्त्वमे सर्वे न्योन्यमभ्यब्रुवंस्तदा ॥ १२ ॥ नौस्थिता उचुः ॥ को वै मानुष एवायं येन
 ह्याज्ञापितास्तथा । वायवोऽपि तरङ्गाश्च विनीताः किङ्करा इव ॥ १३ ॥ गुरुरूवाच ॥ ततस्ते हृद
 मुन्नोर्य नवदेश उपस्थिताः । गदय्यैरुषिते लोकैर्गिरषीयाभिधैः पुरा ॥ १४ ॥ अथ कोऽपि
 स्थितस्तत्रापूतभूताश्रितश्चिरात् । शवस्थाननिवासीह सर्वपान्थभयंकरः ॥ १५ ॥ शृङ्खलै
 रपि यो बद्धो दमनार्थं मुहुर्मुहुः । तान् बलेन सदा भङ्क्त्वा खण्डखण्डमवाकिरत् ॥ १६ ॥ १२९
 नृभ्यो दूरमहोरात्रेऽद्रिषु चित्यासु च स्थितः । सहान्योऽपि सदा नर्दन्प्रस्तरच्छिन्नमांसकः ॥
 १७ ॥ तयोराद्यः प्रभुं दृष्ट्वा दूरतोऽभ्यद्रवत्तदा । तदग्रे प्रणिपत्यापि भूतव्याप्तस्थानदत् ॥
 १८ ॥ भूत उवाच ॥ किमस्माकं त्वया सार्द्धं हे उर्दिष्ठेश्वरात्मज ॥ येषूस्त्वां प्रार्थयाम्यस्मान्
 कालात्प्राङ्ग प्रपीडय ॥ १९ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचे स वचः शृण्वन् येष्वस्तन्नरतो वहिः । समाज्ञा

पयतो गन्तुं भूतोः न्तःस्थो दुरात्मकः ॥ २० ॥ येषूं तु तव किं नामेति पृच्छन्तं तदा शठः । प्रत्यू
 चेः हं गणो नामास्मत्संख्या बहुरस्ति हि ॥ २१ ॥ किंतु चेन्नः क्षिपेर्नृभ्यां तदा नैतत्प्रदेशतः ।
 नवैतद्भ्रदमध्येः स्मान् पशूनां त्वत्तरीरय ॥ २२ ॥ इत्युवाच गणोः पूतो वरंचासीद्गिरौ तदा ।
 तद्भ्रदस्योपरि महान् कोलानां समजः स्थितः ॥ २३ ॥ ततोः पूतगणस्यापि स्वीकृत्य प्रार्थनां प्रभुः ।
 पोडिताभ्यां वहिर्नृभ्यामैरयच्छूकरोदरे ॥ २४ ॥ अथ ते शूकरा भूतैराविष्टा अतिवेगतः । शृङ्गे १३०
 भिदुत्य निःपेतुर्मग्नाश्चासन् हृदेः खिलाः ॥ २५ ॥ ततस्तद्विसहस्राणां कोलानां पालका भयात् ।
 गदरापुर्थ्यभिदुत्यावोचन् क्षेत्रेऽपि कर्म तत् ॥ २६ ॥ अथ पुर्थ्युषिताः सर्वे कोलानां तु विशेषतः ।
 मेसिशास्त्रविरुद्धं ये पुण्योर्व्यां स्वामिनोः भवन् ॥ २७ ॥ ते विनिर्गत्य मिलिता यत्नात्तत्कर्मदृष्टये ।
 स्थितं येष्वा सहापुस्तं भूतयस्तं प्रकीर्तितं ॥ २८ ॥ यश्चादम्यः पुरा नग्नः सदा पान्थभयानकः ।

स सवस्त्रो धुना सभ्योः तिष्ठद्येषूपदान्तिके ॥ २९ ॥ ततो भीता गदर्थ्यास्ते शृण्वन् शूकरपालतः ।
नरोन्मादः कथं यातः पशुषु प्रभुवाक्यतः ॥ ३० ॥ इदमज्ञास्तु ते श्रुत्वा प्रार्थयन् भयविह्वलाः । हे
प्रभो दययापेहि रौद्रकृन्नः प्रदेशतः ॥ ३१ ॥ ईदृशीं प्रार्थनां येषूराकर्ण्य गदराभुवः । गलीलां
प्रति गत्यर्थमारूरोह पुनस्तरिं ॥ ३२ ॥ किंत्वारोहन्तमाहूय हीनभूतगणः स तं । सह गत्तुं ययाचैव
प्रत्यूचे तं तु मोचकः ॥ ३३ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ मा मया साद्धिमागच्छ किंतु गेहं पुनर्गतः । स्वयि १३१
भ्यो ब्रूहि कर्मैतत्त्वदर्थे च दयां प्रभोः ॥ ३४ ॥ गुरुरुवाच ॥ तच्छ्रुत्वा स गतस्तस्मिन्देशे
दशपुराभिधे । येष्वः शुद्धीकृतः कीर्त्तिं सर्वत्रासूचयन्मुदा ॥ ३५ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां
पुत्राभिषेकपर्वणि (मत्थायलूकयोरष्टमनवमसर्गाभ्यां मार्कस्य चतुर्थपञ्चमसर्गाभ्यां चोद्धृतो)
भूतोपसर्गदमनं नामो नविंशोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ तं देशं तु प्रभुस्त्यक्त्वाशैर्गदर्थैः समाश्रितं । एकस्मिन् दर्शिते तत्रैश्वर्यानुग्रह
 लक्ष्मणि ॥ १ ॥ तैबर्थ्यं पुनरुत्तीर्थ्यं तर्था शिष्यान्वितो ह्रदं । गलीलां स्वपुरं चापि पुनरेव
 मुपस्थितः ॥ २ ॥ तं च तत्र स्थितः कूले व्यूहः कापर्णहूमिणां । महानप्युत्तरिष्यन्तं संप्रत्यैक्षत
 सद्गुरुं ॥ ३ ॥ तेष्वध्यक्षस्तु यत्कन्या मृत्युतो जीविताभवत् । यैरनामा तथान्ये च प्रधानाद्या
 चिकित्सिताः ॥ ४ ॥ ते येषुं दण्डमप्युक्तं हैरोद्यैः सफरीष्यकैः । मठे जिघांसितं चापि १३२
 समगूरुत वै मुदा ॥ ५ ॥ नत्वैच्छत्तपुरे स्थातुं प्रभुः किंत्वखिलास्वपि । गलीलापूर्धुं सद्राज्यं
 प्रवक्तुं प्रेरितैः सह ॥ ६ ॥ ततः सर्वपुरगामान् सतैर्द्वादशभिर्वृतः । शिष्यैः पर्यव्रजद्यत्नात्सु
 वार्त्तां विप्रकाशयन् ॥ ७ ॥ तमप्यनुगतास्तत्र स्त्रियः काञ्चिद्विशेषतः । याः पुरा रोगभूतार्त्ता
 आसंस्तेन चिकित्सिताः ॥ ८ ॥ तासु मुख्या मरुया सा यस्याः सप्तं निराकृताः । मन्दभूताः

प्रभोः शक्त्या मग्दलिन्यभिधानिका ॥ ९ ॥ योहन्ना चापि खूजस्य येषूविश्वासिनो वधूः ।
 यं भूपोऽप्यन्तिपाश्वके स्वकर्मसचिवं पुरा ॥ १० ॥ सूसन्ना चाप्यनेकाश्च कुलीनास्तत्समा अपि ।
 स्वधनव्ययतो यास्तमसेवन्त मुदा गुरुं ॥ ११ ॥ शिष्य उवाच ॥ महायगस्य बद्धा सोऽन्तिपा
 हेरोदिजस्तदा । क्वासात्किमकरोद्वापि गलीलाया महीपतिः ॥ १२ ॥ गुरुरूवाच ॥ दूरे
 दक्षिणदेशे स आरब्धाजिकृते स्थितः । नावेत्स्वसचिवादीनां खृष्टे विश्वासितां प्रभौ ॥ १३ ॥ १३३
 निन्दितस्य गलीलायां येष्वो हैरोद्यनामकैः । नाशृणोदपि नामासौ स्वर्गराज्यविधायिनः ॥
 १४ ॥ तस्याप्यग्रचरं हत्वा कारायां स महात्मकं । तद्दुष्कर्मपरे चोद्यैः सदा द्विङ्गिः परा
 जितः ॥ १५ ॥ शिष्य उवाच ॥ अथाचार्य्य कथं मृत्युं गतस्तत्र महात्मकः । वरस्निग्धः स
 सर्वेभ्यः प्रवाचिभ्यो महत्तरः ॥ १६ ॥ योऽपि शिष्यइयात्स्वीयाल्लेभे स्वानन्दपूरकं । खृष्टस्या

गामिनः साक्ष्यं क्रियाचिह्नौघनिश्चितं ॥ १७ ॥ गुरूरुवाच ॥ घोरां तामापदं शिष्य भूतां तत्स
 मये,पि ते । इदानीं कथयिष्यामि नारीशाठ्यसंमुत्थितां । १८ ॥ भूपपत्नीं हि हैरोद्या स्व
 विवाहविमर्हणात् । योहन्न्युक्तात्परे वैरं न व्यस्मार्धीत्कदाचमं ॥ १९ ॥ तद्विंसायास्तु समयं
 हितं नावाप कर्हिचित् । यावन्नोपस्थितं तस्याः पत्युर्जन्मदिनं शुभं ॥ २० ॥ तदा तेन हि
 याग्यायां प्रस्तुतं भोजनं महत् । पिरायारब्धयोर्मध्ये स्वीयदुर्गे मखैरूषि ॥ ३१ ॥ आमन्त्रिता १३४
 स्तदर्थं च वाहिनीपतयो,खिलाः । पिरायीयाः सगालील्या ये ये नासंस्तदा युधि ॥ २२ ॥ तद्गो
 जे,पि गलीलायाः प्रधानैरावृता स्थिता । स्वपुत्र्या सह सा राज्ञी यून्या पूर्वधवोद्भवा ॥ २३ ॥
 सलोमी नाम सा कन्यान्तिपो याधर्म्यभूभुजः । भ्रातृजा क्षेत्रजा चापि भूतानृत्यतदोत्सवि ॥
 २४ ॥ तन्नृत्यपरितुष्टः स सह सर्वैर्निमन्त्रितैः । किं ते वत्से प्रदास्यामीयत्सुखायेत्युवाच तां ॥

२५ ॥ शपित्वा चाप्यतो भर्तुः ब्रवीद्यद्यन्वमर्थयेः । कन्ये तत्किल दास्यामि राज्याद्भिमपि
चेदृतं ॥ २६ ॥ इत्युक्त्वा सा तदा कन्या गता स्वां मातरं प्रति । किं भूपात्प्रार्थयिष्यामि प्र
दित्सोरित्यवोचत ॥ २७ ॥ ततो हिंसकहैरोद्या गुप्ताकर्ण्य मन्त्रणं । पुत्री तद्वाक्यतो
भूपं पुनर्गत्वेदमब्रवीत् ॥ २८ ॥ सलोभ्युवाच ॥ एतदेव महाराज देहि मह्यमनुग्रहात् ।
स्नापकस्येह योहन्नेर्भक्ष्यपात्रेः पितं शिरः ॥ २९ ॥ गुरुरुवाच ॥ इत्युग्रं प्रार्थनं श्रुत्वा व्याकुला १३५
त्माभवन्नदा । भूप आद्रियमाणो हि तं बद्धमपि सहुरुं ॥ ३० ॥ किंतु तच्छपथं पूर्वं सर्वाहूताय
उक्तवान् । अतस्तं निष्फलं कर्तुं नैच्छन्मूढः स लज्जया ॥ ३१ ॥ ततो योहन्निकारायां तद्दु
र्गन्तः प्रहारिणं । सशस्त्रं प्रैरयच्छेत्तुं शिरस्तस्य महात्मनः ॥ ३२ ॥ अथासौ तच्छिरश्छित्त्वा
भक्ष्यपात्रे निधाय च । आज्ञयानीतमददात्सलोभ्यै सर्वसम्मुखे ॥ ३३ ॥ दुष्टा चापि कुमार्येषा

हैरोद्यायै समार्पयत् १ मात्रे जिघांसवे तद्वै दुर्मनःकामपूरकं ॥ ३४ ॥ तथा यं नारुणद्राक्षो
 नवा राश्यः कुकर्मणः १ भोतिस्तयोर्भर्त्सनतोऽलीयात्मानं महागुरुं ॥ ३५ ॥ अबधीतमहाबात्मा
 भूप ऐशाध्ववर्जकः १ तत्पत्न्या हिंस्रया राश्याकृष्ट ईजबलात्मना ॥ ३६ ॥ विलपन्नस्तु
 तच्छिष्या हित्वैव स्वगुरोः शिरः १ राश्याः करेऽतिरौद्रं तन्नेत्रयोस्तृप्तिकारकं ॥ ३७ ॥ जीवितं
 तु तदात्मानं परात्माये सुमत्य वै १ तत्कबन्धं गृहीत्वोव्यां निदधुर्धर्म्यरीतिभिः ॥ ३८ ॥ शिष्य १३६
 उवाच ॥ किं न शोचोऽखिलैरेषोऽतिरौद्रः सहुरोर्बधः १ किं नापीश्वरतः क्रूरा योग्यं ते
 दण्डमाप्नुवन् ॥ ३९ ॥ गुरुरूवाच ॥ परे भव्यस्तयोर्दण्डो दम्पत्योरतिपापयोः १ यस्त्वेतर्ह्य
 प्यभूद्दण्डस्तं शिष्य कथयामि ते ॥ ४० ॥ हारिथो नृप आरब्धो यत्सुतापरिवर्जनात् १
 अन्तिपाघावली जाता हिंसापथ्यन्तिका क्रमात् ॥ ४१ ॥ दुष्टजामातृदण्डार्थं स्वराज्यस्यापि

वृद्धये । स भीमैरावृतः सैन्यैर्युद्धं चक्रेः तियत्नतः ॥ ४२ ॥ तन्महाबलयोः शिष्य स्वस्वसैनिक
 नीतयोः । यदातः समुदायो भूद्रणसंकुलसंवृतः ॥ ४३ ॥ तदा निर्यन्थनैर्घोरैर्हैरोद्यस्याखिलं
 बलं । ससेनान्यप्यपहतमारबैः प्रियलोपूकैः ॥ ४४ ॥ अक्षिपास्तु तदापत्तो भीतिवैकुल्य
 विप्लुतः । द्रुतोः रिभ्यः सहायार्थी कैशरं प्रैरयत्त्रिपिं ॥ ४५ ॥ यद्ब्रूयास्त्वपि भूयांसो हतमो
 शेन तद्वलं । योहन्नेर्बधदण्डार्थममन्यन्ताब्रुवन्नपि ॥ ४६ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभि
 षेक्कपर्षणि (मत्थायस्य नवमचतुर्दशसर्गाभ्यां मार्कस्य पञ्चमषष्ठसर्गाभ्यां लूकस्याष्टमसर्गात्
 फ्लाव्ययोसेफरचितयद्ब्रूद्यपुरातनप्रबन्धाच्चोद्धृतः) सद्यचरशिरश्छेदो नाम विंशोऽध्यायः ॥

१३७

गुरुरुवाच ॥ योहन्नेस्तु शिरश्छेदं तच्छिष्याः प्रस्थिताः प्रभुं । गलीलायां समाचख्युर्भ्रमन्तं
 स्वानुगैः सह ॥ १ ॥ तत्परिभ्रमणे त्वेष लोकान् रूग्भूतपीडितान् । सुस्थीकुर्वन्श्च सर्वत्र शिक्षयन्श्च

मठे मठे ॥ २ ॥ भ्रान्तांस्तान् क्लृप्तचित्तांश्चावीन् हीनान् पालकैरिव । संदृश्य करुणाविष्टः स्व
 शिष्यानिदमब्रवीत् ॥ ३ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अतोवभूर्येव सुपक्वशस्यं तच्छेदका अल्पतमास्तु
 सन्नि । छिन्त्यै ततो वैतनिकान्प्रणोतुं तत्पक्वशस्येश्वरमर्थयध्वं ॥ ४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा
 स्वान्तिके येषूस्तान् द्वादश पुरावृतान् । प्रस्तरादीन्समाहूयारेभे प्रेरयितुं तदा ॥ ५ ॥ सर्वा
 पवित्रभूतानां वहिष्कृत्यै रूजामपि । दौर्बल्यानां च मोक्षाय तेषु शक्तिं समर्पयत् ॥ ६ ॥
 ज्वलदोजस्विदीपे चायगे निर्वापिते नरैः । तामसैर्जगदेतान् स प्रकाशयितुमादिशत् ॥ ७ ॥
 श्रीयेषूरुवाच ॥ मा यात मार्गे क्वचिदन्यजानां सामर्थ्यका नापि पुरीर्विशेत । भ्रान्तांस्त्ववीनेव
 यन्स्रयेलगोत्रोद्भवास्तानुपयात दोनान् ॥ ८ ॥ यद्यत्स्थले यूयमुपस्थितास्तु तस्मिन्मदादिष्टवचः
 प्रवक्तु । अहो समायाति विरादभीष्टा स्वर्ग्यान्तिकेऽपीश्वरराजतेति ॥ ९ ॥ चिकित्सतात्रा

मयिनः पुनीत कुष्ठार्त्तिनो जीवयत प्रमीतान् । भूतान्निरस्येत विमूल्यमेव यूयं यथा प्राप
तथैव दत्त ॥ १० ॥ न हेमरूप्यं च नवापि ताम्रं काञ्चीषु गृह्णीत पथि व्ययार्थं । पाथेयकोषं न
वहध्वमंसे वस्त्रद्वयं नापि तथाददोत ॥ ११ ॥ मार्गाय मा यूयमुपानहोऽपि गृह्णीत किंत्वेक
कमेव दण्डं । सर्वे हि भृत्या निजवेतनार्हा अन्नं लभेरंस्तत एव नूनं ॥ १२ ॥ यस्मिंस्तु यूयं
नगरे प्रविष्टा ग्रामे च यस्मिन्नथ कोऽस्ति योग्यः । तस्मिन् समन्विच्छत तस्य चापि निके १३९
तने तिष्ठत निर्विकारं ॥ १३ ॥ गृहे विशक्तः प्रथमं तु वक्त कौशल्यमत्रास्त्विति चेत्त्विह
स्यात् । कौशल्यपुत्रोऽत्र वसेद्वा आशीर्नचेत्तु युष्मान्प्रतिवर्तिता सा ॥ १४ ॥ युष्मांस्त्वनर्हो
नगरे गृहे वा न वेशयेद्यो न निशामयेच्च । तस्याथ निर्गत्य पुराद्गृहाद्वा साक्ष्याय मथ्नीत रजो
ऽपि पद्मः ॥ १५ ॥ भीमे विचारस्य दिने ह्यमुष्य पुरस्य दण्डाद्भविता लघीयान् । दण्डः

सुदूम्या अपि दुष्टभूमेर्घूमूर्ध्याकायाश्च तदेव वच्मि ॥ १६ ॥ अहो यथावीन्वृकवृन्दमध्ये तथात्र
शुष्मानहमीरयामि । ततो भुजङ्गा इव पेशलाः स्त पारावताश्चैव तथाप्यहिंस्राः ॥ १७ ॥ नृभ्यस्तु
यूयं भवताप्रमत्ताः स्वीयासु ते वो हि महासभासु । समर्पयिष्यन्ति तथा मठेषु ते ताडयि
ष्यन्त्यपि वः कशाभिः ॥ १८ ॥ अप्याश्च तैर्यूयमतः प्रदेशाध्यक्षान्तिके भूपतिसम्मुखेऽपि ।
मदर्थमेवोपगमिष्यथैनत् साक्ष्याय तेषां च परोद्भवां च ॥ १९ ॥ हूतास्तदयेऽपि तदोत्तरं किं १४०
देयं न संचिन्तयतातियत्नात् । यद्यद्वचो ह्यर्हथ वक्तुमत्रैवात्मा पितुर्वक्ष्यति वोऽन्तरस्थः ॥
२० ॥ भ्राता तदा भ्रातरमर्पयेद्वै मृत्यै पिता चापि सुतं दुरात्मा । आक्रम्य पुत्राः
पितरौ तथैव समानयिष्यन्त्यतिरौद्रमृत्युं ॥ २१ ॥ सर्वत्र मन्नामकृते मनुष्यैर्विद्रुह्यमाणा हि
भविष्यथैव । यस्त्वन्नपर्यन्तमपि स्थिरात्मा सहेत सर्वं स लभेत मुक्तिं ॥ २२ ॥ निस्ताडिता

स्वेकपुरस्थितैश्चेद्युयं तदा विद्रवतान्यपुट्यां । तथेत्त्रयेत्यासु हि सर्वपूर्षु भ्रम्यं नृपुत्रागमना
 वधीतः ॥ २३ ॥ न कोऽपि शिष्यः स्वगुरोर्महोयान्नवा स्वनाथात्किल कोऽपि दासः । आर्यं
 तु शिष्यस्य गुरूपमत्वं दासस्य नाथोपमता तथैव ॥ २४ ॥ गृहप्रभुं वै यदि बेल्लुबूलेत्याख्यायु
 रत्यन्तमसूयकास्ते । किं नाधिकं तत्परिवारलोकान् भूतेशरूपान् कथयेयुरेवं ॥ २५ ॥ मा भैष्ट
 तद्भर्त्सनतस्तु यूयं नह्यस्ति गुप्तं किमपीह लोके । यदप्रकाश्यं नच किञ्चिदेव रहस्यमेतर्हि १४१
 परेऽस्त्यवेद्यं ॥ २६ ॥ तमस्यतो वः प्रति यद्भवीमि तन्मानुषान् श्रावयत प्रकाशे । यद्वोऽपि दिष्टं
 श्रवणे गृहान्तस्तन्मन्दिरोपर्थनुघोषतोच्चैः ॥ २७ ॥ ये देहमात्राहनने समर्था नत्वात्मघाते न
 विभीत तेभ्यः । किंत्वात्मदेहौ नरके निहन्तुं शक्तात्परादेव विभीत गाढं ॥ २८ ॥ अहो किमे
 कोन पणेन नूनं न विक्रयः स्याच्चटकद्वयस्य । न युष्मदीयस्य पितुस्त्वसाक्षात्कुत्रापि भूमौ प्रपतेत्

देकः ॥२९॥ वरंच युष्मच्छिरसोऽपि बालास्तेनाखिलाः संगणिता भवन्ति । अतोभयं मा कुरुताधि
मूल्या यूयं हि सम्यक्कृटकौघतोऽपि ॥ ३० ॥ यो योऽङ्गीकुर्यान्नराये दृढं मां मत्पित्रयेऽङ्गीकरि
ष्याम्यहं तं । भूमौ येनास्वीकृतोऽहं मया सोऽस्वीकार्योऽतः स्वर्ग्यपित्रय एवं ॥ ३१ ॥ सन्धिं तु
संस्थापयितुं पृथिव्यां मामागतं मानुभवधूमेव । यतो न सन्धिं खलु मर्त्यमध्येऽहं सन्निधा
स्यामि वरंतु खड्गं ॥ ३२ ॥ परस्परं भेदयितुं ह्यहं वै समागतस्तातसुतौ समन्तात् । कन्या १४२
जनन्यौ च तथा मदर्थं श्वश्रूस्नुषे चापि विरोधनीये ॥ ३३ ॥ तदा भविष्यन्त्यरयो नरस्य स्व
बान्धवा एव वरंच यो यः । मत्तोऽधिकं स्वं पितरं प्रसूं वा स्निह्येत्सुतौ वापि स मेऽस्त्यनर्हः ॥
३४ ॥ स मेऽप्यनर्हो मनुजोऽस्ति यो न स्वशूलमुत्थाप्य ममानुगः स्यात् । जीवं हि यो विन्दति
नाशयेत्स त्यजेन्मदर्थे तु य आप्नुयात्सः ॥ ३५ ॥ यो यस्तु युष्मान् प्रलभेत हर्षात् स मां प्रभुं

वै लभते तदैवं । यो मां तु गृह्णाति तथैव सोऽथ गृह्णाति मत्प्रेरयितारमेवं ॥ ३६ ॥ ईशप्रवक्ता
 रमितो य एव प्रवक्तृनाम्ना प्रलभेत सोऽतः । एतत्फलाप्तोऽथ लभेत यः सन्नाम्नापि सन्तं स
 सतः फलाप्तः ॥ ३७ ॥ एतच्छूनामपि कंचिदेकं यः पाययेद्वै मम शिष्यनाम्ना । स्नेहात्सु
 शीतोदकपात्रमेकं न निष्फलः स्यात्स इति प्रवच्मि ॥ ३८ ॥ गुरुर्वाच ॥ इत्यादिष्टा अभी
 येष्व्वा द्वादश प्रेरितास्ततः । द्वौ द्वौ भूत्वा गलोलियान्यामान्पथ्यव्रजन्नितः ॥ ३९ ॥ अनुताप १४३
 वचः प्रोचुरैशराज्यागतिं च ते । बहूंश्चाभ्यज्य तैलेनाचिकित्सुः क्षीणदेहिनः ॥ ४० ॥ इति
 श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (मत्थायलूकयोर्नवमदशमसर्गाभ्यां मार्कस्य षष्ठसर्गाच्चौ
 ष्टतः) शस्यच्छेदकप्रेरणं नामैकविंशोऽध्यायः ॥

गुरुर्वाच ॥ तदा हीनः स्वशिष्यैः स वृतैर्द्वादशभिः प्रभुः । शिक्षयंश्च चिकित्संश्च तथा पर्य

व्रजत्पुरीः ॥ १ ॥ सर्वत्राननुतापं च गलीलापुरवासिनां । दृष्टाश्चर्यक्रियौघानामप्यालोक्या
 ब्रवीदिदं ॥ २ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ धिक्त्वां खोराजिनपुर तथा बेथशैदापि धिक्त्वां यस्माद्यानि
 ध्रुवमिह भुहुर्वां प्रदिष्टानि मध्ये । कर्माण्येतान्युत यदि कृतानोतरार्चिष्वपि स्युस्ते वै भस्म
 प्रवृतवपुषः स्युर्वराश्यावृताश्च ॥ ३ ॥ एतत्कुर्युश्चिरसमयतस्तूरशीदोनलोका मन्दा अप्य
 द्रुतनिकरतः खिन्नचित्तानुतप्ताः । तस्माद्दण्डश्चरमदिवसे तूरशीदोनयोर्वे दण्डावां स्यात् १४४
 घुतर इति प्रब्रवीभ्येव सत्यं ॥ ४ ॥ किंतु त्वं रे मदुषितपुर ख्यातकापर्णह्रूम स्वर्गोन्नतो
 ध्यहह नरके क्षेपणीयं परे धः ॥ आश्चर्याणि त्वयि हि चरितान्येव कर्माणि चेद्वै सौदूम्ये
 खल्वतिशठपुरे स्युस्तदद्यापि तिष्ठेत् ॥ ५ ॥ तल्लोका ह्यद्रुतनिकरतः खिन्नचित्तानुतप्ता हन्तव्या
 न स्युरत इह पाक्याग्निगन्धाश्मवृष्ट्या । तद्दण्डोऽतश्चरमदिवसे भीमरौद्रोऽपि भव्यो दण्डात्ने

स्यात्प्रधुतर इति प्रब्रवीम्येव सत्यं ॥ ६ ॥ गुरुरूवाच ॥ समाप्यैतद्वचः सम्यग्भर्त्सकं क्षुण्णमानसः ।
 ततो विश्वासिनः शिष्यान् स्वान् पर्यालोचत प्रभुः ॥ ७ ॥ तांश्च द्वादशभिर्हीनान् श्रेयोभिरपि
 तैर्बहून् । दृष्ट्वा स परिसन्तुष्टोऽत इमां प्रजगौ स्तुतिं ॥ ८ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ दिवः पृथिव्या
 अपि चेश मत्पितः सुधीभ्य एतद्यदगोपयोऽखिलं । अवेदयश्चैव शिशून् स्फुटं ततो मुदा प्रशं
 सामि तवोत्तमां स्पृहां ॥ ९ ॥ तथास्तु सर्वाणि हि मे पिता ददौ न वेत्यतः कोऽपि पितु १४५
 र्विना सुतं । न कोऽपि विद्यात् पितरं सुताद्विना सुतेच्छ्रया वापि सुदीक्षितान्नरात् ॥ १० ॥
 अहो परिश्रान्तहृदोऽत्र मानुषास्तथैव यूयं गुरुभारपीडिताः । अतीवदुर्बाह्यपरिश्रमव्यथा
 विमुक्तये मां समुपैत हेऽखिलाः ॥ ११ ॥ युगं मदीयं स्वगलोपरि स्वयं प्रगृह्य शिक्षध्वमथैव मद्भुवं ।
 अहं यतः शान्तविनीतमानसस्ततः सुविश्राममवाप्स्यथात्मकं ॥ १२ ॥ नहि दुःसहनीयं वै

मदीयं विद्यते युगं । मदीयञ्च तथा भारो न दुर्बाह्वो लघुस्तु सः ॥ १३ ॥ गुरूवाच ॥ इति प्रोच्य
प्रभुः शान्तो बहुशिष्यावृतो व्रजन् । गलीलापूर्वगच्छत्स्वं नशरेतं पुरालयं ॥ १४ ॥ तन्मठे च
यथा पूर्वं शैशवेऽपि सदाविशत् । विश्रामाहे तथेदानीं गुरूर्भूतोऽप्युपस्थितः ॥ १५ ॥ तत्र दत्त
मधीत्यर्थमिषायस्य प्रवाचिनः । पुस्तकं स विमुच्यत्रैतत्प्राप्याध्यैत सद्बचः ॥ १६ ॥ श्रीयेषू
रुवाच ॥ सदात्मा महेशस्य मय्येव संस्थो यतो दुर्बिधेभ्यः सुवार्तां प्रदातुं । तथा त्विन्नदृत्सा १४६
स्त्वनं बद्धमुक्तिं तथान्धानुदृष्टिं च नुन्नोऽस्मि कर्तुं ॥ १७ ॥ नरान्दुष्टकारात् उद्धर्तुमेव महेश
प्रसन्नाख्यसंवत्सरं च । रुदत्येव शीयोनलोके प्रवक्तुमिदानीं सदात्माभिषिक्तोऽहमेतः ॥
१८ ॥ गुरूवाच ॥ इत्यधीत्य पुरोक्तं तत्पृष्टस्यागामिनः परे । नाम्ना निहितचिह्नौघं भव्य
वाक्ब्रं प्रकीर्तितं ॥ १९ ॥ प्रभुर्यन्थमिषायीयं पुनर्बद्धा समर्प्य च । परिचारकहस्तेऽथ समासीनो

.भवन्मठे ॥ २० ॥ सर्वेषां तत्र संस्थानां नशरेत्पुरवासिनां । तस्मिन् पतत्सु नेत्रेषु पुनरुक्तं तथा
 वचः ॥ २१ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अद्यैवैतद्वचो वित्त पूरितं वोऽपि गोचरे । येन ह्येतं क्रियौघं
 वै कार्य्यं शुश्रुव सोऽस्यहं ॥ २२ ॥ गुरुरूवाच ॥ तथारेभेऽभिषिक्तः स तद्गव्यवचसः स्फुटां । टीकां
 ते त्वतिविस्मित्य समवोचन् परस्परं ॥ २३ ॥ नाशरेत्या उचुः ॥ कोऽयं वै यो वचांसीयत्प्रसादानि
 ब्रवीति नः । कुतस्तस्येयतो बुद्धिरियत्यः शक्तयोऽपि च ॥ २४ ॥ किं नायं सूत्रधारस्य पुत्रः १४७
 किं वा न तत्प्रसूः । मरीयाभ्रातरः किं न ज्ञाता अस्माभिरस्य वै ॥ २५ ॥ याकोबयोसि
 सीमोनयद्गूदाख्या न सन्ति किं । किं वा नास्य स्वसारोऽपि समीपे नोऽधुना स्थिताः ॥ २६ ॥
 गुरुरूवाच ॥ एतद्विधमविश्वासं प्रभुः स्वपुरवासिनां । समालोच्य ततो वाक्यमेतन्निष्ठुरमब्र
 वीत् ॥ २७ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ निःशङ्कं यूयमेतन्मे प्रवदिष्यथ वै वचः । हे ख्यातभिषगात्मानं

त्वं चिकित्सितुमर्हसि ॥ २८ ॥ कृतं कपर्णहूमे यं क्रियौघं शुश्रुम त्वया । तं तथा स्वप्रदेशेऽपि
 कुरु त्वमिह साम्प्रतं ॥ २९ ॥ सत्यमेतत्तु वो वच्मि ग्राह्योऽनेशप्रवाच्यपि । स्वप्रदेशे स तत्रे
 वानादृतो ह्यात्मबन्धुभिः ॥ ३० ॥ अलीयसमये नूनं यदा सार्द्धत्रिवत्सरं । अनावृष्ट्याखिला
 भूमिर्दुर्भिक्षेण च पीडिता ॥ ३१ ॥ तदा किं नैस्त्रयेलेषु विधवा बहवः स्थिताः । न कांचित्प्रति
 तासां तु प्रेरितः स महागुरुः ॥ ३२ ॥ किंतु शीदोन्यदेशस्य शारिप्लनगरे स्थिता । विधवैका १४८
 महालीयाद्भुतकार्यैः सुतर्पिता ॥ ३३ ॥ तथालीषायसमय ऐस्त्रयेलेष्वपि स्थिताः । बहवः
 कुष्ठिनः किंतु नैकस्तेन चिकित्सितः ॥ ३४ ॥ नहमानस्तु सुर्याणां सेनानीयोऽभवत्तदा ।
 कुष्ठी भूत्वैककः पूतोऽलीषायेण प्रवाचिना ॥ ३५ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतन्महागुरोः श्रुत्वा नाद्भुतं
 किमपीच्छतः । अविश्वासत एवैषां मध्य आचरितुं दृढं ॥ ३६ ॥ नाशरेत्याः क्रुधा पूर्णा मठात्रं

पुरतोऽपि च । वहिष्कृत्यानयन् शैले यदग्रे स्थापिता पुरो ॥ ३७ ॥ प्रपातयितुमप्यस्माद्धिं
 त्रेष्विच्छत्सु तेष्वथ । प्रभुर्मध्यस्थितोऽप्यन्तर्हितो भूत्वा विनिर्गतः ॥ ३८ ॥ न तन्मूर्खपुरे के
 ऽपि विनाल्पैर्दुर्बलैर्नरैः । तत्स्पृष्ट्या स्वास्थ्यमापन्नैस्तत्क्रियाभिः सुतर्पिताः ॥ ३९ ॥ इति
 श्रीखृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (राजचरित्रादिषायमव्यवाक्यानामेकषष्टितमसर्गान्मत्था
 यस्यैकांशत्रयोदशसर्गाभ्यां मार्कस्य षष्ठसर्गाल्लूकस्य चतुर्थदशसर्गाभ्यां चोद्धृतो) गलीला १४९
 पुरभर्त्सनं नाम द्वाविंशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ एतस्मिन्समये भूपो गलीलां पुनरागतः । अमङ्गलयुताजेः स्वात्स हैरोद्यो
 ऽन्तिपाभिधः ॥ १ ॥ येष्व आश्चर्य्यकर्माणि परिख्यातानि सर्वतः । आकर्ण्य स्वीयभृत्येभ्यो
 यन्नात् प्रष्टुं प्रचक्रमे ॥ २ ॥ कोऽयमित्यथ तं केचिदलीयोऽयं महागुरुः । स्वर्गात्प्रत्यागत इति

प्रोचुः किंत्वन्य उचिर ॥ ३ ॥ प्रत्नानां भव्यकृष्णामिकोऽयं मृत्युतः पुनः । समुत्थित इति श्रुत्वा
 भूपोऽवादीद्वयाकुलः ॥ ४ ॥ अन्तिपा उवाच ॥ योहन्निःस्नापकोऽस्त्येष लूनं यन्मस्तकं मया ।
 मृत्योः स पुनरुत्तस्थावतः शक्त्वावृतो ध्रुवं ॥ ५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युन्मत्तवचः स स्वदुष्क्रिया
 क्षुब्धमानसः । प्रोचे येषून्मपि द्रष्टुमन्विच्छन् बहुयत्नतः ॥ ६ ॥ भूभुजोऽन्वेषणं चैतद्गलीलायां
 प्रकीर्तितं । तेऽपि द्वादश संश्रुत्य प्रेरिताः पूर्षु ये पुरा ॥ ७ ॥ प्रभुं प्रति समागत्य वच एतद् १५०
 सूचयन् । स्वकृतान्यपि कर्माणि भ्रान्तानां शिक्षणानि च ॥ ८ ॥ सत्वमुं दुर्नृपं द्रष्टुं नच्छंस्तैः
 सह धन्वनि । बेथशैदपुरासन्ने ययौ नावा हृदोपरि ॥ ९ ॥ तं तु तत्र गतं ज्ञाता महाव्यूहा
 स्तटस्थिताः । पद्भ्यां नानापुरोभ्योऽपि यत्नात्तद्धन्वनि द्रुताः ॥ १० ॥ तांश्च यातान्समालोच्य
 पालहीनानवीनिव । करुणाविष्टहृत्सात्त उपदेष्टुं प्रचक्रमे ॥ ११ ॥ ईशराज्यसुवार्तां तान्

सूचयामास सर्वशः । रोगिणोऽपि च तन्मध्ये स्थितान् सुस्थीचकार सः ॥ १२ ॥ प्रायः
 सायं समायति स्वकार्यामचिरात्क्रियां । निश्चित्यापि फिलिपं सोऽब्रवीदेव परोक्षितुं ॥
 १३ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ बेथशैदीय हे शिष्येयतो व्यूहान् समागतान् । कथं भोजयितुं द्रव्यं
 क्रीणीयामात्र संस्थिताः ॥ १४ ॥ फिलिप्प उवाच ॥ इयतां क्रेतुमन्नार्थं किञ्चित्किञ्चिदपि
 प्रभो । न भवेदेव निर्वाहः शतकर्षद्वयव्ययैः ॥ १५ ॥ गुरुरुवाच ॥ अथान्येऽपि समागत्या १५१
 ब्रुवन् शिष्याः प्रभुं प्रति । इयं वै धन्वभूम्यस्ति गतः प्रायोऽपि वासरः ॥ १६ ॥ अतो ग्रामे
 ष्विमान् यातुं भोजनक्रीतशेधुना । क्षेत्रेषु च परिस्थेषु गुरो प्रस्थापय द्रुतं ॥ १७ ॥ एतच्छ्रुत्वा
 ब्रवीद्येषूर्ययं भोजयतेत्यथ । किं कर्षद्विशतेनान्नं गत्वा क्रेष्याम आपणं ॥ १८ ॥ इत्यपृच्छन्
 प्रभुं शिष्याः स च प्रत्यब्रवीत्ततः । कियद्वास्ति वः कोषेन्नं ब्रूतान्विष्य मेधुना ॥ १९ ॥ इत्या

द्विष्टेषु शिष्येषु गतेष्वपि च संशयं । एकोऽतः प्रस्तरभ्रातान्द्रिय एतद्वचोऽब्रवीत् ॥ २० ॥
 अन्द्रिय उवाच ॥ बालकस्य स्थितस्यात्र कोषे मीनद्वयं तथा । पंचैव यवपिष्टानि तैस्तु किं
 स्यादिहेयतां ॥ २१ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याकर्ण्य प्रभुः प्रोचे तान्यानयत मेऽन्तिके । भूमौ
 सर्वानपि व्यूहान् समासयत पङ्क्तिशः ॥ २२ ॥ अथातः स महाव्यूहः पंचसाहस्रसंख्यकः ।
 पंचाशच्छः समासीनोऽभवत्तत्र हरिर्नृणे ॥ २३ ॥ ततस्तु यवपिष्टानि पंचादाय प्रभुः स्थितः । १५२
 उर्द्धास्यः स्तुतिवाक्येन निवेद्य परमात्मने ॥ २४ ॥ भङ्क्त्वा चापि स्वशिष्येभ्यो विभक्तुमददात्तदा ।
 व्यूहे क्रमश आसीनि तथा चैव श्लेषद्वयं ॥ २५ ॥ ये ये चासन्नरास्तत्र बालकाश्च स्त्रियोऽपि च ।
 शतपङ्क्तिषु संविष्टास्तृप्तास्तेऽन्नेन सर्वतः ॥ २६ ॥ सुतृप्तेष्वथ सर्वेषु स्वशिष्यान् पोषको
 अब्रवीत् । शेषखण्डानि चिनुत् मा कस्यापि क्षयोऽस्त्वतः ॥ २७ ॥ यवपिष्टकमीनानां शेषखण्डानि

ते तथा । संचित्यापूरयन्नेभिरेव द्वादश उल्लकान् ॥ २८ ॥ एतद्येषूकृतं कर्माद्भुतं संदृश्य ते
 नराः । उचुरीशप्रवाची यो भुव्यपेक्ष्योऽस्त्ययं ध्रुवं ॥ २९ ॥ स्वशिष्यांस्तु प्रभुः प्रोचे यूयमारुह्य
 नस्तरिं । याताहं त्विह संतिष्ठन् व्यूहान्प्रस्थापयाम्यतः ॥ ३० ॥ इत्यादिष्टेषु शिष्येषु समा
 रूढेष्वतस्तरिं । संस्थितः स सह व्यूहैर्निशि पंचसहस्रकैः ॥ ३१ ॥ ये तदातः स्वपोष्ठारं
 राजानं कर्तुमिच्छया । अन्वैच्छन् किल सर्वत्रादिधीर्षुश्च बलादपि ॥ ३२ ॥ तत्संकल्पं प्रभु १५३
 ज्ञात्वा नेच्छंश्चाप्यभिषेचनं । प्रार्थनार्थं पृथग्भूत्वा निश्येकाकी गिरिं ययौ ॥ ३३ ॥ शिष्यास्तु
 प्रभुणा हीना बेथशैदान्तिके ह्रदे । प्रतिकूलेन वातेन संरुद्धगतयोऽभवन् ॥ ३४ ॥ अत्युच्चैश्च
 तरङ्गैस्ते स्वनाव्यान्दोलिता निशि । सुक्लान्ताः प्रभुविच्छेदव्याकुलाश्चाभवंस्तदा ॥ ३५ ॥
 ह्रदमध्ये गताः प्रायो गव्यूतिं कूलतो वहिः । चतुर्थप्रहरे रात्रौ समालोचन्त ते प्रभुं ॥ ३६ ॥

जलोपरि चलन्तं तु नौसमीपेऽप्युपस्थितं । तं सुज्ञातमुखं दृष्ट्वातः सर्वेऽतिभयं गताः ॥ ३७ ॥
अनर्द्धश्चाप्यतित्रासाद्गतोऽत्रायमुपस्थितः । येषूस्तांस्त्ववदद्भीतिं मा यातास्म्यहमेव हि ॥ ३८ ॥
इति श्रुत्वा वचोऽवादीत्प्रस्तरस्त्वं यदि प्रभुः । स्या मामागमयैवं नु स्वसमीपे जलोपरि ॥ ३९ ॥
इत्याकर्ण्यब्रवीद्येषूरागच्छेत्यथ स द्रुतं । नावमुत्सृज्य चलितुमारिभेऽप्यु प्रभुं प्रति ॥ ४० ॥
चण्डं वायुं तु संदृश्यात्पूड्वाश्चोर्म्मोरपि त्रसन् । मंक्तुमारभमाणः स प्रभो रक्षेत्युदस्तनत् ॥ ४१ ॥ १५४
अथाशु स प्रभुर्बाहुं विस्तीर्यातस्तमग्रहोत् । अभ्यूचे चाल्पविश्वास किमर्थे त्वमशंकथाः ॥
४२ ॥ अथ तेन यदा सार्द्धं तन्नावं प्राविशत्प्रभुः । तत्क्षणेऽप्यभवच्छान्तः सतरङ्गः समीरणः ॥
४३ ॥ ततस्तन्नौस्थिताः कृत्स्ना अत्यन्तं विस्मयं गताः । गरीयो दृष्टवन्तोऽपि त्वृष्टैश्वर्यस्य
लक्षणं ॥ ४४ ॥ ह्यस्तनामन्नवृद्धिं न स्मरन्तः स्थूलबुद्धयः । आपन्मुक्तास्तदोचूस्त्वमीशपुत्रो

सि निश्चयं ॥ ४५ ॥ तत्परे प्रचलन्तस्तु निर्विघ्नं ते हृदोपरि । शेषं कापर्णहूम्ये, तो मुदा तीर
 उपस्थिताः ॥ ४६ ॥ तं तु रोगमुचं ज्ञात्वा यातं तत्क्षितिवासिनः । परितः सर्वरोगार्त्तान्
 संचिन्वन्ति स्म यत्नतः ॥ ४७ ॥ खट्वारूढांश्च संस्थाप्य स्वस्वग्रामापणेषु तान् । स्पर्शमात्रेण
 तान् येषूं सुचिकित्सितुमार्थयन् ॥ ४८ ॥ शिष्य उवाच ॥ यस्तु ह्यः पालितो येष्वा व्यूहः पंच
 सहस्रकः । तदामुं च नृपं कर्तुमदिधीर्षद्वलादपि ॥ ४९ ॥ सो ऽथ किं चक्र आचार्य्य गुप्त्या १५५
 तन्मध्यतः प्रभौ । सम्यगन्तर्हिते पश्चात्तीर्णवत्यप्यतो हृदं ॥ ५० ॥ गुरुरूवाच ॥ प्रातस्ते
 बहवो लोकाः स्मरन्तो वा उपस्थितां । तत्रैकमात्रनावं ह्यः सशिष्यप्रभुवाहिकां ॥ ५१ ॥
 सायं च दृष्टवन्तो ऽपि नाव्यस्यामपगच्छतः । गुरूहीनांस्ततः शिष्यानिमानेव हृदोपरि ॥ ५२ ॥
 आगतास्वपि तैवर्य्यपुरातत्र तदन्तरे । यदान्नं तत् प्रभुः स्तुत्यान्यवेदीदन्यनौषु वै ॥ ५३ ॥

अतस्ते ऽन्वभवन् सर्वे तदाप्यद्भुतकारिणं । तमेवैकाकिनं नूनं तिष्ठन्तं तत्र धन्वनि ॥ ५४ ॥
 अतो ऽदुण्ढन्महायत्नान्तु संप्राप्य कुत्रचित् । अनुमाय गतं तस्मात्ते ऽन्वगच्छंस्तरिष्वपि ॥
 ५५ ॥ तीरे कापर्णहूम्ये च त उतीर्णा हृदात्प्रभुं । अन्विध्याथ मठे तस्य नगरस्यापुवन्मुदा ॥
 ५६ ॥ विस्मयाच्चाब्रुवन्नत्र त्वमायातः कदा गुरो । इत्युक्तः स इमान् सत्यस्तदा वाक्यैरभर्त्स
 यत् ॥ ५७ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ यूयं नैश्वर्यसञ्चिह्नदृष्टिहेतोरिहापि मां । किंत्वन्नादनसंतृप्ते १५६
 रेव दुण्ढथ लोभकाः ॥ ५८ ॥ इत्यहं किल वो वच्मि वरं नाशयान्नभुक्तये । मा श्राम्यत यद
 न्नं तु सदा तिष्ठेन्नदाप्तये ॥ ५९ ॥ नित्यजीवनयोग्यान्नमेतद्दास्यति वो यतः । पित्रेशेन
 तदर्थं वै मुद्रितः स नरात्मजः ॥ ६० ॥ गुरुरुवाच ॥ इदं श्रुत्वावदन् व्यूहा ईश्वरेष्टक्रिया
 कृते । किं गुरो ऽथाचरेमेति ततः प्रत्यब्रवीत्प्रभुः ॥ ६१ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ ईश्वरेनाधुना

भूमौ प्रेरिते प्रत्ययो मयि । संस्थाप्य इति वो ज्ञेयैव तदिष्टक्रिया ध्रुवं ॥ ६२ ॥ गालील्या उचुः ॥
 किं करोष्यथ चिह्नं त्वं यत्संदृष्ट्या वयं खलु । त्वयि शंकां विना सर्वे कुर्यामि प्रत्ययं मुदा ॥
 ६३ ॥ किं करोषि महत्कर्म यादृशं पितरो हि नः । भ्रमन्तः प्रान्तरे प्रापुर्भोसिवाक्यप्रतीतये ॥
 ६४ ॥ भोजितास्ते किमप्यन्नं चत्वारिंशत्समाः सदा । सद्गन्थोक्तं यथा सोऽन्नं तान्स्वर्गादप्य
 भोजयत् ॥ ६५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तोऽप्रत्ययैर्लोकैरन्नमात्रप्रलिप्सुभिः । तदैतदपि वाक्यं १५७
 तान्प्रति स प्रभुरब्रवीत् ॥ ६६ ॥ श्रेयेषूरूवाच ॥ स्वर्गतोऽन्नं न वो मोसिर्ददौ किंत्विह भत्पि
 ता । ततोऽन्नं राति वः सत्यमिति नूनं ब्रवीम्यहं ॥ ६७ ॥ योऽवतीर्णो ह्यभूत्स्वर्गाद्दत्तुं
 जगति जीवनं । तमेवेश्वरसत्यान्नाभिध जानीत निश्चयं ॥ ६८ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याकर्ण्य
 ततो गृध्राः प्रत्यूचुस्ते प्रभो यदि । एवं स्यान्नस्त्वदुक्तान्नं तदा देहि निरन्तरं ॥ ६९ ॥

•

श्रीयेषूरूवांच ॥ जीवनस्याहमेवान्नमतो यो भ्येति मां स न । क्षुध्येत्प्रत्येति मां यश्च स न तृष्येत्क
दाचन ॥ ७० ॥ किंतु मां दृष्टवन्तोऽपि यूयमन्नापितोषिणः । न प्रतीथ दृढं गृध्रा इत्युक्तं वः
पुरामया ॥ ७१ ॥ पिता यच्छति यद्यन्मे तन्मामभ्येष्यति ध्रुवं । यो यश्चाभ्येत्यहं तं न निरस्येयं
कदाचन ॥ ७२ ॥ न ह्यात्मेच्छां समाप्तुं वै मत्संप्रेरयितुस्त्वहं । इच्छां पितुरिह स्वर्गादवतीर्णो
ऽस्मि निश्चयं ॥ ७३ ॥ यद्दत्तं तेन मे तद्वै नापचेयं तु सर्वशः । उत्थाप्यं चान्तिमे ह्नीतीच्छा मत्प्रे १५८
रयितुर्दृढं ॥ ७४ ॥ पुत्रं प्रत्येति यो दृष्ट्वाप्यं तेनानन्तजीवनं । स चोत्थाप्यो मयान्त्ये ह्नीतीच्छा
प्रेरयितुः पितुः ॥ ७५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं स्वर्गावतीर्णान्नवाक्यं संश्रुत्य ते जनाः । विचित्रं
कुत्सनीयं च मत्वान्योऽन्यं समूचिरे ॥ ७६ ॥ गालोल्या उचुः ॥ किं न योसेफपुत्रोऽयं येषूर्यत्पित
रावपि । विप्रोऽथावातरं स्वर्गादित्यनेनोच्यते कथं ॥ ७७ ॥ गुरुरूवाच ॥ ईदृगप्रत्ययानां तु

नृणामन्नार्थिनामपि । गर्जनं प्रभुराकर्ष्याब्रवीत्तद्वचनार्थवित् ॥७८॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ तद्वन्मा
 गर्जतान्योऽन्यं यं ह्याकर्षति मत्पिता । मां स एव क्षमोऽभ्येतुं मयोत्थाप्योऽन्तिमेऽहि च ॥७९॥
 ईशशिष्याःपरे सर्वे इत्युक्तं सत्प्रवक्तृभिः । अतः पित्रुक्तिशिक्षाप्नो यो यः सोऽभ्येति मां स्वयं ॥८०॥
 नतु सत्पितृदर्शित्वाद्यतस्तं कोऽपि वै नरः । ईश्वरोत्थाद्विनापुत्रान्न ददर्श कदाचन ॥८१॥
 पितृदर्शिनि यो यस्तु प्रतीयान्मयि तस्य वै । नित्यजीवनमित्युक्तं जीवानान्नेन वो मया ॥ १५९
 ८२ ॥ प्रान्तरे पितरो वो येऽकिमप्यन्नं सुभोजिताः । ते मृता एतदन्नं तु योऽद्यान्न भ्रियते
 ऽथ सः ॥ ८३ ॥ स्वर्गतो ह्यवतीर्णो यज्जीवनान्नं तदस्यहं । यश्चैतदन्नमन्त्येवापुं तेनानन्त
 जीवनं ॥ ८४ ॥ यद्दास्याम्यहमन्नं तु तन्मे मांसं किल स्थितं । जगतो जीवनायैव प्रदेय
 मचिरान्मया ॥ ८५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा व्यरुन्धंस्तेऽब्रुवंश्चापि परस्परं । कथं दातुं स्वमांसं

नो भोजनायैष शक्यात् ॥ ८६ ॥ श्रोयेषूरुवाच ॥ सत्यं वो वच्मि चेन्मांसं नाद्यात् नृसुतस्य वै ।
 न पिवेतापि तद्रक्तं जीवनं नास्ति वोऽन्तरे ॥ ८७ ॥ यो हि मन्मांसभोजी वै मदसृक्पाय्यपि
 स्थितः । सोऽनन्तजीवनाप्तोऽस्ति मयोत्थाप्योऽन्तिमेऽहि च ॥ ८८ ॥ सत्यमन्नं हि मे मांसं सत्यं
 पीतमसृङ्म ॥ मन्मांसभुगसृक्पायी मय्यस्त्यस्मिंस्तथास्म्यहं ॥ ८९ ॥ यथाहं जीवता पित्रा
 प्रेरितो जीवितोऽप्यतः । तथा योऽप्यन्नि मां सोऽथ मत्तो जीविष्यति ध्रुवं ॥ ९० ॥ एतत्स्वर्गा १६०
 वतीर्णान्नं न तद्वत्पितरो हि वः । यज्जग्ध्वाथ मृता एतद्भोक्ता जीवेतु शाश्वतं ॥ ९१ ॥
 गुरुरूवाच ॥ इति कापर्णीहूम्ये स व्यूहानुपदिशन् मठे । प्रभुर्व्यस्मापयल्लुब्धान् स्वशिष्यां
 आप्यतस्तथा ॥ ९२ ॥ एतेषां हि तदाकेचिद्वक्तुमारेभिरे मिथः । कोऽवगन्तुमिदं वाक्यं शक्या
 दतिदुर्गमं ॥ ९३ ॥ इदं त्वनुभवन् येषूस्तन्मध्ये च स्थितानपि । अश्रद्धान्कांश्चिदेकं च शठमप्ये

तदब्रवीत् ॥ ९४ ॥ श्रोयेषूरुवाच ॥ किमेतद्वचनं शिष्या युष्मान् विस्मापयत्यहो । तथावत्तंसयति
 व प्राक्स्थितेः सुस्थितानपि ॥ ९५ ॥ पूर्वस्थाने त्वपिस्वीय आरोहन् मानुषात्मजं । युष्माभि
 र्यदिदृष्टः स्यात्तदा किं वक्ष्यथाविदः ॥ ९६ ॥ यस्तु जीवयितुं शक्त आत्मा विज्ञेय एव सः । अतो
 ऽत्र स्थूलमांसस्य फलं नास्त्यपि किंचन ॥ ९७ ॥ यास्तु वो वक्ष्यहं कैश्चिदप्रतीता अपि ध्रुवं ।
 ता एव वाच आत्मानं वित्त जीवनमेव च ॥ ९८ ॥ तस्माद्धेतोः पुराप्युक्तं मया युष्मान् प्रति १६१
 स्फुटं । मां न कोऽपि क्षमोऽभ्येतुं विना दानेन मत्पितुः ॥ ९९ ॥ गुरुरुवाच ॥ आकर्ण्यैतदितः
 शिष्या बहवोऽपि पराङ्मुखाः । भूत्वा तेन संमं गन्तुं नैच्छन्कठिनवादिना ॥ १०० ॥ अतोऽपि
 प्रस्तरादीन् सोऽभ्यूचे शिष्यगणादृतान् । यूयमप्यवगन्तुं किं तथा भक्तः समिच्छथ ॥ १०१ ॥
 इति पृष्ठस्तदोवाच सीमोनः कं प्रति प्रभो । अथेयाम त्वयि ह्येवानन्तजीवनवाक् स्थिता ॥

१०२ ॥ त्वमेव पुण्यरूपोऽसीशेन संस्थापितो भुवि । इति विश्वसिमः सम्यग्वयं विद्म च
 निश्चयं ॥ १०३ ॥ इदं द्वादशशिष्यार्थमाकर्ण्य प्रस्तरोदितं । स्थिरविश्वासवाक्यं तांस्तदा
 प्रत्यब्रवीत्प्रभुः ॥ १०४ ॥ श्रोयेषूरुवाच ॥ यूयं द्वादशसंख्याः किं न मयाये विशेषिताः । शुष्म
 न्मध्ये तु कोऽप्यत्रास्यभिशापिस्वरूपकः ॥ १०५ ॥ शिष्य उवाच ॥ इङ्गितः प्रभुणा कोऽसौ भि
 शापिस्वरूपकः । शठो द्वादशमध्येऽपि स्थितः शिष्यगणाद्भूतः ॥ १०६ ॥ गुरुरुवाच ॥ इष्कार्यी १६२
 त्यभिधो यः स्वं यद्दो घातुकारिषु । गुरुं समर्पयेत्पश्चाद्भिशापौ स इङ्गितः ॥ १०७ ॥
 आदितो हि प्रभुर्विज्ञः शिष्यव्यूहान्तरे खलु । हृद्यविश्वासिनां जज्ञे भुष्य चापि विशेषतः
 ॥ १०८ ॥ महापातककर्म्मैतन्मोक्तृमाहात्म्यवर्णने । परे वेदिच्छसि श्रोतुं कथयिष्यामि
 विस्तरात् ॥ १०९ ॥ किंतु पित्राभिषिक्तस्य मोक्तुर्याः प्रथमाः क्रियाः । संस्कारश्च परीक्षा

च गालील्येषु च भासनं ॥ ११० ॥ तथा द्वादशशिष्याणां गुरुदुष्कारकाङ्क्षिना १ यद्ब्रूदात्
सत्तमानां वै सर्वतो वरणं परं ॥ १११ ॥ आदिमा उपदेशश्च व्यक्ताव्यक्तार्थकास्तथा १ अग्रगस्य
च संस्कर्तुश्चरित्रं मरणावधि ॥ ११२ ॥ तान्यशेषाणि शिष्यैर्तर्ह्युपदेशार्थमेव ते १ पुत्राभि
षेकवाक्यानि विद्ध्युक्तानि स्फुटं मया ॥ ११३ ॥ शिष्य उवाच ॥ एतत्पूर्वोपदेशेषु त्वत्प्रसा
दोदितेष्विह १ व्यक्ताव्यक्तार्थवाचो वै मयापि विदिता गुरो ॥ ११४ ॥ विशेषाच्चरमं यत्तु १६३
संश्रुतं श्रोत्रभोर्वचः १ अवतीर्णान्नविषयं गुढार्थमिति विद्यते ॥ ११५ ॥ नत्वतोऽपि गलीलीयाः
शिष्या इव पराङ्मुखः १ अहं स्यां पुण्यरूपस्येशसूनोः श्रवणाङ्गिरां ॥ ११६ ॥ किंतु ता
निखिलाः श्रोतुमवशिष्टास्तथा गुरो १ इच्छामि स्थिरविश्वासप्रस्तरोक्त्यनुसारतः ॥ ११७ १
कमन्यं प्रति गच्छेयं मुमुक्षुर्भोचकाङ्क्षिना १ ऐशाद्यस्मिन् किलैकस्मिन् नित्यजीवनवाक्

स्थिता ॥ ११८ ॥ इति श्रीवृष्टसंगीतायां पुत्राभिषेकपर्वणि (भोसिपंचशास्त्रान्मत्थायस्य चतुर्दश
सर्गाद्योहन्निभार्कयोः षष्ठसर्गाल्लोकस्य नवमसर्गाच्चोद्धृतो) नन्तजीवनान्नं नाम त्रयोविंशो १६४
अध्यायः ॥ समाप्तं चेदं त्रिसप्तत्यधिकशतद्वयाधिकसहस्रश्लोकात्मकं पुत्राभिषेकनामकं
द्वितीयं पर्व ॥

अशुद्धपत्रं

पत्रे पत्नी	अशुद्धं	शुद्धं
१	९	खृष्टसंस्कारं
२	२	संतस्थे
—	६	च स्थास्यति
५	१	संस्कृतिं
—	२	धर्म्मिणश्चापि
—	९	थाय्येति पप्रच्छु
६	६	न बलान्न
११	—	निर्णीतो
—	७	ईशपुत्रांश्च
१२	—	चोद्धृत
—	८	यद्दानितीरतः
१४	२	स्वमूर्द्धघ्नी
—	७	इति
१७	५	इत्
—	९	योनिनिः
१८	७	भवन्तं
२०	—	नत्वादितः

पत्र	पंक्तौ	असुद्धं	सुद्धं
२१	६	खृष्ट	खृष्ट
—	७	चित्रमवतरं	विक्रमवतरं
—	९	आलयं तव	आलयस्तव
२२	१	पश्यत	पश्यते
२३	५	तच्छ्रुत्वा	तच्छ्रुत्वा
२४	४	पूर्व	पूर्वं
२६	६	श्रीयेषूरुवाच	श्रीयेषूरुवाच
—	८	३	१३
३१	५	श्रुत	श्रुत
३२	—	शक्रयात्	शक्रयात्

श्रीखृष्टसंगीता

सत्पालकवरित्रपर्व

CHRISTA-SANGÍTÁ,

OR THE

SACRED HISTORY

OF

OUR LORD JESUS CHRIST,

IN SANSKRIT VERSE.

BOOK III.

THE LATER MINISTRY.

CALCUTA:

BISHOP'S COLLEGE PRESS.

1838.

2. VIII. 27

खण्डसंगीता २ पर्व

श्रीपित्रे पुत्रायच
मात्मभूमौ । पिता
कृत्यै निजदेशसर्वापु
निधानं ॥२॥ भूता
कामैकमुयं सूनुं महः
मेव मर्त्याः । सु
लास्तु नम्रमपीह सं
सुयत्नात् ॥५॥ त
सितानां स्वर्गावती

पत्रे	पत्नी	अशुद्धं	शुद्धं
२	४	नैऋद्यो	नैऋद्यो
७०	७	शुभान्	शुभान्
२३	७	हैरद्यो	हैरद्यो
१३६	७	शेषरभूत	शेषरभूत
१३६	२	प्राग्दृषि	प्राग्दृषि

अशुद्धपत्रं

यं सद्राजवंशोद्भव
पः ॥१॥ विश्वोप
भाशात्मतेजःकरुणा
॥ १ ॥ सर्वोपसर्गान्त
गुरुं प्रकाशात्मक
ईशात्मकं यं सर
निशामयन्तः सततं
। सुतृप्तये धर्म्मिबु
पौघभारतीविराम

निनि १ अधीनवातोदकमार्ययेषूखृष्टं प्रभुं भूरि नमस्करोमि ॥७॥ तदुत्पत्त्यभिषेको ते
पूर्वं शिष्योदितो मया १ अथावशिष्टवाक्यानां किं प्रवाच्यं नु सांप्रतं ॥८॥ शिष्य उवाच ॥
व्यूहान्नदानतः पञ्चाद्यदभून्मरणावधि १ सत्पालकचरित्रं मे गुरो तत् कृपया वद ॥९॥ अभि
षिक्तो महेशेन नृकार्यं त्वभिषेचनं १ नैच्छद्यो दाविदुत्पन्नो राजेत्युक्तो यद्दूदिनां ॥१०॥
यो गलीलाधिपादेवं दिधीर्षुव्यूहतोऽपि च १ अन्तर्धाय ततोऽकामः प्रार्थिनार्थे वनं गतः ॥
११॥ स कथं प्रभुराचार्य तत्परे शान्तमानसः १ जीवनान्नप्रदानस्याव्यक्तं वाचमपूर
यत् ॥१२॥ गुरुरवाच ॥ शेष एव चरित्रस्य ज्ञेयं तद्वाक्यपूरणं १ मध्ये यत्त्वभवच्छिष्या
धुना वक्ष्यामि विस्तरात् ॥१३॥ आश्चर्य्यकर्मणस्तस्मात्परे गालील्यनीवृत्ति १ हेरोद्येऽपि
स्थिते तत्र बभ्रामैव महाप्रभुः ॥१४॥ नहि तत्काल ऐच्छत्स देशे यातुं यद्दूदिनां १ यतो-

चेतनज्जिघांसुत्वं मन्दिरे प्राङ् निदर्शितं ॥ १५ ॥ तत्रैष्यंस्तु प्रभुः पश्चात् कथयिष्ये यथाचिरात् १
 सृतिप्रस्तुतये तत्र प्राग्दूतान्नोन्मुमैहत ॥ १६ ॥ यथा पूर्वं च गालील्यपुरग्रामेषु भूरिषु १
 श्रेष्ठा द्वादशसंख्यास्ते शिष्यास्तस्याज्ञयाव्रजन् ॥ १७ ॥ तथेदानीं यहूदीयपूर्वमेष्वीरिता नृणां १
 सप्ततिर्यत्र यत्रैव स गामी दक्षिणे पथि ॥ १८ ॥ तान् स्वशिष्यगणाद्गृत्वा सर्वान्तर्विन्
 प्रभुस्तदा १ इौ इौ कृत्वा च गतये वाक्यमेतदुपादिशत् ॥ १९ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ बहुलं पक्व ३
 शस्यं वै किंत्वल्पे ह्येदकाः स्थिताः १ अतोऽन्यांश्छेदकान्नोत्तुं शस्याध्यक्षं नु याचत ॥ २० ॥
 यात यूयं मया नुन्ना वृकमध्य इवावयः १ रूप्याधारैश्च कोषैश्च विहीना अनुपानहः ॥ २१ ॥
 ममस्कुस्त मा कंचित् पदव्यां किंतु यहृहं १ विशेषादौ तदा ब्रूतास्मिन् गृहे सन्धिरस्त्वि
 ॥ २२ ॥ सन्धिपुत्रस्तु चेतस्मिंस्तिष्ठेदाशीस्तदेव वः १ वसेत्तत्र न तु स्याच्चेत् पुनर्वः प्रति

॥२३॥ तिष्ठतास्मिन् गृहे यच्च दत्तं तत्पिवतात्त च । वेतनाहीने हि भृत्योऽस्ति मा
 यातानेकसद्यसु ॥२४॥ यत्पुरे त्वनुगृह्येध्वमार्तींस्तत्स्थांश्चिकित्सत । दत्तं चात्ताथ तान्ब्रूत
 राज्यमीशस्य वीर्यविक्रमे ॥२५॥ पुरे यस्मिन्प्रविष्टास्तु नानुगृह्येध्वमन्तरे । तस्य रथ्यास्वभि
 द्रुत्य तत्रैवोच्चरत स्फुटं ॥२६॥ अहो नः पत्सु यत्लग्नं नगरोत्थं रजोऽपि वः । तन्मथ्नीमः
 किंतु वित्तं राज्यमीशस्य सन्निधौ ॥२७॥ विचाराहे पुरस्तस्या दण्डाल्लघुतरो भवेत् । ४
 दुष्टाया अपि सूद्रूम्या दण्ड इत्येव वच्मि वः ॥२८॥ युष्माकं यः शृणोत्युक्तिं स तथैव
 शृणोति मे । यो वा वमन्यते चापि स मामेवावमन्यते ॥२९॥ किंतु यो यो जगत्यस्मिन्न
 वमन्येत मा नरः । मम प्रेरयितारं खल्ववमन्यत एव सः ॥३०॥ गुरुरुवाच ॥ इमं लब्धोप
 देशं ते नराः सप्ततिसंख्यकाः । दिश्यवाच्यां द्विशो भूत्वा खृष्टाज्ञापूर्तये ययुः ॥३१॥ स तु

संस्थो गलीलायां प्रभुर्द्वादशभिः सह । प्रस्तराद्यैस्ततो गन्तुमुदीच्यां समकल्पयत् ॥३२॥
इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (लूकस्य दशमसर्गाद्योहन्नेः सप्तमसर्गाच्चोद्धतः)
परिचारकगणनिर्याणं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ तत्कालेऽध्यापकाः केचित् फरिष्याश्चापि पण्डिताः । यिरूशलेमान्नगराद्गलीलायां
समागताः ॥१॥ पारम्पर्योपदेशज्ञाः प्रत्नतद्भावलम्बिनः । अक्षालितकरैरन्नं न भुञ्जानाः ५
कदाचन ॥२॥ हृष्टागतिकृतस्नानाः पित्राद्युक्त्यनुसारतः । पानभोजनपैत्रत्यपात्रपर्यङ्कः
भार्जिनः ॥३॥ इत्यादिधर्म्मिणस्ते वै भुञ्जानान्कांश्चन प्रभोः । शिष्यानालोच्य गच्छन्तो
येषुं प्रत्यब्रुवन्निदं ॥४॥ फरिष्या उचुः ॥ तव शिष्याः किमर्थेऽत्र पूर्वेषां निर्म्मलात्मनां ।
उपदेशं विमन्यन्ते दन्तोऽक्षालितपाणयः ॥५॥ गुरूवाच ॥ इति पृष्टः प्रभुर्विज्ञस्तैः स्व

धर्मसमादरेः । फरीष्याध्यापकैरेतद्वचस्तान्प्रत्यवोचत ॥६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ किमर्थं
मपि यूयं वै शास्त्रमीशस्य निर्मलं । पारम्पर्योपदेशैः स्वैर्निराकुरुथ दुर्धियः ॥७॥ अ
द्रियस्व हि सर्वत्र त्वं मातापितराविति । उवाचेशसमादिष्टो मोसिः सीनायपर्वते ॥८॥
तथा यः पितरं मर्त्यो मातरं वावमन्यते । भ्रियता स इति प्रोच ईशशास्त्रप्रवाच्यसौ ॥९॥
यूयं त्वध्यापकाः ख्याता एतत्सद्वाक्यलङ्घनं । नवकल्पितधर्मेण स्वेन कारयथ ध्रुवं ॥ ६
१०॥ यद्यपि स्याद्धि मे द्रव्यं पितस्त्वदुपकारकं । तथापीशबलिर्भूतं तदग्राह्यमत
स्त्वया ॥११॥ इति ब्रूयात्कुपुत्रश्चेत् तदा यूयमदोषिणं । पितृपालनधर्माच्च किमुक्तं ब्रूथ तं
क्विल ॥१२॥ रे यूयं निजविध्यर्थावमतेशाज्ञकास्तथा । धर्मलिङ्गिन उद्रिक्तमिषायोक्त्या
विवर्णिताः ॥१३॥ स्वजिह्वाभिरेते च मामाश्रयन्ते हृदेषां तु मत्तो मतिदूरे पि संस्थं । मृषा

त्वर्चयन्तीशशास्त्रस्थले हि नरैः कल्पितांस्ते विधीन् शिक्षयन्ति ॥१४॥ गुरुरूवाच ॥ इति
 प्रत्नगिरा येषूरीशाविष्टप्रत्राचिनः । वर्णयित्वा मृषाधर्मममीषां पात्रमार्जिनां ॥१५॥ तत्स
 मीपस्थितान् व्यूहान् समाहूय ततः स्फुटं । एतत्तानब्रवीद्वाक्यं सत्यधर्मप्रकाशकं ॥१६॥
 श्रीयेषूरुवाच ॥ सुश्रूयतां वै परिवुध्यतां च यद्यत्प्रविष्टं वदने नरो नो । तेनापवित्रीक्रियते
 वरंतु तेनैव यद्यद्बदनादपैति ॥१७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तवन्तमभ्यूचुः शिष्यास्तं किं त्वया ७
 गुरो । न ज्ञाता रुद्रफरीष्याणां त्वद्वाक्यश्रवणादिति ॥१८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ यस्य शाकस्य
 नोवाप वीजं स्वःस्थः पिता मम । कोऽप्यन्यस्तु तदेवान्ते, वश्यमुन्मूलितं भवेत् ॥१९॥ अलं
 तैरन्धपान्थानामन्धैरप्यध्वदर्शकैः । अन्धस्त्वन्धाध्वदर्शी स्यादुभौ गर्ते पतिष्यतः ॥२०॥ गुरुरू
 वाच ॥ इत्युक्त्वा व्यूहसाक्षात्स सशिष्यः प्राविशद्गृहं । ततो द्वादशशिष्याग्यो, पृच्छत्सीमोन एव तं

॥२१॥ प्रस्तर उवाच ॥ सुश्रोतव्यमदो वाक्यं बोधनोयं च यत्नतः । अव्यक्तमपि बोधायास्माकं
 व्याख्याहि हे प्रभो ॥२२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ तथा किमधुनाप्यज्ञा यूयं यद्वि मुखोदरे । बाह्या
 द्विष्टानतो गर्भे प्रयाति नतु चेतसि ॥२३॥ तत्कथं मलिनीकुर्यान्नरं गर्भोःखिलानि हि । पुना
 त्यन्नानि गर्भे तु वहिःक्षिपति तन्मलं ॥२४॥ अपैति वदनाद्यत्तु हृदयोत्थितमेव तत् । तेना
 पूतीकृतो मर्त्य इदं यूयं न वित्थ किं ॥२५॥ हृदयोत्थाः कुचिन्ता हि व्यभिचारादिका
 वधाः । चौर्याण्यधिकलोभाश्च शाठ्यानि क्लानान्यपि ॥२६॥ कामुकत्वानि हिंसाश्च मिथ्या
 साक्ष्याणि चैव हि । परमेशापवादाश्च प्रमादा अप्यहर्द्रियाः ॥२७॥ सर्वा अभ्यन्तरादेता
 निःसृता कच्चरं नरं । कुर्वन्ति नत्वधौताभ्यां पाणिभ्यामेव भोजनं ॥२८॥ गुरुरुवाच ॥
 इत्येतत्समुपादिश्य प्रभुर्द्वादशभिः सह । सीमोनाद्यैर्गलीलाया उत्तरामचलद्दिशं ॥२९॥ इति

श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मोशिपंचशास्त्राद् इषायभव्यवाक्यानामूनत्रिंशसर्गा
न्मत्थायस्य पंचदशसर्गान्माकीस्य सप्तमसर्गोच्चोद्धृतो) वाह्यधर्म्मनिरसनं नाम द्वितीयोऽध्यायः॥

शिष्य उवाच ॥ तस्यां नूतनसृतौ याते सत्यधर्म्मोपदेष्टरि १ के देशा जातयः का वा सत्
प्रकाशाश्रिता गुरो ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ पुण्यभूमेर्यहूद्यानामुदीच्यां सीम्नि संस्थितः ॥ तूरशी
दोनयोर्देशः पुरा प्रख्यातयोः पुरोः ॥२॥ तस्मिन्निवसतां नृणां बहुदेवार्चिनां तदा १ e
अन्तिके समुपस्थाय स्वादृश्यत्वचिकीर्षया ॥३॥ कस्मिंश्चित्प्राविशद्देहे किंतु मोक्तेति की
र्तितः १ गोपनेच्छुरपि स्थातुं नाशक्नोत्सर्वतो रहः ॥४॥ फैणीक्यान्वयजा स्त्री हि सूरराष्ट्र
निवासिनी १ काप्यपूतेन भूतेन यस्या बाला प्रधर्षिता ॥५॥ सा प्रभोः कीर्तिमाकर्ण्य
गालील्येभ्यः सुविस्तृतां १ गृहं प्राप्यैतदुच्चैस्तं वचोवादीद्वहिःस्थिता ॥६॥ विदेशिन्युवाच ॥

करुणां कुरु दीनायै मह्यं हे दाविदुद्भव १ प्रभो महृहिता यस्माद्दुष्टभूतातिपीडिता ॥७॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तो मुहुरप्यार्यो घोषन्तां दुहितुः कृते १ दीनां प्रतिवचः किञ्चिन्नाब्रवी
 देव तां प्रभुः ॥८॥ आश्चर्यमपि मौनं तद्दयालोरपि मोचिनः १ ज्ञात्वा शिष्या उपेत्यैतद्
 ब्रुवन्नतिविस्मिताः ॥९॥ श्रोयेषूशिष्या उचुः १ कृपयास्यै वरं दत्त्वापैतुमाज्ञापय प्रभो १ यतः
 सा चलतोऽप्यस्मान् घोषन्त्यन्वेति सर्वथा ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥ इति शिष्योदितेऽतोऽपि न किं १०
 चित्त्रोममूं प्रति १ ब्रुवन् येषूरिमान्वाक्यमेतत्प्रत्यब्रवीत्तदा ॥११॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ इत्त्र
 येलोद्भवानेवावीन् भ्रान्तान्तु कांश्चन १ अन्यजानहमीशेन पातुं संप्रेरितोऽधुना ॥१२॥
 गुरुरूवाच ॥ एतद्वाचा निरुद्धास्ते न किमप्युचिरेऽधिकं १ प्राप्सवन्तः पुरा ह्याज्ञां तादृशीं
 नुदतः प्रभोः ॥१३॥ नत्वसौ स्त्री निरुद्धातः प्रभुपादानता तदा १ उवाचोच्चैः पुनर्मह्यं करुणा

भार्य्यं कुर्विति ॥ १४ ॥ ततः स प्रणतां नारीं कन्यार्थे दुःखविप्लुतां । चिरमौनं विहायान्ते रूक्ष
मेतद्वचो ब्रवीत् ॥ १५ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ आदौ तृप्यन्तु भक्ष्येण शिशवो न्नं हि यत्किल । बालेभ्यः
प्रस्तुतं तद्वै न श्वभ्यो दातुमर्हते ॥ १६ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं निष्ठुरमाकर्ण्य सा निजप्रार्थनां प्रति ।
प्रभूक्तं न ततोऽप्याशां परित्यज्याब्रवीत्पुनः ॥ १७ ॥ विदेशिन्युवाच ॥ सत्यमेतत्प्रभो किंतु
स्वामिना यन्निरस्यते । शिशुभुक्तावशिष्टं तत्कुक्कुरा अपि भुञ्जते ॥ १८ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं ११
श्रद्धायुतं तस्या नम्रत्वमनुभूय सः । तदा निर्दयसादृश्यं संविहायाब्रवीन्मुदा ॥ १९ ॥
श्रीयेषूरुवाच ॥ महांस्ते नारि विश्वास एतद्वाक्यप्रबोधितः । कुशलं याहि यद्वच्च त्वदभीष्टं
तथास्तु ते ॥ २० ॥ गुरुरूवाच ॥ इदमुक्तं वरं श्रुत्वा सश्रद्धासौ विदेशिनी । गृहे दुहितरं
प्राप सुस्थां भूतविवर्जितां ॥ २१ ॥ शिष्य उवाच ॥ अमुष्याः परदेशिन्याः सत्तमं किल विद्यते ।

अज्ञाविनययोरेव फलप्राप्तिनिदर्शनं ॥२२॥ मनसा तु ममाप्यतेद्बुध्यते न्यद्भुतं गुरो १ दया
 लोः सर्वथा येष्वो निर्दयाकारकोत्तरं ॥२३॥ यो न्यवंशभुवेऽपि प्राग्गुल्माधिपतये वरं १
 ददौ समार्यजेभ्यश्चामृतमप्युपदेशनं ॥२४॥ यस्यैवोत्पत्तिसमये नत्यर्थं दूरदेशतः १ कुन्दु
 रादिप्रदातारो ज्योतिष्ज्ञा ईशचोदिताः ॥२५॥ यं तदा प्रजगौ वृद्ध ऐस्रयेल्योऽपि मन्दिरे १
 अन्यलोकतमोनृत्यै दोषमोशार्पितं भुवि ॥२६॥ स कथं वक्तव्यं नुन्नः स्वजनानेव रक्षितुं १ १२
 ऐस्रयेल्या हि शिशवः सर्वेऽन्ये कुक्कुरा इति ॥२७॥ गुरुरूवाच ॥ यो भवेद्दीप आसन्ने
 खिलभूमिनिवासिनां १ उज्ज्वलिष्यन्निति ज्ञातं सिन्धोनेन तथा बुधैः ॥२८॥ तस्य स्वजन
 मात्रेषु भूतं पूर्वावभासनं १ न तु सर्वत्र हे शिष्यमा त्वां विस्मापयत्वदं ॥२९॥ न ह्येतत्काल
 आयातं भिन्नदिग्वैरनाशिनः १ प्रभुयज्ञात् समुत्थेयं तेनोक्तं पूर्णभासनं ॥३०॥ समभ्येति

तु कालोऽसावित्युवाच समार्याकां १ तद्भिन्नवंशभेदान्तकरो भावी महागुरुः ॥३१॥ यहूदि
 मध्यतस्त्रेति मुक्तिरित्यब्रवीत्स तां १ ततस्तेष्वेव स भ्रान्तावीनन्वैष्यद्भुवि स्थितः ॥३२॥
 द्वादशापि वराः शिष्या ये तन्माहात्म्यपूरणं १ सर्वदिक्षु परे नोद्याः प्रवक्तुं विश्वमुक्तये ॥
 ३३॥ तान्स पूर्वं क्वचिन्मार्गे न्यषेधीदन्यगोत्रिणां १ यातुं तथा समार्याणां मोसिशास्त्रभृता
 भपि ॥३४॥ गुल्मेशोऽपि च रौम्योऽसौ यहूदिहितमानसः १ तज्ज्येष्ठान्प्रैरयद्येषूं प्रति स्ववर १३
 लब्धये ॥३५॥ शिष्य उवाच ॥ स्मराम्येतद्गुरो किंतु तच्चेत्स्यात् किंकृते प्रभुः १ तदान्योर्ध्व
 न्तरेऽगच्छत् स्वगुप्तीच्छुरमित्रवत् ॥३६॥ गुरुस्वाच ॥ नाशक्नोत्स रहःस्थातुं तथावेदपि
 सर्ववित् १ एकां विश्वासिनीं भव्यां फलप्राप्तीमतोऽपि च ॥३७॥ ततो ह्यखिलमोक्ता सो
 ऽन्याच्चिनां नीवृति रिधतः १ कनानानामपि भ्रष्टक्रियादुर्यशसां पुरा ॥३८॥ यत्पितृन्दक्षि

णाद्देशादीशाज्ञातो ब्रह्मोद्भवाः । येष्वानूनभुवा नीता वहिश्चक्रुः समन्ततः ॥३९॥ तन्म
ध्येऽपि वरो येषूर्दुष्टहृच्छुद्धिकारिणः । दिग्गुतुः स्वप्रसादस्यार्हं दृष्टान्तमदित्सत ॥४०॥
अद्वितीयं त्विमं कृत्वाविरतप्रार्थनोत्थितं । भूमिमन्याच्चिनां त्यक्त्वा दक्षिणस्यामगात्पुनः ॥
४१॥ गालीत्यस्य हृदस्यैव पूर्वदिग्रोधसि प्रभुः । दशपुट्याख्यदेशस्य सीमानं समुपस्थितः ॥
४२॥ तदा तद्वासिजनता मोचकाग्रे समानयत् । स्वभावकद्वदं कंचित्तच्चिकित्सार्थिनो १४
भृशं ॥४३॥ पृथक्तमपनीयाथ सोऽङ्गुलींस्तच्छ्रवोऽन्तरे । निदधेऽथास्पृशत्तस्य जिह्वां स्वमुख
विन्दुना ॥४४॥ तदोद्धिमवलोक्यैव निःश्वासैश्चेश्वरं प्रति । निर्घोषं प्रार्थ्य जिह्वा ते मुच्य
तामित्युदैरयत् ॥४५॥ तत्क्षणेऽपि श्रुतिस्तस्यास्फुरन्मुक्तं तथैव च । जिह्वाया बन्धनं
सम्यग्बन्तुं चारभत स्फुटं ॥४६॥ तत्कद्वदसमानेतृन्निषिषेध प्रभुस्तदा । इमां ज्ञापयितुं

सम्यक्क्रियां कंचिदपि ध्रुवं ॥४७॥ किंतु यावन्न्यषेधीत्स तांस्तावदधिकं किल १ ते तच्चित्र
क्रियावातीं स्वस्यां यस्तारयन्भुवि ॥४८॥ ततः सन्मोक्षुरासन्ने गिरिसंस्थस्य दुर्बलान् १ अन्या
नपि बहून्यत्नादानयन् भूमिवासिनः ॥४९॥ तान्सर्वांश्चापि खञ्जान्धमूकबद्धादिकानिह १
एकैकं स्वपदानीतान्सम्यक् सुस्थीचकार सः ॥५०॥ ततो भूवासिनां व्यूहा बङ्गनालोक्य सु
स्थितान् १ पश्यतोऽन्धांस्तथा खञ्जांश्चरतो वदतो जडान् ॥५१॥ अत्यन्तं विस्मयं गत्वा १५
सत्प्रशंसाभिरीश्वरं १ इत्त्रयेलमहानाथं समादद्रिर उच्चकैः ॥५२॥ दशपुरीवासिन उचुः ॥
साधु सर्वं चकारेहास्माकं मोक्षा महानयं १ श्रुतिवाग्गतिदृष्ट्यादींस्तद्गीनेष्ववादधौ ध्रुवं ॥
५३॥ गुरुरूवाच ॥ इति व्यूहैः स्तुतो येषूर्बहुलैर्दिवसत्रयं १ तत्कालान्ते सति स्वीयान् शिष्या
न्भ्यब्रवीदिदं ॥५४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ त्रिदिनान्यप्यमी सर्वे मत्समीप इह स्थिताः १ न

किंचिद्भुक्तवन्तोऽपि तस्मात्तेषामहं दये ॥५५॥ यदि प्रस्थापयेयं तानभुक्तान्स्वगृहं प्रति ।
क्लमिष्यन्ति सृतौ दूराद्यनेकेऽत्र समागताः ॥५६॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ कुतोऽस्माभिरियद्गृह
भोजनाय किल प्रभो । प्राप्स्यन्ते पिष्टकादीनि प्रान्तरे संस्थितैरपि ॥५७॥ गुरुरूवाच ॥
इत्युक्तो विस्मरद्भिस्तैः प्राग्यूहाद्भुतभोजनं । तानपृच्छत्किञ्चिद्भक्ष्यं विद्यते युष्मदन्तिके ॥५८॥
इति पृष्टास्ततः शिष्याः पिष्टकान्यत्र सप्ल नः । वर्तन्ते क्षुद्रमीनाश्चाप्यल्पा इत्युत्तरं ददुः ॥५९॥ १६
ततः सर्वं प्रभुर्गृहं भूमौ स्वाये समासयत् । अभून्पूपांश्च मीनांश्च कोषादानाययत्तदा ॥
६०॥ स्तुतिवाचा निवेद्यैतदीश्वराय विभज्य च । शिष्येभ्योऽदादिमे चापि व्यूहेभ्यः प्रददु
स्तथा ॥६१॥ सर्वे चादन्नतो व्यूहाः सुतृप्ताश्चाभवन्खलु । तैश्चावशिष्टखण्डेभ्यः पूर्णाः सप्लैव
उल्लकाः ॥६२॥ पोषितास्तु नरा ये वै बभूवुः स्त्रीशिशून् विना । चतुःसहस्रसंख्यास्ते येष्वा

प्रस्थापितास्तदा ॥६३॥ ब्रूहं प्रस्थाप्य नात्रं स आरोहच्छिष्यसंवृतः । दाल्मनूथामगच्छच्च
 कूलस्थां मगदलान्तिके ॥६४॥ शिष्य उवाच ॥ कृते प्राग्वत्पुनवीरमद्भुते भोज्यवर्द्धने । अ
 धिकां किं ततः श्रद्धां चक्रुस्तत्तीरवासिनः ॥६५॥ गुरुरूवाच ॥ मगदलस्था बुधाः केविद्यद्भूयांसः
 फरोष्यकाः । कतिवित्त्वपि शादूक्याः परकालविरोधिनः ॥६६॥ ते यशः सर्वतः श्रुत्वा
 प्रभोराश्रयकारिणः । तमभ्येत्य परोक्षायै वच एतत्समब्रुवन् ॥६७॥ फरोष्यादय उचुः ॥ १७
 यथा मोसिः पितृभ्यो नस्तथास्मभ्यं महागुरो । त्वं निजैश्वर्यसिद्ध्यर्थं स्वर्गाद्दर्शय लक्षणं ॥
 ६८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्येषां वचनं श्रुत्वा दर्शितात्यन्तलक्षणः । सर्वमानसविज्ञस्तान्प्रत्यवादी
 दिदं वचः ॥६९॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सन्ध्यायां रक्तमाकाशं दृष्ट्वा श्वो भविता शुभं । इति
 यूयं ध्रुवं ब्रूथानुमिताकाशलक्षणाः ॥७०॥ प्रातराकाशमारक्तं मेघाच्छन्नं च वीक्ष्य तु ।

अद्यावश्यं भवेद्वात्या चण्डेति ब्रूथ सर्बदा ॥७१॥ रे लिङ्गिनो वियद्रोतिं विज्ञातुं किल
 शक्य १ किंतु विहानि कालानां विबोद्धुं न क्षमाः कथं ॥७२॥ लोकोऽतिदुष्टो व्यभिचारक
 चिह्नं समन्विच्छति नूनमेषः १ योनस्य चिह्नात्विह भयवन्नुविना न किञ्चित्खलु देयम
 स्मै ॥७३॥ गुरुरूवाच ॥ इति प्रोच्य सनिःश्वासं तदश्रद्धातिदुःखितः १ तान्विहाय पुन
 नीवमारुरोह प्रभुस्तदा ॥७४॥ समारुह्य च तच्छिष्यास्वरयान्नं विसंभरुः १ आनेतु १८
 मत एवैकमासीत्तन्नावि पिष्टकं ॥७५॥ तर्तुकामस्तटं हित्वा हृदमध्यस्थितः प्रभुः १ शिष्यान्
 सहस्थितान्नावि वाक्यमेतदवोचत ॥७६॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ सशादूक्यफरोष्याणां रसात्
 स्फोटिकरात्खलु १ हेरोद्यानां रसाच्चापि सावधानाः स्त यत्नतः ॥७७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्य
 यत्नं वचः शिष्या बुध्यमाना न किंचन १ सुविचार्य तदर्थं वै वाक्यमूचुः परस्परं ॥७८॥

श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ अवश्यं नो रसरफातपिष्टकानामभावतः १ तदुक्तं प्रभुणास्माकं
विस्मृतिं परिनिन्दता ॥७९॥ गुरूवाच ॥ सुविदंस्तु प्रभुर्विज्ञस्तेषां चेतांस्यबोधिनां १
संवादांश्चाथ तानेतद्वचनं समभाषत ॥८०॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ अल्पश्रद्धाः किमर्थं रे विचार
यथ दुर्विदः १ भाषमाणास्तथान्योन्यं पिष्टकाभावदुःखिताः ॥८१॥ किं नेदानीमपि ज्ञानं
न वा सद्बुद्धिरस्ति वः १ सनेत्रा अपि नेक्षध्वे न वा शृणुथ कर्णिनः ॥८२॥ दृढं स्तब्धहृदो यूयं वि १९
द्यध्वे मद्धिताः कथं १ यद्भूतं चापि वः साक्षात् तन्न स्मरथ किंकृते ॥८३॥ यदापुष्यं नृणां पंच
सहस्रं पंचपिष्टकैः १ अपूरयत तच्छेषखण्डैः कत्येव उल्लकान् ॥८४॥ गुरूवाच ॥ इति पृष्टाः
सलज्जास्ते उल्लकान् द्वादशेति वै १ प्रत्यूचुरथ तान्प्रश्नं प्रभुः पुनरवोचत ॥८५॥ श्रीयेषू
स्वाच ॥ सप्तपूपैर्यदापुष्यं नृसहस्रचतुष्टयं १ तदापि शेषखण्डैर्वः पूरिताः कति उल्लकाः ॥

६६॥ गुरुरूवाच ॥ एतन्नूत्नक्रियास्मृत्याब्रुवन्सप्लेति सर्वशः । अथ स्ववचनं तेभ्यः पूरया
 मास सद्गुरुः ॥ ६७॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अथ कस्मान्न बुध्यध्वे यदाहं स्फायकाद्रसात् । सशादू
 क्यफरोष्याणां सावधानत्वमादिशं ॥ ६८॥ तन्मे वाक्यं कथं ज्ञातं युष्माभिः पूपगोचरं ।
 यद्भावे यदभावेऽपि पोषितुं शक्नुयां नरान् ॥ ६९॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यार्यगुरुणोक्तं ते शिष्याः
 संश्रुत्य भर्त्सनं । स्वयमेव ततोऽर्हीर्थं तत्प्रोक्तवचसोऽविदन् ॥ ७०॥ नह्यैहिकरसात्कस्मात् २०
 फरोष्याद्यनुसारिणां । वरं तदुपदेशात्सोऽबोधयत्सावधानतां ॥ ७१॥ एवमादिश्यमाना
 स्ते नावि स्वगुरुणा सह । परे हृदतटं प्राप्ता बेथशैद उपस्थिताः ॥ ७२॥ तद्गामवासिनः
 कंचिदन्धं येष्वग्र आनयन् । एनमार्यं चिकित्सायै स्पृश त्वमिति वादिनः ॥ ७३॥ गृहीत्वा
 तस्य पाणिं स ग्रामान्नीत्वा वहिश्च तं । अत्पृशत्तत्र तन्नेत्रे उभे स्वमुखविन्दुभिः ॥ ७४॥

ततः किमधुना दृष्टं त्वयेत्यन्धमपृच्छन् १ प्रत्यूचेऽसौ तु चलतो नरान् पश्यामि वृक्षवत् ॥
 ९५॥ इत्युक्तः स कराभ्यां तच्चक्षुषो पुनरस्पृशत् १ दृष्टिदाता परे चासौ स्फुटं सर्वान् समै
 क्षत ॥९६॥ अथोवाच प्रभुर्गेहेऽधुना गच्छाप्तलोचनः १ न तु ग्रामे न वा काञ्चित् ब्रूहि
 ग्रामवासिनः ॥९७॥ एवं नृणां महामोक्ता स्वसृतौ कोत्थ्यनिच्छुकः १ शक्तिप्रसादचिह्नानि
 सर्वत्र निदर्शो भुवि ॥९८॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मत्थायस्य पंचदश २१
 षोडशसर्गाभ्यां मार्कस्य सप्तमाष्टमसर्गाभ्यां चोद्धृतः) भक्ष्यावशेषो नाम तृतीयोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ ततस्त्यक्त्वा पुनर्देशं गालील्यं शिष्यसंवृतः १ उपतस्थौ महामोक्ता पानिया
 ख्यपुरान्तिके ॥११॥ फिलिप्पो राज्यतुर्यांशे स्वीये यं संस्थितं नृपः १ हेरोदितनयश्चक्रे
 केशरीयाभिधानकं ॥२॥ तस्य क्षेत्रे चलन्निथान्स्वीयान्पप्रच्छ वर्त्मनि १ मह्यं मानुषपुत्राय

कोहमित्युच्यते नरैः ॥३॥ इति पृष्ठास्ततः शिष्याः श्रुतवन्तो हि सर्वतः । तत्परिभ्रमणे दीर्घे
 नृणां वाचो ब्रुवंस्तथा ॥४॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ योहनिः स्नापकः प्रेत्य पुनःसंपन्नजीवनः ।
 त्वमसीति प्रभो कैश्चिदुच्यते भूमिवासिभिः ॥५॥ अलीयस्तु त्वमित्यन्यैरिमीयस्तु को-
 पि वा । प्रत्न ईशप्रवक्तान्यः पुनर्जीवन्नितीतरैः ॥६॥ गुरूस्वाच ॥ इति श्रुत्वा नृणां नाना
 वचस्तत्प्राग्विदन्नपि । प्रमुर्विशः परीक्षायै तानपृच्छदिदं पुनः ॥७॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ मयि २२
 नानानरोक्त्या वः साक्षादित्यमुदीरिते । कोहमस्मीति युष्माभिर्मच्छिष्या ध्रुवमुच्यते ॥८॥
 गुरूस्वाच ॥ इत्युक्ते नरपुत्रेण तान् वरान् द्वादश प्रति । स्वशिष्यानेक एवैतत्सीमोनः प्रत्यु-
 वाच तं ॥९॥ सीमोन उवाच ॥ खृष्टनामाभिषिक्तो वै प्रादुर्भूतो महीतले । नित्यजीवन
 रूपस्य विश्वेशस्य त्वमात्मजः ॥१०॥ गुरूस्वाच ॥ इदं संश्रुत्य तस्यैव स्थिरविश्वासबोधकं ।

वाक्यं प्रभुरथैतत् महद्भववचो ब्रवीत् ॥ ११ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सीमोन योनस्य सुत त्वमेव
धन्यो यतः प्रत्ययवाचमेनां । नाबोधयन्वां पलरक्तदेही स्वर्गस्थितस्त्वेव पिता मदीयः ॥
१२ ॥ त्वं प्रस्तरोऽसीति त एव भाषेऽस्मिन् प्रस्तरे चाप्पुरूमण्डलीं स्वां । संस्थापयिथामि
दृढामुताहं पातालकडारबलैरजेयां ॥ १३ ॥ त्वय्येवाहं निधास्यामि सीमोन प्रस्तराभिध । स्व
गीयस्यापि राज्यस्य बन्धमुक्त्यर्थकुञ्जिकाः ॥ १४ ॥ यद्यद्भ्रासि भूमौ च तद्वन्ध्यं स्वर्गमण्डले । २३
यन्मुञ्चसि तथा भूमौ मोक्तव्यं स्वर्ग एव तत् ॥ १५ ॥ गुरुरुवाच ॥ इदमुक्त्वा बृहद्वाक्यं स्वशिष्या
न्नखिलान्प्रभुः । निषिषेध स्वखृष्टत्वं तदा ज्ञापयितुं भुवि ॥ १६ ॥ एतस्मिंश्चापि काले तान्
स्वरहस्यैकवेदिनः । स्वतेजःसंवृतेर्हेतुं वक्रुमारभत स्फुटं ॥ १७ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ मया यिरू
षलेमं वै गन्तव्यं नरसूनुना । प्राप्नुव्यश्चावमानोऽपि तत्र ज्येष्ठादिवर्गतः ॥ १८ ॥ नृपुत्रः स

हि सभ्येभ्यः श्रेष्ठयज्वभ्य एव च । अध्यापकगणाच्चापि नानादुःखं सहिष्यते ॥१९॥
 परामर्शेन तेषां स मृत्युं चापि गमिष्यति । मृत्युतस्तु तृतीये हि पुनरुत्थास्यति ध्रुवं ॥२०॥
 गुरुरूवाच ॥ इति भव्यवचः श्रुत्वा प्रतिरुन्धन्नुवाच तं । प्रस्तरो भद्रमेव स्यात्तव नेत्थं भवे
 द्विपत् ॥२१॥ इमं तु प्रतिरोधं स्वशिष्यस्याकर्ण्य मोचकः । अप्रसन्न इदं वाक्यं परा
 वृत्तोभ्युवाच तं ॥२२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अभिशापिस्वरूप त्वमपेहि मम संमुखात् । पातकारि २४
 मतं ते हि नेशोत्थं नरजं तु तत् ॥२३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा सकलान्शिष्यान् स्वीयान्सबूह
 कानपि । स्वसमीपे समाहूय वच एतत्ततो ब्रवीत् ॥२४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यो योऽनुगन्तु
 मिच्छेन्मां स स्वेच्छामपवर्जतु । उत्तोल्यात्मनि शूलं च तथा मां सोऽनुगच्छतु ॥२५॥ यो यः
 स्वजीवं परिरक्षितुं हि काङ्क्षेत स स्याद्धतजीव एव । जीवं निरस्येत्तु मदर्थमेवं यो मद्

चोर्थं च पुनः स आप्ता ॥२६॥ नरोर्जयेच्चेज्जगदप्यशेषं ततः स्वजीवापचयं तु कुर्यात् ॥
 कोतोऽस्ति लाभोऽस्य तथा कर्मणं स्वजीवलाभाय नरः प्रदद्यात् ॥२७॥ मदर्थं मद्बचोर्थं वा
 यो ह्यस्मिन्व्यभिचारिणां ॥ पापिनां चापि संघाते लज्जां गच्छेत्ततः खलु ॥२८॥ तन्नरार्थं
 नृपुत्रोऽपि पितृतेजःसमावृतः ॥ पुण्यदूतान्वितश्चापि भवेद्वै लज्जितस्तथा ॥२९॥ सहि
 स्वपितुरैश्वर्ये स्वर्ग्यदूतैर्निजैः सह ॥ आगमिष्यति सर्वेभ्यः फलं दातुं यथाक्रियं ॥३०॥ २५
 केऽप्यत्रस्था नृपुत्रं स्वैशराज्ये यावदागतं ॥ नेक्षेरन्मृत्युदुःखं नास्वदेरन्निति वच्छृतं ॥
 ३१॥ गुरुस्वाच ॥ तथा स स्वपितुः शक्त्या खृष्ट इत्येव संमतः ॥ निजमाहात्म्यविषये
 व्यक्तास्तान् प्रावदद्गिरः ॥३२॥ शिथ उवाच ॥ गुरो तत्सम्यगव्यक्तं सीमोनादिभ्य ईरि
 तं ॥ संयुतं दुःखराज्याभ्यां भविष्यद्बचनं प्रभोः ॥३३॥ प्रस्तरेण तु राजत्ववक्त्रा दुःखा

संहिष्णुना । अपि शेषैश्च शिथैस्तद्वाक्यं कथमबुध्यते ॥३४॥ गुरुस्वाच ॥ असौ जोवनि
 रासो वै शूलोत्तोलनमेव च । दुःखशङ्कान्वितं तेषां विस्मयं हृत्स्वकारयत् ॥३५॥ तत्रयाणां
 तु सान्त्वाय प्रतीत्यै चाद्भुतं प्रभुः । स्वैश्वर्य्यं दर्शयामास शृणु तच्छिष्य सांप्रतं ॥३६॥ इति
 श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मत्थायस्य षोडशसर्गिन्मार्कस्याष्टमनवमसर्गाभ्यां
 लूकस्य नवमसर्गाच्चोद्धृतः) खृष्टमण्डलीनिर्माणप्रस्तरौ नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥

२६

गुरुस्वाच ॥ एतेभ्योः व्यक्तवाक्येभ्यः प्रभूक्तेभ्यः परे यदा । अभवन्परिपूर्णानि शिष्य
 षड्वासराणि वै ॥१॥ तदा प्रस्तरयोहन्नियाकोवैः स समन्वितः । नव शेषानधस्त्यक्त्वा
 रुरोहोन्नतपर्वतं ॥२॥ तस्मिंस्ताबोरनाम्न्यद्रौ निर्जने सोऽर्थनाकृते । स्थितस्तत्संमुखे
 कस्माद्विकृताकारकोऽभवत् ॥३॥ तद्वस्त्राणां हि सर्वोर्वीरजकासाध्यशुक्लता । उज्ज्वलन्ती

हिमानीव बभावास्थं च सूर्यवत् ॥४॥ तेन तेजोवृतेनैव वदन्तो सह मानुषौ । बभतुर्दीप्ति
 संपन्नौ मोस्यलीयौ त्वमू किल ॥५॥ यिरूषलेमे ह्यचिराय भाविनी खृष्टस्य या निःसृतिरेव
 भूमितः । अतोव तत्रद्विषये महागुरू सहोचतुर्वै गुरुणा महीयसा ॥६॥ तच्चित्रसंवाद
 इहानुपस्थितेऽतिक्रान्तमेवाद्र्यधिरोहणश्रमान् । सुषुप्सुता प्रस्तरमाप तत्र वै तथा सहस्थौ
 जिबिदीयजावपि ॥७॥ परे तु ते जागरितास्त्रयः सकृन्नेजोवृतं संददृशुर्महाप्रभुं । सह २७
 स्थितं चाब्रहवंशशास्त्रदं तथैव तच्छास्त्रपुनर्विधायकं ॥८॥ तद्दीप्तरूपेक्षणतस्त्वतीव ते विमो
 हिता विस्मयभीतिहर्षणैः । ततः प्रयान्ताविव तौ महागुरू दृष्ट्वाब्रवीत्प्रस्तर उन्मदः प्रभुं ॥
 ९॥ हे नाथ नोऽस्मिन् स्थितिरुत्तमा गिरावतोऽत्र दूथत्रयमेव शोभनं । त्वदर्थमेकं किल मोस्ये
 पिचालीयाय चान्ये परिनिर्म्मिमामहै ॥१०॥ इतीरिते तेन निजोक्त्यबोधिना क्षणेऽपि

तस्मिन् रुचिमान्महाधनः । आच्छादयतान्परितोः खिलानथो तन्मध्यतो वाण्युदयन्त्यनु
 श्रुता ॥११॥ श्रीपरमेश्वर उवाच ॥ अवभासत एष यो नरः स ममास्त्यात्मज एव सुप्रियः ।
 परितुष्टहृदस्म्यनेन वै वचनान्यस्य नरा निशाम्यत ॥१२॥ गुरुरूवाच ॥ इमां तु वाणीं
 श्रुतवन्नरत्रयं प्रगाढभीत्या निपपात दण्डवत् । तांस्तु स्पृशन् भूशयितान् प्रभुस्तदाब्रवीदहो
 जागृत मा विभीत च ॥१३॥ इति श्रुत्वोत्थिताः शिष्याः पर्येक्षन्त क्षणे तदा । प्रस्तराद्याः २८
 प्रभुं त्वेकमपश्यंस्तौ गुरू विना ॥१४॥ सोऽन्तर्हितश्चिरेष्टां यः शिखरे वीक्ष्य नीवृतं । ईश
 दूतान्तिके मोक्षिर्नरादृष्टः पुरामृत ॥१५॥ स तथान्तर्हितोऽलीयः स्थापयित्वा पुनर्हि यः ।
 ईशाचीं स्वर्गमारोहत्सख्युः साक्षाज्ज्वलद्गुहे ॥१६॥ महद्भ्रामपि ताभ्यां तु महीयान्पुरतः
 स्थितः । निजशिष्यत्रयं खृष्टः पूर्ववत्सानुतोऽनयत् ॥१७॥ सीमोनादींश्च ताबोराद्रितोऽवतर

तस्तदा । विस्मित्यानुक्तवचसः प्रभुरेतद्वचो ब्रवीत् ॥१८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ यावन्न नर
 पुत्रः स्यादुत्थितो मृतभावतः । युष्माभिरिह यदृष्टं तन्मा वदत कंचन ॥१९॥ गुरुरूवाच ॥
 इत्यादिष्टास्त्रयः श्रेष्ठाः शिष्याणां न किमप्यतः । प्रभुमाहात्म्यपर्यन्तं तदृष्टिविषये ब्रुवन् ॥२०॥
 तदर्थाज्ञास्तु ते न्योन्यं तन्मृत्यूत्थानमस्ति किं । इति यत्राद्विचार्याथ संप्रच्छुरिदं प्रभुं ॥
 २१॥ प्रस्तरादय उचुः ॥ अलीयः खृष्टसाम्राज्यात्पूर्वागामो महागुरुः । इति विश्वैः कथं प्रोक्तं २९
 सच्छास्त्राध्यापकैः प्रभो ॥२२॥ गुरुरूवाच ॥ इति पृष्टस्त्रिभिः शिष्यैः पुत्रः स परमात्मनः ।
 खृष्ट इत्येव तैर्ज्ञातो वचः प्रत्यब्रवीदिदं ॥२३॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सत्यमेतदलीयो हि यथोक्तं
 भव्यवाचिना । सर्वप्रस्तुतये पूर्वमागामो किल शोधकः ॥२४॥ किंतु तत्प्रस्तुतेनापि किं न
 मानुषसूनुना । नानादुःखमवज्ञा च प्राप्येति लिखितं पुरा ॥२५॥ अलीयस्त्वाजगामात्रेति

सत्यं वो ब्रवोम्यहं । तस्मिंश्चक्रुर्यथेष्टं च तज्ज्ञानपरिवर्जिताः ॥२६॥ यत्तु ते अचरे चक्रुः
पुण्यमन्धानुसारतः । कुमतास्तत्करिष्यन्ति नरसूनौ तथैव च ॥२७॥ गुरूस्वाच ॥ इति
प्रतिवचः प्राप्य शिष्या बुबुधिरे त्रयः । इङ्गितं प्रभुवाक्येन योहन्निं जकरोयजं ॥२८॥
अलोयात्मोपपन्नो हि यः पूर्वमपि जन्मनः । इत्युक्तो मन्दिरस्थाय पित्र ईशचरेण वै ॥
२९॥ पुनःसंजीवत इव शक्त्यालीयस्य स क्षितौ । गतवानोशपुत्राये प्रत्यावर्तयितुं न ३०
रान् ॥३०॥ मलाकीयस्य सद्वाक्यं पूरयामास सर्वशः । स्नापकः स नवो लीयो बहुहृच्छुद्धि
कारकः ॥३१॥ इति श्रीगृष्टसंगीतायां सत्पालकवरित्रपर्वणि (मत्थायस्य सप्तदशसर्गान्मार्क
लूकयोः प्रथमनवमसर्गाभ्यां सीमोनप्रस्तरलिखितद्वितीयसाधारणलिपेः प्रथमसर्गाच्चोद्धृतः) पुत्रै
श्वर्थावभासनं नाम पंचमोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ एवं शिष्यैस्त्रिभिः सार्द्धं संभाष्य प्रभुरध्वनि १ प्रत्यगान्नव तच्छेषान् स्वत्य
 क्तान्प्राग्दिनेऽद्यधः ॥१॥ स्थितांस्तु परितस्तेषां बहुलान्स समैक्षत १ जनानध्यापकांश्चापि
 वितण्डां कुर्वतो भृशं ॥२॥ सर्व्यूहस्तु तं दृष्ट्वा समागच्छन्तमन्तिके १ विस्मयादप्यभिद्रुत्य
 नमश्चक्रे महागुरुं ॥३॥ अथोवाच स यूयं किं विवदध्वे परस्परं १ इत्युक्ते यूहमध्यस्थ
 एक उच्चैर्जगाद तं ॥४॥ नर उवाच ॥ एकपुत्रोऽहमाचार्य त्वत्समीपे निजात्मजं १ आ ३१
 नयं भूककृद्भूतग्रस्तं व्याकुलमानसः ॥५॥ बहुधा स बलाद्भूमौ तत्प्रक्षेपाहताङ्गकः १ तत्र नि
 ष्पीउपते तेन मुखनिःसृतफेणकः ॥६॥ विरुत्य रदनैश्चापि घोषन्नुच्चैश्च पीडनात् १ श्रमक्षीण
 स्ततः कष्टाद्दुष्टभूतेन वर्ज्यते ॥७॥ त्वय्यसन्नहिते बालं तं सुस्थीकर्तुमार्थयं १ त्वच्छिष्यान्
 किंत्वमी हन्त प्रतीकारासमर्थकाः ॥८॥ गुरूवाच ॥ इत्युक्तो रोगिणः पित्रा बालस्याकुल

चेतसा १ प्रणतेन दयालुः स प्रभुरेतद्वचो ब्रवीत् ॥९१॥ श्रोयेषूरुवाच ॥ रे विरुद्धहृदोऽश्रद्धाः
 कियत्कालं हि वोऽन्तिके १ तिष्ठन् युष्मान्सहिष्येऽहं बालस्त्वानीयतामिह ॥९०॥ गुरुरूवाच ॥
 नीयमानस्तु बालस्तत्क्षणे भूतप्रपीडितः १ भूमौ पपात तत्रापि लुलोठास्योत्थफेणकः ॥
 ११॥ प्रभुस्तं पीडितं दृष्ट्वापृच्छत्तत्पितरं तदा १ कति वर्षाणि बालोऽयमियत्क्लेशान्वितो
 भवत् ॥१२॥ इति पृष्टः पिता दीनः प्रत्युवाच प्रभुं तदा १ आशिशुत्वादपि यस्तोऽनेन ३२
 भूतेन मत्सुतः ॥१३॥ तेनाकृष्टोऽप्ययं बालो मुहुर्वैश्वानरोदरे १ मुहुश्च सलिलेष्वेवापस्मारो
 पतति ध्रुवं ॥१४॥ अतोऽस्मात्सांप्रतं भूताञ्जिघांसोर्मीमकं किल १ संरक्ष तनयं त्वं चेत्कर्तुं
 किमपि शक्नुयाः ॥१५॥ इत्यभ्युक्तो ब्रवीन्मोक्ता प्रत्येतुं शक्नुया यदि १ सकलान्यपि शक्यानि
 विद्धि प्रत्ययता दृढं ॥१६॥ इत्याज्ञापू नरोऽवादीत्क्रन्दनास्रयुतं वचः १ प्रत्येभि त्वं तु नाथ

स्याः सहायो मे प्रतीतये ॥१७॥ इति श्रुत्वा प्रभुर्व्यूहं द्रवन्तमभितस्तदा । समीक्ष्यापूत
 भूताय गर्हकं प्रावदद्वचः ॥१८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अरे भूकत्वकृद्भूत ममाज्ञां त्वं निश्चा
 मय । अस्माद्बालाद्बहिर्याहि पुनरेनं च मा विश ॥१९॥ गुरुरूवाच ॥ इदमाकर्ण्य
 भूतः स भूतनाथस्य भर्त्सनं । रूत्वा निष्पीडय बालं च तत्क्षणेऽस्माद्विनिर्गतः ॥२०॥ भूतहीनः
 स आदौ तु मृत इत्येव भूरिभिः । अभाष्यताथ हस्ते तं धृत्वोदस्थापयत्प्रभुः ॥२१॥ गता ३३
 पस्मारमपि तं सम्यक् सुस्थं च मोचकः । तत्पितर्याप्तकामेऽत्र व्यूहसाक्षात्समार्पयत् ॥२२॥
 सर्वे चापि तदाश्चर्यक्रियाद्द्रष्टार ईश्वरं । तुष्टुवुर्व्यक्तमाहात्म्यं महाविस्मयसंयुताः ॥२३॥
 ततः शिष्यान्विते येष्वि निर्जनालयमाश्रिते । तेन ये नवसंस्था ह्यस्ताबोरारोहिणोज्झिताः ॥
 २४॥ ते तदाधिगता यत्नाद्ब्रूहहीनं महागुरुं । स्वशङ्कापहरायेतत्पप्रच्छुः सर्ववेदिनं ॥

२५॥ अन्द्रियादय उचुः ॥ बालं त्वद्वाक्यमात्रेण प्रभो भुं सुचिकित्सितं । प्रतिकर्तुं कुतः
 पूर्वं वयं खल्वसमर्थकाः ॥२६॥ गुरुरूवाच ॥ इति पृष्टः प्रभुः स्वीयशिष्येष्वर्पितवान्
 पुरा । भूतनिःक्षेपिकां शक्तिं तदा प्रत्यब्रवीदिदं ॥२७॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ युष्माकं प्रत्यया
 भावादेवासोत्तदशक्तता । अणुसर्षपतुल्यो हि विश्वासो यदि वो भवेत् ॥२८॥ तदा युष्मा
 सु निःशुद्धं ब्रुवत्स्त्रचलमप्यमुं । इतो विचल तत्रेति ततो यं विचलिष्यति ॥२९॥ तथा वि ३४
 श्वासिनां किञ्चिन्नासाध्यं वो ऽस्ति किंत्वयं । भूतवर्गो न निःक्षेप्यः सोपवासार्थिनां विना ॥
 ३०॥ गुरुरूवाच ॥ इति प्रोच्यान्द्रियादीन् स शिष्यान्नव ततो गतः । पर्यभ्रमद्गलीलायां
 सर्वशिष्यसमन्वितः ॥३१॥ तदा गुप्तोच्छुरपि स तत्स्थितैः कर्महेतुतः । विस्मितैर्दृश्य
 मानो ऽथ स्वानुगानिदमब्रवीत् ॥३२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ युष्माभिः सुनिश्चयान्तां पुरोक्तानि

वचांसि मे १ नरपुत्रो नृणां हस्ते निधेयो ह्यचिरादिति ॥३३॥ हन्तव्यश्चापि तैर्नृनं कित्वा
 पुनिधनोऽपि सः १ तृतीये दिवसे मृत्योः पुनरुत्थास्यति ध्रुवं ॥३४॥ गुरुरूवाच ॥ इत्या
 कर्ण्य पुनर्वाचं शिष्या गूढार्थिकां प्रभोः १ दुःखमाप्त्वापि तस्यार्थं नापृच्छन् भयहेतुतः ॥३५॥
 यदा कपर्णहूमं तु प्रत्यगच्छत्स तैः सह १ विवादं तेषु दृष्ट्वापि तान्किंचिन्नावदत्तदा ॥
 ३६॥ प्राविशन्तु यदा तत्र तदा सीमोनसन्निधौ १ समेत्याभ्यब्रुवन्नेतदैस्त्रयेल्यबलि ३५
 ग्रहाः ॥३७॥ बलियाहिण उचुः ॥ किं न दत्ते तवाचार्य्ये मोसिशास्त्रानुसारतः १ प्रति
 वर्षे ऋक्षं स्वं मन्दिरार्थं नु रोप्यकं ॥३८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तः प्रस्तरो वाढमित्यवादीत्
 ततो गृहे १ प्रविष्टं गुरुमुक्त्वा तदथाप्नोदिदमुत्तरं ॥३९॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ त्वया सीमोन किं
 ज्ञातं भूमिराजाः करं कुतः १ लभन्ते स्वसुतेभ्यः किमन्यजातेभ्य एव वा ॥४०॥ गुरुरू

वाच ॥ अन्यजेभ्यः किलेमं ते लभन्ते शाश्वतं करं १ इति प्रत्युच्य सीमोनस्ततो अन्यदश
 णोइचः ॥४१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अतो मुक्तकराः पुत्रा न चावश्यमयं बलिः १ निजमन्दिर
 रक्षायै देयो नित्येशसूनुना ॥४२॥ तत्राप्यतिविरोधस्य तैः सार्द्धं पातकारिणः १ अभावा
 थाधुना गच्छ प्रस्तर हृदरोधसि ॥४३॥ तत्रापसु वडिशं क्षिप्त्वा यमादौ मीनमापुयाः १
 तस्य चक्रोदरे कर्षं रौप्यं त्वं खल्ववाप्स्यसि ॥४४॥ एनं बलिग्रहीतृभ्यो मीभ्यः कर्षं प्रदे ३६
 हतः १ आवयोरूपयुक्तोऽयं बलिरोशस्य शास्त्रतः ॥४५॥ गुरुरूवाच ॥ अस्मिन्कार्येऽद्भुते
 पूर्णेऽब्रवीद्येषूगृहस्थितः १ मार्गे किंविषये यूयं व्यवदध्वं परस्परं ॥४६॥ इति पृष्टास्तु
 तच्छिष्या लज्जया नोचुरुत्तरं १ श्रेयस्वविषयं भूतं स्वविवादं यतोऽस्मरन् ॥४७॥ ततस्तद्दृ
 दयज्ञः स समाहूयात्मसन्निधौ १ सर्वानेतद्ब्रुवोऽवादीच्छिष्यान् द्वादशसंख्यकान् ॥४८॥

श्रीयेषूरुवाच ॥ युष्मन्मध्ये ध्रुवं यो य आद्यो भवितुमिच्छति । सर्वेषु चरमः स स्यात्सर्वेषां
 दास एव च ॥४९५॥ गुरुरूवाच ॥ इदं संश्रुत्य तेऽपृच्छंस्तथा चेत्स्याद्भुवं प्रभो । स्वर्ग
 राज्यान्तरे को वै भविष्यति महत्तमः ॥५०॥ इति श्रुत्वा वचस्तेषां शिशुमाहूय कंचन ।
 तन्मध्ये चापि संस्थाप्य प्रभुः प्रत्यब्रवीदिदं ॥५१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ परावृतहृदो यूयं नि
 भास्य शिशुभिर्यदि । न स्यात् स्वर्गराज्यान्तः प्रवेष्टुं न शकिष्यथ ॥५२॥ इत्यहं वच्मि वः ३७
 सत्यमत एष शिशुर्यथा । तद्वन्नग्नो भवेद्यो यः स्वर्गे श्रेयान्स एव हि ॥५३॥ यो योऽपि
 प्रतिगृह्णीयादोदृशं मत्कृते शिशुं । स मां वै प्रतिगृह्णाति यस्तु कुर्यादिदं नरः ॥५४॥ स
 नं मां केवलं किंतु गृह्णाति प्रेरकं मम । यो युष्मासु लघीयांश्च स महीयान् भविष्यति ॥५५॥
 गुरुरूवाच ॥ एनामुदीरयत्युक्तिमीश्वरस्यात्मजे प्रभौ । जिबिदीयजयोरेतत्तदा युवतरो

ब्रवीत् ॥५६॥ योहन्निस्वाच ॥ त्वन्नाम्ना निःक्षिपन्भूतान् कोऽपि दृष्टः सृतौ गुरो ॥ स
 निषिद्धस्ततोऽस्माभिर्यतो नास्मद्गणाश्रितः ॥५७॥ गुरूस्वाच ॥ इदं श्रुत्वा स्वशिष्याणां कुतू
 हलयुतं वचः ॥ प्रभुः सर्वहितोऽवादीदिदं तत्प्रतिरोधकं ॥५८॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ मा निषे
 धत यो ह्येव मन्नाम्नाद्भुतकृत्स मां ॥ न निन्देत् किंतु यो न स्याद्विपक्षो नो हितोऽस्ति सः ॥५९॥
 यो य एषां शिशूनां तु मयि विश्वासकारिणां ॥ एकस्यापि हितान्मार्गीत्पतनं कारयेत्खलु ॥ ३८
 ६० ॥ सत्तरं तत्कृतेऽपि यदि संपेषणाश्मना ॥ ग्रीवायां परिबद्धः स प्रक्षिप्येतार्णवेऽतले ॥
 ६१ ॥ जनपातनहेतुभ्यो विपद्द्रस्तमरे जगत् ॥ सर्वतो ह्यनिरोध्या वै पातहेत्वागति
 भुवि ॥६२॥ किंतु येन नरेणैव पातकारणमोदृशं ॥ समानीयेत भूमध्ये तं धिक् स्याद्वै सम
 न्ततः ॥६३॥ किंतु त्वां निजहस्तश्चेत्पादो वा हितमार्गतः ॥ पातयेत्तमतो यत्रादुच्छिन्धि

त्वं समन्ततः ॥६४॥ हताङ्गस्य तव श्रेयान्प्रवेशो नित्यजीवने । नरके गमनात्तावद्धस्तपाद
युतस्य ते ॥६५॥ यत्र दंशककीटो हि म्रियते न कदाचन । संदहन्वीतिहोत्रञ्च न संनिर्वा
त्यपि ध्रुवं ॥६६॥ तथा त्वां निजचक्षुश्चेत्कुदृष्ट्या हितमार्गतः । पातयेत्तदपि त्वं वै तदा
निःक्षिप निर्दयं ॥६७॥ एकाक्षस्यापि ते श्रेय ईशराज्ये प्रवेशनं । नरकान्तर्विनिक्षेपात्तवाक्षि
द्वयभाजिनः ॥६८॥ दंशको यत्र कीटो हि न कदाचिद्विनश्यति । अग्निः संदाहकश्चापि न ३९
निर्वाति कथंचन ॥६९॥ इन्द्रियाणामधीना हि दुर्जना नरकाग्निना । समस्ता लवणेनेव
रक्षिष्यन्ते क्षताः किल ॥७०॥ किंतु सर्वो बलिर्यद्वल्लवणेनाक्षतोऽथते । तथेशोत्सर्जनीया वै
शुद्धज्ञानेन मानुषाः ॥७१॥ शुद्धं लवणमेवास्ति किंत्वेतदपि चेत्परे । रसहीनं भवेत्केन
स्वादुः कुर्यात् तत्पुनः ॥७२॥ अत आत्मसु यूयं तल्लवणं ज्ञानरूपकं । यत्नाद्रक्षत सन्धिं

पात सर्वे परस्परं ॥७३॥ एतच्छिशुसमानां तु सुदृत्वार्थे वहेलनात् । मयि विश्वास
 कर्तृणां सावधानाः स्त यत्नतः ॥७४॥ यतस्तद्रक्षका दूताः स्वर्गलोके निरन्तरं । मत्पितुः स्वः
 स्थितस्यास्यमीक्षन्त इति वच्मि वः ॥७५॥ यत्सुदं ह्यबलं चैवापचितिं गच्छदेव च । तद्
 इहै किल स्वर्गादवतीर्णो नरात्मजः ॥७६॥ युष्माभिरनुभूतं किं शतं मेषा नरस्य चेत् ।
 षत्त्रैरनु किंतु तन्मध्य एक एव ततो भ्रमेत् ॥७७॥ तदैकोनशतं शेषान्विहायाद्रावसंशयं । ४०
 किं नैकं भ्रान्तमेषं सोऽन्वेष्टुं गच्छति यत्नतः ॥७८॥ देवानु प्राप्नुयाच्चेत्तं भूयान् हर्षो भवे
 तदा । एकोनशतमेषाणामभ्रान्तत्वोत्थहर्षणात् ॥७९॥ युष्माभिरिच्छा तु ततोऽनुभया स्वर्ग
 स्थितस्यापि पितुर्व एव । सुद्रेष्विहैतेषु न कोऽपि नूनं भ्रान्तोऽपि जीवापचयं प्रकुर्यात् ॥
 ८०॥ यदि त्वद्विषये भ्रातापराध्येत्किमपि स्वयं । तं तदा प्रथमं गत्वा दोषं ज्ञापय नि

ऊने ॥८१॥ ततश्चेतव वाक्यं स स्वीकुर्याद्दोषलज्जितः । तदा भ्रातरमात्मीयं त्वं पुनः
 प्रापिथ ध्रुवं ॥८२॥ नतु चेद्वै तदान्येनान्याभ्यां वा सह तं प्रति । गच्छ कर्मदृढीकृत्यै द्वित्र
 साक्षिमुखोक्तिभिः ॥८३॥ तदापि यदि दोषं स नाङ्गीकुर्यादथ क्रियां । सर्वां ज्ञापय विस्ता
 रान्मण्डलीं विभुसेविनां ॥८४॥ किंतु सन्मण्डलीवाक्यं न स्वीकुर्यात्स चेत्तदा । अन्याच्चीव
 त्वदये वै करयाहीव चास्तु सः ॥८५॥ यद्यद्बुध्नीथ भूमौ हि तद्वन्ध्यं स्वर्गमण्डले । यन्मुञ्चथ ४।
 तथा भूमौ मोक्तव्यं स्वर्ग एव तत् ॥८६॥ इति वो वच्यहं सत्यं पुनश्चेतद्वीम्यपि । द्वावप्येक
 मतौ स्यातां युष्मासु प्रार्थने यदि ॥८७॥ तदेच्छत उभौ यद्यत्संस्थितौ भूमिमण्डले । पूरयिष्य
 ति तत्राभ्यां स्वर्गवासी पिता मम ॥८८॥ यत्र यत्र हि मे नाम्ना स्युर्द्वित्रा अपि मानुषाः ।
 संगृहीताः स्वयं तत्र तन्मध्येऽहमपि स्थितः ॥८९॥ गुरुरूवाच ॥ इदं प्रोक्तवति श्रेष्ठमीश्व

रैकसुते वचः । तमभ्येत्याथ सीमोनः प्रस्तराख्यो ब्रवीदिदं ॥१०॥ प्रस्तर उवाच ॥
 अपराध्यति मह्यं तु कतिधा भ्रातरि प्रभो । अपराधं क्षमिष्ये हं किं योग्यं सपूधापि तत् ॥
 ११॥ श्रीयेषूवाच ॥ सपूधामात्रपर्यन्तं योग्यं तन्न ब्रवीमि ते । सपूतिघ्नांस्तु सपूपापि
 वारान् कर्तव्यमेव तत् ॥१२॥ अत एव निभं स्वर्ग्यराज्यं भूपस्य कर्मणा । कुर्वतो भृत्यवगी
 ययसंख्याविवेचनं ॥१३॥ तदन्वेषण आरब्धे भृत्य आनायि तं प्रति । सार्द्धं शोधयि ४३
 तुं रौप्यकर्षकोटिं नियोजितः ॥१४॥ इयदर्पयितुं कोषे त्वशक्तं तं समादिशत् । राजा
 सखीसुतद्रव्यं विक्रेतुमृणशुद्धये ॥१५॥ तदासौ प्रणतो भृत्यो ब्रवीद्भाकुलमानसः । त्वं सह
 स्वाधुना स्वामिन् मया शोध्यं च ते खिलं ॥१६॥ अतः सर्वमृणं तस्य भोचयित्वा दयान्वितः ।
 तद्दोषं विस्मरन् राजा तुष्टं प्रास्थापयत् स्वयं ॥१७॥ ततः प्रस्थाय सोपश्यत्सहभृत्यं पथि

स्थितं । पुरा यस्मिन्न्यधाद्रौप्यं शतमाषचतुष्टयं ॥९६॥ तमभ्येत्य गृहीत्वा च गले लोभो
 स यत्नतः । अब्रवीत्वमृणं मे द्य यथार्हं परिशोधय ॥९७॥ ततस्तत्पादपतितः सहभृत्यो
 अब्रवीदिदं । अधुना नु सहस्व त्वं मया शोधयं च ते खिलं ॥९००॥ इदं न स्वीचकारासौ
 किंतु यावन्न सर्वशः । परिशोध्यमृणं कारागारे तं समबन्धयत् ॥९०१॥ ततस्तत्सहभृत्यानां
 वर्गो दृष्ट्वातिदुःखितः । गत्वा तत्सकलं कर्म ज्ञापयामास भूमिपं ॥९०२॥ अथ सोऽमुं ४३
 समाहूयावदद्रे भृत्य दुष्टहत् । अहं ते प्रार्थनाहेतोरमुञ्चं वृहदप्यृणं ॥९०३॥ अतस्त्वमि
 यतीं मत्तो दयां संप्राप्तवान् यथा । तथैव सहभृत्यं स्वं दयितुं किं स्म नार्हसि ॥९०४॥
 इत्युक्त्वा प्राक्तनं यावन्न शोधयं सर्वमप्यृणं । रुषितस्तं नृपः कारारक्षकेषु समार्पयत् ॥९०५॥
 तथैव शुष्मद्विषये पिता मे स्वर्ग्यः प्रकुर्याद्यदि यूयमेवं । भ्रातृन् स्वकीयानपराधिनोऽपि

मैहं क्षमेध्वं हृदयेषु सर्वे ॥१०६॥ इति श्रोखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (भोसि
पंचशास्त्रस्य निःसृतिस्कन्धान्मत्थायस्य सप्तदशाष्टादशसर्गाभ्यां मार्कलूकयोर्निवमसर्गाच्चोद्धृतः)
शिष्यमलनिरोधो नाम षष्ठोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ एवं कपर्निहूमाख्ये दूरदिग्भ्रमणात्परे । स्वपुरे पुनरागत्य पुण्यादेष्टा
चकार किं ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ न चिरं शिष्य तत्रैव न वा गालोल्यनीवृतः । कस्मिंश्चिदपि स स्थाने ४४
तदेशतनयोऽवसत् ॥२॥ कालो ह्युपस्थितस्तर्हि द्वितीयविषुवान्तिकः । दूष्यपर्वसमारब्ध्ये
धार्मिकाः प्रस्तुता यदा ॥३॥ महापर्वत्रयस्यास्मिंश्चरमे होस्त्रये लजाः । सर्वे शास्त्रानुसारेण
गता ईश्वरमन्दिरं ॥४॥ बन्धुवर्गस्तदा येष्वस्तदविश्वस्तमानसः । यशोलिप्सुस्त्विदं वाक्यं
समवादीत्स्वगोत्रजं ॥५॥ श्रीयेषूबान्धवा उचुः ॥ यथा क्षुद्रे प्रदेशेऽत्मिन् यत्नात्वं परितो भ्रमन् ।

शीपथस्यात्मगुरुतां गालील्यानेव कर्मभिः ॥६॥ त्वं यद्दृष्टे तथा देशेऽधिकमप्येतुमर्हसि ।
 स्वैभ्यस्तत्रस्थशिष्येभ्योऽद्भुतकर्मप्रदिष्टये ॥७॥ न किञ्चिद्भ्रातृत्वं कुर्यात्सत्प्रकाशहितो नरः ।
 कुर्यात्सत्सत्यमेतानि जगत्यात्मानमीक्ष्य ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तो बन्धुभिः स्वियैः सत्प्र
 काशात्मकस्तदा । पितृकर्मसमासक्तः स तान्प्रत्यब्रवीद्वचः ॥९॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ मदीयः
 मयो नूनमिदानीं नह्युपस्थितः । युष्मदायस्तु समयः सर्वदाप्युपतिष्ठति ॥१०॥ न ४५
 दुह्येद्वो जगत् किंतु तद्वै द्रुह्यति मे यतः । साक्ष्यं ददाम्यहं तस्य क्रियामन्दत्वगोचरं ॥११॥
 यूयं पर्वणि यातास्मिन् नतु ब्रूहान्वितस्य मे । सुकीर्त्यावृतयात्रायाः संपूर्णः समयोऽधुना ॥
 १२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा स स्वबन्धुभ्योऽतिष्ठद्गालील्यनीवृत्ति । महाब्रूहान्वितास्ते तु तदा
 मन्त्रं महापुरं ॥१३॥ भूते महोपवासे तु प्रायश्चित्ताभिधे तदा । सर्वे यिरूषलेमान्तरारभन्तैव

॥१४॥ तत्पञ्चात्पंचमे ह्येव गृह्यत्या यद्दृदिनां ॥ बलीवद्दीदिमेधैश्चारम्भणीयो
 महोत्सवः ॥१५॥ तदा तु समुपस्थातुं तत्र नैच्छद्दुधः प्रभुः ॥ पर्वमध्ये तु तत्रैतुं गुप्त्वत्सम
 कल्पयत् ॥१६॥ अतः सोऽपगतेः पञ्चाच्छेषाणां पर्वयात्रिणां ॥ शिथैः सह गलीलातो दक्षिण
 स्यां गतः सृतौ ॥१७॥ तन्मध्यस्थं च सामार्यं प्रदेशं स प्रविष्टवान् ॥ तस्य कस्मिन्नपि यामे
 स स्वाये प्रैरयच्चरान् ॥१८॥ तद्गामवासिनस्त्वेतैर्यीचितं शयनस्थलं ॥ यिरूषलेमयात्र्यर्थेऽनु ४६
 माय प्रददुर्न तत् ॥१९॥ इत्थं पाषण्डिनां तेषां सन्मन्दिरविरोधनं ॥ दृष्ट्वा क्रोधान्वितौ येषुं
 प्रोचतुर्जिबिदीयजौ ॥२०॥ याकोबयोहन्नी उचतुः ॥ प्रभो त्वदिच्छयामीषां प्रलयायेश
 दुर्हदां ॥ किं नैतर्हि दिवोऽप्यग्निं वयमत्राह्वयामहे ॥२१॥ यथायेऽपि महालीयो दूतौ
 राज्ञो विभुद्विषः ॥ सगुल्मौ धूसितुं शक्त्याग्निमाकाशात्समाह्वयत् ॥२२॥ गुरूवाच ॥

कुन्तुहलवचः श्रुत्वा वज्रपुत्राख्ययोस्तयोः १ नृपुत्रः स नृजोवानां न हन्ता किंतु रक्षकः ॥
 २३॥ सभर्त्सनमिदं वाक्यं प्रोवाच भ्रातरौ प्रति १ कीदृगात्मोपपन्नाः स्थ तद्युष्माभिर्न बुध्य
 ते ॥२४॥ इत्युक्त्वा दुःसमार्याणां ग्राममेनमदण्डितं १ दयालुर्मुक्तिदो हित्वाचलद्रामान्तरं
 ततः ॥२५॥ अथ कस्मैचिदेतर्हि तमन्वेतुं समिच्छते १ यत्र यत्र चलेन्मार्गे प्रभुरेतद्वचो
 ब्रवीत् ॥२६॥ लोमशैराश्रिता गत्री नीडा अपि च पक्षिभिः १ नृसूनोस्तु क्वचिन्नास्ति शिर ४६
 सोऽप्यर्पणस्थलं ॥२७॥ अन्यस्मै च तमन्वेतुमाज्ञाप्तायाथ वाञ्छते १ पित्रन्त्येष्टिं पुरा कर्तुं
 तदा प्रभुरवोचत ॥२८॥ मृतकर्म मृतैरेव कार्यं त्यक्त्वा समन्विहि १ मां त्वमीशस्य राज्यं च
 जीवनाप्तः प्रचारय ॥२९॥ कोऽप्यन्यस्तु यदावादोत्वामन्वेष्याम्यहं प्रभो १ प्राक् त्वेतुं महृह
 स्थानां नत्यर्थमनुमन्यतां ॥३०॥ इत्युक्तः स तदोवाच यो यः स्पृष्ट्वा हलं ततः १ स्यात्पराङ्मुख

एवात ईशराज्यार्हको न सः ॥३१॥ इत्युक्त्वा सह तैः शिष्यैः प्राचलद्दक्षिणे पथि । देशं
तीर्त्वा च सामर्थ्यं यद्दूये स उपस्थितः ॥३२॥ तदा सप्तसंख्या ये प्रभुसंप्रेरिताः पुरा ॥
पुनः प्राप्नुमदा ते तं महानगरसन्निधौ ॥३३॥ परिचारकगण उवाच ॥ प्रभो यत्कालतोऽस्मांस्त्वं
गलीलायाः समैरयः । त्वन्नाम्नास्मद्दशोभूता भूता अपि समन्ततः ॥३४॥ गुरूवाच ॥ इति
श्रुत्वा स्वशिष्याणां पारमार्थिकशक्तिदः । बहूनामपि सद्वातीं ततः स प्रजगाद तान् ॥३५॥ ४६
श्रीयेषूवाच ॥ भूतनायकमप्युग्रमपश्यमभिशापिनं । अन्तरोक्षात्पतन्तं वै चञ्चत्सौदामिनी
मिव ॥३६॥ अहो वृश्चिकसर्पादांस्तावच्छक्तिं च विद्विषः । अहिंसं मर्दितुं सम्यक् सामर्थ्यं
को ददाभ्यहं ॥३७॥ किंतु भूतगणस्यापि युष्मन्निघ्नत्वहेतुतः । मानन्दत वरं स्वर्गे
स्वीयनाम्नां विलेखनात् ॥३८॥ दिवः पृथिव्याश्च सुनाथ मत्पितः सुधीभ्य एतद्यदगोपयो

खिलं १ शिशूंस्त्विदं स्पष्टमवेदयस्ततो मुदोत्तमेच्छा तव शस्यते मया ॥३९॥ तथास्तु
 सर्वाणि हि मे ददौ पिता न वेत्यतः कोऽपि सुतं विना पितुः १ न कोऽपि विद्यात्पितरं
 सुताद्विना सुदोक्षिताद्वा सुततुष्टितो नरात् ॥४०॥ यूयं तु मम सच्छिष्या यद्भक्तं पश्यथ ध्रुवं १
 तद्दृष्ट्वेव धन्यानि लोचनानोति वच्म्यहं ॥४१॥ राजाचार्य्यगणोऽग्रे हि युष्मद्दृष्टं श्रुतं च
 यत् १ तद्दृष्टिश्रुतिकामोऽपि तदलब्धा पुरामृत ॥४२॥ गुरुरूवाच ॥ एतदभ्यन्तरे कोऽपि धर्म्मे ४९
 शास्त्री समुत्थितः १ ब्रूहमध्यात्परोक्षार्थमिमं प्रश्नं चकार ह ॥४३॥ हे महाचार्य्य किं कृत्वा
 प्राप्स्येऽहं नित्यजीवनं १ इति पृष्टः स सर्वज्ञः प्रत्युवाचाथ शास्त्रिणं ॥४४॥ किमेतद्विषयेऽधीषे
 लिखितं त्वं विभोर्विधौ १ इदं श्रुत्वा वचो येष्वः प्रत्यवादीद्यद्ब्रूयसौ ॥४५॥ धर्म्मशास्त्र्युवाच ॥
 तावद्ब्रूदा परात्मानं प्रोणयेस्तावदात्मना १ तावच्छक्त्या स्वमोशं त्वं तावच्चित्तेन च ध्रुवं ॥४६॥

प्रतिवासिनमेवं स्वं प्रीणयेस्त्वं किलात्मवत् १ इति मोसीयशास्त्रे हि विंभुनाज्ञापिता नराः ॥
४७॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा ब्रह्मवोद्येषूः साधु प्रत्युदितं त्वया १ एवं कुर्वन् विशङ्कं त्वं जीवनं प्राप्नुया
इति ॥४८॥ निजशुद्धीकृतीच्छुस्तु तदापृच्छदसौ गुरो १ कोऽस्ति मे प्रतिवासीति प्राप्नो
चेदं गुरुतरं ॥४९॥ श्रोयेषूवाच ॥ पान्थः कोऽपि यद्दूदीयो यिरीग्वनगरं चलन् १ यिरूषलेम
तो मार्गे हिंस्रैः प्राप्यत तस्करैः ॥५०॥ तत्र नग्नीकृतस्तैः सोऽत्याहतश्चापि लोटकैः १ अत्यज्यत ५०
भृतप्रायः समस्तरहितः सृतौ ॥५१॥ कोऽपि यज्वा तु तत्काले दैवात्स्मिंश्चलन्पथि १ तं
दृष्ट्वा सृङ्गलत्रासादन्यपार्श्वे त्यगाद्भुतं ॥५२॥ तथा तत्समये कश्चिन्नैयस्तत्राप्युपस्थितः १
ईक्षित्वा तिततारैवं तमशुद्धत्वशङ्कया ॥५३॥ पान्थः कश्चित्तु सामार्थ्यस्तदा गच्छंस्तदध्वनि १
दृष्ट्वा तं पतितं तत्र भूतस्तत्करुणाद्रिहत् ॥५४॥ अतोऽपि समुपासृत्य तत्क्षतेषु सुयत्रतः १

तैलं द्राक्षारसं चापि न्यस्य चौरैर्बन्ध सः ॥५५॥ ततस्तं स श्रमाद्दोनमारोप्य स्वीयवाहनं ।
 पान्थशाले समानीय तत्र सम्यगपालयत् ॥५६॥ परेऽह्यात्मक्रियार्थं तु प्रचलन् स स्वकोषतः ।
 रौप्यार्द्रिर्कषिमुद्धृत्य तच्छालापतये ददौ ॥५७॥ उचे च त्वमिमं दोनं परिपाह्यधिकस्तु चेत् ।
 ययः स्यात्प्रतिदेयः स पुनरेत्य मयैव ते ॥५८॥ अतस्त्रिषु नरेष्वेषु लैयसामार्य्ययज्वसु ।
 कतमः प्रतिवास्यासीदमुथात्तस्य तस्करैः ॥५९॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तो धर्मशास्त्री सोऽब्रवी ५१
 त्सत्यतया जितः । योऽमुथासीद्दयाकारो प्रतिवासी स एव हि ॥६०॥ इदं श्रुत्वोत्तरं तस्य
 प्रभुरभ्यवदत्तदा । धर्मशास्त्रिंस्तथैव त्वमितः प्रस्थाय कुर्विति ॥६१॥ भद्रसामार्य्यकथनं तथा
 भोचक उक्तवान् । प्रविवेश ततो ग्रामं बेथनीयाभिधानकं ॥६२॥ यिरूषलेमतो यो वै
 क्रोशमात्रान्तरे स्थितः । यिरीखूं प्रति मार्गेऽपि संस्थः पूर्बदिगाश्रिते ॥६३॥ यो ग्रामः श्रेष्ठ

वृक्षाद्रेर्नितम्बे संस्थितो भवत् १ महामन्दिरदीपादिवहिनोऽज्वलतो निशि ॥६४॥ तत्रो
 पस्थाय सन्मोक्ता समये दूष्यपर्वणः १ सर्वाङ्गप्रास्थापयच्छिथान् पृथक् स्थातुं महापुरे ॥६५॥
 एकाकी स तु तद्भामवासिन्याः प्राविशद्गृहं १ मार्थीनाम्न्या अभूद्यस्या भ्राता लाजारसंज्ञकः ॥६६॥
 तयोर्भग्वी मरीयाख्या तद्गृहेऽपि स्थिता ध्रुवं १ प्रभुपादसमासीना तद्वाक्यान्यशृणोन्मुदा ॥
 ६७॥ मार्थी तु गृहकार्येभ्यः परिश्रमसमावृता १ येषुं प्रति समागत्य वयमेतद्वचो ब्रवीत् ॥ ५२
 ६८॥ मार्थीवाच ॥ मया केवलया कार्यं गृहकर्माखिलं स्वसा १ मदीया विजहातीति
 किं न चिन्तयसि प्रभो ॥६९॥ दययैनां त्वमाचार्य्य त्वद्वाक्याकर्णिनीं सदा १ इदानीं मम
 साहाय्यं प्रकर्तुं दृढमादिश ॥७०॥ गुरुरूवाच ॥ तथा सोऽभ्यर्थितो यत्नाद्धितकर्म्मोपदेशकः १
 तदा स्वस्रोस्तयोः साक्षात्प्रददाविदमुत्तरं ॥७१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ मार्थे मार्थे किलेदानीं त्वं

नानाकार्यहेतुतः १ अत्यन्तव्याकुलत्वेन व्याप्ता संपीडितापि च ॥७२॥ किंत्वेकमात्रमावश्यं यो
 वृतश्च मरीयया १ श्रेष्ठो भागः स वै तस्या नापहार्यः कदाचन ॥७३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा
 बेथनीयायां संस्थितः स महागुरुः १ पर्वणोऽष्टाहमध्ये तौ गुप्तवत्प्राविशत्पुरे ॥७४॥ इति श्रीखृष्ट
 संगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मोसेः पंचशास्त्रे लैव्यस्कन्धस्यो नविंशसर्गादनुवाक्यस्कन्धस्य
 षष्ठदशमैकादशो नविंशत्रिंशसर्गेभ्यो राजचरित्राल्लूकस्य नवमदशमसर्गाभ्यां योहन्नेः सप्तम ५३
 सर्गाच्चोद्धृतः) शान्तधर्मप्रशंसा नाम सप्तमोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ ये महानगरस्थास्तु यद्गृहाः पूर्वपर्वणोः १ प्रविष्टं ददृशुर्येषूं दर्शिताद्भुतकर्मकं ॥१॥
 तेऽस्मिन् पर्वण्युपक्रान्ते तृतीये बहुयत्नतः १ यात्रिणां बहुलव्यूहे मृगयामासुरेव तं ॥२॥ अप्राप्य त्व
 ब्रुवन् कुत्र वर्तते खल्वसाविति १ ततस्तद्विषयेऽत्यन्त उत्थितः कलहो नृणां ॥३॥ केचिञ्चूरसौ भद्रो

चिद्यते नर इत्यथ १ अन्ये प्रोचुर्न सत्यं तत् स हि लोकप्रवञ्चकः ॥ ४ ॥ किंत्वियत्यपि संदेहे सति
 भीत्यार्ययज्वनां १ पुरा तद्विषतां स्पष्टं प्राशंसन्नहि कोऽपि तं ॥ ५ ॥ पर्वणो मध्यकाले तु परमे
 श्वरमन्दिरे १ अकस्मात्सोऽखिलैर्दृष्टः शिक्षयन्निर्भयं जनान् ॥ ६ ॥ यद्ब्रूया विस्मितास्तूचुरि
 यच्छास्त्रसुधीः कुतः १ गालील्योऽयमहो भूतो न केनाप्यत्र शिक्षितः ॥ ७ ॥ इत्यविश्वासिनां तेषां
 वाचश्चेतांसि च प्रभुः १ अनुभूय तदावादीन्मन्दिरस्थानिदं वचः ॥ ८ ॥ श्रोयेषूस्वाव ॥ यां ददा ५४
 म्यधुना शिक्षामहं युष्मभ्यमेव हि १ शिक्षा ज्ञेया न मे किंतु मत्प्रेरयितुरेव सा ॥ ९ ॥ तस्येच्छां यो
 नरः कर्तुमिच्छेत्स ज्ञास्यति ध्रुवं १ एषा शिक्षा किमोशोत्था किं वा प्रोक्ता मया स्वयं ॥ १० ॥ स्वयं
 यो वक्ति स स्वीयकीर्तीच्छुर्यस्तु कीर्तनं १ स्वस्यान्विच्छति नोतुः स सत्यो हीनविधर्मकः ॥ ११ ॥
 मोसिदत्ता व्यवस्था वः किं न सर्वैरसंमता १ मां तल्लङ्घनतो यूयं किमर्थं हन्तुमिच्छथ ॥ १२ ॥

गुरूवाच ॥ इदं प्रभुजिघांसुत्वं यदभूच्छ्रेष्ठयज्वनां । विश्रामविधिलङ्घ्यार्थं पंचाशत्पर्वणि
 स्फुटं ॥१३॥ तदज्ञो ब्रूह आह स्म भूतयस्तोऽसि केन हि । त्वद्विंशेऽथ इत्युक्तः प्रभुः प्रत्य
 ब्रवीदिदं ॥१४॥ श्रायेषूरूवाच ॥ एकमत्र मया कर्म विश्रामाहे कृतं पुरा । दुर्बलस्य
 चिकित्सार्थं तस्माद्यूयं तु विस्मिताः ॥१५॥ ननु वोऽपि परिच्छेदसंस्कारं पितृरीतितः । स्व
 पूर्वस्थमपि स्वीये मोसिः किं नाददद्विधौ ॥१६॥ किमतो न शिशून् यूयं तद्दिनेऽष्टम ५५
 आगते । यद्यपीदं शनेर्वारः स्यात्परिच्छिन्थ सर्वथा ॥१७॥ तथा चेत्सर्वथा यूयं मोसीयविधि
 पूर्तये । विश्रामाहेऽपि कुरुथ परिच्छेदनसंस्कृतिं ॥१८॥ कथं क्रुध्यथ मे यूयं धार्मिकाख्या
 यतो मया । सम्यक् सुस्थीकृतोऽप्यासीन्नरो विश्रामवासरे ॥१९॥ लोकदृष्ट्यनुसारेण मा वि
 चारयत क्रियां । मदीयां किंतु तत्त्वेन विचारं कुरुत स्थिरं ॥२०॥ गुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा

षचः केचित्तदा यैरूषलेभिनां । तत्पुराकृतकर्म्मज्ञाः समवोचन् परस्परं ॥२१॥ यिरूषलेमोया
 उवुः ॥ सोऽयं किं नास्ति यं श्रेष्ठा यज्वानो विधिलङ्घनात् । ईशतुल्यत्ववादाच्च मृत्युदण्डार्हमब्रु
 वन् ॥२२॥ इदानीं तु स सर्वेषां संमुखे वक्ति निर्भयं । न तथापि च तं केचित्प्रत्याहुर्मन्दिर
 स्थिताः ॥२३॥ किं नूनं खृष्ट इत्येष मन्यते स्मत्प्रधानकैः । गालील्योऽपि समस्तैश्चास्माभि
 र्ज्ञातोद्भवस्थलः ॥२४॥ किंतु खृष्टो यदागामी हठात्प्रादुर्भविष्यति । स कुतोऽस्ति च केनापि ५६
 नृणां न ज्ञास्यते क्वचित् ॥२५॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यन्योन्यमविज्ञेषु जल्पत्स्वेव यद्गूदिषु । मन्दिरे
 प्रजगादोच्चैर्महाचार्यः समुत्थितः ॥२६॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ यूयं वित्थ यथोक्तं मां मम चा
 प्युद्भवस्थलं । न त्वहं स्वयमायातः प्रेरितस्तु परेण वै ॥२७॥ स वै सत्योऽस्ति यं यूयं न
 वित्थाहं तु वेद्मि तं । यतोऽहमागतस्तस्मात्तेन च प्रेरितो भुवि ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ इति

श्रुत्वा दुरात्मानस्तमतो धर्तुमुद्यताः । नत्वगृह्णन् यतस्तस्य समयो न ह्युपस्थितः ॥२९॥ ब्रूह
 मध्ये तु बहवस्तं विश्वस्याब्रुवन् यदा । खृष्ट आगाम्यथास्मात् किं कर्त्ताश्चर्यतराः क्रियाः ॥
 ३०॥ इत्थं ब्रूवचः श्रुत्वा येष्वः खृष्टत्वगोचरं । फरीथाः शत्रवस्तस्य भयं क्रोधं च संययुः ॥
 ३१॥ तं ग्रहीतुमतः पत्नीन् प्रेरयन् श्रेष्ठयाजकाः । सफरीथाः स तांस्तूच्चैरिदं निर्भयम
 ब्रवीत् ॥३२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अल्पमेवाधिकं कालं युष्माभिः स्यां सहस्थितः । ततः प्रेरयितारं ५७
 मेधिगमिथाम्यहं पुनः ॥३३॥ मृगयित्वापि मां यूयं न प्राप्स्यथ तदा क्वचित् । यत्र तिष्ठाम्यहं
 ह्येव तत्र गन्तुं न शक्नुथ ॥३४॥ गुरुरूवाच ॥ तद्वाक्याद्विस्मिता ब्रूहाः समवोचन् परस्परं ।
 कुत्र यास्यत्ययं यत्र नाप्नुयाम क्वचिद्वयं ॥३५॥ यवनादीन् किमभ्येतुं सर्वस्यां भुवि विस्तृतान् ।
 इदानीं कल्पयत्येष भिन्नदेशोपदिष्टये ॥३६॥ किमेतच्चित्रवाक्यं मां मृगयित्वापि नाप्स्यथ ।

यत्राहं चास्मि तत्रैतुं नहि यूयं क्षमा इति ॥३७॥ गुरुरूवाच ॥ पर्वणस्त्वष्टमो घस्रस्तत्कालस्थे
र्यूहृदिभिः । सर्वेषामुत्तमो ज्ञात उपतस्थौ यदान्तिमः ॥३८॥ तदा खाञ्जूरिकाः शाखा हस्तैर्धृत्वा
पुरोधसः । होमवेदिं विभोर्गेहे पर्यवेष्टन्त सपूधा ॥३९॥ चलन्तश्च तथा सर्वेऽब्रुवन्नुत्रैर्निर
न्तरं । रक्ष नः प्रार्थयामस्त्वां शुभं नो नाथ कुर्विति ॥४०॥ तत आह्लादजोन्मादद्याप्नो यूहो यद्
दिनां । सिलोहारव्यसरोऽम्भोभिः पूर्णान् कुम्भान् समानयन् ॥४१॥ तान् यूहहस्ततो लब्ध्वा ५८
घ्रेदेरूपरि याजकाः । सलिलं पातयामासुस्तसृज्यसुरया युतं ॥४२॥ तत्पुण्यजलपातेन
सदात्मानं च तेऽविदः । प्रापुं ज्ञात्वा ततो गानं भविष्यद्वक्त्रुवन् ॥४३॥ इषाय उवाच ॥
अहो मुक्तिरूपाकरेभ्योऽपि यूयं जलान्युद्धरिष्यध्व एवातिहृष्टाः । महानिस्रयेलार्य्य एवास्ति
मध्ये यतस्तेऽप्यतो गाय शीयो नवासिन् ॥४४॥ गुरुरूवाच ॥ एतत्कर्म्मप्रवृत्तेषु मन्दिरान्तर्ध्व

दिषु १ यज्वादिषु हठादेत्य तन्मध्ये, धोषयत्प्रभुः ॥४५॥ श्रांयेषूरुवाच ॥ चेत्को, पितृषेदभि
यातु पांत्यै मामेव यस्मान्मयि विश्वसेद्यः १ तस्योदरादप्यमृतोदनद्यो वहेयुरित्याय्यलिपि,
प्रगीतं ॥४६॥ गुरुरूवाच ॥ इति येष्वा स्फुटं प्रोक्तमात्मनो विषये किल १ तद्विश्वासयुतैः
सर्वैः प्रापणीयस्य निश्चयं ॥४७॥ किंवेतत्प्रोक्तिकाले तन्नासीद्दानं सदात्मनः १ न तदा
हि स्वमैश्वर्यं मोक्ताप्नोत्कृतकर्मकः ॥४८॥ मन्दिरस्थास्तु बहुलाः श्रुत्वा तद्वाक्यमद्भुतं १ ५९
उचुः सोः स्तयेष वै यो नोः भोष्ट ईशप्रवाचकः ॥४९॥ अन्ये त्वप्यब्रुवन् खृष्टो राजायं नोः स्ति
निश्चितं १ अन्यैस्तूक्तं गलीलातः खृष्टः किमुदितो भवेत् ॥५०॥ स हि बेश्महमयामाद्वाविदो
प्युद्भवस्थलात् १ दाविज्जः खृष्ट आगामीत्याय्यग्रन्थोदितं न किं ॥५१॥ इत्थं तद्विषये ब्रूह
मतभेदोः भवतदा १ केचित्तमदिधीर्षिश्च नतु केः प्यस्पृशन् करैः ॥५२॥ शिष्य उवाच ॥ तस्म

रन्तोऽप्यमी सर्वे गुरो यैरुषलेमकाः १ पुरा मीकेन यत्प्रोक्तं भयवृष्टोद्भवस्थलं ॥५३॥ कि
 मर्थं नास्मरंस्तेऽपि त्रिंशदब्दात्पुरा कृतं १ राज्ञा तद्विषये प्रश्नं यज्वनां चोत्तरं स्फुटं ॥५४॥
 अतोऽन्यदेश्यविज्ञानां चोक्तोत्पत्तिस्थले गतिं १ नूनराजार्चनायैव हेरोदेवीक्यतोऽप्यरेः ॥
 ५५॥ किमर्थं न स्मृता चापि याभूद् बेष्महमातदा १ येषूत्पत्तेर्महावार्ता विस्तृता मेष
 पालकैः ॥५६॥ गुरुरूवाच ॥ नाज्ञाता शिष्य सा किंतु दुर्बोधैर्विस्मृता कथा १ स्वर्गदूता ६०
 च्छितस्यापि तदा बेष्महमे शिशोः ॥५७॥ तत्र जातशिशूनां हि दुर्हेरोद्याज्ञया हतं १ शेषा
 णां किल मध्ये तं मेनिरे पण्डिताच्चितं ॥५८॥ नाजानंस्ते हि दुर्बोधास्तं शिशुं बधर
 क्षितं १ गलीलायां परे मातापितृभ्यां नीतमेव च ॥५९॥ प्रदेशेऽवमते त्वस्मिन् जातं तं
 मेनिरे नरं १ यं येष्वाख्यं तदापश्यन्नाचार्यं त्रिंशदब्दकं ॥६०॥ किंतु तद्भृतये नुन्ना

यथोक्तं पतयोऽपि ते । तदकृत्वा पुनर्जग्मुः फरीथश्रेष्ठयज्वनः ॥६१॥ तैस्तु पृष्ठाः किमर्थेऽमुं
यूयं नानयतेति ते । उचुरेष नरो यादृङ् नेदृग्वादी कदाचन ॥६२॥ इति श्रुत्वोचुरध्यक्षाः
किं भ्रान्ता यूयमप्यरे । कः सभ्यः कः फरीष्यो वा साक्षाद्बो यश्वसीदमुं ॥६३॥ किंतु नीचा इमे
सर्वे ईशशास्त्राविदः किल । अभिशप्ता भवन्तीति प्रोक्तं दृष्टैः फरीथकैः ॥६४॥ तत्सभास्थस्तु
यो येषुं निश्चयगात्राणपर्वणि । भीत्या तद्गुप्सुविश्वासो ब्रवीतद्बोहरुद्वये ॥६५॥ नो कदेम ६१
उवाच ॥ सद्यवस्था किमस्माकं दण्डं वदति कंचन । न श्रुतेऽपि तदीयेऽर्थे न ज्ञाते चापि
कर्म्मणि ॥६६॥ गुरुरुवाच ॥ इत्युक्तं नो कदेमस्य सकोपा इतरेऽखिलाः । सभ्याः फरीथकाः
श्रुत्वा प्रत्यवोचन्निदं वचः ॥६७॥ सभ्या उचुः ॥ किं त्वमप्यसि गालील्यस्त्वं कृत्वान्वेषणं
दृढं । गलीलोत्थो न कोऽपीशप्रवाच्यस्तीति विद्मतः ॥६८॥ गुरुरुवाच ॥ ततः स्वं स्वं

गृहं सर्वे जग्मुः सायं तु मोचकः । श्रेष्ठवृक्षाद्रिमारूह्य वेथनीयालये ययौ ॥६९॥ शिष्य उवाच ॥
 किं तथा प्रभुरार्यः स मारीगृहमुपस्थितः । ततः सम्यग्जहौ पुण्यं स्वजिघांसूषितं पुरं ॥
 ७०॥ गुरुरूवाच ॥ तत्रैव क्रोशपर्यन्तमगच्छत्स दिने दिने । पर्वकाले निशाभात्रयापनार्थं
 महापुरात् ॥७१॥ न तदा चोत्सवान्तेऽपि स सम्यक् सत्पुरं जहौ । इत्येलाय्य उद्दीप्तो
 मध्ये शीयोनवासिनां ॥७२॥ किंतु तत्सभ्यसंवादात्परेऽन्यैरपि मन्दिरे । यैर्वीक्यैः स स्व ६३
 खृष्टत्वं व्यूहानूचे विरोधिनः ॥७३॥ तानि वक्ष्ये चिरात् किंतु या कथा कीर्तिता प्रभोः ।
 तत्रेतस्य परेऽहोवं तां वदिष्यामि तेऽधुना ॥७४॥ सन्मन्दिरे ह्युपदिशन्तमुषस्यभीतं ब्रूहे
 खिले समभिगच्छति खृष्टमार्यं । अध्यापकाः किल तदा सफरीथकाः स्त्रीमभ्यानयंश्चरधृतां
 बभिवारहेतोः ॥७५॥ तामन्तरापि च निधाय तमूचुरेषा नारी गुरो बभिवरन्त्यृतसाक्षि

दृष्टा १ एतादृशोपरि शिलासनमृत्युदण्डो मोस्युक्त एव भवता तु किमुच्यतेःस्मान् ॥७६॥
 इत्युक्तमेतदभिशापनिदानलब्धये धूर्तैः परोक्षकणैः स निशम्य विज्ञः १ तिष्ठंस्तथापि तदयुक्त
 मना इवात्माङ्गुल्या तदा बलिखदक्षरूपमूर्ध्यां ॥७७॥ प्रश्नं त्विमं कथितवत्स्वपि तेष्वभीक्षां
 शेषे शिरो धरणितो दृढमुद्धरन् सः १ तानभ्युवाच निरघत्वमतोः स्ति यस्य युष्मासु सोः स्यतु
 शिलां प्रथमं किलास्यां ॥७८॥ इत्युक्तवानपि पुनर्नतवन्न आत्माङ्गुल्यालिखत्स तदयुक्तमना ६३
 इवोर्ध्यां १ आत्माघसंस्मरणमात्रपराजितास्ते त्वाज्येष्ठमेव सकला ययुरेकशोःतः ॥७९॥
 सर्वेषु तेषु वहिरोशगृहाङ्गतेषु येषूः शिरो धरणितः पुनरुद्धार १ कंचिच्च तत्र न समीक्ष्य वि
 ना त्वियं स तामन्तरा प्रणिहितामिदमभ्युवाच ॥८०॥ नारि क्व सन्ति तव खल्वभिशापि
 नोःमी त्वं दण्डिता किमसि नेत्युदिताब्रवीत्सा १ केनापि नेत्यथ जगाद स नास्यपि त्वं

मैष्टिता प्रचल मा पुनराचराद्यं ॥ ८१ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकवरित्रपद्मिणि (मोक्षि
पंचशास्त्रस्य लैयानुवाक्यस्कन्धाभ्यां इषायभयवाक्यानां द्वादशसर्गाद्योहन्नेः सप्तमाष्टमसर्गाभ्यां
ग्रहदीयरोतिविवर्णनेभ्यश्चोद्धृतो) मुक्त्याकरप्रदर्शनं नामाष्टमोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ मन्दिरे शिक्षयन्तं यं न क्षमाः श्रेष्ठयाजकाः । विरोद्धुं स्वचरैस्तत्र स ब्रूहान्
पुनरब्रवीत् ॥ १ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ जगतोऽहं प्रकाशोऽस्मि मां यश्चान्वेति मानुषः । न चलेत् ६४
स तमोमध्ये लब्धसज्जीवनद्युतिः ॥ २ ॥ गुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा फरोथाणां केऽप्युचुस्त्वं स्व
गोचरं । साक्ष्यं ददासि तस्मान्ने साक्ष्यस्यानृतता स्फुटा ॥ ३ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यद्यप्यात्मीय
विषये साक्ष्यं दद्यां तदस्त्युतं । कुतो ह्यायां क्व चैम्येतद्वेद्मि यूयं तु वित्थ न ॥ ४ ॥ शरीरविषयं
यूयं विचारं वाह्यदर्शिनः । कुरुथाहं तु विशोऽपि कस्यचिन्न विचारकृत् ॥ ५ ॥ विचारं त्व

करिथं चेतदापि स्यादृतो मम । विचारो यत एकाकी नास्मि पित्रा युतस्वहं ॥६॥ सर्वं
 कर्म दृढीकार्यं द्वित्रसाक्षिमुखोक्तिभिः । इति युष्मद्भवस्थायां किं स्फुटं नावलिख्यते ॥७॥
 अहमात्मीयविषये साक्ष्यकोऽस्मि पितापि च । यो हि मां प्रेरयामास साक्षी मद्विषयेऽस्ति सः ॥
 ८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा विस्मयं गत्वा फरीथाः क्व पितास्ति ते । इत्थं पृच्छन्त ईशस्य
 पुत्रादुत्तरमाप्नुवन् ॥९॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ न मां न पितरं चापि मदीयं वित्थ चेद्वि मां । ६५
 अवेत्स्यत तदा मेऽपि पितरं खल्ववेत्स्यत ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं मन्दिरस्यांशे कोष
 शालाभिधानके । तत्रोपदिशता ब्रूहान् प्रभुणार्येण निर्भयं ॥११॥ न कश्चिद्दुर्यहृद्यानां दिधीर्षु
 रपि तं तदा । समगृह्णाद्यतस्तस्य समयो न ह्युपस्थितः ॥१२॥ अनुभूय तु तेषां स हिंस्रत्वं किल
 सर्ववित् । यथा पूर्वं तथाप्युच्चैरेतद्वाक्यं तदाब्रवीत् ॥१३॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ गतं मां मृगयि

व्यापि मरिषध्वे स्वकिल्बिषैः १ व्याप्ता यत्र ह्यहं गामी तत्र गन्तुं न शक्नुथ ॥१४॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्थं संश्रुत्य केऽप्यूचुः किमात्मवधमानसः १ यत्रैष्यामि न तत्रैतुं शक्नुथेति ब्रवी
 त्यसौ ॥१५॥ ईदृक्संशयवाक्यानि प्रवदत्सु परस्परं १ तेष्वमित्रेषु तद्द्याख्यां तदेशतनयो
 ब्रवीत् ॥१६॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अधःस्थानोद्भवा यूयमहं तूद्धृस्थलोद्भवः १ यूयमेतज्जग
 ज्ञाता नाहं त्वेतज्जगद्भवः ॥१७॥ तदर्थं चैव मत्प्रोक्तं मृगयित्वापि मां मृषा १ परे यूयं मरिष ६६
 ध्वे व्याप्ता वै निजकिल्बिषैः ॥१८॥ सोऽहमस्मीति यूयं हि न प्रतीयात चेद्भुवं १ तदा सम्य
 गपि व्याप्ता मरिषध्वे स्वकिल्बिषैः ॥१९॥ गुरुरूवाच ॥ इदमाकर्ण्य दुर्बोधास्ते पप्रच्छुर्यहूदि
 नः १ त्वं नु कोऽसीत्यथो तेभ्यो ददावुत्तरमीशजः ॥२०॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ सोऽहमस्येव
 यं सम्यगात्मानं वोऽवदं पुरा १ विचारे चापि युष्माकं वक्तुं शक्नोम्यहं बहु ॥२१॥ यस्तु मां

प्रेरयामास सत्यरूपोऽस्ति स ध्रुव १ तस्माच्चाशृणवं यानि जगते तानि वच्ध्यहं ॥२२॥ गुरुरू
 वाच ॥ इत्युक्तमपि शृण्वन्त ईशपुत्रेण ते तदा १ नाजानन्नीशविषयं तत् ततः सोऽब्रवीत्पुनः
 ॥२३॥ श्रियेषूरूवाच ॥ युष्माभिर्नृसुतो ह्यृद्धं भवेदुत्थापितो यदा १ तदा सोऽस्यहमित्येव
 यूयं ज्ञास्यथ दुर्धियः ॥२४॥ न करोमि स्वयं किञ्चित्पिता यन्मां त्वशिक्षयत् १ तद्वच्चीत्यपि
 युष्माभिस्तदा ज्ञातं भविष्यति ॥२५॥ यश्च मां प्रेरयामास स मयापि सहस्थितः १ न जहौ ६७
 मां यतः कुर्वे तत्सन्तोषक्रियाः सदा ॥२६॥ गुरुरूवाच ॥ इदं वाक्यं वदन्तं तं बहवोऽपि
 यद्गृहिषु १ प्रतीयुरथ तेषां स मनोदाढ्यार्थमब्रवीत् ॥२७॥ श्रियेषूरूवाच ॥ यूयं मदीये
 यदि तत्त्ववाक्ये तिष्ठेत मेः तः स्थ यथार्थशिष्याः १ ततो दृढं ज्ञास्यथ सत्यमेव सत्येन कार्य्या
 अपि चानधीनाः ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं ब्रूहमध्ये ये प्रतीतिरहिताः स्थिताः १ ते

श्रुत्वा प्रतिघाथाप्ला इदमभ्यब्रुवन् प्रभुं ॥२९॥ यहूद्या उचुः ॥ वयमब्रह्मवंशीया नाधीनाः
 क्वापि कस्यचित् । तत्कथं वक्षि मद्वाक्यैरनधीना भविष्यथ ॥३०॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सत्यं सत्य
 मिदं युष्मान् वक्ष्यहं योःस्ति पापकृत् । स ततः पापदासोःस्ति तदधीनश्च सर्वदा ॥३१॥
 गृहवास्यपि दासस्तु न सदा तत्र तिष्ठति । किंतु तत्स्वामिनः पुत्रस्तस्मिन् वसति सर्वदा ॥
 ३२॥ अतः स एव पुत्रश्चेद्दासत्वाद्बो विमोचयेत् । तदा स्यात विमुक्ता वै सततं चानधीनकाः ॥ ६६
 ३३॥ यूयमब्रह्मवंशीया इति जानामि निश्चितं । जिघांसथ तु मां यस्मान्नास्ते युष्मासु
 मद्ब्रुवः ॥३४॥ यन्मत्पित्रन्तिके पश्यमहं तत्कथयामि वः । यूयं च स्वपितुः पार्श्वे यद्दृष्टं
 कुरथैव तत् ॥३५॥ यहूद्या उचुः ॥ कोऽर्थोःस्ति तव वाक्यानामब्रह्मो ह्यस्ति नः पिता ।
 तत्पुण्यपरिवारान्तःस्थिताश्चापि वयं सदा ॥३६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ वेदब्रह्मसुता यूयं तदा

तस्य क्रिया अपि १ कुर्यात् तेन तु क्वापि न कृतां कुरुथ क्रियां ॥३७॥ यो नरोऽकथयदो हि
 सत्यं श्रुत्वेष्वरान्तिके १ तं मां जिघांसथातो वै कुरुथ स्वपितुः क्रियाः ॥३८॥ यहूद्या उचुः ॥
 जारजाता वयं न स्मो न वा सद्गर्भवर्जिनः १ इत्येलादिकानां नः पितैकोऽस्ति किल्ले
 श्वरः ॥३९॥ श्रीयेषूर्वाच ॥ ईश्वरश्चेत्पिता वः स्यात्तदेव प्रीणयेत मां १ यतोऽहं निःसृतः
 सम्यगीश्वरादागतोऽत्र च ॥४०॥ न स्वयं ह्युपतिष्ठाभि तन्नृन्स्त्वथ मे कुतः १ न बुध्यध्वे गिरो ६९
 यूयं मद्वाक्यश्रवणाक्षमाः ॥४१॥ अन्यस्माद्धि पितुर्ययमुद्भूता अभिशापकात् १ तथा स्वीय
 पितुः कामान् संपूरयितुमिच्छथ ॥४२॥ नरघात्यादितोऽभूत्स सत्यभावेऽर्पितोऽपि च १ ना
 तिष्ठत्त्र यस्मान्न सत्यतासीत्तदन्तरे ॥४३॥ तादृशश्च यदा मिथ्या वक्त्यात्मीयं तदा गुणं १
 उदीरयति यस्मात्स मिथ्यावाद् निजतातवत् ॥४४॥ अहं तु यत एवेह सत्यं युष्मानुदे

रयं । तद्धेतोरपि यूयं मां न विश्वसिथ दुर्हृदः ॥४५॥ युष्माकं कोऽघकर्तृत्वं मम साधयितुं
 क्षमः । अतः सत्यं यदि ब्रूयां कस्माद्दे न प्रतीथ मां ॥४६॥ ईश्वराद्यो हि संभूत ईशोक्तिं
 स निशामयेत् । यत ईशोद्भवा न स्थ ततो न शृणुथ ध्रुवं ॥४७॥ यद्ब्रूया उचुः ॥ वयं किं नेश
 संभूता यद्ब्रूया अतो न किं । त्वं समार्यमतो भूतग्रस्तश्चेत्यृतमुच्यते ॥४८॥ श्रीयेषू
 वाच ॥ भूतग्रस्तोऽस्मि नाहं वै पितरं त्वाद्विये निजं । यूयं चानादरं कर्तुं मामीशोद्भूत ७०
 मिच्छथ ॥४९॥ नतु स्वीयामहं कीर्तिमन्विच्छामि कदाचन । तामन्विच्छन् किलान्योऽस्ति
 विचारं च समाचरन् ॥५०॥ सत्यं सत्यमिदं यृष्मान् वच्मि यो यो वचो मम । पालयेत्
 स ततो मृत्युं न पश्येदेव शाश्वतं ॥५१॥ यद्ब्रूया उचुः ॥ भूतग्रस्तस्त्वमित्येव निश्चितं वचसो
 अपि ते । इदानीं विद्म गालील्य वयं खल्विस्रयेलजाः ॥५२॥ अब्रहो हि मृतस्तद्वन्भूताश्चेश

प्रवाचिनः १ त्वद्वचःपालकस्त्वन्तं न स्वदेतेति जल्पसि ॥५३॥ पितुर्नोप्यब्रह्मप्रेतात्सत्प्रव
 कृगणाच्च किं १ त्वं श्रेयानस्यथात्मानं कियन्तं किल कथ्यसे ॥५४॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ आद्रि
 श्रेयाहमात्मानं चेतदा नादरोऽस्ति मे १ यं स्वेशं वक्थ यूयं तु स मामाद्रियते पिता ॥५५॥
 युष्मदज्ञातमपि तं वेद्मि चेत्तु न वेद्मि तं १ इति ब्रूयां तदा मिथ्यावाक् स्यां यूयमिव घ्रुवं ॥
 ५६॥ किंतु जानाम्यहं सत्यं पितरं निजमेव तं १ तच्छ्रुतं पुण्यवाक्यं च पालयामि भुवि ७१
 स्थितः ॥५७॥ अब्रह्म पिता वोऽपि मद्भासरदिदृक्षया १ उल्लासैव तद्दृष्टिं प्राप्नुवांश्चाप्य
 मोदत ॥५८॥ यहूद्या उचुः ॥ पंचाशद्वर्षको नासि संप्रत्यपि ततोऽब्रहं १ समपश्यः कथं
 प्रेतं सहस्राब्दइयात्पुरा ॥५९॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सत्यं सत्यमिदं युष्मान् प्रब्रवीम्यब्रहो
 ज्वान् १ अब्रह्मस्य समुत्पत्तेः पूर्वमप्यस्यहं सदा ॥६०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तास्तद्वर्धार्थि

ते शिलाः क्षेप्तुमतोलयन् १ आत्मानं गोपयित्वा तु मन्दिरात्स वहिर्ययौ ॥६१॥ शिष्य उवाच ॥
 प्रभुः किमवतीर्णस्तान् स्वनित्यत्वविरोधिनः १ जहौ यैरुशलेमीयान्जिघांसूनुत्सवे गते ॥
 ६२॥ गुरुरूवाच ॥ अन्यदप्यधिकं कर्म साक्षाच्छीयोनवासिनां १ ईशोद्भूतः प्रकाशः स स्व
 गतेः प्रागदर्शयत् ॥६३॥ मन्दिराद्धि तदा गच्छन् स्वशिष्यैः पुनरन्वितः १ आजन्मान्धं
 नरं कंचित्स ददर्श महापुरे ॥६४॥ तं समालोच्य शिष्याणां केचिद्दीनं पथि स्थितं १ समपृच्छ ७२
 महाचार्यं तस्य दुर्भाग्यकारणं ॥६५॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ अस्य जन्मान्धता केषां फलं
 प्राक्तनकर्मणां १ किं स्वीयानां गुरो किं वा मातापितृकृताद्भसां ॥६६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥
 मं तस्यैव न तन्मातापित्रोर्वी पापभुक्तये १ तज्जन्मान्धत्वमस्तीशक्रियाणां दर्शनाय तु ॥६७॥
 यावदास्ते दिनं तावन्मया प्रेरयितुः क्रियाः १ कर्तव्याः सुमहायत्नाद्रजनी ह्युपतिष्ठति ॥६८॥

तस्यां कोऽपि न शक्नोति ध्रुवमाचरितुं क्रियाः । यावज्जगति तिष्ठामि तावत्स्यां तु जगद्युतिः ॥
 ६९॥ गुरुरुवाच ॥ इत्युक्त्वा मोचको भूमौ क्षिपैः स्वमुखविन्दुभिः । कृत्वा कर्दममन्धस्य
 नेत्रयोरन्वलिम्पत ॥७०॥ अथ तं सोऽभ्युवाच त्वमितः प्रस्थाय सांप्रतं । सिलोहसरसि
 स्नानं शुद्धये किल कुर्विति ॥७१॥ एतद्वाक्यानुसारेण गतोऽन्धः प्रेषिताभिधे । तस्मिन् स
 रसि स स्नात्वा दृष्टिमान् पुनरागमत् ॥७२॥ प्रतिवासिगणास्त्वस्य पूर्वद्रष्टृगणास्तथा । ७३
 उचुः सोऽयं न किं योऽये समासीनोऽत्र भिक्षुकः ॥७३॥ सशङ्केष्विति पृच्छत्सु तेषु केचिद्विनि
 श्चितं । स एषोऽस्तीत्यवोचन्तान्ये तु कोऽप्यस्ति तन्निभः ॥७४॥ विस्मितानामिमं श्रुत्वा संलापं
 प्रतिवासिनां । स नरः प्रावदत्स्पष्टं यं संस्मरथ सोऽस्यहं ॥७५॥ इत्याश्चर्यवचःश्रुत्या
 निश्चयं प्राप्य ते जनाः । पप्रच्छुस्तं कथं दृष्टिमथाप्नोस्त्वं हठादिति ॥७६॥ भिक्षुक उवाच ॥

श्रेष्ठनीम नरः कश्चित् स्वयं कृत्वा हि कर्द्दमं १ मन्नेत्रे चावलिव्यैव सिलोहे स्नातुमादिशत् ॥
७७॥ तस्यादेशानुसारेण प्रस्थायाहं सरोःभ्रसि १ स्नानं कृत्वा ततः सम्यगच्छां दृष्टिमवाप्नवं ॥
७८॥ गुरुरूवाच ॥ इति संश्रुत्य ते पृच्छन् कुत्र ते सोऽस्ति दृष्टिदः १ प्रत्युवाचाप्यदृष्टिस्तु न
जानामीति भिक्षुकः ॥७९॥ ततस्ते तमवाप्लाक्षं फरोथान् श्रेयसः प्रति १ आनयन् येऽपि
संपृच्छ्य तादृशं प्रांपुरुतरं ॥८०॥ भिक्षुक उवाच ॥ मम नेत्रद्वये लिम्पत्कर्द्दमं खल्वसौ नरः १ ७४
ततः स्नानमहं कृत्वा स्वच्छां दृष्टिमवाप्नवं ॥८१॥ गुरुरूवाच ॥ प्रधानेष्वथ पृच्छत्सु तत्क्रिया
तु कदाभवत् १ शापितेषु च तां भूतां विश्रामदिवसे किल ॥८२॥ मतभेदोऽभवत्तेषु केचि
द्वचुरसंशयं १ नेशनुन्नोऽस्त्यसौ यस्माद्विश्रामाहं न मन्यते ॥८३॥ इति श्रुत्वा परे तूचुर्नरः
पापी कथं क्षमः १ इयदैश्वर्यचिह्नानि स्वयं दर्शयितुं जनान् ॥८४॥ इत्थं भूते विवादेऽतो

भिक्षुकं पुनरब्रुवन् १ तव दृष्टेः प्रदातासौ कीदृशो मन्यते त्वया ॥८५॥ तथा पृष्ठो ब्रवीद्भिक्षु
 म्रैवेवेशप्रवाचसौ १ सुमन्यत इति श्रुत्वा कुपितास्तेषु भूरयः ॥८६॥ आशशङ्किरएवातस्त
 दृष्टिप्राप्तिस्त्यतां १ तन्मातापितरौ चैतन्निश्चयार्थं समाह्वयन् ॥८७॥ तौ तु भीत्या प्रधाना
 नां येषूखृष्टत्ववादिनः १ प्रागादिष्टवतां क्षेप्तुं मठात्प्रत्यूचतुस्तथा ॥८८॥ भिक्षुकपितरा
 वूचतुः ॥ पुत्रोऽयं नाविति ज्ञातं तज्जन्मान्धत्वमेव च १ निश्चितं नतु तदृष्टिर्भूता साक्षा ७५
 त्वित्लावयोः ॥८९॥ तदुपायं न जानीवो न वा तत्कारिणं स तु १ युवा प्राप्नवया वक्तुं क्षमः
 अष्टय एव सः ॥९०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं भीतयोः श्रुत्वा तयोर्भूयः समाह्वयन् १ फरीथाः
 प्राप्नदृष्टिं तमिदं चाभ्यब्रुवंस्तदा ॥९१॥ फरीथा उचुः ॥ ईश्वरः केवलः स्तथस्त्वया दृष्ट्या
 प्रहेतुतः १ नरोऽसौ पापकारोति ज्ञातमस्माभिरेव तु ॥९२॥ भिक्षुक उवाच ॥ किमसौ

पापकारी स्यान्नवेत्यज्ञोऽस्मि खल्वहं । अन्धो भूत्वा तु पश्यामीदानीमित्येव वेद्म्यहं ॥१३॥
 फरीथा उचुः ॥ किं चकार त्वसौ तुभ्यं नरो भिक्षुक निश्चितं । तव वा नेत्रयोस्तेन कथं दृष्टिः
 मर्षिता ॥१४॥ भिक्षुक उवाच ॥ पूर्वं तदवदं युष्मान् नतु शुश्रुव मे वचः । भूयः शुश्रु
 ष्वः किं स्थ तच्छिष्याभवनेच्छया ॥१५॥ फरीथा उचुः ॥ त्वमेवामुष्य निर्लज्ज मूढ शिष्यो बभू
 विथ । मोक्षिमात्रस्य शिष्यास्तु तच्छास्त्रालम्बिनो वयं ॥१६॥ मोक्षिमिशोऽभ्युवाचेति जानीमो ७६
 निश्चयाद्वयं । किं त्वसौ कुत आयातोऽस्माभिर्न ज्ञायतेऽपि तत् ॥१७॥ भिक्षुक उवाच ॥
 सच्चक्षुदीयको योऽस्ति स युष्माभिर्न बुध्यते । भुवने कुत आयात इत्याश्चर्यवचः स्थितं ॥१८॥
 पापिनां न शृणोतीशोऽर्थनां किंतु तदचिन्तः । तदिच्छापालकस्यापि जनस्यैव शृणोति सः ॥
 १९॥ इति विद्यो ध्रुवं किंतु जन्मान्धायापि केनचित् । दृष्टिर्दत्तेति न क्वापि श्रुतमाजग

इन्द्रवात् ॥१००॥ ईश्वरेण स चेन्नूनो न स्यान्मदृष्टिदायकः । तदा नाचरितुं किञ्चिच्छक्नु
यात्स ह्यसंशयं ॥१०१॥ फरीष्या उचुः ॥ पापैर्जिल्पाकः सम्यक् त्वं थाप्नो जनिमवापिथ ।
नतस्त्वं कथमस्मान् रे समुपादेष्टुमर्हसि ॥१०२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा प्राप्नुदृष्टिं तं दम्भक्रोधा
न्विता नराः । वहिष्कर्मिणात्सम्यग् येषूविश्वासकारणात् ॥१०३॥ तत्क्रियां तु प्रभुः श्रुत्वा
नरं वर्त्मन्यवाप्तवान् । अभ्युवाच किमोशस्य पुत्रं विश्वसिषि ध्रुवं ॥१०४॥ इति पृष्टः ७७
पुरान्धो यो भवत्स प्रत्यवोचत । मद्विश्वास्यः प्रभो कः स इत्युक्तो थाब्रवीत्प्रभुः ॥१०५॥ त्व
दृष्टः स तथा सार्द्धं त्वया वदति यो स्ति सः । अथासौ प्रणतो वादोत्प्रभो विश्वसिमोत्यतः ॥
१०६॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अदृशां दृष्टये नूनमन्धीभूत्यै च दर्शिनां । विचारार्थं किलैतस्मिन्
भुवनेऽहं समागतः ॥१०७॥ गुरुरूवाच ॥ प्रभूक्तमिदमाकर्ण्य फरीष्याः केऽप्युपस्थिताः ।

तत्र प्रोचुः किमन्धाः स्मस्तथा त्वद्गोचरे वयं ॥१०८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ यद्यन्धाः स्यात्
 यूयं वै तदा स्यातामघा अपि । किंतु पश्याम इत्युक्ते धुना युष्मदघं स्थितं ॥१०९॥ सत्यं
 तु वो वच्म्यधुनाहमेतद् द्वारैव शालां न विशेदवीनां । किंत्वन्यमार्गेण य एव तत्रारो
 हेत्स चोरो सत्यपि तस्करश्च ॥११०॥ द्वारा तु यस्तत्र विशेन्नरो वै सत्योऽत एवास्ति स मेष
 पालः । सोऽन्तश्च दौवारिकवेशितो वीन् स्वान् वक्ति नाम्ना नयते वहिश्च ॥१११॥ तथा ७८
 निजावींस्तु नयन्पुरस्ताच्चलंश्च तैः सोऽनुसृतोऽप्यशङ्कः । तच्छब्दविज्ञैर्ह्यपरं तु ते नान्वियुर्गि
 रज्ञा हि ततो द्रवेयुः ॥११२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं प्रभुणा श्रुत्वा फरोष्या नावजग्मिरे ।
 तस्यार्थमत एवैतन्नान्पुनः सोऽब्रवीद्वचः ॥११३॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सत्यं तु वो वच्म्यहमेव सत्यं
 द्वारं भवामीह सदा ह्यवीनां । ये मत्पुरासन्नखिलास्तु चोरास्ते संश्रुता नत्वविभिः कदा

चित् ॥११४॥ द्वारस्यवीनां हि तथा च यो यः प्रवेष्टुमिच्छेदविशालमध्ये १ तदा स मुक्तिं
किल सुप्रवेशं सुनिर्गतिं चाप्स्यति भोजनं च ॥११५॥ तांश्चोरितुं त्वेव विनियहीतुं हन्तुं च
चोरः समुपैति धूर्तः १ अहं तु तज्जीवनलब्धयेऽस्मि तद्वर्द्धनार्थं च समागतोऽत्र ॥११६॥
सत्पालको यो विकृते प्रदद्यात् स्वजीवनं सोऽस्यहमेव भद्रः १ यो नाविपालो भृतकस्तु वै
स्याद् वृकं स दृष्ट्वा विजहाति मेषान् ॥११७॥ अतो वृकेणावय आहता वै विच्छिन्नभिन्नाश्च ७९
भवन्ति भूमौ १ भृतो यतो वेतनमात्रचेता न मेषपालस्तु पलायितोऽस्ति ॥११८॥ सत्पाल
कोऽहं निजमेषबोद्धा तथैव सम्यङ् निजमेषबुद्धः १ ज्ञाये हि पित्रा पितरं तथाहं वेद्म्यात्मजीवां
निदधाम्यविभ्यः ॥११९॥ अन्ये तु मे सन्त्यवयो य एतच्छालान्तरे न स्थितिमाप्नुवन्तः १
तेऽप्यत्र नेयाः शृणुयुर्गिरिं मे स्यादेकवृन्दं च तथैकपालः ॥१२०॥ अहं स्वजीवां निदधामि नूनं

तस्याः पुनर्लब्धय एव पश्चात् १ नान्यैर्हृता सा निहिता स्वयं तु तस्मात्पिता प्रीणयति ध्रुवं
 मां ॥१२१॥ स्वयं स्वजीवां ह्यधुना निधातुं पुनश्च तां लब्धुमपि क्षमोऽस्मि १ निजातश्चाहं
 पितुरेव पूर्वमवाप्तुं प्रेरयितुः समाज्ञां ॥१२२॥ गुरूवाच ॥ इत्युक्त्वाऽन्मतभेदो भूत् केऽप्युचुर्हि
 यद्भूदिनः १ भूतयस्तस्तथोन्मतोऽस्त्ययं शृणुथ तत्कुतः ॥१२३॥ इत्युक्त्वास्त्वब्रुवन्नन्ये भूतयस्त
 ब्रुवो नहि १ इदं दृष्टिं कथं भूतोन्धेभ्यो दातुं क्षमो भवेत् ॥१२४॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां ८०
 सत्पालकचरित्रपर्वणि (मोसिपंचशास्त्रस्य योन्यनुवाक्यस्कन्धाभ्यां योहन्नेरष्टमनवमदशम
 सर्गोभ्योऽङ्कितो) जगत्प्रकाशो नाम नवमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ अवतीर्णः प्रकाशः स सत्पालकचस्तथा १ प्रोच्य यैरूपलेमीयान् किं
 चकार परे गुरो ॥१॥ गुरूवाच ॥ तथा कस्मिन्नपि स्थाने गालीत्ये स उपादिशत् १

गृहान् पूर्वसमैवीक्यैरेकशो वै महागुरुः ॥२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ नेत्रं ते देहदीपोऽस्ति तस्मिं
 आच्छे स्थिते खिलं । द्युतिपूर्णं वपुस्तस्मिन्मलिने तु तमःप्लुतं ॥३॥ तस्मादन्तःस्थितो यस्ते
 दीपोऽस्त्येकः स एव न । तमोरूपो भवेदित्थं सावधानस्त्वमेध्यतः ॥४॥ तव देहेऽथ को
 ऽप्यंशो यदि न स्यात्तमोऽन्वितः । तदा दीपोऽज्वलेनेव सम्यग्द्युत्यावृतो भवेः ॥५॥ गुरु
 र्वाच ॥ इत्येवोपदिशन् येषूः फरीष्यस्य निमन्त्रणं । भोजनाय प्रतिश्रुत्य ततस्तस्यावि
 शङ्कं ॥६॥ भक्ष्यलब्धे समासीनमस्नातं तु समीक्ष्य तं । विस्मितोऽतो गृहस्वामी प्रभुणा
 समभाष्यत ॥७॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ वाह्यं पानान्नपात्राणां फरीष्या मृष्ट यत्नतः । किंतु वो
 ऽभ्यन्तरं सम्यग् लोभादिमलपूरितं ॥८॥ यो वाह्यमज्ञा रचयांचकार सोऽभ्यन्तरं किं न
 तथा ससर्ज । दानं तु यूयं कुरुत स्वरिक्थात्तदा पवित्रं सकलं भवेद्भः ॥९॥ गुरुरुवाच

इदं निन्दावचः श्रुत्वा कोऽपि तत्र निमन्त्रितः । धर्मशास्त्री तदावादोत् प्रभुवाक्यासहिष्णु
इत् ॥१०॥ धर्मशास्त्र्यावाच ॥ एतैर्वाक्यैस्त्वमाचार्य्यं फरोष्यान्नहि केवलं । गर्हसे किंतु
तः सर्वान्नियमाद्युपदेशिनः ॥११॥ श्रियेषूरुवाच ॥ गर्हणीया मया यूयं तथा रे धर्मशास्त्रि
णः । शिष्यवर्गं हि दुःसाध्यभारान् वाहयथाधिकान् ॥१२॥ इयतः कार्यभारांस्तु
तदाज्ञादायकाः स्फुटं । अङ्गुल्यग्रैरपि स्वायैर्यूयं न स्पृशथ क्वचित् ॥१३॥ गुरुरूवाच ॥ ८२
इदं गर्हणमापन्नाः शास्त्रिणः सफरोष्यकाः । विविधप्रश्नसंघैस्तमपिपीडयिषंस्तदा ॥१४॥
तन्मुखाच्चोत्तराण्येवापेक्षमाणा निरन्तरं । तथा तदभिशापस्य निदानं विचिचेष्टिरे ॥१५॥
तादृश्या हिंसया त्वेषां सर्ववित् सोऽपराजितः । परे गेहात्फरोथस्य निर्गतः सात्मशिथकः ॥
१६॥ ततोऽतिवृहति ब्रूहेऽन्योन्यं संमर्द्ध्यत्यपि । तं प्रत्येव समायाते स्वशिथान् स तदा

ब्रवीत् ॥१७॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ धर्मच्छत्र फरीथाणां योऽस्ति स्फोटिकरो रसः १ तस्माद्धै
 प्रथमं यूयं सावधानाः स्त हे हिताः ॥१८॥ छन्नं ह्यस्त्यधुना यद्यत्तत्परे स्यात्प्रकाशितं १ गुप्यते
 चाधुना यद्यत्सर्वैस्तज्ज्ञास्यते परे ॥१९॥ गुरुरुवाच ॥ तदा कोऽप्यब्रवीद्ब्रूहमध्ये मद्गातरं
 गुरो १ आज्ञापय मया सार्द्धं विभक्तुं पैतृकं धनं ॥२०॥ इत्यर्थितो ब्रवीद्येषूर्नर मां कोऽक्ष
 दर्शने १ विभागादेशने वापि युष्माकं हि न्ययोजयत् ॥२१॥ इत्युक्त्वाधिकदायेच्छुभमुं काम ६३
 हरः प्रभुः १ ततः सर्वानपि ब्रूहांस्तत्स्थितानिदमब्रवीत् ॥२२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ धनलोभा
 दतो यूयं सावधानाः स्त यत्नतः १ नहि द्रव्याधिकत्वेन कस्यचिज्जीवनस्थितिः ॥२३॥
 कथां मे शृणुत क्षेत्रं कस्यापि धनिनः क्वचित् १ बहु शस्यं ददौ सोऽथ चिन्तयामास तुष्टहत् ॥
 २४॥ किं करिष्याम्यहं स्वीयबहुशस्यार्पणाय ह १ इयत्स्थानं न मे ह्यस्तीति संचिन्त्य परे

कदत् ॥२५॥ इदं कार्यं मया भद्रक्त्वा कुशूलानधुना स्थितान् । निर्मेया नूतनाः श्रेष्ठाः
 सर्वद्रव्यधृतिक्षमाः ॥२६॥* स्वं जीवं च तदा वक्ष्ये संचिता प्रचुराधुना । तवैव प्रिय संपत्ति
 ब्रह्मवत्सरभुक्तये ॥२७॥ इतो विश्राम्य खाद त्वं पिव क्रोडस्व सन्ततं । इति संचिन्तयन्तं
 तु मर्त्यमीशस्तमब्रवीत् ॥२८॥ अद्य निश्चयपि ते जीवो याचितव्योऽज्ञ निश्चितं । ततस्त्वत्सं
 चिता सम्पदेषा कस्य भविष्यति ॥२९॥ इत्युक्तनरतुल्योऽस्ति सर्वै यो यः स्वभुक्तये । संचि ८४
 न्नोति धनं किंतु नास्तीशविषये धनी ॥३०॥ गुरुरूवाच ॥ तथा स सकलान् ब्रूहान् प्रोच्य
 लोभविगर्हणं । आत्मविश्वासिनां वर्गं तत्परेऽभ्यब्रवीदिदं ॥३१॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ मा
 भेषीः क्षुद्र वृन्द त्वं यतो युष्मत्पिता महान् । स्वेच्छया परमं राज्यं युष्मभ्यं संप्रदास्यति ॥
 ३२॥ स्वान्यशेषाणि विक्रीय दानं दत्त तथाप्नुत । रौप्याधाराण्यजीर्णानि स्वर्गे च निधि

मथ्यं ॥३३॥ तत्र चोरो हि नायाति न कीटो वात्रि यत्र च । तिष्ठेद्युष्मन्निधिस्तत्र भवेद्वो
हृदयं तथा ॥३४॥ निबद्धकटयो यूयं ज्वलद्दोपाश्च तिष्ठत । भृत्या इव विवाहाद् यैरायास्यन्
स्वाम्यपेक्ष्यते ॥३५॥ ततस्तेनाहते द्वारे सद्यस्तं वेशयन्ति ते । प्रहरे स्याद्वितीयेऽपि तृतीये
वा तदागतिः ॥३६॥ मङ्गला ये तथा प्राप्ता अनिद्राः स्वामिना स हि । तान्निबद्धकटोभूतः
समासीनान् प्रसेविता ॥३७॥ इति वो वच्च्यहं सत्यं भवनस्वामिना तु चेत् । आयास्यति ६५
कदा चोर इत्यज्ञास्यत निश्चितं ॥३८॥ जागरित्वा तदा गेहं स नाहास्यत्कदाचन । न
चोरैर्वापि सद्भिर्भिर्दनीयाभवत्कूचित् ॥३९॥ प्रस्तुतास्तु तथा यूयं तिष्ठेत यत एव हि ।
नरपुत्रः कदागामीति जिज्ञातुं न शक्नुथ ॥४०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्ते प्रस्तरोऽवादीत्प्रभो
ऽस्मान् किं विशेषतः । एतदादिशसि त्वं नु किं वा सर्वजनांस्तथा ॥४१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥

यं स्वे विशिष्टं परिवारवर्गे प्रत्येकयोग्यान्नविभागदत्तै १ स्वामी करिष्यत्यधिपं स कोऽस्ति
 न्यस्यप्रतीतिः किल बुद्धिमांश्च ॥४२॥ तथा स्ववर्गे हितकालभक्ष्यं यं स्वाम्युपायन् विभजन्त
 माप्ता १ स एव धन्यः प्रभुणा च तस्मात् सर्वाधिकारेऽपि नियोजनीयः ॥४३॥ स चिन्त
 येच्चेत्तु विलम्ब्यतेऽत्रागन्तुं गृहे वै प्रभुणा ममेति १ अतोऽपि भृत्यान्भृतिकाश्च हन्यात् खादेत्पि
 वेद्नामदमेव चेतसः ॥४४॥ तदैव तस्य प्रभुरेत्य गेहं स्वीयं हठादत्यनपेक्षितेऽह्नि १ क्षणे ८६
 प्रतीष्टे च तमाशु भिन्देद्विधाप्रतीतैर्विभजेच्च सार्द्धं ॥४५॥ आत्मप्रभोस्तु प्रविदन् य इच्छां
 न प्रस्तुतोऽभून्न च तामकार्षीत् १ बह्वाहतः स्यात्स वरं तदज्ञो यो दण्ड्यकर्त्तृल्पमथाहतः सः ॥
 ४६॥ यस्मै हि भृत्याय बहु प्रदत्तं तथैव तस्माद्बहु याचनीयं १ यस्मिंश्च केचिन्निदधुर्भृशं वै
 प्रतीक्षितारो भृशमेव तस्मात् ॥४७॥ भूमावग्निमहं नूनं सन्निक्षेप्तुं समागतः १ ज्वलितो

•प्यधुना भूयात्स इतीच्छाम्यहं कथं ॥४६॥ स्नानरूपेण संस्कार्यः संस्कारेणाचिरादहं । याव
 देश न पूर्णः स्यात्तावत्पीडे कियद्दृढं ॥४९॥ भुयहं सन्धिमाधातुमागतोऽस्मोति वित्थ किं ।
 नेति वो वच्यहं किंतु तत्राधास्यामि भिन्नतां ॥५०॥ एकस्मिन् हि गृहे पंच विभिन्नाः स्युः
 परस्परं । विरुन्धीरंस्त्रयो द्वाभ्यां सह द्वावपि च त्रिभिः ॥५१॥ पिता पुत्रेण पुत्रश्च पित्रा
 मातापि कन्यया । कन्या मात्रा वधूः श्वश्रा श्वश्रूर्वध्वा विरोधकृत् ॥५२॥ इति श्रीखृष्ट ६७
 संगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (लूकत्यैकादशद्वादशसर्गाभ्यामुद्धृतो) लोभादिविरोधनं नाम
 दशमोऽध्यायः ॥

• गुरुरवाच ॥ इत्थं शिष्यान् विशिष्टान्स समुच्य प्रस्तरादिकान् । आत्मोयागमनार्थाय सुप्र
 स्तुत्युपदेशनं ॥१॥ स्वागतेः प्रागपि प्रोच्य यद्भयं भूमिमण्डले । प्रत्येतृभिः सहाप्रत्येतृष्णां

घोरविरोधनं ॥२॥ ततः कृत्स्नानपि यूहांस्तद्गीमागतिलक्ष्मणां । अविवेचिन एवेमं प्र
 स्तुत्यादेशमब्रवीत् ॥३॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ पश्चाद्दिशि यदा मेघमुदयन्तं प्रपश्यथ । तदा
 ब्रूथ भवेद्दृष्टिरित्यथैषा भवत्यपि ॥४॥ यदा दक्षिणवायुं च वान्तं संपश्यथ ध्रुवं । तदा ब्रूथ
 भवेद्दीर्घ इत्येवं स भवत्यपि ॥५॥ अन्तरीक्षभुवोर्लक्ष्माण्यनुमातुं ध्रुवं क्षमाः । यूयं कथमिमं
 कालं विवेक्तुं नैव शक्नुथ ॥६॥ किं स्वयं चापि यूयं रे यथार्थं सुविविद्धक्थ न । अतः स्वीया ८८
 रिभिः सार्द्धं सन्धिं कुरुत यत्नतः ॥७॥ यद्येतत्समये नैष कार्य्यः कारान्तरे तदा । बन्धनी
 याः स्थ हिंसाया दण्डार्थं ह्यक्षदर्शिना ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ मनसामाशुशुद्धयर्थमेतत् प्रवदति प्र
 भौ । ईशपुत्रे खिलाज्ञातद्वितीयागत्यनेहसि ॥९॥ तं प्रत्युपस्थिताः केचित्पीलाताचरितं बधं ।
 गालील्यानामनेकेषां कथयामासुरद्भुतं ॥१०॥ रौम्योऽसौ हि तिबर्त्येण सम्राजा क्रूरमानसः ।

स्थापितो योऽभवद् भूपः ससामार्य्ययद्दिनां ॥ ११ ॥ स गालील्यान् हि तान्स्वीयप्रदेशादागतान्
 पुरे । यिरूषलेमके तत्र कलहं चापि कुर्वतः ॥ १२ ॥ हठादाक्रम्य शस्त्रास्त्रैः प्रवृत्तान् यज्ञकर्म
 सु । तन्मेध्यमानपश्वस्त्रैस्तद्रक्तान्यप्यमिश्रयत् ॥ १३ ॥ तद्गालील्यक्रतुध्वंसकथामाकर्ण्य भैरवीं ।
 तस्याः कथयितृन् वाक्यमेतत्प्रत्यवदत्तदा ॥ १४ ॥ श्रीयेषूवाच ॥ गालील्येष्वखिलेष्वसन्
 पापकारितमा अमी । इयदापत्प्रपत्त्यर्थमिति मन्यध्व एव किं ॥ १५ ॥ नेति युष्मानहं ८९
 बच्चिः किंतु यद्यद्दुःसां कृते । यूयं नानुतपेतैवं नद्दृश्यथाप्यखिलास्तदा ॥ १६ ॥ येऽप्यष्टादशसं
 ख्याश्च सिलोहसरसोऽन्तिके । चूर्णिता अभवन्सम्यक् पतनादुच्चसन्नः ॥ १७ ॥ त एवेत्थं हता
 मर्त्याः पापकारितमाः स्थिताः । सर्वैरूषलेमीयेष्विति किं ह्यनुभूयते ॥ १८ ॥ नेति वो
 ब्रुम्यहं किंतु यूयं चेद्दुःसां कृते । अनुतापं न कुर्यात् नद्दृश्यथैवं तदाखिलाः ॥ १९ ॥ गुरुरू

घाव ॥ तथा रौम्यासिभिः कार्य्यं प्रोच्य सोऽनुतापिनां १ सम्यङ्गाशं यद्दद्यानां पश्चात् सपुंरं
 सन्ननां ॥२०॥ ततस्तदनुतापस्य हितकाले समाप्नुये १ एतद्दृष्टान्तवचनं तान् समभ्यवदत्
 प्रभुः ॥२१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ उडुम्बरतरुद्रोक्षोद्याने कस्यापि संस्थितः १ तत्रान्विच्छन्फलं
 स्वामी न प्राप्नोदथ सोऽब्रवीत् ॥२२॥ उद्यानाध्यक्ष वृक्षेऽस्मिन्नहो संवत्सरत्रयं १ फलमेवाह
 मन्वेच्छं नापुत्रं तु कदाचन ॥२३॥ अतस्तं छिन्धि भूमिं सोऽवरुणद्वि हि किंकृते १ इत्युक्तः ९०
 स्वामिनोद्यानाध्यक्षः प्रत्यवदत्तदा ॥२४॥ एनमप्यधिकं वर्षमनुमन्यस्व तत्स्थितिं १ स्वा
 मिन् यावदहं तस्य खनेयं परितः श्रमात् ॥२५॥ गोमयादि च तत्स्थाने निदध्यां स ततो यदि १
 फलं दद्यात्तदा भद्रं न चेत् तं छेत्स्यसि ध्रुवं ॥२६॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्व
 णि (लूकस्य द्वादशत्रयोदशसर्गाभ्यामुद्धृतो) नाशनिवारणहितसमयादेशो नामैकादशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ उपदेष्टा महान्पूर्व गालील्यासु परिभ्रमन् १ तत्रैकस्मिन् शनेर्घस्त्रे विवेशैक
 मठान्तरं ॥१॥ तदृष्ट्वा तत्र भूतेनात्मी त्वी दौर्बल्यकारिणा १ याष्टादशसमाः कुब्रा सम्य
 गुत्यातुमक्षमा ॥२॥ मोक्त्राभ्यैरत सद्यः सा मुक्ता त्वं स्वामयादिति १ करस्पृष्टार्जवं चातः
 प्राप तुष्टाव चेश्वरं ॥३॥ तदृष्ट्वा तु मठाध्यक्षः शनिविश्रामलङ्घनात् १ कुपितः सकलं ब्रूहमतो
 वादीन्मठस्थितं ॥४॥ मठाध्यक्ष उवाच ॥ ईशाज्ञयाहानि षडेव सन्ति प्रवृत्तये सर्वहितक्रिया ९१
 गां १ तेष्वेव सुस्थोभवितुं गदातैर्युष्माभिरेत्यं न तु विश्रमाहे ॥५॥ गुरुरूवाच ॥ निषेधमिममा
 कर्ण्य वाह्यधर्म्मोपदेशिनः १ अमुष्मान्मोचको विश्व इदं प्रत्यब्रवीद्वचः ॥६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ धर्म्म
 लिङ्गिन्न किं विश्रामाहे वोऽप्यखिलो नरः १ बन्धनाद् गां खरं वा स्वं मुक्त्वा पाययितुं नयेत् ॥
 ७॥ इमां त्वब्रह्मपुत्रीं वै बद्धामप्यभिशापिना १ अष्टादशसमा मोक्तुं विश्रामाहे ह्येते न किं ॥

८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वापत्रपाथाप्ला भूता येषूविरोधिनः १ सर्वस्त्वानन्दत शूहो नानात
 ञ्कुभकर्मतः ॥९॥ तथा विश्वासवोजानि तत्पुरान्तः समर्प्य सः १ अन्यपुत्रीममध्येःपीश
 राज्योक्तोरूपादिशत् ॥१०॥ यद्दद्याभिमुखे मार्गे चलन् पृष्टः स केनचित् १ किं मोक्तव्यगणो
 ल्पोऽस्ति प्रभो इत्यथ सोऽब्रवीत् ॥११॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ प्रवेष्टुं संकटे द्वारे यूयमेव सु
 यत्नतः १ चेष्टध्वं बहवो ह्येतदिच्छ्वोऽपि न शक्नुयुः ॥१२॥ उत्थितो हि गृहस्वामी यदा ९२
 द्वारं बबन्ध वै १ तदा यूयं तदाहत्य ब्रूयातोच्चैर्वहिःस्थिताः ॥१३॥ स्वामिन् स्वामिन् गृहे
 स्मांस्त्वं वेशयानुग्रहादिति १ युष्मांस्त्वभ्यन्तरस्थः स वदेत् सम्यङ् न वेद्मि वः ॥१४॥ इति
 प्रत्युदिता यूयं ब्रूयात भवदन्तिके १ आद्यापिवाम च त्वं चाश्मत्प्रतोलीष्वशिक्षयः ॥१५॥ इत्थं
 श्रुत्वापि स ब्रूयाद् युष्मद्वासं न वेद्महं १ मतो दूरमपेतैव विधम्मीचारिणोऽखिलाः ॥१६॥ तर्हि

स्यात् क्रन्दनं घोरं दन्ताघातस्वनश्च वः । ईशराज्यान्निरस्तानां तदन्तःस्थांश्च पश्यतां ॥१७॥
अब्रहेशहकौ भद्रौ याकोबं चैव तादृशं । तैस्त्रिभिः सह मोस्यादीन् सर्वांश्चेशप्रवाचिनः ॥१८॥
भूयसो न्यांस्तथा ये ये प्रतीच्याः प्राग्दिशोऽपि च । उदीच्या दक्षिणस्याश्चैत्यासीरन् राज्य
हेश्वरे ॥१९॥ अहो केचिदिदानो यो पश्चिमास्ते स्युरादिमाः । आदिमा अधुना ये च सन्ति
स्युस्तेऽपि पश्चिमाः ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तवन्तमभ्येत्य प्रभुं केचित्फरीथकाः । गालील्या ९३
इदमभ्यूचुर्भयकृत्यै वचस्तदा ॥२१॥ फरीथा उचुः ॥ प्रदेशाद्भुतमस्मात्त्वं वहिर्याह्यन्यनीवृतं ।
हैरद्यो ह्यन्तिपा भूपोऽस्मदीयस्त्वां जिघांसति ॥२२॥ गुरुरूवाच ॥ श्रुत्वेत्थं तान् प्रभुर्नुन्नान् भू
भुञ्जा वेद विभ्यता । स्वयं हन्तुं यद्दुष्टैस्तु कार्यमन्विच्छतैव तत् ॥२३॥ अतः सोऽखिलभयज्ञो
न वा हैरोद्यकाइलात् । न वा पैलातकात्रस्यन्नदं धूर्तानुवाच तान् ॥२४॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ ग

त्वायूयमिदं फेरुं तं ज्ञापयत वञ्चकं । हेरोदितनयं वाक्यं तत्प्रदेशस्थितस्य मे ॥२५॥ अत्राद्य
 च श्वश्च विनिःक्षिपामि भूतानहं नृन्प्रतिकुर्व्वं एवं । अहो परश्वस्तु समाप्य सर्वं चरित्रमेत
 द्भवितास्मि सिद्धः ॥२६॥ किंत्वद्य च श्वश्च परश्व एवं मयात्र कार्य्य भ्रमणं विहिंसं । नेशप्र
 वक्तुर्हि बधो वहिः स्याद्वन्तृस्थलात् क्वापि यिरूषलेमात् ॥२७॥ अहो विहेयोऽस्ति मयाल
 यो वो न द्रक्ष्यथेतश्च गलीलका मां । यावन्न तर्ह्येव यिरूषलेमे कुर्यात् मत्स्वागतिगानमैशं ॥ २४
 २८॥ त्राहीश्वरास्मानथ सोऽस्तु धन्य आयाति नो यः परमेशनाम्ना । इत्युक्तिमीशात्मवृतस्य
 राज्ञो जयात्मिकां मद्दिषये वदेत ॥२९॥ शिष्य उवाच ॥ गलीलाभ्रमणं स्तोत्रं भया च श्वः
 परेऽहनि । जयात्मिका चरित्रान्ते सिद्धिः कोदृगभूद्गुरो ॥३०॥ गुरुरूवाच ॥ मोक्षमाहात्म्य
 कथने सिद्धिः सा पारमार्थिकी । वक्तव्या ते परे शिष्य न बोद्धव्या हि सांप्रतं ॥३१॥ तस्या

रम्भेऽपि मद्वाचा गोता या दाविदुक्तिभिः । दावित्पुत्रस्य खृष्टस्य स्वागतिः सा महापुरे ॥ ३२ ॥
 तत्पूर्वं त्ववशिष्टं यच्चरित्रं सन्नृपस्य वै । अल्पमासीयमेवातोऽहस्त्रयोक्तोद्भितं तदा ॥ ३३ ॥
 गलीलायां पिराये च यद्दृष्टे चापि नोवृति । तत्सर्वमधुना शिथ कथयिष्याम्यनुक्रमात् ॥ ३४ ॥
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (दाविदीयगीतानामष्टादशाधिकशततमाल्लूकस्य
 त्रयोदशसर्गाच्चोद्धृतो) गलीलान्तिमभ्रमणं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥

९५

गुरुस्वाच ॥ प्रधानेन फरीथेण गलीलास्येन केनचित् । विश्रामदिवसे येषूर्भोजनाय
 निमन्त्रितः ॥ १ ॥ तद्गृहे तु गतं सर्वे तं निन्दाहेत्ववाप्तये । समैक्षन्त तदग्रे हि कोऽप्यतिष्ठज्जलो
 दरो ॥ २ ॥ अथ तज्ज्ञः प्रभुः प्रोचे फरीथान् शास्त्रिणोऽपि च ॥ किं विश्रामदिने योग्या
 चिकित्सा रोगिणां न वा ॥ ३ ॥ इति पृष्ठास्तु ते किञ्चिन्न प्रत्यूचुरथ प्रभुः । तं जलोदरिणं

दृष्ट्वा सुस्थं प्रास्थापयत्तदा ॥ ४ ॥ ततस्तानवदत् को वो गर्ते निपतितं हठात् । गर्दभं गामविं
 क्त्वा स्वं शनौ नोत्थापयेद्भुतं ॥ ५ ॥ एतत्प्रश्नोत्तरं दातुं न क्षमास्तेऽथ सोऽखिलान् । दृष्ट्वा निम
 द्नितान् श्रेष्ठपीठान्विच्छून् समब्रवीत् ॥ ६ ॥ श्रियेषूरुवाच ॥ त्वं विवाहोत्सवाय स्या यदैकेन
 निमद्वितः । श्रेष्ठपीठान्तरे तर्हि मा चेष्टस्व समासितुं ॥ ७ ॥ न चेत् त्वतो नरः श्रेयानागच्छेद्
 युवयोस्त्वतः । निमद्व्रको गृहस्वामी त्वां वदेत्सर्वसम्मुखे ॥ ८ ॥ प्रधानाय स्थलं देयं त्वयैतस्मा ९६
 इतीरितः । त्वं तदा लज्जितो भूत्वान्त्यस्थाने प्रचलिष्यसि ॥ ९ ॥ किंतु तत्र समाहूतोऽन्त्ये त्वं
 ह्युपविश स्थले । अतो निमद्वकर्ता ते त्वामभ्येत्य वदेद्गृही ॥ १० ॥ हे प्रियोच्चतरस्थानमारोहे
 ति त्वमीरितः । लप्स्यसे किल मर्यादां निमद्वितगणान्तिके ॥ ११ ॥ आत्मगौरवकारी हि
 परैः क्षुदीकरिष्यते । आत्मक्षुद्रत्वकारी तु गुरुकार्यैः परैस्तथा ॥ १२ ॥ गुरुरूवाच ॥ एत

दृष्टान्तवाचा स उपादिश्य निमन्त्रितान् । तथान्यैर्वचनैरेव गृहस्वामिनमादिशत् ॥
 १३॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ त्वं महाभोजनं दद्याश्चेत्तदा मा निमन्त्रय । वयस्यभ्रातृबन्धून् स्वाना
 ध्यान् वा प्रतिवासिनः ॥१४॥ न चेत् त्वां ते तथा सर्वे स्वेष्वतो भोजनेष्वपि । निमन्त्रये
 युरत्यन्तं तव स्याच्चैहिकं फलं ॥१५॥ किंतु स्वयं यदा दद्यास्त्वं महाभोजनं तदा । दरि
 द्रान् दुर्बलान् खञ्जानन्धांश्चापि निमन्त्रय ॥१६॥ धन्योऽतः स्या न किञ्चिद्धि प्रतिदातुं क्षमा ॥१७॥
 अमी । भव्यं कर्मफलं ते तु पुनःसंजीवने सतां ॥१७॥ गुरूस्वाच ॥ इति श्रुत्वाब्रवी
 त्कश्चिद्भोजिनां राज्य ऐश्वरे । भक्ष्यं योऽद्यात् स धन्योऽस्तीत्याकर्ण्योवाच तं प्रभुः ॥१८॥
 श्रीयेषूस्वाच ॥ सुमहद्भोजनं कुर्वन् बहूस्तत्र न्यमन्त्रयत् । नरः कोऽपि परे त्वस्य योग्यकाल
 उपस्थिते ॥१९॥ तान्सर्वान् प्रति भृत्यं स्वमाहातुं प्रैरयत्तथा । अहो भोक्तुं समायात प्रस्तु

न्यखिलानि हि ॥२०॥ इदं श्रुत्वापि सर्वे ते स्वस्य कल्पयितुं तदा । हेतूनगमनस्यैवारे
 भिरे सकृदेकशः ॥२१॥ आद्योऽवादीन्मया क्षेत्रं क्रीतं तच्च समीक्षितुं । सम्यग्गन्तव्यमेवातः
 कृपया त्वं क्षमस्व मां ॥२२॥ अन्योऽवादीत्तथाक्रोणां गवां पंचयुगान्यहं । तान्परोक्षितुमे
 वैमि कृपयातः क्षमस्व मां ॥२३॥ उचेऽन्यः स्त्री मयोढातो न गन्तुं शक्यतेऽधुना । इत्थं
 सर्वीतराणि स्वाङ्गृत्यात् स्वाम्यशृणोततः ॥२४॥ कुपित्वा चाब्रवीद्गच्छ पुण्या रथ्याध्वसु ९८
 द्रुतं । निःस्वदुर्बलखञ्जान्धान् समाह्वय च मद्गृहे ॥२५॥ इदं कृत्वाब्रवीद्गृत्यः स्वामिन्नाज्ञाप
 यो यथा । तथा कृतमिदानीं तु स्थानमप्यवशिष्यते ॥२६॥ ततः स्वाम्यादिशद् वाह्याध्वसु
 सीमासु च व्रज । मद्गृहेपूर्तिपर्यन्तं नरांश्चाकृथ वेशय ॥२७॥ पूर्वं निमज्जितानां हि कोऽप्य
 श्लोषां नृणां ध्रुवं । मदीयाद्गोजनाद्गद्रान्नास्वदिष्यति किंचन ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थमुक्त्वा

प्रभुर्वर्गमिशाह्वानावमानिनां । फरीथाध्यापकादीनां शास्त्रं श्रुतवतां मुहुः ॥२९॥ परे नि
 र्गत्य तद्देहाद्रथ्यावर्त्मस्वतिव्रजन् । अन्वितो बहुभिर्यूहैर्वचः प्रोवाच तान्प्रति ॥३०॥
 श्रियेषूर्वाच ॥ मामन्वेतुमना यः स्वं पितरं मातरं स्त्रियं । सन्ततिं सोदरान् भग्नीस्तथा स्वं
 जीवमेव च ॥३१॥ न सम्यगवमन्येतात्यासक्तिविषये मम । स वै मे भवितुं शिथो न शक्नोति
 कदाचन ॥३२॥ यश्च स्वशूलमुत्थाप्य नानुगच्छति मां ध्रुवं । सोऽपि मे भवितुं शिथो न शक्नोति ॥३३॥
 को ह्युच्चसद्य युष्मासु निर्भित्सुस्तद्व्ययं पुरा । समासीनः किलैकाको न सं
 ख्याति सुयत्नतः ॥३४॥ न चेत् तन्मूलमाधाय समाप्तुं त्वक्षमः परे । अवहस्येत सर्वैः स उच्च
 भित्तिप्रदर्शिभिः ॥३५॥ ते हि ब्रूयुर्महाकर्म्म समारेभे पुमानसौ । स्वशक्त्यज्ञः समाप्तुं तु ना
 शक्नोत्स्वधनैरिति ॥३६॥ को वा राजेतरेणापि राज्ञा योद्धुमधिक्रमन् । अयुतद्वयसेनेना

युतमात्रबलान्वितः ॥३७॥ न पुरैवं समासीनश्चिन्तयत्यतियत्नतः । चेच्छक्तः स्यान्न वा
 स्वीयशत्रोर्वीरयितुं बलं ॥३८॥ न वेद् दूतान् स राजानं दूरस्थमपि तं प्रति । प्रेरयेद्यत्नतः
 सन्धेरूपायान् याचितुं द्रुतं ॥३९॥ तथा युष्मासु यः पूर्वं स्वचिन्ताभिर्न संत्यजेत् । सर्वद्रव्यं
 स मे शिथो भवितुं न क्षमो ध्रुवं ॥४०॥ लवणं शुद्धमेवास्ति किंत्वेतदपि चेत्परे । विरसं
 स्यात्तदा भूयः कथं स्वादु करिष्यते ॥४१॥ न क्षित्यै सफलं तत्स्यान्न वा गोमयराशये । वहिः १००
 क्षिप्यं तु यस्य स्तः श्रुत्यै कर्णौ शृणोतु सः ॥४२॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि
 (लूकस्य चतुर्दशसर्गादुद्धृत) ईश्वराह्वानं नाम त्रयोदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ एतस्मिंस्तु गलीलायां चरमे भ्रमणे प्रभोः । करसंग्राहिणोऽनेके वाचः श्रोतुं
 समागताः ॥१॥ तद्गुणायः समूचुस्तु फरीष्याध्यापकास्तदा । पापिनोऽप्यनुगृह्णाति तैः

सार्द्धं चान्यसौ ध्रुवं ॥२॥ इति तेषां वचः श्रुत्वा रौम्यभृत्यान् यद्दृष्टवान् १ सदावमन्यमानानां
 स तदा प्रत्यवोचत ॥३॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ शतमेषेश्वरः को वो मध्येऽपचिनुयाद्यदि १ तदेकं
 न तदन्विष्टौ शेषांस्त्यजति कानने ॥४॥ यत्नातं चानुमृग्यैकं प्राप्नुयाच्चेतदा मुदा १ स्कन्धो
 परि समारूह्य नयति स्वनिकेतने ॥५॥ प्रतिवासिन आहूय तत्र बन्धूंश्च वक्ति सः १ मया
 त्यानन्दत सहापचिताविं ह्यवाप्तुं ॥६॥ तथा नूनं परावृत्तेरनुतप्यैकपापिनः १ उत्थितो यो १०१
 भवेद्धर्षस्तावति स्वर्गमण्डले ॥७॥ सोऽनावश्यानुतापानामेकोनशतधर्म्मिणां १ सुस्थितेरुत्थि
 ताद्दृषीच्छ्रेयान्स्यादिति वच्मि वः ॥८॥ दशानां कर्षपादानां क्षुद्रकोषस्य वेश्वरी १ का
 देवात्तद्गणस्यैकं परेऽपचिनुयाद्यदि ॥९॥ न तदा दीपमुज्ज्वाल्य गृहं सम्भाज्यं चाखिलं १
 तन्मात्रप्राप्तिपर्यन्तं यत्नतः परिचेष्टते ॥१०॥ आप्त्वा त्वाहूय सा वक्ति सखीः सप्रति

वासिनीः १ मयानन्दत सार्द्धं मेऽपचितार्थाप्तिहेतुतः ॥११॥ तादृङ् नूनं परावृत्तेरनुत्पन्नैक
 पापिनः १ भवति स्वर्ग्यदूतानां हर्ष इत्येव वच्मि वः ॥१२॥ कथां मे शृणुत द्वौ स्तः पुंसः
 पुत्रावथो तयोः १ कनिष्ठः पैतृकद्रव्यांशं स्वं पितरमार्थयत् ॥१३॥ भागमाप्त्वाचिराद्दूरदेशे
 प्रस्थाय तत्र सः १ कामेनातिथयं कुर्वन् सर्वद्रव्यमपाचिनोत् ॥१४॥ दुर्भिक्षे तत्र जाते तु दोनो
 भूत्वा स कस्यचित् १ तद्देशवासिनो भृत्योऽभवद्वेतनलब्धये ॥१५॥ तेन नुन्नश्च तत्क्षेत्रे कोलानां १०३
 पालनाय सः १ अलब्धान्नोऽनुमत्यैच्छत्कोलखाद्यबुसान्यपि ॥१६॥ अतः सोऽचिन्तयद्गृहे
 पितुर्मे भृतकाः कति १ प्रचुरं भक्षयन्त्यन्नमहं तु क्षुधया म्रिये ॥१७॥ उत्थाय पितरं स्वीयं
 गतो वक्ष्यामि हे पितः १ पापकार्यस्मि ते साक्षात् स्वर्गस्य विषयेऽप्यहं ॥१८॥ तव पुत्रस्य
 बाभाहं धर्तुं नाहीऽस्मि सांप्रतं १ अतो वैतनिकानां ते गणे मां दययार्पय ॥१९॥ इत्युक्त्वा

स इतः सद्योऽचलत्पैत्रालयं प्रति । तद्दूरस्थोऽपि मार्गं तु पित्रा स समदृश्यत ॥२०॥ यः
पुत्रकरुणाविष्टोऽभिद्रुत्यालिङ्ग्य चापि तं । गले धृत्वा सचुम्बं च ततोऽभाषत सूनुना ॥२१॥ हे
पितः स्वर्गविषये साक्षात्त्रे चापि पापकृत् । अहं त्वत्पुत्रनामापि धर्तुं नाहोऽस्मि सांप्रतं ॥२२॥
इति श्रुत्वा पिताहूय स्वभृत्यानादिशद् वहिः । वस्त्रमानयत श्रेष्ठं साङ्गुलीयकपादुकं ॥२३॥
तत्सर्वं परिधाप्यैनं ततो वत्सं सुपोषितं । समानोय घ्नतास्माकं सहर्षीये हि भुक्तये ॥२४॥ यत १०३
एवैष पुत्रो मे मृतो भूत्वानुजीवति । स तथापचितो भूत्वा प्राप्नो भवति सांप्रतं ॥२५॥ इत्युक्त्वा
नुक्रमेणैवारेभिरे हृष्टभोजनं । ज्येष्ठपुत्रस्तु तत्काले क्षेत्रे वहिरवर्तत ॥२६॥ उपतिष्ठंस्तु
गेहे स वाद्यनृत्यरवश्रुतेः । विस्मयं प्राप्य पप्रच्छैकं भृत्यमिदमस्ति किं ॥२७॥ स प्रत्यूचे
तव भ्राता पुनरेतस्ततः पिता । तं सुखं प्राप्य सन्तुष्ट आदिशद्ब्रह्मसमारणं ॥२८॥ इत्थं

श्रुत्वा सरोषः स नैच्छद्रेष्टुं गृहान्तरे । अतो न्तस्तं समाह्वानुभायातस्तत्पिता वहिः ॥२९॥
 ज्येष्ठो वादीनु कत्यब्दांस्त्वत्सेवाकार्यहं स्थितः । नापि लङ्घितवान् नूनं तवादेशं कदाचन
 ॥३०॥ तथापि सखिभिः स्वीयेः सह कर्तुं मुदोत्सवं । नैकं क्षुद्रमपिच्छागं त्वत्तः क्वचिद्
 वाप्लवं ॥३१॥ यदा तु तव पुत्रोऽयं वेश्यासंगेन ते धनं । वितीर्यायाति तस्मै तं वत्सं
 हंसि सुपोषितं ॥३२॥ इत्यभ्युक्तः पितावादीद्रे पुत्र त्वं मया सह । सदा तिष्ठसि यद्य १०४
 च विद्यते मे तवापि तत् ॥३३॥ मुदोत्सवाह्लादकृतिस्तु नो ह्यी भ्राता त्वदीयो यत् एष
 नूनं । मृतोऽपि भूत्वा पुनराप जीवं भूत्वा तथैवापचितः स आप्लः ॥३४॥ इति श्रीखृष्ट
 संगीतायां सत्पालकवरित्रपर्वणि (लूकस्य पंचदशसगीदुद्धृतो) पचिताप्लिहर्षो नाम चतु
 र्दशोऽध्यायः ॥

गुरुर्वाच ॥ एवं प्रोचानुतप्लेषु मोक्ता सर्वपितुर्दयां । स्वशिथान् नूतनदृष्टान्तकथामेतां
 समब्रवीत् ॥१॥ श्रोयेषूर्वाच ॥ आसीत्कस्यापि धनिनः कर्माध्यक्षो व्यवस्थितः । संप
 द्वितरणात्सोक्तो भिक्षुः स्वामिनं प्रति ॥२॥ अथाहूयाब्रवीतं स शृणोमि किमिदं त्वयि ।
 देह्यायं व्ययसंख्यां स्वां स्यान्नेतोऽध्यक्षता हि ते ॥३॥ इत्याज्ञां प्राप्य सोऽध्यक्षोऽचिन्तयद्वा
 कुलात्मकः । करणायमितः किं हा मया प्रच्युतकर्मणा ॥४॥ स्वामो मेऽध्यक्षताध्वंसी खनितुं १०५
 त्वक्षमोऽभ्यहं । वृत्त्यर्थं भिक्षितुं चैव न शक्नोम्यतिलज्जया ॥५॥ अहो मे स्थिरसंकल्पो
 मनस्येतर्ह्यपस्थितः । ततोऽहं हतकर्मापि नृभिर्गृह्येय सद्गसु ॥६॥ इति संचिन्त्य सर्वान् सोऽधम
 णीनेकशः प्रभोः । समाहूयाद्यमप्राक्षीत् त्वं कियद्धारयस्यृणं ॥७॥ तेनोक्तो द्विशतद्रोणं तैलस्येति
 तदाब्रवीत् । स्वसंख्यापत्रमादाय त्वमाश्वेकशतं लिख ॥८॥ इत्यादिश्य तथापृच्छद्वितीय

मधमर्णकं १ त्वहृहीतमृणं नाथात्क्रियदित्यथ सो ब्रवीत् ॥९१॥ शस्यगोणीसहस्रे द्वे इत्यु
क्तो मध्यक्ष आदिशत् १ स्वसंख्यापत्र आशु त्वं द्विगुणाष्टशतं लिख ॥९०॥ एतन्तु छलमा
कर्ण्येवाध्यक्षस्याप्यधर्मिणः १ स्वामी तं प्रशंसैव महादक्षत्वहेतुतः ॥९१॥ स्वजातेर्बिहारे
हि संसारतनयाः सदा १ सत्प्रकाशात्मजेभ्यो वै क्रियादक्षतराः स्थिताः ॥९२॥ वच्मि वो हं
तद्वाधर्म्यात्कौवेरिकधनात् सखीन् १ लभध्वं यैर्हतप्राणा गृह्येध्वं नित्यसद्यसु ॥९३॥ यः श्लुद्रे
र्थेऽस्ति विश्वास्यः स विश्वास्यो महत्यपि १ श्लुद्रे यश्चास्त्यधर्म्यो र्थे स महत्यप्यधर्मकः ॥
९४॥ अतो यूयमधर्म्येऽपि कौवेरिकधने न चेत् १ विश्वास्याः स्यात् युष्मासु सद्गनं को नि
धास्यति ॥९५॥ अविश्वास्याश्च चेद्व्ययं स्यातान्यस्यापि वस्तुनि १ तदा यत्सन्निजं प्राप्यं
सद्गः को वस्तु दास्यति ॥९६॥ न निजं यद्यसद्गव्यं तदध्यक्षाः स्थ खल्वतः १ द्वयोनीचरितुं

सेवां शक्रुथेशकुवेरयोः ॥१७॥ गुरुस्वाच ॥ इदं सर्वं तु संश्रुत्य फरीथा धनलोभिनः ।
तस्मिन् हासमुपक्रान्तास्ततः सत्प्रभुणोदिताः ॥१८॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ नृसाक्षादेव यूयं स्थ
स्वशुद्धीकारिणो ध्रुवं । हृदयानि तु युष्माकं जानात्येव महेश्वरः ॥१९॥ अपि चादरणीयं
यद्विद्यते नरगोचरे । समीपे परमेशस्य घृणितं खलु तद्भवेत् ॥२०॥ मोस्युक्तं शास्त्रभीशस्य
तथा चेशप्रवाचिनः । भूमौ स्नापकयोहन्नेः कालपर्यन्तसंस्थिताः ॥२१॥ तत्परे त्वीशराज्य १०६
स्य सुवार्ता भासते भुवि । धार्मिकाश्चाखिलास्तत्र प्रविशन्ति बलादपि ॥२२॥ मोसेस्तु
धर्मशास्त्रस्यैकविन्दोरपि लोपनात् । भवेच्छक्यतरो लोपो ह्यन्तरीक्षभुवोरपि ॥२३॥
यो यो विवर्जयेत्पत्नीं स्वां स व्यभिचरत्यतः । तथा व्यभिचरत्येवमुद्बहेद्यो विवर्जितां ॥२४॥
नर आसीदनी कश्चित् सूक्ष्मधूमलवस्त्रभृत् । स्वादुभोजनसारेण तृप्यमाणो दिने दिने ॥२५॥

तद्द्वारस्थश्च लाजारो नाम भिक्षुव्रीणैर्वृतः । तदुच्छिष्टान्नभुक्तीच्छुः श्वभिलीढव्रणः सदा ॥२६॥
 मयात्वमृत भिक्षुः सो ब्रह्मजानां सुखान्विते । सकलानां सतां स्थाने स्वर्ग्यदूतैरनायि च ॥२७॥
 असावपि धनो प्रेतो र्पितो भूमौ च बन्धुभिः । पातालस्थस्तु दुःखैः स उयैः संपोडितो भवत् ॥
 २८॥ उड्विचक्षुस्ततो भूत्वा सो ब्रह्मं दूरसंस्थितं । तत्क्रोडस्थं च लाजारं दृष्ट्वोच्चैरवदत्तदा ॥
 २९॥ पितरब्रह्म कारुण्यादेतज्ज्वालार्द्धितस्य मे । जिह्वां सेक्तुं नु लाजारं जलाद्रीङ्गुलिना नुद ॥ १०८
 ३०॥ इत्थं प्रार्थितवान् स्मृत्वा स्वद्वारे पतितं पुरा । भिक्षुं सो ष्थाब्रहेणेदं सत्पित्रा प्रत्यभा
 श्यत ॥३१॥ पुत्र स्वानि शुभानि त्वमवाप्नोः पूर्वजीवने । अशुभानि तु तर्हीप्नोस्त्रालाजार इति सं
 स्मर ॥३२॥ इदानीं तु पुराक्लिष्टः शान्तिसौख्यं भुनक्त्यसौ । गतसर्वसुखस्त्वं तु व्यथया पीड्य
 से तथा ॥३३॥ वरमप्यन्तरे स्माकं युष्माकं च स्थितं महत् । कुहरं ह्यनतिक्राम्यं तर्तुकामै

रपि ध्रुवं ॥३४॥ अतो येत्र स्थिता गन्तुं शक्नुवन्ति न वोऽन्तिके १ न च नोऽन्तिक आयातुं
 युष्मत्पार्श्वस्थिताः क्षमाः ॥३५॥ इत्युक्तः स तदावादीदतो हे पितरब्रह्म १ मत्पित्रालयमध्ये
 त्वं लाजारं दयया नुद ॥३६॥ तेन मे भ्रातरः पंच भूस्थिताः सत्यसाक्षिणा १ आदेष्टव्या
 इदं पीडास्थानं नैतुं कदाचन ॥३७॥ इत्याकर्ण्य ब्रह्मोवादीन्मोसिस्तेषां किलान्तिके १ तथा
 वेशप्रवक्तारः श्राव्यं तद्वच एव तैः ॥३८॥ इत्युक्तः सो ब्रवीदार्तो नैवमब्रह्म चेन्वियात् १ को १०९
 अपि तान् प्रेतलोकात् तेऽनुतपेयुर्ध्रुवं तदा ॥३९॥ इत्थं श्रुत्वा ब्रह्मोवादीन्मोसेर्यदि वचांसि ते १
 नचापीशप्रवक्तृणां शृणुयुः स्तब्धमानसाः ॥४०॥ तदा यद्यपि तत्साक्षात् प्रेतलोकात्समुत्थितः १
 कोऽप्यागच्छेत्तथाप्येवं न मन्येरन्कदाचन ॥४१॥ गुरुरूवाच ॥ ईशराज्याविदां तद्वन्मोसिशास्त्रा
 वमानिनां १ संसारासक्तमनसां व्यभिचारादिकारिणां ॥४२॥ पाताले भावि दौर्भाग्यं प्रोच्य तान्

धनलोभिनः । फरोष्यान् प्रति गालील्यान् भ्रष्टहैरोद्यसेविनः ॥४३॥ सर्वज्ञो मोचकः पञ्चान्न
 स्वीयानामुपदिष्टये । शिष्याणां वच एतन्नान् पूर्ववत् समवोचत ॥४४॥ श्रियेषूरुवाच ॥
 धर्मपातनहेतूनामनिरोध्या किलागतिः । आनीयन्ते त्विमे येन भूमौ धिङ्गुरमेव तं ॥४५॥
 तस्यार्थे हि भवेच्छ्रेयःपेषणीप्रस्तरेण चेत् । ग्रीवायां सह बद्धः स प्रक्षिप्येतातले ण्वे ॥४६॥ साव
 धानास्तु यूयं स्त भ्राता त्वद्विषये यदि । पापी स्याद्गर्ह चेत्तु स्यात्सोऽनुतप्तः क्षमस्व तं ॥४७॥ सप्त ११०
 धा सोऽपराध्यापि दिने चेत्सप्तधा वदेत् । अनुतप्तोऽहमित्येवं तथापि त्वं क्षमस्व तं ॥४८॥
 गुरुर्वाच ॥ इदं श्रुत्वाब्रुवन् शिष्या विश्वासं नः प्रवर्द्धय । इति तैरर्थितो वाक्यमेतत्प्रत्य
 वदत्प्रभुः ॥४९॥ अणुसर्षपतुल्योऽपि विश्वासो यदि वो भवेत् । ब्रह्मदारुं तदाप्येनं प्र
 वक्तुं शक्नुयात् वै ॥५०॥ उन्मूलो भव हे वृक्ष तिष्ठेत्तश्चोदधाविति । अथ वाक्यानुसारेण

युष्माकं तद्भवेदपि ॥५१॥ कस्तु वो भृत्यमायातं क्षेत्रतो मेषपालकं । कर्षकं वा वदेत्सद्यो
 गत्वा विश्राम्य खल्विति ॥५२॥ न वा ब्रूयात्पुरा त्वं मे यत्नात् प्रस्तुत्य भोजनं । तत्र मां चापि
 सेवित्वा परे त्वं पिव खाद च ॥५३॥ इत्याज्ञानुक्रमाद्भृत्यं कृतवन्तं श्रमादपि । किं प्रशंसत्य
 तो नायो नुगृहीत इव स्वयं ॥५४॥ नेत्थं मम वितर्कीः स्ति तस्माद्भूयं मदीयकाः । शिष्याः सर्व्व
 यथाज्ञापुं यदा यत्नादकुर्व्वत ॥५५॥ तदापि ब्रूत भृत्याः स्मो हे स्वाभिन् निष्फला वयं । यत् ११५
 कर्तुं योग्यमस्माभिस्तन्मात्रं कृतमित्यलं ॥५६॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्व्वणि
 (लूकस्य षोडशसप्तदशसर्गाभ्यामुद्धृतो विस्वस्तभृत्यसङ्गनं नाम पंचदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ अन्तिमं स्वं समाप्यार्थ्यो गलीलाभ्रमणं तदा । यिरूषलेमं हेमन्ते गन्तुमारभत
 प्रभुः ॥१॥ नीवृतोश्चैव सीमानं स गलीलासमार्थ्ययोः । उपस्थाय तदा ग्रामे कस्मिंश्चित्

प्राविशस्सृतौ ॥२॥ तत्र तं दश कुष्ठाती अपवित्रत्वहेतुतः । यथाशास्त्रोदितं दूरे स्थिता अभि
 ननदिने ॥३॥ येषूःस्वामिन् दयस्वास्मानित्युक्तस्तैर्नरौघतः । वहिःक्षिप्पैर्दयालुः स दीनान्प्रत्य
 ब्रवीदिदं ॥४॥ श्रीयेषूर्वाच । याजकानभियातेतो यूयं खल्वहरोणजान् । मलशुद्धिपरी
 क्षार्थे यथादिष्टाः स्थ भोसिना ॥५॥ गुरूस्वाच ॥ इत्युक्त्वा यज्वनः स्वीयतनूर्दर्शयितुं गताः ।
 कुष्ठिनो वर्त्ममध्ये तु देहसौस्थ्यमवाप्नुवन् ॥६॥ अतस्तेष्वेक आत्मोयसौस्थ्यज्ञः पुनरागतः । ११२
 उच्चैरोशस्तुतिं कृत्वा येषूपादतले पतत् ॥७॥ तन्महानुग्रहार्थं च धन्यवादं चकार सः ।
 सामार्थ्योऽप्यथ भोक्त्रैतद्वचः स्पष्टमुदैर्यत ॥८॥ श्रीयेषूर्वाच ॥ किं न पूतीकृता आसन् दशा
 ती न्ये नव कृते । किं न सर्वगणे केऽपीशं स्तोतुं पुनरागताः ॥९॥ अन्यदेशिन एतस्माद्विना
 सिद्धोत्रजा अपि । कुशले त्वं तु सामार्थ्यं याहि स्वश्रद्धयोद्धतः ॥१०॥ तत्परे प्रचलन्भोक्ता

सत्पुरं प्रति कैरपि । फरीष्यैराज्यमेशं स्यात्कदेत्यापृष्ट आह तान् ॥ ११ ॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ न
 वै समालोचनयुक्तमेशमागामि राज्यं नच तर्हि वाच्यं । तत्रत्र पश्येति तदत्र वेति यतो न्तरे
 षः किल राज्यमेशं ॥ १२ ॥ आगामिन्यपि काले तु यूयं शिष्या मम ध्रुवं । नरपुत्रस्य घस्राणा
 मेकमोक्षितुमिच्छवः ॥ १३ ॥ न तथापि समीक्षेध्वं तदा चेत् पश्य तत्र वा । अत्र वेति नरा
 ब्रूयस्तान् यूयं मानुगच्छत ॥ १४ ॥ यथा ह्येकदिशो विद्युद्विपरीतदिगन्तरे । आकाशे १५
 दीप्यते तद्वन्निजे हि नृसुतो भवेत् ॥ १५ ॥ तत्पूर्वं तु बहुक्लेशाः सोढव्यास्तेन भूतले ।
 प्राप्तयथावमानोऽपि गोत्रस्यैतस्य वर्गतः ॥ १६ ॥ यथा काले हि नोहस्य तन्नावारोहणावधि ।
 भूमिर्पानविवाहादिप्रवृत्तेष्वखिलेष्वपि ॥ १७ ॥ भूमिवासिषु निःशङ्कं ततो कस्माञ्जल
 श्लेषः । सर्वप्रलयकार्यायात् तथा स्वाहे नरात्मजः ॥ १८ ॥ यथा लोटस्य काले वा सुदूमपुर

आसिषु १ तस्य निर्गतिपर्यन्तं भुञ्जानेष्वतिनिर्भयं ॥१९॥ विक्रीणत्सु तथा क्रीणत्स्वाल्यान्
 वयत्सु च १ वपत्सु चापतङ्गन्धाश्माग्निवर्षी खिलान्तकः ॥२०॥ अन्तरीक्षात्तथा सम्यगा
 नीयदिवसे हठात् १ दुष्टमाशी नृपुत्रोऽपि ह्यवभगमिष्यते भुवि ॥२१॥ दिने भुष्मिन् गृहात्
 स्वीयाद्यः स्याद्बहिरवस्थितः १ स्वद्रव्यं वहिरानेतुं गृहं मा प्रतियातु सः ॥२२॥ पत्नीं
 स्मरत लोटस्य या ज्वलत्पुरभीक्षितुं १ परावृत्तास्मृतेशाज्ञा पाक्यस्तम्भो भवत्तदा ॥२३॥ ११४
 तस्यां रात्रौ भवेतां द्वावेकपर्यङ्कसंस्थितौ १ तयोर्ग्रहीष्यते चैको द्वितीयश्च त्यजिष्यते ॥
 २४॥ एकयन्त्रेण पिंषत्यौ भवेतां द्वे स्त्रियो तदा १ तयोर्ग्रहीष्यते चैका द्वितीया तु त्यजि
 ष्यते ॥२५॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वाब्रुवन् शिष्या एषा कुत्र भवेत्प्रभो १ आपदाकस्मिका
 नृणामिति पृष्टो ब्रवीत्स तान् ॥२६॥ श्रीयेषूवाच ॥ यत्र यत्र मिलेद्देहो गतप्राणो महीतले १

तत्र वै संयहीष्यन्ते दाक्षाय्या मांसभोजिनः ॥२७॥ गुरुस्वाच ॥ इत्थं घोरापदं प्रोच्य
शिष्यान् मोक्तातिनिःक्लमं । नित्यं प्रार्थयितुं नूतनदृष्टान्तेन समादिशत् ॥२८॥ श्रीयेषूस्वाच ॥
कस्यांचिदभवत्पुर्थ्यामक्षदर्शी दुरात्मकः । न वा विश्वेश्वराद्गीतो न वाप्यादृतमानुषः ॥
२९॥ तत्पुरे विधवा काचित्तमभ्येत्याक्षदर्शिनं । न्यायाद्वारयितुं स्वीयविपक्षाधर्ममार्थं
सत् ॥३०॥ चिरं नाङ्गीचकारैतत् प्रार्थितस्तु मुहुर्मुहुः । तथा विधवया पञ्चाच्चिन्तया ११५
मास स स्वयं ॥३१॥ यद्यपोशान्न भीतो हं न वाप्यादृतमानुषः । तथाप्युत्पीडितो त्यन्तं
मार्थयन्त्येतया स्त्रिया ॥३२॥ अत एव तदर्थे हं न्यायं कुर्यां यथार्थितं । न चेत् सा नित्यं
यागत्या हन्मे संक्षोभयेद्दृढं ॥३३॥ इत्युक्तं धर्महीनस्य निर्दयस्याक्षदर्शिनः । यूयं शृणुत म
न्दिष्या दुष्टसंवारणेच्छवः ॥३४॥ अत ईशस्तथा स्वानां विशिष्टानामहर्निशि । स्वाये

प्रथयन्तमर्थे तद्विलम्ब्य विरादपि ॥ ३५ ॥ न्यायं किं नाचरेद्भद्रो नूनमेवाचिरात्तथा । स्थिरं
करिष्यन्ति न्यायमिति युष्मान्ब्रवीम्यहं ॥ ३६ ॥ तन्न्यायं तु यदा कर्तुंसमागच्छेन्नरात्मजः ।
तदा भूमण्डले किं सं स्थिरविश्वासमाप्स्यति ॥ ३७ ॥ गुरुरूवाच ॥ एतत्प्रोच्य प्रभुः शिष्यान्
मार्गे येरूपलेमके । स्वोयभव्यागतेवीक्यं न्यायकृत्यै महोतले ॥ ३८ ॥ केषांचिद्विषये पश्चादात्म
धर्माभिमानिनां । अवशिष्टावमन्तृणां चापि दृष्टान्तमब्रवीत् ॥ ३९ ॥ श्रीयेषुरूवाच ॥ प्रार्थनार्थे ११६
समुष्यो डौ गतावीश्वरमन्दिरे । तयोरेकः फरीष्यो भूत् करग्राही तथापरः ॥ ४० ॥ फरीष्यः
स्थित एकाकी स्वहृदि प्रार्थयत्तथा । यादृशो न्ये नरा मन्दा लोपारो व्यभिचारकाः ॥ ४१ ॥
यादृग्वैष करग्राही तादृङ्नास्मीतिहेतुतः । तुभ्यमीश्वर सर्वज्ञ धन्यवादं करोम्यहं ॥ ४२ ॥
सप्ताहे द्विरहं नित्यमुपवासं करोमि वै । सर्वद्रव्यदशांशेभ्य ईशायैकं ददामि च ॥ ४३ ॥

इत्थंभूचे फरीष्यो सौ किंतु दूरात्करयहः । तिष्ठन् नेत्रे अपि स्वर्गे नोत्थापयितुमेहत ॥
 ४४॥ अधस्त्वालोचमानः स आहतोरा अपि स्वयं । पापिने मे दयामोश कुर्वित्येव वचो
 ब्रवीत् ॥४५॥ नम्रात्मा किल मर्त्यो यं पूर्वीक्तादधिकं नरात् । शुद्धीकृत इतो गेहं जगा
 मेति ब्रवीमि वः ॥४६॥ आत्मगौरवकर्त्री होशेन क्षुद्रीकरिष्यते । आत्मक्षुद्रत्वकारी तु गुरू
 कर्तव्य एव च ॥४७॥ गुरुरूवाच ॥ ततः सत्पुरसंस्थे स्मिन् परमेश्वरमन्दिरे । तस्य नूल ११७
 प्रतिष्ठायाः पर्वकाले विशत्प्रभुः ॥४८॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (लूकस्य
 सप्तदशाष्टादशसर्गाभ्यां योहन्नेर्दशमसर्गाच्चोद्धृतः) सत्प्रार्थनाविवेको नाम षोडशोऽध्यायः ॥
 शिष्य उवाच ॥ चतुर्थं तन्महापुत्र्यां प्रभुयात्रान्वितं गुरो । कीदृक् सन्मन्दिरनवप्रतिष्ठा
 पर्ववर्णय ॥११॥ गुरुरूवाच ॥ मयोक्तमपि ते पूर्वं येषूत्पत्तिविवर्णने । हेतुं तत्पर्वणः शिष्य

वस्ये संप्रति विस्तरात् ॥२॥ यवनः सूरशार्दूलो न्तियुको नाम भानुमान् । ऐस्रयेलीयसद्धर्म्म
मुन्भूलयितुमुद्यतः ॥३॥ मन्दिरे परमेशस्य जरूबाबिलनिर्म्मिते । कोलमेधं महावेद्यां सहो
ममकारोच्छ्रुतः ॥४॥ तेषां चाप्यपवित्राणां पक्वमांसरसेन सः । मन्दिरं सर्वशो सिंचदपरि
ष्कारसिद्धये ॥५॥ यवनानां च देवस्य द्युपितुर्वज्रधारिणः । यज्ञार्थं स्थापयामास तत्र मूर्तिं
सवेदिकां ॥६॥ तां प्रतिष्ठाप्य चाशेषांस्तद्दुष्टाचीवमानिनः । शास्त्राचारान् यद्दूद्येषूयदुःखै ११६
हन्तुमेहत ॥७॥ घृणार्हं तत्रदा पुण्ये स्थाने राहित्यकारकं । तस्थौ त्र्यब्दं महाक्लेशयुतं
धर्म्यैस्रयेलिनां ॥८॥ यद्दूदो मक्कबायस्तु याजकस्य सुतो बलो । बलिनो मत्तथीयस्याहरो
णार्थ्यकुलोद्भवः ॥९॥ यवनानां बलं जित्वा वहिष्कृत्य च सत्पुरात् । अमूर्तेरीश्वरस्यार्चीं
मन्दिरे पुनरानयत् ॥१०॥ तद्राहित्यघृणानाशसिद्धये धर्म्मिणस्तदा । प्रतिष्ठां नूतनां चक्रु

द्वितीयेशसन्नः ॥११॥ सलोम्नापि कृतायास्तु मन्दिरस्यादिमस्य वै । कीर्तितायाः प्रति
ष्ठाया दाविज्जेन प्रतापिना ॥१२॥ एतस्यापि च पूर्वीया द्वितीयस्येशसन्नः । निष्पन्नायाः
प्रतिष्ठायाः पारशोकनृपाज्ञया ॥१३॥ इयं नूतनप्रतिष्ठासीदधिकाह्लादसंयुता । पूर्वीर्ति
स्मारिणां तर्हि धार्मिकाणां यद्दिनां ॥१४॥ तन्नित्यस्मृतये घञ्जेष्वष्टस्वेकादशादिषु ।
ते सहःकृष्णपक्षस्यास्थापयन् पर्व्वी वार्षिकं ॥१५॥ तदा द्युपितृमूर्तेर्हि प्रतिष्ठाभूद्दृणार्हका । तदा ११६
च त्र्यब्दशेषेऽपि प्रतिष्ठा नूतनोत्तमा ॥१६॥ एतत्समयतः प्रायःपूर्णे वर्षशतद्वये । तत्प
र्व्वीर्था समायातः स्वयं पुण्यपुरे प्रभुः ॥१७॥ शिष्य उवाच ॥ एतस्मिन् समये यत्र कृतं
स्वृष्टार्चिभिः परे । तज्जन्मपर्व्वी किं तत्राचरितं तेन हे गुरो ॥१८॥ गुरुरुवाच ॥ तदा
सलोमराजाख्ये तोरणे मन्दिरस्य सः । भ्रमन् संवेष्टितो नेकैर्नूतनराज्याभिलाषिभिः ॥१९॥

के प्राङ्मासद्वयात्नेन दूष्यपर्षणि सत्पुरे १ कृतान्युक्तानि च स्मृत्वापृच्छंस्तं लोभिनस्तदा ॥२०॥
 यद्गद्या उचुः ॥ कियत्कालं त्वमस्माकं हत् स्थापयसि संशये १ त्वं चेत्सत्यं भवेः खृष्टस्तदा
 तद्गृहि नः स्फुटं ॥२१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ पुरा तदवदं युष्मान् नतु व्यश्वसित ध्रुवं १ याः क्रिया
 मत्पितुर्नाम्नाकुर्वं ता मम साक्ष्यदाः ॥२२॥ यूयं तु मम भेषाणां पुरोक्तानां मयात्र हि १ गणे
 न स्थ स्थितास्तस्मान्मां न विश्वसिथ ध्रुवं ॥२३॥ भेषा निशाभ्यन्ति गिरो मदोया ज्ञाना १२६
 मयाते नुसरन्ति मां च १ तेभ्यो ददे जीवनमेव नित्यं न कोऽपि तान् मेऽपहरेद्वि हस्तान् ॥
 २४॥ यस्तान् ददौ मे हि पिताखिलेभ्यो महत्तरः सोऽस्त्यत एव तस्य १ हस्तान् न तान् को
 ऽपि हरेदहं हि नूनं मदीयञ्च पिता स्म एकः ॥२५॥ गुरुरुवाच ॥ इति श्रुत्वा यद्गद्यास्ते तद्ग
 धार्थं पुनः शिलाः १ अगृह्णन्थ मोक्षा ते भ्युक्ता ईश्वरसूनुना ॥२६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सुक्रिया

मत्पितुः शक्त्या बहूर्युष्मानदर्शयं १ कनमार्थमतस्तासां मां शिलाभिर्जिघांसथ ॥२७॥ यहूद्या
 उवुः ॥ सुक्रियाहेतुतो न त्वं शिलाक्षेपेण सांप्रतं १ अस्माभिः संविनाशयोऽसि किंत्वीशस्याप
 वादतः ॥२८॥ यत एव मनुष्यः सन्नप्यात्मानं त्वमीश्वरं १ प्रब्रवीष्यत एवेशापवादोऽस्ति
 तव स्फुटः ॥२९॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ पुण्यशास्त्रेऽपि युष्माकं किं नोक्तं दाविदा पुरा १ सदा
 त्मव्यापूराजेन मन्दान् प्रवदता नृपान् ॥३०॥ यूयं किलेशास्तनयाश्च सर्वे सर्वापरिस्थस्य परा १२
 त्मनः स्थ १ इत्यब्रुवं किंनु नरा इवान्ये शेषाधिपाश्चैव मरिष्यथैव ॥३१॥ एवमीशान् यदि
 ब्रूयात् स ईशोक्तोऽङ्गितान् नरान् १ अनिराकरणीयेऽपि पुण्यग्रन्थे सदात्मनः ॥३२॥ तदा
 अन्निष्ठितं पित्रा भुवि नुन्नं च मां कथं १ दण्डं ब्रूथ तदुक्त्यर्थमीशपुत्रोऽस्मि खल्विति ॥३३॥
 अहं स्वपितृकम्पिणि नाचरेयं यदि ध्रुवं १ मा प्रतीत तदा मां वै ब्रूतापीशापवादिनं ॥३४॥

३३ ॥ कुर्व्यां तदा वाक्यं न प्रतीयात यद्यपि । ब्रुवतौ मे तथाप्येताः क्रिया विश्वसित स्फुटाः ॥
 ३४ ॥ तत्साक्ष्येण हि युष्माभिः प्रतीतं स्यात् सुनिश्चितं । मयि संस्थः पिता तस्मिंश्चाहं
 संस्थः सदेत्यपि ॥ ३६ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा पुनस्ते तं यहीतुं दृढमुद्यताः । स तु तेषां
 बलान्मुक्तो नागतात्मान्तकालकः ॥ ३७ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (दाबि
 ज्ञोतानां द्यशीतितमान्मन्त्रबायचरित्रग्रन्थाभ्यां योहन्नेर्देशमसर्गाच्चोद्धृतः) पितृपुत्रैकत्वोपदेशो १२३
 नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥

३४ ॥ शिष्य उवाच ॥ ईशपुत्रोऽवतीर्णः स भूमौ पित्रा प्रतिष्ठितः । दुष्टयैरुषलेमेभ्यो मुक्तः
 कुत्रागमहुरो ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ न पुनर्मृत्युपर्यन्तं गलीलायां स संस्थितः । यद्दद्यानां तु
 देशस्यासीम पूर्वदिशं ययौ ॥ २ ॥ यद्दीनां च नदीं तीर्त्वा तत्पारे देश आगतः । पिराया

ख्ये पुरा यत्रायवरो स्नापयन्नरान् ॥३॥ बहवश्च गलीलातो यद्दद्यानां च देशतः १ तं तत्रा
 भिगताः शिक्षां चिकित्सां चाप्यवाप्नुवन् ॥४॥ तद्देशस्थाश्च सर्वेऽपि तस्य संवसतः क्रियाः १
 समीक्ष्योचुः स्मरन्तो हि तत्रार्थं जकरोयजं ॥५॥ यद्दद्यादय उचुः ॥ न किमप्यद्भुतं कर्म
 योहन्निः स्नापकौ करोत् १ यत्त्वस्य विषये सर्वं तेनोक्तं सत्यमेव तत् ॥६॥ गुरुरूवाच ॥
 तथा योहन्निना प्रोक्तं गुरुं विक्रमवतरं १ सदात्मानलसंस्कारप्रदं तत्पूर्वसंस्थितं ॥७॥ प्रमी १२३
 तस्य स्थले तस्य यद्दीन्याः किल रोधसि १ व्यूहा विशश्वसुर्येषूं खृष्टमेवेश्वरात्मजं ॥८॥
 श्रेरिणोऽपि फरीथास्तु तत्परोक्षार्थमागताः १ व्यवस्थाविषये प्रश्नमिमं केचिदुदैरयन् ॥
 ९॥ फरीष्या उचुः ॥ पत्नीं वर्जयितुं स्वीयां कस्माच्चिदपि कारणात् १ गुरो किमुचितं ज्ञातं
 त्वयात्मान् दयया वद ॥१०॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ स्त्रीपुंलिङ्गविधानेनादिमौ स्रष्टासृजन्नरौ १

सो मांसास्थितश्चापि नारीं सृष्ट्वा ब्रवीदतः ॥ ११ ॥ स्वमातापितरौ तस्मान्नरस्त्यक्त्वा निजा
 क्रिया । सह योक्ष्यत्यतश्चापि तावेकाङ्गौ भविष्यतः ॥ १२ ॥ इतीशोक्तं श्रुते मौस्ये युष्मा
 भिः पठितं न किं । अतस्तौ तत्परे न द्वावेक एव तु संस्थितः ॥ १३ ॥ अत एव ययोर्योगं
 चकार परमेश्वरः । तौ केनापि मनुष्येण मा क्रियेतां पृथग्ध्रुवं ॥ १४ ॥ फरीष्या उचुः ॥
 चेदिदं स्यात्कथं मोसिर्दत्तवर्जनपत्रिकां । मलिनामप्रियां पत्नीं वहिष्कर्तुं न आदिशत् ॥ १२४
 १५ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ युष्मद्दृढयकाठिन्यहेतोः पत्नीविवर्जनं । ईदृशं सोऽनुभेने वः किं
 स्वभ्रून्नादितस्तथा ॥ १६ ॥ अहं युष्मांस्त्विदं वच्मि कस्माच्चिदपि कारणात् । व्यभिचाराद्विना
 यो यो निजां पत्नीं विवर्जयेत् ॥ १७ ॥ सोऽतो व्यभिचरत्येव तस्या वोढा तथैव च । या च
 त्यक्तधवान्योढा स्यात् सा व्यभिचरत्यपि ॥ १८ ॥ गुरुरुवाच ॥ तान् विवादिन इत्युक्त्वा शिष्यैः

सह गृहं गतः । तैश्चैतद्विषये तर्हि समपृच्छत निर्जने ॥१९॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ तादृशी
वेद्यवस्था स्यान्नरस्य स्वस्त्रियं प्रति । तदा नार्ह्यत उद्बोद्धुमित्यस्माकं मतं प्रभो ॥२०॥
श्रीयेषूरुवाच ॥ विवाहाकरणं वाक्यं न धार्यमखिलैरिदं । किंतु येभ्य इयान् दत्तः प्रसादो
धार्यमेव तैः ॥२१॥ कतिचित्सन्ति शण्डा हि स्थिता आमातृगर्भतः । विद्यन्ते कतिचि
च्चान्ये नरैः क्लीवीकृतास्तथा ॥२२॥ अन्ये तु स्वर्गराज्यार्थापहतस्वीयपुंस्त्वकाः । वर्तन्ते १२५
यस्त्विदं धर्तुं क्षमः स धरतु ध्रुवं ॥२३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्येवं प्रोक्तवत्यार्ये कामसंज्ञेतरि
प्रभौ । शिशूंस्तत्स्पर्शनार्थाय तदा केचित् समानयन् ॥२४॥ शिष्यास्तु तत्समानेतृन्न्यषेध
न्नप्रियोक्तिभिः । अतो संतुष्टहृन्मोक्ता तानेतदवदद्वचः ॥२५॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ शिशून्
मन्निकटे भ्येतुमनुजानीत तांश्च मा । न्यषेधिष्टैशराज्यं हीदृश्यैव प्रजया स्थितं ॥२६॥ ऐश

राज्यं शिशुरिव गृह्णीयान्निहि यो नरः । स वै न प्रविशेत्तस्मिन्निति युष्मान् ब्रधोम्यहं ॥
 २७ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा तान् शिशून् येषूः समालिङ्ग्यैकशने मुदा । तच्छिरःसु स्वहस्तौ च
 स्थापयित्वाशिषं ददौ ॥ २८ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मोसेः पंचशास्त्रे
 योनिस्कन्धस्य प्रथमद्वितीयसर्गाभ्यामनुवाक्यस्कन्धस्य च चतुर्विंशसर्गाद् योहन्निमार्कयोर्दिशम
 सर्गान्मत्थायस्योनविंशसर्गाल्लूकस्यैकादशसर्गोच्चोद्धृतो) निर्मलराज्यशासनं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥ १२६
 ॥ गुरुरूवाच ॥ निर्गच्छन्तं ततो मार्गं प्रभुं कश्चिदभिद्रवन् । भूमिपातितजानुश्च प्रणतोऽभ्य
 ष्वीदिदं ॥ १ ॥ युवोवाच ॥ हे सद्गुण महाचार्य्य नित्यजीवनलब्धये । किं कर्तव्यं मया
 भद्रं तन्मे त्वं कृपया वद ॥ २ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ मां कथं सद्गुणं वक्षीशाद्विना न हि सद्गुणः ।
 जीवनं त्वेतुमिच्छेत्त्रैड्गवस्थाः पालयेऽश्वरीः ॥ ३ ॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वा युवापृच्छन्मया ताः

क्तमा गुरो १ पालनीया इति प्रोच्य ततः प्रापोत्तरं प्रभोः ॥४॥ श्रियेषूरुवाच ॥ ता ज्ञाता
 आद्रियस्व त्वं स्वमातापितराविति १ मा कंचित्त्वं जहीत्येवं मा त्वं व्यभिचरेति च ॥५॥ मा
 बोरेति तथा मिथ्यासाक्ष्यं मा त्वं वदेत्यपि १ ताः सलोभनिषेधाः षड्व्यवस्थाश्चरमा विभोः ॥
 ६॥ तासां च लिखितानां वै द्वितीये श्मनि मोक्षिना १ सारो यं त्वं स्ववत् स्निह्य प्रतिवासिन
 मित्युत ॥७॥ युवोवाच ॥ एताः सर्वा महाचार्याशिशुत्वादप्यहं सदा १ अपालयमतः किं १२७
 मे अधिकमावश्यकं भवेत् ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ इति यूनो वचः श्रुत्वा तत्प्रेमाविष्टमानसः १
 धमुरालोचमानस्तं प्रत्यवादोदिदं वचः ॥९॥ श्रियेषूरुवाच ॥ सिद्धो भवितुमिच्छेत्तदैकमधिकं
 त्व १ अवशिष्टं स्ववस्तूनि विक्रीणीह्यखिलान्यपि ॥१०॥ ततो निजधनं सर्वं दरिद्रेभ्यः
 ददाय भो १ शूलमुत्थाप्य मामन्वेह्यतस्ते स्वर्धनं भवेत् ॥११॥ गुरुरूवाच ॥ इति वाक्यं

पुत्राकर्ण्य दुःखी भूत्वा ततो गतः । यतः सोऽतिधनो तत्रु दृष्ट्वाभ्यूचे अनुगान् प्रभुः ॥१२॥
श्रीयेषूरुवाच ॥ धनवद्भिर्नरैरेव संसारफलभोगिभिः । दुःप्रवेश्यं कथं न स्यादहो सद्राज्य
मैश्वरं ॥१३॥ गुरुरुवाच ॥ तान् पर्यालोचमानः स इत्थं प्रोवाच तेषु तु । विस्मयं किल
मच्छत्सु भूयः प्रत्यवदत्तथा ॥१४॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ हे पुत्रा धनविश्वासकारिभिः सकलै
नरैः । दुःप्रवेश्यं कथं न स्यादहो सद्राज्यमैश्वरं ॥१५॥ धनिनः स्वर्गराज्यान्तर्गतेः शक्य १२६
तरा किल । सूचीरन्धान्तरे पीव्णो गतिरुष्टस्य जायते ॥१६॥ गुरुरुवाच ॥ इति श्रुत्वा
ब्रह्मः शिष्याः परमं विस्मयं ययुः । अन्योन्यं चाब्रुवन् कोऽतो विभुक्तिं प्राप्नुयादिति ॥
१७॥ समालोच्य तु तान् भोक्ताब्रवीत् तत्किल मानुषैः । असाध्यं किंतु सर्वाणि साध्यानि
परमात्मना ॥१८॥ इत्थं द्वादशशिष्येषु श्रुतवत्सूत्रं प्रभोः । सीमोनः प्रथमस्तेषामिदं तं

द्विषये वदत् ॥१९॥ प्रत्तर उवाच ॥ वयं सर्वानि सन्व्यस्य भूता आचार्य्य ते नुगाः ॥ ततः
 किं फलमस्माकं तव राज्ये भविष्यति ॥२०॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ यूयं मे त्रानुगा विश्वपुन
 र्जन्मनि वै यदा ॥ आसीत् नृसुतः स्वीयतेजःसिंहासनोपरि ॥२१॥ तदा सिंहासनेष्वेवा
 सीना द्वादशसु ध्रुवं ॥ स्यात्सत्रयेलवंशानां द्वादशानां विचारकाः ॥२२॥ यो यस्तु मम ना
 मार्ये सुवार्त्तार्ये पि चालयं ॥ पितरौ भ्रातृभग्नीः त्रिं सुतान् क्षेत्राणि वा त्यजेत् ॥२३॥ १२९
 स काले प्यैहिके सर्वमेतच्छतगुणं पुनः ॥ लप्स्यते ताउनैर्युक्तं शेषे चानन्तजीवनं ॥२४॥
 इति वो वच्युतं किंतु बहवो ये धुनादिमाः ॥ ते न्तिमाः स्युस्तथा चेह ये न्तिमास्ते स्युरा
 दिमाः ॥२५॥ सन्निभं स्वर्गराज्यं हि गृहस्थस्यास्ति कर्मणा ॥ निर्गतस्योषसि प्राप्तुं द्राक्षा
 र्थे भृतकान् बहून् ॥२६॥ लब्धव्यं चैकशो ह्येतै रौप्यमाषचतुष्टयं ॥ इत्यङ्गीकरणे पूर्णे ते

द्वासां कर्मणे गताः ॥२७॥ अथाद्यप्रहरे पूर्णे निर्गत्य विपणौ स्थितान् १ निष्क्रियान् स द
 र्शान्यान्भ्युवाच च तानपि ॥२८॥ मद्राक्षायां तथा यूयं यात यच्चोचितं भवेत् १ तद्वो दास्य
 इति श्रुत्वा ते अपि तत्कर्मणे गताः ॥२९॥ द्वितीये प्रहरे चापि तृतीये च तथा गते १ वि
 निर्गत्येतरान् स्वामी भृतकांस्तद्वदाह्वयत् ॥३०॥ चतुर्थप्रहरस्यापि स दण्डे पंचमे गते १
 निर्गत्य विपणावन्यान् स्थितान् दृष्ट्वा ब्रवीत्तदा ॥३१॥ कथं तावद्दिनं यूयं स्थिता अत्रालसा १३०
 इति १ प्रत्यूचुस्ते यतः कार्ये न कोऽप्यस्मान्ययोजयत् ॥३२॥ इति श्रुत्वावदत् स्वामी
 द्वासां यूयं च गच्छत १ यच्चाह्वं तत्प्रलप्स्यध्व इत्यथो ते तथा ययुः ॥३३॥ तस्मिंस्तु प्रहरे
 पूर्णे स द्वासाध्यक्षमादिशत् १ सर्वेभ्यश्चरमादिभ्यो वेतनं देह्यनुक्रमात् ॥३४॥ एवं कृते ततो ये
 न्त्येऽप्याहूताः प्रहरे भवन् १ ते प्रापुरेकशोऽध्यक्षाद्रौप्यमाषचतुष्टयं ॥३५॥ अतो ये

प्राक् समाहृतास्ते पैक्षन्ताधिकं ततः १ लब्धुं किंत्वेकशस्तेऽपि प्रापुर्माषचतुष्टयं ॥३६॥
 विरक्तमनसोऽतस्ते प्रोचुर्गृहपतिं प्रति १ अहो मुहूर्तमात्रेऽभौ त्वत्क्रियां चक्रिरेऽधुना ॥३७॥
 तथाप्यस्थापयोऽस्माभिः समानांस्त्वममून् दृढं १ सोढवद्भिरपि श्रान्तिं तावत्यद्बुष्णमेव च ॥
 ३८॥ इति निन्दावचस्तेषां श्रुत्वैकस्मा उवाच सः १ हे सखे न किमप्यत्राधर्मं त्वयि
 करोम्यहं ॥३९॥ मया साद्धं त्वया किं न प्रातरङ्गीकृतं ह्यभूत् १ दिनकर्म्मभृतिं लब्धुं रोष्य १३१
 माषचतुष्टयीं ॥४०॥ अतो यद्वेतनं तेऽस्ति तद्गृहीत्वाऽगृहं व्रज १ यावत्तुभ्यं त्वहं तावद्दास्ये
 ऽस्मा अपि वेतनं ॥४१॥ मद्भस्तुविषये किं न मया कार्यं यथेच्छया १ किं वा मद्भद्रताहेतो
 दुष्टं चक्षुर्बभूव ते ॥४२॥ इति वाक्यानुसारेण येऽधुना पश्चिमाः स्थिताः १ ते स्युराद्यास्तथा
 वेहादिमा ये ते स्युरन्तिमाः ॥४३॥ ईशराज्ये समाहृता वर्तन्ते बहवः किल १ किंतु तत्र

विशिष्टानामल्पो वै विद्यते गणः ॥४४॥ इति श्रोत्रवृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मोसेः
पंचशास्त्रे निःसृतिस्कन्धस्य द्वाविंशसर्गाल्लैव्यस्कन्धस्योनविंशसर्गादनुवाक्यस्कन्धस्य च पंचम
सर्गान्मत्थायस्थोनविंशविंशतितमसर्गाभ्यां मार्कस्य दशमसर्गाल्लूकस्याष्टादशसर्गाच्चोद्धृतो) विशि
ष्टल्पत्वोपाख्यानं नामोनविंशोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ बेथनीयानिवासिन्योः स्वप्नोमीथामरोययोः १ येषूसख्योस्तदा भ्राता ला १३२
आरो भवदामयो ॥१॥ अतः प्रैरयतां दूतं यद्दानीपार एव ते १ येष्वे वक्तुमहो यं त्वं स्निह्य
स्वार्त्तोऽस्ति स प्रभो ॥२॥ इदं श्रुत्वा तयोर्वाक्यं तत्रयप्रोतमानसः १ दयालुरपि सन्मोक्ता
प्रत्यवादीदिदं तदा ॥३॥ श्रीयेषूसूवाच ॥ न मृत्यर्थमयं रोगो भवत् किंवीशतेजसे १
तद्द्वारा चेशपुत्रस्य तेजो दर्शयितुं भुवि ॥४॥ गुरूवाच ॥ इत्येवोक्त्वा स तद्वार्ताप्राप्तेः पश्चाद्दिन

इयं १ तस्मिन्नेव स्थले तिष्ठत् पिरायाभिधनीवृत्ति ॥ ५ ॥ तत्परे तु स्वशिष्यान् सो भ्यवद
 द्याम वै पुनः १ यहूयं देशमित्येवाथ शिष्यास्तं समब्रुवन् ॥ ६ ॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ हे
 आचार्याधुनापि त्वां यहूया हन्तुमश्मभिः १ समैच्छंस्त्वमतो यासि कथं तन्नीवृतं पुनः ॥
 ७ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ किं न ख्याता दिनस्यांशा द्वादशातो दिने व्रजन् १ मनुष्यो न पतेद्यस्मा
 तेन दृष्टा जगद्युतिः ॥ ८ ॥ चेत्तु रात्रौ व्रजेत्कोऽपि तदा स निपतिष्यति १ यस्मान्न भासते १३३
 तस्मिन् प्रकाशः कश्चिदैहिकः ॥ ९ ॥ गुरुरुवाच ॥ इत्युक्तं तदपि प्रोचे लाजारो नः सखाधुना १
 निद्रितोऽतोऽहमप्येमि तं जागरयितुं त्विति ॥ १० ॥ शिष्यास्तूचुः प्रभो चेत्स स्वप्यात् सुस्थो
 भवेत्तदा १ इत्थं शयनमात्रार्थां जानन्तो हि प्रभोर्गिरं ॥ ११ ॥ अतस्तां मृत्युविषये प्रोच्य निद्रा
 गिरं पुरा १ तैरबुद्धां परे स्पष्टं स तानभ्यब्रवीद्वचः ॥ १२ ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ ममार किल

स्नाजारस्तत्समीपे च तत्क्षणे । अहं तदुपकाराय न ह्युपस्थितवान् खलु ॥१३॥ तस्मादप्यस्मि
युष्माकमर्थे संतुष्टमानसः । युष्मद्विश्वासलिप्सुर्हि याम तं प्रत्यतो धुना ॥१४॥ गुरुरूवाच ॥
बेथनीया तथाभ्येत्या स्थिता क्रोशान्तरे पुरात् । जिघांसूनामिति श्रुत्वाब्रवीत् थोमास्तदेत
न्नान् ॥१५॥ थोमा उवाच ॥ वयमप्यखिलास्तेन सार्धं स्वप्रभुणाधुना । प्रचलेम यतोऽरो
णां हस्तैस्तद्वन्प्रियेमहि ॥१६॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्ते दिदुमाख्येन शेषानेकादश प्रति ॥१३४
यद्दीनीं ते तरन् गन्तुं मार्गे यैरूषलेमके ॥१७॥ सशिष्यो बेथनीयायां ततो येषूरुपस्थितः ।
स्नाजारे मृन्निखातान्तःस्थापिते हश्चतुष्टयं ॥१८॥ तद्गृहे तु तदानेके ग्रामात् सत्पुरतोऽपि
न्व । यद्गृह्यास्तद्धिताः स्वस्रोः प्रबोधाय समागताः ॥१९॥ तत्र चागमनं येष्वः श्रुत्वा सद्यः
समुत्थिता । मार्था प्रविशतो ग्रामं तस्य साक्षाद्गतैकला ॥२०॥ तं समीक्ष्य नदावादीत्

प्रभो चेत्वमुपस्थितः । अत्रासीः किल मञ्जाता नाभविष्यन्मृतस्तदा ॥२१॥ किंत्विदानी
 मपि त्वं वै यद्यदीश्वरमर्थयेः । ततद्दास्यति तुभ्यं स इत्येवं निश्चितं मया ॥२२॥ इत्थं
 मार्यावचः श्रुत्वा येषूस्तां प्रत्यवोचत । पुनरुत्थास्यति भ्राता त्वदीयो मृतवानिति ॥२३॥
 अथ सोवाच सर्वेषामुत्थानाहे ऋन्तिमे स वै । उत्थास्यतीति मञ्जातमित्यथोवाच तां प्रभुः ॥
 २४॥ श्रायेषूरुवाच ॥ पुनरुत्थानमेवाहं जीवनं चास्मि यश्च मां । प्रत्येति स म्रियेतापि ॥२५॥
 यदि जीविष्यति ध्रुवं ॥२५॥ जीवन् यो यश्च मामेव प्रत्येति न कदाचन । स मर्तेति
 त्वया मार्ये किमेतन्मन्यते दृढं ॥२६॥ मार्यावच ॥ नूनमेवं प्रभो त्वं हि खृष्टः खल्वीश्व
 रात्मजः । अपेक्ष्यागमनो भूमाविति प्रत्येभ्यहं ध्रुवं ॥२७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थमुक्त्वा द्रुतं
 मार्यागच्छद्देहमवाप च । स्वसारं तत्र मध्ये स्वां समासीनां यहूदिनां ॥२८॥ तां रहस्य

तदावादीदाचार्यो ऋत्र समागतः १ समाह्वयति चापि त्वामित्येवं तैरसंश्रुतं ॥२९॥ मरीया
 तु तदाह्वानं श्रुत्वोत्थाय च तत्क्षणे १ यत्र स्वप्ना पुरा दृष्टो येषूस्तत्रैव साद्रवत् ॥३०॥ यद्गृह्या
 स्तु गृहासीनास्तां दृष्ट्वाशुगतां तथा १ उचुर्भ्रातुर्निखाते वै रोदितुं सा ययाविति ॥३१॥ अत
 स्ते न्यययुर्यामसीमापर्यन्तमेव तां १ तत्र सापि प्रभोः साक्षाद्भवेदं प्रणताब्रवीत् ॥३२॥
 मरीयोवाच ॥ हे प्रभो चेन्वमस्माकं समीपे समुपस्थितः १ अत्रासीः किल मद्भ्राता नाभविष्य १३६
 न्मृतस्तदा ॥३३॥ गुरुरूवाच ॥ रुदतीं तां तु संदृश्यानुगतान् रुदतोऽपि च १ यद्गृह्यांस्तत्स
 खान् येषूरमूत् संखिन्नमानसः ॥३४॥ सश्वसं चाब्रवीत् तं क्व समस्थापयताथ ते १ नाथैहि
 द्रष्टुमित्यूचुस्ततस्तत्राखिला गताः ॥३५॥ तर्हीरोदीत्प्रभुस्तनु दृष्ट्वान्योन्यं यद्गृह्यदिनः १ अभ्यूचुः
 कियदेतस्य प्रेमामुष्मिन्नभूदिति ॥३६॥ उचुस्वन्ये ददौ यः प्राग्दृषिमन्धाय खल्वयं १ स

किं वारयितुं मृत्युं नाशक्रीत् स्वप्रियादपि ॥ ३७ ॥ इत्युक्ते तेः स्मरद्विहिं दूष्यपर्वणि तत्क्रियां ।
 उपातिष्ठन्निखाते स लाजारस्य शिलावृते ॥ ३८ ॥ अथोचे खिन्नहृत्सो भ्रुमुत्तोलयत खल्वितः ।
 शिलामिति ततो मर्था तत्रात्पय्याबुधावदत् ॥ ३९ ॥ प्रभो सौ पूतिगन्धो स्ति मृतश्चत्वार्यहानि
 हि । इत्थं तद्वाक्यमाकर्ण्य प्रभुस्तामिदमब्रवीत् ॥ ४० ॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ विश्वस्याञ्चेत्त्वमीशस्य
 महौजो द्रक्ष्यसीति किं । नोदितं ते पुरा मर्थे मया जोवनदायिना ॥ ४१ ॥ गुरुरूवाच ॥ १३७
 इत्युक्ते प्रभुणाथो ते निखातादुदतोलयन् । शिलां किंत्वीक्षमाणः स उर्द्धमेतद्वचो ब्रवीत् ॥
 ४२ ॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ स्तौम्यहं त्वां पितर्यस्मान्मद्वाक्यमधुनाशृणोः । सदापि च वचो मे
 त्वं शृणोषीत्यपि वेद्महं ॥ ४३ ॥ स्थितस्य परितस्त्वस्य व्यूहस्यैव प्रतीतये । त्वयाहं प्रेरितो
 स्मीति तद्वाक्यमुदितं मया ॥ ४४ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं स्तुत्वेशपुत्रः स लाजार वहिरेह्यहो ।

इत्युच्चैर्घोषयामास समस्तव्यूहगोचरे ॥४५॥ वहिरायात्स सद्योऽथ न्यस्तस्तत्र यथाभवत् ॥
 बद्धास्यो गात्रमार्जन्या वस्त्रैर्बद्धकराङ्घ्रिकः ॥४६॥ तं च मोचयितुं तत्र नरानादिशति प्रभो ॥
 पुनर्जीवन्तमखिला लाजारं ददृशुः क्षणात् ॥४७॥ तत्स्वसारावतो हृष्टे बहवश्चापि तत्सखाः ॥
 यद्दृष्ट्वास्तां क्रियां दृष्ट्वा व्यश्वसन् सत्प्रभुं तदा ॥४८॥ तेषां केचित्तु तद्वार्तां येषूशत्रून् फरो
 ष्यकान् ॥ यिरूषलेममध्यस्थान् द्रुतं ज्ञापयितुं गताः ॥४९॥ शिष्य उवाच ॥ किमतश्चक्रुः १३८
 राचार्य्य जनाः स्तब्धहृदोऽपि ते ॥ श्रुतवन्तः प्रभोः कार्य्यमियच्छक्तिदयान्वितं ॥५०॥ गुरु
 उवाच ॥ तच्छ्रुत्वा सदसि श्रेष्ठयज्वानः सफरोष्यकाः ॥ तत्कर्मार्थं समाहूता इदमूचुः पर
 स्वरं ॥५१॥ सभ्या उचुः ॥ किं करिष्यामहेऽयं हि विविधाद्भुतकर्मकृत् ॥ गालील्यो यदि
 चास्माभिः परित्यज्येत वै तथा ॥५२॥ तदा सर्वेऽपि मंस्यन्ते तं व्यूहाऽथ जित्वराः ॥

रौम्या एत्य बलाद्राष्ट्रं नाशयेयुः पुरं च नः ॥५३॥ गुरूवाच ॥ इत्युक्ते रौम्यभीतेस्तैस्तद्रा
 उद्यं च निनंशुभिः । दुह्यद्भिश्चाप्रहारस्य लोभारेरूपदिष्टये ॥५४॥ ततस्तेषां गणस्यैको हन्न
 स्य श्रेष्ठयज्वनः । जामाता कायफो नाम समुत्थायेदमब्रवीत् ॥५५॥ कायफ उवाच ॥
 अज्ञाः सकलराष्ट्रार्थे मृत्युरेकस्य नो हितः । नतु राष्ट्रलयोऽस्तीति न विचारयथाधुना ॥५६॥
 गुरूवाच ॥ न स्वयं कायफो वाक्यमिदं दुष्ट उदैरयत् । किंतु तद्वत्सरे यस्मात् प्रधानो १३९
 भूत्स यज्वनां ॥५७॥ तस्मादोशात्मकर्षेण तथा प्रोवाच भाविनं । स तत्सकलराष्ट्रार्थे
 मृत्युं मोक्षुर्हितं सतः ॥५८॥ नच तद्राष्ट्रमात्रार्थे किंत्वांशस्याखिलान् सुतान् । विभिन्ना
 नपि संचेतुं तस्य भव्या मृतिः सतः ॥५९॥ इतस्तु यज्वनो भुष्य दुष्टसंकल्पतोऽखिलाः ।
 संभ्या मारयितुं येषूं संपरामर्शयन् दृढं ॥६०॥ स तु मृत्योः स्वकीयस्यान्तिककालावधि प्रभुः ।

प्राक्षायैरूपलेभ्यानामितो न स्थानुमैहत ॥६१॥ वेथनीयां तु संत्यज्य सशिष्यो ऋम
मामके । पुरे यद्दृश्यदेशस्येशानदिकसंस्थिते वसत् ॥६२॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालक
वरित्रपर्वणि (योहन्नेरेकादशसर्गादुद्धृतो) मृत्युविजयनिदर्शनं नाम विंशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ तदा योऽन्तिक आयातो मृत्युकालः प्रभोः सतः । मृत्युसंजित्वरस्या
पि कः स आचार्य मे वद ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ पुरोक्तानि हि कर्माणि शिशिरान्ते भवन १४०
सति । वसन्ते त्वागते भ्यर्णः कालः पर्वीय एव सः ॥२॥ वैशाख्यां पौर्णमास्यां हि महापर्व
यदा कृतं । अविवत्समखैस्त्राणहेतोः सर्वैस्त्रयेलिनां ॥३॥ तदा मेध्याविवत्सस्य जगत्पाप
हृतः सतः । ईश्वरस्थापितस्यैवं भव्यः स मख एकदा ॥४॥ तत्राणपर्वणः पूर्वं स्वपूतीकर
णाय तु । नानाग्रामाद्यद्दृष्टेषु समागच्छत्सु सत्पुरं ॥५॥ बहवो मन्दिरान्तःस्थाः समवो

चन् परस्परं १ नागांभी पर्वणे त्रासाविति किं भवतां मतं ॥६॥ तद्धृत्यै त्वादिशन् व्यूहं
 यञ्ज्वानः सफरोष्यकाः १ तद्वासं कोऽपि चेद्विद्यात् तन्नान् ज्ञापयितुं किल ॥७॥ शिष्य
 उवाच ॥ यदा तन्मृत्युकालः स पर्वोयोऽत्यन्तिकस्तथा १ अभूत् किमकरोत्तर्हि प्रभुरफ्रैम
 संस्थितः ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ तदा पुण्यपुरं सोऽपि यातुमारब्धवान् प्रभुः १ १ मार्गे य
 रोखवे गच्छद्बहुशिष्यैः समन्वितः ॥९॥ विस्मितांश्च तथा गत्या जिघांसुनगरेऽनुगान् १ १४१
 श्रेष्ठान् द्वादश भीतांश्च निर्जनेऽभ्यब्रवीद्वचः ॥१०॥ श्रोयेषुरूवाच ॥ अहो इदानीं हि यिरूष
 लेमं वयं प्रयामोऽथ पुरैव शास्त्रे १ यद्यन्नसूनोर्विषये व्यलेखि तत्तत्समस्तं परिपूरणीयं ॥
 ११॥ साध्यापकैः सत्तमयज्वभिः स संस्थापनीयो मृत्तिदण्डयोग्यः १ अथेत्त्रयेलाट्यकुलाधिपै
 स्तैः समर्पणीयः स करेऽन्यजानां ॥१२॥ तथोपहास्यः किल शुत्प्रदेयस्तेषां कशाभिश्च स ताड

नीयः । परे च हन्तव्य इतस्तु घत्रे मृत्योस्तृतीये पुनरुत्थितः स्यात् ॥१३॥ गुरुरूवाच ॥
 इत्युक्त्वा अपि शिष्यास्ते गूढार्थं तद्भिरस्तदा । नावजग्मुः प्रभोर्मृत्या प्रकाश्यमचिराद्भुवं ॥
 १४॥ यत्तु तद्विषयं शास्त्रे भव्यवक्त्रा व्यलेख्यपि । खृष्टवाग्वादिना ततैर्विस्मृतं वच्मि ते
 धुना ॥१५॥ इषाय उवाच ॥ पृथिव्यां गृहीताङ्गकस्यैव कर्णं श्रवार्हं विभुर्मे महेशश्चकार ।
 अहं नत्वभूवं तदाज्ञानधीनो न वा तन्नियोगात्परावृत्तचित्तः ॥१६॥ अतस्ताडयत्सु स्वकं १४२
 पृष्ठभागं कपोलं च रोमप्रकर्षिष्वहं स्वं । स्वयं न्यास्यमार्त्तो नचापि स्ववक्त्रं त्रपायाः परावर्त
 यं थुत्कृतेर्वा ॥१७॥ महेशो विभुर्हि स्थितो मत्सहायस्ततो मा भवेयं त्रपाव्याप्तचेताः ।
 दृढं स्थापयिष्ये त आस्यं शिलावन्नच ह्रीजितः स्यां किलेत्थं सुवेत्ति ॥१८॥ विशुद्धीकरो मे
 ह्यदूरे स्स्यतः को विपक्षो त्र तिष्ठेन्मया सार्द्धमाजौ । विभुर्मे सपक्षो य को दण्डवक्त्रांशुकानीव

जीर्णान्यमी कोटखाद्याः ॥१९॥ गुरुरूवाच ॥ तथोक्तं विभुनुन्नस्य मृत्यार्त्तिसहनं प्रभोः ॥
परे भावी च शत्रूणां लय ईशप्रवाचिना ॥२०॥ इषायप्रभृतीनां तु तत्तुल्योक्तीः पुरो
दिताः । समस्ताः परिपूर्तव्या अचिरादपि ते तदा ॥२१॥ नाबुध्यन्त प्रभोः शिष्यास्तत
स्तं जिबिदीयजौ । मात्रा सह समभ्यैतामैहिकैश्वर्यकांक्षिणौ ॥२२॥ प्रणता सा तदो
वाच प्रभो त्वामर्थये वरं । तस्मिन् पृच्छति कः सोऽस्तीत्यथ साभ्यब्रवीदिदं ॥२३॥ १४३
जिबिदीयपत्न्युवाच ॥ मत्सून्वोरनयोरेकं दक्षिणे ते तथेतरं । वामे चाप्यासितुं नाथ त्वद्राज्ये
कृपयादिश ॥२४॥ गुरुरूवाच ॥ इमां श्रुत्वार्थिनां मातृमाध्यस्थेनेरितां तयोः । गौरवा
कांक्षिणोर्येषूः प्रददावुत्तरं तदा ॥२५॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ युवां प्रार्थयथो यत्तन्न जानीथः
संमन्ततः । तित्तं पेयं मया यत्तत्पातुं किं शक्नुथो युवां ॥२६॥ दुःस्नानेन च येनाहं संस्क

न्योऽस्मि सांप्रतं । किं तेनाप्युग्रसंस्कारं युवां प्राप्तुं क्षमौ तथा ॥२७॥ गुरुरूवाच ॥ इदं
याकोबयोहन्नी पृथौ नूनं हि शक्रुवः । इत्थं प्रत्यूचतुर्मोहात् ततस्तेनोदितौ पुनः ॥२८॥
श्रीयेषुरूवाच ॥ यन्मयाप्यचिरात्पेयं तन्नूनं पास्यथो युवां । यं चाहं स्नानसंस्कारं लप्स्ये
तमपि लप्स्यथे ॥२९॥ दक्षिणे मे तु वामे चासनदानं न मद्दशे । स्थितं येभ्यस्तु मत्पित्रा प्रस्तुतं
प्राप्यमेव तैः ॥३०॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वेतरे शिष्या दश तौ प्रत्यतिक्रुधं । ययुस्तनु प्रभुञ्जी १४४
त्वा समाहूयाभ्युवाच तान् ॥३१॥ श्रीयेषुरूवाच ॥ भिन्नदेशाधिपाः ख्यातास्तेषां कुर्वन्ति शास
नं । महान्तोऽपि तदीशत्वं प्रकुर्वन्तीति वित्थ ह ॥३२॥ नतु युष्मासु तद्वत्स्यात् किंतु यः को
ऽपि वो गणे । महान् भवितुमिच्छेत्स युष्माकं यातु सेवितां ॥३३॥ यश्च युष्मद्गणे श्रेष्ठः
क्वाद्दक्षेत भवितुं तथा ॥ स युष्माकं समस्तानां किंकरो भवतु ध्रुवं ॥३४॥ यस्मान्पुत्रो

पि समागतो ऽत्र सेवां न लब्धुं किल सेवितुं तु १ अर्थे बहूनां निजजीवनं च निधातुमुर्ध्या
मघदण्डहत्यै ॥३५॥ इति श्रीखृष्टसंगोतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (इषायभव्यवाक्यानां पंचाश
त्तमसर्गान्मत्थायस्य विंशसर्गान्मार्कस्य दशमसर्गान्मूलकस्याष्टादशसर्गाद् योहन्नेरेकादशसर्गाच्चो
द्धृतो) भव्यमृत्युसूचनं नामैकविंशोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ तस्यां स्वान्तिमयात्रायां धिरोखूनगरं प्रभौ १ आयाते मार्गपार्श्वे ऽन्धावा १४५
सातां भिक्षुकौ तदा ॥१॥ महत्यपि च तं द्रष्टुं मोक्षारमनुगैर्वृतं १ निर्गते परितो व्यूहे
तद्दृहत्पुरवासिनां ॥२॥ तयोर्भिक्षुकयोरेको वार्तिमायाभिधानकः १ तिमायतनयो ऽपृच्छत्
कुतो व्यूह इयानिति ॥३॥ ततः प्रत्युदितो मर्त्यैर्नीशरेत्यो ऽत्र गच्छति १ श्रीयेषूरित्य
थान्धः सोऽनर्द्दुच्चैर्मुहुर्मुहुः ॥४॥ हे प्रभो दाविदुत्पन्न येषूर्मे करुणां कुरु १ तथा चापीतरो

भिस्सर्नादातीव यत्नतः ॥५॥ ततस्तावमगो व्यूहस्तूष्णीं भवितुमादिशत् ॥ भर्त्सितावपि
तो तूच्चेस्तद्वन्मुहुरनर्हतां ॥६॥ तच्चाकर्ण्य प्रभुर्दाविदुत्पन्नः करुणामयः ॥ तद्वचोवादिनं
दीनं साक्षादानेतुमादिशत् ॥७॥ तथामो वार्त्तिमायं तं समभ्येत्याब्रुवन्निदं ॥ स्थिरचेताः
समुत्तिष्ठ त्वां समाह्वयति प्रभुः ॥८॥ ततः स्वं वस्त्रमुत्क्षिप्य सो गच्छत् प्रभुसन्निधौ ॥ इतरे
णान्वितो न्धेनाथ येषूरभ्युवाच तौ ॥९॥ युष्मत्कृते मया किं नु कार्यमिष्टं भवेदिति ॥ १४६
प्रत्यूचे वार्त्तिमायस्तु दृष्टिरिष्टैव नौ प्रभो ॥१०॥ ततः स करुणाविष्टस्तयोर्नेत्राणि संस्पृशन् ॥
अवदत् प्राप्तं दृष्टिं विश्वासो वां ह्यमोचयत् ॥११॥ अतः प्राप्तेक्षणौ सद्यस्तं तावनुगतौ
पथि ॥ सर्वे त्वेतां क्रियां दृष्ट्वा तुष्टुवुः परमेश्वरं ॥१२॥ मध्ये यैरोखवानां तु चलन्तं मुक्तिदं
तथा ॥ खर्बः कोऽपीक्षितुं वाञ्छन् नाशक्रोड्यूहहेतुतः ॥१३॥ असौ मर्त्यो यिरोख्वस्तु कर

संयाहिणां महान् १ नायको बहुविताढ्यो भवज्जकायसंज्ञकः ॥१४॥ ततो भिद्रुत्य पुरतः
स द्राक् खृष्टदिदृक्षया १ ब्रह्मदारुं समारोहन् पदवीपार्श्वसंस्थितं ॥१५॥ तत्स्थाने समुप
स्थाय येषूस्तु व्यूहसंवृतः १ नीचतो वृक्षसंस्थं तं समालोक्येदमब्रवीत् ॥१६॥ श्रीयेषूरु
वाच ॥ हे जकाय तरोरस्मादवरोहाविलम्बितं १ यत एव त्वदीये ह्यमद्य स्थास्यामि
वेश्मनि ॥१७॥ गुरुरूवाच ॥ इदमाकर्ण्य खर्षः सो वारोहन्नस्तो दुतं १ तत आत्मगृहे १४७
चापि प्रभुं प्रावेशयन्मुदा ॥१८॥ तद्दृष्टारः समस्तास्तु पापकर्तृर्निकेतने १ आतिथ्याय
गतो सावित्यनुश्लोचुः परस्परं ॥१९॥ नायकः करहर्तृणां स तु पापी स्मृतोऽपि तैः १ सरलः
स्वगृहे संस्थं प्रभुमेतद्वचो ब्रवीत् ॥२०॥ जकाय उवाच ॥ अहो स्वरिक्थार्द्धमहं ददामि
निष्किंक्नेभ्यो यदि चानृतोक्त्या १ कस्माच्चिदत्यन्तकरं ह्यगृह्णां तद्वै चतुर्धा प्रददामि तस्मै ॥

२१॥ गुरुरूवाच ॥ इदं तदनुतापस्य चिह्नं संज्ञाय सत्तमं । संतुष्टः प्रभुरभ्यूचे तथा तद्ब्रह्मसं
स्थितान् ॥२२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अद्यागतास्मिन् भवने विमुक्तिर्यतोऽयमप्यब्रह्मसूनुरस्ति ।
अन्वेष्टुमेवापचितं हि वस्तु त्रातुं च भूमौ नरपुत्र आयात् ॥२३॥ गुरुरूवाच ॥ तथा यैरोख
वस्योक्तः करयाहिपतेः प्रभुः । त्यक्ष्यन् स्वान्तिमयात्रायां प्रोचेऽतीवदयावचः ॥२४॥ इति
श्रीस्वृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि (मत्थायस्य विंशसर्गान्मार्कस्य दशमसर्गाल्लूकस्याष्टा १४८
दशोऽनविंशसर्गाभ्यां चोद्धृतो) ऋधादिविमुक्तिनीम द्वाविंशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ तदा स प्रचलन्मोक्ता यिरीग्वृतो महापुरं । किं चकार स्वयात्रायामन्ति
मायां गुरो वद ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ पूर्वीक्तान्यपि वाक्यानि शृण्वत्सु सहगाभिषु । तदा
चापेक्षमाणेषु प्रकाश्यं राज्यमैश्वरं ॥२॥ अतस्तदुपदेशाय यात्राशेषे प्रभुस्तदा । अन्य

दृष्टान्तरूपं तान् वाक्यमेतत्समब्रवीत् ॥३॥ श्रीयेषूसुवाच ॥ कुलजः कोऽपि दूरस्थे देशे
 राज्यप्रलब्धये । गन्तुमैच्छत् ततः स्वोये पुनरैतुं च नीवृत्ति ॥४॥ अत आदौ समाहूय
 स्वान्तिके किंकरान् दश । सवर्षं षट्पलं तेषु निदधौ रौप्यमेकशः ॥५॥ यूयमेतैर्धनैर्मेऽत्र
 पुनरागमनावधि । वाणिज्यं कुरताश्चान्तमित्याज्ञाप्य जगाम सः ॥६॥ दुर्हृदस्तु प्रजा देशे
 तस्मिन् दूतान् परेऽनुदन् । वयं राजममुं न स्वीकर्तुंकामा इतीरितुं ॥७॥ स तु संप्राप्य १४९
 राज्यं तत् पुनरैत्य च किंकरान् । आहूयत् प्राप्सूरूप्यांस्तान् धनवृद्धिप्रबुद्धये ॥८॥ आदि
 भस्त्ववदन्नाथ त्वद्दत्तपलतो मया । लाभो दशगुणः प्राप्तः कर्षसाईशतद्वयः ॥९॥
 अथोवाच नृपः साधु भद्र दास यतोऽभवः । त्वं क्षुद्रेऽर्थेऽपि विश्वस्तोऽतः स्यादशपुरी
 प्रतिः ॥१०॥ द्वितीयस्त्ववदन्नाथ प्राप्सुस्त्वद्रूप्यतो मया । लाभः पंचगुणः कर्षसपादैक

शात्मकः ॥११॥ ततस्तमापे भूमीशो भ्यवदत् साधु किंकर १ विश्वस्त त्वं तथा पंचपुरे
शो नो भवेरिति ॥१२॥ इतरस्त्ववदन्नाथ निजं पश्यात्र रक्षितं १ यत्नतो गात्रमार्जन्यां
कर्षं षट्पलं मया ॥१३॥ उयस्त्वं हि नरो यन्न न्यदधास्तद् हरस्यपि १ नावपो यच्छि
नत्स्येतत् त्वन्नो त्रस्यमहं ह्यतः ॥१४॥ इत्युक्ते तेन भूमीशः प्रत्यवादीत् तवाप्यहं १ उक्तेर्विचार
येयं त्वामिदानीं मन्द किंकर ॥१५॥ उयोःहं हि नरो यन्न न्यदधां तद् हराम्यपि १ १५०
नावपं यच्छिनमपेतदिति ज्ञातं त्वया किल ॥१६॥ अतो रूप्यं मदीयं त्वं कथं स्थाने कुसी
दिनां १ नार्पयो याहमात्मीयं सवृद्धि प्राप्नुयां पुनः ॥१७॥ इत्युक्त्वा स परिस्थेभ्यो ब्रवीत्
कर्षं षट्पलं १ अस्माद्दहत्वा नरादत्त किंकरायादिमाय मे ॥१८॥ इत्याज्ञाप्तास्तु ते नाथ
कर्षं सार्द्धशतद्वयं १ अमुष्यास्त्यधुनेत्यूचुः सतूचे स्यात्तथापि तत् ॥१९॥ यो दध्याद्धि नर

स्तस्मै देयं भूर्यपि किंतु यः १ न दध्यात् तत आकर्ष्यं तद्वस्त्वित्यपि वच्मि वः ॥२०॥ किंतु
 ये मां नृपं न स्वीकर्तुं कामाः पुराभवन् १ दुर्हृदस्तान् समानीय हत यूयं मदन्तिके ॥२१॥
 गुरूस्वाच ॥ इति दृष्टान्तवाक्यं सोऽनुगान् प्रोच्य महाप्रभुः १ मार्गे यैरूषलेमीये तैर्वृतो चल्द
 यतः ॥२२॥ अवशिष्टे च षड्घस्रे त्राणपत्रिसमागतेः १ वेथनीयामुपातिष्ठन्महानगरस
 न्निधौ ॥२३॥ पुनर्जीवितलाजारगृहं तर्हि विवेश सः १ एष्यन् यात्रान्तिमक्रोशं राज १५१
 वन् स्वपुरे चिरात् ॥२४॥ शिष्य उवाच ॥ भव्यां पूर्णचरित्रस्य यां जिघांसुपुरे चिरात् १
 स्वागतिं दाविदुत्पन्नप्रभोगीतसमावृतां ॥२५॥ प्रोवाच स पुरा धूर्तहैरोद्यभृतकान् प्रति १
 तां गुरो श्रोतुमिच्छामि तत्काले त्यन्तिके धुना ॥२६॥ किंतु दृष्टान्तवाक्यं यदीशराज्य
 स्तोपशिष्यां १ शिष्याणामुपदेशाय यात्राशेषे ब्रवीत्प्रभुः ॥२७॥ तद्वै राज्यप्रलब्ध्यर्थे दूरा

ध्वनिगोचरं । अत्याश्चर्यं मया ज्ञातं खृष्टसिद्धिप्रतीक्षिणा ॥२८॥ गुरुस्वाच ॥ अवश्यं
स्वर्गिभनं नित्यराज्यप्रलब्धये । इत्यज्ञातं तदा खृष्टशिष्यैरपि यथा त्वया ॥२९॥ तत्प्रागा
वश्यकी त्वासीदमीषां कुक्रिया नृणां । दुर्हदां तन्नृपत्वं न स्वीकर्तुमभिलाषिणां ॥३०॥
तस्यास्त्वप्रत्ययो नूनं प्रजाया ऐस्रयेलिनां । पश्यन्त्या अपि नम्रस्याशीर्युक्तां राज्ञ आगतिं ॥
३१॥ तज्जातः सत्प्रभोश्चैवाज्ञातस्याघहतो बधः । ततः स्वर्गगतस्यापि तस्य दिग्विजयो १५२
महान् ॥३२॥ एतत्सर्वप्रबन्धस्ते कथनीयो । तिविस्तरात् । आदौ तु श्रूयतां शिष्य
यथोक्तो भव्यवादिना ॥३३॥ इषाय उवाच ॥ गुरुराङ्गविषयां तु नः श्रुतिं क इह प्रत्ययका
र्यमन्यत । किमु कस्य जनस्य गोचरे विभुबाहुर्विजयात्मको बभौ ॥३४॥ नवपल्लववद्धि सहुरुः
स समुत्थास्यति तत्समक्षतः । अतिशुष्कधरास्थलात्तथा तरुणं मूलमिवाक्ष्यगोचरं ॥३५॥

न हि तस्य मुरूपता स्थिता न रुचिर्वीस्मदवेक्षणार्हिता । अभिदृष्टमपीह तन्मुखं न तदास्मा
 भिरभीष्यते नतैः ॥३६॥ मनुजैरवहेलितो ऽस्ति सो ऽर्दितमर्त्यश्च सुवित्तदुःखकः । समप
 हुतवन्नवच्च सो ऽवमतो ऽस्माभिरनादृतो ऽपिच ॥३७॥ किल दुःखवयं स नो ऽधरत् किल नो
 ऽर्त्तोरसहिष्ट स स्वयं । अविदां तु मतः स नो गणैः परमेशाहतपीडितो नरः ॥३८॥ स तु
 नो व्रणितो ऽप्यधर्म्मतो ऽस्मदघेभ्यो ऽबधि शासनं च नः । तदुपर्यपि सन्धये स्थितं क्षतिभि १५३
 स्तस्य चिकित्सनं च नः ॥३९॥ वयमप्यविवन्निजे निजे ऽध्वनि सर्वे निहितानना भ्रमैः ।
 विभुरेव तु नो ऽघसंचयं सकलानां तदुपर्यपातयत् ॥४०॥ अत एव स दण्डभाङ्गतो दृढमार्त्तो
 ऽपि च भौनमाश्रयत् । अविवत्स इवाहतो बधे ऽविरिवोर्णापरिहत्सु चारवः ॥४१॥ स सपीड
 विचारतो हतो ऽथ तदायुः खलु केन शस्यते । निरभिद्यत जीवतां स्थलान्मम लोकाद्यत एव

स क्षतः ॥४२॥ कुजनैः सह तस्य च व्यसोर्विहितं गर्हनिखातमेकदा । धनिना तु सह
स्थितः परे मृदि सो भूत्समवाप्तमृत्युकः ॥४३॥ अकृतेऽपि च तेन कित्त्विषे ह्यनवाप्ते
ऽपि तदुत्तिष्ठु च्छले । व्रणकृद्ग्रथया तथापि तं विभुराघातयितुं समैहत ॥४४॥ निजजीवन
मद्भूसे यदा बलिभीशार्पितमुत्सृजेतु सः । तत एव निजान्वयोद्भवांश्चिरजीवी स समी
क्षिता मुदा ॥४५॥ अथ तस्य करे विभुस्पृहा प्रणिधेयैष्यति सिद्धिमुत्तमां । फलभात्मपरिश्च १५४
मस्य चातिशयं वीक्ष्य तदा स तस्पर्यति ॥४६॥ स च मे परिचारकस्तदा परिशुद्धो बहुलान् स्व
विद्यया । परिशोधयिता यतः फलं तदघानां स सहिष्यते दृढं ॥४७॥ महतां सहभाङ्गमया
ह्यतो विभुना कार्य्य इतः स भूतले । स तथा सह वीरपुङ्गवैरुलोप्राणि विभक्ष्यति ध्रुवं ॥
४८॥ स यतो गणितो घकृत्सु वै निदधौ जीवमपि स्वयं मृतौ । बहुमानुषपापहृच्च सोऽघ

कूदर्थेऽपि चकार चार्थनां ॥४९॥ गुरुरवाच ॥ अनघस्य गुरोर्नृणां पापतो दण्डसाहिनः ।
जनैरवमत्तस्य स्वैर्महतस्त्वीशगोचरे ॥५०॥ सदात्मव्याप्तकविना तथोक्तं वर्णनं पुरा । यथा
दृष्टमभूत्तेन दूरतः कालदर्पणे ॥५१॥ किंतु पादोनसाहस्रे वर्षाणां वै ततो गते । यदभूद्वर्ण
नस्यास्य भूतले परिपूरणं ॥५२॥ तत् संपूर्णचरित्रस्य येषूखृष्टस्य सत्प्रभोः । सहनोत्थित
माहात्म्यं शिष्य वक्ष्यामि ते परे ॥५३॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां सत्पालकचरित्रपर्वणि १५५
(इषायभव्यवाक्यानां त्रिपंचाशत्तमसर्गाल्लोकस्थोनविंशसर्गाद्योहन्नेद्वादशसर्गाच्चोद्धृतो) यात्राशेषो
नाम त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ समाप्तं चेदं चतुर्दशोऽद्विंशताधिकसहस्रश्लोकात्मकं सत्पालकचरित्र
नामर्कं तृतीयं पर्व ॥

सत्यालकचरित्रपवाध्यायः

श्रीकषत्र्या आरम्भपत्रं

१ परिचारकगणनिर्याणं . . .	३२	१
२ वाद्यधर्मनिरसनं . . .	२८	५
३ भद्र्यावेशः . . .	८८	८
४ खृष्टीयमण्डलीनिर्माणप्रस्तरः . . .	३६	२१
५ पुत्रैस्त्वय्यावभासनं . . .	३१	२६
६ शिष्यमलनिरोधः . . .	१०६	३१
७ ज्ञानधर्मप्रशंसा . . .	७४	४४
८ मुक्त्वाकरप्रदर्शनं . . .	८२	५३
९ जगत्प्रकाशः . . .	१२४	६४
१० लोभादिविरोधनं . . .	५२	८०
११ नाशनिवारणहितसमयादेशः . . .	२६	८७
१२ गलीलाग्निसम्भरणं . . .	३४	८१
१३ ईश्वराकानं . . .	४२	८५
१४ अपचितासिद्धिर्षः . . .	३४	१००
१५ विश्वस्तंभृत्यसङ्घनं . . .	५६	१०५
१६ सत्प्रार्थनाविवेकः . . .	४८	१११
१७ पितृपुत्रैकत्वोपदेशः . . .	३७	११७
१८ निर्मलराज्यशासनं . . .	२८	१२२
१९ विशिष्टालपत्नोपाख्यानं . . .	४४	१२६
२० मृत्युविजयनिदर्शनं . . .	६२	१३२
२१ भयमृत्युसूचनं . . .	३५	१४०
२२ अन्धादिविमुक्तिः . . .	२४	१४५
२३ यात्राशेषः . . .	५३	१४८

श्रीसृष्टसंगीता

मोक्षमाहात्म्यपर्व

CHRISTA-SANGÍTÁ,

OR THE

SACRED HISTORY

OF

OUR LORD JESUS CHRIST,

IN SANSKRIT VERSE.

BOOK IV.

THE PASSION AND GLORIFICATION.

CALCUTTA :

BISHOP'S COLLEGE PRESS.

1838.

श्रीपित्रे पुत्राय च सदात्मने च नमः ॥ शिष्य उवाच ॥ सत्पालको यो पविताव्यवाप्त्यै
 तन्मुक्तये चावततार नाकात् १ स्वे स्वेऽपि मार्गे निहिताननान् प्राग्भ्रमान्निनीषुः पितरं
 प्रतीशं ॥१॥ स्वजीवनं यो विकृते निधातुं पुनश्च तल्लब्धुमपि क्षमो भूत् १ निजात्तथाज्ञां
 पितुरेव पूर्वं ह्याप्नोद्यथोचे कुहदो यद्दद्यात् ॥२॥ यो व्यक्तवाक्योऽपि सुदिष्टधर्मो नृदुःखहर्ता
 पि सुभुक्तदुःखः १ यो मृत्युजेतापि जिघांसुहस्ते स्वयं स्वजीवं न्यसितुं जगाम ॥३॥ यो ना १
 दृतोऽप्यात्ममहत्त्वमत्तैर्ज्ञातो तिदीनैरभिषिक्तराजः १ ऐश्वर्यसत्ताश्रय आर्यशक्तिः सर्वार्ति
 धारी करुणार्णवात्मा ॥४॥ तत्सद्गुरुर्मीविषयां श्रुतिं वै सदात्मशक्त्या कविना प्रगीतां १ कथं
 स्वचित्तेन गुरोः वगन्तुं क्षमे तदासक्तहृदप्युताहं ॥५॥ सोऽर्तः कथं स्यान्महतां सहांशी स दण्ड
 भाक् शोधयिता कथं नृन् १ ईशाहतः सोऽप्युरुलोप्रभागं वीरैः सहाप्ता कथमुग्रदुःखान् ॥६॥

तत्सर्वतात्पर्यबुभुत्सयाहं वृतस्तवाचार्य्य कथां शृणोमि । महानगर्यां चरमां तु यात्रां
 श्रुत्वाहमत्येधिततद्विवित्सः ॥७॥ यिरूषलेमे ह्यचिराय भाविनी खृष्टस्य या निःसृतिरेव
 भूमितः । महागुरू यद्विषये द्रिशेखरे सहोचतुर्गुर्वधिपेन भास्वता ॥८॥ सावश्यको तस्य हि
 राज्यलब्धये दूरस्थितस्वर्गगतिर्महीतलात् । अतीवसान्निध्यमगादिति श्रुतं त्राणोत्सवे
 पेक्षित ऐस्रयेलिभिः ॥९॥ स्वजीवनोत्सर्गकृते विवत्सवद्यात्रा प्रभोस्तर्ह्यदिता महापुरे । तद २
 न्तिमक्रोश इहावशिष्यते तदद्भुताशेषवचः प्रपूतये ॥१०॥ गुरूस्वाच ॥ बुभुत्सां तव शिष्या
 हमितः पूरयितुं भृशं । बेथनीयागतस्यैव कथयिष्ये क्रियाः प्रभोः ॥११॥ राजवत् स्वपुरे
 हि स्वात् प्रवेशात् पूर्वमेव सः । महापर्वसमारम्भात् प्राक् षष्ठदिवसे शनौ ॥१२॥ मार्यायाः
 संस्थितो गेहे ख्याते नाम्नैव तत्पितुः । कुष्ठिसीमोनसंज्ञस्य तथा स समभोज्यत ॥१३॥

भोजनायोपविष्टेषु लाजारोऽपि स्थितो नृषु १ तत्स्वप्ना च तदा मर्था येष्वः सेवां मुदाकरोत् ॥
 १४॥ भगिन्यन्या मरुया तु पंचविंशतिकर्षकं १ अतिमूल्यजटामांसीपात्रं चिक्कण
 मानयत् ॥१५॥ तन्मुखं च विनिर्भिद्याखिलां पिष्टमिसीं वरां १ तह्वीसीनस्य खृष्टस्या
 पातयन्मूर्द्ध्नि सित्तये ॥१६॥ तत्पदौ च तथाभ्यज्य स्वकेशैरप्यमाज्जयत् १ पूरितं च गृहं
 सर्वं जटामांस्याः सुगन्धतः ॥१७॥ अथ द्वादशशेष्यैकं इष्कार्योत्यभिधः शठः १ यहूदो ३
 निन्दनवचस्तत्क्रियाविषये ब्रवीत् ॥१८॥ इष्कार्योतियहूद उवाच ॥ किमर्थेऽयं व्ययो
 कारि किंकृते वेयमुत्तमा १ न विक्रीता जटामांसी रजताशोतिकर्षकैः ॥१९॥ अधिकै
 र्वापि विपणौ ततस्तन्मूल्यमोदृशं १ शक्नुयाम प्रदातुं हि दीनेभ्यो दयया वयं ॥२०॥ गुरुर
 वाच ॥ इत्युक्तं न दरिद्राणां कृपार्थं तेन लिङ्गिना १ यस्मान्तु तद्गणे सोऽभूत् कोषधृच्चौर्यमानसः ॥

२१ ॥ तस्मात्तत्कोषपूर्तिं स ऐच्छदन्ये तु तद्वचः । श्रुत्वा शिष्या दयाकारं तथोचुरविदो मिथः ॥
 २२ ॥ अनुभूय प्रभुस्त्वेतन्मरोयानिन्दनं कृतं । स्वशिष्यैस्तदसन्तुष्टस्तदा तानिदमब्रवीत् ॥
 २३ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ तिष्ठत्वस्याः क्रिया नाय्याः किमर्थं यूयमेव तु । क्लेशयध्वे वचोभिस्तां
 भद्रकर्मविधायिनां ॥२४॥ सर्वदा वोऽन्तिके दीनाः स्थिता नूनं यथेच्छया । अनुयाह्या नतु
 स्थाताहं तद्वदोऽन्तिके सदा ॥२५॥ यदशक्नोतु तच्चक्रे नार्येषा मय्युपस्थिते । मृत्स्थापनाय ४
 देहं मेऽभ्यानञ्ज ह्ययतोऽपि सा ॥२६॥ यत्र यत्र सुवार्तेषा मन्मृत्युविषया त्वितः । विस्तृता
 युष्मदुक्त्या स्यात् समस्ते भूमिमण्डले ॥२७॥ तत्र तत्र क्रियेषापि नाय्यास्तस्मृतये सदा । नरै
 र्विख्यास्यते नूनमित्थं शिष्या ब्रवीमि वः ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ मरोयायास्तथा कर्माखिलैः
 शंस्यमुदैरयत् । मुमूर्षुर्नरमुक्त्यै स लोभेष्यापरिहारकः ॥२९॥ किंत्वेतच्छनिवाराद्वै मानसं

तस्य लोभिनः । इष्कार्योतियहूदस्य दुष्टसंकल्प आविशत् ॥३०॥ यत्पूर्तेः कालमचिरा
नस्मै धूर्तो भिशापकः । तमोनाथो ददौ प्राप्तहितस्वसमयः परे ॥३१॥ धनलब्धयै ह्यतः
श्रेष्ठयज्वादीनां द्विषां करे । निधातुं स्वामिनं स्वीयं यहूदः समकल्पयत् ॥३२॥ शिष्य
उवाच ॥ कृतघ्नेन कथं तेन सत्प्रभुर्वैरिणां करे । निहितो भूत्तदाश्चर्यवाक्यपूर्त्यै गुरो वद ॥
३३॥ गुरुरूवाच ॥ इतश्चतुर्दिने शिष्य तेनाभद्रेण पूरितः । स्वामिविक्रयसंकल्पो यथोत्पन्न
स्तदा हृदि ॥३४॥ अचिरात् कथयिष्ये तत् किंत्वेतत्कालयोर्द्वयोः । मध्ये यदभवच्छिष्य
श्राव्यं तत्प्रथमं त्वया ॥३५॥ पूर्वोक्ताज्ञो जनात्वाद्यं वक्ष्ये परदिने कृतं । बध्यस्यापि प्रभोः
स्वीये पुण्ये स्वागमनं पुरे ॥३६॥ व्यूहा यैरूषलेम्या हि तं भार्यागृहसंस्थितं । श्रुत्वा तत्रेक्षितुं
जग्मुर्लाजारं च पुरामृतं ॥३७॥ तत्पुनर्जीवनात्ते हि जीवदस्य महागुरोः । खृष्टत्वं

व्यश्वसन् स्वे च प्रत्यैक्षन्तागतिं पुरे ॥३८॥ तेषां यात्रां तु सश्रद्धां विश्वाय श्रेष्ठयाजकाः ।
 लाजारमपि संहर्तुं सयेषूं समकल्पयन् ॥३९॥ शनौ सायं बभूवेदं मध्याह्ने तु रवौ प्रभुः ॥
 आरेभे श्रेष्ठवृक्षाद्रेरवतर्तुं महापुरे ॥४०॥ तदा स बेथनीयातो नुदन् शिष्यावधःस्थिते ।
 बेथफाग्यभिधे ग्रामे अन्तिके ताविदमादिशत् ॥४१॥ श्रियेषूरुवाच ॥ ग्राममयेस्थितं गत्वा
 बद्धां तत्राप्यथः खरों । तद्वत्सं चाप्यनारूढं कैश्चित् क्वापि सहस्थितं ॥४२॥ तद्वयं मोचयित्वा ६
 तु साक्षादानयतं मम । तदा चेत्तु युवां ब्रूयात् को अप्येतत्कुरथः कथं ॥४३॥ इति पृष्ठौ वदेतं
 तं प्रभोरावश्यकं तयोः । इत्थं श्रुत्वा त्वसौ नेतुं तौ मुदाप्यनुमंस्यते ॥४४॥ गुरुरूवाच ॥
 तथोचे प्रभुरार्यः स भव्यवाक्यस्य पूतये । प्रोक्तस्य जकरीयेणाद्भुजेनेशप्रवाचिना ॥४५॥
 शिष्यैरपि तदा यन्न ज्ञातं तदचिरात् प्रभौ । आत्मतेजः प्रपन्ने अस्तैः खृष्टविषयं स्मृतं ॥४६॥

जकरोय उवाच ॥ अतोव प्रहृष्यैव शीथोनकन्ये यतो हो नृपस्ते त्वदग्रे समैति । स नम्रो
स्ति धर्म्मे विमुक्तिप्रदायी समासीन आर्योऽपि खर्याः स वत्से ॥४७॥ गुरूवाच ॥ तदा
अर्थवचःपूर्तिं परे पंचशताब्दके । कृतां खृष्टेन तद्वत्स्वामार्यां प्रविशता पुरीं ॥४८॥ खर
वत्ससमासीनयेष्वा नश्रेण धर्म्मिणा । अन्वितेन महाहर्षैः सर्वशीथोनवासिनां ॥४९॥ तां
प्रवक्ष्यामि ते शिष्यान्तिमक्रोशे यथाभवत् । यात्रायास्तौ यदा शिष्यौ प्रभुप्रोक्तान्यवापतुः ॥ ७
५०॥ खरवत्सं च तत्रापत्वानोय च स्वाम्यनुज्ञया । तस्मिन्नास्तोर्य वत्त्राणि स्वान्यारोहयतां
प्रभुं ॥५१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (जकरोयभव्यवाक्यानां नवमसर्गाद्
योहन्नेद्वादशसर्गान्मत्थायस्यैकविंशषड्विंशसर्गाभ्यां मार्कस्यैकादशचतुर्दशसर्गाभ्यां लूकस्योन
विंशसर्गाञ्चोद्धृतो) मुमूर्षुदेहाभ्यञ्जनं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

गुरुस्वाच ॥ कः पूर्वदिक्स्थसरणो बहुराय्यपुय्या व्यूहो निरेति परिहर्षनिमग्नचेताः ।
 आश्रेष्ठवृक्षगिरि पद्मतिमेव सर्वां संपूरयन् परमभूभुगपेक्षणोक्त्या ॥१॥ हस्तैर्धरन्ति बहव
 स्तृणराजवृन्तान्यागन्तुरप्यधिपतेर्जयलक्षणार्थं । उद्धृत्य चित्रवसनानि निजानि चान्ये स्तृण्व
 न्त्यधोऽपि तदुपर्ययनाय राज्ञः ॥२॥ अन्ये तथा तदुरुसंहतिमध्यसंस्थाः श्रेष्ठदुमेभ्य इह
 खल्ववलय्य शाखाः । सर्वत्र वर्त्मनि मुदाप्यतिचारूपत्राः स्तृण्वन्त्यधः परमराट्सृतिभूषणाय ॥ ६
 ३॥ सत्पार्थिवस्तु स यदावततार शैलात् सर्वे तदा वरजयध्वनिमूचुरुच्चैः । प्रत्नस्य राज्ञ उरु
 कीर्तिमतो वचोभिस्तच्छ्रेष्ठपुत्रविषयैः किल दाविदस्तैः ॥४॥ यहूद्या उचुः ॥ आयाति योऽत्र
 परमेश्वरनामशक्त्या धन्योऽस्तु स प्रणत ईश्वरसन्नसंस्थैः । त्राहीश नो वितर चात्मकुलाय
 भद्रं त्राहीश्वरेति वचसाधिपमाश्रयेम ॥५॥ आयाति यः स्वपितृराज्यविवृद्धये नो धन्योऽस्तु

स प्रथितदाविद आर्य्यपुत्रः । त्राहीश नो ऽद्य हि तदद्भुतकर्म दृष्ट्वा तत्स्थापिते ऽश्मनि वरे
मुदिता भवेम ॥६॥ आयाति यो ऽत्र हि न उज्ज्वलदस्य नाम्नेशस्योत्तमक्रतुहुतस्य स मङ्गलो
ऽस्तु । त्राहीश्वरेति भुवि सन्धिकृते प्रगेयं स्वर्गे ऽपि चोर्द्धतमवासिगणैः प्रकीर्त्यै ॥७॥
गुरूवाव ॥ इत्थं तदयगगणा अनुगाश्च नेदुस्तालीयवृन्तविधृतः प्रभुमीउयन्तः । तैरावृतश्च
खरशिश्वधिरूढ एवाधीशो ऽभ्यगात्सुविनयः स यिरूषलेमं ॥८॥ लाजारमृत्युविजयं प्रभुणा
कृतं हि ये पूर्वमेव ददृशुस्तममो प्रतीयुः । व्यूहस्तदापि च तदद्भुतकर्म शृण्वन् मृत्युञ्जयं
सकलराजममन्यतातः ॥९॥ तेषां विलोक्य तु फरीष्यगणाः प्रतीतिं त्राहीश्वरेति विजयध्वनि
ना विभान्तीं । एतद्गुरोश्चिरविरोधनतो ऽधुनाहो किं वः फलं तमनुयाति जगद्गशेषं ॥१०॥
इत्युचिरे ऽर्दितहृदो मिथ ईर्ष्याया ते शेषा जनास्तु सकलाः प्रशशंसुरुत्रैः । ऐशक्रियास्मरणहृष्टहृदो

अथ केचिद्दुर्हृत्फरोष्यकगणे प्रभुमप्यवोचन् ॥११॥ स्वामिन्नियस्तुतिगिरोऽनुचिताः प्रवहं
शिष्यान्निवर्तय निजानिति तूदितः सः १ नम्रोऽधिपोऽवददिमे यदि नीरवाः स्युस्तह्यन्नि
देयुरूपला अपि भद्रनुत्यै ॥१२॥ इत्युक्तवांस्तु स यदातिसमीपसंस्थं कान्तं पुरं परिददर्श
महोपलाढ्यं १ तद्वासिनामघफलं करुणार्द्रचित्तो जानंस्तदा किल रुरोद जगोद चैव ॥१३॥
श्रीयेषूरुवाच ॥ अहह त्वमदम्यमानसे पुरि मेऽस्मिन् दिवसे यदि स्वके १ कुशलानि निजा १०
न्यवेस्तदा कियदाप्यं सुफलं त्वयाप्यतः ॥१४॥ अधुना त्विह तानि तेऽक्षितः परिगुप्तान्य
भवन् समन्ततः १ कुशलाविदि चाचिरात्परे त्वयि दुष्टो निपतेद्दिनव्रजः ॥१५॥ परितो हि
सवारयस्तदा परिखां कुर्युरतीवकोपिनः १ परिवेष्टितया च तैस्त्वया दृढपीडा समवाप्स्यते
तदा ॥१६॥ अथ भूमितलेऽपि निर्दयं दलनीया त्वमहो द्विषां बलैः १ तव चान्तर एव

सूनवो हननीया असिभिर्दुरात्मनां ॥ १७ ॥ उपलोपरि चोपलोप्यतो न विहातव्य इहालयेषु
ते । यत एव निजावलोकनागतकालं त्वमवेर्न किंचन ॥ १८ ॥ गुरूवाच ॥ इत्युक्तवान्
सदय आगत ईशनाम्ना शीथोनभूभुगवलोकनकालशेषे । श्रेष्ठद्रुमाद्रितलतिष्ठदुपत्यकान्ते
किद्रोणसंक्षसरितं द्रुतगां ततार ॥ १९ ॥ अभ्यर्णतां तत उपेत्य महापुरस्य व्यूहैर्वृतः क्रमश
एव विवर्द्धमानैः । तत्संस्तुतोऽपि च तदा नगरस्य कान्तं प्राग्दिकस्थगोपुरमिह प्रविवेश ११
नाथः ॥ २० ॥ विष्टे तथा सदधिपे तु यिरूषलेमं त्राहोश्वरेति नदतां महिते गणेन ।
संशुब्धमेव सकलं नगरं बभूवाशेषैश्च पृष्टमिति कोऽस्त्ययमाप्नूतिः ॥ २१ ॥ गालील्यदेश
नगरान्नशरेदभिख्यादीशप्रवाचयमिहागत एव येषूः । इत्थं ददौ प्रतिवचः स्तुतिकर्तृवृन्दं
त्राणोत्सवार्थसमुपस्थितसर्वनृभ्यः ॥ २२ ॥ रथ्यास्वतीव महतो नगरस्य खृष्टोऽग्रेऽतश्चाल

भूतकान्वित आर्यराजः । त्राहीश्वरेति च सुसंस्मृतकाव्यवाक्यैः सस्वान सर्वमिव तैः पुर
मोघगोतैः ॥२३॥ तद्वज्जयध्वनिकृदन्वित ईशपुत्र ईशार्यमन्दिरसमीप उपस्थितो भूत् ।
तत्रावरुह्य खरवत्सत एव नम्रः पुण्याजिरेष्वविशदोघवृतो निजेषु ॥२४॥ तत्राखिलानि
परिदृश्य मलापहत्यै सायं तदा सति गतेषु च दुर्बणिक्षु । पुण्यालयस्य परिपालक एव खृष्टः
ब्रेष्ठदुर्बतमुपैतुमियेष भूयः ॥२५॥ किंत्वन्धखञ्जुनिकुरम्बमिह प्रविष्टं भोक्तुस्तदा सदय १२
सक्षिफलान्यवाप्तुं । स त्वात्मसन्ननि तदा स्थित आर्यराजः सुस्थोचकार सकलान् करुणा
र्षिवात्मा ॥२६॥ साध्यापकाः परमयज्वगणास्तु सर्वाश्चर्यक्रिया इह सुनम्रनृपस्य दृष्ट्वा ।
वाहीश्वरेति तनयाय तु दाविदोऽस्मै येष्वे नमोऽस्त्विति शिशूक्तमपि प्रबुध्य ॥२७॥ ईर्ष्या
विरक्तहृदया अभवन्नमुष्य खृष्टत्वसाक्षिनिकारैर्विभुसन्नसंस्थैः । तं चोचुरेव कुपिता न

शृणोषि किं त्वं रे शैस्तवेश्वरवदेव कृतां प्रशंसां ॥२८॥ इत्थं निशम्य परमेश्वरपुत्र आर्य
 स्तेषां वचांसि कुहदामहरोणजानां । तान् प्रत्युवाच खलु तद्वचनं शृणोमि यूयं तु नापठत
 किं नृपदाविदुक्तं ॥२९॥ स्वर्गीपर्यपि गौरवं निहितवान् स्वीयं विभो नाथ नो भूमौ त्वं स्तन
 यायिनामपि मुखान् प्राप्नोः शिशूनां स्तुतिं । तेषां क्षीणवचोभिरेव सुदृढां शक्तिं त्वमस्था
 ष्यस्तूष्णीं कर्तुमिति प्रचण्डमनसोऽप्युर्वीस्थितान् वैरिणः ॥३०॥ गुरुस्वाच ॥ इत्थं प्रत्नन् १३
 पस्य कीर्तितगिरा तद्वंश्य ईशात्मजो भूस्तूष्णीमकरोत् स्वगौरवरिपून् शक्तान् प्रचण्डात्मनः ।
 शिश्वावध्यखिलैश्च तर्ह्यवनतो व्यूहैर्विभोरालये सन्ध्यान्ते वरशिष्यषड्वयवृतोऽतो बेष
 नीयां गतः ॥३१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (दाविद्भोतानामष्टमा
 दष्टादशाधिकशततमात्र मत्थायस्यैकविंशसर्गान्मार्कस्यैकादशसर्गान्लूकस्योनविंशसर्गाद् यो

हृत्नेदीदशसर्गाच्चोद्धृतः) पुण्यसप्ताहारम्भणे रविवारचरित्रसूचकः सद्राजप्रवेशो नाम द्वि
तीयोऽध्यायः ॥

गुरूवाच ॥ पुण्यस्योक्तस्य खृष्टीयैः सप्ताहस्य ह्युपक्रमे ॥ यद्भूद्रविवारेऽस्मिन् प्राङ्महा
ऋणपर्वणः ॥१॥ दाविदुद्भवराजस्य स्वे पुरे मन्दिरेऽपि च ॥ जकरोयमलाकोयादिभिः
प्रोक्तं प्रवेशनं ॥२॥ कथितं तन्मया शिष्य किंतु तद्वाक्यपूर्तये ॥ अर्चिनां शोधनायैव वहि १४
ष्कृत्यै मलस्य च ॥३॥ भोक्त्रा पावकरूपेण यत्कृतं निजमन्दिरे ॥ सोमवारे परे तत् त्वं शृणु
मेऽदतोऽधुना ॥४॥ शयित्वा बेथनीयायां प्रभुरार्योऽरुणोदये ॥ वृत्तो द्वादशशिष्यैः स्वैर
भीयाय महापुरं ॥५॥ पथिमध्ये बुभुक्षुस्तु बहुपर्णमुडुम्बरं ॥ दूराद्दृष्टान्तिके गच्छत् फल
लाभप्रतीक्षया ॥६॥ दलमात्रं तु तत्रापत्वानायातफलकालके ॥ उचे त्वत्तः फलं कोऽपि मा

भक्ष्याञ्छाम्बतीः समाः ॥७॥ इत्युक्तं च तदाशृण्वन् शिष्याः सत्स्वामिना निजे । यैरूषलेम
कोद्याने विरादन्विच्छता फलं ॥८॥ अदम्या तु पुरी स्वोयावलोकतमयाबुधा । वाह्यधर्मे
दलाप्यापि ददती नतु सत्फलं ॥९॥ नित्यशुष्कतया दण्ड्या तदा स्वप्रभुणा दृढं । गुप्तेषु
कुशलेष्वेवाक्षितस्तस्याः समन्ततः ॥१०॥ तल्लक्ष्मोडुम्बरः शुष्को भूनः प्रभुगिरा क्षणात् ।
प्रागच्छत् स तु शिष्यैः स्वैस्तदर्थीविद्भिरन्वितः ॥११॥ अथ द्वादशभिः सार्द्धं तैर्विवेश महा १५
पुरीं । स्वावलोक्याविदं प्रातर्मन्दिरे चाप्युपस्थितः ॥१२॥ तद्वाह्याजिरमाविश्य परदेशा
जिराभिधं । अन्यजैः केवलं गम्यं यत् सत्याच्चीवलम्बिभिः ॥१३॥ पूर्णं तत्प्राप सद्राजो महा
पर्वसमागतैः । मेध्यादिक्रेतृविक्रेतृगणैर्लुब्धैर्यहूदकैः ॥१४॥ अकस्मान्तु यथोक्तं स्वे प्रभु
रागत आलये । वाङ्मात्रेणाखिलान् क्षिप्रं वहिरद्रावयत्ततः ॥१५॥ बणिजां तत्र वीथीञ्च

परिचर्य्य सरौप्यकाः । स्थापिता बलिदात्रर्थे समस्ताः सोऽक्षिपद्भुवि ॥१६॥ तद्वत्कपोत
विक्रोतृवर्गीणामासनानि सः । अधश्चिक्षेप पुण्येशालयमार्जनहेतवे ॥१७॥ न किञ्चिद्वापि
घात्रं स हेहिकार्थोपकारकं । अनुजज्ञे समानेतुं पारमार्थ्यगृहाजिरे ॥१८॥ तत्कृत्वा
मन्दिरस्थान् स सकलान् यज्वनोऽपि च । लाभार्थे तदनुज्ञातृनिदं प्रभुरूपादिशत् ॥१९॥
श्रीयेषूरूवाच ॥ समस्तान्वयार्थेऽपि खल्वालयो मे सदा प्रार्थनामन्दिरारख्यो भुवि स्यात् । १६
इतीशप्रवक्तोदितं किंतु यूयं परास्कन्दिगर्तं तमेतर्हि चक्र ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ इषायस्य
तथा वाचा परदेशकृतेऽपि तत् । शुद्धीकार्य्यमुपादिश्य सवाह्याजिरमन्दिरं ॥२१॥ प्रोच्य
सर्वान्वयानां च विभोः पुण्यतमालये । प्रार्थनायै समाह्वानं कार्य्यं स्वक्रतुनाचिरात् ॥२२॥
स्थिरिमीयस्य वाचापि मन्दिरस्थैस्त्रयैलकान् । अनिन्दत्कुर्वतो लुब्ध्या तत् परास्कन्दि

गर्त्तवत् ॥२३॥ अतिक्रुद्धास्त्वतो भूताः प्रधाना याजकास्तदा । साध्यापकाः प्रभौ तत्र शक्तिं
 दर्शयतीदृशां ॥२४॥ तं तल्लीञ्चर्यकर्त्तारं व्यूहनूत्नोपदेशदं । हन्तुमैच्छन् महेष्यीतो ऋ
 स्यंस्तु निपुणा अपि ॥२५॥ सर्वसामान्यवर्गो हि तत्क्रियौघातिविस्मितः । अद्रवन्मन्दिरे
 श्रोतुं नम्रराजोपदेशनं ॥२६॥ तद्वत्प्रत्नकविद्वयस्य वचनैः ख्यातैः स ईशात्मजो मूंस्तूष्णीम
 करोत्परान्वयरिपून् लुब्धान् विभोरालये । तावत्यह्युपदिश्य चेह सकलैस्तत्रस्थितौघैर्नतः १७
 सन्ध्यान्ते वरशिष्यषड्द्वयवृतोऽतो बेथनीयां गतः ॥२७॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहा
 त्म्यपर्वणि (इषायभव्यवाक्यानां षट्पंचाशत्तमसर्गाद् यिरिमीयभव्यवाक्यानां सप्तमसर्गान्मला
 कीयभव्यवाक्यानां तृतीयसर्गान्मत्थायस्यैकविंशसर्गान्मार्कस्यैकादशसर्गान्लूकस्योनविंशसर्गाच्चो
 ङ्कृतः) पुण्यसप्ताहसोमवारचरित्रसूचकः सर्वान्वयप्रार्थनालयशोधनं नाम तृतीयोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ सूर्याहे स्वागतिं प्राप्तः स्वालये तत्र चान्यजान् १ परे ह्याहूतवान् किं
 मङ्गलाहे करोद्गुरो ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ मार्थागेहे शयित्वा स प्रागिवाथारुणोदये १ वृतो
 द्वादशभिः शिष्यैरभोयाय महापुरं ॥२॥ ततो वर्त्मन्युपस्थाय ह्योदृष्टोऽुम्बरस्थले १ आमूलं
 शुष्कमाप्त्वा तं शिष्या विस्मयमाययुः ॥३॥ प्रस्तरञ्च ततो वादीदहो यमशपस्तरं १ बहु
 पर्णं कियच्छीघ्रं गुरो यं शुष्कतां गतः ॥४॥ इति संश्रुत्य तेनाक्तं सर्वशिष्यार्थवादिना १ प्रभु १८
 निष्फलनाशाङ्कदातोवाचाखिलानिदं ॥५॥ श्रियेषूरूवाच ॥ ईशे श्रद्धैव युष्माभिर्निःशङ्कं
 क्रियतामतः १ न कार्यं केवलं तद्वद्यन्मयोऽुम्बरे कृतं ॥६॥ किंतूत्थाय पताब्धौ त्वमि
 त्युक्तो गिरिरप्ययं १ युष्माभिर्दृढविश्वासैर्विशङ्कैस्तत्कारिष्यति ॥७॥ इत्थं वो वच्युतं
 यद्यन्वाप्तिविश्वाससंयुताः १ याचथ प्रार्थनास्वेव यूयं तत्प्राप्स्यथ ध्रुवं ॥८॥ गुरुरूवाच ॥

इति श्रेष्ठद्रुगिरितो वरुहोचे महागुरुः १ अथ प्रातर्महापुत्र्यां मन्दिरेऽपि च सोऽविशत् ॥९॥
 ततो याजकशार्ङ्गलाः प्रधानाश्च यद्द्विदिनां १ ह्यस्तनक्रेतृनिःक्षिप्या प्राक्स्वागत्या च रोषिताः ॥
 १०॥ मन्दिरे परिगच्छन्तं प्रभुमभ्येत्य यत्नतः १ सशास्त्राध्यापका एतत् पप्रच्छुर्दुष्टमानसाः ॥
 ११॥ प्रधाना उचुः ॥ कर्माण्येतानि केन त्वमैश्वर्येण करोष्यहो १ त्वयि को वेयदैश्वर्यं निद
 धावीशसद्गनि ॥ १२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ एकं युष्मानहमपि प्रक्ष्याम्याप्नोतरस्तु वः १ तदा वक्ष्यामि १९
 केनैतान्यैश्वर्येण करोम्यहं ॥ १३॥ जकरोयजयोहन्निकीर्तितं स्नापनं हि वः १ कुत आयात्
 किमु स्वर्गात् किं वा मानुषमात्रतः ॥ १४॥ गुरुरूवाच ॥ इमं श्रुत्वा प्रभोः प्रश्नं व्यमृशंस्ते पर
 स्परं १ किमेतत्पृच्छते भुष्मै दद्याम वयमुत्तरं ॥ १५॥ योहन्निसनापनं स्वर्गजातमुच्येत
 चेत्तदा १ वक्तासौ किं कृते यूयं तं न प्रत्यैत खल्विति ॥ १६॥ ब्रूयाम तु नरोत्थं चेत्तदास्मान्

हन्युरश्मभिः १ व्यूहाः सर्वे हि योहन्निं जानन्तोऽप्रवाचिनं ॥१७॥ इत्थं विचार्य धूर्तास्ते
प्रत्यूचुर्व्यूहभीतितः १ न विद्मः स्नापनं तस्य कुतः समुद्रभूदिति ॥१८॥ अथ तानब्रवीद्येषूरतो
हमपि वो नहि १ प्रतिवक्ष्यामि केनेतान्यैश्वर्येण करोमि वै ॥१९॥ युष्माभिस्त्वपि किं
ज्ञातं नरः कोऽपि स्वपुत्रयोः १ अभ्येत्यैकं निजद्राक्षां कार्यार्थे गन्तुमादिशत् ॥२०॥ स त्व
वादीन्न गन्तास्मीत्यथो स्वाधर्मतः परे १ अनुतप्य पितुर्द्राक्षां तत्कर्माचरितुं ययौ ॥२१॥ २०
तथान्यं पुत्रमभ्येत्य पिता तत्रैतुमादिशत् १ सतूचे याम्यहं नाथेत्यथो नायात्कदाचन ॥२२॥
एतयोः कतरः स्वोयपितुराज्ञामपालयत् १ इति पृष्ठा अवोचंस्ते प्रथमाज्ञां य आप सः ॥
२३॥ इत्थं श्रुत्वाब्रवीद्येषूः करसंग्राहकास्तथा १ वेश्याश्चाप्यैश्वरं राज्यं युष्मत्प्राक्
प्रविशन्त्यहो ॥२४॥ इत्थं वो वच्च्यहं सत्यं धर्माध्वन्यागतं हि वः १ योहन्निं करसंग्राहि

वर्गा वेश्याश्च मेनिरे ॥२५॥ धर्माकारास्तु यूयं न मेनिध्वे नानुतेप च १ तेषां शुद्धिं
समीक्ष्यापि सद्भिश्वासार्थमात्मनां ॥२६॥ इति प्रोच्य प्रधानान् स यद्दद्यान् धर्मलिङ्गिनः १
मोक्षैश्वर्यनिरोधेच्छून् परे न्यदवदइवः ॥२७॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ नवं शृणुत दृष्टान्तं गृहस्थः
कोऽपि वित्तवान् १ द्राक्षोद्यानं विनिर्भूय परिखां परिखन्य च ॥२८॥ तदन्तश्च खनि
त्वापि रसनिष्पीडनावटं १ स्थापयित्वा च तन्मध्ये मंचमूर्द्धस्थितं शुभं ॥२९॥ तत्सर्वं च २९
समर्प्यैव केषुचित् कृषकेषु सः १ परदेशं ततो गच्छच्छूङ्कारहितमानसः ॥३०॥ आगते फल
पकृत्वकाले तु कृषकान्प्रति १ प्रेरयामास भृत्यं स द्राक्षायाः फललब्धये ॥३१॥ ते त्विमं
किंकरं धृत्वा बलान्निजगृहुर्दृढं १ शून्यहस्तं च दुर्वाग्भिः प्राणुदन् स्वामिनं प्रति ॥३२॥
ततो न्यमपि भृत्यं स प्रेरयत् कृषकास्तु तं १ दृशदाहतमूर्द्धीनं सलज्जमनुदंस्तथा ॥३३॥

अथान्यं प्रेरयत् स्वामी जघ्नुस्तु कृषका अमुं । बहूंश्चापीरितानन्यानाजघ्नुर्जघ्नुरेव च ॥३४॥
 अथोच्चे धीश्वरो हं किं कुर्यामात्मसुतं प्रियं । तान् प्रति प्रेरयिष्ये त आद्रियेरंस्तमेव
 ते ॥३५॥ एवं तेन कृतं किंतूद्याने ते कृषकास्तदा । स्वनाथैकसुतं बुद्धायान्तमूचुः पर
 स्परं ॥३६॥ दायादो यमहो स्माभिरिदानीं हन्यतां ततः । अधिकारो स्मदीयः
 स्यादित्युक्त्वोद्यानतो बलात् ॥३७॥ निरस्य स्वामिपुत्रं ते बधन् किंतु पतिर्यदा । आगन्ता २२
 किं तदा कुर्यात् कृषकानिति वो मतं ॥३८॥ प्रधाना उचुः ॥ सम्यग्घन्ता स तान्दुष्टान्
 द्राक्षोद्यानं नवेषु तु । निधाता कृषकेषु स्वं कालयोग्यफलाप्तये ॥३९॥ गुरुस्वाच ॥
 इत्यूचुः प्रभुदृष्टान्तार्थीज्ञास्ते किंतु तत्परे । एवं तेभ्यो चिरात् कुर्यात् स्वामोत्युक्तवति
 प्रभौ ॥४०॥ स्वीयं कुकृषकत्वं ते जिघांसुत्वं च तद्गिरा । इङ्गितं किल विज्ञाय विभु

वाक्यावहेलिनः ॥४१॥ मा भूयादित्यवोचन्त भीताः स्वस्थितिनाशतः । श्रेष्ठयज्वालयः
किंतु तान्प्रत्यूचे विभोः सुतः ॥४२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ पुण्यग्रन्थेषु युष्माभिः किं नाधीतं
कदाचन । दाविदः सन्नृपस्यैतत् स्वपुत्रविषयं वचः ॥४३॥ निर्मायका यमवमत्य निरा
सुरेवाश्मानं स मन्दिरवरोपलतां जगाम । ईशोत्थितं तदतिविस्मयकारि नोऽप्ये तेना
र्पितेऽह्यपि वयं मुदिता भवेम ॥४४॥ इत्युक्तानुक्रमान्नूनं युष्मन्नोऽपहरिष्यते । ऐश २३
राज्यं निधेयं च तद्योग्यफलदातरि ॥४५॥ कुलेऽन्यस्मिन्नपीत्येव वच्मि युष्मानसंशयं ।
दुष्टान्निर्मायकानोशस्थापिताश्मनिरासकान् ॥४६॥ एतदश्मोपरि तु यः पतेत् स किल
भंस्यते । यस्मिंस्त्वेष पतेदश्मा स चूर्णः स्यात् समन्ततः ॥४७॥ गुरुरूवाच ॥ तद्दृष्टान्तं
फरीष्यास्तु श्रुत्वा सश्रेष्ठयाजकाः । अविश्वस्ता विभूद्यानपालकाः सद्विरोधिनः ॥४८॥

स्वनाशविषयं जज्ञुरतः कोपविमोहिताः । दायादं हन्तुमैच्छंस्तमीश्वरैकसुतं प्रियं ॥
 ४९॥ तत्काले च बलाद्धर्तुमिच्छन्तोऽपि भयान्मृणां । येषूवाक्यादराणां तदशक्तत्वमवा
 म्बुवन् ॥५०॥ अतस्तं रोम्यभूपाये भिशापैर्व्यूहवर्जितं । कथं मृत्युं नयेयुस्ते मन्त्रणार्थे
 बहिर्गताः ॥५१॥ तदा स सकलव्यूहैर्ज्ञात ईशप्रवाचकः । तानन्यमपि दृष्टान्तं शुश्रूषू
 नवदत्स्फुटं ॥५२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ उपयामोत्सवस्यैव स्वर्गराज्यं समं स्थितं । युवराज २४
 कृते पित्रा प्रस्तुतस्यार्यभूभुजा ॥५३॥ तत्काले त्वागते राजानुद्वृत्यान् दिशं दिशं ।
 निमन्त्रितगणं सर्वमाह्वातुं ह्युत्सवं प्रति ॥५४॥ तद्गणे तु न कोऽप्यायादतोऽन्यानपि भूमिपः ।
 भृत्यानादिशदभ्येतुं वक्तुं वेदं निमन्त्रितान् ॥५५॥ अहो उक्षादिमेधो मे भूरिभोजनवस्तु
 च ॥ युष्मभ्यं प्रस्तुतं सम्यगायातोद्वाह आश्विति ॥५६॥ तद्वाक्यं त्ववहेलन्तस्तेऽखिलाः

स्वस्वकर्म्मणे १ स्वक्षेत्रे केचिदन्ये तु स्वबाणिज्ये तथा ययुः ॥ ५७ ॥ इतरे च नृपप्रेष्यान् समा
 क्रम्य बलात्तदा १ दुर्बोभिः प्रहृत्यैवानाशयन्नतिदुर्हृदः ॥ ५८ ॥ तच्छ्रुत्वा तु नृपः क्रुद्धः सेनां
 प्रेष्य नरानमून् १ घातकान् घातयामासादाहयच्चापि तत्पुरं ॥ ५९ ॥ अथोवाच स्वभृत्यान् स
 विवाहोत्सव एष मे १ प्रस्तुतोऽस्ति तदर्हास्तु नासन् पूर्वनिमन्त्रिताः ॥ ६० ॥ अतः शृङ्गाट
 केष्वेव यूयं निर्गत्य यत्नतः १ यान् यानापनुथ तान् सर्वान् ममात्राह्वयतोत्सवे ॥ ६१ ॥ इत्या २५
 ज्ञानुक्रमाद् भृत्या यान् यान् रथ्यासुवाप्नुवन् १ मन्दान् भद्रांश्च तान् सर्वान् समगृह्णन्नुपालये ॥
 ६२ ॥ ततः संपूरिते गेहे विवाहोत्सवयात्रिभिः १ आसीनं तद्गणं तत्रागच्छद्राजा समीक्षितुं ॥
 ६३ ॥ तत्रापरिहितोद्वाहवस्त्रं कंचिद्दर्श सः १ भोक्तृमध्ये समासीनमभ्यवादीदिदं च तं ॥
 ६४ ॥ कुतोऽपरिहितोद्वाहांशुकोऽत्र त्वं प्रविष्टवान् १ हे मित्रेत्युदितोऽसौ तु नीरवो भूत्सम

स्ततः ॥६५॥ अतः परिचरान् राजाब्रवीद् बद्धकरांग्रिकं । इममुत्तोल्य वाह्ये ऋत्तिभिरे
 विनिरस्यत ॥६६॥ तर्हि स्यात्क्रन्दनं घोरं दन्ताघातस्वनोऽपि च । समाहूता हि बहवो
 ल्पे विशिष्टा भवन्ति तु ॥६७॥ गुरूवाच ॥ इत्थमुक्तवतीशस्यात्मजे खल्वैस्रयेलिनां ।
 अप्रतीतिं ततश्चैवाह्वानमन्यकुलोद्भवां ॥६८॥ ईशार्यमण्डले चान्तराहूतानां किलोचितं ।
 शुद्धत्वं दण्डमुग्रं च तद्दीनानां नृणामिह ॥६९॥ तदाभ्यायन् फरीष्याणां केचिद्वैरोद्यकैः २६
 ॥ अमिशापनिदानापत्ये नुन्ना नाथैर्जिघांसुभिः ॥७०॥ ते प्रभुं प्रति गच्छन्तो
 धर्म्मजिज्ञासुताकुलात् । नम्रा इव वचः प्रोचुरादराकारकं तथा ॥७१॥ फरीष्यादय
 उचुः ॥ सत्यरूपस्त्वमात्रार्य्य विभुमार्गीपदेशकः । नृसन्तोषेच्छया होनस्तदतुष्टिभयेन च ॥
 ॥७२॥ अतस्त्वां वयमायाता जिज्ञासार्थे किमूचितं । करं दातुं न वाब्राह्मैर्भिन्नधर्म्माय

भूभुजे ॥७३॥ अस्मत्संशयहृत्यर्थमेतज्ज्ञापय नो गुरो १ किं देयः किं न वास्माभिः करो
रौम्येशकैशरे ॥७४॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तेर्धूर्ततां तेषां सर्वज्ञो नुममे प्रभुः १ अतो वादोत्
परीक्षध्वे कस्मै मां धर्मलिङ्गिनः ॥७५॥ कररौप्यमिदानीं मां यूयं दर्शयतेत्यथो १ ते तं
प्रत्यानयन् रौप्यकर्षपादं सुमुद्रितं ॥७६॥ सो ब्रवीतांस्त्रिवयं मूर्तिः कस्यैतैश्चाक्षरैरपि १
लिखितं कस्य नामेति प्रत्यूचुस्ते तु कैशरः ॥७७॥ अथोवाच प्रभुर्यानि कैशरः सन्ति २७
कैशरे १ तानि यच्छत यान्येवमीशस्येशाय तानि तु ॥७८॥ तथा प्राप्तोत्तरास्ते वै सर्व
व्यूहस्य सन्निधौ १ धूर्ता भग्नपरामर्शा विस्मयं प्राप्य निर्ययुः ॥७९॥ हैरोद्यकफरीष्याणां
निवृत्ते वञ्चने तथा १ हेतुं तदभिशापस्य पीलाताये विदुण्डतां ॥८०॥ तदा येषूं समभ्येत्य
परलोकावमानिनां १ शादूक्यानां नराः केचित् परीक्षार्थे ब्रुवन्नदं ॥८१॥ शादूक्या उचुः ॥

हे गुरो मोसिनोक्तं नः कोऽप्यपुत्रो म्रियेत चेत् । तदा तत्कुलरक्षार्थं तत्स्त्रीं भ्रातोद्वहेदिति ॥
८२॥ अस्मन्मध्ये तु सप्लासन् भ्रातरो ज्येष्ठ एषु तु । परिणीयासुते प्रेतेऽनुजो जयाह
तत्स्त्रियं ॥ ८६॥ तथा तस्मिन्नपुत्रे तु मृते भ्रातेतरः स्त्रियं । गृहीत्वातनयः प्रेतस्तद्वदन्ये
पि चाखिलाः ॥ ८४॥ तथा प्रेतेषु सर्वेषु सप्लभ्रातृष्वसूनुषु । शेषे सापि ममार स्त्री तत्समस्त
गणावला ॥ ८५॥ अतस्तेषां महाचार्य्यं भ्रातृणां कतमस्य सा । गतासुपुनरुत्थानकाले पत्नी २८
भविष्यति ॥ ८६॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तं तैरविश्वासैः पुनरुत्थानहेलया । संश्रुत्य प्रभुरे
तन्नान् वचः प्रत्यवदत्स्फुटं ॥ ८७॥ श्रौयेषूरूवाच ॥ पुण्यशास्त्राविदो यूयमीशशक्त्यविदोऽपि
३ । मृतानां पुनरुत्थाने महाभ्रान्तिं समागताः ॥ ८८॥ उत्थास्यन्ति पुनर्ये हि परलोकार्हा
मानुषाः । नोद्बहन्ति न वोह्यन्ते स्वर्गदूतात्मकाः स्थिताः ॥ ८९॥ न मर्तुमपि वा तत्र

शक्रवन्ति कदाचन । ईशपुत्रनिभीभूताः पुनरुत्थानजा ध्रुवं ॥१०॥ यत्तु तद्विषये शास्त्रे पुरा
लिखितमैश्वरे । तन् किं न पठितं क्वापि युष्माभिर्भ्रान्तमानसैः ॥११॥ अहमोशो ब्र
ह्मस्यास्मीशहकस्येश एव च । याकोबाख्येस्रयेलस्याहमेवेशो निरन्तरं ॥१२॥ इत्युवाच
उज्वलस्तम्बमध्यतो मोसिमोश्वरः । नुदन् मोचयितुं हस्तादब्रहाद्युद्भवान् द्विषां ॥१३॥ न
मृतानां तु सोऽस्तीशो जीवतां त्वखिलाश्च ते । नित्यं जीवन्ति तस्यायेऽतो वोऽतिभ्रमणं २९
स्फुटं ॥१४॥ गुरुरूवाच ॥ तथा शादूक्यवर्गं स तूष्णीं चक्रे सदुक्तिभिः । तन्न केचिन्
स्थितास्तत्र समीक्ष्याध्यापका मुदा ॥१५॥ उचुः साधु त्वया प्रोक्तमेतदाचार्य्यं खल्विति ।
फरीष्याश्चापि तच्छ्रुत्वा बहुशस्तं समागताः ॥१६॥ परामशीत्परे चैकस्तेषां सच्छास्त्रशिक्षकः ।
परोक्षार्थमपृच्छन्तं भ्रान्तिनाशमिदं वचः ॥१७॥ शास्त्रशिक्षक उवाच ॥ हे महाचार्य्यं मोस्युक्तै

शशास्त्राज्ञासु भूरिषु । कतमा सत्तमास्त्येव रक्षणीया विशेषतः ॥९८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥
तत्सर्वासाभियं श्रेष्ठा वाक्यं शृण्विस्त्रयेत् सत् । अस्मदीशो विभुर्ज्ञेय एक एवेश्वरः
॥९९॥ तं च तावद्धृदा नूनं प्रीणयेस्तावदात्मना । तावच्चित्तेन चापि त्वं ता
वच्छक्त्या तथैव च ॥१००॥ इयमाज्ञाखिलास्वेवादिमा श्रेष्ठा च संस्थिता । द्वितीया
तु स्थिता तस्मिन्शास्त्रे प्रथमसन्निभा ॥१०१॥ प्रतिवासिनमात्मीयं प्रीणयेस्त्वं किलात्म ३०
वत् । इत्यादेशद्वयाज्ज्ञेया न काप्याज्ञा महत्तरा ॥१०२॥ एताभ्यां हि वराज्ञाभ्यां
समस्तं शास्त्रमैश्वरं । समस्तेशप्रवक्तृणां वाक्यौघश्चावलम्बते ॥१०३॥ शास्त्रशिक्षक उवाच ॥
साधूक्तमिदमाचार्य्यं त्वयैको यत ईश्वरः । संस्थितो न च कोऽप्यन्यो विद्यते वै
कदाचन ॥१०४॥ तं च तावद्धृदा तावच्छक्त्येशं तावदात्मना । तावच्चित्तेन चैवं स्व

प्रतिवासिनमात्मवत् ॥१०५॥ प्रीणयेत्किल यो यः सोऽधिकं धर्मं समाचरेत् । सर्वंहोम
कृतूत्सर्गादपि तत्र न संशयः ॥१०६॥ गुरुरूवाच ॥ इदं तस्योत्तरं धीरस्येव ज्ञात्वाब्रवीत्
प्रभुः । त्वं न दूरस्थितो नूनं राज्यादप्यैश्वरादिति ॥१०७॥ नीरवे च ततो भूते
फरीष्याणां गणेऽखिले । तत्स्थानोपस्थितेऽपृच्छदन्यत्सन्नृप एव तान् ॥१०८॥ श्रीयेषू
रूवाच ॥ सञ्छात्राध्यापकैर्नूनं युष्माभिः कस्य मन्यते । पुत्र ईशाभिषिक्तः स खृष्टो राजा ३१
प्रतीक्षितः ॥१०९॥ गुरुरूवाच ॥ इदं पृष्टाः समस्तास्ते पुत्रो दाविद एव सः । इति
प्रस्थूचिरेऽथो सोऽन्यं प्रश्नं तर्ह्युवाच तान् ॥११०॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ तदा तं कथमैशात्म
व्याप्तः सत्पार्थिवोऽप्यसौ । वर्णयामास खृष्टं वै स्वीयनाथाभिधानकं ॥१११॥ नाथं मदीय
मिदमभ्यवदद्विभुर्हि त्वं मेऽधुनोपविश दक्षिणहस्तपार्श्वे । यावन्न तेऽहमखिलारिगणं

खदङ्घ्रिपोठीकरिष्य इह तिष्ठ मया सहैव ॥११२॥ इत्युक्तं दाविदातो यः कवेनीथस्तथो
चते । कथं खृष्टः स तत्पुत्रो भवितुं शक्नुयादपि ॥११३॥ गुरुरूवाच ॥ इदं वाक्यं मुदा
शृण्वन् व्यूहाः किंतु विरोधिनां । फरोष्याणां गणः किंचिन्नाशक्रीतं प्रतीरितुं ॥११४॥
एतन्मात्रं परे नैकः प्रचण्डहृदयो ष्यरिः । प्रभुं किंचित्परिप्रश्नं विवादार्थं समैहत ॥११५॥
जितेषु च तथा सर्वविरोधिषु ततः प्रभुः । शिष्यांस्तद्विषये वादीदखिलव्यूहसन्निधौ ॥ ३२
११६॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ फरोष्यकाध्यापकशास्त्रिवर्गी मोस्यासनेषूपविशन्त्यतो वै । शास्त्रा
नुसारेण यदादिशन्ति ते वोऽपि शिष्या मम तत्कुरुध्वं ॥११७॥ क्रियानुसारेण तु तद्गणा
नां प्रिया विनोता अपि मा कुरुध्वं । यतोऽतिभद्राण्यपि ते मनुष्यानाज्ञाय कार्यैर्न समा
चरन्ति ॥११८॥ दुःसह्यभारानपि बन्धयित्वा स्कन्धेषु नृणां किल ते ष्यन्ति । किंत्वे

कथाप्यात्मकराङ्गुलीनां नेच्छन्ति तांश्चोदयितुं समन्तत् ॥११९॥ सर्वं हि तः कर्म नरेक्षणया
 लो धर्मलक्ष्मार्थमुरूकृतास्तैः १ स्मृत्यंशलेखाकवचा अतश्चांशवो अधिकास्तडसनायनद्याः ॥१२०॥
 श्लेष्ठासनान्येव मठेष्वतस्ते कांक्षन्ति तद्वच्च नृभोजनेषु १ व्रजन्ति हृदेषु नमस्कृतीस्ते गुरो
 गुरो इत्यतिलिप्समानाः ॥१२१॥ मा त्वेव लिप्सध्वमिदं यतो वो स्त्येको गुरुभ्रातर एव
 यूयं १ मा भूस्थितं वा पितरं प्रवक्तु स्वर्गस्थितो ह्यस्ति पिता व एकः ॥१२२॥ मा प्रोच्यतां ३३
 कोऽपि च नायको वो स्त्येको हि वो नायक एव खृष्टः १ स्यात्सर्वभृत्यश्च महत्तमो वो यस्त्वा
 त्मकीर्तीच्छुरधः स गामी ॥१२३॥ अध्यापकास्तु सफरोष्यगणा अरे वो धिग्लिङ्गिनो
 ऽस्ति यत एव चिरार्थनानां १ यूयं ह्येन विधवालयगाः समन्तात्संभुग्धु उयतरदण्डमवा
 प्यथातः ॥१२४॥ अध्यापकास्तु सफरोष्यगणा अरे वो धिग्लिङ्गिनो ऽस्ति यत आर्यमपो

ब्रह्मण्यं १ बध्नीथ यूयमिह न प्रविशन्त एवमन्यांश्च तत्र चलतोऽपि निरोद्धुकामाः ॥
१२५॥ अध्यापकास्तु सफरोष्यगणा अरे वो धिग्लिङ्गिनोऽस्ति यत एककशिष्यलब्धये १
अग्निं भुवं च परिगच्छथ तं त्ववाप्यात्मभ्योऽधिकं नरकजं द्विगुणं कुरुध्वे ॥१२६॥ युष्मान्
धिगन्धमनसो विभुमार्गदेष्टृनाख्यात ईश्वरगृहाय शपेत कश्चेत् १ भक्तुं क्षमेद्यदि तु तत्स्थित
काञ्चनाय कुर्याच्छपं स न निराक्रियतां किलेत्थं ॥१२७॥ मूर्खास्तथान्धहृदयाश्च तयोर्हि मध्ये ३४
क्षेमं नरेः कतरदेव बुधेर्महीयः १ किंन्वत्र सन्निहितमेव हिरण्यमज्ञाः किंवा हिरण्यपरि
दुद्धिकृदीशसत्र ॥१२८॥ ब्रूथैव कोऽप्युत शपेत यदीशवेद्यै भक्तुं क्षमेद्यदि तु तद्बलये तदा
१ त्रेयोऽनयोः कतरदस्ति हि किं बलिवै किंवा बलेः परिविशुद्धिकृदीशवेदिः ॥१२९॥
शोऽयो नरः किल शपेत महेशवेद्यै तत्संस्थसर्वबलये शपते तदा सः १ यो यः शपेत च महे

॥ १३० ॥ स्वर्गाय यस्त्वपि शपेत नरः पृथिव्यां
 सिंहासनाय शपते स तदेष्वरस्य । सिंहासनाय शपमेव नरस्तु कुर्वन्स्मिंस्तथोपविशते
 विभवे करोति ॥ १३१ ॥ धिग्वोऽस्ति शियुकवितुन्नकजोरकादीन् यस्माद्धिभज्य दशभागत
 एवकर्मेषां । यत्नात्समुत्सृजथ किंतु गरीयसीः सच्छास्त्रे विवर्जथ विचारदयाप्रतीतीः ॥
 १३२ ॥ एताः क्लिहार्हत समाचरितुं विशेषान्नावारमप्यमुमतीव विवर्जितुं ह । पात्राण्य ३५
 मशकपानभयेन यूयं वस्त्रैः समावृणुथ हन्त मयं निगित्य ॥ १३३ ॥ अध्यापकास्तु सफरीष्य
 अरे वो धिग्धर्मलिङ्गिन ऋतायनदृष्टिहीनाः । यत्नाद्धि पानघसवासनवाह्यमेव
 गृह्यन्तरे तु गृधत्तामलपूरिताः स्थ ॥ १३४ ॥ रे रे फरीष्य विदृगात्मक शिक्षकापि त्वं यानि
 घानघसपात्रचयोदरे स्युः । आदौ विमृडि क्लि तानि ततो हि बाह्यं शुद्धीभवेत्स्वयमिवात्र

न संशयोऽस्ति ॥१३५॥ अध्यापकाः कपटिनः सफरोष्यका रे धिग्वः शितीकृतशवावटका
 यथा हि । चिह्ने गते वहिरतो रुचिरा भवेयुरभ्यन्तरे तु मृतकुल्यमलप्रपूर्णाः ॥१३६॥
 मर्त्यैरवेद्यमलकास्तदुपर्युपेतैर्युयं तथा मनुजवञ्चनकर्म्मदक्षाः । विद्यध्व एव नरगोचर
 शोला अभ्यन्तरे तु कपटित्वविधर्मपूर्णाः ॥१३७॥ अध्यापकास्तु सफरोष्यगणा अरे
 वो धिग्धर्मलिङ्गिन ऋतायनदृष्टिहीनाः । ईशप्रवाचिशववासविधायकाः स्थ धर्म्यप्रमोत ३६
 मणलक्ष्मविभूषकाश्च ॥१३८॥ तर्हि प्रवक्ष्य यदि नः समये पितृणां जाता वयं नु सह तैर्न तदा
 भवेम । ईशप्रवाचिवधका इति किंतु यूयं स्वोक्त्यापि तद्वधकसूनव एव सिद्धाः ॥१३९॥
 तस्मात् सतां वधकसूनव आश्विदानां पित्रंघसां परिमितिं परिपूरयध्वं । सर्पा भुजङ्ग
 कन्याः कथमेव यूयं विन्देत मोचनमरे नरकोयदण्डान् ॥१४०॥ वाक्यं संशृणुतेतदोश्वर

धिया वः प्रोक्तमेवाधुनाहो युष्मान्प्रति संनुदाम्यहमतो ऋधापिप्रवक्तृन् बुधान् १ शूलाद्ये
स्त्वपि नाशयिष्यथ बहूनन्यांश्च तेषां बलादाहत्य स्वमठेष्वहो प्रतिपुरं संताडयेतादयाः ॥
१४१॥ तस्माद्वाग्मिकहाबिलादिकसतां भूमौ हतानां बलात् सृष्ट्यावध्यसृगेव यद्यदभवत्सर्वत्र
संपातितं १ तद्दण्डः किल वः प्रतीह निपतेतेषां सतां ह्यन्तिमो वेद्यग्रे जकरोय एव निहतो
त्रार्थ्यो बराकोयजः ॥१४२॥ हे सद्दन्तृयिरूषलेमनगरि त्वां प्रत्युत प्रेरितानश्माद्यैः सक ३७
स्मन् वधन्त्यपि कियद्द्वारं त्वपत्यानि ते १ ऐच्छं मां प्रति संयहीतुमनिशं स्वांस्ताम्रचूडा
यथा पक्षेषु प्रचिनोति सावकगणांस्तनु त्वदस्वीकृतं ॥१४३॥ त्याज्यं वो ह्यविरान्निकेतन
भिदं शून्यं वधाग्न्यावृतं मां यूयं तु यिरूषलेमनगरे न द्रक्ष्यथात्रस्थिताः १ यावद्भूम्यधिपं
न यूयमपि मां ज्ञात्वा विशन्तं तदा वाञ्छेतोन्नदितुं य एति विभुनाप्यस्मान् स धन्यो

स्तिवति ॥१४४॥ इति श्रोतृष्टसंगोतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (मोक्षिपंचशास्त्रे निःसृतिस्कन्ध
स्य तृतीयसर्गादनुवाक्यस्कन्धस्य पंचविंशसर्गाद् द्वाविंशोतानां दशाधिकशततमादष्टादशाधिक
तमात्र मत्थायस्यैकविंशद्वाविंशत्रयोविंशसर्गेभ्यो मार्कस्यैकादशद्वादशसर्गाभ्यां लूकस्य विंश
द्वेष्टतः) पुण्यसप्ताहमङ्गलवारपूर्वचरित्रसूचकः सद्मन्तृमन्दगुरूपराजयो नाम चतुर्थो

ध्यायः ॥

३८

गुरुस्वाच ॥ मन्दिरे तत्समाप्यार्यः स मन्दाचार्यभर्त्सनं । न विवाद्य इतस्तत्र तैर्जिघांसु
तरीकृतेः ॥१॥ प्रोच्य चापि स्वमैश्वर्यं तथा यैरूषलेमिनां । पूर्णपित्रघमानानां भव्यं
विश्वामाश्वपि ॥२॥ ततो निर्गन्तुकामः स श्रेष्ठवृक्षगिरिं प्रति । अनायाते त्रियामेऽपि
कश्चिद्यगणावृतः ॥३॥ निर्गतेः प्राङ् महासत्राजिरे कोषाभिधे स्थितः । बहूस्तत्रैक्षत

शूहान् ददतः स्वस्वदक्षिणाः ॥४॥ धनवत्सु त्वनेकेषु निदधत्स्वतिमूल्यकाः । कोषे स्वा
 दक्षिणाः कापि दरिद्रा विधवायथौ ॥५॥ सा सार्द्धपंचमाषांस्तु निदधौ तत्र ताम्रिकान् ।
 तदा शिष्यान् समाहूय निजानभ्यवदत्प्रभुः ॥६॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ विधवेव दरिद्रैषाधिकं
 कोषे समर्पयत् । समस्तेभ्यो धनिभ्योऽपि दत्तवद्भ्योऽत्र दक्षिणाः ॥७॥ इत्यृतं वच्मि वोऽमी
 हि स्वाधिकद्रव्यतो ददुः । स्वन्यूनत्वान्वियं सर्वं निदधावपि वेतनं ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ ३९
 तथोक्त्वा सर्वविन्मोक्त्वा ततो द्वादशभिः सह । निर्गच्छन् मन्दिरे नानाजिरमध्ये तरत् खलु ॥९॥
 शिष्याणामब्रवीत्वेकः पश्याचार्येह कोदृशाः । उपलाः सद्यनिर्म्माणप्रचयाश्चातिसुन्दराः ॥१०॥
 प्रत्युवाच प्रभुस्त्वेनं पश्यथोपलसंचयं । नैकोऽप्यन्योपरि स्थाताच्छिन्नभिन्नोऽचिरादिति ॥
 ११॥ श्रेष्ठवृक्षगिरौ ते तु यदा सर्वं उपस्थिताः । प्रभौ तत्र समासौने समन्दिरपुरायतः ॥

१२॥ तदा जिज्ञासयाचार्यमभ्येत्य प्रस्तरान्द्रियो १ तथा याकोबयोहन्नो समपृच्छन्निदं
पृथक् ॥१३॥ श्रौयेषूशिष्या उचुः ॥ त्वदुक्तं सर्वमेतन्नः कदा भव्यं वदाथ ते १ आगतेः
किं भवेच्चिह्नं कालसंपूरणस्य च ॥१४॥ श्रौयेषूरुवाव ॥ मा वंचध्वं क्वचिन्नाम्नानेके ह्यागा
मिनो ममं १ भ्रामयेयुश्च तत्पूर्तौ खृष्टो स्मोत्युक्तिभिर्बहून् ॥१५॥ किंतु युद्धरवं यूयं त
ज्ञातीः श्रोष्यथापि च ॥ ततो मा व्ययतां यात कालान्तो न तदा भवेत् ॥१६॥ अन्योन्यं ४०
सकामिष्यन्ति राज्यराष्ट्राण्यतोऽपि च १ दुर्भिक्ष्यमारिभूकम्पा भव्याः प्रतिदिशं भुवि ॥१७॥
एतत्सर्वमवश्यं हि भूमौ स्यात् किंतु भाविनां १ अतिदुःसह्यदुःखानां समारम्भणमेव तत् ॥
१८॥ आकाशे चातिभीमानि चिह्नान्याविःस्युरप्यथ १ तेभ्यः प्राग्धो गृहीत्वा ते ताडयि
ष्यन्ति दुर्हदः ॥१९॥ मठेषु च तदानेया यूयं कारासु चैव तेः १ देशाध्यक्षनृपाये च मन्नामार्थे

मुहुर्मुहुः ॥२०॥ सोढव्यं तनु साह्यार्थे बन्धुभिर्भ्रातृभिश्च हि । ज्ञातिभिश्चापि मित्रैश्च निधा
 स्यध्वे द्विषां करे ॥२१॥ हन्तव्याश्चापि केचिद्बो द्रोहिष्यध्वे च मत्कृते । सर्वैर्नत्वणुकेशो
 ऽपि नाशयो वः शिरसां ध्रुवं ॥२२॥ सावधानास्तु तर्हि स्त यतो न्नेके ऽपि तद्बलात् । पातिताः
 स्युः परांश्चापि निधास्यन्ति दुरात्मकाः ॥२३॥ तदा मिथ्योपदेशार उँत्थास्यन्त्यप्यनेकके ।
 ईशानामच्छ्लोक्त्यैव मोहयन्तो बहूनपि ॥२४॥ अधर्म्मस्य च मर्त्येषु महावर्द्धनहेतुतः । बहूनां ४१
 प्रेमसन्तापस्तदा शोतीभविष्यति ॥२५॥ सहिष्णुत्वे तदा यूयं स्वोयप्राणान् सुरक्षत । यो
 ह्येतच्छेषपर्यन्तं सोढा प्राप्ता स मोचनं ॥२६॥ आदौ राज्यसुवार्ता तु प्रवाच्या भूमिमण्डले ।
 साह्यार्थं सर्वराष्ट्रेभ्यो ऽथ शेषस्तत्परे भवेत् ॥२७॥ किंत्वाहूतैर्नराये ऽपि यत्नात्स्थाप्य
 मिदं हृदि । युष्माभिर्नीतरार्थं वै किञ्चिच्चिन्तयितुं पुरा ॥२८॥ अहं वो हि मुखं दायी

बुद्धिं चापि दृढां ययोः । शक्तिं वारयितुं शक्तो न कोऽपि स्याद्विरोधिनां ॥२९॥ अक्षोहिणो
 ऽभिः परिवेष्टितं तु यदा प्रपश्येत यिरूषलेमं । स्थानेऽप्यथो पुण्यतमेऽपकृष्टं दान्येलसूक्तं
 भृतीकृदुत्थं ॥३०॥ तदा सदुक्तिं पठितां सुबुध्य यद्दृश्यदेशे निवसन्ति ये ये । ते निर्जनी
 भव्यपुरं विवर्ज्य यत्नात्पलायन्तु महीधरेषु ॥३१॥ यस्त्वात्मगेहोपरि संस्थितः स द्रव्याणि
 मा यातु ततो ग्रहीतुं । क्षेत्रे स्थितो यश्च स मा पुरान्तर्यात्वात्मवस्त्राण्यपि हर्तुमाशु ॥३२॥ ४२
 या गर्भवत्यः स्तनपाजनन्यश्चातिव्यथा स्यात् किल तर्हि तासां । पलायनं वः शिशिरे तु विश्रा
 माहेऽथवा मास्त्विति याचनीयं ॥३३॥ तदा हि सृष्ट्यावधि यावती नाभूत्कापि पीडा भुवि
 लाघतो स्यात् । न तत्परे वापि जगत्त्रयान्तं तद्बुल्यपीडेशरूषा प्रदेया ॥३४॥ उनीकृता
 चेन्न तु तद्दिनानां संख्या भवेत् कोऽपि न मुक्तिमाप्ता । दयान्वितस्त्वात्मविशिष्टवर्गीर्थे

तां किलोनीप्रकरिष्यतीशः ॥३५॥ तदा त्वहो खल्विह खृष्ट इत्थं तर्ह्यस्ति वा खृष्ट इति श्रुतं
चेत् १ युष्माभिरेतत्सकुलं ह्युमान्यमाश्चर्य्यकर्म्मन्वितमप्यतीव ॥३६॥ ये तर्हि मिथ्यागुरवो
हि मिथ्याखृष्टास्तथाविर्भवितार उर्ध्व्यां १ ते चित्रलक्ष्मौघबलैर्वृतानप्युन्मोहयेयुर्यदि तन्न
शक्यं ॥३७॥ मत्प्रोदिताः सर्वमहो स्थ यूयं स प्रान्तरे स्तीत्युदितास्ततो मा १ निर्यात चेत्सो
स्ति गृहान्तरे त्वित्युच्येध्वमप्रत्ययमानसाः स्त ॥३८॥ यथा तडित्प्राग्दिश आगतैव प्रत्यग्दिशं ४३
व्योमन्यवभासमाना १ तथा नृपुत्रागमनं शवो हि स्याद्यत्र दाक्षाय्यगणोऽपि तत्र ॥३९॥
एवं समस्तैशलिपिप्रपूर्य्यै पतेन्महात्त्यन्वितदण्ड उर्ध्व्यां १ एतत्कुलं चार्यसिभिर्हितं स्यात्
तद्वन्धनायापहतं बलाद्वा ॥४०॥ गते स्ववृन्दे खिलराष्ट्रमध्ये मर्द्यं परौघैस्तु यिरूषलेमं १
स्थेयं च सर्वान्वययोग्यकालसंपूर्तिपर्यन्तमिहेवमेतत् ॥४१॥ भूता यदा तत्समयव्यथा तु सूर्य्य

स्तमिन्नोभविता तदैव १ चन्द्रो न दाता स्वरुचिं तदा चाकाशात्पतिष्यन्त्युडवोऽपि भूमौ ॥
 ४२॥ क्षित्यां च राष्ट्रेषु परस्परं स्यात् संशोभणं व्याकुलता च बह्वी १ सिन्धोस्तरङ्गस्वन एव
 मिन्यागाभ्यापदां नृष्ववदीर्णहृत्सु ॥४३॥ तदा हि धूतास्वपि नाकशक्तिष्वाकाशमध्ये नरपुत्र
 लक्ष्म १ आविर्भवेदुर्व्यखिलान्वयास्तु व्ययत्वमाप्त्वा विलपेयुरुच्चैः ॥४४॥ अथो महाविक्रम
 युक्तमूर्ध्निन्तरोक्षमेघोपरि ते नृपुत्रं १ अतीवतेजोऽन्वितमोक्षितार आयान्तमुर्वीतलमैशशक्त्या ४४
 ॥४५॥ स चात्मद्रूतान् परिनोत्स्यते तस्तूरीनिनादेन समस्तदिग्भ्यः १ धरान्ततोऽपि स्व
 विशिष्टवर्गमुच्चैः समाह्वातुमतीवशक्त्या ॥४६॥ अतो यदारम्भणमात्रमेषां यथोदितं द्रक्ष्यथ
 यूषमेव १ तदोर्ध्वमुत्तोलयताभयाः स्वान् मूर्ध्निः समायाति हि वो विमुक्तिः ॥४७॥ ज्ञेयं तु
 युष्माभिरुडुम्बरादिद्रूणां सुदृष्टान्तमवेततर्कैः १ शाखामृदुत्वे दलनिर्गमे च सत्यन्तिको योष्म

इतोऽनुभूतः ॥४८॥ तथा यदेक्षेध्वमिदं मदुक्तं सर्वं तदाभ्यर्णमिहेशराज्यं । इत्थं सुवितैष
 गणोऽपि नैतत्सर्वीगतेः प्रैष्यति पूर्वमेव ॥४९॥ इत्युच्यते सत्यतमं मया वः प्रेयाद्वि नाकः
 पृथिवी च नूनं । मदुक्तवाक्यानि तु वः क्वचिन्न प्रैष्यन्ति कालेन निराकृतानि ॥५०॥ एनं
 मुहूर्त्तं दिवसं च भीमं न कोऽपि जानाति विना पितुर्मे । न स्वर्गदूतेषु न वा मनुष्यात्मजे
 ऽपि बोधो निहितः किलास्य ॥५१॥ नोहस्य यद्वत्समयेऽखिलास्तु भूस्थाः किलागामिजल ४५
 प्लवाज्ञाः । तन्नोसमारोहदिनान्तमन्नोद्वाहादिमध्ये विलयं प्रपन्नाः ॥५२॥ तद्वन्नृपुत्रागमनं
 तदेकक्षेत्रे सतोमीनुषयोर्द्वयोस्तु । नार्योर्द्वयोर्वैककपेषयत्रे स्यादेकलाभोऽपरवर्जनं च ॥५३॥
 अतोऽपि यूयं स्त नु सावधाना मा भुक्तिभिर्मत्ततयाथ वा मा । संसारचिन्ताभिरवप्लुतं वो हत्
 खत्वक्स्माद्दिनमाप्नुयात्तत् ॥५४॥ दिनं ह्यदः पाशवदुर्बिवासिसमस्तवृन्दे निपतेदक्स्मात् ।

चेत्तद्विपन्मोचनमाप्नुमही नरात्मजायेस्थितिमेव यूयं ॥५५॥ तदार्ययध्वं परिदृश्य यत्ना
तदर्हतां जागृत चैव नित्य १ यस्मिन् मुहूर्ते त्र समागतिः स्याद्युष्मत्प्रभोस्तं नहि वित्त
सम्यक् ॥५६॥ यथा मनुष्यः परदेशगामी त्यक्ते स्वगेहे निजकिङ्करेषु १ पृथक् पृथक् कर्म
विधाय यत्नाद्दौवारिकं जागरितुं दिशेत्स्वं ॥५७॥ तथैव वो जागरणं नियोज्यं सायं गृही
किं ह्यथवा निशार्द्धे १ किं ताम्रचूडस्वनितक्षणे वा किं वोषसीयात्किल तन्न वित्य ॥५८॥ ४६
माप्नोतु सुप्तांस्तु स वः कदाचिद्युष्मांस्तु यद्वच्चि विशिष्टभृत्यान् १ तदेव सर्वांन्ममवाक्य
लब्धुन् वच्यप्यहं जागृत गाढयत्नात् ॥५९॥ विशिष्टभृत्यस्तु गृहीव चोराक्रान्तिज्ञ एतत्स
मयाविदेवं १ सुप्रस्तुतः स्यात् परिवारवर्गप्रत्येकयोग्यान्नविभागदाता ॥६०॥ विश्वा
स्यमेवं हि बुधं च भृत्यं कुर्वन्तमेतत् प्रभुराप्नुयाद्यं १ आयातिकाले तमतीवधन्यं सर्वाधिकारे

अपि नियोजयेत्सः ॥ ६१ ॥ इत्थं ब्रवीम्येव विशिष्टभृत्यश्चेत्तु प्रभोरेतिविलम्बहेतोः ।
 मन्दः स हन्यादवशिष्टभृत्यान् पिवेच्च मत्तैः सह तद्वदद्यात् ॥ ६२ ॥ तदापि तस्य प्रभुरात्म
 गेहमज्ञात एवाह्वानपेक्षिते च । मुहूर्त आगम्युत खल्वकस्मात् द्विधा तमप्रस्तुतमेव
 भिन्देत् ॥ ६३ ॥ स धर्मलिंगयोघयुतो हि तस्याविश्वास्यभृत्यस्य निधेयभागः । आक्रन्दनं
 तत्र भवेत्तु घोरं दतां तदाघातरवोऽपि भूरिः ॥ ६४ ॥ स्वर्गराज्यं तदा ज्ञेयं दशकन्या ४७
 इवोत्सवे । वैवाहे दीपधारिण्यः साक्षात्कर्तुं वरं गताः ॥ ६५ ॥ तासां पंच बुधा दीपांस्तैल
 पात्रैः महाददुः । शेषाः पंच तु मूर्खाः स्वानाददुस्तद्विवर्जिताः ॥ ६६ ॥ वरे विलम्बमाने तु सुप्ता
 स्वासु तदा ध्वनिः । निशीथे भूङ्गरोऽत्राहो साक्षात्कर्तुमवेत तं ॥ ६७ ॥ इति संश्रुत्य कन्यास्ताः
 स्वप्नतः शीघ्रमुत्थिताः । प्रस्तोतुं यत्नतो दीपान् स्वान् स्वानारेभिरे तदा ॥ ६८ ॥ विदुषी

त्येकरो वादोत् स्वाभिंस्त्वं कठिनो नरः । त्वदन्यस्तधनग्राही त्वदनुप्लच्छिदोऽपि च ॥ ८६ ॥
इत्यजानामतो भीत्या तव सार्द्धसहस्रकं । रौप्यकर्षं मृदि न्यास्यमहो त्वं स्वं पुनर्नय ॥ ८७ ॥
एवं तद्वाक्यमाकर्ण्य प्रत्यवादीदिदं प्रभुः । अरे किंकर दुष्टात्मन्नलस त्वं ब्रवीषि किं ॥
८८ ॥ मदन्यस्तवसुग्राही मदनुप्लच्छिदोऽपि च । अहमस्मीति नूनं त्वं हृदये सममन्यथाः ॥
८९ ॥ अतो रूप्यं मदीयं त्वं प्रणिधातुं कुशोदिषु । आर्हीऽतोऽप्यहमात्मीयं सवृद्धि प्राप्नुयां ५०
पुनः ॥ ९० ॥ ततोऽस्माद्धे परिचरा हत्वा सार्द्धसहस्रकं । कर्षं तं न्यस्यतामुष्मिन् सार्द्धायुत
विधारके ॥ ९१ ॥ यो दद्याद्धि नरस्तस्मै देयं भूर्यपि किंतु यः । न दध्यान्मानुषस्तस्मा
दप्रहार्यं स्ववस्त्वपि ॥ ९२ ॥ भृत्यं तु निष्फलं वाह्ये तिमिरे विनिरस्यत । तर्हि स्यात् क्रन्दनं
घोरं दन्ताघातस्वनोऽपि च ॥ ९३ ॥ नरपुत्रो यदागन्ता निजतेजःसमन्वितः । वृतो दूतैः

समासीत महःसिंहासने तदा ॥९४॥ सर्वराष्ट्रजनौघोऽपि तदये संग्रहोष्यते । द्विधा कुर्यात्
च्च तं यद्वत्पालकोऽव्यजसंहतिं ॥९५॥ स्वीयदक्षिणपार्श्वेऽपि समर्प्यावीनजांस्त्वथ । वाम
पार्श्वे तदा राजा दक्षिणस्थानिदं वदेत् ॥९६॥ एत मत्पितुरापन्ना आशिषं जगदादितः ।
प्रस्तुतं युष्मदर्थे यद्राज्यं तदधुनाप्तुत ॥९७॥ क्षुधितं मां यतो यूयं भोजयामास तृड्युतं ।
अपाययत गेहे चोदासीनं निन्य मां ध्रुवं ॥९८॥ पर्यधापयतैवं मां नग्नं रोगिणमेव च । ५१
अपालयत बद्धं च कारायां द्रष्टुमागताः ॥९९॥ इत्युक्त्वा धार्मिका ब्रूयुः क्षुधितं त्वां कदा
प्रभो । अभोजयाम तृड्युक्तं तथैवापाययाम वा ॥१००॥ त्वां कदा वाप्युदासीनं प्राप्य गेहे
ऽनयाम नु । त्वां पर्यधापयामापि कदा नग्नमवाप्य वा ॥१०१॥ रोगिणं त्वां कदा दृष्ट्वा
पालयाम क्वचिद्वयं । कारायां बद्धमपि वा कदा त्वामीक्षितुं गताः ॥१०२॥ इदं पृष्टो नृपो

ब्रह्मन्मद्भ्रातृणां लघीयसि । एकस्मिंश्चक्र यज्ञेषां तच्चक्रापि तथा मयि ॥१०३॥ एवं वो
 वक्ष्यहं सत्यमित्युक्त्वा धार्मिकान् नृपः । ततो वामस्थितान् सर्वाभिरुयादिदं वचः ॥१०४॥
 यात मत्तः शपापन्ना यूयमग्नावनन्तके । प्रस्तुते भूतनाथाय सदूतौघाभिशापिने ॥१०५॥
 क्षुधितं मां न हि क्वापि भोजयामास तृड्युतं । नापाययत गेहे चाप्युदासीनं न निन्य मां ॥
 १०६॥ पर्यधापयतैवं न मां नग्नं रोगिणं च मां । नापालयत न द्रष्टुं मां काराबद्धमागताः ॥ ५२
 १०७॥ इत्युक्त्वा ब्रूयुरपि ते क्षुधितं त्वां तु तृड्युतं । प्रभो नग्नमुदासीनं रोगिणं बद्धमेव
 व ॥१०८॥ कदा प्राप्य वयं क्वापि नोपकारमदद्म ते । इदं पृष्ठो नृपोऽप्येतत् प्रतिवक्ष्यत्य
 धार्मिकान् ॥१०९॥ मद्भ्रातृणां लघिष्ठेऽपि यदेकस्मिन्न चक्र वै । एषां तन्मय्यपि श्रेय
 सकृत्तं वो ब्रवीम्युतं ॥११०॥ अनन्तं दण्डमेष्यन्ति चैते वाचाक्षदशिनः । धार्मिकास्त्वपि

तद्वाचा गच्छेयुर्नित्यजीवनं ॥१११॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं भोमविचारघस्रकथनेः स्वीयान् स
 शिष्यान् प्रभुस्तत्सुप्रस्तुतये ध्रुवं स्वमृत्तितः पूर्वं किलोपादिशत् । पूर्णे प्रात्यहिके महेश
 भवनान्तःस्थे हि सच्छिष्येः श्रेष्ठद्रुपपरिस्थितो ऽथ शयितुं यातः स मार्थागृहे ॥११२॥ इति
 श्रीखृष्टसंगोतायां मोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (मोसिपंचशास्त्रस्य योनिस्कन्धादान्येलभव्यवाक्यानां
 नवमसर्गान्मत्थायस्य चतुर्विंशपंचविंशसर्गाभ्यां मार्कस्य त्रयोदशसर्गाल्लूकस्यैकविंशसर्गाच्चोद्धृतः) ५३
 पुण्यसप्ताहमङ्गलवारोत्तरचरित्रसूचको नरपुत्रद्वितीयागमनादेशो नाम पंचमो ऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ भव्यकालाधिराजः स जीवत्प्रेताक्षदर्शकः । तत्सप्ताहस्य सौम्ये ऽह्नि
 किं चकारान्तिकान्तकः ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ पंचाशोत्तितमे वर्षे वैक्रमादित्यके शके ।
 मासो ऽन्त्यश्चैत्र आद्यो भूतदाब्दस्यैत्रयेलिनां ॥२॥ तत्पूर्णेन्दौ ऽथहे ऽपि प्राग्ज्यौतिष्यविषु

वान् स्थिते १ न्यधायि त्राणकं पर्व गणकैर्हि यद्द्वयकैः ॥ ३ ॥ शुक्रवारे तु सा सायं
 सकलोत्तमपूर्णिमा १ नरत्राणकृदिज्यातः पुण्याख्ये समसिध्यत ॥ ४ ॥ सौरमासस्य रौम्याणां
 मार्त्यस्यैकादशं दिनं १ खृष्टीयशकवर्षस्य ह्यूनत्रिंशत्तमस्य तत् ॥ ५ ॥ रोमामहापुरस्यैत
 द्वर्षेऽध्यक्षौ स्थितौ किल १ रुबिल्यजमिनः फूष्यजमिनश्चाप्युभौ सकृत् ॥ ६ ॥ केशरो हि
 तिवर्यस्यास्मिन् साम्राज्यस्य षोडशे १ वर्षे निश्चितमभ्युचुर्बुधा मृत्युं महाप्रभोः ॥ ७ ॥ त्वत्पृष्ठे ५४
 बुधवारे तु चैत्रस्य द्वादशे दिने १ शुक्लपक्षस्य किंत्वैनमासमार्त्यस्य षोडशे ॥ ८ ॥ तदैतत्सर्वं
 विज्ञः स प्रोक्तदीर्घोपदेशवाक् १ स्वशिष्यान् बेथनोयस्थ एतदभ्यवदत्स्फुटं ॥ ९ ॥ श्रीयेषू
 * रूवाच ॥ परश्वः पूर्णिमान्तः स्यात् त्राणपर्व च तर्हि तु १ शूलहत्यै प्रदेयोऽस्ति नृपुत्र इति
 वित्तं नु ॥ १० ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचे सर्वविन्मोक्ता तदा हि श्रेष्ठयाजकाः १ सफरोष्याः

प्रधानाश्च तद्व्यस्तनवचोभयात् ॥११॥ कायफस्य समाहूता महायज्वन आलये १ प्राक्
संकल्पितघातस्योपायं मन्त्रयितुं प्रभोः ॥१२॥ छलमात्रेण तं हत्यै गृह्णाम नतु पर्वणि १ व्यूह
शुब्धिभयादित्यं ते ब्रुवन् दुर्हृदो मिथः ॥१३॥ तदा चतुर्दिनात्प्राग् यो भार्थानिलयभोजने १
शर्ना तेभ्यो निधातुं स्वं स्वामिनं समकल्पयत् ॥१४॥ यथाप्रोक्तं यद्दूदः स इष्कार्योत्यभिधः
शठः १ श्रेष्ठयज्वसभामेनां समभ्येत्येदमब्रवीत् ॥१५॥ इष्कार्योतियद्दूद उवाच ॥ हे ५५
प्रधानाः कियन्मह्यं दास्यध्वे यदि वः करे १ निदध्यां नशरेतीययेषूं युष्मद्भवेषितं ॥१६॥
गुरूवाच ॥ इत्युवाच कृतघ्नः स दुर्नागेनाभिशापिना १ लोभव्याप्समनाः खृष्टजिघांसून् प्रति
याजकान् ॥१७॥ तस्मै हृष्टास्तु ते त्रिंशद्रौप्यकवीन् ददुस्तदा १ दातुं तदधिकं चाङ्गीचक्रु
स्तद्ग्रहणात्परे ॥१८॥ दुष्टायाः संविदस्त्वस्याः पश्चात्स स्वप्रभुं द्विषां १ निर्जनेऽपीयितुं

हस्ते हितकालमचेष्टत ॥१९॥ शिष्य उवाच ॥ नरकार्हे गुरो नूनं बुधवारस्य कर्म तत् ॥
मन्दिरे तु प्रभूक्तानि किं पूर्णान्यभवंस्तदा ॥२०॥ गुरूवाच ॥ एकमन्यन्मया शिष्य
कथनोयं प्रभोर्वचः ॥ यथोक्तं निजसङ्गहे चिरात्प्राङ्कृत्युकालतः ॥२१॥ प्रविश्य हि महा
पुण्यां यथाविधि दिने दिने ॥ मन्दिरस्य वहिःस्थे स परदेशाजिरे स्थितः ॥२२॥ तदा च
परदेशीयाः केचित्सत्येश्वराच्चिनः ॥ त्राणपर्बणि ये च्चायै महापुण्यामुपस्थिताः ॥२३॥ ५६
द्वारगाख्या यद्गृहेषु यतो नाभ्यन्तराश्रिताः ॥ यज्वभ्यः प्रैरयंस्ते स्वबलीन् भास्वति गो
पुरे ॥२४॥ प्रभुर्वाह्याजिरे शिष्यैः सह प्राविशदित्यमी ॥ श्रुतवन्तस्ततो भ्येत्य फिलिप्प
मिदमब्रुवन् ॥२५॥ भक्तपरदेशिन उचुः ॥ हे महाशय संप्राप्ता वयं येषूदिदृक्षया ॥ प्रार्थ
यामो भवन्तं नो नेतुं किल तदन्तिके ॥२६॥ गुरूवाच ॥ इत्याकर्ण्य फिलिप्पस्तद्वचो

ज्ञापयदन्द्रियं । ततोन्द्रियफिलिप्पो तु ज्ञापयामासतुः प्रभुं ॥२७॥ सतु तौ प्रति सद्भक्त
 परदेशिगणान्वितौ । अव्यक्तमिदमभ्यूवे स्वमृत्युविषयं वचः ॥२८॥ श्रीयेषूसूवाच ॥ नर
 पुत्रस्य माहात्म्यकीर्तिकाल उपस्थितः । अतो युष्मान् वचः सत्यं यद्वच्मि शृणुतैव तत् ॥
 २९॥ भूमौ गोधूमवीजं वै पतितं न म्रियेत चेत् । तिष्ठेत्तदैककं किंतु मृत्वा धत्ते फलं बहु ॥
 ३०॥ स्निह्यादात्मीयजीवं यो नरोपचिनुयात् स तं । संसारे स्मिंस्तु यो द्रुह्यात्तं रक्षेत्सो मरं ५७
 सदा ॥३१॥ यो मत्सेवां नरः कुर्यादनुगच्छतु सोऽपि मां । अहं यत्र च तिष्ठेयं तत्र स्यान्मम
 सेव्यपि ॥३२॥ यो यश्चापि मनुष्येषु प्रकुर्यान्मम सेवनं । तस्मै गौरवमत्यन्तं प्रदद्या
 न्मामकः पिता ॥३३॥ इदानीं व्याकुलात्माहं किं वक्ष्यामि त्वतो वचः । कालात्वं पितर
 स्मान्मां रक्षेत्यर्थयितास्मि किं ॥३४॥ किंत्वेतत्सहनायैवास्मिन् काले हमुपस्थितः ।

अती हे पितरात्मीयनाममाहात्म्यमाचर ॥३५॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तवति दृष्टोयमृत्युकाला
न्तिकागतौ । पुण्य ईशात्मजे वाणी श्रुताकाशोत्थिता क्षणात् ॥३६॥ श्रीपरमेश्वर उवाच ॥
आत्मीयनाममाहात्म्यं समाचरितवानहं । इदानीमपि तद्भूय आचरिष्यामि वै दृढं ॥
३७॥ गुरुरूवाच ॥ एनां संशृण्वति व्यूहे वाणीं मन्दिरसंस्थिते । केचिदन्योन्यमभ्यूचु
र्वज्रशब्दोऽस्ति खल्विति ॥३८॥ अन्ये त्वीश्वरदूतस्तं कश्चिदभ्यब्रवीदिति । मिथ उवु ५८
स्ततः सर्वा निदं प्रत्यवदत्प्रभुः ॥३९॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ न मदर्थमियं वाणी युष्मदर्थं बभूव
तु । ऐशमाहात्म्यसंपूर्तिकालं ज्ञापयितुं ध्रुवं ॥ ४० ॥ अधुनैहिकलोकस्य विचार उप
तिष्ठति । अधुनैहिकलोकस्य नाथो निःक्षिप्यते वहिः ॥४१॥ अहमेव च चेदूर्ध्वं समुत्तुल्येय
भूमितः । तदात्मनिकटे सर्वान् समाकर्ष्यामि मानुषान् ॥४२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युवाच स्व

शूलोपर्युग्रान्तविषयं वचः । सन्मोक्ता मानुषाकर्षी पापच्छिद्यज्ञशक्तिभिः ॥४३॥ मोस्यु
त्तोलितपैतल्यसर्पविम्बाङ्कितप्रभोः । शक्तिं त्वेनां न जानन्तो व्यूहाः प्रत्यवदन्निदं ॥४४॥
यद्ब्रूया उचुः ॥ नित्यमेव प्रभुः खृष्टः स्थास्यतीति वयं सता । शास्त्रेण ज्ञापितास्त्वं तु कीदृङ्
नूत्नोपदेशदः ॥४५॥ उत्तोल्यो नरपुत्रो स्तोति त्वदीयवचः कथं । प्रसिद्धं नरपुत्रो यं को
वा त्वदुदितः सदा ॥४६॥ गुरुरूवाच ॥ एवं दिदृक्षवो प्येते खृष्टं तमरिजित्वरं । सत्खृष्टो ५९
त्तोर्व्यमन्यन्त स तु तान् पुनरब्रवीत् ॥४७॥ श्रियेषूरूवाच ॥ सत्प्रकाशस्थितेर्युष्मास्वल्पकालो
वशिष्यते । यावत्तद्भासितास्तु स्थ तावच्चलत यत्नतः ॥४८॥ तन्न चेत्स्याद्व्यक्तस्माद्वस्तदे
वाधिपतेत्तमः । चलेद्यस्त्वन्धकारे स न जानाति क्व गच्छति ॥४९॥ यावत्प्रकाशो युष्मासु
तावदेव प्रतीतं । यूयं येन भवेतार्हाः सत्प्रकाशात्मजा अपि ॥५०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा

सत्प्रकाशः स तान् हित्वान्तर्हितो भवत् १ तेषां त्वप्रत्ययो तिष्ठदृष्टेयत्नक्षणात् ॥५१॥
पुरोक्तेषायवाक्यं च ततोऽलभत पूरणं १ क इह श्रुतिमस्माकं प्रतीतिकृदमन्यत १ कस्य वा
गोचरे जेता विभुबाहुर्बभाविति ॥५२॥ तदप्रत्ययहेतुश्च दृष्टवृष्टमहोजसा १ ज्वाल्स्पृष्टो
ष्टकविना तेन प्रागुदितस्तथा ॥५३॥ भवेत्स्तब्धहृद्येष वर्गः समस्तो निरुद्धश्रुतिर्मुद्रिताक्षश्च
सम्यक् १ यतो नापि पश्येन्न बुध्येत वा स न वा स्यात् परावृतहृद्रोगहत्यै ॥५४॥ इती ६०
षायोदितं किंतु प्रधाना अपि भूरयः १ तं प्रत्यायन् फरीष्यौघभयात् स्वोकारिणो नहि ॥
५५॥ मठतो हि निरासात्ते त्रस्यन् कोर्त्ति नृणां किल १ ईश्वरप्रतप्तकीर्त्तेरधिकं प्रेम
कारिणः ॥५६॥ किंतु पित्राभिषिक्तः स नृणामेको विमुक्तिदः १ अवतीर्णेशपुत्रः स्वे मन्दिरे
घोषयत्तदा ॥५७॥ श्रौयेषूसूवाच ॥ मां यः प्रत्येति स न मां प्रत्येति किल केवलं १

किंतु प्रेरयितारं मे पितरं स्वर्गवासिनं ॥५८॥ मां यः पश्यति सोऽस्त्येव मत्प्रेरयितृदृक्तथा ।
अहं तत्संमुखाद्भूमौ प्रकाशो हि समागतः ॥५९॥ न तमिच्छे चलेयुर्हि मत्प्रत्येतृगणा
भुवि । तदर्थमेव तत्राहं सत्प्रकाशः समागतः ॥६०॥ यस्तु वाक्यानि मे श्रुत्वा न प्रत्ये
त्यक्षदर्श्यहं । तस्य नास्मि विचाराय नैतो मुक्त्यै तु संसृतेः ॥६१॥ यो हि मामवमन्येत न
गृह्णीयाच्च मद्गिरः । तस्येदानीं स्थितो नूनं कर्मणोऽर्होऽक्षदर्शकः ॥६२॥ मत्प्रोक्तं ह्यखिलं ६१
वाक्यं तदेव चरमे दिने । घोरे तं मानुषं सत्यप्रकाशारिं विचारयेत् ॥६३॥ न स्वयं ह्यह
मेतानि प्रावदं किंतु मां पिता । प्रेरयन्नादिशद्वाच्यं प्रवाद्यं च वचोऽखिलं ॥६४॥ नित्य
जोवात्मकस्वस्ति तदादेश इति ध्रुवं । वेद्यतो यद्यदूचे मां पिता तत्प्रवदाभ्यहं ॥६५॥
गुरुरूवाच ॥ तथा स्वं चरमं वाक्यं प्रावदन्निजमन्दिरे । प्रभुः खृष्टोऽन्धसंव्याप्ये हतसद्दीपके

चिरान् ॥६६॥ तदोगाक्षौहिणोभिश्चापकृष्टोकार्ये एव हि । दान्येलोत्पन्नसारेणाज्ञातस्वहित
 कालके ॥६७॥ शिष्य उवाच ॥ दण्डं यैरूषलेभ्यानां स्वदीपागतिहेलिनां । या दान्येलो
 क्तिरवदत् का सा येषूस्मृता पुरा ॥६८॥ गुरुरूवाच ॥ बाबिले स स्थितो दग्धस्वपुथ्या
 मन्दिरस्य च । सप्तत्यब्दानुनिर्माणं यिरिमियोक्तमर्थयन् ॥६९॥ एतत्सान्त्ववचः प्रापै
 शदूतेनोदितं सता । गब्रियेलेन सन्ध्यायामुत्सर्गसमये ध्रुवं ॥७०॥ दूत उवाच ॥ हे दान्येल गणे ६२
 त्वदोय इह सत्पुथ्यां च संस्थापिता अब्दा एव हि सप्त सप्ततिगुणाः पापान्तकृत्यै दृढं ।
 प्रायश्चित्तकृते ऋसो नवरतं धर्मं च नेतुं भुवि मुद्रोक्तुमपोशदृष्टिवचसो पुण्याग्निमाभ्य
 क्तये ॥७१॥ आज्ञाया हि यिरूषलेमनगरं निर्मातुमार्यं पुनः पश्चात् खलूभिषिक्तराजसमयान्तं
 सप्तवर्षास्तदा । स्युर्वै सप्तगुणा द्विषष्टिगुणकाश्चाथद्विषष्टिध्वहो सप्ताब्देषु पुनर्दुरर्त्तिसमये

तिष्ठेत् सरथ्यश्चयः ॥७२॥ सप्ताब्दानु परे द्विषष्टिगुणकाद्राजाभिषिक्तोऽप्यसौ हन्तव्योऽस्ति
न तस्य चैव भविता पश्चाद्यहूयो गणः । किंत्वागन्तुरमुष्य राज्ञ इतरः संघः पुरीं सत्स्थलं
चाप्युर्म्येव विनाशयिष्यति युधाश्लेषं च तं निर्जनं ॥७३॥ सप्ताब्दे स तु संविदं बहुजनैः सार्द्धं
नृपोऽस्मिन् दृढीकुर्यात्खल्वथ चास्य मध्य इह स स्थाने बलिं साध्वरं । सम्यग्वै विनिवर्त
यिष्यति यतोऽपूतीकृतां वैरिणां पक्षैस्तन्निभृतीप्रकार्यमथ च स्थेयं सदा निर्जनं ॥७४॥ ६३
गुरूवाच ॥ एवं दान्येलसद्ग्रन्थेऽव्यक्तं भव्यवचः स्थितं । पूर्यं यदवदत् खृष्टो निजकालात्
परेऽचिरं ॥७५॥ हते राज्यभिषिक्तेऽस्मिन् पूर्वोक्तसमयान्तरे । तथा द्रण्डयं पुरं ह्येव स्वसद्रा
जविवर्जिनां ॥७६॥ तन्नुन्नश्चेतरः संघो भीमो रौम्यः स्वसेनया । घातकान् घातयामास
ददाहापिच तत्पुरं ॥७७॥ सत्स्थलं चापि यत्पूर्वमासीत् तत्रापकर्म्म ते । निदधुस्तत्र नित्यं

चाध्वरादीनि न्यवर्तयन् ॥७८॥ चन्द्रादितिमिते ऋदे तत् खृष्टीये वैक्रमे त्वभूत् १ अष्टाविंश
शते किंतु सप्ताब्दे प्राक् शकेश्वरात् ॥७९॥ एतस्माद्ग्रीमकालात् दान्येलोक्तनुसारतः १
सप्ताब्दाः सप्ततिगुणाः पूर्वस्था गणिता यदि ॥८०॥ तदाप्तो ऋदः कलेः पक्षजीवर्तुयम
संमितः १ पूर्वं खृष्टशकानूनविंशाधिकचतुःशतः ॥८१॥ राजा द्वितीयदार्यूरिर्हि मन्दिर
स्यादिशतदा १ पूर्वार्तिक्षेरुषा रुद्रं निर्माणं पारसोककः ॥८२॥ तस्मिंश्च पुनरारब्धे यथा ६४
कूराः पुरादिशत् १ सिद्धं सन्न यथाज्रोक्तं तत्परे ऋदचतुष्टये ॥८३॥ ततो दुरर्तियुक्तेषु
द्विषष्टिगुणकेषु तु १ सप्ताब्देषु सदातिष्ठदाखृष्टागति सत्पुरं ॥८४॥ तच्छेषे स्मिन् यथा
प्रोक्तमूनत्रिंशत्तमे किल १ तच्छकाब्दे स हन्तव्यो न स्वोयैस्तत्परे गणैः ॥८५॥ या इहेऽपि
तु तत्पूर्वं तस्यासीत् प्रस्तुतिर्मृतेः १ सतः पित्रभिषिक्तस्य शिष्य ते तामवर्णयं ॥८६॥

विक्रोतस्तु कृतघ्नशिष्यकुमनोलुब्ध्याभिषिक्तो नृपः सर्वैर्द्वादशभिस्तदैवममुना तद्वस्त्रशेषे न्वि
 त्तः १ आत्मोयालयतः समाप्य चरमं तत्रोपदेशं दृढं तत्सद्गोप्त्यवमानिनां पुरवहिःस्थां बेथ
 नीयां गतः ॥ ६७ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (इषायभव्यवाक्यानां षष्ठ
 त्रिपंचाशत्तमसर्गाभ्यां दान्येल्भव्यवाक्यानां नवमसर्गादञ्जनहर्मीयचरित्राभ्यां मत्थायस्य षड्
 विंशसर्गांन्मार्कस्य चतुर्द्दशसर्गांल्लूकस्य द्वाविंशसर्गाद्योहन्नेर्द्वादशसर्गाच्चोद्धृतः) पुण्यसप्ताहबुध ६५
 वारचरित्रसूचकोऽभिषिक्तघातकालप्रस्तुतिर्नाम षष्ठोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ विक्रोतः शठशिष्येण बल्यधूरनिवर्तकः १ सद्राजन्नाणपर्वप्राग्गुरुवारं
 चकार किं ॥ १ ॥ गुरुरूवाच ॥ सत्पालकचरित्रस्यान्तिमे यस्मिन् दिने ऽर्पयत् १ आशेषं सो
 ऽखिलस्वीयेष्वुन्नं स्वादुतमं वरं ॥ २ ॥ स वृहस्पत्यहः पुण्यः सर्वैः खृष्टार्चिभिर्मतः १ स्मरणीयाश्च

तस्यैव क्रियाः सर्वसमास्वाप ॥३॥ तत्प्रातर्बैथनीयातो नायात् प्राग्वन्महापुरं । शिष्यप्रश्नं
त्ववापैनमागन्तूत्सवगोचरं ॥ ४ ॥ श्रोयेषूशिष्या उचुः ॥ भवेदद्यैव सन्ध्यायां समारम्भ
स्थितेः प्रभो । पौर्णिमास्या यदन्तर्नः कार्यं त्राणायभोजनं ॥५॥ अतः कस्मिन् स्थले
स्माभिस्तदा श्वो वेश्वरोक्तितः । प्रस्तव्यं भोजनं पुण्यमैत्रयेत्यं त्वयेष्यते ॥६॥ गुरुरूवाच ॥
इति संश्रुत्य सन्मोक्ता वरशिष्यौ तदानुदत् । पुरे प्रस्तरयोहन्नो प्राक् समादिश्य खल्विदं ६६
॥७॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ मोसिशास्त्रानुसारेण प्रस्तुतं नः कृते युवां । सर्वाण्यन्नोपयुक्तानि
विद्यातं तु स्थलं तथा ॥८॥ पुरं प्रविशतोः साक्षात्त्रिष्टेड्धि युवयोर्नरः । धृतोदकलसस्तं च
प्रतोल्यामनुगच्छतं ॥९॥ यस्मिंस्तु स विशेषेहे तस्मिन् विष्टा तथा युवां । गृहस्थं ब्रूत
मेवं त्वामभिवक्त्यधुना गुरुः ॥१०॥ अन्तिकः समयो मे स्ति ततो हं त्राणभोजनं । यत्राद्यां

सह शिष्यैः सान्न्शाला कुत्र विद्यते ॥११॥ इति पृष्टः स वां वडां शालामूर्द्धस्थितां तदा ।
दर्शयिष्यति तत्रैव सर्वाणि प्रस्तुतं युवां ॥१२॥ गुरूवाच ॥ इत्याज्ञां प्राप्य सीमोनयोहन्नी
नगरं गतौ । सर्वं चावापतुस्तत्र सम्यग् यद्वत्प्रभूदितं ॥१३॥ सर्वं मेध्यादिविषयं सायं
प्रस्तुत्य च ध्रुवं । आरब्धे सत्तिथौ तत्रापेक्षेतामागतिं प्रभोः ॥१४॥ शेषशिष्यान्वितः सो
स्मिन्नन्शाल उपस्थितः । निशि स्वीयगणप्रेमलक्ष्मोपाक्रमतान्तिमं ॥१५॥ जगतो यत ६७
आत्मीयं पितरं प्रति निःसृतेः । इदानीमागतः काल इति जानन् महाप्रभुः ॥१६॥ तदा
यान् भुवने स्वीयानस्निह्यन्मानुषान् सदा । आशेषमपि तानाद्यस्तथास्निह्यद्विशेषतः ॥१७॥
भोजने तः समासोनः सशिष्यत्त्राणपर्वकं । अविमात्मीयभव्येज्याविम्बमालोक्य सो ब्रवीत् ॥
१८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ आत्मदुःखसहात्पूर्वं शुष्माभिः सह खल्वहं । अनुमैच्छं महायत्नादे

तत्राणीयभोजनं ॥१९॥ इतस्तद्धि पुनर्नीद्यां यावन्न किल पूरितं । तद्भवेदोशराज्यान्त
 रिति युष्मान् ब्रवीम्यहं ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ तिक्तवस्त्रियुतं मिश्रनिःसृत्यर्न्यङ्कमेव तत् ।
 अत्वान्नं स सुरापात्रे न्यस्याशिषमुवाच तान् ॥२१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ धन्यवादान्वितं पात्र
 मिदं विभज्जतात्मसु । यूयं यदधुना वच्मि स्मरन्तो वाक्यमेव तत् ॥२२॥ इतो न हि पुनः
 पेया द्राक्षोत्पन्नसुरा मया । इयं यावन्न वो मध्य आगच्छेद्राज्यमैश्वरं ॥२३॥ गुरुरूवाच ॥ ६८
 इत्युवाच महामोक्ता प्रत्नत्राणस्मृतिं यदा । चरमामकरोन्नूत्नमहात्राणाङ्कपूर्विकां ॥२४॥
 समाप्ते भोजने चास्मिन् निधेयो यत्परे ऋषिषु । इष्कार्योतियहूदेन नागाविष्टहृदैव सः ॥
 २५॥ तद्विज्ञः सुविदंश्चापि स्वहस्ते खिलमर्पितं । पित्रेतीशावतीर्णश्चारोहिष्यंश्वरं
 प्रति ॥२६॥ एवं ज्ञापयितुं शिष्यान् स तदोत्थाय भोजनात् । त्यक्तवस्त्रो वराशिं स

लब्धात्मानमवेष्टयत् ॥२७॥ आधारे ऋस्ततो न्यस्य संप्रक्षालयितुं पदान् १ शिष्याणां
 मार्शुमपि चारेभे स्वीयवराशिना ॥ २८ ॥ प्रस्तरस्तु यदा तद्वत् स्वामिनाधिगतस्तदा १
 उवाच त्वं प्रभो किं मे पादौ प्रक्षालयेरिति ॥२९॥ तदा तमवदद्येषूरिदानीं यत्करोम्यहं १
 तन्न वेत्स्यधुना किंतु पश्चाज्ज्ञास्यसि खल्विति ॥३०॥ प्रस्तरस्तु कदाचिन्मे पादौ न क्षाल
 येः प्रभो १ इत्युवाच दृढं किंतु येषूः प्रत्यब्रवीदिदं ॥३१॥ चेन्न प्रक्षालयेयं त्वामहं हे ६९
 प्रस्तर ध्रुवं १ तदा तव मया सार्द्धं भागो न स्यात्कदाचन ॥ ३२ ॥ इत्थमाकर्ण्य
 सीमोनो न मे ऋद्धो केवलं प्रभो १ किंतु हस्तौ शिरश्चापि क्षालयेत्यब्रवीत् ततः ॥ ३३ ॥
 त्रीयेषूरुवाच ॥ यः स्नातः क्षालनं तस्मा आवश्यकं केवलं पदोः १ सम्यक् पूतो ऋस्ति स
 स्थापि यूयं नत्वखिलास्तथा ॥३४॥ गुरुरुवाच ॥ एवं प्रोवाच मोक्ता स्वनिधातृशठ

शिष्यवित् १ तद्धेतोर्हृदितं पूता यूयं न त्वखिला इति ॥ ३५ ॥ सर्वेषां क्षालयि
 त्वाङ्गोन् पुनः स्वीयांशुकानि च १ परिधायोत्थितस्तान् स इममादेशमब्रवीत् ॥ ३६ ॥
 श्रीयेषूरुवाच ॥ यद्दः प्रति मयेदानीं कृतं तद्वित्थ किं ध्रुवं १ गुरुं प्रभुं च मां ख्याथ
 सत्यं सोऽहं यतः स्थितः ॥ ३७ ॥ चेत्पदोऽक्षालयं वोऽहं प्रभुः सन् गुरुरेव च १ तदान्योऽन्यं
 पदो यूयं प्रक्षालयितुमर्हथ ॥ ३८ ॥ दृष्टान्तं ह्यददां नूनं युष्मभ्यं येन सर्वशः १ यथाकरवमे ७०
 वाहं यूयं कुर्यात् वै तथा ॥ ३९ ॥ न श्रेयान् किङ्करो नाथान्न वा प्रेरयितुः प्रभोः १ श्रेयां
 स्तत्प्रेरितोऽस्तीति सत्यं युष्मान् ब्रवोम्यहं ॥ ४० ॥ यद्येतानि तु जानोथ हे मत्प्रेरितकिङ्कराः १
 मङ्गलाः स्यात् चेद्यत्नात्तानि कुर्यात् सर्वशः ॥ ४१ ॥ भिन्नदेशाधिपा नूनं कुर्वते भृत्यशासनं १
 ये वशीकुर्युरेव स्वांस्ते ख्यातास्तत्सुकारिणः ॥ ४२ ॥ यूयं तु मा तथा स्यात् महीयान्

यस्तु वो गणे १ कणिष्ठ इव सोऽस्त्वेवं शास्ता सेवनकर्तृवत् ॥४३॥ कतरो ह्येतयो
युष्मन्मते किल महत्तरः १ भोजने किं समासीनः किं वा तत्परिचारकः ॥४४॥ अहं
विद्ये तु वो मध्ये परिचारकवद्भुवं १ यूयं तु मत्परीक्षासु स्थिता नित्यं मया सह ॥४५॥
निध्रास्ये अहं च युष्मासु न्यधाद्यद्वत् पिता मयि १ राज्यं राज्ञा मया सार्द्धं ततोऽद्यात् पिवेत
च ॥४६॥ तर्हि सिंहासनेष्वेव समासीनाः सगौरवाः १ स्यात्तेऽत्रयेऽलवंशानां द्वादशानां विचा ७१
रकाः ॥४७॥ न त्वशेषगणस्योक्तमिदं वो विषये वचः १ यान् यान् ह्यवृणवं पूर्वं तान्
सर्वान् किल वेद्यहं ॥४८॥ द्वादशस्वपि तेष्वेकः पिवत्यन्ति च यो मया १ सहेदानीं स सद्गन्थै
तद्वचःपूर्तये स्थितः ॥४९॥ मम योऽप्यतिमित्रतां गतो बहु यस्मिन्निहितं च कर्म मे १
मम चान्नमखाददेव यो मयि पाणिं न्यसितुं स उद्यतः ॥५०॥ एतद्वो वाक्यमधुना

प्राक्तपूर्तेः प्रवच्यतः । तत्पूर्तिसमये हं सन्निति वो निश्चयो भवेत् ॥५१॥ यो यः कमपि
 मन्नुन्नं लभेत लभते स मां । मां लभेत तु यः सोऽपि नोत्तरं लभते मम ॥५२॥ गुरुरूवाच ॥
 इदमुक्त्वा महामोक्त्वा दाविज्ञोतोत्थितं वचः । पूर्वव्यमचिरात् तर्हि व्याकुलात्मेदमब्रवीत् ॥५३॥
 शोषेषूरुवाच ॥ एको युष्मद्गणे नूनं मां निधास्यति शत्रुषु । इति सत्यतमं वाक्यं शुष्मान्
 सर्वाङ्गान् प्रवच्यहं ॥५४॥ गुरुरूवाच ॥ इति संश्रुत्य शिष्यास्तु निरैक्षन्त परस्परं । ७२
 शङ्कित्वा कस्य विषये दुष्टं तत्कर्म सोऽवदत् ॥५५॥ येषूपेष्टस्तु यः शिष्यो योहन्निर्जिबि
 दीयजः । तस्मिन्नेव समासीने प्रभुवक्षोऽन्तिके तदा ॥५६॥ इङ्गितं निदर्शो प्रष्टुं प्रभुं तत्
 कठिनं वचः । प्रस्तराभिधसीमोनस्तदर्थज्ञानलिप्सुकः ॥५७॥ येषुवक्षोऽन्तिकासीनस्ततो
 योहन्निरेव सः । अवदत् कः प्रभो सोऽस्ति त्वन्निधाता रिपुष्विति ॥५८॥ तत्काले चैक

शो न्ये पि प्रष्टुमारेभिरे प्रभो १ किं सो स्म्यहमिति व्ययाः सर्वे पि स किमस्म्यहं ॥५९॥
 तदा स्वप्रेष्ठशिष्यस्य सशेषैकादशस्य सः १ प्रश्नं प्रत्यवदन्मोक्तान्तिशङ्काहृतये तथा ॥६०॥
 शोयेषूरुवाच ॥ भाजने यो मया सार्द्धं करं न्यस्य करान्मम १ आर्द्रखण्डं लभेतैव निधाता
 खलु सो स्ति मे ॥६१॥ गामो नरसुतो नूनं यद्वत्तद्विषये पुरा १ पुण्यग्रन्थेषु लिखितं शक्त्या
 किल दुरात्मनां ॥६२॥ किंतु येन नरेणास्यां नरपुत्रो निधीयते १ धित्तं श्रेयो भवेत्तस्मै ७३
 चेन्नाजायत स क्वचित् ॥६३॥ गुरुस्वाच ॥ इत्याकर्ण्य यद्गूढः स इष्कार्योतिरहं गुरो १ किं
 सो स्मोत्यवदत् तं चाब्रवीद्येषूस्त्वयोदितं ॥६४॥ इत्थमुक्त्वा प्रभुः पूर्वमैत्त्रयेत्यं समापवान् १
 त्राणोयभोजनं नूत्नं स्वयज्ञाङ्कं समार्पयत् ॥६५॥ गौधूम्यपिष्टमादाय तदाशीर्वादतः परे १
 बभञ्जाथ समस्तेषु तेषु तद्विद्धौ पृथक् ॥६६॥ तांशोवाच स आदाय यूयमन्नेदमेकशः १

मत्स्मृत्यै यत एतन्मे शरीरं ह्यस्ति खल्विति ॥६७॥ पानपात्रं तदादाय धन्यवादात्परे
 .पि सः । विदधौ तेषु सर्वेषु तथोवाव च तान् प्रति ॥६८॥ एतस्माद्भूयमखिला मत्स्मृत्यै
 पिवत ध्रुवं । इदं ह्यस्ति ममासृग् वोर्ये सिक्तं नूत्नसंविदि ॥६९॥ तद्ब्रह्मनां कृते .सृक् तु
 सिच्यते पापमुक्तये । द्राक्षोत्पन्नसुरां त्वेनां न पिवेयमहं पुनः ॥७०॥ यावन्न किल
 युष्माभिः सार्द्धं राज्ये पितुर्मम । नूत्नामपि पिवेयं तां संवित्पूर्य्यङ्कामिति ॥७१॥ तथा ७४
 स्वप्नेण आश्चर्यं चिह्नं तेभ्यो .ददात्प्रभुः । मरिष्यन् सकलेभ्यश्च प्रत्येष्यद्भ्यो .पि तद्वचः ॥७२॥
 एतत्कुर्वन्ति नित्यं हि शिष्य खृष्टाच्चिनो .खिलाः । तच्छरीरासृगङ्गान् हि पिवन्तो .दन्त
 एवं च ॥७३॥ तत्प्रेरितगणात्ते .ङ्गान् लभमाना हि तान् प्रियान् । गौधूम्यपिष्टं सद्राक्षं पुण्यी
 भूतं तदाशिषा ॥७४॥ तथा स्वप्रभुसन्मृत्युं प्रशंसन्ति निरन्तरं । नित्यजीवनदं पापहर

मातन्वागति ॥ ७५ ॥ शिष्य उवाच ॥ प्रभोरव्यक्तवचनं त्वया प्राक्कथितं गुरो ॥
स्मरामि बहुपातस्थानुगानामपि कारणं ॥ ७६ ॥ सत्यमन्नं हि मे मांसं सत्यं पीतमसृङ्मम ॥
मन्मांसभुगसृक्पाया मय्यस्त्यास्मिंस्तथाप्यहं ॥ ७७ ॥ यथाहं जीवता पित्रा प्रेरितो जीवितो
ह्यतः ॥ तथा योऽप्यति मां सोऽतो मया जीविष्यति ध्रुवं ॥ ७८ ॥ इत्यव्यक्तवचःपूर्तिं
चिह्नं वेद्यधुना गुरो ॥ निहितं वरशिष्येषु सन्मण्डल्यधिकारिषु ॥ ७९ ॥ द्वादशानां ७५
गणे त्वेषां योऽभिशापिस्वरूपकः ॥ शठो भूत् किं तथा सोऽपि तत्पुण्यान्नमविन्दत ॥
८० ॥ गुरुरवाच ॥ तन्नूत्नभोजने मोक्ता यथोक्तं निजभाजनात् ॥ आर्द्रखण्डं ददौ तस्मै तत्र
न्यस्तकराय हि ॥ ८१ ॥ इष्कार्योतियहूदस्तु स सीमोनसुतो यदा ॥ सर्वाये प्रभुतो लेभे स्व
शठत्वस्य लक्ष्म तत् ॥ ८२ ॥ तदा भूताधिपेनैवाविष्टो दुरभिशापिना ॥ वहिर्निर्गन्तुमुत्तस्थौ

सद्यो नरकजो निशि ॥८३॥ यत्क्षणे तूदतिष्ठत्स तदा तं प्रभुरब्रवीत् । यत्करोष्याशु
तत्कुर्वित्युक्त्वा शिष्यैरबुद्धया ॥८४॥ तेषां केचिद्यद्गदस्य कोषधारित्वहेतुतः । आज्ञां तं प्रत्य
मूं येष्वा किलानुममिरे कृतां ॥८५॥ पर्वीर्थे यन्न आवश्यकं क्रोणीह्याश्विति वस्तु वा ।
दानेभ्यो देयमदिहीत्यर्थं ते न्वभवन् प्रभोः ॥८६॥ भूताविष्टाय तस्मै तु स्वदुःसंकल्पपूर्तये ।
आशुत्वाज्ञां प्रभुप्रोक्तां नह्यबुध्यन्त ते तदा ॥८७॥ निर्गते तु शठे तस्मिन् दुर्मनोयाजकान् ७६
प्रति । स्वोयस्वामिनिधानार्थं प्रभुरेतद्वचो ब्रवीत् ॥८८॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अधुना नर
पुत्रस्य माहात्म्यसमयः किल । उपतस्थौ विभोश्चापि तस्मिन् माहात्म्यभासनं ॥८९॥
त्रेत्तस्मिंस्त्वोशमाहात्म्य बभौ पूर्वमितोऽपि तं । विभुरात्मनि माहात्म्ययुतीकुर्यात्सप
द्यपि ॥९०॥ अल्पकालं स्थितो बाला युष्माभिः सह खल्वहं । यूयं मां मृगयिष्यध्वे मत्पूर्वी

न्यनुसारतः ॥९१॥ यत्र तिष्ठाम्यहं ह्येव तत्र गन्तुं न शक्नुथ १ इति यद्ब्रह्महृदोयांस्तथा वो
 पि ब्रवोम्यहं ॥९२॥ नूत्नाज्ञां वो ददाम्येव स्नेहितुं हि परस्परं १ यथास्निह्यमहं युष्मान्
 स्निह्येतापि मिथस्तथा ॥९३॥ मच्छिष्याः संस्थिता यूयमिति सर्वे नरास्तदा १ विज्ञा
 स्यन्ति यदि स्नेहं धारयेत परस्परं ॥९४॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्तवति सर्वज्ञे भोक्तारि प्रस्तरो
 ब्रवीत् १ प्रभो क्व गच्छसीत्येव तं तु प्रत्यवदत्प्रभुः ॥९५॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यत्र गच्छाम्यहं तत्रा ७७
 न्वेतुं न क्षमसे धुना १ किंतु पञ्चादिहापि त्वं मां खल्वनुगमिष्यसि ॥९६॥ प्रस्तर उवाच ॥
 कस्माद्धेतोः प्रभो हं त्वामन्वेतुमधुना ध्रुवं १ न क्षमे हं निधास्ये हि त्वदर्थे निजजीवनं ॥
 ९७॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ जीवनं स्वं मदर्थे किं त्वं निधास्यसि सांप्रतं १ अहो सीमोन सीमोन मदुक्तं
 ते वचः शृणु ॥९८॥ त्वदादीनभिशापी हि ग्रहीतुमधुना शठः १ गोधूममिव चालन्यामैच्छ

चालयितुं च वः ॥९९॥ त्वद्विश्वासाचलत्वायाधुना मत्पितरं त्वहं । प्रार्थयं त्वत्कृते नूनं
बुद्धुःसंकल्परोधकः ॥१००॥ त्वं तु तद्दुष्टसंशुब्धेः प्रत्यावृत्तो यदा भवेः । तदा तद्वन्निजा
व्यक्तं मुक्तान् सुस्थिरीकुरु ॥१०१॥ प्रस्तर उवाच ॥ हे प्रभो हं त्वया सार्द्धमिदानीं
बन्धनालयं । मरणं चाप्युपेतुं वै मुदातिप्रस्तुतोऽस्म्यपि ॥१०२॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ प्रस्तरै
तन्निशान्ते प्राक् ताम्रचूडध्वनेरपि । कर्तव्यः खलु मज्जानास्वीकारस्त्रिरपि त्वया ॥१०३॥ ७८
गुरुरूवाच ॥ शिष्याभ्यस्य तथा भव्यमचिरात् पातमुक्तवान् । मानिनोऽपि प्रभुः सर्वानिद
मेकादशाब्रवीत् ॥१०४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ रूप्याधारैः सकोषैर्वो विहीनाननुपानहः । यदाहं
प्रेरयं किं वो वस्त्वप्राप्तिरभूत्तदा ॥१०५॥ गुरुरूवाच ॥ एवं पृष्ठास्त उचुर्नाप्राप्तिर्नः
कूप्यभूदिति । प्रभुस्तूवाच यस्यैव रूप्याधारोऽधुना नहि ॥१०६॥ स तं प्राप्नोतु तद्वच्च पान्थ

कौषोऽपि यस्य न । यस्यासिर्नास्ति वस्त्रं स्वं विक्रीयाप्नोत्वसिं स तु ॥ १०७ ॥ सा खृष्टविषयो
 त्तिर्हि गणितः सोऽघकृत्स्विति । मय्येव पूरणीयास्ति यथा मद्विषयाखिलाः ॥ १०८ ॥ इदं
 संश्रुत्य ते बोधन् प्रभोऽसौ द्वाविह स्थितौ । इत्युक्तः स त्वलमिति प्रोच्येदं तानुपादिशत् ॥
 १०९ ॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ मातिसंक्षुभ्यतां युष्मद्भृदयं परमेश्वरे । प्रतीतिर्वोऽस्ति तद्वच्च
 मय्यपि प्रत्ययोऽस्तु वः ॥ ११० ॥ मत्पितुः सन्ननि स्थानान्यनेकानि स्थितानि हि । तन्न चेत्स्या ७९
 तदा यूयं ज्ञापिताः स्यात तन्मया ॥ १११ ॥ किंतु तत्र स्थलं वोऽपि प्रस्तोतुं किल गाम्यहं ।
 तत्कृत्वा त्वागमिष्येऽहं पुनर्वो लब्धये समं ॥ ११२ ॥ ततोऽहं यत्र तत्रापि स्यात यूयं मुवित्थ
 हि । स्थानं यत्राप्यहं गामो तन्मार्गमपि वित्थ च ॥ ११३ ॥ गुरुरूवाच ॥ एवं सान्त्ववचः
 स्वीयान् संवदत्यनुगान् प्रभौ । शङ्कादुःखयुतस्तेषामेकः प्रत्यब्रवीत्तदा ॥ ११४ ॥ थोमा

उवाच ॥ यत्र त्वं हे प्रभो गामो तन्न विद्मः स्थलं वयं । अतस्तन्मार्गमेवाहो कथं वेतुं क्षमा
 महे ॥११५॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अहं मार्गोऽस्मि सत्यं च जीवनं चापि संस्थितः । नोपैति
 पितरं कश्चिन्मन्मार्गेण विना नरः ॥११६॥ वेदवेत्स्यत मां यूयं पितरं मेऽप्यवेत्स्यत ।
 अधुना स तु युष्माभिर्ज्ञातः संदृष्ट एव च ॥११७॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वा फिलिप्पस्तमूचे
 स्मान् पितरं प्रभो । दर्शयैतेन चालं नः स्यादित्युक्तो ब्रवीत्स तु ॥११८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ ८०
 इत्यत्कालमहं सर्वैर्युष्माभिः सह किं स्थितः । न त्विदानोमपि ज्ञातो हे फिलिप्प त्वया
 कथं ॥११९॥ मां ददर्श हि यः सोऽपि ददर्श पितरं ततः । कथं त्वं वक्षि पितरमस्मान्
 दर्शय खल्विति ॥१२०॥ अहं पितरि संस्थो हि पिता चापि तथा मयि । इत्थं किं हृदये
 शिष्य त्वं न विश्वसिषि स्वयं ॥१२१॥ यान्यहं वच्मि वाक्यानि नात्मतो वच्मि तान्यहं ।

मयि तिष्ठन् पिता मे तु स एव कुरुते क्रियाः ॥१२२॥ अहं पितरि मय्येवं पितेत्युक्तिं मम
 स्वयं । प्रतीत नतु चेत् तर्हि क्रियाहेतोः प्रतीत मां ॥१२३॥ मां यः प्रत्येति सो ऽतो ऽपि कर्तृत्वं
 मत्कृतक्रियाः । ताभ्यो महीयसीञ्चापि पितरं गाम्यहं यतः ॥१२४॥ इत्यृतं वच्मि वो यद्यन्म
 न्नाम्ना प्रार्थयेत च । तत्कर्तास्मि पिता चातः पुत्रे माहात्म्यमाप्स्यति ॥१२५॥ यद्यद्याचेत
 मन्नाम्ना यूयं कर्तास्म्यहं हि तत् । वेन्मां स्निह्येत यूयं तु तदाज्ञा मम रक्षत ॥१२६॥ पितरं ८१
 चार्थयिष्ये ऽहं स त्वादेष्टारमेव वः । दातान्यं सह युष्माभिः स्थायिनं शाश्वतीः समाः ॥
 १२७॥ स सत्यात्मैव यं लब्धुमशक्ता किल संसृतिः । यतस्तं नेक्षते नूनं न वा जानाति ता
 मसौ ॥१२८॥ तं यूयं तु सुजानोथ स यतो युष्मदन्तिके । स्थितः संप्रति पञ्चानु तिष्ठेद्वो
 भ्यन्तरे सदा ॥१२९॥ न विहास्यामि वो ऽनाथानहमेष्यामि वः प्रति । अल्पकालो

वशिष्टो यथा मां न द्रक्ष्यति संसृतिः ॥१३०॥ यूयं तु द्रक्ष्यथ स्पष्टं यतश्च मयि जीवनं । ध्रुवं
तिष्ठत्यतो यूयमपि जीविष्यथ ध्रुवं ॥१३१॥ अहं स्वपितरि स्थाता यूयं चापि तथा मयि ।
अहं युष्मासु चेत्येव तत्काले ज्ञास्यथ स्फुटं ॥१३२॥ यो दधाति मदाज्ञास्तु रक्षत्यपि च
कर्म्मभिः । स एव स्नेहकारो मे ज्ञेयो नरगणे स्थितः ॥१३३॥ यस्तु स्निह्यति मां तं मे पिता
स्नेहिष्यति ध्रुवं । तं स्नेहिष्याम्यहं चैवात्मानं दर्शयितास्मि च ॥१३४॥ गुरुरूवाच ॥ तदा ८२
नाम यद्गदो यो द्वादशानां गणे स्मृतः । नेष्कार्य्योत्यभिधः किंतु यद्दायः प्रभुबान्धवः ॥१३५॥
स इमां सत्प्रसादोक्तिं श्रुत्वाव्यक्तार्थिकां तदा । अतिजिज्ञासयावोचदिदं सर्वविदं गुरुं ॥१३६॥
अल्फायजयद्गद उवाच ॥ प्रभो त्वं कथमात्मानं तथा संदर्शयिष्यसि । अस्मान् न तु सकृत्
सर्वां संसृतिं भूमिमण्डले ॥१३७॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ स्निह्येन्नरो मां यदि मे तदा स वाक्यं सु

रक्षिष्यति मत्पिता च । स्निह्येदतस्तं नरमप्यथावामभ्येत्य तिष्ठेव तदन्तिकेऽपि ॥
 १३८॥ स्निह्येन्न मां यस्तु स वै मदीयं वाक्यं न रक्षत्यपि यत्तु वाक्यं । युष्मच्छ्रुतं तन्न मदीय
 मस्ति पितुस्तु मत्प्रेरयितुस्तदेवं ॥१३९॥ एतान्यवोचं व उपस्थितः सन् किंत्वन्य आदेशक
 एव यो वः । पित्रा प्रणोद्यो मम नामशक्तौ भूमौ सदात्माखिलवस्तुविज्ञः ॥१४०॥ स एव
 सर्वाण्युपदेक्ष्यते वो यद्यत्पुराव्यक्तसदर्थकं च । युष्मान्मयोक्तं तदपि स्फुटं स संस्मारयिष्यं ८३
 त्यतिविद्यया वः ॥१४१॥ सन्धिं नु युष्मासु जहामि नूनमात्मीयसन्धिं प्रददाम्यहं वः ॥
 न संसृतिप्रत इवास्ति सोऽतो मा क्षुभ्यतां मा च विभेतु हृद्वः ॥१४२॥ अहं हि गामी पुनरा
 गमिष्यन् युष्मान् प्रतीत्यं स्मरथोदितं मे । स्निह्येत यूयं दृढमेव चेन्मां पित्रन्तिकेऽप्यात्म
 गतिं ब्रुवन्तं ॥१४३॥ तदातिहृष्येत तदुक्तितोऽपि मत्तः पिता ह्येव महत्तरोऽस्ति । युष्मान्

पुरेतान्यधुना तु वच्मि ततः प्रतीयात यदा तथा स्यात् ॥१४४॥ 'नेतस्तु युष्माभिरहं स
 हैव बहु प्रवक्ष्ये समुपस्थितो हि । एतज्जगत्संसृतिनाथ उयो नाप्नोति किञ्चित्तु मयि स्वकीयं ॥
 १४५॥ स्निह्याम्यहं सत्पितरं तदाज्ञानुसारतश्चाप्यखिलं करोमि । इत्थं जगज्ज्ञापयितुं स
 मोहे योत्तिष्ठतेतो वयमेव याम ॥१४६॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यैशवचसः पश्चाद्वन्यवादं प्रगाय
 ते । सर्वे त्राणान्नशालातो रात्रौ रथ्यासु निर्गताः ॥ १४७ ॥ प्रात्नत्राणमहोत्सवान्नघ ८४
 सनात्पश्चात्तथा सत्प्रभुर्नूत्नत्राणसदन्नमेव परमं स्वासृक्तनूरूपकं । संस्थाप्यात्मगणाय सर्वभुवने
 प्रेमात्मने धर्मिणे श्रेयः सान्त्वनवाक्यमप्युदितवान् श्रेष्ठद्रुशैलं गतः ॥१४८॥ इति श्रीखृष्टसं
 गीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (भोसिरचितपंचशास्त्राद्वाविद्भोतानामेकचत्वारिंशान्मत्थायस्य
 षड्विंशसर्गान्माकीस्य चतुर्दशसर्गान्लूकस्य द्वाविंशसर्गाद्योहन्नेस्त्रयोदशचतुर्दशसर्गाभ्यां पौलस्य

कुरिन्थीयमण्डलीं प्रति प्रथमलिपेरेकादशसर्गाच्चोद्धृतः) पुण्यसप्ताहवृहस्पतिवारपूर्वचरित्र
सूचकः सद्भोजनाशीर्बादो नाम सप्तमो अध्यायः ॥

गुरूस्वाच ॥ तथा रीत्यनुसारेण वरशिष्यान्वितः प्रभुः । यिरूषलेमतः श्रेष्ठवृक्षाद्यधुनि नि
र्ययो ॥१॥ निर्याने चरमे स्मिंस्तु स एकादश तान् निशि । स्वदुष्टसखहीनान् वै चलतो भ्य
ब्रवीदिदं ॥२॥ श्रीयेषूस्वाच ॥ मद्धेतोर्निखिला यूयं स्यातास्यां पातिता निशि । प्रवक्तृ ६५
जकरोयस्य प्रत्नवाक्यानुसारतः ॥ ३ ॥ अयि खड्ग निहन्तुमाशु मत्सखमुत्तिष्ठ ममावि
पालकं । निहते त्वविपालके मया भवितारोऽप्यवयः पृथक् पृथक् ॥४॥ इत्थं सेनैश
विभुना यथोक्तं पुण्यपुस्तके । हते मय्यखिला यूयं छिन्नभिन्ना भविष्यथ ॥५॥ किंत्वहं
मरणस्थानाद्यदा स्यां पुनरुत्थितः । तदा वोऽग्रे गमिष्यामि गलीलां पालको ह्यहं ॥६॥

गुरुरूवाच ॥ एवं भव्यवचः श्रुत्वा स्ववृन्दविषयं स्फुटं । प्रस्तराभिधसोमोनो वादोदति
 कुतूहलात् ॥७॥ प्रस्तर उवाच ॥ त्वद्धेतोर्निखिला एव यद्यपि स्युर्निपातिताः । न तथैव
 भविष्यामि पातितोऽहं कदाचन ॥८॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ यावन्नास्वीकृतिं त्रिर्मे कुर्व्यास्तावद्धि
 रद्य न । निशि स्यान्नाम्रचूडस्य वागिति त्वां ब्रवीम्यृतं ॥९॥ प्रस्तर उवाच ॥ यद्यप्या
 वश्यकं मे स्यान्मर्तुमेव त्वया सह । तदाप्यस्वीकृतिं तेऽहं न करिष्ये कदाचन ॥१०॥ ८६
 गुरुरूवाच ॥ इत्युवादात्मदौर्बल्याज्ञानादतिकुतूहलो । सोमोनस्तद्वदपि च शेषाः शिष्या
 दशाब्रुवन् ॥ ११ ॥ अचिरात्पूरणीयं तु त्यजन् भव्यवचोऽखिलं । प्रभुर्नूतोपदेशं तान
 स्थिरानिममब्रवीत् ॥ १२ ॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ द्राशाद्रुमोऽहं किल सत्यरूपः पिता तु मे तत्कृ
 षकोऽस्ति नूनं । मयि स्थिता यापि च निष्फला स्याच्छाखा छिनत्थ्येव स तां समन्तात् ॥

१३॥ मत्स्था तु शाखा फलदा भवेद्या पुनाति तां सोऽधिकशस्यदन्त्ये ॥ १४॥ यूयं तु मत्प्रोदित
 वाक्यतो वो भूता इदानीमपि पूतरूपाः ॥ १४॥ मयि ध्रुवं तिष्ठत खल्वहं च तिष्ठानि युष्मासु
 यथा हि शाखा ॥ स्वयं द्रुहोना फलदेव न स्यात् तथैव यूयं न मयि स्थिताश्चेत् ॥ १५॥ द्राक्षा
 द्रुमोऽहं हि शिफाश्च यूयं यो मत्स्थितः स्यादपि यत्स्थितोऽहं ॥ फलं स दाता बहु मां विना
 हि यूयं न कर्तुं किमपि क्षमाः स्थ ॥ १६॥ यो यो न तिष्ठेन्मयि सोऽपहीनश्छिन्ना शिफेवाप्यव ६७
 शुष्क एव ॥ संचित्य ताश्चापि नराः किलाग्नौ प्रणिःक्षिपन्ति प्रदहन्ति चापि ॥ १७॥ तिष्ठेत
 यूयं मयि चेन्मदीयं वाक्यं च चेदोऽन्तर एव तिष्ठेत् ॥ यद्यत्तदा कांस्य यूयमेतत्संप्राथ्यं
 खल्वाप्यथ तुष्टचिन्ताः ॥ १८॥ भवेत भूयिष्ठफलप्रदा यत्नेनैव तेजो लभते पिता मे ॥ तथैव
 चापि स्थिरसत्यताया यूयं मदीया हि भवेत शिष्याः ॥ १९॥ अस्निह्यदार्यस्तु पिता यथा मां

तथैव वोऽस्निह्यमपीशजोऽहं । अतोऽपि सर्वाधिकयत्नतोऽपि यूयं मम प्रेम्ण्यवतिष्ठतैवं ॥
२०॥ रक्षेत यूयं यदि मामकाज्ञा मत्प्रेम्ण्यवस्थास्यथ तर्हि सम्यक् । यथाहमात्मीयपितुः
किलाज्ञाः सुरक्ष्य तत्प्रेम्ण्यवतिष्ठ एवं ॥२१॥ मदीयहर्षस्य तु सहुणस्य युष्मद्दन्तःस्थितये
सदेव । युष्मत्सदानन्दसुपूर्तये चाप्येतानि वाक्यान्यहमब्रुवं वः ॥२२॥ यथा हि वोऽस्निह्य
महं तथान्योऽन्यं स्निह्यतेत्यं मम संस्थिताज्ञा । न्यस्येत्प्रियार्थे निजजीवनं चेन्नरोऽधिकं प्रेम ८८
न विद्यतेऽस्मात् ॥२३॥ यूयं प्रिया मे यदि यन्मया व आज्ञातमेवाखिलमावरेत । नाख्यामि
दासांस्त्वित एव वोऽहं स्वनाथकार्यं न हि वेत्ति दासः ॥२४॥ प्रियांस्तु युष्मानित एव
सम्यगास्यामि यस्मादहमात्मपित्रा । यच्छ्रावितं तत्सकलं समन्तादज्ञापयं वोऽतिरहस्य
वादी ॥२५॥ यूयं तु मां नावृणुतेव किंतु युष्मान् कृपातोऽवृणवं किलाहं । समार्पयं चैव यतः

प्रगत्य फलं प्रदद्यात् बहु स्थिरं च ॥२६॥ ततोऽपि यद्यत्पितरं मदीयनाम्नार्थयेतैव स
 तत्प्रदद्यात् । समर्प्य वस्तत्कृत एव यत्नात्परस्परं स्नेहितुमादिशामि ॥२७॥ चेत्संसृति
 द्रुह्यति वस्तथा साद्रुह्यत्पुरा मामिति वित्थ सम्यक् । यूयं तु चेत्संसृतिजा भवेतास्नेहि
 ष्यदेव स्वजनांस्तदा सा ॥२८॥ यस्मात्तु नो संसृतिजाः स्थ किंतु मया वृताः संसृतिमध्यतो
 षतः । सा वः सदा द्रुह्यति मद्बचस्तु स्मार्थ्यं न दासोऽय्यतरोऽस्ति नाथात् ॥२९॥ इत्यु
 क्तितो मां समताउयंश्चेत्तथैव ते वः किल ताउयेयुः । चेन्मे त्वरक्षन्नुपदेशमार्थ्यं रक्षेयुरेवं किल
 युष्मदीयं ॥३०॥ युष्मांस्त्वदं कुर्युरमी समस्तं मन्नामहेतोयत एव मां यः । संसार
 मध्ये नुददीश्वरस्तं सम्यङ् जानन्ति तमोविमग्नाः ॥३१॥ चेन्नाहमभ्येत्य समब्रवं तान् न
 स्यादद्यं तेष्वधुना तु नास्ति । तद्वारणोपाय इतो यतो यो द्रोह्यस्ति मे द्रोह्यपि मत्पितुः सः ॥

३२॥ क्रियाः किलान्येन न केनचित्प्राकृता अहं तेषु न चेदकार्षं १ न स्यादद्यं तेष्वधुना तु
 दृष्ट्वाद्ब्रह्मन्ममी मां पितरं च मेऽपि ॥३३॥ द्रुह्यन्ति ते मां तु भूषेति तेषां सद्ब्रह्मन्मध्ये
 लिखितोक्तिपूर्त्थै १ तत्सर्वमासोदत एव यं व आदेशकं स्वीयपितुः प्रणोत्स्ये ॥३४॥ स वै
 सदात्मा पितृनिःसृतो ज्ञतः सत्यः प्रसाक्षी विषये मम स्यात् १ यूयं तथा साक्षिण एव भव्या
 मया सहाद्यावधि संस्थिता हि ॥३५॥ अनपेक्षितदुःखौघाद्यूयं यन्नाप्नुयात् तु १ पातहेतुं ९०
 तदर्थेऽहमेतानि प्रवदामि वः ॥३६॥ युष्मान् हतमठीकुट्युरागामी समयोऽपि च १ यदा
 हन्तैव वो यः सोऽस्मिन् मन्येते शसेवनं ॥३७॥ एवं कुट्युरमी यस्मान्न मां भत्पितरं न
 वा १ विदुः कालागतौ त्वेतस्मृत्यै वो वच्मि सांप्रतं ॥३८॥ न त्वेतान्यवदं पूर्वं युष्मा
 भिर्हि सहस्थितः १ किंतु प्रेरयितारं स्वमिदानां गाम्यहं ध्रुवं ॥३९॥ न च युष्मासु मां

कोऽपि त्वं क्व गामोति पृच्छति । किं त्वेतत्कथनान्मेऽतो दुःखव्यापूहदः स्थ नु ॥४०॥
सत्यं वच्मि तु वोऽर्थे मद्गमनं सफलं भवेत् । यतोऽहं चेन्न गच्छेयं नागाम्यादेशकः परः ॥
४१॥ गत्वाहं प्रेरयिष्ये तु तं वः स त्वेत्य संसृतिं । पापधर्मविचाराणां विषये विवदिष्यते ॥
४२॥ संसृतेः पापविषयो विवादस्तेन खल्वतः । करणीयो यतो मां तेन प्रत्यायन् कदा
चन ॥४३॥ सद्धर्मविषयः कार्यस्तद्विवादोऽपि तेन तु । यतोऽहं पितरं गामोतश्च मां न २१
प्रपश्यथ ॥४४॥ विचारविषयः कार्यस्तद्विवादोऽपि तेन च । यतः संसृतिनाथोऽपि
विचारमधुनाप्नुते ॥४५॥ युष्मान्प्रत्यधिकं वाचं भूर्यपि त्ववशिष्यते । किं त्वियत्सां
प्रतुं यूयं दृढं सोढुं न शक्नुथ ॥४६॥ सत्यात्मा तु यदागामो स सत्येऽप्यखिले तदा । युष्मा
न्नेष्यति न ह्यात्मवस्तूनि स वदिष्यति ॥४७॥ यद्यत्तु शृणुयात्तत्स ब्रूयाद्भव्यानि चापि वः ।

ज्ञापयिष्यति मे चापि माहात्म्यं दर्शयिष्यति । यस्मान्मदोयवस्तूनि लब्ध्वा ज्ञापयिता स
 वः ॥४८॥ पितुर्यद्भवति तन्मे अपि स्थितं सर्वमतो ब्रुवं । स मदीयानि वस्तूनि लब्ध्वा वो
 ज्ञापयेदिति ॥४९॥ अल्पे काले गते मां न पश्येताल्पे पुनर्गते । ईक्षिष्यध्वे तु यस्मात्स्वं
 पितरं प्रति गाम्यहं ॥५०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं संश्रुत्य शिष्याणां केऽप्यवोचन् परस्परं ।
 अल्पे काले गते मां न पश्येताल्पे पुनस्त्वितः ॥५१॥ ईक्षिष्यध्व इति प्रोक्तवचसोऽर्थोऽस्ति ॥२॥
 कोदृशः । यस्मात्स्वं पितरं चाहं गामात्युक्त्यर्थ एव कः ॥५२॥ एवमुक्त्वा मिथोऽवोचन्नल्प
 इत्यादिकं वचः । न संबुध्यामहे सम्यगव्यक्तमिति विस्मिताः ॥५३॥ एतज्ज्ञानंस्तु सन्मोक्ता
 तांश्च तत्प्रष्टुमिच्छुकान् । नोरवानपि संदृश्य तथा समवदत्पुनः ॥५४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥
 किं यावध्वेऽर्थमुक्तेर्मेऽल्पे काले मां न पश्यथ । पुनरल्पे गते चैवेक्षिष्यध्वे तर्हि मामिति ॥

५५॥ सत्यं वः प्रवदाभ्येतदचिरात्साश्रुलोचनाः । विलपिष्यथ यूयं हि हर्षिष्यति तु सं
 सृतिः ॥५६॥ अल्पकाले तदा दुःखमग्नाः स्थास्यथ मत्कृते । किंतु तस्मात्परे युष्मद्दुःखं
 हर्षीभविष्यति ॥५७॥ प्रसूतिकाले समुपस्थिते हि स्त्री दुःखमाप्नोति शिशौ तु जाते । पूर्वा
 न्नं विस्मरति प्रहर्षात्संसारमध्ये नरजन्महेतोः ॥५८॥ तथैव यूयं ह्यधुनापुथार्तिं द्रक्ष्यामि
 भूयस्त्वहमत्र युष्मान् । तदा प्रहर्षिष्यति हृद् एव हर्षं न तं वोऽपहरेतु कोऽपि ॥५९॥ मां ९३
 खल्वमुष्मिन् समये न किञ्चिद्याचेत यूयं पितरं तु यद्यत् । याचेत नाम्ना मम हीनशङ्का
 स्तदेव युष्मभ्यमितः स दाता ॥६०॥ पूर्वं किलैतत्समयान्न किञ्चिन्नाम्ना ममायाचत विश्व
 नाथं । इतस्तथा याचत तु प्रगाढं नित्यं च संप्राप्स्यथ हर्षपूर्त्यै ॥६१॥ इयन्ति गूढोक्तिभि
 रेव युष्मान् समब्रवं काल उपस्थितस्तु । ब्रूयां न गूढैः किल वो यदाहं स्पष्टं वदेयं विषये

पितुस्तु ॥६२॥ तदार्थयेध्वं हि मदोयनाम्नाभीष्टं समस्तं पितरं त्वहं स्वं । युष्मत्कृते
 प्रार्थयितास्मि तर्हीत्येतद्वचो नास्त्यधुना मदोयं ॥६३॥ पिता स्वयं स्निह्यति वो हि सम्यग्
 यूयं यतो स्निह्यत मामिदानीं । तथापि च व्यश्वसताहमीशाद्विनिःसृतो वातरमत्र चेति ॥
 ६४ ॥ विनिःसृतो हं पितृतो हि पूर्वं संसारमध्येऽपि ततोऽवतीर्णः । पुनश्च संसारमहं
 विवर्जन् गच्छामि नूनं पितृसंनिधाने ॥ ६५ ॥ गुरुरूवाच ॥ एवमाकर्ण्य सन्देहहरमी ९४
 शात्मजेन तत् । अभ्युक्तमवतीर्णेन वचः प्रत्यूचुरेव ते ॥६६॥ श्रीयेषूशिष्या उचुः ॥ व्यक्तं
 त्वयाहो अधुना न गूढमुक्तं ततः सर्वविदं वयं त्वां । विप्रो न चावश्यकमन्यदेव प्रष्टुं त्वमी
 शोत्थ इति प्रसिद्धं ॥६७॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ प्रतीथ किं मामधुना किलाहो कालः समीपः स
 मुपस्थितश्च । यस्मिन् विशङ्कापरिपूर्णचिन्ताः स्वस्वालये भ्येत्य पृथक् पृथग्वै ॥६८॥ मामात्म

कीयं प्रभुमेव यूयमेकाकिनं त्यक्ष्यथ शत्रुहस्ते । नैकाक्यतो ऽहं तु भवेयमत्र यतः पिता
मे ऽपि मयास्ति सार्द्धं ॥६९॥ एतन्मयोक्तं मयि सन्धिलब्धे युष्माकमर्तिस्त्वह संसृतौ
स्यात् । यूयं त्वहो निर्भयमानसाः स्त मया जिता संसृतिरेव यस्मात् ॥७०॥ गुरुरूवाच ॥
इत्थमुक्त्वा निजावीन् स घात्य ईशसखो महान् । पारुको ऽथोत्थिताक्षः स्वःस्थितं
पितरमार्थयत् ॥७१॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ कालो ऽधुना पितरूपस्थित आत्मपुत्रमाहात्म्य ९५
मीक्षय स चेक्षयतु त्वदीयं । न्यास्यो यतो ऽस्त्रिलजनोपरि शक्तिमस्मिंस्त्वद्भक्तनृभ्य इह
दातुमनन्तजीवं ॥ ७२ ॥ त्वामद्वितीयमृतमीश्वरमूर्द्धवासं त्वत्प्रेरितं च भुवने किल
खृष्टयेषूं । यद्विद्युरेव मनुजा अविभिन्नबुद्ध्या तन्मात्रसंस्थमिह जीवनमस्त्यनन्तं ॥७३॥
माहात्म्यदर्शनमहं तव भुव्यकार्ष त्वन्त्यस्तमेव मयि कर्म समाप्तं च । यन्मे त्वया सह

जगत्स्थितितोऽप्यभूत्प्राक् तेजः पितस्तदधुना नय मे त्वदये ॥ ७४ ॥ दत्तांस्त्वया वरद
संसृतिमध्यतो नृस्त्वन्नाम खल्वहमदर्शयमत्र संस्थः । आसन् हि ते तव नरा अददाञ्च तान्मे
वाक्यं त्वदीयमपि ते शरला ररक्षुः ॥७५॥ यन्मे त्वयाखिलमदायि तदुत्थितं त्वदित्यं प्र
जज्ञुरपि ते ददित्थैव यन्मे । तेभ्यो वचस्तददां मम चोदयं त्वज्जज्ञुस्त्वयाहमपि नुन्न इति
प्रतीयुः ॥७६॥ नाहं हि संसृतिकृते किल ये त्वया मे द्दीयन्त तद्गणकृते त्वधुनार्थयामि । ९६
ते तावका हि सकला मम येऽपि ते ते ये ते तु तेऽपि मम तेषु च तेज आप्स्ये ॥७७॥ नेतो
ऽस्मि संसृतितलेऽहमिमे तु तत्स्थास्त्वत्संनिधौ मयि गतेऽप्यत आत्मदत्तान् । तान् मेऽव पुण्य
पितरेव निजाय्यनाम्नाथावामिवैकमनसस्त इतो भवेयुः ॥७८॥ यावत्स्थितोऽहमिह तैः
सह संसृतौ तांस्तावत्सदावमपि ते पितराय्य नाम्ना । दत्तांस्त्वया हि समपालयमेषु चापि

नैको विनापचयपुत्रमिहापचिचे ॥७९॥ सङ्ग्रन्थपूरक उतापचयस्त्वमुष्य शेषाखिलेष्विह तु
 मामकहर्षपूर्त्थै १ एतानि तद्विषय एव हि संसृतिस्थोऽहं संवदामि तव संनिकटे गमि
 ष्यन् ॥८०॥ वाक्यं त्वदोयमददामहमेव तेभ्योऽद्बुह्यत्ततोऽपि च सदा किल संसृतिस्तान् १
 यस्माद्यथाहमिह संसृतिभूर्न विद्ये तेऽप्यत्र संसृतिभुवो न तथैव सन्ति ॥८१॥ सम्यक्नु
 संसृतितलादपहर्तुमेतानेवं दृढं पितरहं किल नार्थयामि १ किंत्वत्रसंस्थितसमस्तदुरात्म ९७
 तायाः शक्तेरिमानवितुमेव विभोऽर्थये त्वां ॥८२॥ एते न संसृतिभुवः किल संस्थिता हि
 यद्वत्कादावन न संसृतिभूः स्थितोऽहं १ शक्त्यैव तानत इहात्मकसत्यतायाः पुण्यीकुरुष्व
 तव वाग्ध्यपि सत्यरूपा ॥८३॥ मामेव यद्वदनुदस्त्विह संसृतौ त्वं तद्वन्नुदाम्यहमि
 मानधुनैव तस्यां १ आत्मानमेव विमलीप्रकरोमि तेभ्योऽतस्ते यदप्यृततया विमली

क्रियेरन् ॥६४॥ एषां कृते तु न हि केवलमर्थये ऽहमेषां तु सर्वपृथिवीतलविस्तृतेन ।
 वाक्येन ये मयि तथा किल विश्वसेयुस्तत्सर्वसंचयकृते ऽर्थय एवमीश ॥ ६५ ॥ यत्ने
 ऽखिला अपि तदैकमनःस्थिताः स्युस्त्वं हे पितर्मयि यथा त्वयि चाहमेव । एकस्तथा तद्
 खिलव्रज आवयोः स्यात्त्वत्प्रेरितत्वमपि मे च जगत्प्रतीयात् ॥६६॥ तेजो यद्दिथार्य मे
 तद्दां तेभ्यो ऽत आवां यथैकात्मानौ हि तथैककाः स्युरपि ते त्वं मय्यहं तेषु च । सर्वैकत्वसु ९८
 सिद्धये ऽथ च जगत्त्वत्प्रेरितत्वं मम त्वत्स्निग्धत्वमतो ममेव तु तथा तेषां प्रविद्याद्भुवं ॥ ६७ ॥ यान्
 मह्यं पितरार्य नृस्त्वमददास्ते मत्स्थितेरालये तिष्ठेयुस्तु मया सहेति किल मे पूर्णक्रियस्य
 स्पृहा । पश्येयुर्मम चैव तर्हि सकलास्त्वद्भुततेजो ऽयिमं त्वं सिन्नेहिथ मां यतो हि जगतः
 प्राक् पूर्वंसृष्टेरपि ॥६८॥ धर्मात्मन्पितरार्य नेह समवेत्वां संसृतिः क्वाप्युताहं तु त्वाम

विदं तथा विदुरिमे त्वत्प्रेरितत्वं च मे । तानज्ञापयमेव नाम तव सत्तज्ज्ञापयिष्यामि चा
तस्त्वत्प्रेम यदस्ति मय्यपि तदेष्वेवास्त्वहं चैष्वपि ॥८९॥ इति श्रोत्रवृष्टसंगीतायां मोक्ष
माहात्म्यपर्वणि (दाविद्गीतानां पंचत्रिंशोनसप्ततितमाभ्यां जकरोयभव्यवाक्यानां त्रयोदशसर्गा
न्मत्थायस्य षड्विंशसर्गान्मार्कस्य चतुर्दशसर्गाद्योहन्नेः पंचदशषोडशसप्तदशसर्गेभ्यश्चोद्धृतः) पुण्य
सप्ताहवृहस्पतिवारोत्तरचरित्रसूचको महामध्यस्थचरमोपदेशो नामाष्टमोऽध्यायः ॥

९९

गुरुरवाच ॥ एतदैशवचस्तावत् सोपदेशार्थनात्मकं । समाप्येशात्मजः स्वीयगणाम्यप्रेम
कारकः ॥ १ ॥ अद्युपत्यकसंस्थां तां किद्रोणसरितं तदा । उपस्थायातरदथ तैलवृक्षस्थले
विशत् ॥ २ ॥ तद्यद्द्वैस्तु संज्ञातं गेत्सेमानं मुहुर्मुहुः । पूर्वं तेन सशिष्येण विरामार्थेऽध्य
गम्यत ॥ ३ ॥ पूर्णेन्दुभासितायां तु रात्रावस्थां वृहस्पतेः । तदुद्याने प्रविश्यैतत्स्वशिष्या

नभ्युवाच सः ॥४॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ अत्र यूयं समासध्वमष्टौ यावदहं स्थले । शिष्यत्रया
न्वितः किञ्चिद्दूरे गाभ्यर्थनाकृते ॥५॥ सकलास्तु तथा यूयं यत्नात्प्रार्थयतैव च । यन्नेतो दु
ष्परीक्षायां प्रविशेताद्यकृत्यपि ॥६॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा स ससीमोनौ निर्जने जिबिदीयजौ ।
नयन् भवितुमारेभे व्याकुलत्वात्खिन्नहृत् ॥७॥ तत्रयं चोच आमृत्यप्यतिदुःखेन मे मनः ।
व्याप्तं यूयमतः स्थित्वात्र जागृत मया सह ॥८॥ इत्युक्त्वा स तदग्रे श्मक्षेपमित्यन्तरे गतः । १००
दण्डवत्प्रणिपत्योर्ध्वां प्रार्थयन्निदम्ब्रवीत् ॥९॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ त्वया शक्यानि तिष्ठन्ति
पितरार्थ्याखिलान्यतः । कटुपानस्य पात्रं यदुग्रार्तिसहनात्मनः ॥१०॥ प्रस्तुतं तदपैत्वेव
शक्तं यदि भदन्तिकात् । किंत्विच्छानुक्रमान्मे न भूयात्तव तु हे पितः ॥११॥ गुरुरूवाच ॥
एवं प्रार्थयता तेनैक्ष्यत स्वर्गात्समागतः । ऐशदूतो दृढीकर्तुं तमत्युग्रार्थ्यपेक्षणे ॥१२॥ स तु

व्याप्तो व्यथोर्म्मर्यैवार्थयद्दृढतरं तदा । तत्स्वेदो भूत्वसृक्स्थूलविन्दुवत्पतितो भुवि ॥१३॥
प्रार्थनात्तु समुत्थाय पुनः शिष्यत्रयं गतः । दुःखभारेण सुप्तांस्तान् प्राप्य प्रस्तरमब्रवीत् ॥१४॥
श्रीयेषूरूवाच ॥ त्वं किं स्वपिषि सीमोन ससखस्त्वं मया सह । किं तथैकमुहूर्तेऽपि प्र
जागरितुमक्षमः ॥१५॥ परोक्षवेशरोधार्थं जागृतार्थयतापि च । उद्यतो वः किलात्मास्ति
शरीरं त्वत्तिदुर्बलं ॥१६॥ गुरुरूवाच ॥ मृदुनिन्दामिमां प्रोच्य पापहन्ती दयार्णवः । स १०१
ततोऽपैत्य भूयोऽपि प्रार्थयद् व्यथनावृतः ॥१७॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ मत्पितश्चेदिदं पात्रं मत्तो
ऽपैतुं न शक्यात् । आवश्यकं स्यात्तु तत्पानं भवत्वच्छा तदा तव ॥१८॥ गुरुरूवाच ॥ ततो
द्वितीयवारे तु शिष्यानभिगतः प्रभुः । सर्वांसुप्तांनवापैवं निद्रापोडितलोचनान् ॥१९॥
अतस्त्यक्त्वा स तान्भूयः पूर्वावद्वाग्भिरार्थयत् । पश्चानृतीयवारे स्वान् शिष्यानभ्येत्य सो

•वदत् ॥२०॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ इतः स्वपित विश्रान्त्यै हितजागरणस्य हि १ गतः कालो
•धुना चोयमुहूर्तः समुपस्थितः ॥२१॥ अधुना नरपुत्रो वै न्यस्यते पापिनां करे १ उत्तिष्ठत
प्रयामैव मन्निधातान्तिके •स्ति हि ॥२२॥ गुरुरूवाच ॥ इदं ब्रुवति खृष्टे •हो इष्कार्योत्या
ख्य आगतः १ यहूदः खड्गदण्डोल्कादीपधार्योघसंवृतः ॥२३॥ तत्सो •पचयपुत्रो हि तैलोद्यानम
वेद्यतः १ तत्र द्वादशमध्ये सो •न्वायाद्येषूं मुहुर्मुहुः ॥२४॥ अतः पत्निगणं प्राप्य फरोष्यश्रेष्ठ १०२
यज्वतः १ प्रभुभोजनतः पश्चात्तं ग्रहीतुं तदा ययौ ॥२५॥ तदुद्यानं विशंश्चापि मध्यरात्रे ददौ
शठः १ चिह्नं पत्निगणायैतत्स स्वनाथगृहीतये ॥२६॥ नरं यमहमभ्येत्य चुम्बेयं सो •स्ति
दुण्डितः १ तं गृह्णोत दृढं यूयं तदापनयतैव च ॥२७॥ अतः कैश्चित्प्रधानैरप्यन्वितो •पे
क्षिते स्थले १ यदा नाथमपश्यत्स्वं जागृतैकादशान्तरे ॥२८॥ तदा पत्निगणस्याये •भ्येत्या

चुम्बत्प्रभुं क्षणात् १ गुरो गुरो नमस्तुभ्यमित्यादरवचो वदन् ॥२९॥ धूर्तं प्रत्यवदन्तं तु
येषूः कस्मा उपस्थितः १ चुम्बेन नरपुत्रं त्वं यद्दृढं निदधासि किं ॥३०॥ शिष्यास्तूत्या
पितास्तस्य वाग्भिः पतिरवेण च १ भव्यं कर्मानुभूयोचुः किं हन्यामासिना प्रभो ॥३१॥
स त्वार्य्यः सर्वभव्यज्ञो ऽग्रे गत्वोवाच पत्तिकान् १ कं दुण्ढथेत्यथोचुस्ते येषूं वै नशरेतकं ॥३२॥
ततः सो ऽस्यहमेवेति तानार्य्ये वदति प्रभो १ सयद्दृढा ययुः पश्चात्ते पेतुश्चापि भूतले ॥ १०३
३३॥ ततः पुनरपृच्छतान् प्रभुः कं दुण्ढथेत्यथ १ नशरेतीययेषूमित्युत्तरं प्राप्य सो ऽब्रवीत् ॥
३४॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ सो ऽहमस्मीति वः प्रोक्तमतश्चेद् दुण्ढथैव मां १ तदैताननुमन्यध्वं गन्तु
मेकादश स्वयं ॥३५॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं स्वीयप्रियार्थं सो ऽब्रवीदात्मोक्तिपूर्तये १ मह्यं
त्वद्दत्तनृष्वेको नापचिच्ये कदाचन ॥३६॥ प्रस्तरस्त्वसिमुत्तुल्य मत्काख्यं श्रेष्ठयज्वनः १

भृत्यमाक्रम्य वेगात्तत्कर्णं चिच्छेद दक्षिणं ॥३७॥ तत्कुतूहलतस्त्वार्थो विपालो नरमोचकः ।
 असन्तुष्ट इदं वाक्यं प्रावदद्गर्त्सनात्मकं ॥३८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ सहध्वं यूयमेतावत् कोषे न्य
 स्यो ह्यसिर्निजे । ये सिं दधति ते सर्वे सिना नक्ष्यन्त्यपि ध्रुवं ॥३९॥ पानपात्रं पिता
 यन्मे ददौ कट्वपि तत् स्वयं । कथं नाहं प्रपास्यामि ह्यागतौयमुद्भृत्कः ॥४०॥ अहं प्रार्थ
 यितुं शक्तो धुनापि पितरं निजं । तस्माल्लब्धुं च दूतानां द्वादशाधिचमूरपि ॥४१॥ इत्थं १०४
 न बुध्यसे त्वं किं चेत्त्वियद्रक्षणं मया । प्राप्येत कथमेषां स्याच्छास्त्रोक्तानां प्रपूरणं ॥४२॥
 गुरुरुवाच ॥ इत्युक्त्वा सन्नृपः कर्णं स्पृष्ट्वा मल्कस्थ तत्क्षणे । सुस्थोचक्रे थ तद्दृन्दप्रधानानेत
 दब्रवीत् ॥४३॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ किं दस्युमिव मां यूयं खड्गदण्डादिधारिणः । आक्रमध्वे
 गृहीत्यर्थं यज्वाध्यक्षादयो ष्युत ॥४४॥ प्रत्यहं सह युष्माभिर्यदाहं मन्दिरे स्थितः ।

उपदेष्टा तदा हस्तान्नापयध्वं ममोपरि ॥ ४५ ॥ किञ्चयं वो मुहूर्तो ऽस्ति तमोविक्रम एव च ।
सद्बन्धभव्यवाक्यानां पूरणायेदमस्ति हि ॥ ४६ ॥ गुरूवाच ॥ ततस्ते तं गृहीत्वार्थमबध्नन्
नयन्त च । शिष्याः सर्वे तु तद्दृष्ट्वा भयाक्रान्ताः पलायिताः ॥ ४७ ॥ रात्रि वत्त्रं युवा
कश्चित्केवलं मरिधाय तु । तमन्वायाद्घटाज्जातरवहेतुबुभुत्सया ॥ ४८ ॥ पत्निभिश्च धृतो
यस्मात्स येष्वो ऽनुमितो ऽनुगः । वत्त्रं संत्यज्य तद्दस्तेष्वद्रवन्नग्न आकुलः ॥ ४९ ॥ तद् १०५
त्वल्वविपालकं विभुसखं हन्तुं बलेनोत्थिते तत्त्वद्गे परिपूर्तये ऽग्रलिखितग्रन्थोदितानां
गिरां । भूता एव पृथक् पृथक् तदवयः सर्वे जहुः स्वप्रभुं बद्धं शत्रुगणैर्निजे च नगरे
नीतं नगोपत्यक्तात् ॥ ५० ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (जकरोयादि
भव्यवाक्येभ्यो मत्थायस्य षड्विंशसर्गान्मार्कस्य चतुर्दशसर्गान्लूकस्य द्वाविंशसर्गाद्योहन्नेरष्टा

दशसर्गाच्चोद्धृतः) पुण्यसप्ताहवृहस्पतिशुक्रवारमध्यरात्रिचरित्रसूचक उद्यानीयव्यथनं नाम
नवमो अध्यायः

शिष्य उवाच ॥ तमोविक्रम एवासौ निधानं पापिनां करे । ईशंसूनोव्यथासोदुर्हीनस्याप्य
नुगेर्निजेः ॥१॥ घोररात्रिचरित्रं तत् पञ्चादशोपदेशनात् । गुरो मानुषदौरात्म्यकम्पिते
नमया श्रुतं ॥२॥ वरं सहनपात्रं यदपैतुं व्याकुलस्तदा । ऐच्छच्छान्तो महात्मापि प्रभु १०६
स्तज्ज्ञातुमिष्यते ॥३॥ गुरुरूवाच ॥ शिष्य यत्सहनार्थे पोशपुत्रो वातरङ्गुवि । यत्पूर्ति
विषये द्रौ मोस्थलीयाभ्यां सहावदत् ॥४॥ यन्मुदा प्रावदच्छिष्यानार्याचार्य्यो मुहुर्मुहुः ।
सन्धन्तं चापि तच्छ्रेष्ठमनिन्दत्कठिनोक्तिभिः ॥५॥ यन्मुहूर्तागतेः पूर्वं प्रियान् खिन्नान्
सान्त्वयत् । तद्दुःखं कदपि क्वापि निराकर्तुं स नैहत ॥६॥ तद्यदि स्यात् पिता तस्मै द्वाद

शाधिचमूरपि १ स्वर्दूतानामनोत्स्यत्रद्वारणार्थं तदारितः ॥७॥ तच्छक्तोऽपि स पात्रं तु
पितृदत्तं तदाददौ १ स्वयं पातुं डिषां हस्तेष्वविवत्स इवारवः ॥८॥ अस्वाद्यमपि केनापि पात्रं
मर्त्येन तं विना १ भूमिमण्डलसर्वांधोऽतितक्तफलमिश्रितं ॥९॥ यदृष्ट्यैव मनुष्यत्ववे
गोत्पन्नार्थना ह्यसौ १ पात्रं पितरपैत्वेतन्मत्तः शक्तं नु वेदिति ॥१०॥ तत्पित्रिच्छाविनीतः
स नृदयाव्यापूहत्स्वयं १ आददौ नः कृते बद्धोऽघबद्धानां विमुक्तिदः ॥११॥ शिष्य उवाच ॥ १०७
मन्यमानाय तन्मह्यं कथयाचार्य्य सांप्रतं १ घोररात्रौ स बद्धोऽस्यां किं सेहेऽधिकमार्य्यराट् ॥
१२॥ गुरुरूवाच ॥ बद्धः सोऽसिधरेनीतः खृष्टो येन पथा पुरा १ चतुर्घत्त्रेऽचलत्पुट्यां त्राही
शेतिस्तवावृतः ॥१३॥ विष्टा यिरूषलेमे तु तं निन्युः खड्गधारिणः १ हन्नस्य भवने पूर्वं
तन्मतस्याय्ययज्वनः ॥१४॥ स तु तं स्वीयजामानुः कायफस्यालयेऽनुदत् १ तद्वर्षे तिष्ठतः

श्रेष्ठयाजकस्यादृते पदे ॥ १५ ॥ येनैवाखिलराष्ट्रार्थे मृत्युरेकस्य नो हितः । इत्युक्तः प्राक्
 परामर्शो यज्वसंसदि न स्वयं ॥ १६ ॥ प्रस्तरस्तु तदान्वायाद्दूरतः खड्गधृङ्गणं । अन्येन सह
 शिष्येणाकुलः कर्मान्तमीक्षितुं ॥ १७ ॥ यदा हन्नेन नुन्नश्च बद्धः कायफसन्ननि । खृष्टो नायि
 परे तौ द्वौ तत्सन्नद्वार्युपस्थितौ ॥ १८ ॥ कायफेन तु शिष्योऽसौ ज्ञातोऽतः पत्निकाननु ।
 शालायां प्राविशत् किंतु प्रस्तरस्तद्वहिःस्थितः ॥ १९ ॥ ततोऽप्यभ्यन्तरे येष्वसह शिष्यः प्रवि १०८
 श्य सः । महायज्वगृहे तस्य ज्ञातिद्वीरं ययौ पुनः ॥ २० ॥ अथ दौवारिकाज्ञातः प्रस्तरं सो
 ऽप्यवेशयत् । वेशयन्ती तु सा कन्यालोक्यामुमिदमब्रवीत् ॥ २१ ॥ किं नरस्य त्वमेतस्य शिष्यो
 नासीत्यथो भयात् । तां प्रत्युवाच सीमोनस्तच्छिष्यो नास्मि खल्विति ॥ २२ ॥ श्रेष्ठयाजक
 भृत्यास्तु परिचाराश्च तेऽनलं । अङ्गारैर्ज्वलियामासुर्निशाशीतत्वनुत्तये ॥ २३ ॥ तन्मध्ये प्र

स्तराणापि स्थितो द्वारि प्रवेशितः । उदतापयदात्मानं कर्मशेषदिदृक्षया ॥२४॥ अभ्यन्तरे
तु गेहस्य कायफस्यैव संनिधौ । स्थिते येष्वि निशामध्ये दुर्विचारसमाप्तये ॥२५॥ तन्महा
यज्वनाहूतास्तत्रान्ये श्रेष्ठयाजकाः । ज्येष्ठा अध्यापकाश्चापि प्रधानाश्च सभां प्रति ॥२६॥
तेषां संचयतः पूर्वं स्वगृहे मध्यनिश्यपि । निदानं कायफो येषूदण्डस्यावाप्तुमिच्छुकः ॥२७॥
शिष्याणां विषये तस्य शिक्षायाश्चापि तं बहु । पृष्टोत्तरमिदं प्राप्नोन्महायज्वा दुरात्मकः ॥ १०९
२८॥ श्रीयेषूरूवाच ॥ अहं व्यक्तं सदावोचं संसारं प्रति मन्दिरे । मठान्तर्वाखिला यत्र
समायान्ति यद्द्विदिनः ॥२९॥ न किञ्चिद्वदं गुप्तं कथं मां पृच्छसोहयैः । मद्बचोऽश्रावि तानेव
पृच्छाहो ते विदन्ति तत् ॥३०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थं सद्गुरुणा प्रोक्तेऽथ कोऽपि परिचारकः ।
तद्गण्डं स्वचपेटेनाघातयत्प्रवदन्निदं ॥३१॥ त्वं महायज्वनेऽप्येवं ददासि कथमुत्तर ।

इत्युक्तः कुजनं मोक्षार्थ्यस्तं प्रत्यवदडचः ॥३२॥ अवदं चेदहं मन्दं तन्मन्दत्वस्य साक्षितां ।
 देहिं चेन्नवदं भद्रं कथमाहंसि मामिति ॥३३॥ ततस्तद्दण्डनीयत्वप्रमाणायैव संचिताः ।
 यज्वानः साक्ष्यमन्वेच्छन् न तु प्राप्नुमश्कुरुवन् ॥३४॥ तद्विपक्षेऽपि संस्थेषु भूरिष्वनृतसाक्षि
 षु । समं नाभूच्चस्तेषां मृत्यहीघप्रसिद्धये ॥३५॥ शेषे डावुत्थितौ मिथ्यासाक्षिणौ तु स
 मूचतुः । येष्व एतस्य दुर्वाक्यं विभुमन्दिरमप्यहं ॥३६॥ भंक्त्वा भूयन्त्यहे नूनं रचयिष्यामि ११०
 सर्वशः । इत्यावां शुश्रुव प्रोक्तं बह्वन्यनरगोचरे ॥३७॥ इत्युक्तेऽन्येऽब्रुवन्मिथ्यासाक्षिणः कर
 निर्मितं । भंक्त्वेदं मन्दिरमहं पश्चादकरनिर्मितं ॥ ३८ ॥ तत्परं रचयिष्यामोत्युक्तमे
 तेन शुश्रुम । एवं साक्ष्येऽपि तु प्राप्ते समत्वाभाव आबभौ ॥३९॥ तदोत्थाय महायज्वा
 वदत् त्वं नोत्तरं कथं । ददास्येतान्यपि श्रुत्वा त्वयि प्रोक्तानि साक्षिभिः ॥४०॥ इत्युक्तो

पि तु किञ्चिन्न प्रत्यवादीत्प्रभुस्ततः । साक्षित्रयसमत्वं यन्मृत्युदण्ड्याघसिद्धये ॥४१॥
मोसिशाम्रत आवश्यकं तन्नाप्त्वेच्छानुसारतः । किं कर्तव्यं परामर्शमारभन्त परस्परं ॥
४२॥ परामर्शान्तरे ते तु येषु बद्धं समादिशन् । परिवारेषु शालायां वहिःस्थातुं सरक्षिकं ॥
४३॥ एतानि सहमाने तु प्रभौ वह्यन्तिके स्थितं । प्रस्तरं परिवारेषु कन्यालोक्याब्रवी
दृढं ॥४४॥ सह गालील्ययेष्वासीरित्युक्तः सर्वगोचरे । सोऽवदत् त्वद्वचोऽहं न बुध्ये हे नारि १११
खल्विति ॥४५॥ ततोऽस्मिन् प्रघणं भीत्या गतेऽहो चरणायुधः । सस्वानान्या तु तं तत्रे
क्षित्वा दौवारिका किल ॥४६॥ सर्वाणुपस्थितान् वक्तुमारेभे मानुषोऽप्यसौ । नशरेतीययेष्वैव
सह ब्रूनमभूदिति ॥४७॥ एवमाकर्ण्य सीमोनोऽस्वीकारं शपथान्वितं । ऐरयत् तमहं येषु न
जानामोत्यपि ब्रुवन् ॥४८॥ तत एकमुहूर्ते तु गतेऽन्यो दृढमब्रवीत् । तद्गणाश्रित एवैष

गालील्यो ह्यस्त्यसंशयं ॥४९॥ इत्यनुक्रमतश्चान्ये प्रस्तरं ये परिस्थिताः । उचुर्गालील्य एवा
सीति भाषातोऽपि ते स्फुटं ॥५०॥ अथ तच्छिन्नकर्णस्य मल्कस्यापि च बान्धवः । कोऽपि
तत्र महायज्वभृत्यवर्गान्तरे स्थितः ॥५१॥ तं निरोक्ष्यावदत् किं न त्वां येष्वोऽप्यनुगेष्वहं ।
उद्याने स्थितमेतस्यां निश्चयपश्यमिति स्फुटं ॥५२॥ एतत्सर्ववचोभिस्तु त्रासितः प्रस्तर
स्तदा । येष्वज्ञानं दृढैर्वाक्यैः शपथैश्चाप्यवेदयत् ॥५३॥ वाङ्मध्ये त्वस्वनताम्रचूडो येषू ११२
स्त्वपि स्थितः । तदाभ्यर्णे परावृत्तः स्वशिष्यं लोलमैक्षत ॥५४॥ प्रस्तरश्चास्मरत्तस्य वचो याव
न्न मे त्वया । त्रिः कार्यास्वीकृतिर्न द्विर्भवेत्कुक्कुटवागिति ॥५५॥ सद्यो निर्गत्य तु स्मृत्या तथा
रोदीत्स निर्भरं । स्वनाथास्वीकृतेः पश्चात्तापखिन्नोऽतिदुःखितः ॥५६॥ एतत्काले तु
सन्नान्तः संचिताः कायपादयः । प्रधानाः स्वपरामर्शं समाप्यैव रहःकृतं ॥५७॥ वहिः

स्थानात्पुनर्येषूं संसदोऽये समाह्वयन् । तन्मुखाच्च महायज्वा निदानं प्राप्नुमब्रवीत् ॥५८॥
 कायफ उवाच ॥ जीवदीश्वरनाम्ना त्वां शपथेनादिशाम्यहं । वक्तुं नो यदि खृष्टः स्याः श्रो
 मद्विश्वेश्वरात्मजः ॥५९॥ गुरुरूवाच ॥ हिंसेणाप्यहरोणस्य पदस्थेनोदितं गुरुं । प्रश्नं
 श्रुत्वेनमन्यैश्च प्रधानैः प्रभुरब्रवीत् ॥६०॥ श्रोयेषूरूवाच ॥ एतद्यद्यपि वो ब्रूयां न प्रत्येज्यथ
 चेत्तुहं । पृच्छेयं नोत्तरं प्राप्स्ये युष्मभ्यो न च मोचनं ॥६१॥ इतो नृपुत्रस्तु महेशशक्तेर्दक्षे स ११३
 मासीन इहापि तस्मात् । स्वलोकमेघेष्ववतीर्ण ईश्वरो युष्माभिरित्थं प्रवदाम्यहं वः ॥६२॥
 गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वाखिला उचुरतस्त्वं किं विभोः सुतः । एवं पृष्टञ्च सोऽवादीत् सत्यं
 युष्माभिरुच्यते ॥६३॥ इत्याकार्ष्य महायज्वा सद्यः स्वीयांशुकान्यतः । विदोऽयीखिल
 यज्वादीन् प्रोवाचेदमुपस्थितान् ॥६४॥ कायफ उवाच ॥ अहो ईशमपावादीदसौ किं

साक्षिणां फलं । इतः श्रुतोऽपवादो हि सर्वैः किं भवतां मतं ॥६५॥ गुरूवाच ॥ इति
 पृष्ठाः समस्तास्ते मृत्युदण्ड्योऽस्त्यसाविति । प्रत्यचुर्याजका ज्येष्ठाः प्रधानाश्चैत्रयेलिनां ॥६६॥
 श्रुतोऽप्युपस्थिताः केचित्पुत्रकर्तुं तन्मुखोपरि । समाच्छाद्य च तद्गण्डमाहन्तुं मुष्टिभिर्बलात् ॥
 ६७॥ आरभन्ताथ वक्तुं च हे खृष्टैश्वरमनुष्यं । देहि नो विज्ञ कोऽस्ति त्वां मुष्टिनाहतवा
 निति ॥६८॥ तदन्नानापवादोक्त्याभ्यक्रामन्कुक्कुरा इव । तं कायफगृहे बद्धं चपेटैश्चा ११४
 हनन् शठाः ॥६९॥ तथा स मृतिदण्डार्हस्तदा प्रोक्तोऽक्षदर्शिभिः । ईश्वरैकसुतः श्रेष्ठः
 स्वोद्यानकृषकैरपि ॥७०॥ तत्परे चोषसि स्वीयविचारविहितस्य ते । दण्डस्य पूर्वये
 बद्धं तं पीलातालयेऽनयन् ॥७१॥ तद्बहुष्टकृतघ्नशिष्यनिहितः क्रूरारिहस्ते प्रभुः शेषैस्तैश्च
 विहोन एव परितस्तेषां त्वपि श्रेयसा । अन्तेऽस्वीकृत उग्रदुःखनिचयं लज्जापवादान्वितं

सेहे स्वीयगणप्रदत्तमथ तैरन्योद्भवेष्वर्पितः ॥७२॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्य
 पर्वणि (मत्थायस्य षड्विंशसप्तविंशसर्गाभ्यां मार्कस्य चतुर्दशपंचदशसर्गाभ्यां लूकस्य द्वाविंश
 त्रयोविंशसर्गाभ्यां योहन्नेरेकादशसर्गाच्चोद्धृतः) सच्छुक्रवारपूर्वचरित्रसूचको वरोपलनिरा
 कृतिर्नाम दशमोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ विस्मृतैशक्रिया दुष्टा यं प्रधाना यद्दुर्दिनां १ निदधुः सोढघोरार्तिं रौम्या ११५
 ध्यक्षकरे तथा ॥१॥ मृत्युर्हृत्वं सतस्तस्य सत्येशाज्ञोऽप्यसौ कथं १ शक्तः साधयितुं यज्वाद्यु
 क्तितोऽन्यान्वयोद्भवः ॥२॥ गुरुरूवाच ॥ तत्कथां शिष्य वक्ष्यामि किंतु प्राक् श्रूयतां त्वया १
 अन्तोऽपचयपुत्रस्य तन्निधातुः पुरारिषु ॥३॥ मृत्युर्हं हि यदा नाथं कृतं दुष्टाक्षदर्शिभिः १
 कायफौकस्यतोऽध्यक्षायै नीतं मृतयेऽप्यवेत् ॥४॥ इष्कार्योतियद्दुःखं स तदा स्वोयाध

कर्मणः । अनुतापकशादोर्णो द्रवत्तत्संसदः स्थले ॥ ५ ॥ तत्समासीनसभ्यांश्चाययज्वादीनु
 पेत्य सः । दुष्टमूल्यं धरं त्रिंशद्रौप्यकर्षकमब्रवीत् ॥ ६ ॥ निहितानघरक्तो हं महाघं कृतवा
 निति । सभ्यास्तूचुः किमस्माकं तत् त्वमीक्षस्व खलिति ॥ ७ ॥ ततो मन्दिरमध्ये स तन्मू
 ल्यमसृजः प्रभोः । प्रणिक्षिप्य गतः शीघ्रमात्मघातो बभूव ह ॥ ८ ॥ गलं ह्युद्धय रज्ज्वा स
 उर्ध्वतो नङ्ग्याक्षिपत् । आत्मानं किंतु तच्छेदान्निम्ने तो धोमुखो पतत् ॥ ९ ॥ पतनस्य ११६
 तु वेगेन भग्नमध्याङ्गको भवत् । तस्यान्नाणि च निर्जग्मुर्नरकाधिगतात्मनः ॥ १० ॥ एतत्सु
 च्क्रुक्वारे पि घोरमृत्युर्बभूव सः । निहितस्वप्रभोस्तस्यार्थलोभहतचेतसः ॥ ११ ॥ सभ्या
 स्तूचुरिमात्रौरौप्यकर्षान् नोचितमस्ति नः । न्यस्तुं मन्दिरकोषान्तर्यतो सृष्टमूल्यमेव तत् ॥
 १२ ॥ अतः पश्चात्परामृश्य तैः क्षेत्रं नगरान्तिकं । अक्रौणन् शवखातार्थं मृतानां परदेशि

ना ॥१३॥ असृक्क्षेत्रमितः प्रोक्तं सर्वैर्यैरूषलेभिभिः । तन्निखातस्थलं दुष्टैतन्मूल्यस्मृतये
ध्रुवं ॥१४॥ किंत्विष्कार्योतिरेवं स तन्मूल्यं बुधवासरे । प्राप्य तेनाप्यदः क्षेत्रं पेणे त
त्स्वामितः पुरा ॥१५॥ पुनर्दत्ते त्वधर्मस्य मूल्ये तेनाप्यसद्गुणैः । इत्त्रयेलप्रधानैस्तत्कृतं स
ङ्ग्रन्थपूर्तये ॥१६॥ जकरोय उवाच ॥ अहो मेऽपि दासीकृतस्यैत्त्रयेल्यैः प्रदत्तः पणत्त्रिं
शदु श्वेतकर्षीः । तदर्घ्यार्घ आदाय्यथाभूत्कुलालक्रियाक्षेत्रमूल्यं यथेशार्पितं मे ॥१७॥ ११७
गुरुस्वाच ॥ एषं सदात्मपूर्णेन भव्यवक्रोदितं पुरा । मूल्यमार्यप्रभोर्मन्दं देयं भ्रान्तैत्त्रये
लकैः ॥१८॥ विक्रोतस्यात्मवृन्दैस्तु तस्य क्षुद्रार्घदासवत् । प्रभोरन्यजहस्ते च न्यस्तस्याती
ब्रवीम्यहं ॥१९॥ भूरयः श्रेष्ठयज्वाद्याः प्रातस्तं कायफालयात् । अनयन् पन्त्यपीला
ताय्यविचारालयान्तिके ॥२०॥ रौम्योऽध्यक्षो हि दूरेऽपि पुरेऽस्मात्सत्पुराइसन् । कैशरो

धे फलैस्तोन्ये पञ्चाद्विश्यन्धिरोधसि ॥ २१ ॥ भूसोमास्थगृहात् सैन्यावृतो भ्यायान्महा
 पुरं । त्राणपर्वणि यात्र्योघकलहानां निरुद्धये ॥ २२ ॥ यिरूषलेमसंस्थस्तु स सदोवास
 भास्वति । प्राङ्महाराजहेरोदिनिर्मिते सन्नसंचये ॥ २३ ॥ तत्रोपस्थाय यज्वाद्यास्तद्वारे
 नाविशन् यतः । खाद्यं तैस्तत्परे सद्योऽपि त्राणोत्सवभोजनं ॥ २४ ॥ अतस्तद्रोधकमलात्
 स्फोटिकाररसोत्थितात् । विभ्यतस्ते वहिस्तस्थुरन्यजाध्यक्षसन्नः ॥ २५ ॥ अतः प्रार्थन ११८
 या तेषां समाहृतोऽक्षदृष्टये । आगतो द्वारि पोलातो रक्षिवर्गसमावृतः ॥ २६ ॥ पोलात
 उवाच ॥ एतन्नृविषयं यूयं किं धरन्तो भिशापनं । इदानीं हे यद्दूदोया मां समाह्वय
 थोषसि ॥ २७ ॥ यद्दूदोयप्रधाना उचुः ॥ कुकारो किल चेन्नासीदेष शास्त्रविलङ्घकः । तदा
 नानोयतास्माभिरध्यक्ष तत्र संनिधौ ॥ २८ ॥ पोलात उवाच । यूयं तमपनोयैव निज

शास्त्रानुसारतः । विचारयत मा मह्यमेतत्कर्म प्रदत्त तु ॥२९॥ यद्द्वितीयप्रधाना उचुः ॥
मृत्युकर्मेदमध्यक्ष कंचिन्मारयितुं त्विह । भवद्भिर्नो यद्द्वेभ्यो नह्यस्त्यनुमतं क्वचित् ॥
३०॥ अतोऽश्मासनघात्योऽपि नरोऽयं नियमेन नः । न तथा दण्डितोऽस्माभिर्न्यस्तस्त्वयि
तु तत्कृते ॥३१॥ तद्भवद्विधिनाप्यर्ह्यं यतोऽयं नोऽखिलं गणं । खृष्टनामाभिषिक्तोऽहं
राजेति वदति ध्रुवं ॥३२॥ एतदुक्त्यास्य वर्गस्यापनयत्येव हृन्दि सः । सम्राजे कैशरे चापि ११९
करं दातुं निषेधति ॥३३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यवोचन्त ते हिंसाः प्रभुवाक्यस्य पूत्रिये । स्व
मृत्युविषये पूर्वमुदितस्याप्यनेकधा ॥३४॥ उद्धे स हि समुत्तोल्यः सर्वाकृष्ट्यै स्वसंनिधौ ।
प्रत्येनृणां चिकित्सायै मोस्युत्तोलितसर्पवत् ॥३५॥ तयोचे प्राग्द्व्यहे तान् हि नोकदेमं पुरा
पि च । घात्योऽतो नाश्मभिः किंतूर्द्धूले रौभ्यरीतितः ॥३६॥ एतत्त्वाकार्ण्यं पोलातः स्व

विचारालयान्तरे १ पुनर्विष्वाह्वयत्र येषूमेकाकिनं तदा ॥३७॥ अपृच्छदपि च त्वं किं
 यद्दद्यानां नृपः स्थितः १ इत्युक्तः सत्प्रभुस्त्वेतदध्यक्षं प्रत्युवाच तं ॥३८॥ श्रीयेषूरुवाच ॥
 स्वयं त्वं किमिमं प्रश्नं वक्षि तज्ज्ञातुमिच्छुकः १ किं वा सूचित एवान्यैरेतन्मद्विषये नरैः ॥
 ॥३९॥ पोलात उवाच ॥ यद्दद्यः किमहं ह्यस्मि त्वद्गणश्रेष्ठयाजकाः १ मयि त्वां निदधु
 स्तस्माज्जिज्ञासे किं त्वया कृतं ॥४०॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ राज्यं न मे स्माज्जगतोऽस्ति जातं १२०
 चेत्स्यादयोत्स्यन् हि तदा प्रजा मे १ यद्दद्यनिघ्नीभवनावरुद्धौ न त्वैहिकं मे स्त्यधुनेव राज्यं ॥
 ४१॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थमाकर्ण्य पोलात उवाच किमतो ध्रुवं १ त्वं राजासीत्यथैतत्तं बद्धः प्रत्य
 वदत्प्रभुः ॥४२॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ ऋतं त्वयोक्तं तदहं तु दातुं सत्याय साक्ष्यं दृढमेव जातः १
 भुव्यागतश्चाप्यत एव यो यः सत्योद्भवो मे स वचः शृणोति ॥४३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्या

विस्मितो ध्यक्षो बभाषे सत्यमस्ति किं १ इदं प्रत्युच्य सद्यस्तु पुनर्द्वारि जगाम सः ॥४४॥
 यद्दूदोयप्रधानांश्चाभ्युवाचास्मिन्नहं नरे १ कृतान्वेषणको दोषं नाप्नोमि कमपि ध्रुवं ॥४५॥
 इति संश्रुत्य ते वेगादभिशापकदम्बकं १ उत्रैस्तद्विषये प्रोचुर्नीरवस्तु स्थितः प्रभुः ॥४६॥
 अतो ध्यक्षो ब्रवीतं त्वं न ददास्युत्तरं कथं १ अहो त्वयि कियत्साक्ष्यं दृढं परखान्त्यमो इति ॥
 ४७॥ किंतु तत्रापि किंचिन्नावदद्येषूरतोऽपि च १ पीलाते विस्मयव्याप्लेऽधिकं प्रोचुर्द्वि १२१
 षस्तदा ॥४८॥ यद्दूदोयप्रधाना उचुः ॥ अयं क्षोभयति व्यूहं यद्दूद्याखिलनीवृति १ स्वयैतत्पुर
 पत्यन्तं गलीलावधि शिक्षया ॥४९॥ गुरुरूवाच ॥ गलीलावधिसंभूतां येषूशिक्षां निशम्य तु १
 पीलातस्तांस्तदापृच्छत् किं गालील्योऽस्त्यसाविति ॥५०॥ हैरोद्याधोनभूमेश्च तस्या येषूं समा
 गतं १ ज्ञात्वा सोऽकल्पयन्नोत्तुं तं हैरोद्यान्तिपान्तिके ॥५१॥ स गलीलाप्रदेशस्य भूपो हि

त्राणपर्वणे १ मन्दिरे च्चयितुं शास्त्ररीत्यायातो महापुरं ॥५२॥ यिरूषलेमसंस्थस्तु पितृनि
 र्मितसद्यनः १ वृहतो शे सदोवास पोलातालयसंनिधौ ॥५३॥ तं प्रति प्रेरिते तो येष्व्य
 भिशापिगणान्विते १ अत्यहृद्यत्स हैरोद्यश्चिरात्तद्गुणकामकः ॥५४॥ बहुधा हि गलीलायां
 तत्कीर्तिं श्रुतवान् पुरा १ कांचिद्गुणं तदाप्यैच्छत्कार्यामद्भुतक्रियां ॥५५॥ बहु पृच्छति
 हैरोद्ये तं तु सैन्यसमावृते १ अभिशप्यत्सु वेगाच्च याजकाध्यापकादिषु ॥५६॥ नोतरं १२२
 प्रददौ किञ्चित्प्रभुस्तं वंचकं प्रति १ अतस्तेन ससैन्येन जडवत्सो वहेलितः ॥५७॥ हैरोद्याद्यै
 व वसनं शुभ्रं स परिधापितः १ खृष्टवादावहेलाङ्गं नुन्नः पीलातसंनिधौ ॥५८॥ तत्काला
 वधि पीलातान्तिपौ भूतौ रिपू मिथः १ यदा होतृन् गालील्ल्यान् सो वधीत् कलहहेतुतः ॥५९॥
 मित्रत्वं जग्मतुरितो नुन्ने तेनान्तिपान्तिके १ गालील्ल्यत्वत एवार्ये येष्वि तस्याक्षदृष्टये ॥

६० ॥ यथोक्तं तु पुनर्लब्धा हेलामात्राङ्कसंयुतं । येषूं पीलात आहूयाग्ययहूयांस्तदाब्रवीत् ॥
६१ ॥ पीलात उवाच ॥ मदये यूयमेनं वै श्रेष्ठयज्वादयो नरं । निन्य युष्मद्गणक्षोभकतीरं
किल वादिनः ॥६२॥ अहं त्वन्वेषणं कृत्वा युष्माकमपि गोचरे । न किञ्चित्प्राप्तुं सत्य
मभिशापेषु तेषु वः ॥६३॥ नान्तिपा वापि स ह्येनं तदये प्रेरितं मया । युष्मत्समन्वितं
प्राणदण्डार्हं नावदन्नरं ॥६४॥ अहो कथमयं तेनात्र नुन्नोऽतोऽल्पशास्तये । तमाहत्य नृप १२३
त्वोक्तिहेतोर्भोचयितास्म्यहं ॥६५॥ गुरुरूवाच ॥ रौभ्योऽध्यक्ष इदं प्रोच ईर्ष्यामात्राद्यतः स तान् ।
अवेद्येषूरिपूभूतांस्ततो व्यूहं तथावदन् ॥६६॥ पीलात उवाच ॥ युष्मद्रीत्या यहूदीयाः प्रत्यब्दं
त्राणपर्वणि । भोचनीयो मया कश्चिद्ब्रह्मज्ञानां यं यमिच्छथ ॥६७॥ कतरं भोचयिष्येऽतो येषूं
खृष्टाभिधं किमु । बाराहं वा नृहन्तारं दस्युं कलहनायकं ॥६८॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वाघान्

बहिःस्थान् स रौम्योऽध्यक्षोऽन्तरे गतः । चित्रोपलास्तृतस्थानेऽध्यास्त सिंहासनोपरि ॥ ६९ ॥
तस्मिंस्तत्र समासीने यावद् व्यूहा हि कर्म तत् । परामृश्यंस्तदा तस्मै पत्नीदं प्रैरयद्वचः ॥ ७० ॥
षालातभार्योवाच ॥ विषये धार्मिकस्यास्य किञ्चिन्मा क्रियतां त्वया । तद्धेतोर्ह्याप्तं स्वप्ने बह्व
तीरथ खल्वहं ॥ ७१ ॥ गुरुरूवाच ॥ एवं तद्रौम्यया वार्तेरिता सत्प्रभुसाक्ष्यदा । एतदभ्यन्तरे
भूरियत्नं चक्रुस्तु तद्विषः ॥ ७२ ॥ नानावाक्यैर्हिते दुष्टाः प्रधानाध्यापकादयः । बाराब्धौ १२४
म्भोचनाहृत्यै मन्दव्यूहमचोदयन् ॥ ७३ ॥ असौ वीरो हि रौम्यारियेषूस्त्वेष गलीलकः ।
खृष्टारथोऽप्येस्रयेलार्थं योद्धुं हतमना इति ॥ ७४ ॥ अतस्त्राहोश्वरेत्यं ये पंचाहे प्राग्जय
ध्वनौ । यिरूषलेममायान्तं खृष्टराजं तमाह्वयन् ॥ ७५ ॥ ये परेऽपि मुहुः स्वीयमन्दिरेऽहुत
कारिणं । तन्मुदैक्षन्त खृष्टवावभासापेक्षिणः किल ॥ ७६ ॥ तेऽधुना भ्रानवक्त्रं तमात्ममुत्थ

समर्थिनं १ दुःखव्याप्तं समीक्ष्यातो हताशीभूय लोभिनः ॥७७॥ तदा प्रधानयज्वोक्त्या रो
षिता वधितुं प्रभुं १ वधान्मोचयितुं त्वेव बाराबुं समकल्पयन् ॥७८॥ अतः पृच्छति पीलाते
युष्मभ्यं कतरं तयोः १ मोचयिष्ये हमित्थं ते बाराबुं नेदुरुच्चकैः ॥ ७९ ॥ अतः खृष्टा
भिधं येषूं प्रति कर्त्तास्मि किं न्विति १ पीलातोक्ता ननर्दुस्ते स शूले विध्यतामिति ॥ ८० ॥
पीलाते चापवदति प्रोबुर्दृढतरं तदा १ बाराबुं देहि नो मुं तु शूलविद्यै नयाश्विति ॥८१॥ १२५
भूयस्तांस्त्वब्रवीत् किं सोः करोत्पापं मया न हि १ मृत्यर्हः प्राप्ता आघात्यः शास्त्यै मोक्तव्य
एव च ॥८२॥ इदं श्रुत्वा तु ते सर्वे भीमघोषैर्वृका इव १ शूले विध्येति संनेदुर्मुहुस्तद्वार
संनिधौ ॥८३॥ यात्रिव्यूहस्य नर्दोः तो वर्द्धितस्य क्रमात्क्रमात् १ यज्वनां च प्रधानानां
जिगायाध्यक्षमानसं ॥८४॥ सोः तस्तत्कलहाद्गीतो नेच्छन् रोहुं च सेनया १ तेषां संकल्प

यामास दुष्टं तोषयितुं मनः ॥८५॥ प्रभोस्त्वनघतां जानन् बहुप्रमितिनिश्चितां । व्यूहाग्रे
जलमादाय करौ प्रक्षाल्य चाब्रवीत् ॥८६॥ पीलात उवाच ॥ नास्त्येतद्भर्म्म्यसृक्पातमलं
मत्करसंस्थितं । तन्मुमुक्षुर्ह्यदोषो ह्मोक्षध्वं यूयमेव तत् ॥८७॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युवाचे
हमानः स मृषा वारयितुं स्वतः । तत्सद्रक्तमलं पत्नीवाण्यान्याङ्कैश्च भीतहत् ॥८८॥ ततः
प्रत्यनदत्सर्व्वव्यूहो स्मास्वेव तिष्ठतु । अस्मत्पुत्रादिषु च तद्रक्तपातफलं ध्रुवं ॥८९॥ १२६
इत्युग्रशपथं स्वीयवंशे द्यावधि संस्थितं । स्थेयं चाप्यधिकं स्वीयराजासृक्पातसंयुतं ॥
९०॥ प्रोक्तवत्स्वतिदुष्टेषु यद्दृष्टेषु विधर्म्मकः । रौम्योऽप्यध्यक्ष आदेक्षीत्क्रूरत्वानुसारतः ॥
९१॥ कलहाच्च वधाच्चामुं काराबद्धं गणैर्वृतं । बाराबुं मोचयित्वा स येषूं दण्डे तदार्ष
यत् ॥९२॥ आद्यं तु रौम्यरोत्या तं कशाहतमपि प्रभुं । आत्मीयसैन्यवाहिन्यां न्यस्य

द्राजालयान्तरे ॥९३॥ ते त्वन्योन्यं समाहूय हेलितुं तं नृपाभिधं । धूम्रमाप्रपदीनांशुं
 सहासाः पर्यधापयन् ॥९४॥ मुकुटं कण्टकैश्चापि ग्रन्थित्वा प्रणिविध्य च । तन्मूर्द्ध्नि
 दक्षहस्ते च न्यस्य राड्दण्डवन्नलं ॥९५॥ तदग्रे हेलया सर्वे प्रोचुः पतितजानवः । महा
 राज यद्दद्यानां नमस्तुभ्यं नमोऽस्त्विति ॥९६॥ तदुपर्यथ निष्ठोव्य नलं हत्वा च तत्करात् ।
 तेन तच्छिर आजघ्नुः सेह एतन्नु सोऽरवः ॥९७॥ अध्यक्षः स्पृहयंस्त्वेतत्कशादीर्णत्वदर्श १२७
 नात् । उत्पद्यां व्यूहकरुणां पुनर्गत्वावदब्रुहिः ॥९८॥ पीलात् उवाच ॥ अहो वोऽग्रे
 नयाम्येतमलं दुःखेन दण्डितं । युष्मान् ज्ञापयितुं नाप्लाहता तस्मिन् मृतेरिति ॥९९॥
 गुरुरूवाच ॥ एतद्ब्रुवति तस्मिंस्तु नीतो येषूर्वीर्हिर्धरन् । मुकुटं कण्टकानां सरत्तं धूम्रांशुकं
 च वै ॥१००॥ दर्शयंस्तं च पीलातो नरं पश्येत्युवाच तान् । किंतु रौम्याहतिम्नानं तं

दृष्ट्वा ते यहूदिकाः ॥१०१॥ श्रेष्ठयज्वादयो नास्मात् करुणां प्राप्य किंत्वितः । तज्जिघां
सुतरोभूता नेदुःशूले नु विध्य तं ॥१०२॥ इत्थमुक्तो मुहुः क्रूरैः पीलातो रोषितो वदत् ।
यूयं विध्यत तं शूले नार्हं ह्याप्नोम्यहं मृतेः ॥१०३॥ एवं प्रत्युदितास्ते तु स्वसद्राजद्विषः
शठाः । श्रेष्ठयज्वादयो ध्यक्षं रौम्यमभ्यवदन्निदं ॥१०४॥ यहूद्या उचुः ॥ चेन्नो मारण
शक्तिः स्यात्तदा नास्त्यत्र संशयः । अस्माकं हि व्यवस्थास्ति ययासौ मर्तुमर्हति । ईशपुत्रो १२८
हमस्मीति यतो वादीत्स मानुषः ॥१०५॥ गुरुरूवाच ॥ इति श्रुत्वाधिकां भीतिं पीलातो
धिगतः स्मरन् । अव्यक्ताः सत्प्रभोर्वाचः स्वपत्न्याः स्वप्लमेव च ॥१०६॥ अतः सद्मान्तरे
भूयो विष्ट्वा येषुं च तत्र सः । आहूय त्वं कुतो सीति पपृच्छे दैवचिन्तया ॥१०७॥ न तु
प्रतिवचो दासीद्रौम्यायैतद्विवित्सवे । प्रभुरन्यायसोढातस्तेन भूयो प्यपृच्छत् ॥१०८॥

पीलात उवाच ॥ मां किं न प्रतिवक्षि त्वं त्वच्छूलव्यधनस्य हि १ त्वन्मुक्तेऽपि शक्तिर्मे स्ती
 ति किं न विबुध्यंसे ॥१०९॥ श्रोयेषूरुवाच ॥ चेदूर्ध्ववासेन न ते प्रदत्ता शक्तिर्न ते कापि
 ममोपरि स्यात् १ शक्तौ तवातो निदधौ तु यो मां तस्य स्थितः पापचयो महीयान् ॥११०॥
 गुरुरूवाच ॥ इत्थमध्यक्ष आकर्ण्य प्रभुं मोचयितुं तदा १ अत्यैहत यद्दूष्याये नेदुर्दृढतमं तु ते ॥
 १११॥ यद्दूष्या उचुः ॥ एतं चेन्मोचयेनीसि तदा त्वं कैशरो हितः १ यो वक्त्यात्मनृपत्वं सो १२९
 ऽपवदत्येव कैशरं ॥११२॥ गुरुरूवाच ॥ इदं श्रुत्वातिभीतः सो ऽध्यक्षस्तदभिशापतः १ कैश
 रो ऽप्ये तिबय्यस्य शङ्काकूरीकृतात्मनः ॥११३॥ कुक्रियाश्च स्मरन् स्वोया अध्यक्षत्वे कृता
 भुवि १ तद्विज्ञातृयद्दूष्यातुष्टीकरणतो ऽत्रसत् ॥११४॥ अतो ऽधर्मविचारायातुष्टश्चित्रोप
 लास्तृतं १ स्थानं गत्वा तदा भूते काले सूर्योदयाङ्किते ॥११५॥ तत्र सिंहासनासीनो ब्रवी

नान् पश्य वो नृपं १ इत्युक्तास्ते नदन् शूले नय तं नय खल्विति ॥११६॥ पीलाते तु ब्रुवति
किं शूले व्यत्स्यामि वो नृपं १ प्रधाना अब्रुवन्नास्ति नृपो नः कैशरं विना ॥११७॥ इत्युक्त
वत्सु हिंसेषु तेषु खृष्टापवादिषु १ तच्छूलव्यधनस्याज्ञां पीलातः प्रददौ तदा ॥११८॥ हत
धूम्रांशुकं तं च स्ववस्त्रपरिधापितं १ निरधो द्विद्रुसु हन्तव्यं सैन्यगुल्माभिरक्षितं ॥११९॥
मृत्युस्थाने चिरान्नेयं सशूलं पूरयेद्यदा १ सहघात्यकुकर्तृणां पीलातः सोऽक्षदर्शनं ॥१२०॥ १३०
इत्येव द्विमुहूर्तमात्रसमयाभ्यन्तर्यहृदीयभूम्यध्यक्षेण मुमुक्षितोऽपि निरधो ज्ञातः किलोक्तो
ऽपि च १ शेषे हिंस्त्रकृतघ्नवृन्दनदनाकृष्टेन दुर्न्यायिना लज्जाताउनयुक्तमृत्युनिहितः सद्राज
ईशात्मजः ॥१२१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (जकरीयभव्यवाक्याना
मेकादशसर्गान्मत्थायस्य सप्तविंशसर्गान्माकस्य पंचदशसर्गाद्योहन्नेरष्टादशोऽनविंशसर्गाभ्यां लूक

स्य त्रयोविंशसर्गात् तद्रचितप्रेरितगणक्रियाणां प्रथमसर्गाच्चोद्धृतः) सच्छुक्रवारमध्यमचरित्रसू
चक्रः पापिहस्तेप्रभुसमर्पणं नामैकादशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ विस्मयव्याप्त आचार्य्य सर्वमेतच्छृणोम्यहं । कृतघ्नत्वं यद्दद्यानां रौम्यस्य
च विधर्मितां ॥ १ ॥ तत्क्रूरत्वान्वियत्सज्जादुःखौघसहने प्रभोः । पूर्तिं वेद्य त्वदुक्ताया इषायस्य
गिरः पुरा ॥ २ ॥ किंतु नोऽधर्मतस्तस्य व्रणितस्यार्तिपूरणं । यदासीत्सद्वचःपूर्व्यैर्दुर्द्धमुक्तो १३१
लनं किल ॥ ३ ॥ तदेव व्यधनं शूले विहितं रौम्यरोतितः । कोदृगासीत्तदज्ञं मां ज्ञापया
तिविवित्सुकं ॥ ४ ॥ गुरुरूवाच ॥ एष रौम्येषु दण्डो भूदासानां कुकृतां किल । दस्यूनां
नरहन्तृणां नीतो कलहकारिणां ॥ ५ ॥ एष शूल ऋजुभ्यां तु दारुभ्यां परिनिर्मितः ।
विज्ञेयः स्तम्भवत्वेकं तयोरन्यत्र दिङ्मुखं ॥ ६ ॥ सप्तहस्तमितं पूर्वं स्तम्भवत् स्थापितं

भुवि । तच्चूडान्तिकलग्नं तु मध्यमन्यस्य दारुणः ॥७॥ इदं व्याममितं त्वस्ति दिङ्मुखं
 क्लिप्तसंस्थितं । नहुं तदग्रयोर्हस्तौ तत्रोत्तोलितदोषिणः ॥ ८ ॥ तस्य दण्डायमानस्य देहं
 तु स्तम्भदारुणि । लग्नं नद्धौ पदौ चास्मिंस्तलाद्दस्तत्रयान्तरे ॥ ९ ॥ रज्जुभिस्तु तमु
 त्तुल्यं पूर्वं कीलैस्ततः पदौ । स्तम्भदारुण्यविध्यंस्ते तथा हस्तौ च दिङ्मुखे ॥१०॥ चतुरङ्गेषु
 विद्धं तु तथोर्ध्वुत्तोलितं नरं । नान्यत्कृत्वात्यजन्नुग्रमृतिप्राप्त्यै शनैः शनैः ॥११॥ तन्मू १३२
 र्ज्ञोपरि तु प्रोक्तदारुणोर्भेलनोपरि । दोषः शूलप्रविद्धस्य सर्वैः पाठयो व्यलिख्यत ॥१२॥
 घोरा मृतिरियं शिष्य कशादीर्णो ह्यसौ पुरा । रौम्यरोत्या कुकर्मास्मिन् शूलेऽतिवित
 त्नाङ्गकः ॥ १३ ॥ विद्धाङ्गिकरकः सर्ववपुर्गुरुतया तते । क्षते चाप्यनिलस्पृष्टारुन्तुदेर्म्म
 चतुष्टये ॥१४॥ पीडनादुत्थितायां च हृदि रुद्धासृग्भिर्भिके । व्यथायामप्यसहायां वर्द्धितायां

क्रमात् क्रमात् ॥१५॥ शूलविद्धः स भीमार्तिव्याप्त आगमनं मृतेः १ अत्यैच्छत्सकले ह्येव
 ञ्यहे वापि कदाचन ॥१६॥ तस्मिन् दारुद्वये लग्नोऽत्यज्यतापि परे शवः १ दाक्षाय्याद्यै
 विदार्य्यो हि भयकृत्यै प्रदर्शितां ॥१७॥ अयं दण्डो धमानां तु पारशीकादिषु स्थितः १
 रौम्येष्वेतत्परे तिष्ठत्रिंशताब्देऽपि केवलं ॥१८॥ कैशराख्या हि सम्राजः कौस्तान्तीनादय
 स्तदा १ खृष्टीयमतमालंब्य प्रतिरुद्धं पुरा भुवि ॥१९॥ द्विदारं शूलमालिङ्ग्य मुक्त्युपायं १३३
 प्रियं ध्वजं १ चक्रुः स्वीयं न्यषेधंश्च शूलदण्डममुं ततः ॥२०॥ शिष्य उवाच ॥ भैरवो
 ऽयं त्वया दण्डो वर्णितो मे स्फुटं गुरो १ येन त्वेषापि घोरार्तिः स्वयं सोढा नृमुक्तये ॥२१॥
 स दयालुः कथं खृष्टः पीलातादेशनात्परे १ स्वलज्जादुःखशृङ्गं तमुपेतः क्रूरशत्रुतः ॥२२॥
 गुरुरुवाच ॥ पीलातेन तदा पूर्णं विचारे स्तेनयोर्द्वयोः १ समं संहार्य्ययोः सार्द्धमुहूर्तेऽर्कोद

याङ्गते ॥२३॥ तदान्यस्तो नघो येषूगुल्माधोशकरे पुरात् १ वहिर्नेतुं मृतिस्थाने तद्वायु
 दिशि संस्थिते ॥२४॥ नहि पुण्यपुरान्तः सा कर्तव्या मलिना क्रिया १ मोसिशास्त्रे भि
 शप्पो हि दारूद्बद्धः किलोच्यते ॥२५॥ स त्वस्मिन् गमने स्वोयदण्डशूलं द्विदारूकं १ स्वस्कन्धो
 परि वोढुं तैः क्रूरेराज्ञापितो रिभिः ॥२६॥ क्लान्तः सप्लतिदण्डोयदीर्घजागरणेन यः १
 परे सन्नोजनान्नित्यं दुःखाब्ध्यूर्म्मिपरिप्लुतः ॥२७॥ यो सृक्स्वेदव्यथापन्न उद्याने विष्व १३४
 षत्स्विह १ शिष्येष्वथ च तैर्हीनः सत्पुरे पहतो निशि ॥२८॥ आहतः कायफस्याथ
 शालायां यो थ चोषसि १ अध्यक्षालय एवोयकशाकण्टकताडितः ॥२९॥ स तथा व्रणितः
 स्रग्दुष्टभारप्रपीडितः १ यिरूषलेमतो वाह्ये स्तोकशः प्राचलत्पथि ॥३०॥ इयत्सोढु
 मशक्ते तु भूते र्ये शूलवाहने १ अन्यं तद्बहनार्थं ते विष्टोचक्रुर्नरं ततः ॥३१॥ क्षेत्रतो यस्तदा

दैवाच्चलन् हि नगरं प्रति । कुरेणोवास्यपि त्राणपर्वणे समुपस्थितः ॥३२॥ तस्य सीमोन
संज्ञस्य स्कन्धोपर्यार्षयन् बलात् । तच्छूलं स्वगणाग्रे ते वोढुं खृष्टजिघांसवः ॥३३॥ तत्प
रे त्वेष सीमोनः पितालेक्षन्द्ररूपयोः । सस्वपुत्रद्वयः शिष्य खृष्टीयं धर्ममाश्रयत् ॥३४॥
तस्य मुक्तिदशूलं च हृदयेऽप्यवहत्स्वयं । यस्य तर्ह्यवहद्दाशूलं विष्टीकृतो बलात् ॥३५॥
येषु त्वनुगता बह्वी जनता त्रिय एव च । आप्त्यः स्वीयवक्षःसु विलपन्त्योऽपि चोच्चकैः ॥ १३५
३६॥ एतासां करुणां दृष्ट्वा दुर्मृत्युर्थे चलन् प्रभुः । प्रत्यावर्तितवक्त्रस्ता इदं स्मार्य वचो
ब्रवीत् ॥३७॥ श्रीयेषूवाच ॥ मा वो मदर्थेऽस्तु यिरूषलेमकन्या विलापः किल रोदनं
च । किंत्वात्मनामर्थ इहात्मपुत्रवृन्दस्य चार्थे रुदितास्रयुक्ताः ॥३८॥ अहो समायान्ति
हि वासराणि नरा यदेमां प्रवदयुर्भक्तिं । धन्या नु बन्ध्या अनवाप्तगर्भास्तोकैरपोतस्तनका

स्तथेति ॥३९॥ अर्द्रांस्तदाह्वातुमुपक्रमेरन् प्रगुप्स्ये नः पततोपरीति १ आर्द्रद्रुमे चेद्भि कृतं
 तथैव शुष्के तदाहो प्रकरिष्यते किं ॥४०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युवाच दयालुः सोःनीः स्वप्रोक्ताः
 स्मरन् किल १ भव्या यिरूषलेमेऽस्मिन् सप्ताब्दे षड्गुणे त्वितः ॥४१॥ यदा दण्डपुरेऽपू
 ताक्षौहिणोपरिवेष्टिते १ पीडा स्याद्यावतो नोऽर्भ्यां सृष्ट्रावध्यालयं क्वचित् ॥४२॥ तस्मिन्
 जीवद्गुमूले च ज्वालितोऽर्ध्नलोऽधुना १ परे शुष्कात्मकांस्तत्र स्वराजघ्नान् दहेद्भृशं ॥ १३६
 ४३॥ हन्तृणां त्वधुनैषां सोऽङ्गोमानपरिपूर्ये १ नीतो वृन्देन शेषे तां समाप्नोत् स्तोत्र
 कां गतिं ॥४४॥ घात्याभ्यामितराभ्यां च सहोपस्थाय दुःस्थले १ गुल्गुथे देशभाषोक्ते कपाल
 स्थानसंज्ञके ॥४५॥ तस्मिन् क्षुद्रगिरौ नातिदूरे गोपुरतः स्थिते १ तत्रमारितदुष्कारि
 कपालाद्यस्थिविस्तृते ॥४६॥ गुल्मसैन्यास्तदा शूलांस्त्रोन्निष्ठापयितुं भुवि १ सर्वं प्रस्तो

तमप्युदण्डायारेभिरे दृढं ॥४७॥ तदाप्यार्यप्रभोरये रौम्यरीत्यनुसारतः । कटुना रस
 गन्धेन मिश्रितामानयन् सुरां ॥४८॥ बोधहृत्यै तु दत्तां तां व्यथाभोगशमाय च । न लेभे
 त्सिहिष्णुः स मुमूर्षुर्नरमुक्तये ॥४९॥ सिद्धज्ञानेन्द्रियः सोऽत उर्द्ध्वमुत्तोलितो भुवः । कौलै
 दीरुडये विद्वाङ्गिरः सर्वगोचरे ॥५०॥ मध्ये दस्युर्द्वयोः संस्थस्तद्वच्छूलप्रविद्ययोः । न
 किञ्चिदवदत्कूरपीडाव्याप्त इदं विना ॥५१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ हे पितृदययैतेषां क्षमस्व वध १३७
 पातकं । नहि ते स्वकृतं कर्म जानन्ति भ्रान्तमानसाः ॥५२॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचे नह्यमानः स
 कौलैः शूले दयानिधिः । यदाद्यः प्रहरो यातो द्वितीयश्चोपचक्रमे ॥५३॥ तदा तदभिषेपे प्राक्
 पीलातेन या लिपिः । लेखिता सार्पिता सैन्यैः शूले तन्मस्तकोपरि ॥५४॥ त्रिभाषा सैत्र
 येलीयभाषया लिखिताथ च । यावन्याथ च तच्छेषे लटीनाभिधरोम्यया ॥५५॥ नशरेतीय

एषो ऽस्ति येषूराजा यहूदिनां । इत्यलेख्यखिलैः पाठ्यं वडैर्भाषात्रयाक्षरैः ॥५६॥ ततो ऽग्या
 याजका यस्मात्पाठ्यमेतद्वचो ऽखिलैः । यहूद्यैरन्यजैश्चैवातुष्टाः पीलातमब्रुवन् ॥५७॥ असौ
 राजा यहूद्यानामिति मा लिख किंत्वसौ । आत्मोक्तो राड् यहूद्यानामित्येवाध्यक्ष लिख्यतां ॥
 ५८॥ एवं श्रुत्वा तु पीलातस्तद्वाक्यैः कुपितो ऽवदत् ॥ यन्मयालेखि तन्मात्रं लिखितं ताव
 दस्त्विति ॥५९॥ गुल्मसैन्यास्तु चत्वारः शूले विड्वैस्त्रयेलिनां । सद्राजं वस्त्ररहितं तत्र बद्ध्वा १३८
 च तां लिपिं ॥६०॥ तदा तस्याम्बरं सर्वं चतुर्धा व्यभजन् समं । आत्मार्थे रीतितस्तें ऽशं
 नयन्तः पृथगेकशः ॥६१॥ तत्र श्रेष्ठांशुकं त्वाप्त्वा न सूत्रयुतखण्डकं । किंत्वग्रावध्यभिन्नं वै
 व्यूतमूचुः परस्परं ॥६२॥ वयं मा खण्डयामेदं गुटिकापातनेन तु । विजानीम तदस्माकं
 क्तमस्य भवेदिति ॥६३॥ एवं चक्रुः पुराणायाः खृष्टार्तिविषये गिरः । दृढसंपूर्तये सैन्या

रौम्यास्तदविदोऽपि ते ॥६४॥ यद्ब्रूया याजकाद्यास्तु पीलातलिखितात् प्रभोः । दोषपत्रा
 दसंतुष्टा हेलनायेदमब्रुवन् ॥६५॥ यद्ब्रूयप्रधाना उचुः ॥ अन्यमोक्तायमात्मानं किं न मोच
 यितुं क्षमः* । शूलतोऽवतरत्वेव खृष्टः स ह्यैत्रयेलराट् ॥६६॥ तद्ब्रूया तं प्रतीयाम खृष्ट
 मोशवृतं किल । ईशे स व्यश्वसत् तेनाव्यतां तद्दयितोऽस्ति चेत् ॥६७॥ गुरुरूवाच ॥ तथा
 प्रत्नवचःपूर्वैर्ज्येष्ठाध्यापकयाजकैः । सत्खृष्टो दाविदः पुत्रः सहासैरवधीरितः ॥६८॥ १३९
 तद्ब्रूत्सर्षगणाश्चोयशूलसंनिधिगामिनां । येषूं संपीडितं तत्राहेलयन् धुतमस्तकाः ॥६९॥ यद्ब्रूया
 उचुः ॥ अहो भनक्षीश्वरमन्दिरं यत्स्यहे च निर्मासि पुनर्महात्मन् । विमोचयात्मानमपीश
 पुत्रश्चेत्स्यास्त्वमत्रावतरैव शूलात् ॥७०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्ते रौम्यसैन्यास्तु तद्दयालुतरा अपि ।
 शूलरक्षकेरा भूते पादोनप्रहरद्वये ॥७१॥ तदये स्वाम्लपानीयमुद्धरन्तो न तेन तु । गृहीतं दुःख

साहना सहासा अवदस्तथा ॥७२॥ चेत्वं राजा यद्दद्यानां भोचयात्मानमप्यहो १ इत्येतास्तु
गिरः शूलविद्धदस्युद्वयश्रुताः ॥७३॥ अथैकोऽपि तयोर्व्यूहावहेलानुक्रमात् प्रभुं १ अवद
द्यदि त्वृष्टः स्या आत्मानं नो च भोचय ॥७४॥ इत्युक्तं म्रियमाणेन दस्युनाकर्ण्य तत्सखः १
श्रीयेष्वितरपार्श्वस्थो गर्हस्तत्कुमनो ब्रवीत् ॥७५॥ परदस्युरूवाच ॥ अरे कथमिदानीं
त्वं न विभेषि महेश्वरात् १ आपन्नोऽपि समं दण्डं त्वन्निन्दितमुमूर्षुणा ॥७६॥ न्यायतस्तु १४०
तदापन्नावामर्हं क्रियाफलं १ प्राप्नुवन्तावयं त्वद्धो नाचचार कदाचन ॥७७॥ गुरुरूवाच ॥
इत्युक्त्वात्मसखं शूले स्वकुकर्म्मणुतपूहत् १ नम्रात्मा स तदा येषूं सडिश्वासवचो ब्रवीत् ॥७८॥
परदस्युरूवाच ॥ हे प्रभो त्वं यदा स्वोयराज्यं प्राप्यैस्त्रयेलकं १ आगतः स्यास्तदा नूनं
दयया संस्मरार्य्य मां ॥७९॥ गुरुरूवाच ॥ तथोक्तः शूलविद्धेन दस्युनाघानुतापिना १ अनघः

पापिमोक्तोयव्यथाव्याप्तरो ब्रवीत् ॥ ६० ॥ श्रीयेषूरुवाच ॥ परलोकसदुद्याने त्वमद्यापि मया
सह । संस्थितः स्याः किलेति त्वां सत्यवाक्यं ब्रवीम्यहं ॥ ६१ ॥ गुरुरूवाच ॥ तथा स्वासृग
मूल्यं यो घमुक्त्यै तर्हीपातयत् । यथेषायोदितं चाघकृन्मध्ये गणितो ष्यतः ॥ ६२ ॥ स स्वयज्ञ
महाशक्तिं भुवनाकर्षिणो तदा । प्रथमं तस्य मुक्त्यैव पापकर्तुरदर्शयत् ॥ ६३ ॥ तड्विश्वा
सानुतापौ च नृरोढान्तः प्रदर्शितौ । रक्तेनेवाप्संस्कारौ सदुद्याने ष्यवेशयत् ॥ ६४ ॥ शिष्य १४१
उवाच ॥ दुरात्मककरैः श्रूले हन्यमानस्य सत्प्रभोः । तदनन्तदयाचिह्नं संशृणोमि तदर्च्यहं ॥
६५ ॥ किंतु यत्प्रत्नवचसः पूर्यै दुष्टा यद्दुःखिनः । व्यथाव्याप्तं सहासास्ते स्वमवाधोरयन्
नृपं ॥ ६६ ॥ सैन्याश्च व्यभजन् वस्त्रं गुटिकापातनैरपि । तान्यपि प्रत्नवाक्यानि श्रोतुमिच्छा
मि तेगुरो ॥ ६७ ॥ गुरुरूवाच ॥ तत्सर्वं दाविदा शिष्य स्वपुत्रस्य महीयसः । चिराद्भव्यस्य

नाम्नैव तथा व्यक्तमलिख्यत ॥६६॥ इन्द्रयेलराज उवाच ॥ अहहेश ममेश मं कथ व्यथन
मीं विजहासि पीडितं । कथमप्यतिदूरसंस्थितो ऽसि मम त्वं सविलापघोषतः ॥६९॥ अह
मत्र महीलतेव हि स्थित ओषैर्घृणितो ऽवहेलितः । प्रहसन्त्यखिलाः समोक्ष्य मां वितताँष्टा
धुतमस्तकाश्च ते ॥९०॥ प्रवदन्त्यपि चायमोश्वरे सततं व्यश्वसदात्ममुक्तये । अधुनात्र तु
तेन सो ऽव्यतामपि चेतद्दयितो भवेदिति ॥ ९१ ॥ जठराद्भुदपादयो ऽपि मां त्वयि च १४२
व्यश्वसमुद्गवावधि । अथ मा भव दूरसंस्थितो ऽप्यधुना होनसहायकाद्भि मत् ॥९२॥ बहवो
वृषभा हि सांप्रतं बलवन्तः परिवेष्टयन्ति मां । अभिनर्द्विदारिसिंहवन् स्वमुखं व्याद
दतो ममोपरि ॥९३॥ जलवद्भ्रमवं निजस्थलादखिलास्थीनि वहिर्गतानि च । स्रुतसिक्थ
कवन्ममोदरे हृदयं सम्यगपि प्रलीयते ॥९४॥ बलमेव च शर्करेव मे ऽस्त्यवशुष्कं रसनाप्यतो

मम १ चिबुकद्वयलग्नवत्यहं त्वपि मृत्योरजसि त्वयार्पितः ॥९५॥ परितः श्वनिभैः शठ
व्रजैरपि विद्वाद्भ्रुकरः स्थितो ह्यहं १ सकलास्थ्यपि चैकशः क्षमे किल संख्यातुमर्माभिरी
क्षितः ॥ ९६ ॥ विभजन्ति च ते मदम्बरं गुटिकापातनतश्च मे शुकं १ विदधत्यपि
ते तिलीलया त्वमतो रक्षितुमेहि मां विभो ॥९७॥ असितः प्रियजीवनं त्वव श्वबलात् सिंह
पराक्रमात्तथा १ अथ नाम तवैश्वर्ये लके स्वजनौघे स्तवितास्म्यहं सदा ॥९८॥ अतिदीन १४३
गणोऽपि भोजनं सदिहात्वा परितृप्तिमाप्नुयात् १ परिवृत्तहृदोऽखिलेतरान्वयजाश्चापि
भजेयुरीश्वरं ॥९९॥ गुरुस्वाच ॥ तथा दाविद्यवाक्यैः स सत्येशभजनं प्रति १ सकलान्व
यजाकर्षी प्रोक्तः शूलो नृमुक्तिदः ॥१००॥ यत्सग्नोऽप्यैश्वर्यानां राजा विद्भकराद्भ्रुकः १
वितताङ्गो व्यथाव्याप्तहृदयान्नास्थिमांसकः ॥१०१॥ अवहेलां समस्तानां वृषसिंहश्वचेतसां १

वसत्रभागयुतां सेहे पितृविश्वासशक्तिः ॥१०२॥ असोढमितरेः सर्वैर्हेलादुःखभुजां नृणां ।
भूमिमण्डलसर्षी-द्भोभारं किल समूढवान् ॥ १०३ ॥ तमोशेच्छाविनीतः स नृदयाव्याप्तहृत्
स्वयं । सेहे स्वक्रूरहन्तार्थे मृत्युदुःखान्तरे ऋथ्यन् ॥१०४॥ शिष्य उवाच ॥ विस्मितो
हं शृणोम्येतां पूरितां सर्वशो गिरं । अस्मृतामपि दुर्यज्वगणैस्तद्वागुदोरकैः ॥१०५॥ मुमू
षीस्तु कथां मोक्तुर्भद्रदस्यूघमार्जनात् । परे ह्यमधुनाचार्य्यं संश्रोतुं स्पृहयामि ते ॥ १०६ ॥ १४४
गुरुरूवाच ॥ दस्युमोचनसद्वाक्र्यात्किंचित्पर उपस्थितः । मध्याह्नः शुक्रवारस्य ज्ञेयस्तस्य सतः
खलु ॥१०७॥ ततः शूलव्यथार्द्धे तु समाप्ते सत्प्रभोस्तमः । अष्टदण्डेषु तन्मृत्युपर्य्यन्तं व्याप
तां क्षितिं ॥१०८॥ सूर्योऽपि हि निजस्रष्टुर्नरोभूतस्य भूतले । मृत्यतीरक्षमो द्रष्टुमन्धेनाच्छा
द्यतोऽरूणा ॥१०९॥ ततः परिस्थितव्यूहहेलनेऽपि न तिष्ठति । तदुग्रतरदुःखोर्म्मिमग्नमीशं

सुतस्य हत् ॥११०॥ तत्पितृश्वरस्यापि मुखं गुप्तं नृणां तु ये । प्रियाः सर्वे स्थिता दूराद्
विना तत्सच्चतुष्टयं ॥१११॥ शिष्य उवाच ॥ के त आचार्य्य चत्वारो ऋतीर्णेशसुतप्रियाः ।
तदुयप्रहरे शूलसमीपे समुपस्थिताः ॥११२॥ गुरुरूवाच ॥ मध्याहात्प्राक् प्रभोः शिष्या योहन्ना
द्याश्च याः त्रियः । गलीलातस्तमन्वायंस्तत्कर्मैक्षन्त दूरतः ॥११३॥ तन्माता तु मरी
यार्या समुपस्थातुमैहत । स्वपुत्रव्यथने शूलं वेष्टमानेष्वरिष्वपि ॥११४॥ स्वीयप्रेतपतेः १४५
सातो अन्विता स्वस्रा मरीयया । पत्न्याल्फायस्य मात्रा चाल्पयाकोबयहृदयोः ॥११५॥
अन्विता च तथा सत्या मग्दलीयमरीयया । सन्मोक्तृप्रेष्ठशिष्येण किल योहन्निनापि च ॥
११६॥ कपालस्थानमारुह्य शूलदारुतले स्थिता । तत्र प्रियतमस्यात्मसुतस्यार्त्तीर्निरैक्षत ॥
११७॥ तत्र यच्च शिशौ तस्मिंस्तामुवावेशशिक्षितः । वृद्धत्रिंशत्समाभ्यः प्राक् सिम्योनो विभु

मन्दिरे ॥११८॥ तस्य वै सत्यतां प्राप धन्याम्बा शूलसंमुखे । निन्दालक्ष्मात्मपुत्रान्थी
शूलवद्दुःखविद्धहृत् ॥११९॥ तां तु दृष्ट्वाऽर्थ्यपुत्रः स्वशूलविद्धहृदं प्रियां । तत्सहस्थितमप्यात्म
प्रियं तं जिबिदोयजं ॥१२०॥ स्नेहाविष्टोऽभ्यवादीतां नारि पश्य सुतं तव । इत्यथोवाच
योहन्निं पश्य त्वज्जननोमिति ॥१२१॥ एवं चरममादेशं प्राप्य स्वीयप्रभोरसौ । इतः स्व
गृह्मानीय तां पुपोषात्ममातृवत् ॥१२२॥ मोक्तृशूलतले त्वेवान्धमुहूर्त्तचतुष्टये । सत्स्वल्पस १४६
त्सु तच्छेषे तृतीयप्रहरे किल ॥१२३॥ स्वपित्रा दत्तपात्रात्स्वं कटुपानं निपीय सः । नृ
मोक्ता सान्त्वनाभावाद् भूम्यद्भुःफलभुक् तदा ॥१२४॥ उच्चैर्दाविद्यगीतस्य तस्याद्योक्तीरुदै
रयत् । अहहेश ममेश त्वं कथं मां विजहासि नु ॥१२५॥ इत्युक्त्वा पितरं तर्हि सर्वपूर्ति
मुपस्थितां । जानन् सद्गन्थवाक्पूर्त्यै तृष्यामीत्यर्थने ष्वदत् ॥१२६॥ दाविद्यवचसी त्वाद्ये

उक्ते सूर्यभाषया १ एली एली इति श्रुत्वा यद्गद्याः केऽपि तत्स्थिताः ॥१२७॥ अलीयं
ह्याह्वयत्येष खृष्टायं चरताकृते १ इत्युचुरविदस्तस्यार्थस्येश ममेति ते ॥ १२८ ॥ कश्चित्तु
भाजनात्त्र स्थितादम्लीकृतेरया १ पूरितानूलवत्पिण्डं विभृत्य द्रवशोषकं ॥१२९॥ वेत्राग्रे
स्थापयित्वा चाथोर्द्ध्वमुत्तुल्य तेन च १ मुमूर्ष्वीष्टद्वये न्यास्यतद्गुस्तृष्णानिवृत्तये ॥१३०॥ अन्ये
तु तिष्ठतालीयः किं तं मोचयितुं मृतेः १ आगच्छेदिह पश्यामेत्यवोचन्नवहेलिनः ॥ १४७
१३१॥ प्रभुस्त्वमसुरां पीत्वा संपूर्णमिति चरिष्वान् १ अनर्हत् त्वत्कारेऽहं स्वमात्मानं पित
रर्पये ॥१३२॥ इत्युदीर्य स दाविद्यवाक्यान्युच्चैर्विभोः सुतः १ मूर्ध्नि नमयित्वाथो स्वोय
प्राणानवर्ज्यत् ॥१३३॥ तदा पुण्यतमस्थाने महाजवनिका स्थिता १ अखिलैरप्रवेश्या या
रहस्याच्छादिनो विभोः ॥ १३४॥ सोर्द्ध्वतस्तलपर्यन्तं विदीर्णा तत्क्षणे द्विधा १ प्रायश्चित्ते

•खिलाघानां समाप्ते प्रभुमृत्युना ॥१३५॥ भूमिकम्पो भवच्छैला विभिन्नाश्चापि तत्क्षणे १
 चिरादपि निखाताश्च व्यादोयन्त शवावटाः ॥१३६॥ बहूनां मृत्युनिद्रातो देहाश्चाप्युत्थिताः
 सतां १ प्रभूत्यानात्परे दृष्टा भूरिभिश्चैव सत्पुरे ॥ १३७ ॥ किंतु ये अधिगता व्यूहास्तत्र
 तद्दण्डदृष्टये १ सर्वे खिन्नहृदः शेषे वक्षांस्याहत्य ते ययुः ॥१३८॥ गुल्मेशोऽपि तु यस्तदुग्र
 मरणाध्यक्षः ससैन्यः स्थितो भूकम्पादिभिरन्वितं स सकलत्रासप्रदैर्लक्ष्मभिः १ संदृश्यैव यद्दृष्ट १४८
 राजमरणं तद्वाचमप्यन्तिमां श्रुत्वेशादरवाद्युवाच नितरामीशात्मजो साविति ॥१३९॥
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (दाविज्ञीतानां द्वाविंशैकत्रिंशोनसप्ततितमेभ्यो
 मत्थायस्य सप्तविंशसर्गान्मार्कस्य पंचदशसर्गान्लूकस्य त्रयोविंशसर्गाद्योहन्नेरूनविंशसर्गान्नाना
 रौम्यप्रबन्धेभ्यश्चोद्धृतः) सच्छुक्रवारोत्तरचरित्रसूचको महायज्ञसंपूर्णं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ एतत्सर्वविलोकात् को न गुल्माधीशवद्भवेत् . १ दयालुः स स्थिरः सोढे
 शात्मजो नितरामिति ॥ १ ॥ गुरुरुवाच ॥ यो मनुष्यीकृतेशे वै खृष्टे सद्गुणसंचयः । उत्पत्त्य
 वधि तत्सर्वचरित्रान्निर्म्मलाद्भवौ ॥ २ ॥ तस्य भद्रतमं सारमतुल्यममलं परं । एतस्मिन्
 पश्य हे शिष्य शूले सम्यक् प्रदर्शितं ॥ ३ ॥ अनघो दण्डितो येन विद्वञ्च प्रियनानिधिः । मारित
 च प्रभुर्मृत्युं विजिग्ये तेन सर्वशः ॥ ४ ॥ नृपापफलमत्यन्तं सर्वपापहरस्तु सः । लज्जाया १४९
 अधमोऽङ्गोऽपि नित्यादरविधायकः ॥ ५ ॥ दौर्बल्यान्तिमलक्ष्मापि दयाशक्तेर्महाकरः ।
 अतिदुःखोऽयवासोऽपि परमानन्ददः सतां ॥ ६ ॥ मृत्यूपायोऽप्यमरताप्रदस्तत्सहभागिनां ।
 तमोविक्रमभूद्भीतिपि तमोनाथविनाशकः ॥ ७ ॥ तेन ह्याहत्य दुष्टात्मा त्वीसूनोः पाष्णिमेव सः ।
 महानागोऽथ तेनापि बभूवाहतमस्तकः ॥ ८ ॥ अतः पूर्वैरराधयन् सन्भुक्तिफलधारकं ।

शूलसंज्ञमिदं दारु दृढभक्त्याद्रियामहे ॥ ९० ॥ तं शूलं पुण्यकवचं कामक्रोधादिनष्टये । दधा
 मो हृदि वक्त्रे च गृहान्तःस्था वहिर्गताः ॥ ९० ॥ तं मोक्तृस्मृतये हर्षे दुःखे सत्सान्त्वनाय च । आ
 लिंगामोऽङ्गमैशस्य प्रेम्णः स्वादुतमं सदा ॥ ९१ ॥ तं सदैकमहायज्ञवेद्याख्यं ह्याश्रयामहे । तस्मि
 न्नैकैकविजयध्वजे गल्भामहे सदा ॥ ९२ ॥ शिष्य उवाच ॥ अस्याः खृष्टार्चिनां भक्तेर्लज्जा
 दुःखाङ्गधारिणां । अद्भुताया अपि स्पष्टं हेतुरूक्तस्त्वया गुरो ॥ ९३ ॥ किंतु तच्छूलविद्यन्ते १५०
 किमार्यस्य प्रभोः शवः । दाक्षाय्याद्यैर्विदार्योऽस्मिंस्त्यक्तस्त्वत्प्रोक्तरोतितः ॥ ९४ ॥ गुरु
 रूवाच ॥ तथा न त्वभवच्छिष्य विभुपुत्रतनौ यतः । यद्गूढाः पर्वकालेऽस्मिन्नैशशास्त्रोक्ति
 मस्मरन् ॥ ९५ ॥ मोसिरूवाच ॥ मृत्यर्हपापकृदितोऽभिहतो विचारादुद्बद्धमूर्तिरपि दारुणि
 वो गणेशेत् १ रात्रौ तदैव न शवस्तदुपर्यमुष्य त्याज्योऽस्ति किंतु तदहेऽप्यवटेऽर्पणीयः ॥

१६ ॥ यो यः कदापि हि नरेषु किलास्ति दारुद्वयः स ईश्वरगिरोक्त उताभिषपः ।
 तस्मात्तमेव परिगुप्य मृदीशदत्तां भूमिं न तेन मलिनीप्रकरिष्यथाय्यां ॥ १७ ॥ गुरुरूवाच ॥
 ततो भीत्या हि शूलेषु शवस्थित्याः परे ह्यपि । त्राणोयोत्सवविश्रामशनौ श्रेष्ठे यद्द्विदिनः ॥
 १८ ॥ पीलातं प्रार्थयन् शूलाद् भग्नजङ्घं शवत्रयं । सूर्यास्ताप्राक् समुद्धर्तुमवटन्यस्तये किल
 ॥ १९ ॥ इत्यर्थनानुसारेण तृतीयप्रहरात्परे । शूलविद्धत्रयान्ताशुकृतिं पीलात आदि
 शत ॥ २० ॥ ततो भ्येत्यैकदस्योस्ते भञ्जन् जङ्घे तु सैन्यकाः । परदस्योश्च तद्वत्तन्मृत्याशु
 करणार्थकं ॥ २१ ॥ किंतु येषु ततो भ्येत्य गतासुं प्राप्य दीर्घया । दुर्बलीकृतमर्त्या ना
 भञ्जन्तत्प्रसृते अतः ॥ २२ ॥ तेषां त्वेको मृतं ज्ञात्वा स्वयं शल्येन सत्प्रभोः । तच्छूलाधःस्थितः
 कक्षं विव्याधातिबलात्तदा ॥ २३ ॥ तद्गणाच्चोत्थिते सद्यो सृकूपानीये अमिश्रिते । यस्तदैक्षत

साक्षी तु सत्यवाक् सत्यविच्च सः ॥२४॥ प्रेष्ठशिष्यो हि योहन्निः प्रभुशूलतले स्थितः । स्वसं
 दृष्टमिदं पञ्चाल्लिलेखास्मत्प्रतीतये ॥२५॥ प्रत्नवाचोरपि त्वेतद्भवत्पूर्तये यतः । त्राण
 पर्वीयमेध्याविवत्सस्य विषये तथा ॥२६॥ विद्वस्यैशेष्टिविम्बस्यादिष्टमीशेन मोसये । तस्या
 स्थां न क्वचिद्भङ्ग्यं मेध्यस्यैकमपि न्विति ॥२७॥ जकरोयेण चाप्युक्तं परे यैरुषलेमकाः । आत्म
 विद्भं निरोक्षेरन् दुर्विलापयुता इति ॥२८॥ शिष्य उवाच ॥ किं ततो मृतयोर्दस्थोराय्यस्ता १५२
 म्यां सह प्रभुः । द्विट्प्रार्थनानुसारेण न्यस्तो मन्दशवावटे ॥२९॥ गुरुरूवाच ॥ स्मरणोया त्वया
 शिष्य प्रवक्तुः प्रभुणाखिलं । लोकाद्याद्यथनं सोढं प्रोचुषो वागियं श्रुता ॥३०॥ कुजनैः सह तस्य
 च व्यसोर्विहितं गह्वीनिखातमेकदा । धनिना तु सहस्थितो ध्रुवं मृदि सो भूत् समवाप्तमृत्यु
 कः ॥३१॥ एतस्येषायवाक्यस्य त्वं शिष्य श्रुतवान् पुरा । पूर्वाद्भुतवचःपूर्तीः शृण्वर्थमधुना

स्फुटं ॥३२॥ धनी योसेफनामार्यो महासंसदि चाश्रितः । यद्दद्यायां सदाचारो रिमथाय
 पुरोद्भवः ॥३३॥ यः प्रत्यैक्षत चाप्यैशराज्यं येषूं पुरापि च । प्रत्यायज्ञोपने स्वीयवर्ग
 भीत्यैव संहृतः ॥३४॥ स तदा साहसीभूतः क्रोधहेलनतो न च । अस्यन्नप्यन्यसभ्यानां
 तत्कुमद्रपराङ्मुखः ॥३५॥ रौम्यमध्यक्षमभ्येत्य येषूदेहमयाचत । स्वीये र्पयितुमुद्याने शूल
 वेधस्थलान्तिके ॥३६॥ तद्वाक्यं तु समाकर्ण्य पीलातः किल शीघ्रतां । मरणस्येयतीं येष्वो १५३
 न्याश्रय्यां समबुध्यत ॥३७॥ अल्पं प्राक्प्रेरितैर्जङ्घामित्तये ज्ञापितो नहि । सैन्यैः स
 मरणं येष्वो भूतं तर्ह्यपि खल्विति ॥३८॥ किंतु तन्निश्चयोक्त्यै गुल्मेशं शूलरक्षिणं । आह्वयत्
 स तदा पूर्वं योसेफवरदत्तितः ॥३९॥ तं च पृष्ट्वा कियद्दीर्घं मृतो येषूरिति स्फुटं । शुश्रा
 वान्तं प्रभोर्यामे तृतीये न्त्यवचोऽपि च ॥४०॥ विस्मितोऽतस्तु पीलातो रिमथायनिवा

सिने १ सभ्याय शवमार्यस्य समर्पयितुमादिशत् ॥४१॥ ततो गत्वा धनो धर्म्यो यत्नतो
वेदिरूपकात् १ शूलात्पुण्यतमं देहं स्वभृत्यानुदधारयत् ॥४२॥ दारूड्वयतया सोढशास्त्रोक्ता
भूमिशापनं १ निराकृतविधिद्वेषं कीलविद्धतयापि च ॥४३॥ अनन्तार्घोष्टिशक्त्यैव जित
भूतेन्द्रविक्रमं १ ईशत्वस्वस्तिकं पूज्यं सर्वसद्देहमुक्तिदं ॥४४॥ तथाभग्नास्थिमुद्धार्य योसेफ
स्तं दयानिधिं १ पर्यधापयदात्मोयमतिशुभ्रं सुचेलकं ॥४५॥ नोकदेमश्च यः सभ्यो निश्य १५४
भ्यायात् प्रभुं पुरा १ सोऽपीतः साहसोभूत्वादरितुं तद्वपुर्ययौ ॥४६॥ अगुरुं चानयत्तत्र
रसगन्धकमिश्रितं १ सपादषट्त्तुलामानं निखातेऽङ्गनियुक्तये ॥४७॥ ततस्तौ धनिनो मृत्यु
स्थलात् पटविवेष्टितं १ कपालाघ्नन्तिके देहं योसेफोद्यान उहतुः ॥४८॥ तदुद्यानान्तरे नूत्ना
मृतन्यस्त्यै गुहा स्थिता १ स्वोयार्थे दृशदुत्वाता किंत्वन्यस्तशवा तदा ॥४९॥ तद्वहिःस्थेऽङ्गने

नीत्वा देहं मृद्यपणाय तौ १ यथारीति यद्गुह्यानां धनिनां प्रास्तुतां द्रुतं ॥५०॥ सागुर्वादिं
 हितं यत्नात् प्रच्छदेः परिनह्य तौ १ गुहायां न्यास्यतां शेषे तिसायाहे स्थिते किल ॥५१॥
 सूर्यास्तात्प्राग्घ तत्कर्म समाप्त्वं यतस्तदा १ सद्दिशामसमारम्भ ऐत्रयेत्यव्यवस्थया ॥
 ५२॥ अतस्तत्पूर्वमपि तौ धर्म्यौ सद्गह्वरस्य वै १ द्वार्याघूर्ण्योपलं वड्ढं तत्सुरक्षाकृते गतौ ॥
 ५३॥ किंतु नार्यो गलीलीया या निरैक्षन्त दूरतः १ प्रभुमृत्युं मरीये च ये तच्छूलान्तिक १५५
 स्थिते ॥५४॥ मग्दलीया किल्प्रल्फायपत्नी चाप्यखिला हि ताः १ तत्सद्देहापनयनं गह्वरे ददृ
 शुर्दृढं ॥५५॥ किंतु सत्प्रभुमाता सा मरीया प्राक् ततः सती १ योहन्निनान्विता शूलात् तद्देहे
 समुपागता ॥५६॥ प्रोक्ते त्वन्ये मरीये द्वे गह्वराङ्गनसंनिधौ १ सन्ध्यापर्यन्तमासीने रक्षन्त्यौ
 तत्प्रियस्थलं ॥५७॥ स्त्रियो न्यास्तु गलीलीया योहन्ना तु विशेषतः १ पत्नी खूजस्य हेरोद्या

न्तिपौकःसचिवस्य या ॥५८॥ तदाद्याश्चाशु सत्पुथ्यां प्रययुः क्रेतुमिच्छुकाः १ अर्कास्तात्प्राक्
 सुगन्धीनि प्रभुदेहानुलिप्ये ॥५९॥ एवं चक्रूरवौ त्वस्तगते खल्वित एव ताः १ आशनैश्चर
 धारान्तं व्यश्राम्यन्नैश्वराज्ञया ॥६०॥ विश्रामं तु य ऐश एव षडहे संपूर्णविश्वक्रियः शब्दो
 धन्यमुदीरयन् समविशच्छस्तं पुरेशाच्चिभिः १ श्रेष्ठं सो ऽप्यवतोर्णिसूनुरविशद्विश्राममुद्यानके
 पुण्ये गह्वर एव पूर्णपरमाचारो विमोक्ता नृणां ॥६१॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां मोक्षमाहात्म्य १५६
 पर्वणि (मोसिपंचशास्त्रे निःसृतिस्कन्धस्यद्वादशसर्गात्संख्यास्कन्धस्य नवमसर्गादनुवाक्यस्कन्ध
 स्यैकविंशसर्गादिषायभव्यवाक्यानां त्रिपंचाशत्तमसर्गाज्जकरोयभव्यवाक्यानां द्वादशसर्गान्मत्था
 यस्य सप्तविंशसर्गान्मार्कस्य पंचदशसर्गान्मूकस्य त्रयोविंशसर्गाद्योहन्नेरूनविंशसर्गाच्चोद्धृतः) सच्छुक्र
 वारशेषचरित्रसूचक आर्य्यदेहनिखातार्पणं नाम त्रयोदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ विलापः खृष्टशिष्याणां तद्विषां तु जयध्वनिः । पुण्यसप्ताहशेषे स्मिन्
 शनौ विश्रामके श्रुतः ॥ १ ॥ प्रभुमृत्यतिखिन्नैस्तैः स्थूलहृद्भिर्हि विस्मृतं । तन्मृत्यूत्थानविषयं
 वचः प्रोक्तं मुहुर्मुहुः ॥ २ ॥ दुर्मनोभिः फरीष्यैस्तु समन्तात्स न विस्मृतः । दुष्टसंजयसंपूर्ति
 रोधकः सत्प्रतिश्रवः ॥ ३ ॥ अतस्तत्राणविश्राममहाघत्नेऽपि याजकाः । अग्न्या अभ्येत्य पीलातं
 सफरीष्या वचो ब्रुवन् ॥ ४ ॥ यहूदीयप्रधाना उचुः ॥ हे महाशय जीवन् स वञ्चकोऽहं १५७
 दिनत्रये । मृत्युतः पुनरुत्थास्ये नूनमित्यवदद्गणान् ॥ ५ ॥ एवं संस्मृतमस्माभिरतोऽध्यक्ष
 सुयत्नतः । रक्षणीयं त्वया तस्य शवन्यर्पणगह्वरं ॥ ६ ॥ तन्न चेत्स्याद्वि तच्छिष्या निश्युपेत्य
 छलात्तदा । गततोऽपहरेयुस्तं ततो ब्रूयुस्त्वविद्गणान् ॥ ७ ॥ अहो मृत्यूत्थितः सोऽस्ति
 गुरुरित्यथ चोत्तरः । तदुत्पाद्यो भ्रमः पूर्वादपि मन्दतरो भवेत् ॥ ८ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थ

मध्यक्ष आकर्ण्य सततावेदनस्य सः । तेषां विरतये रौम्यो दुर्हृदिमिदमब्रवीत् ॥९१॥ पीलात
उवाच ॥ युष्मभ्यं रक्षिणां वर्गो मया दत्तोऽस्ति तत्कृते । तान् यथावश्यकं नीत्वा दृढीकुरुत
रक्षणं ॥९०॥ गुरुरूवाच ॥ ततस्तेऽरिमथायीययोसेफोपवनं शठाः । गत्वा गूथाखनगर
वायुदिग्गोपुरान्तिकं ॥९१॥ सद्गहरमुखे न्यस्तं प्राग्वड्रोपलमाङ्कयन् । मुद्रया तेऽथ सैन्या
नां द्वाःस्थानस्थापयन्निह ॥९२॥ मृषा त्वेतानि सर्वाणि सान्यजैरेस्रयेलकैः । कायफान्तिप १५६
पीलातादिभिः संकल्पितानि ह ॥९३॥ नहि ते विभुपुत्रस्योत्थानं रोडुमशकुवन् । सर्व
राजोऽभिषेचस्य दाविदुक्तं यथा पुरा ॥९४॥ इस्रयेलराज उवाच ॥ वर्गीः किमर्थमिति
वड्तुमूलमायन्नन्योद्गवेष्वपि मृषा परिकल्पयत्सु । उत्थाय भूमिपतयो हि परामृशन्ति
रोडुं विभुं तदभिषिक्तनृपं च सेन्द्राः ॥९५॥ तच्छृङ्खलान् वयमहो परिभञ्ज्य दूरेऽपास्याम

पाशचयमेव तयोर्निजाङ्गात् १ इत्याहुरात्ममदतो ह्यधिपाः स तूर्द्धवासी विभुः सहसनो
ध्यवधीरयेत्तान् ॥१६॥ क्रोधान्वितः स तत एव भयंकरोत्प्याप्यात्मस्पृहाप्रतिरुस्तुनरान्
वदेत्तान् १ राजानमात्मविहितं ह्यधुना सदद्रौ शीयोननामन्यहमहो न्यदधां तमित्यं ॥
१७॥ शंस्यैव तद्विषयदत्तविभुव्यवस्था त्वं मे सुतोऽसि जनितोऽपि मयाद्य नूनं १ मामेव
तेऽर्थितवतेऽन्यजसर्ववर्गीन् भृत्यान् किलाधरणिसोममहं प्रदास्ये ॥१८॥ दण्डेन तांस्त्वमपि १५९
भेत्स्यसि लौहकेन कुम्भादिकानिव करिष्यसि खण्डखण्डं १ एवं नृपं प्रति गिरोदितयेश्व
रेण धीरीक्रियध्वमधिपा दृढशास्तिमाप्ताः ॥ १९ ॥ भीत्येशमर्चत दरान्वितहर्षपूर्णाः पुत्रं
नमस्कुरुत शास्तिभृतं नवेद्धि १ तत्क्रुञ्ज्वलेन लघुनापि हतर्तमागीः स्यात प्रतीतिकृत एव तु
तस्य धन्याः ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ इत्थमैश्वरवाक्यस्य यद्भूतं शिष्य पूरणं १ खृष्टरोद्धृणुपा

दोनां संकल्पौघातिखण्डनात् ॥२१॥ तस्य राज्यविधानाच्च जनितत्वाच्च सद्भिभोः १ तत्का
 र्याच्च समस्तानां दिशां राज्ञां च संजयात् ॥२२॥ तत्सर्वं संस्थितं विद्धि तृतीये ऽह्नि परे
 रवौ १ न्यस्तमृत्यूत्थितौ दाविद्भिरो ऽद्येत्यर्थधारके ॥२३॥ तदेशसुतता ह्यस्य शक्त्या नि
 ष्पायिता भुवि १ नवजन्म च नित्ये भूज्जीवने मुक्तिदायिनः ॥२४॥ तत्कृते स्थापितं भूमौ
 पापहर्तृमृतेः परे १ नित्यजीवनसद्बीजं सतां प्राप्नानुजन्मनां ॥२५॥ सर्वशाखादिमूलात्मा १६०
 जीवदीशात्मजो ऽद्वयः १ स त्वतः शिष्य मृत्वापि निखाते न्यर्पितो ऽपि च ॥२६॥ न शेषा
 इव तत्रेतः पूयिताङ्गो भवन्मृदि १ एतद्वस्त्रत्रये दाविदुक्तं तद्विषये यथा ॥२७॥ इस्त्रयेल
 राज उवाच ॥ विभुं सदास्थापयमात्मसंमुखे ऽहमक्षरो ऽस्मिन्मम दक्षिणस्थिते १ ततः सजिह्वं
 मम हन् प्रहृष्यते वपुः प्रतीत्यापि शयीत चाभयं ॥ २८ ॥ न मे त्वमात्मानमधःस्थले

त्यजेर्नचेक्षितुं पूयिततां स्वपुण्यकं । विहापयेर्जीवनमार्गदर्शकः स्वदक्षिणस्थाक्षयसौख्यको
 ऽपि मे ॥२९॥ शिष्य उवाच ॥ स्वीयपुण्यसुतस्येशो न वपुर्मृतगह्वरे । त्यजेत्पूयिततावाप्यै
 नचात्मानमधःस्यले ॥३०॥ इत्युक्तं दाविदा खृष्टविषये संशृणोभ्यहं । रक्षां तद्वपुषश्चामूं बुध्ये
 त्वत्पूर्ववाक्यतः ॥३१॥ तदात्मा तु कथं पित्राधोलोके न विहापितः । तज्जिज्ञासे प्रभोस्त
 त्रावताराज्ञो हि खल्वहं ॥३२॥ गुरुस्वाच ॥ स्मार्थ्यं सत्यवचः शिष्य परदस्युं प्रतीरितं । १६१
 परलोकसदुद्याने ऽद्य मया स्याः सज्जरिति ॥३३॥ अतस्तच्छुक्रवारे ऽपि सह तेनानुतापिना ।
 पापशृङ्खलमुक्तेनाधोलोके ऽवततार सः ॥३४॥ तत्र चास्मिन् शनेवीर आमृत्युपुनरुत्थिति ।
 तस्थौ तत्पुण्यमण्डल्या यथा विश्वसितं सदा ॥३५॥ अब्रह्मक्रोडसंस्थेभ्यस्तत्र सद्देभ्य एव सः ।
 विश्वासिभ्यः प्रतीच्छद्भस्तत्सत्संवित्प्रपूरणं ॥३६॥ प्रददौ मङ्गलां वार्तां पूरितस्य निजा

सृजा १ प्रायश्चित्तस्य स पुरारूढस्वर्दीरभोचिनः ॥३७॥ पूर्वैभ्यश्चानुतापिभ्यो नोहकाले
 ऽपि स प्रभुः १ चिरापेक्षितसन्मुक्तिं स्वकृतां प्रावरत्स्फुटं ॥३८॥ तथा स मृतिपाशेन
 वेष्टितो ऽपि तदा त्र्यहे १ सुवार्त्तामानयन्मुक्तेः सर्वलोकप्रहर्षदः ॥३९॥ लेभे तु द्विविधं य
 आत्मवपुषोः संस्थं नृभावं स्वयमीशस्यैकसुतो नवप्रकृतये ऽङ्गोमारितानां नृणां १ मृत्यावाप्य
 स भेदमात्मवपुषोः स्थाने इतो नृभयोर्गतीधोभुवने वरैरपि पुरानिष्टे प्रियोप्राकरोत् ॥४०॥ १६२
 इति श्रीखृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (दाविज्ञोतानां द्वितीयषोडशाभ्यां मत्थायस्य
 सप्तविंशसर्गाल्लूकरचितप्रेरितगणक्रियाणां द्वितीयचतुर्थसर्गाभ्यां सीमोनप्रस्तरलिखितप्रथम
 साधारणलिपेस्तृतीयसर्गाच्चोद्धृतः) पुण्यशनैश्चरवारचरित्रसूचकः परमविश्रामो नाम चतुर्दशो
 ऽध्यायः ॥

गुरुरुवाच ॥ तमोबलविमर्द्दिनं मरणदंशसंहारिणं नृणां सद्नुजन्मदं सततजीवनोज्ज्वा
 लकं । विमोक्तृजयपूरकं सकलवासराधीश्वरं प्रणम्य कथयामि ते तदतिचित्रकर्म्मण्यहं ॥
 १॥ त्राणीयरविवारे स्मिन्नरूणात्प्राक् समुत्थिते । मरीये द्वे सलोमी च जिबिदीयस्य
 पत्न्यपि ॥२॥ ये हि शुक्रे यथाप्रोक्तमासूर्यास्तगति स्थिते । मरीये सद्बुधार्थारिगह्वराङ्गन
 संनिधौ ॥३॥ या सलोमी च तर्ह्यात्मपुत्रयोहन्निना सह । बाध्या खृष्टाय्यजननीं सान्त्वय १६३
 न्ती स्ववेश्मनि ॥ ४ ॥ तत्सन्नारीत्रयं पूर्णं विश्रामे क्वेऽस्तगे शनौ । सुगन्धीनि सम
 क्रीणात् पूर्वोक्तस्त्रीगणा इव ॥५॥ प्राक् तत्सर्बगणाच्चार्कीहे सलोमीगृहाद्भुतं । अचलद्
 गह्वरं द्रष्टुं प्राक् सद्देहानुलिप्तितः ॥६॥ सृतौ तिस्रस्तु ताः कोऽस्मत्कृते वड्रोपलं मुखात् । गह्व
 रस्य विघ्नूर्ण्यापनयेदित्यवदन् मिथः ॥७॥ योसेफनीकदेमाभ्यां दृष्टवन्त्यौ तमर्पितं । स्मरतः

स्म मरोये हि पररक्षाविदावपि ॥८॥ किंत्वभ्यर्ण उपस्थाय तिस्रो ऋकोदय एव ताः ।
 गतं तं ददृशुर्वद्रं न कस्मिन्नप्युपस्थिते ॥९॥ शिष्य उवाच ॥ सैन्यास्तु क्व गताः त्रिभि र
 ज्ञाता अपि ये ऋषिताः । शनो गह्वररक्षार्थं सपोलाताय्ययाजकैः ॥१०॥ को नाय्यीगमनात्
 पूर्वं हेतुस्तद्विकृतेरभूत् । मुद्रितस्यापि च याव्णो ऋपनीतेर्वद मे गुरो ॥११॥ गुरुरूवाच ॥
 तत्रे हं कथये शिष्य जिबिदोयगृहाद्यदा । सन्मातृन्युषितात्त्रिस्ताः कपालादये ऋचलन् ॥ १६४
 १२॥ तदैवोषसि भूकम्पो रोम्यगुल्माभिरक्षिने । वृहंस्तद्गह्वरस्थाने धूतमृत्यालयो ऋभवत् ॥
 १३॥ स्वर्गाञ्जहो अवततार तडिद्वदास्यो दूतो विभोर्हिमवदर्जुनवस्त्रशुभ्रः । उद्यान एव
 धनिनो ऋरिमथायवासिसभ्यस्य तत्र शयितप्रभुसेवनार्थं ॥१४॥ भीमो ऋथ रक्षकगणस्य स
 गोवरे ऋपि तद्भोतिकम्पिततनोमृतवत्स्थितस्य । सद्गह्वराङ्गनमतोवबलात्प्रविश्य वड्मं व्य

चालयदिहोपलभयसस्यं ॥ १५ ॥ शक्त्या विभोविगतविघ्न इतो निरायान्मृत्युंजयः स्वयम
 पोश्वरपुत्र आय्यः । मृत्युव्यथादिदृढबन्धमितो न गामो नित्याव्ययत्वपरिधापितमर्त्य
 देहः ॥ १६ ॥ शिष्य उवाच ॥ ये मृत्युगह्वरस्यैतां चित्रां शून्यीकृतिं तदा । ददृशुः किमकुर्व
 स्ते मोक्षैश्वर्याङ्कदर्शिनः ॥ १७ ॥ गुरुरूवाच ॥ भ्रात्या पलायितेष्वेव सैन्येषु त्रित्रियो यदा ।
 तत्परे ल्पतमे काले कीदये तर्ह्युपस्थिताः ॥ १८ ॥ मरोया मग्दलीयैव तदा वोक्ष्याङ्गना १६५
 न्तरे । व्यादत्तं गह्वरमुखं स्मृतवड्रोपले गते ॥ १९ ॥ तद्धेतुविषये शङ्काविप्लुता व्यद्रवत्
 पुनः । नगरे ह्युतवार्त्तां तां शिष्यान् ज्ञापयितुं प्रभोः ॥ २० ॥ इतरा तु मरोयाम्बाल्पया
 कोबयहृदयोः । महायाकोबयोहन्नयोर्माता तद्वत्सलोम्यपि ॥ २१ ॥ ते त्रियो गह्वराभ्यर्णे
 तत्काले समतिष्ठतां । मग्दलीयागतिं भूयो पेक्षमाणे हि शङ्कया ॥ २२ ॥ किंचित्कालं तु

भीत्या ते विलम्ब्य द्रष्टुमिच्छुके । किमासीदित्यविशतां हतत्रासे तदङ्गनं ॥२३॥ दक्षिणे
 हो समासीनः प्रोक्तवडोपलोपरि । अर्जुनाप्रपदीनो सौ युववदूत ऐक्ष्यत ॥२४॥
 तस्मादतिभयं नार्योर्गतयोरङ्गनस्थितः । स्वर्गीयः स इदं वाक्यं पुण्यसान्त्वदमब्रवीत् ॥
 २५॥ दूत उवाच ॥ मा भैष्ट यूयं नशरेत्ययेषूर्यः शूलविद्धो हि तमेव यत्नात् । अन्विच्छथेत्यं
 खलु वेद्मि किंतु न संस्थितः सोऽत्र समुत्थितस्तु ॥२६॥ अहो यदात्मोयमृतिस्थलादप्युत्थान १ ६६
 वाक्यं तदतीवपूर्णं । यत्रार्पितोऽद्यावधि खल्वशेत प्रभुः स्थलं पश्यत हीनशङ्काः ॥२७॥ गत्वा
 शु शिष्यांस्तु युवां प्रवक्तं विशेषतः प्रस्तरमुत्थितः सः । मृत्योर्गलीलां पुरतो व एष्यंस्तत्रेक्ष्य
 इत्युक्तमहो मया वां ॥२८॥ गुरुरूवाच ॥ एवं श्रुत्वाङ्गनादाशु निर्गम्य द्वे पलायिते । स्त्रियौ
 भीतियुतानन्दश्चत्त्याकम्पितवर्ष्मिणी ॥२९॥ त्रासहेतोश्च शिष्येभ्योऽप्यागच्छद्भ्यः सृतौ तदा ।

दातुं नाशकृतां धन्यवार्त्तीं दूतसमोरितां ॥३०॥ शिष्य उवाच ॥ किं ते तत्र समागच्छन्
 मगदलीयमरोयया १ व्यादत्तं गह्वरस्यार्य्यांगधर्तुर्ज्ञीपिता मुखं ॥३१॥ गुरुरूवाच ॥ एवं प्र
 स्तरयोहन्नी ज्ञापितौ तत्रया प्रभुं १ हत्वा ते गह्वरान्न्यासन् क्वेति वेद्मि न खल्वहं ॥३२॥
 इत्थं नार्य्योदितं साध्व्या श्रुत्वा तौ गह्वरं प्रति १ पुरतो द्रवतां सद्यो द्रुतकर्मविवित्सया ॥
 ३३॥ योहन्निः प्रस्तरात्तत्र द्रवंस्त्वाशुतरं ततः १ तमतीत्य द्वयोराद्यः सद्गह्वर उपस्थितः ॥ १६७
 ३४॥ न दृष्ट्वा चापि तत्स्थानात्पालयन्त्यौ त्रियावभू १ सो द्रुने भ्येत्य कुंचित्वात्माङ्गं व्यैक्षत
 गह्वरे ॥ ३५ ॥ केवलान् प्रच्छदांस्तत्र स्थितान् दृष्ट्वा तु यत्नतः १ नाविशत् किंतु तत्पश्चात्
 प्रस्तरस्तर्हीपस्थितः ॥३६॥ तन्निर्भयतरो द्रुत्वा गह्वरान्तरपि स्वयं १ प्राविशन्न च तत्संस्थं
 प्राप्नोदार्य्यप्रभोर्वपुः ॥३७॥ किंतु तत्परिनजान् प्राक् सागुरून् प्रच्छदान् स्थितान् १

तत्पृथक्स्थां च तन्मूर्द्धबद्धां प्राग् गात्रमार्ज्जनीं ॥ ३८ ॥ सीमोनो विस्मितो पश्यत्त्राथापि प्रभोः
 प्रियः । योहन्निर्गह्वरे विष्टा सर्वमेतन्निरैक्षत ॥ ३९ ॥ अतस्तद्भृदि विश्वासो जातो
 मृत्यूत्थितेः प्रभोः । सद्ग्रन्थोक्तीस्त्वबुध्येतां न तौ तद्विषयास्तदा ॥ ४० ॥ मरीया मग्दलीया
 तु तावनुद्भुतवत्यपि । यथाशक्त्याशु नगरात् तत्र पश्चादुपस्थिता ॥ ४१ ॥ गतयोश्च तयो
 भूयो गृहे सा गोपुरान्तिके । अतिष्ठद्भुदतो शङ्काव्याप्ता गह्वरतो वहिः ॥ ४२ ॥ नतांगी १६८
 त्वन्तरे पश्यदासीनौ सङ्गपुःस्थले । दूतौ शुक्लाम्बरावकं मूर्द्धी न्यं च पदोः स्थले ॥ ४३ ॥ तौ तु
 यत्र पुरा देहः प्रभोस्तत्र स्थितौ किल । स्वर्गदूतौ तदाब्रूतां नारि रोदिषि किंकृते ॥
 ४४ ॥ इत्युक्त्वा साब्रवीद् यस्मादहरन्नेव मत्प्रभुं । कुत्र न्यास्यंश्च तमिति नूनं न ज्ञायते
 मया ॥ ४५ ॥ एवमुक्त्वा सितांशुभ्यां ताभ्यां भूत्वा पराङ्मुखी । वहिर्दण्डायमानं सा श्रियेषू

मपि पश्यति ॥४६॥ स तथा त्वनभिज्ञातो वदत् त्वं नारि किंकृते । तथा रोदिषि कं वात्रा
न्विच्छसि व्याकुला न्विति ॥४७॥ सा तु स्वीयमनोभ्रान्त्या तमुद्यानाधिरक्षकं । तत्क्षणे नुभव
न्त्येतत्प्रष्टारमवदद्ब्रुवः ॥४८॥ मग्दलीयमरोयोवाच ॥ हे महाशय चेत्तं त्वमेतद्गृह्णतो ग्रहीः ।
कृन्त्यास्य इति मां ब्रूहि स मया चापनीयतां ॥४९॥ गुरुरूवाच ॥ ततस्तां श्रीप्रभुः सद्यो मरोय
इति चख्यवान् । अतिष्ठत् तं त्वितः सैवाभ्यजानाद्विस्मयावृता ॥५०॥ आचार्य्येति च सं १६९
वद्य तस्याप्यालिङ्गितुं पदौ । उद्यताभ्यनमत्किंतु तां तदोवाच जीवराट् ॥५१॥ श्रीयेषू
खृष्ट उवाच ॥ मां मा गृहाण नहि खल्वधुनाहमूर्ध्वमारूढ आत्मपितरं प्रति किंतु मे त्वं ।
भ्रातृन् प्रगत्य वद मे पितरं नु वञ्चारोहाम्यहं मम तथैव च वोऽपि वेशं ॥५२॥ गुरुरूवाच ॥
एवं मृतिस्थूलत उत्थित ईशपुत्र आद्यां स्वदृष्टिमददात्तदुदारनाथ्यै । तस्याः पुरा हि विनि

रस्य स संपूभूतान् धन्योचकार परमेण तदा वरेण ॥५३॥ सद्धर्षविप्लुतमना अथ मग्दलीया
 सोद्यानतस्त्वरितमद्रवदैशवार्त्तां १ जीवत्परप्रभुसमोक्षणकां समस्ततच्छिष्यसंमुख उदीर
 यितुं समन्तात् ॥५४॥ आद्ये त्वन्यां मरीयां सा सलोर्मां च सखीद्वयं १ पुनः प्राप्यातिधन्यं
 तत्सद्भासनमवेदयत् ॥५५॥ त्वियौ ते हि यथाप्रोक्तं पुरोद्यानात्पलायिते १ गुहाव्यादातृदू
 तोक्त्या भीयुतानन्दकम्पिते ॥५६॥ तद्धन्यत्वस्मरेणाथ परे निर्भयतां गते १ सखीमस्मरतां १७०
 स्वीयां गृह्वरेऽपेक्षितां पुरा ॥५७॥ तां तु तत्र पुनर्यातां तदा ज्ञात्वा हिते अमू १ गोपुरोद्या
 नयोर्मध्ये व्यलम्बेतां तदाप्लये ॥५८॥ द्रवन्तीं वोक्ष्य चोद्यानात् तामज्ञापयतां मुदा १ दूतो
 क्तिं प्रापतुस्त्वस्याः श्रेयो दृष्टप्रभोर्वचः ॥५९॥ अतिहर्षीतु तत्सर्व्ववार्त्तां दातुं सखीत्रये १
 शिष्येभ्यो गच्छति पुरमहो तत्संमुखे स्थितः ॥६०॥ प्रभुराट्योऽथ चोवाच शुभं युष्मभ्य

भस्त्विति । प्रणतास्तास्तु तस्याङ्घ्रौ गृहीत्वार्चन्त विस्मिताः ॥६१॥ श्रीयेषूरुवाच ॥
 मा भैष्ट यूयमधुना त्वधिगम्य सद्यो भ्रातृन् ममादिशत यत्नत एतदेव । गालील्यदेशमधियान्तु
 यिरूषलेमातृ ते तत्र मामपि दृढं च समीक्षितारः ॥६२॥ गुरुरूवाच ॥ तथा भाति प्रभौ नारीः
 प्रति तासु यतीषु च । तत्सुवार्त्ताप्रदत्त्यर्थं शृणु यन्नगरे ऽप्यभूत् ॥६३॥ गुल्मसैन्या यथाप्रोक्तं
 रोम्या गह्वररक्षिणः । तद्भ्रादात्रीशदूताद् भीकम्पिता मृतवत्कृताः ॥६४॥ पुरे पलायितास्ता १७१
 वत्कथामयीययाजकान् । ज्ञापयामासुरुद्याने भूतानां विस्तरात्तथा ॥६५॥ सैन्या उचुः ॥
 भीमो विद्युद्बदास्यो नः शुभ्रो देवो ऽङ्गिनांशुकः । प्राक् सूर्योदयतो ऽकस्माद्भौ गह्वरसंनिधौ ॥
 ६६॥ तन्मुखाच्च भवन्मुद्राङ्कितवडोपलं स वै । विचाल्यातिबलेनास्मांस्ततो व्यद्रावयत्
 क्षणे ॥६७॥ रोम्यसैन्या वयं मृत्युदण्ड्यं रक्षाविवर्जिनं । विघ्न किंतु सुरान् मर्त्याः प्रति

रोडुं क्षमाः कथं ॥६८॥ गुरूवाच ॥ इत्यद्भुतवचः श्रुत्वा स्थातुमादिश्य तान् पृथक् ॥
सैन्यांस्ते दुर्हृदोः तः किं कार्यमित्यत्यचिन्तयन् ॥६९॥ गह्वरान्तःशवाभावं निश्चित्य च
परामृशन् ॥ सैन्यानभिशपेयुः किं पीलातं प्रति किं न वा ॥७०॥ तत्कथानृततां ते तु सं
स्थापयितुमक्षमाः ॥ इच्छ्वोः प्यृतसापत्न्या लोभेषीभ्रान्तमानसाः ॥७१॥ तद्विश्वासं निरा
कर्तुमध्यक्षस्य गणस्य च ॥ शेषे खल्वाह्वयन् सैन्यांस्तन्नूष्णींकृतये तथा ॥७२॥ प्रधानय १७२
हूया उचुः ॥ हे भद्रा दोषरहिता रक्षकाः स्थात एव वः ॥ बहुरूप्यं ददामोऽपि कुर्याताज्ञा
न एव चेत् ॥७३॥ एतद्भूत निशामध्ये स्वपत्स्वस्मासु गह्वरे ॥ येषूशिष्या उपेत्याहो शवं
तस्याहरन्निति ॥७४॥ मा भैष्ट मृतिदण्डात्तु सुपानां किल रक्षिणां ॥ चेच्छ्रूयेतैतदध्यक्ष
पीलातेन हि वो वचः ॥७५॥ मृदुवाक्यैस्तदा युष्मद्रक्षात्यक्त्यर्दिता वयं ॥ तं संतोष्य विना

शङ्कामदण्ड्यान् स्थापयेम वः ॥७६॥ गुरुस्वाच ॥ इत्यादिष्टा अमी रौम्याः सैन्यास्तद्रूप्य
लिप्तया १ अङ्गीचक्रुरिदं वक्तुं तथा चाभूज्जनश्रुतिः ॥७७॥ तद्व्यर्थकथया शिष्य श्रेष्ठ्य
ज्वादयः शठाः १ रोड्ढुमैहन्त सत्योक्तिं खृष्टशिष्योदितां परे ॥७८॥ चेच्छक्याप्यभवत् सा
हि गालील्यैः क्षुद्रशक्तिभिः १ अल्पैरौम्ययहूदीयदृढरक्षणतो हतिः ॥७९॥ चेच्छक्योऽप्य
भवत्सैन्यैः स्वीयमृत्यर्हदुष्कृतेः १ स्वयं स्वीकार एवैष सर्वपूव्वीसिगोचरे ॥८०॥ तदापि १७३
कथमेतस्य निश्चयं प्राप्य तेऽरयः १ अतिक्रुडा अपि न वै चक्रिरे न्वेषणं दृढं ॥८१॥
कथं नाल्पानमून् क्षुद्रान् खृष्टोत्थापनवादिनः १ सत्पुरेऽप्यभयांस्तेषु समगृह्णन्नहःस्वपि ॥८२॥
रक्षिणोऽध्यक्षदत्तांश्च किमर्थं कुसुसुप्तया १ निराकृतस्वमुद्रादिफलकानभ्ययोजयन् ॥८३॥
चेन्नसत्या कथेषासीत् खृष्टोत्थानमृषावचः १ रोड्ढुमेव प्रधानैस्तैः कल्पिता व्यूहगोचरे ॥८४॥

तदा कथमिदं मिथ्यावचोऽप्यत्यन्तलक्ष्मणा १ निराचक्रुः शवस्यात्मवशसंस्थस्य दर्शनात् ॥
 ८५ ॥ पूर्देशव्यापि वाक्यं तु तत्पंचाशदहेऽपि ते १ सर्वदिग्गित्परे चापि भूतं संरोडुमक्षमाः ॥
 ८६ ॥ शिष्य उवाच ॥ प्रभूत्यानस्य सत्यत्वप्रमाणेन जितोऽस्यहं १ विस्मितोऽपि प्रधा-
 नानां मिथ्योक्त्याज्ञतयापि च ॥ ८७ ॥ किंत्वस्मिन् धन्यसूर्याहे याभूत्वृष्टार्चिनामपि १ त्वी-
 र्विनाज्ञहृदां शङ्काहृतिः कथय मे गुरो ॥ ८८ ॥ गुरुरूवाच ॥ हैरोद्यसचिवस्यैव खूजस्यौकसि १७४
 संचिताः १ तद्वन्योषसि योहन्नाद्याः त्रियः खृष्टसेविकाः ॥ ८९ ॥ यथोक्तं तां हि विश्रामात्प्राक्
 परश्वो गलीलकाः १ सुगन्धीनि पुरे क्रीत्वा सन्मोक्त्रङ्गानुलिप्तये ॥ ९० ॥ सूर्याहोषसि तद्देहे
 सकलानि समानयन् १ ततो नेतुं सकृत्सर्वा गह्वरे न्यस्तसत्तनौ ॥ ९१ ॥ ततो येष्वनुगाः सर्वाः
 सन्भरोयात्रयं विना १ ससलोमि ययुः प्रातः सुक्रियां कर्तुमेव तां ॥ ९२ ॥ हैरोद्यसन्नतञ्चापि

येनाये प्राचरत् पथा १ कपालाद्रौ प्रभुस्तेन ययुस्तद्गहरं प्रति ॥९३॥ ताभिः सार्द्धं तथा
 चान्याः त्रियो यैरूषलेमकाः १ येषूविश्वासिका जग्मुस्तत्सद्देहादराय हि ॥९४॥ तामह्रस्व
 सृतिं तास्तु पुरभित्तिवहिःस्थितां १ प्रवत्य तावतीं शेषे योसेफोपवनं ययुः ॥९५॥ यदा
 तूपस्थितास्तत्र तत्प्रागल्पतमं द्रुता १ मरीया मग्दलीयापि दृष्ट्वा दूतान्वितप्रभुं ॥९६॥
 तदन्तिकतमे सा तु यथोक्तं गोपुरे द्रुता १ गूथारथे नैक्षतान्याध्वागच्छदालीमहागणं ॥९७॥ १७५
 तास्तु गह्वरमध्येत्योपलहोनमुखं तदा १ आप्त्वा तदन्तरे त्रासाः प्राविशन् ससुगन्धिकाः ॥
 ९८॥ न तदा तु प्रभोर्देहमवलेप्यमवाप्य ताः १ महाशङ्कां ययुः के तं पुरा विष्टाहर
 न्निति ॥९९॥ किंत्वेतद्विषये न्योन्यं विवदत्स्त्रीगणान्तिके १ भास्वद्वस्त्रावहो स्वर्गदूतौ
 द्वौ समुपस्थितौ ॥१००॥ अतिभीत्या तदग्रे च प्रणतास्वखिलास्वपि १ सन्नारोषूचतु

वीक्वमिदं सत्सान्त्वनप्रदं ॥१०१॥ दूतावचतुः ॥ मृतेषु यूयं कथमेव यत्नाज्जीवन्तमन्वि
 च्छथ मुक्तिनाथं । न संस्थितः सोऽत्र समुत्थितस्तु किं न स्मृतं यच्छ्रुतमेव पूर्वं ॥१०२॥ नरा
 त्मजः पापकृतां नराणां न्यास्योऽस्ति हस्तेष्वथ शूलवेध्यः । तृतीय उत्थास्यति स त्वतोऽही
 त्युक्तं गलीलाभुवि तेन युष्मान् ॥१०३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा अस्मरन्नार्यो गालील्यास्तां
 प्रभोर्गिरं । तत्पूर्तिं च तृतीयाहेऽस्मिन् भूतां व्यश्वसन्मुदा ॥१०४॥ ततो गह्वरतो भूयः पुरे १७६
 गत्वा यदीक्षितं । श्रुतं चैकादश श्रेष्ठशिष्यान्ज्ञापयन्त तत् ॥१०५॥ योहन्नाद्याभिरुक्तास्तु
 पूर्वसत्त्वोत्रयेण च । तद्गोचरस्थितस्वर्गदूतवाचोऽतिसान्त्वदाः ॥१०६॥ मग्दलीयादिभि
 ष्चापि तिसृभिस्ताभिरीरिता । पुनर्जीवत्प्रभोर्दृष्टिस्तत्सत्सान्त्वनवादिनः ॥१०७॥ न तदैका
 दशादीनां प्रभोर्विलपतां वधं । अपहर्तुं क्षमा शङ्कां पूर्वाधिस्तब्धचेतसां ॥१०८॥ उन्मत्ता

स्त्वाशया भूताः त्विय इत्युपलभ्य ते । कथाः प्रहेलिका जज्ञुर्विस्मृताय्यप्रभूक्तयः ॥१०९॥
 शवाभावमपि ज्ञात्वा तद्वयं न समीक्ष्य तु । सत्प्रभुं स्वर्गदूतान् वा शङ्कां तद्विषये ययौ ॥११०॥
 प्रस्तरो ऋतः समुत्थाय तत्परोक्षाकृते पुनः । गह्वरे द्रवदात्माङ्गं कुञ्चित्वा च निरैक्षत ॥१११॥
 प्रच्छदानेव तु प्राग्वत् पृथक्स्थान् वीक्ष्य निर्गतः । विस्मितः किं प्रभोर्देहो बभूवेत्यज्ञमानसः ॥
 ११२॥ किं मोसेर्देह इव स दूतैरह्रियत स्थले । मनुष्यानीक्षिते न्यास्यः किं वा प्राह्रियता १७७
 रिभिः ॥११३॥ खृष्टोयानां प्रहर्षानवरतजनको धन्य एषो ऋक्वारस्त्राणाभिख्यस्तदैवादिम
 वरसमये पीडनाच्छादितो भूत् । शिष्याणां ह्युत्तमानामपि हृदि निजराट्प्रोदितोत्थानवाक्या
 विश्वासोर्भिप्रमग्ने स्फुटतममपि तत्प्राप्त आर्याबलौघे ॥ ११४ ॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां
 मोक्षमाहात्म्यपर्वणि (मत्यायस्याष्टाविंशसर्गान्मार्कस्य षोडशसर्गान्मूर्कस्य चतुर्विंशसर्गाद्योह

न्नेर्विंशसर्गादन्यप्रेरितवचोभ्यश्चोद्धृतो) महात्राणरविवारपूर्वचरित्रसूचकस्तमोबलपराजयो
नाम पंचदशोऽध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ कथं साङ्गतशङ्का तु प्राप्सद्वचसामपि १ दिग्गुतृणां च तेनापि पञ्चादुन्मू
लिताभवत् ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ तद्दिनेऽपि प्रभुः श्रेष्ठशिष्यसंसदि वै बभौ १ यथा वक्ष्ये खिले
भ्यस्तु पूर्वं प्रस्तरगोचरे ॥२॥ प्राक् तस्मादपि सन्मोक्तः सोमोनायाधिभासनात् १ यदा तत् १७८
केवलं ज्ञातं यदुक्तं विस्तरान्मया ॥३॥ तदा प्राचलतां शिष्यो खृष्टस्य द्वौ महापुरात् १
अम्भावं प्रति पादोनचतुःक्रोशान्तरे स्थितं ॥४॥ अल्फायस्तु तयोरेको मरीयायाः पतिः
किल १ एकस्या मङ्गलस्त्रीणां जीवत्खृष्टदृशां तदा ॥५॥ तत्सर्वविषये त्वेव तयोः सं
वदतोः सृतौ १ शङ्कामग्निहृदीर्वातीं स्त्रीणां विचरतोर्भृशं ॥६॥ अहो कश्चित्पथो मध्ये ताभ्यां

सह चलन् बभौ १ तदभिज्ञानतो रूद्धनेत्राभ्यामथ सो ब्रवीत् ॥७॥ अनभिज्ञात उवाच ॥
कीदृशा युवयोरेताः संवादा व्रजतोस्तथा १ मार्गे कुतूहलव्याप्तमनसोर्वै परस्परं ॥८॥
अल्फाय उवाच ॥ त्वमुदासीनमात्रोऽपि मध्ये यैरूषलेमिनां १ किं न जानासि यत्र भूतमेते
ष्वहःस्वपि ॥९॥ अनभिज्ञात उवाच ॥ एतद् यिरूषलेमे यद्भूतमल्पदिनान्तरे १ किम
स्तोन्यधुना मह्यं कथयैतद्विवित्सवे ॥१०॥ अल्फाय उवाच ॥ नशरेतीययेष्वस्तत्कर्म वाक्षु १७९
क्रियासु च १ शक्तस्येशप्रवक्तुर्वै विभोः साक्षाद्गणस्य च ॥११॥ प्रधाना नस्तु सश्रेष्ठयाजका
मृत्युनैव तं १ दण्ड्यं विचार्य शूलेऽपि परश्वो व्याधयन्निह ॥१२॥ इत्ययेलविमोक्ता तु स
भावीति वयं पुरा १ प्रत्येक्षाम तृतीयस्तु ततोऽयं दिवसोऽस्त्यपि ॥१३॥ त्रियस्त्वस्मद्गणे
काञ्चित्छ्वन्यासगह्वरे १ अद्योषसि प्रचल्यास्मान् परे व्यस्मापयन् दृढं ॥१४॥ तद्देहं च न

तत्राप्ला गता उचुश्च वोक्षितः । स्वर्दीतानां गणो येषूजोवतावादिनामिति ॥१५॥ अतः
 केऽपि नरा अस्मद्गणे प्रस्थाय गह्वरं । देहहीनं यथा ल्युक्तं प्रापुर्न ददृशुस्तु तं ॥१६॥ गुरु
 र्वाच ॥ एतत्कथयति स्पष्टमल्पाये ससखे तदा । अकस्मादिदमभ्यूचे पान्थोऽसौ पृष्टवान्
 पुरा ॥१७॥ अनभिज्ञात उवाच ॥ हे अबोधाः समस्तानां भव्यवाचकसद्गिरां । विश्वा
 सायाहिताः सम्यक् स्तोकगामिहृदोऽपि च ॥१८॥ किं न सर्वाभिदं खृष्टः सोढुमार्हिततोऽपि १८०
 च । प्रवेष्टुं गौरवे स्वीये युष्मत्सर्वप्रतीक्षिते ॥१९॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा सोऽनभिज्ञातो
 भोसेरारभ्य शास्त्रतः । सर्वाणीशप्रवक्तृंश्चाधिगम्यातोऽप्यनुक्रमात् ॥२०॥ यद्यत् तत्रस्थितं
 खृष्टविषयं भव्यसद्वचः । दाविदाद्युदितं तत्रद्वाचरयेऽतिस्फुटं खलु ॥२१॥ एतद्विस्तीर्ण
 वाङ्मये त्रयस्तेऽम्माव्युपस्थिताः । शीघ्रं यत्रैव संस्थातुं ससखोऽल्पाय ऐहत ॥२२॥ अज्ञातः स

त्वतिक्रान्तिसंकल्पं समदर्शयत् १ किंतु ताभ्यां दृढं तत्र स्यातुं संप्रार्थितस्तथा ॥२३॥
 अल्फायाद्यावूचतुः ॥ आवाभ्यां सह हे मित्र विभुशास्त्रज्ञ तिष्ठ नु १ अन्तिके ह्यधुना सायं दिनं
 प्रायोगतं च नः ॥२४॥ गुरुरूवाच ॥ एवं संप्रार्थितस्ताभ्यां सह शालां किलाविशत् १ समासी
 नश्च तत्रापि भोक्तुं तद्वितभोजनं ॥२५॥ ततः सोऽन्नं स्वहस्ताभ्यां गृहीत्वा च विभज्य च १
 आशीर्वाद्य च धन्योक्त्या परे संव्यदधातयोः ॥२६॥ तत्क्रियातस्तु तौ सद्यः प्रभुर्येषूः स इत्यहो १ १८१
 निःशङ्कमभ्यजानीतां स त्वितोऽन्तर्हितो भवत् ॥२७॥ व्यादत्ताक्षौ ततस्तौ तु जीवत्प्रभुसमीक्ष
 णात् १ विस्मयानन्दसंव्याप्तौ समवक्तां परस्परं ॥२८॥ अल्फायाद्यावूचतुः ॥ किं न स्वर्गाग्निने
 वासीद्दह्यमानं हृदावयोः १ यदावां पथि सोऽभ्यूचे ग्रन्थान् व्याख्यान् सतः स्फुटं ॥२९॥ कथं
 तं नाभ्यजानाव तदा किंत्वधुनेह न १ तिष्ठावाशु तु सद्वातीदन्त्यै याव पुंरं पुनः ॥३०॥

इत्युक्त्वा सद्य एवोभौ पथि यैरूषलेमके १ प्रस्थाय द्रुतमभ्येतां श्रेष्ठशिष्यसभां प्राति ॥३१॥
 तत्रैकादश तानेकं विना प्राप्य सहापि च १ तैरन्यात् ससखस्तातो ल्पयाकोबयहृदयोः ॥३२॥
 अल्फायः प्रथमं तेभ्य इदं समशृणोद्वचः १ समुत्तस्थौ प्रभुः सत्यं सीमोनाय बभाविति ॥३३॥
 तदा तावपि यद्भूतं मार्गे कथयतां ततः १ अम्माव्यन्नविभक्त्यापि तत्प्रादुर्भवनं प्रभोः ॥३४॥
 यदाकथयतां त्वेतत् सर्वाये क्वास्ततः परे १ गृहद्वारेषु बद्धेषु भीत्या दुर्हृद्यहृदिनां ॥३५॥ १८२
 अहो तेषां सभामध्ये क्स्माद्येषूः प्रभुः स्वयं १ दृष्टो दण्डायमानो थ सन्धिर्वी स्त्वित्थमब्र
 वीत् ॥३६॥ अतिमुग्धान्तु ते दृष्टो भूत इत्युपलब्धितः १ त्रासव्याप्तास्ततो भ्युक्त्वा इदं तेन
 दयालुना ॥३७॥ श्रीयषूखृष्ट उवाच ॥ क्षुब्धाः किमर्थमधुना स्थ कथं च हत्सूतस्थौ नु वो विफल
 चिन्तनवृन्दमेवं १ अद्भो करौ च मम पश्यत संस्पृशन्तो भूतो स्ति नास्थिपलवान् हि यथेक्षितो

-हं ॥३८॥ गुरुरूवाच ॥ जीवन्नाथ इदं प्रोच्य करौ साङ्गो अदर्शयत् ॥ संकक्षौ पूर्वविद्धत्वपचे
 र्माङ्गोपलक्षितौ ॥३९॥ तदापि तु यदानन्दात् ते नहि व्यश्वसन् खलु ॥ विस्मयाप्लास्तदा
 तान् सोऽपृच्छत् किं वोऽन्नमस्ति नु ॥४०॥ इत्यादिष्टा ददुस्तस्मै खण्डमुष्णघ्नस्य ते ॥ तथा
 मधुक्रमस्यापि स चादत्सर्वगोचरे ॥४१॥ शिष्येषु त्वतिहृष्टेषु जीवत्प्रभुसमीक्षणात् ॥ भूय
 एतां सदुक्तिं स नित्यराज अवाचत ॥४२॥ श्रियेषूत्कृष्ट उवाच ॥ सन्धिरस्तु नु युष्मभ्यं यथा १८३
 मां प्रेरयत्पिता ॥ तथा वोऽहमपोदानां प्रेरयामि भुवि स्वयं ॥४३॥ गुरुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा
 न्यश्वसन्नेषु जीवन्नाथः पृथक् पृथक् ॥ इदं शक्तिद्वाक्यं च सकृदभ्यब्रवीदपि ॥४४॥ श्रियेषू
 त्कृष्ट उवाच ॥ आत्मानमप्यवलभध्वमिहैव सन्तं मद्ब्रूतो हि परमार्थिकशक्तियोनिं ॥
 पापानि भोचयथ यस्य तदर्थमेवं मुक्तिर्भवेद् धरत यस्य धृतिस्तु तस्मै ॥४५॥ गुरुरूवाच ॥

एवं शोयेनसंज्ञे विभुविहितनृपः पुत्र आर्यः सदद्रौ तस्मिन् वारे प्रजातो विजितमृतिबलो
 विष्टशाश्वत्समायुः १ स्वीयां शक्तिं विधातुं सकलनृपजितं पापमोक्षीमिहेकामारेभे स्वोय
 वृन्दे तिसरलमनसां प्रस्तरादोरितानां ॥४६॥ इति श्रीवृष्टसंगोतायां मोक्षमाहात्म्यपर्वणि
 (मार्कलूकयोश्चरमसर्गाभ्यां योहन्नेर्विशसर्गीत् पौलस्य कुरिन्थ्यान् प्रति प्रथमलिपेः पंचदशसर्गा
 चोद्धृतो) महात्राणरविवारोत्तरचरित्रसूचको मृत्युंजयप्रदर्शनं नाम षोडशोऽध्यायः ॥

१८४

शिष्य उवाच ॥ एतैर्धन्याहकार्यैः किं न शङ्कापहताखिला १ सन्मोक्षुत्थानविषया
 शिष्याणां चित्ततो ध्रुवं ॥१॥ गुरुरूवाच ॥ अल्फायः ससत्त्वः पश्चादन्यांस्तत्प्रभुदर्शनं १
 ज्ञापयन्नप्यविश्वासान् प्राप स्तब्धहृदोऽपि च ॥२॥ तथा येऽपि सभायां चाग्यशिष्याणां
 स्थिता यदा १ रवौ सायं प्रभुः स्वाङ्गं सव्रणं समदर्शयत् ॥३॥ तेऽवशिष्टानविश्वासांस्तत्कर्म

विषये बहून् । स्वगणस्यापि चैकं यो न तदा तैः सहाभवत् ॥४॥ थोमाः स दिदुमाख्यो हि
 दशशेषेभ्य एव तत् । श्रुत्वा भूतेक्षणं जानन् प्रत्युवाचाप्रतीतिकः ॥ ५ ॥ थोमा उवाच ॥
 कीलाङ्गभीक्षेय न चेदहं तत्करद्वये श्याङ्गुलिमर्पयेयं । तत्राथ तस्यापि विभिन्नकक्षे करं नि
 दध्यां न हि विश्वसेयं ॥६॥ गुरुरूवाच ॥ इत्यूचे स न भूयस्तु धन्यसप्तदिनान्तरे । महा
 त्राणाभिधे खृष्ट आत्मानं स्वानदर्शयत् ॥७॥ गते तस्मिंस्तु सूर्याहो यदा भूयोऽध्यभासत । १६५
 सन्मोक्तुत्थानतो धन्यो वत्सरे तावति स्थितः ॥८॥ तदा यः श्रेष्ठसूर्याहे प्रस्तरेण कृतां पुरा ।
 त्रिरात्मास्वीकृतिं पूर्वाधिभासेनापि चक्षमे ॥९॥ सर्वेषां योऽपि तत्संसत्स्थितानां प्राक्
 पलायनं । आत्मतोऽतिव्यथारात्रौ तदाक्षाम्यत भद्रवाक् ॥१०॥ स थोमामधुना स्वीयप्रेम
 भागिनमेव तं । शङ्काव्याप्तमपि क्षान्त्या दृढश्रद्धीचकार ह ॥११॥ न तद्वादशवृन्दाच्चि विभु

पुत्रावृताद्भुवि । विनापचयपुत्रं कोऽप्यपचिचे कदाचन ॥१२॥ अतो भास्करवारेऽस्मिं
 त्त्राणीयानन्तरे यदा । सर्वेऽप्येकादश श्रेष्ठशिष्या आसन्त संसदि ॥१३॥ तदा द्वारेषु बद्धेषु
 पूर्बवत् सत्प्रभुर्बभौ । तेषु दण्डायमानोऽथ सन्धिर्वीऽस्त्वित्यमब्रवोत् ॥१४॥ एवं सर्वान्
 समभ्युच्य जितमृत्युर्विभोः सुतः । तदा थोमामिदं वाक्यमभ्यवादीद्विशेषतः ॥१५॥ श्रीयेषू
 खृष्ट उवाच ॥ स्वीयामहो त्वमधुनाद्भुलिमत्र नीत्वा स्पृष्ट्या परीक्षय करौ मम कीलविद्धौ । १६
 कक्षे तथैव च मम त्वमहो करं स्वं न्यस्य प्रतोतिरहितो न भवेस्तु तस्मात् ॥१६॥ गुरुरूवाच ॥
 एतद्दौ प्रमाणं स कीलविद्धकराङ्गिकः । कक्षात्पातितवान् शल्यभिन्नाच्चासृगपोऽपि च ।
 स्वरहस्यप्रसादस्याङ्गं ततः स्रवतो ध्रुवं ॥१७॥ दयासिन्धोस्तु तस्मात्तां परीक्षां प्राप्तवां
 स्तदा । थोमाः समवदद्धे मे प्रभो हे मेऽपि चेश्वर ॥१८॥ इत्थं सत्प्रत्ययोक्तिं तु तस्य श्रुत्वे

श्वरात्मजः । सर्वप्रत्ययकर्तृणामिदं सान्त्ववचो ब्रवीत् ॥१९॥ श्रीयेषूखृष्ट उवाच ॥ यस्मा
 द्भुवं त्वमधुना समपश्य एव प्रत्यक्षमापिथ ततो मयि सत्प्रतीतिं । ये मानुषास्तु न समीक्ष्य
 तदा प्रतीयुर्मां ते विशेषत इहेव भवन्ति धन्याः ॥२०॥ गुरुरूवाच ॥ तथा तदखिलानां सो
 ऽविश्वासं हृत्कठोरतां । अप्यगर्हन्मृदूक्त्यैव तत्समीपस्थितः प्रभुः ॥२१॥ यतस्तं जीवितुं पूर्वं
 स्फुटं दृष्टवतीः सतीः । नारोर्न व्यश्वसन् शङ्काबद्धचिन्ता अतीव ते ॥२२॥ ज्ञात्वा सर्वे त्विदा १८७
 नां विचलितहृदया मूढतामप्रतीत्याः स्वीयायाः पूर्विकायाः प्रभुमृतिविजयप्रत्ययं गाढमापुः ।
 श्रेष्ठाः शिष्या इतश्चाप्यविरतमखिलेष्वेव वक्तुं समर्थोभूताः शब्दप्रमाणानुगसकलनृणां धन्यकर्त्रीं
 सुवार्त्तां ॥२३॥ इति श्रीखृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (मार्कस्य षोडशसर्गाद्योहन्नेर्विश
 सर्गाच्चोद्धृतो) महात्राणानन्तराष्टाहचरित्रसूचकः सत्प्रत्ययप्रशंसा नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ स्थिरविश्वासमापन्ना वरशिष्याः प्रभोस्तदा । गलीलायानविषयं तद्वचो
 दृढमस्मरन् ॥१॥ तत्र तद्दृष्टये ह्येव यथा सत्त्वीत्रयश्रुतं । प्रभुणा विहितो द्रिस्तत्सभायां
 काल एव च ॥२॥ तत्र चैकादश श्रेष्ठशिष्या बह्वितरैरपि । अन्विता विहिते घत्ने स्थिताः
 पंचशताधिकैः ॥ ३ ॥ तत्सदद्रौ प्रभुः सर्वैस्तदार्यस्तैः समीक्षितः । भूरिभिश्चाच्चितः सद्यो
 ष्यभिज्ञाततदाननैः ॥४॥ केषुचिच्छङ्कमानेषु त्वनभिज्ञानहेतुतः । दूरात्पश्यत्सु सोऽभ्यर्णे १८८
 भ्येत्यात्मानमदर्शयत् ॥५॥ स्वन्यस्तां चावदच्छक्तिं स्वर्भुवोरथ चोत्तमं । आदेशं श्रेष्ठशिष्ये
 भ्यस्तत्प्रवक्तुं भुवि ध्रुवं ॥६॥ जीवत्वृष्टावभासानां सामान्यतम एष वै । बहुत्वृष्टीयवृन्दैश्च
 सततं संस्मृतस्ततः ॥७॥ शिष्य उवाच ॥ दूरे यिरूषलेमात्किं प्रदेशेऽस्मिंश्चिरं स्थिताः ।
 श्रेष्ठशिष्याः प्रभुः किं वा तत्र तेभ्यो बभौ पुनः ॥८॥ गुरुरूवाच ॥ कंचित्कालं गतास्तेषां

भूरयः स्वालयान्तिके १ गालोत्यस्य हृदस्यैव तैबर्थाख्यस्य रोधसि ॥९१॥ प्रस्तरो नथनै
 लश्च कनाखनगरोत्थितः १ नाम्ना बार्थुलुमायो ऽपि थोमाश्च दिदुमाभिधः ॥९०॥ तथा याकोब
 योहन्नी जिबिदीयसुतावुभौ १ अन्यौ द्वौ सङ्गणस्यापि स्थितास्तत्र समं क्वचित् ॥९१॥
 सीमोनः प्रस्तरो ऽवादोद्धर्तुं यामि श्लषानिति १ षडन्ये चाब्रुवन् याम त्वया सार्द्धं वयं
 न्विति ॥९२॥ ततो नावं समारोहन् सद्यः स्थित्वा त्वपि हृदे १ तावद्रात्रौ न मत्स्यांस्ते १८९
 कांश्चिद्धर्तुमशक्नुन् ॥९३॥ उषसि त्वागते ऽतिष्ठतन्नावभ्यर्णरोधसि १ प्रभुस्तदनभिज्ञात
 स्ततस्तानब्रवौद्वचः ॥९४॥ किं बाला वो ऽन्तिके ऽस्त्यन्नमित्थं ते नेति चावदन् १ सो ऽथ
 नौदक्षपार्श्वे ऽस्त्वा जालं प्राप्स्यथ बह्विति ॥९५॥ तथैव जालमस्त्वा ते खल्वितो श्लष
 भारतः १ नाकर्षुमपि सर्वे ते ऽशक्नुवन् नौस्थिता नराः ॥९६॥ तामाश्चर्यक्रियां दृष्ट्वा स्वा

द्वाने कृतया समां । योहन्निः प्रस्तरं प्रोचे प्रभुरेवास्त्यसाविति ॥१७॥ एतच्छ्रुत्वा प्रभु
प्रेक्ष्यशिष्यान्निश्चित्य च स्वयं । क्रियातो दृष्टितश्चापि सीमोनः प्रस्तरो हठात् ॥१८॥ परि
धायंशुकं वाह्यं हृदे ऽप्यात्मानमक्षिपत् । अधिगन्तुं प्रभुं तीरे शतहस्तद्वयान्तरे ॥१९॥
षट् ते नावि तु तिष्ठन्त आकर्षन्तश्च यत्नतः । मत्स्यपूर्णं तटे जालं शेषे तर्हीष्यवातरन् ॥
२०॥ तत्र प्रस्तुतमप्यापुरङ्गारज्वालितानलं । तदुपर्यर्पितान् मत्स्यान् गौधूम्यं पिष्टमेव ॥२०॥
च ॥२१॥ तान् प्रभुः स्माह चेदानीं धृतानानयतात्र वः । मीनानित्यथ सीमोनो जाल
मभ्येत्य तत्कृते ॥२२॥ पूर्णमाप्नोद्बृहन्मत्स्यैस्त्रिभिः सार्द्धशताधिकैः । न तु तद्गाढभारेण
विदोर्णं भग्नमेव वा ॥२३॥ ततः प्रभुस्वाचाहो भुङ्घ्वमित्थं न तेषु तु । कोऽपि कस्त्वमि
ति प्रष्टुं तदा तं साहसी स्थितः ॥२४॥ सादरेस्तैर्हि सर्वैः सोऽभिज्ञातोऽन्नं तदा करे ।

आदायाशास्य वैवाथो मीनांस्तेभ्यो व्यभञ्जत ॥ २५ ॥ थोमै तृतीयवारे स प्रभुर्मृत्यूत्थित
 स्तथा । बभौ तूर्ये तदन्येभ्यः प्रस्तराय तु पंचमे ॥ २६ ॥ समाप्ते भोजने मोक्ता प्रस्तराय
 वचो ब्रवीत् । किं मां योनज सीमोन स्निह्यस्येभ्यो धिकं न्विति ॥ २७ ॥ अहं त्वां हे प्रभो
 सत्यं स्निह्यामीति सुवेत्स्यपि । एवं प्रत्युक्त उवे स पुषाण मदवीनिति ॥ २८ ॥ पुनस्तूवाच
 सीमोन किं मां स्निह्यसि योनज । इत्थं भूयश्च प्रत्युक्तस्त्वां स्निह्यामीति वेत्स्यपि । अथो १९१
 वाचाविवत्सान्मे त्वं पुषाणेह खल्विति ॥ २९ ॥ पुनस्तूवाच सीमोन मां किं स्निह्यसि योन
 ज । इति त्रिरुदितत्वान्तु खिन्नहन् प्रस्तरो भवत् ॥ ३० ॥ प्रभो त्वं सर्ववित् स्निह्याभ्यहं
 त्वामिति वेत्स्यपि । एवं प्रत्युदितो मोक्ताभ्युवाचावीन् पुषाण मे ॥ ३१ ॥ सत्यमेतद्भवीमि
 त्वां यदासीस्त्वं युवा तदा । मेखलां परिधायाया यत्र यत्राभ्यकांक्षथाः ॥ ३२ ॥ किंतु वृद्धो

यदा स्यास्त्वं तदा विततहस्तकः । अन्येन किल नेतव्यो ऽसि यत्रापि न कांक्षसे ॥ ३३ ॥
इत्युवाचेङ्गमानः स कीदृङ्मृत्योपलाभिधः । श्रेष्ठशिष्यो ऽचिरात् पूर्वं त्रिरस्वोक्तवानपि ॥
३४ ॥ परे सन्मण्डलीमूलनिम्बीतृचरितं शुभं । संपूर्य्य विभुमाहात्म्यं दर्शयेच्छूल एव सः ॥
३५ ॥ एवमुक्त्वा तु तं मोक्तान्विहि मा भित्थमब्रवीत् । तथादिष्टस्तु सीमोनः परावर्त्य मुखं
हठात् ॥ ३६ ॥ अन्वायन्तं प्रभुप्रेष्ठं योहन्नं वीक्ष्य तत्क्षणे । प्रभुवक्षोऽन्तिकासीनं चरमे १९२
पुण्यभोजने ॥ ३७ ॥ तं तथा दर्शयन् येषूमभ्युवाच ततस्त्वयं । किं कुर्याद्वे प्रभो न्वित्थ
मतः प्रत्युदितस्तथा ॥ ३८ ॥ श्रोयेष्वृष्ट उवाच ॥ मदागमनपर्यन्तमयं तिष्ठेदिति स्पृहा ।
चेन्मे स्यात् किं तवैतेन त्वमेवान्विहि मां खलु ॥ ३९ ॥ गुरुरूवाच ॥ शिष्येषु श्रुतवत्स्वे
तदितो वात्री प्रकीर्तिता । न भ्रियेत स योहन्निरित्याप्रभवागतिस्थितः ॥ ४० ॥ न प्रभूक्तं

तु तत् किंतु मदागत्यन्तमेव सः १ तिष्ठेदिति स्पृहा मे चेत्किमेतेन तवेत्यलं ॥ ४१ ॥
 जिबिदीयसुतः शान्तोऽयमेतदलिखत्परे १ याकोबाद्यखिलश्रेष्ठशिष्याणां तं विना वधात् ॥
 ४२ ॥ अतिसत्यं च तस्यास्ति शेषाणां लेखिनां च वै १ सतां साक्ष्यं प्रभोः सर्वसत्क्रियावषयं
 तथा ॥ ४३ ॥ बहुषु तदितरेषु प्राप्नृत्वेशसूनोऽर्च्यतमगणितसंख्येष्वार्यकार्येषु सत्सु १ अलमय
 मणुसारः केवलो नृप्रतीत्यै भुवि विलिखित आप्त्यै नित्यजीवस्य चास्मात् ॥ ४४ ॥ इति श्री १९३
 खृष्टसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (मत्थायस्याष्टाविंशसर्गाद्योहन्नेर्विशैकविंशसर्गाभ्यां पौल
 स्थ कुरिन्ध्यान् प्रति प्रथमलिपेः पंचदशसर्गाच्चोद्धृत) त्त्राणीयसप्ताहानन्तरानेकदिनचरित्र
 सूचको नित्यपालकावभासनं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

गुरुरूवाच ॥ भूयो यिरूषलेमे तु सर्वे मध्येऽयपर्वणोः १ संचिताः श्रेष्ठशिष्यास्ते विभु

मन्दिरसंनिधौ ॥ १ ॥ पूर्वापर्वणि यद्विप्रत्नविम्बप्रपूर्तये । मिश्रतोऽप्यैत्रयेलीयात्राणाञ्छ्रेयो
भवन्नवं ॥ २ ॥ यदा संपूर्णसत्याविनित्ययज्ञाम्यपालिना । त्राणनायकमोक्त्राब्धिस्तीर्णः शुष्क
पदा मृतेः ॥ ३ ॥ तद्वदेव द्वितीयेऽपि पंचाशत्संज्ञपर्वणि । पूरणीयस्तदादत्तशास्त्रविम्बः
सदृचिषु ॥ ४ ॥ प्रदत्त्या न शिलापात्रलिखितस्य विधेः किल । सदात्मना तु ह्रस्वेवाग्नि
शक्त्योजोऽन्वितस्य वै ॥ ५ ॥ परे भव्यमदः किंतु तत्पंचाशद्दिनान्तरे । जितमृत्युयथा १९४
प्रोक्तं खृष्टः स्वेषु बभौ मुहुः ॥ ६ ॥ न यथा मर्त्यजीवे प्राक् तन्मध्ये विचलन् सदा । क्वचित्त्वी
शालयाद्यद्वैर्दृष्टोऽन्तर्हितोऽपि च ॥ ७ ॥ स्वमृत्यूत्थानतः पश्चाच्चत्वारिंशद्दिनान्तरे । एकदा
पृथगात्मानं याकोबायाप्यदर्शयत् ॥ ८ ॥ बहुधा त्वम्यशिष्याणां तावद्वर्गे विशेषतः । चर
मायां नृसाक्षात्स्वभातौ सर्वसमाप्तये ॥ ९ ॥ शिष्य उवाच ॥ चरमा भातिराचार्य्य सा यस्या

हि परे प्रभुः १ न कदापि बभौ भूमौ कीदृश्यासीत्कदा च नु ॥१०॥ गुरुरूवाच ॥ चत्वा
रिंशत्तमो घत्तन्नाणाम्यार्कदिनावधिः १ गणनेन मितो नूनं यो वृहस्पतिवासरः ॥११॥ स
धन्यः सर्वखृष्टीयैः संमतः खलु सर्वदा १ प्रभवभावसमारम्भो प्योजोवेशनहेतुतः ॥१२॥
तत्क्रिया अधुना शिष्य कथयिष्ये वरेषु हि १ तेष्वेकादशशिष्येषु प्रभुस्तर्हि हठाद् बभौ ॥
१३॥ ते तूचुर्हे प्रभो राज्यमैत्रयेलेभ्य एव किं १ त्वं पूर्वमिव भूयो पीदानां संस्थापयेरिति ॥ १२५
१४॥ इदं पृष्ठो विभोः पुत्रः पारमार्थिकशक्तिदः १ विजिताखिलनृत्राणशत्रुः प्रत्यब्रवीदिदं ॥
१५॥ श्रौयेषूखृष्ट उवाच ॥ कालान् विशिष्टसमयांश्च पिता वशे यान् स्वोये ररक्ष नहि वो
स्त्युत तद्विवेकः १ शक्तिं त्ववाप्स्यथ यदोपरि वः सदात्मागच्छेद्द्वरं यदधुनाप्यमहं ददे वः ॥
१६॥ युष्माभिरेव सह यद्भवदं स्थितो हं स्मर्त्तव्यमेतदपि मद्भिषयं हि सर्वं १ मोसेर्विधो

लिखितमप्यथ भव्यवाक्षु गीतेषु दाविद इहापि च पूरणीय ॥१७॥ गुरूवाच ॥ अथ
 तद्धोनिरोधान् सो हरत्सद्ग्रन्थबुद्धये । भव्योक्तोश्च स्वविषया व्याख्यायेदं ततो ब्रवीत् ॥१८॥
 श्रोत्रेषूखृष्ट उवाच ॥ एवं व्यलेख्यथ च खृष्ट इदं प्रसोदुमुत्थातुमद्वापि मृतेश्च तृतीय आर्हत् ।
 नाम्नास्य चाप्यखिलदिक्षु यिरूषलेमाङ्गाष्यो नुताप इत एव सपापमुक्तिः ॥ १९ ॥ यूयं तु
 तत्सकलसाक्षिण एव संस्था आदौ प्रतिश्रुतमहो तु व ईरयामि । दानं पितुर्वसत चेह १९६
 यिरूषलेमे यावन्न शक्तिमुत तस्य लभेध्वमूर्द्ध्वात् ॥२०॥ गुरूवाच ॥ इत्युक्त्वा स वहिर्नीत्वा
 श्रेष्ठवृक्षाद्रिवर्त्मनि । पुरादाबेथनीयं तानाशास्तोच्छ्रितहस्तकः ॥२१॥ श्रोत्रेषूखृष्ट उवाच ॥
 शक्तिं यदाप्स्यथ सदात्मन आगतेर्वी यूयं तदा किल भवेत नु साक्षिगो मे । एतत्पुरे खिल
 यद्द्वयकदेश एवं सामार्थ्य एव च तथावसुधान्त्यसीमं ॥२२॥ गत्वातः सकलान्वयान् किल

पितुः सूनोः सतश्चात्मनो नाम्ना ह्येककरूपकेण सलिलैः संस्कारयन्तो दृढं । यूयं शिक्षयतेत
 दैशवचनं यो यः प्रतीत्याम्भसा स्नातः स्यात् स विमुक्तिमाप्स्यति वरं दण्डोऽखिलोऽप्रत्ययः ॥
 २३ ॥ सत्प्रत्येतृगणैः सहैष भविता विह्वोघ ऐशात्मना दत्तो भूतगणांस्त एव नरतोऽसिष्यन्ति
 नाम्ना मम । नानानूतनभाषयापि च वचो ब्रूयुर्ग्रहोष्यन्त्यहीनक्षय्या विषपानतोऽपि गदिनः
 सुस्थीप्रकुर्युः करैः ॥ २४ ॥ प्रत्येतृन् जलसंस्कृतांतु सकला युष्मभ्यमाज्ञा मया दत्ताः शिक्ष १९७
 यत प्रकर्तुमनिशं सर्वत्र भूमण्डले । युष्माभिः सह शिक्षकैर्ह्यहमहो पित्रन्तिके गाम्यपि स्थेयो
 द्यावधि नूनमाखिलजगच्छेषं मदीयात्मना ॥ २५ ॥ गुरुरूवाच ॥ इत्याशिषोऽन्तर इह
 स्थित ईशपुत्रः शिष्येषु तेषु स हठादुपरि प्रणीतः । मेघस्तदोक्षणत एव नमूर्द्धलोकेऽप्याच्छा
 दयत्समधिगामिनमुक्तिपूर्त्यै ॥ २६ ॥ आदत्तनृत्व इत ईशसुतोऽङ्गजीवे आरोहयत्सकल

दिग्भुवनोपरिष्ठात् १ दूताय्यदूतजगतीः क्रमशोऽपि सोऽतिक्रम्येतरैरनभिगम्यरूचौ वि
 शेष ॥२७॥ तद्वच्चि तस्य पितरं सप्तहोदरस्यारोहत्रयेशमपि तस्य सप्तोदरस्य १ तद्वक्ष्यार्श्व
 उत तत्सप्तगौरवोजा आसीन एक उभयात्मन एकतायां ॥२८॥ शिष्यास्तु विस्मयवृता
 उपरीक्षमाणा अन्तर्हितत्वदिशि हीनधरेशसूनोः १ द्वावर्जुनाम्बरनरौ ददृशुस्तदाहो स्वाये
 स्थितौ समुदिताश्च तथैव ताभ्यां ॥२९॥ दूतावूचतुः ॥ गालोल्यां नु किमर्थमूर्ध्वनयनाः स्तब्धा १९८
 त्मकास्तिष्ठथ यो येषूर्दिवमेव युष्मदधुना नीतो हि वो गोचरे १ आरोहन् स यथा समैक्ष्यत
 दृढं स्वर्गं प्रतीहाधुना भूमौ स्वर्गत एवमप्यवतरन् युष्माभिरोक्ष्यः परे ॥३०॥ गुरुरूवाच ॥
 इदं श्रुत्वा प्रबोधं ते वाप्य भूनिर्गतं प्रभुं १ पुनश्चेह विचारायागामिनं न्यार्चयन्मुदा ॥३१॥
 सद्गुणीदरसंख्याप्लास्ततः श्रेष्ठदुर्पर्वतात् १ सत्पुत्रारोहणेनाथ्यीकृताज्जग्मुः पुरे पुनः ॥३२॥

स्थित्वा यिरूषलेमे चाशक्तिदानं तदुक्तिः १ तत्र सन्मन्दिरे नित्यं प्राशंसन्नोश्वरं स्तवैः ॥
३३॥ अन्तरे तु समस्तैतत्क्रियासाक्ष्याय ते वराः १ शिष्या आत्मोयसंख्यायाः पूर्व्यै द्वा
दशसाक्षिणां ॥ ३४ ॥ दुर्निधातृयहूदस्येष्कार्योतेर्ववरुः पदे १ सार्थना गुटिकापत्न्या मत्त
थोयारखधार्मिकं ॥ ३५ ॥ इतस्तेष्वचिरात्पूर्व्यं स्वर्ग्यशक्तिप्रतिश्रवं १ सत्प्रभोः स्थिर
विश्वासाः प्रत्येक्षन्त पुरे मुदा ॥ ३६ ॥ तद्वत्ते शिष्य सम्यग्विभुसुतसकलाश्चर्यवाती १९९
यथोक्ता तत्सच्छिष्यैः सदात्मग्रसितहृदयकैरादितो प्यातदन्तं १ भूमिलोके वतारः किल
परमगुणाचार एवाथ शूले मृत्युश्चोत्थानमेवापमृतगणपदात्स्वर्गयात्रापि चोक्ता ॥ ३७ ॥
इति श्रीखृष्टसंगोतायां मोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (मत्थायमार्कलूकरचितसुसमाचाराणां चरम
सर्गेभ्यो लूकरचितप्रेरितक्रियाणां प्रथमसर्गात् पौलस्य कुरिन्ध्यान् प्रति प्रथमलिपेः

पंचदशसर्गात्रोद्धृतः) सपूर्वापरनवाहधन्यवृहस्पतिवारचरित्रसूचकः स्वर्गारोहणं नामोनविं
शो अध्यायः ॥

शिष्य उवाच ॥ अवतारोर्णेशपुत्रस्य ससज्जन्मचरित्रकं १ माहात्म्यं सम्यगाचार्यं त्वदुक्तं मे
तिविस्तरात् ॥१॥ उद्धृतस्तु महाशक्तिदानं तत् तत्प्रतिश्रुतं १ तेन चापि कृतं भूमिविजयं
शूलवाहिना ॥२॥ तं यथा त्वच्छ्रुतं पूर्वं संक्षेपादपि सांप्रतं १ सर्वाज्ञानापहृत्यर्थं श्रोतु २००
मिच्छामि ते मुखात् ॥३॥ गुरुरूवाच ॥ सप्तमो रविवारो यत्राणीयार्कदिनात्परे १ आया
तदादिघम्राणां यः पंचाशत्तमः किल ॥४॥ स द्वितीयमहापूर्ववासरो भूयद्दृष्टिषु १ त
त्कृते संचितेष्वेव सर्वादिग्भ्योऽपि च क्षितेः ॥५॥ तदा च प्रभुसत्योक्तिपूर्तये वरशक्तिदः १
सदात्मा पितृनिर्यातो वातरत्प्रस्तरादिषु ॥६॥ प्रवण्डानिलशब्दे हि श्रुते तेष्वेकशस्तदा १

विभिन्नरसनाकारानले मूर्द्धोपरि स्थिते ॥ ७ ॥ सद्यः सदात्मसंव्याप्ता नानानूतनभाषया ।
 सर्वेषां संमुखे ज्वोचंस्ते विभोरद्भुतक्रियाः ॥ ८ ॥ पारदानां तुरष्कानां तथा बाह्लीकवासिनां ।
 नद्योर्द्वीपेस्थितानां च शकानां चेन्द्रदिश्यपि ॥ ९ ॥ कप्पदुक्कास्थपम्फुल्यभुग्ग्यानां चाप्युद
 ग्दिशि । मैश्रकौरेण्यरोन्याणां चापि प्रत्यग्दिशि ध्रुवं ॥ १० ॥ आरवानां किरातानां
 तथावाग्दिशि चैकशः । भाषयोचुस्तत्तद्देशोदासीननरगोचरे ॥ ११ ॥ तस्मादविद्यगालील्य २०१
 प्रवक्तृत्वान्तु ते खिलाः । यहूद्याः समतालम्बिव्यूहा विस्मयविप्लुताः ॥ १२ ॥ ततस्तान् प्रस्तरः
 सर्वान् सहोधीव्याप्लमानसः । वधं मृत्यूत्थितिं चापि सत्त्वृष्टस्यात्युपादिशत् ॥ १३ ॥ सदात्म
 विजितास्ते च खिन्नात्मानः स्वराड्धधात् । मुक्त्यै तर्ह्युदसंस्कारं लेभिरे त्रिसहस्रकाः ॥ १४ ॥
 तथा तत्पुण्यसूर्याहे त्राणीयमनु सत्तमे । दृढं निर्मातुमारब्धा खृष्टस्याजेयमण्डली ॥ १५ ॥

तद्दिनावधि नित्यं च वर्द्धमाना क्रमात्क्रमात् १ प्रस्तराद्युपदेशेन सद्ग्रन्थप्रोदितं यथा ॥
 १६॥ इन्द्रयेलराज उवाच ॥ समारूढ उर्ध्वं त्वमेवारिजेता प्रबद्धीचकथीपि बद्धत्वमार्य्यः १
 नरेभ्यश्च दानान्ययच्छस्ततस्त्वद्रिपुभ्योऽपि तन्मध्य ईशो वसेच्च ॥१७॥ गुरुरूवाच ॥ समारूढ
 स्तु यः कोऽस्ति सोऽवतीर्णः पुरा किल १ भूमौ गर्तेऽप्यधोलोकेऽथारूढस्तत्परे दिवं ॥१८॥
 ततो दशदिनात्पश्चान्नृभ्यो दानानि सोऽददात् १ स्वारिभ्योऽपि स्थितेभ्यः प्राक् स्वहन्तृ २०२
 भ्योऽप्यवित्तितः ॥१९॥ अददात्प्रेरितास्तेभ्यः प्रवक्तृश्च सदात्मना १ व्याप्तान् सुवार्ताप्रच
 रान् पालकान् शिक्षिणोऽपि च ॥२०॥ सर्वखृष्टाङ्गसंनयै तस्यैकात्मतनो किल १ सन्मण्डल्यां
 प्रसिद्धै च तेषु सद्वाक्यकर्म्मणां ॥२१॥ सा सद्भिश्वासिनां तद्वत् खृष्टाङ्गानां तु मण्डली १
 निर्भिता शासिता चापि प्रेरिताद्याय्यपालकैः ॥२२॥ प्रत्यहे वर्द्धत प्रेमस्पृहाविश्वाससंयुताः १

भ्रासिता शिक्षकानां च वाग्भिः साञ्चर्यकर्मभिः ॥२३॥ कायपादिमहायज्वगणः शिक्षां
 त्विमां मृषा १ निरोद्धुं तर्जनैः कारादिदण्डैश्चोद्यतो ध्रुवं ॥२४॥ शेषे स्तिफननामानमाश्रमे
 परिचारिणां १ नवे पालकसाहाय्यार्थे र्पिते ह्युपवेशितं ॥२५॥ अप्रत्येतृयहृदोया गृहोत्वा
 श्मासनेन तं १ जघ्नुरात्मीयहृद्वर्थे प्रार्थयन्तं मृतावपि ॥२६॥ आद्यस्तेजस्विवृन्दे स वर्या
 णां खृष्टसाक्षिणां १ तदर्थे न्यस्तजोवानामगण्ये मण्डलीप्रिये ॥२७॥ तद्वधानु समारब्धे २०३
 ताउने खृष्टसेविनां १ विस्तृता बह्वस्तेषां पुरा यैरूषलेमकाः ॥२८॥ मुक्तिवार्तां यद्दृष्टे
 च सामार्य्ये देश एव च १ सुय्ये फैनोक्थके चापि प्रोचुस्तत्रैस्त्रयेलकान् ॥२९॥ प्रस्तरस्त्वैश्व
 रस्वप्नवाण्यादिष्टः परान्वयान् १ रौम्यकान् जलसंस्कृत्यावेशयत्खृष्टमण्डलीं ॥३०॥ सौलो
 नाम तदा चापि फरोष्यः पण्डितो निजे १ शास्त्रे यावन्यके चापि खृष्टीयारिरवित्तितः ॥

३१॥ तत्राउनान्तरे प्यूर्द्धादाहृतः प्रभुणा मतिं । विकार्ये जलसंस्कृत्या पूर्वीङ्घोमुक्तिमाप्नु
वान् ॥३२॥ इतः पौलाभिधः खृष्टप्रतीत्याः शिक्षकः स्थिरः । प्रेरिताश्रमनोतश्चान्यान्यन्वयेभ्यो
विशेषयतः ॥३३॥ सहितो बाणिबेनापि लैव्येन प्राक् प्रभोर्मतिं । प्राप्तेन प्रेरितेष्वेवं
नीतेनाथापि चेतरेः ॥३४॥ फलेस्तीन्यावधि स्पष्टं सुय्यास्ययवनादिषु । देशेष्विस्पान्य
पर्यन्तं प्रत्यग्दोषेषु च क्रमान् ॥३५॥ पुराताडितयेषूक्तिं व्यसृणोत्प्रेमचण्डहत् । नाना २०४
पीउनमाप्त्वापि यहूदिभ्यो न्यतोऽपि च ॥३६॥ यहूयैस्नाउनं ह्यादौ कृतमप्रत्ययैर्हतः ।
प्रथमः प्रेरितानां यैर्याकोबो जिबिदीयजः ॥३७॥ कृतमन्योद्भवैः पश्चात्स्वदेवाच्चिनवर्जनात् ॥
खृष्टशिक्षोत्थितात्क्रुद्धैः सभ्रष्टोत्सवहेलनात् ॥३८॥ अतो यद्यपि पीलातवार्तया विस्मिता
त्मकः । तिबर्थ्याऽपयितुं रोम्यदेवेषु प्रभुमैहत ॥३९॥ संकल्पोऽयं न संसिद्धः खृष्टशिक्षा

विलग्नतां १ देवार्चनस्य सर्वेषु पश्यत्सु मतविस्तृतौ ॥४०॥ तत्परे चापि षष्ठेन नेरुणा
नाम कैशरां १ नानार्तियुतदुर्मृत्या खृष्टोया दण्डिता भृशं ॥४१॥ रोमायां शूलविद्धोऽपि
प्रस्तरो द्वादशाग्रियः १ तदा खड्गहतश्चेह पौलोऽग्र्यो राष्ट्रशिक्षकः ॥४२॥ प्रेरितानां गणे
चान्ये तथेतरनृपाज्ञया १ मुदा घोरमृतिं जग्मुर्भीकृणामार्थमेव हि ॥४३॥ देशे बाथुलु
मायस्तु भारतीये यथोदितं १ खृष्टनाम प्रचार्याथ पारसोकैर्हितोरिभिः ॥४४॥ केरल २०५
द्राविडाद्येषु थोमास्तु प्रभुमण्डलीं १ संस्थाप्येतः सदा तत्र संस्थां ब्राह्मणमारितः ॥ ४५ ॥
तथैवैकं विना सर्वे मभ्रुद्वादश ते मुदा १ बहवोऽन्ये नरा नाट्यैः खृष्टार्थे शिशवोऽपि च ॥
४६॥ मण्डलो वर्द्धिताप्येतत्स्थानमाक्षिगणासृजा १ न्यविशच्चार्यवाक् तेषां समस्तं क्षिति
मण्डलं ॥ ४७ ॥ अप्रत्येतृयहृद्याश्च मिष्ट्याखृष्टाशया यदा १ मोहिता रौम्यसाम्रज्यं प्रति

रोडुं प्रचक्रमुः ॥४८॥ तीतेन केशरातश्च ससेनेन प्रवेष्टिताः । दुष्टा यैरुषलेमोया द्विषो
 भूता मिथोऽपि च ॥४९॥ यावतो न जगत्सृष्टेः पीडाभूद्भुवि तावतो । यदा प्रापुः क्षुधा
 शक्त्या कृता बालपचाः क्वचित् ॥५०॥ यदा शेषे च पुण्यं प्राक् पुरं सविभुमन्दिरं ।
 दान्ये लखृष्टयोर्वाक्यानुसारादपरिष्कृतं ॥५१॥ ततोऽग्निवधसंव्याप्तं नोपलेऽप्युपलोपरि ।
 सुन्दरस्यौकसस्त्यक्ते विभुक्रोधोयदर्शनं ॥५२॥ तदा खृष्टविशिष्टौघस्तद्वचःश्रद्धयाद्रिषु । विद्र २०६
 वन् केवलः सैन्यादप्राप्तैतद्वथो भवत् ॥५३॥ अहरोणपदस्थश्चाग्नयज्वा याजकैः सह । परि
 चारकलैर्व्यैश्च यदा हिन्यहूदिनां ॥५४॥ ईशसंविद्धिहोनो भूतद्वोरसमयावधि । असाध्ये
 ऽप्यखिलैर्भूते पर्वेष्ट्यादिविधौ विभोः ॥५५॥ तदा नवविधिं प्राप्ता सर्वदेशीयमण्डली ।
 तन्निराकृतखृष्टस्य धीसत्त्वाच्चीस्ववर्द्धत ॥५६॥ धर्मीश्रमत्रयेणैव प्रेरितैः स्थापितेन हि ।

ईशजाङ्गसदेकत्वे संन्नद्धा रक्षितापि च ॥५७॥ शिष्य उवाच ॥ अस्मिन् पूर्तिर्मया दृष्टा प्रभोः
 प्राङ्मुख्युतस्रये १ उदितस्या गिरो हन्तृस्तान् प्रत्युद्यानकर्षकान् ॥५८॥ श्रेष्ठयज्वादिकानां
 हि स्वामिपुत्रघ्नकर्षिणां १ हन्तव्यानां कराद्धीतो पहाथ्यं राज्यमैश्वरं ॥५९॥ निधेयं च
 ततो अन्येषु तद्योग्यफलदायिषु १ कर्षकेषु किलाथ्याया मण्डल्या रक्षिषु प्रभोः ॥६०॥ त्व
 दुक्तं त्र्याश्रमं त्वेनं ज्ञातुमिच्छाम्यहं स्फुटं १ एकस्य चाहतस्यापि प्रेरितस्य सतः कथां ॥६१॥ २०७
 गुरुरूवाच ॥ प्रेरितैः शासितायां सन्मण्डल्यामितराश्रमौ १ संस्थितौ ज्येष्ठसंज्ञानां ततश्च
 परिचारिणां ॥६२॥ ज्येष्ठाः पुरोहितास्त्वासन्मण्डलीपालकाश्च ते १ प्रेरिता इव खृष्टीय
 सद्रहस्यविधायकाः १ प्रभुनाम्नाघमुक्तिं च वादिनो बन्धमेव च ॥६३॥ परिचार्याश्रमस्त्वे
 तद्भिना सन्मण्डलीक्रियाः १ करोति प्रार्थनाशिक्षादौ तज्जेष्टोपकारकः ॥६४॥ तयोस्त्वा

श्रमयोर्विष्ट्रै योग्यानां वरणं नृणां । तत्संस्कारश्च मूर्द्धोपर्यर्पणेनैव हस्तयोः ॥६५॥ खृष्टा
 शोचरणेनापि तस्मै तत्समये कृतः । केवलप्रेरितानां स मण्डलीशासिनां स्थितः ॥६६॥
 किंतुं सर्वत्र मण्डल्यां विस्तृतायां क्षितौ तदा । क्रमात्प्रतिपुरं तत्रस्थितज्येष्ठगणान्तरे ॥
 ६७॥ एकं संस्थापयामासुर्ज्येष्ठं सत्प्रेरिता वरं । तयोः स्वाश्रमशक्त्योरप्यंशभाजं विशिष्ट
 योः ॥६८॥ ते विशिष्टोपनीत्या हि प्रेरितानां पदस्थिताः । संश्रुतैः शशासुश्च ज्येष्ठान् २०८
 सपरिचारकान् ॥६९॥ तथा प्रेरितकाले सा संनद्धा सर्वमण्डली । तथैतत्कालपर्यन्तं चापि
 सर्वक्षितौ स्थिता ॥७०॥ एतच्छक्त्यन्विते धर्माध्यक्षे संस्थेऽय्यपूर्षु हि । सामान्यपालं
 केस्तत्र वृते सपरिचारकैः ॥७१॥ ततो यः प्रेरितेष्वेकोऽजीवद्येषूप्रियः परे । यिरूषलेम
 संदाहाद्योहन्निर्जिबिदीयजः ॥७२॥ स तदा प्रभुणादिष्टोऽस्यपुराणां किलैकशः । धर्मी

धृक्षान् प्रत्यलिखत्तन्मण्डल्यधिशस्तये ॥७३॥ परे चेफिसपुथ्यां सोऽतिवृद्धः खृष्टसेविनां ।
 मध्ये शान्तो ममारैवान्योन्यप्रेमादिशन् ध्रुवं ॥७४॥ तत्कालावधि हे शिष्य तस्य भव्योक्ति
 पूर्तये । बहुधा दुष्परोक्षौघं प्राप्नोत्सन्मण्डली प्रभोः ॥७५॥ ताडिता प्राचि हि क्रूरैः
 पारसोकनृपैर्भृशं । अग्न्यर्चिभिः प्रतीच्यां च केशभिरपि रौम्यकैः ॥७६॥ शेषे खृष्टशका
 दब्दशतानां तु त्रये गते । सपादे दृष्टशूलाङ्कः कोस्तान्तीनो महान् दिवि ॥७७॥ सत्य २०९
 मालिङ्ग्य देवाचीं त्यक्त्वा खृष्टमतं क्षितौ । आदिशद्दरितुं मृत्योः प्राक् चाप्नोञ्जलसंस्कृतिं ॥
 ७८॥ इतस्तत्पुत्रकोस्तान्त्यपदस्थो यद्यपि स्वयं । यूल्यानो नाम खृष्टोयमतं तत्याज
 दुर्मनाः ॥७९॥ देवाचीं च दृढोक्तुं पुनरिच्छन् स मन्दिरं । भूयो यैरूषलेमीयमपि नि
 र्मातुमैहत ॥८०॥ खृष्टवाक्यनिराकर्तृदुःसंकल्पं त्विमं विभुः । निरूरोधाग्निगोलैरुच्युथै

निर्मातृघातुकैः ॥ ६१ ॥ युध्यंश्च पारसीकैः स सह शल्यहतो मृतिं । प्राप्नोत्स्वप्रतिरुद्भाय जयं
भूप्रभवे त्यजन् ॥ ६२ ॥ तत्परे शिष्य रोमायां स्वृष्टीयाः सकला नृपाः । आत्तत्साभ्राज्यसं
हरं शकैरुत्तरवासिभिः ॥ ६३ ॥ ते तु रुक्मात्मकास्तूतगत्यवान्दलका गणाः । प्रत्ययाज्या
खिलश्रेष्ठध्वंसिनः शलभा इव ॥ ६४ ॥ तथापि स्वृष्टधर्मेण जिताः क्रूरत्वमत्यजन् । तदुत्पन्न
श्च राज्यौघः संप्रत्यूरोपवासिनां ॥ ६५ ॥ प्राच्यां तु षट्शताब्देऽपि पूर्णे स्वृष्टशकात्परे । २१०
आरव्योद्ध्युत्थिते मिथ्यामताधीशे मुहम्मदे ॥ ६६ ॥ भीमास्तदनुगा युद्धिः सुर्यादिस्थित
खार्ष्टकान् । विनाल्पान् हतविश्वासीचक्रिरे वृश्चिका इव ॥ ६७ ॥ तत्परे षट्शताब्दे च त
न्मतालम्बिनो जयन् । तुरष्का रोम्यसाम्राज्यप्राच्यांशमपि यावनं ॥ ६८ ॥ कोस्तान्तोनपुरं
चास्य राजधानीं विजित्य ते । स्वृष्टार्चनमहास्थाने स्वानृतार्चीं समार्पयन् ॥ ६९ ॥ तथा

या ताडनेः पूर्वं नानापद्भिश्च मण्डली १ खृष्टीया पुण्यताशक्त्योर्वर्द्धनाय परोक्षिता ॥१०॥
पश्चाच्च ताडनान्ते या संसारोद्यप्रवंचनैः १ परीक्षामधिकां प्रापाध्यक्षादिष्वैहिकानि हि १
इच्छत्सु भोगकृष्टेषु विस्मृतेश्वरकर्मसु ॥११॥ सर्वदापि च पाषण्डैर्विविधैर्या परोक्षिता १
स्थिरात्मगणविज्ञात्यै मूढगर्बिविभित्तये ॥१२॥ ततश्चैशात्मनोता या चतुसृष्वखिलक्षितेः १
संचिताध्यक्षसंसत्सु सत्प्रतीतिं व्यवर्णयत् ॥ १३ ॥ सा परे स्वाङ्गाबहुङ्गोहेतुतः प्रेमसंव्य २११
यात् १ भूतासु रौम्ययावन्यमण्डलोषु पृथक् पृथक् ॥१४॥ उभयोश्चान्तरे नानाभ्रष्टभावे
समुत्थिते १ दण्डिताप्यभवत्स्वाङ्गापच्छेदेनाप्रतीतिभिः ॥१५॥ किंतु तद्विषयं प्रोवे सत्प्र
भुर्यं प्रतिश्रवं १ पातालद्वार्वलाजेया मयाप्या त्वयि मण्डली ॥१६॥ इति सः प्रस्तरायोक्तः
सद्विश्वासोक्तिवादिने १ दृढः संस्थो न चाप्युर्व्यां निराकार्यः कदाचन ॥१७॥ लूनेष्वपि.

तदंशेषु केषुचिन्न पतेद्भुवः । खृष्टदेहस्तदादेशदायभाक् प्रेरितव्रजात् ॥ ९८ ॥ धर्मा
 ध्यंसावलीदत्तं तदादेशं परम्परा । धरन् ह्येकत्वपुण्यत्वशक्तियोनिं निरन्तरं ॥ ९९ ॥
 तन्मण्डल्यङ्गमीक्षेथां सुयोत्थं केरले स्थितं । अन्यच्चेह शकोत्थं यत्पालकौघेऽर्पितोऽस्म्यहं ॥
 १०० ॥ शिष्य उवाच ॥ तन्मण्डल्यामहं वेषुं जलसंस्कारतो गुरो । इच्छामि प्रस्तरोक्तं
 सद्भिश्वासं प्राप्नुवन् हृदि ॥ १०१ ॥ नित्यजीवद्विभोस्तं हि पुत्रमेकं नरीकृत । अवतीर्णं २१२
 नराधानां स्वीयमृत्यापनीतये ॥ १०२ ॥ प्रत्ययन्नेव तद्विद्वकक्षत्रवदपामहं । भागो भवितु
 मिच्छामि स्वपापमलमृष्टये ॥ १०३ ॥ गुरुरूवाच ॥ त्वत्प्रार्थितं करिष्यामि ज्येष्ठारथोऽहं पुरो
 हितः । मुदा प्राक् तन्निजाध्यक्षं प्रोच्याज्ञां प्राप्य तस्य च ॥ १०४ ॥ जलसंस्कृतयेऽहं त्वज्ज्ञा
 नेन यदितस्तु ते । हृदा रक्ष्यं भवेद्यत्नादध्येयं चापि सर्वदा ॥ १०५ ॥ तदेव ज्ञापयामि त्वां

गन्थानां नवसंविदः १ निकुरूम्बं सतां प्रत्नगन्थेषूक्तेषु ते पुरा ॥१०६॥ मण्डलीनित्यनीत्यै य
 न्निःश्वासेन सदात्मनः १ पृथक् रवृष्टानुगैः सद्भिर्लिखितं ह्याद्रियामहे ॥१०७॥ सर्वादौ सु
 समाचारचतुष्टयमधीयते १ मृत्युपत्यन्तसत्खृष्टेषूचरितसूचकं ॥१०८॥ प्राक्करयाहिणाद्यस्तु
 रचितः प्रेरितेन वै १ मत्थायेनैस्त्रयेत्यर्थे चिरात् तद्भाषयापि च ॥१०९॥ यावन्या त्व
 धुना शेषगन्थानामिव तस्य हि १ मूलमापुं प्रभूक्तीः सभव्यवाक्पूरणा वदत् ॥११०॥ तद्धि २१३
 ०त्तौयस्तु सरथैव प्रस्तरस्य व्यरचत १ मार्केण रौम्यवगीर्थं ह्रस्वो यावन्यभाषया ॥१११॥
 नृतीयश्च तथा सुष्ठुरचितो भिषजा स्वयं १ लूकेन यवनार्थं वै सरथा पौलस्य धीमता ॥
 ११२॥ चरमो न्यास्मृतानां तु प्रभुवाचां सकर्मणां १ स्मृत्यै सर्वत्र तासां च रहस्यार्थोप
 दिष्टये ॥ ११३ ॥ तत्प्रेरितगणातीवप्रिययोहन्निना किल १ यिरूषलेमसंदाहात्परे विर

चितः सता ॥११४॥ तच्चतुर्थसमाचारात्प्राक् तृतीयात्परे त्वपि १ निजाद् ग्रन्थेन नूत्नेन
 लूकोक्ताः प्रेरितक्रियाः ॥११५॥ ततः पौललिपीनां तु चयः सन्मण्डलोद्गतः १ ईरितानां
 पृथङ्गानामण्डलोः प्रति दिष्टये ॥११६॥ तेदका लिखिता रोम्यान् खृष्टीयान् प्रति वर्ण
 १ नृणां पापं विशुद्धिं च कृतां खृष्टप्रसादतः ॥११७॥ द्वे लिपी तु कुरिन्थाख्यया
 कथ्यपुरवासिनां १ मण्डलीं प्रति नुन्ने तन्नानामलविमृष्टये ॥११८॥ अन्यैका लिखिता तद्व २१४
 जालात्यां प्रति मण्डलीं १ ऐफिसीयां च प्रत्येकोभे स्थिते अस्यनोवृत्ति ॥११९॥ फिलिप्पीयां
 प्रति त्वेका यावनीं मण्डलीं नवां १ कुलुस्सीयान् प्रति त्वेका संस्थितामस्यनोवृत्ति ॥१२०॥
 द्वे तु थस्सालनीकीयां मण्डलीं प्रति यावनीं १ तीमथ्यं च प्रति द्वे स्वार्पिताध्यक्ष्यं किलेफिसे ॥
 १२१॥ तीतं प्रति तथा क्रेतडोपे अध्यक्षं किलात्मना १ अर्पितं तत एका च फिलेमानं प्रती

रिता ॥१२२॥ तत एकैत्रयेलीयखृष्टीयान् प्रति सल्लिपिः । भूर्युक्ता किल पौलस्य बाण
बस्य तु कैरपि ॥१२३॥ तल्लिपिभ्यः परे न्या चल्पयाकोबस्य सल्लिपिः । यिरूषलेमा
ध्यक्षस्य सामान्यारथा स्थिता सतः ॥१२४॥ तत्परे प्रस्तरस्यापि सामान्याखं लिपिद्वयं ।
ततश्च प्रेष्ठयोहन्नेः कांश्चित् प्रति लिपित्रयं ॥१२५॥ यद्दस्याल्पयाकोबभ्रातुरेका ततो
लिपिः । सामान्यारथा परे चास्या ग्रन्थ एकोद्भुतः स्थितः ॥१२६॥ यं नूनः खृष्टनामार्थं २१५
दुस्त्रित्यानेन कैशरा । पत्मडोपे लिलेखार्यो योहन्निर्जिबिदीयजः ॥१२७॥ तस्मिन्
हि खृष्टमण्डल्याः परोक्षा आपदोऽपि च । दोषदण्डांश्च संभव्यानाजगच्छेषमेव सः ॥१२८॥
सदात्मज्ञापितो गुणैर्वाक्यैरपि सदर्थिनैः । प्रवक्ति सर्ववंशानां साधूनामुपदिष्टये ॥१२९॥
एते शिष्याय्यमण्डल्या ग्रन्थाः सर्वत्र संस्थया । सर्वसत्यविवेकाय सदात्मरचिता मताः ॥

१३० ॥ मण्डलीपितृभिर्यन्थान् द्रियन्ते लिखितान् परान् । एतांस्तु केवलान् प्रोक्तान् मन्यन्ते
द्वेषरूपकान् ॥ १३१ ॥ अधुना शिष्य तत्पञ्चाद्रचितं त्रिशतं समाः । प्रभोः शृणु महास्तोत्रं मण्डली
पठितं सदा ॥ १३२ ॥ इति श्रीखण्डसंगीतायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (दाविज्ञोतानामष्टषष्टि
रचितप्रेरितक्रियायन्थान्नानाप्रबन्धेभ्यश्चोद्धृतः) सदात्मशासितमण्डलीप्रबन्धो नाम
विशोऽध्यायः ॥

२१६

गुरुरूवाच ॥ त्वामोशं संनुमो वै वयमखिलपतिं त्वां वयं प्रस्तुमश्च विश्वैवं शास्वतं त्वां
पितरूपि धरा पूजयत्यार्यभक्त्या । त्वां दूताः सर्व उच्चैः ससकलबलकाः स्वर्गलोकाश्च
सम्यक् त्वां केरुव्यः सिराफ्योऽप्यविरतवचसा नादयन्त्यूर्ध्वलोके ॥ १ ॥ पुण्य पुण्य किल
पुण्य हे विभो स्वर्गलोककबलेश्वर ध्रुव । गौरवस्य तव तेजसा सदा पूरिते द्युवसुधे मही

यथा ॥२॥ त्वां प्रेरितानां गण ओजसान्वितस्त्वां भव्यवाचामतिशंस्यसंचयः । त्वां साक्षि
 सेनेउयते । जुनाम्बरा त्वां मण्डली सर्वधरान्तरे सती ॥३॥ अनितमहिमयुक्तं त्वां किलैते
 ह्वनन्तं पितरमिति समस्ता एकवाचेउयन्ते । सममपि तव पुत्रं सत्यमेकं प्रशंस्यं सममपि
 च सदात्मानं वरादेशदं नः ॥४॥ त्वं तेजोनृप एव खृष्ट पितुरप्यार्यः सुतो नादिकस्त्वं नृनू
 मोचयितुं समिच्छुरनवज्ञातार्यकन्योदरः । त्वं संजित्य तु मुत्युदंशमखिलप्रत्येतृवृन्दार्थं २१७
 कदाप्य्यादिषे तदैव वरद स्वर्गीयराज्यस्य राट् ॥५॥ त्वमेवैतत्सर्वं मरणपुनरुत्थः
 प्रकृतवान् विभोर्दक्षे हस्ते स्वपितृमहिमन्यासिष इतः । त्वमागन्ता तस्मात् पुनरपि
 विचरार्थमिह न इति प्रत्येतारो वयमतिदृढं त्वं हृतगणाः ॥६॥ अत आत्मभुजिष्यसंचयं
 तव हि क्रोतममूल्यकामृजा । उपकुर्विति सर्वदा वयं नु दयालो र्थयितार ईशज ॥७॥

ज्ञानतः स्वभूतकान्निजुप्यव्यूह एव गणय स्वदयायाः । निजवृन्दमधिकारमवाशीर्वाद्
 राट् तमवरोहय नित्यं ॥८॥ त्वां संस्तुमः प्रत्यहमेव ते च सन्नाम शंसाम इहाप्यनन्तं ।
 अस्मान् प्रभो सदयया ततोऽद्य सर्वाघहोनान् परिरक्ष नित्यं ॥९॥ अस्मभ्यं त्वं निजसु
 निरुणा देहि देहि प्रभो नोऽस्मास्वेवं ते पततु करुणास्माकमाशा त्वयीव । त्वय्यैवाहं निजमपि
 ददं सर्वविश्वासमर्थ्यं न्यास्यं मा चाहमिह सततं संहताशोभवानि ॥१०॥ इति श्रीखण्ड २१८
 संगोत्रायां भोक्तृमाहात्म्यपर्वणि (इषायभव्यवाक्यानां षष्ठसर्गादम्ब्रोष्यरचितात्त्वामीशित्यादि
 गीतस्त्रोद्धतः) सर्वशक्तिमन्भोक्तृस्तोत्रं नामैकविंशोऽध्यायः ॥

समाप्तं चैदमष्टसप्तत्यधिकसार्द्धसहस्रश्लोकात्मकं भोक्तृमाहात्म्यनामकं चतुर्थं पर्वं ॥

भौतुमाध्यात्म्यपर्वोऽध्यायः श्लोकसंख्या आरम्भपर्यन्तं

१	मुनिर्वेदेहाभ्यङ्गनं	५१.....	१
२	सङ्काजप्रवेशः.....	३१.....	८
३	सर्वात्म्यप्रार्थनासत्यशोधनं ...	२७.....	१४
४	सङ्खन्तुमन्दगुरुपराजयः.....	१४४.....	१८
५	नरपुत्रद्वितीयागमनादेशः.....	११६.....	३८
६	अभिषिक्तघातकालप्रस्तुतिः..	८७.....	५३
७	सङ्गोजनाशीर्वादः.....	१४८.....	६५
८	महामध्यस्थचरमोपदेशः	८६.....	८५
९	उद्यानीयव्ययनं	५०.....	९९
१०	वरोपलनिराह्वतिः.....	७२.....	१०६
११	पापिहस्तेप्रभुसमर्पणं	१२१.....	११५
१२	महायज्ञसंपूरणं	१३९.....	१३१
१३	आव्येदेहनिखातार्पणं	६१.....	१४९
१४	परस्मैविश्रामः.....	४०.....	१५७
१५	तमोबलपङ्काजयः.....	११४.....	१६३
१६	तृत्युजयप्रदर्शनं	४६.....	१७८
१७	सत्प्रस्थयप्रशंसा	२३.....	१८४
१८	नित्यपालकावभासनं	४४.....	१८८
१९	स्वर्गरोहणं	३७.....	१९३
२०	सर्वस्वभासितमण्डलीप्रबन्धः	१३२.....	२००
२१	सर्वशक्तिमन्मोक्षुस्तीचं.....	१०.....	२१६

